ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

1925-1926

ΜΕΤΑ 126 ΕΙΚΟΝΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Δραγάτσης: *Τὸ ἐν Πειραιεῖ Σηράγγιον (εἰκ. 1-4)* 1- 8
Λεονάρδος: *'Αμφιαρείου ἐπιγραφαί (εἰκ. 1-27 (39))* 9- 45
West *καὶ* **Meritt**: *'Ο φορολογικὸς κατάλογος IGI 218 (εἰκ. 1)* 46- 66
Χίλλερ: *Ἐπιγραφαὶ ἐκ τοῦ 'Ιεροῦ τῆς 'Επιδαύρου (εἰκ. 1* 67- 86
Οἰκονόμος: *'Αναθηματικὸν κράνος τῶν 'Ορχομενίων (εἰκ. 1-2)* 87- 94
Χατζῆς: *'Αττικὴ ἐπιγραφὴ ἀεισίτων (εἰκ 1-2)* 94- 97
Βαρούχα: *Κυκλαδικὸς τάφος τῆς Πάρου (εἰκ. 1-9)* 98-114
Βαρούχα: *'Ελληνικὸς τάφος τῆς Πάρου (εἰκ. 1-11)*. 114-137
Δέφνερ: *'Η ἀρχαία ὀχύρωσις τῆς πόλεως Σκύρου (εἰκ. 1-39)* 138-167
Κοτζιᾶς: *Δημοτικὸν ψήφισμα 'Αλῶν τῶν 'Αραφηνίδων (εἰκ. 1-3)* 168-177
Δραγάτσης: *Τάφος θολωτὸς καὶ ἄλλαι ἀρχαιότητες ἐκ Χαλανδρίου (εἰκ. 1-8)*. 178-182
Γιαννόπουλος: *Φθιωτικὰ (εἰκ. 1-2(3))* 183-187
Γιαννόπουλος: *Χαλκοῦν ἀγαλμάτιον ὁπλίτου δρομέως Μουσείου 'Αλμυροῦ. 'Αριθ. Εὑρετ. Β' χαλ. 369 (εἰκ. 1α-1β)* 187-189
Πετρίδης: *'Επιγραφὴ ἐκ Κορνοφωλιᾶς (Θρᾴκης) (εἰκ. 1)* 189-190
Κοτζιᾶς: *'Ενεπίγραφον χριστιανικὸν ἀνάγλυφον (εἰκ. 1)* 191-197
'Αρβανιτόπουλος: *Προσωπογραφία Τριπολιτῶν Περραιβῶν* 198-219

ΑΘΗΝΗΣΙ
ΤΥΠΟΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ "Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ"

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

1925-1926

ΜΕΤΑ 126 ΕΙΚΟΝΩΝ

ΑΘΗΝΗΣΙ

ΤΥΠΟΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ "Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ"

ΤΩΙ ΕΠΙΤΙΜΙΩΙ ΑΥΤΗΣ ΕΤΑΙΡΩΙ

ULRICH VON WILAMOWITZ-MOELLENDORFF

ΕΠΙ ΤΗΙ ΟΓΔΟΗΚΟΣΤΗΙ ΓΕΝΕΘΛΙΩΙ

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Πρόγραμμα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος.

1. Τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος ἐπιμελοῦνται τρεῖς τῶν συμβούλων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

2. Πᾶσα πρὸς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα ἀποστολὴ ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Γραμματέα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, λεωφόρος Πανεπιστημίου 20.

3. Ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι δημοσιεύονται ἀρχαιολογικαὶ πραγματεῖαι καὶ ἀγγελίαι, μάλιστα εἰς εὑρήματα καὶ πορίσματα τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Ἑταιρείας ἀναφερόμεναι, συντεταγμέναι δὲ ἐν γλώσσῃ καθαρευούσῃ.

Ἡ ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως ἐπιτροπεία, ᾗ ἀπόκειται ἡ περὶ τῆς δημοσιεύσεως ἀπόφασις, ἐπιφυλάσσει ἑαυτῇ πᾶσαν ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν μεταβολήν, ἣν ἤθελε κρίνει ἀναγκαίαν ἐν τοῖς πρὸς δημοσίευσιν πεμπομένοις χειρογράφοις.

Τὴν εὐθύνην τῶν ἐν ταῖς δημοσιευομέναις πραγματείαις ἐκφερομένων ἐπιστημονικῶν γνωμῶν φέρουσιν οἱ συγγραφεῖς αὐτῶν, ἀποκλείεται δὲ πᾶς προσωπικοῦ χαρακτῆρος ἔλεγχος.

4. Ἐκδίδεται κατ' ἔτος εἷς τόμος εἰς σχῆμα τετάρτου ἐκ δώδεκα τοὐλάχιστον τυπογραφικῶν φύλλων συγκείμενος μετὰ τῶν ἀναγκαίων εἰκόνων καὶ πινάκων. Ἕκαστος τόμος πωλεῖται ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἑταιρείᾳ ἀντὶ δραχμῶν 256.

5. Οἱ συντάκται τῶν δημοσιευομένων πραγματειῶν λαμβάνουσι δραχμὰς χαρτίνας ἑκατὸν εἴκοσι πέντε ἀντὶ ἑκάστου τυπογραφικοῦ φύλλου καὶ ἀντίτυπα πεντήκοντα τῶν πραγματειῶν αὐτῶν.

6. Τὰ χειρόγραφα τῶν δημοσιευομένων κατατίθενται ἐν τῷ ἀρχείῳ.

7. Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς διαμείβεται πρὸς ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ συγγενῆ τῷ σκοπῷ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

Δραγάτσης: *Τὸ ἐν Πειραιεῖ Σηράγγιον (εἰκ. 1-4)* 1- 8

Λεονάρδος: *Ἀμφιαρείου ἐπιγραφαὶ (1-27 (39))* 9- 45

West *καὶ* **Meritt**: *Φορολογικὸς κατάλογος IG, I² 218 (εἰκ. 1)* 46- 66

Χίλλερ: *Ἐπιγραφαὶ ἐκ τοῦ Ἱεροῦ τῆς Ἐπιδαύρου (εἰκ. 1)* 67- 86

Οἰκονόμος: *Ἀναθηματικὸν κράνος τῶν Ὀρχομενίων (εἰκ. 1-2)* 87- 94

Χατζῆς: *Ἀττικὴ ἐπιγραφὴ ἀεισίτων (εἰκ. 1-2)* 94- 97

Βαρούχα: *Κυκλαδικοὶ τάφοι τῆς Πάρου (εἰκ. 1-9)* 98-114

Βαρούχα: *Ἑλληνικὸς τάφος τῆς Πάρου (εἰκ. 1-11)* 114-137

Δέφνερ: *Ἡ ἀρχαία ὀχύρωσις τῆς πόλεως Σκύρου (εἰκ. 1-39)* 138-164

Κοτζιᾶς: *Δημοτικὸν ψήφισμα Ἁλῶν τῶν Ἀραφηνίδων (εἰκ. 1-3)* ... 168-177

Δραγάτσης: *Τάφος θολωτὸς καὶ ἄλλαι ἀρχαιότητες ἐκ Χαλανδρίου (εἰκ. 1-8)* 178-182

Γιαννόπουλος: *Φθιωτικὰ (εἰκ. 1-2 (3))* 183-187

Γιαννόπουλος: *Χαλκοῦν ἀγαλμάτιον ὁπλίτου δρομέως Μουσείου Ἁλμυροῦ. Ἀριθ. Εὑρετ. Β' χαλ. 369 (εἰκ. 1α-1β)* 187-189

Πετρίδης: *Ἐπιγραφὴ ἐκ Κορνοφωλιᾶς (Θρᾴκης) (εἰκ. 1)* 189-190

Κοτζιᾶς: *Ἐνεπίγραφον χριστιανικὸν ἀνάγλυφον (εἰκ. 1)* 191-197

Ἀρβανιτόπουλος: *Προσωπογραφία Τριπολιτῶν Περραιβῶν* 198-219

Ἐπανόρθωσις

Ἐν σελ. 168 ἡ ἐν τῷ 5ῳ στ. τῆς ἐπιγραφῆς λέξις Ἀλλιέων ἐπανορθοῦται εἰς Ἁλαιέων. Ὁ δὲ ἐν σελ. 170 στ. 10 μεταβάλλεται εἰς: τὸν δῆμον τῶν Ἁλαιέων· τὸ μάρμαρον φέρει Ἀλλιέων· ὁ τύπος Ἁλλιέων,........

Εἰκόνες.

σελ.	εἰκ.	
		Τὸ ἐν Πειραιεῖ Σηράγγιον
3	1	διάγραμμα τοῦ Σηραγγίου.
4	2	ψηφιδωτὸν ἐκ τοῦ Σηραγγίου.
5	3	ψηφιδωτὸν τῆς Σκύλλης ἐκ τοῦ Σηραγγίου.
6	4	βωμὸς Ἀπόλλωνος Ἀποτροπαίου.
		Ἀμφιαρείου ἐπιγραφαί.
		(συνέχεια πρὸς ΑΕ 1923₃₆ ἀρ. 123 126)
9	1	νεωκορου στήλη (ἐπιγρ. 127).
11	2	νεωκόρου στήλη (ἐπιγρ. 128).
»	3	(ἐπιγρ. 129): μέτωπον: τιμώντων κατάλογος: στέφ. 3—8 καὶ 11—16.
12	3α	(129α): 1ου ἢ 2ου στεφάνου ἀπότμημα·
»	3β	(129β): 1ου ἢ 2ου ἢ 3ου στεφάνου ἀπότμημα.
»	3γ	(129γ): 9ου καὶ 10ου στεφάνου ἀπότμημα.
»	3δ	(129δ, ε): 10ου στεφάνου κάτω ἀπότμημα καὶ 11ου ἄνω δεξιὸν ἀπότμημα ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τῆς στήλης.
»	4	(129ϝ): δεξιοῦ κροτάφου: 17ου στεφάνου ἄνω ἀριστερὸν ἀπότμημα.
»	4α	(129ζ, η): δεξιοῦ κροτάφου: 19ου στεφάνου κάτω ἀριστερὸν καὶ κάτω δεξιὸν καὶ 20οῦ ἄνω δεξιόν.
13	4β	(129): δεξιοῦ κροτάφου: στέφ. 20-22 καὶ τὸ ἄνω τοῦ 23.
14	4γ	(129): δεξιοῦ κροτάφου: στεφ. 23-24 καὶ (130): Ὠρωπίων προξενία.
17	5	Ὠρωπίων προξενία (ἐπιγρ. 131).
18	6	Ὠρωπίων προξενία (ἐπιγρ. 132).
»	»	Ὠρωπίων προξενία (ἐπιγρ. 133).
»	6α	ἐπιγρ. 132₁₋₆, ₇₋₁₀ (ἄνω δεξιὸν ἄκρον).
18	6β	ἐπιγρ. 133₁₋₉ (δεξιὸν ἄκρον).
19	6γ	ἐπιγρ. 133₉ (μέσον).
»	6δ	ἐπιγρ. 133₁₀ (κάτω ἀριστερὸν ἄκρον).
20	7	προξενίας λείψανον (ἐπιγρ. 134).
»	»	προξενία (ἐπιγρ. 135).
21	8	Ὠρωπίων προξενία (ἐπιγρ. 136).
22	9	μετόπη (ἐπιγρ. 136).
23	10	Ὠρωπίων προξενία (ἐπιγρ. 138+IG VII 278 καὶ σ. 744).
»	10α	ἀπότμημα τῆς ἐν εἰκ. 10 προξενίας.
24	11	ἀγωνιστικῆς ἀναγραφῆς ἀπότμημα (ἐπιγρ. 139).
25	12	ἀγωνιστικὴ ἀναγραφὴ (ἐπιγρ. 140).
27	13	» » (ἐπιγρ. 141).
30	14	» » (ἐπιγρ. 142).
31	15	ἀγωνιστικῆς ἀναγραφῆς ἀπότμημα (ἐπιγρ. 143).
»	16	» » » (ἐπιγρ. 144).
»	17	« » » (ἐπιγρ. 145).
32	18	» » » (ἐπιγρ. 146).
»	19	ἐπιτύμβιον (ἐπιγρ. 147).
33	20	ἀγωνιστικὴ ἀναγραφὴ (ἐπιγρ. 148).
35	21	» » (ἐπιγρ. 149).
36	22	» » (ἐπιγρ. 150).
37	23	» » (ἐπιγρ. 151).
39	24	Ὠρωπίων τιμητικὸν ψήφισμα.
42	25	ἀνάθεσις (ἐπιγρ. 153).
»	26	» (ἐπιγρ. 154).
43	27	νόμος ἱερὸς (ἐπιγρ. 155).
		Ὁ φορολογικὸς κατάλογος IG I² 218.
47	1	φορολογικὸς κατάλογος IG I² 218.
		Ἐπιγραφαὶ ἐκ τοῦ Ἱεροῦ τῆς Ἐπιδαύρου
84	1	λόγος Ἐπιδαυρίων.
		Ἀναθηματικὸν κράνος τῶν Ὀρχομενίων
87	1	ἀναθηματικὸν κράνος Ὀρχομενίων.
»	2	ἐπιγραφὴ ἀναθηματικοῦ κράνους Ὀρχομενίων ἐξ Ὀλυμπίας.
		Ἀττικὴ ἐπιγραφὴ ἀεισίτων
95	1	ἐπιγραφὴ ἀεισίτων ἐξ Ἀθηνῶν
97	2	χριστιανικὴ ἐπιτύμβιος ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν.
		Κυκλαδικοὶ τάφοι τῆς Πάρου
98	1	ἐκκλησίδιον Ἅγιος Νικόλαος
»	2	τεμάχια κιόνων·
99	3	τομὴ τάφου 1.
»	4	τομὴ τάφου 2.
»	5	πυθμὴν τάφου 4.
102	6	μαρμαρίνη κύλιξ καὶ πινάκια.
104	7	ἀγγεῖον τάφου τῆς Πάρου.
105	8	Πηλίνη πυξίς.
107	9	τηγανοειδὲς ἀγγεῖον.
		Ἑλληνικὸς τάφος τῆς Πάρου
115	1	κτερίσματα ἑλληνικοῦ τάφου.
»	2	ἄκρον λαβῆς μαχαιριδίου
117	3	ἐξ ἀγγείου τοῦ Βερολίνου.
118	4	κάλπις Βρεττανικοῦ μουσείου.
119	5	λαβὶς καλλωπιστικὴ συλλογῆς Schiller.
120	6	σκύφος ἐρυθρόμορφος ἐκ Πάρου.
»	7	ὀπισθία ὄψις τοῦ σκύφου.
126	8	Ἑρμῆς, Περσεφόνη καὶ Πλούτων.
127	9	ἐκ κρατῆρος τῆς Βολωνίας.
129	10	ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια λευκοῦ πινακίου.
131	11	παράστασις λευκοῦ πινακίου
		Ἡ ἀρχαία ὀχύρωσις τῆς πόλεως Σκύρου
140	1	τὸ πρὸς ΒΔ τεμάχιον τοῦ Πέργου.
141	2	τὸ ἀριστερὸν τεμάχιον πρὸς Β. τὸ δεξιὸν πρὸς ΒΑ.
»	3	τὸ αὐτὸ πρὸς Β τεμάχιον τοῦ Πέργου.
142	4	δεξιά: τεμάχιον τείχους μεταξὺ Πέργου καὶ Παλαιοπύργου
143	5	ὁ παλαιόπυργος ἀπὸ τῆς παραλίας.
144	6	ὁ παλαιόπυργος
145	7	τὸ ἐγκάρσιον τεῖχος τοῦ Παλαιοπύργου.
146	8	τὸ μεταξὺ τοῦ Παλαιοπύργου καὶ τοῦ βορειανατολικοῦ πύργου μέγα τεμάγιον τείχους.
147	9	τεμάχιον τείχους κάτωθεν τῆς ἐκκλησίας Ἁγίου Κωνσταντίνου.
148	10	δεξιά: μικρὸν τεῖχος ἔχον μικρὰν πρὸς ΝΑ ἀπόκλισιν· ἀριστερά: μεγαλείτερον τεῖχος ἔχον μεγαλειτέραν πρὸς ΝΑ ἀπόκλισιν.

σελ.	εἰκ.	
148	11	ὀγκόλιθοι ἀποτελοῦντες τὴν δεξιὰν πλευρὰν πύλης.
149	12	τρία τεμάχια τείχους ἔχοντα ἕκαστον ἄλλην κατεύθυνσιν.
»	13	ὁ βορειανατολικὸς πύργος.
150	14	ὁ νοτιοανατολικὸς πύργος.
151	15	οἱ δύο ἀνατολικοὶ πύργοι ὁμοῦ.
152	16	πύλη ἐξόδου τῶν πολιορκουμένων μετὰ τοξοτίδος.
»	17	πύλη ἐξόδου καὶ τοξοτίς.
153	18	τὰ νοτιοανατολικὸν σκέλος τοῦ τριγώνου τῆς ὀχυρώσεως καὶ ἡ ἀριστερὰ παραστὰς τῆς πύλης τῆς ἐξόδου.
154	19	ἐγκοπαὶ χαμηλῶν βαθμίδων ἐν τῷ ἰσοπεδωμένῳ βράχῳ.
155	20	δεξιὰ τρεῖς λίθοι τῆς βορείου γωνίας τοῦ τετραγώνου βορειοανατολικοῦ πύργου τῆς ἀκτῆς.
156	21	ἡ πρόσοψις τοῦ βορείου τείχους τοῦ τετραγώνου πύργου.
157	22	τὸ ἀνώτατον σημεῖον τῆς ὀχυρώσεως.
158	23	ἡ ἐσωτερικὴ ὄψις τοῦ παρὰ τὸ νοτιανατολικὸν πύργον τείχους.
158	24	ὀγκόλιθοι δεικνύοντες τὴν γραμμὴν τοῦ ἀνερχομένου τείχους.
159	25	οἱ τελευταῖοι ἐκ τῆς ἀνατολικῆς ὀχυρώσεως σῳζόμενοι ὀγκόλιθοι.
160	26	τὰ πρῶτα ἀναλήμματα μετὰ τοὺς δύο ὀγκολίθους τῆς 25 εἰκόνος.
»	27	ἡμικύκλιος προμαχὼν μετὰ τριῶν ἀναλημμάτων· ἀριστερὰ πλευρά.
161	28	τὰ τρία ἀναλήμματα τῆς προηγουμένης εἰκόνος καὶ ἄλλα τρία δεξιὰ τὸν ἀνήφορον.
»	29	δευτέρα σειρὰ ἀναλημμάτων εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄψιν τοῦ βράχου καὶ πλησίον τοῦ καθέτου κρημνοῦ.
162	30	τελευταία σειρὰ ἀναλημμάτων ἐκ τοῦ κρημνοῦ.
»	31	τὸ πρῶτον τεμάχιον τῆς ἀκροπόλεως τὸ ἔχον κατεύθυνσιν νοτιοανατολικήν.
163	32	τὸ δεύτερον τεμάχιον τὸ ἔχον κατεύθυνσιν νοτιοανατολικήν.
»	33	τὸ τρίτον τεμάχιον τοῦ τείχους εἰς τὴν νότιον γωνίαν.
164	34	τὸ αὐτὸ τεμάχιον τοῦ τείχους ἀκριβῶς ἐκ νότου ὁρώμενον.
164	35	τὸ νοτιοδυτικὸν τεμάχιον τοῦ τείχους τῆς ἀκροπόλεως.
165	36	τὸ πρῶτον τεμάχιον τοῦ νοτιοδυτικοῦ τείχους.
»	37	τὸ πρὸς ΑΝΔ τεμάχιον τοῦ τείχους τῆς ἀκροπόλεως.
166	38	τὸ δεύτερον καὶ τρίτον τεμάχιον τοῦ τείχους ἀπὸ νότου πρὸς δυσμάς.
»	39	διάγραμμα τῆς ὅλης ὀχυρώσεως.
		Δημοτικὸν ψήφισμα Ἁλῶν τῶν Ἀραφηνίδων
169	1	τὸ παρὰ τὴν Ἁλικὴν τοῦ Σπάτα εὑρεθὲν ψήφισμα.
171	2	χάρτης ἀνατολικῆς Ἀττικῆς (Βραυρὼν - Ἁλαὶ Ἀραφήν).
173	3	ἐνεπίγραφον τμῆμα πεσσοῦ, παρὰ τὸν ὁποῖον εὑρέθη τὸ ψήφισμα
		Τάφος θολωτὸς καὶ ἄλλαι ἀρχαιότητες ἐκ Χαλανδρίου
178	1	πρόσοψις ναοῦ Παναγ. Μαρμαριώτισσας.
179	2	πρόσοψις ΝΑ
»	3	πρόσοψις ΒΑ
180	4	ἁγιογραφίαι δεξιᾶς πλευρᾶς.
»	5	ἁγιογραφίαι περαιτέρω δεξιᾶς πλευρᾶς.
181	6	ἐπιτύμβιος στήλη πρὸ τοῦ ἁγ. Κωνσταντίνου.
182	7	λουτροφόρος καὶ ὁρόσημον αὐλῆς Χαϊμαντᾶ.
»	8	ἀνάγλυφον πρὸ οἰκίας Τσιμίνη.
		Φθιωτικὰ
183	1α	χαλκοῦν ἀγαλμάτιον Διὸς Λαφυστίου ἐξ Ἅλου (ὄψις ἐμπροσθία).
»	1β	χαλκοῦν ἀγαλμάτιον ἐξ Ἅλου Διὸς Λαφυστίου (ὄψις ὀπισθία).
186	2	τεμάχιον πηλίνου πίνακος πλαισιουμένου μετ᾽ ἀρχαϊκῆς ἐπιγραφῆς ἐκ Μελιτείας.
		Χαλκοῦν ἀγαλμάτιον ὁπλίτου δρομέως ἐκ Φιλίας τῆς Καρδίτσης
187	1α	ὄψις προσθία.
»	1β	ὄψις ὀπισθία.
		Ἐπιγραφὴ ἐκ Κορνοφωλιᾶς (Θρᾴκης)
190	1	ἐπιγραφὴ ἐκ Θρᾴκης
		Ἐνεπίγραφον χριστιανικὸν ἀνάγλυφον ἐξ Ἀττικῆς
191	1	ἀνάγλυφος εἰκὼν τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ μετ᾽ ἐπιγραφῆς.

ΤΟ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΣΗΡΑΓΓΙΟΝ

υπο ΙΑΚΩΒΟΥ Χ. ΔΡΑΓΑΤΣΗ.

Ἐν τῇ τοπογραφίᾳ τοῦ Πειραιῶς πολλὰ ἦσαν τὰ ἀκαθόριστα ἢ ἀορίστως ἀναφερόμενα καὶ μετ᾽ ἀμφιβολίας σημειούμενα, τὸ πλεῖστον ἕνεκα τῆς παραμορφώσεως τοῦ ἐδάφους τῆς ἀρχαίας πόλεως διὰ τῆς ἐπὶ τῶν λειψάνων πολλῶν μνημείων ἀνοικοδομήσεως τῶν νεωτέρων οἰκοδομημάτων, ἰδίᾳ εἰς τὰ περὶ τοὺς λιμένας καὶ εἰς ἀρκετὴν ἀπ᾽ αὐτῶν ἀπόστασιν. Διὰ μακρᾶς ὅμως μελέτης καὶ ἀνασκαφικῆς ἐργασίας οὐ μικρᾶς κατωρθώθη νὰ ὁρισθῶσι πολλὰ τούτων καὶ ἀρθῇ πᾶσα ἀμφιβολία ἀπ᾽ αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἐξετασάντων ἐπαρκῶς τὰ κατὰ τὸν Πειραιᾶ.

Μεταξὺ τῶν ἀορίστως ἀναφερομένων σημείων τῆς τοπογραφίας τῆς πόλεως, προέχουσαν θέσιν ἐν τῇ ἀοριστίᾳ κατεῖχεν ἡ ὀνομασία τοῦ Σηραγγίου, κατασκευάσματος ἀναφερομένου ὑπὸ τῶν παλαιῶν συγγραφέων, οὗ ὅμως ἡ θέσις ὡρίζετο ὑπὸ τῶν νεωτέρων πρὸ τοῦ Judeich, ὁτὲ μὲν πρὸς τὴν Χερσόνησον τοῦ Πειραιῶς (Ἀκτήν), ὅπως παρὰ τοῦ Leake, ὁ ὁποῖος τίθησιν αὐτὸ παραδόξως κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος, ἔνθα σημειοῖ καὶ τὴν Ζέαν, ἄλλοτε δὲ ἐν Φρεαττοῖ ἢ ἀλλαχοῦ. Μόνος ὁ Milchhöfer καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὁ Hirschfeld (Karten von Attika I Heft σελ. 61) παραδέχονται, ὅτι ἦτο ἐπὶ τῆς Μουνιχίας, δὲν ὁρίζουσιν ὅμως αὐτὸ ἀκριβῶς, παραδέχονται δὲ μεγάλην ἔκτασιν τῆς Μουνιχίας φέρουσαν τὸ ὄνομα τοῦτο.

Ἤδη ὅμως μετὰ πολλὰς ἐρεύνας καὶ ἀνασκαφήν, ἣν ἐκεῖ ἐνήργησα, καθωρίσθη ὁριστικῶς ἀπὸ μακροτάτου χρόνου ἡ θέσις αὐτοῦ καὶ ἐφάνη ἀκριβῶς ποῦ ἦτο τοῦτο, τὶ περιελάμβανε καὶ διατὶ φέρει τὸ ὄνομα Σηράγγιον.

Ὁ λόφος τῆς Μουνιχίας (Καστέλλας) διὰ τῶν ἀποτόμων καὶ βραχωδῶν αὐτοῦ κλιτύων κατέρχεται πρὸς τὴν θάλασσαν τὸ μὲν πρὸς Α., ἔνθα σχηματίζεται ὁ ὁμώνυμος λιμήν (Φανάρι, Τουρκολίμανο, ἢ τοῦ Κουμουνδούρου), τὸ δὲ πρὸς Ν. ἀποτομώτερον καὶ εἰς πολὺ μείζονα ἔκτασιν, καταλήγων εἰς γλῶσσαν βραχώδη μέχρι τῆς εἰσόδου τῆς Ζέας (Πασᾶ - Λιμανιοῦ). Ὁ λόφος οὗτος πρὸς πάντα τὰ μέρη αὐτοῦ ἐπιβεβαιοῖ τὰ ὑπὸ τοῦ Στράβωνος περὶ αὐτοῦ λεγόμενα, ὅτι εἶνε: «***κοῖλος καὶ ὑπόνομος πολὺ μέρος φύσει τε καὶ ἐπίτηδες, ὥστε οἰκήσεις δέχεσθαι***» (Στρ. Θ, 395). Πανταχοῦ τοῦ λόφου παρουσιάσθησαν ὀρύγματα ἐν τῷ βράχῳ ἐξειργασμένα καὶ οἰκήσεις καὶ δεξαμεναὶ καὶ σπηλαιώδη ἀνοίγματα Τῶν ὀρυγμάτων τούτων γνωστὸν τὸ κατὰ τὴν ὁδὸν θεάτρου καὶ εὐθὺς ὑπὲρ τὸ θέατρον τῆς Μουνιχίας, οὗ τὰ ἴχνη ἐξηφανίσθησαν ἐντελῶς, ἔνθα ἀνευρέθη ἡ μεγάλη ἐπιγραφὴ τῶν τειχῶν τῆς Μουνιχίας ἐν τῇ οἰκίᾳ Ἀλεγιζάκη, (ΑΕ 1900 σ. 91 - 102), γνωστότατον τὸ παρὰ τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Σπηλιὰ τῆς Ἀρετούσας» καὶ σειρὰ ἄλλων μικροτέρων κατὰ τὴν δυτικὴν αὐτοῦ κλιτύν, εἴς τινα τῶν ὁποίων εἴχομεν κατέλθει, τὰ ὁποῖα δυστυχῶς κατεστράφησαν ἢ μετεβλήθησαν εἰς βόθρους τῶν ἐπ᾽ αὐτῶν οἰκιῶν.

Ἓν τῶν τοιούτων σπηλαιωδῶν ἀνοιγμάτων τῶν ἰδιαιτέρως τέχνῃ ἐξειργασμένων εἶνε τὸ Σηράγγιον, τὸ ὁποῖον κεῖται κατὰ τὴν κόλπωσιν τὴν σχηματιζομένην ὑπὸ τῆς πρὸς Ν. κατευθυνομένης κλιτύος τῆς χερσονήσου καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς πρὸς Α. κατευθύνσεως τῆς παραλίας καὶ ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ὄψεως τῆς χερσονήσου, τὸ ὁποῖον ἔδωκε τὴν ὀνομασίαν καὶ εἰς τὸν περὶ αὐτὸ χῶρον. Ἐκεῖ καὶ ὀλίγον πρὸ τῆς κολπώσεως ἀπὸ παλαιοτέρων χρόνων εἶχον καταπέσει δύο τεράστιοι ὄγκοι τοῦ ὕπερθεν βράχου, οἵτινες φαίνονται καὶ σήμερον ἀπὸ τῆς θαλάσσης, συμπαρασύραντες καὶ τεμάχια τοῦ τείχους τοῦ Πειραιῶς, τοῦ ἄνωθεν διερχομένου, καὶ κατακαλυφθέντες ὑπὸ τῶν καταπεσόντων ὁμοῦ χωμάτων, ἀφήσαντες μικρὸν εἰς τὰς ἀρχὰς ἄνοιγμα, παρουσιάζον ὄψιν σπηλαίου, ἐξ οὗ καὶ κοινῶς Σπηλιὰ ἐκαλεῖτο, εἶτα δὲ καὶ Σπηλιὰ τοῦ Παρασκευᾶ, ἀπὸ τοῦ καταλαβόντος αὐτὴν καὶ μεταβαλόντος εἰς μαγειρεῖον καὶ οἰνοπωλεῖον. Ἐκεῖ ἦτο τὸ καταφύγιον τῶν ἀλητῶν, ἐχρησίμευε δὲ καὶ διὰ τοὺς ἐν ὑπαίθρῳ λουομένους. Ἀκριβῶς ἐκεῖ ἔκειτο τὸ Σηράγγιον, ἐκεῖ εἰσῆλθεν ὁ καταλαβὼν τὸ μέρος καὶ ἤρχισε καθαρίζων διὰ σκαφῆς πρὸς ἰδίαν χρῆσιν, ὅτε μαθὼν τοῦτο ἀνήγγειλα τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν τότε γενικὴν Ἐφορίαν τῶν ἀρχαιοτήτων, ἔλαβον δὲ τὴν ἐντολὴν νὰ ἐνεργήσω ἀνασκαφὴν πρὸς καθορισμὸν τοῦ κατασκευάσματος, τοῦ ἀπροσδοκήτως ἐμφανισθέντος.

Κατὰ τὴν ἔρευναν ταύτην παρουσιάσθη πολυσχιδὲς ὑπόγειον ὄρυγμα, ἔχον διάφορα διαμερίσματα, ὡς φαίνεται ἐν τῷ παρατιθεμένῳ σχεδίῳ τῆς κατόψεως. Τὸ περισσότερον μέρος τῆς ἐκσκαφῆς εἶχεν ἐκτελέσει ὁ καταλαβὼν τὸ μέρος ἐν ἀπουσίᾳ ἐμοῦ ἐκ Πειραιῶς κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον καὶ ἀπέμεινε μόνον ἁπλοῦς καθαρισμὸς καὶ σχεδιογράφησις τῶν ἐμφανισθέντων μερῶν.

Τὸ ὄρυγμα τοῦτο κεῖται δώδεκά που μέτρα ὑπὸ τὴν ἄνωθεν διερχομένην πρὸς τὸ Φάληρον ὁδόν. Ἡ εἴσοδος αὐτοῦ ἀπὸ τῆς θαλάσσης εἶνε ἀποκεκλειμένη ὑπὸ τῶν καταταπεσόντων βράχων καὶ τῆς ἐπ αὐτῶν ἐπιστρώσεως τῶν καταπεσόντων καὶ ἐξαχθέντων ἐξ αὐτοῦ χωμάτων ὑπὸ τοῦ καταλαβόντος πρὸς εὔρυνσιν τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτοῦ καὶ ἵδρυσιν τοῦ ἐκεῖ παραπήγματος, καὶ κατ᾿ ἀνάγκην εἰσέρχεται καὶ καταβαίνει τις εἰς αὐτὸ διὰ τοῦ παραπήγματος τούτου.

Καταβαίνων ἐκεῖ ὁ ἐπισκέπτης εὑρίσκεται ἐντὸς στενομάκρου ἀνοίγματος ἐν τῷ βράχῳ μήκους 14,65 (Α, Β), πλάτους 3,50 ἐν τῇ ἀρχῇ (Γ, Δ). Ὀλίγον πέραν τοῦ μέσου αὐτοῦ (Ε, Ζ), πλατύνεται εἰς 5,90, διανοιγόμενον ἡμικυκλικῶς κατὰ τὸ Ζ καὶ φέρον δύο βαθμῖδας ἡμικυκλικὰς καὶ ἴχνη τοιούτων κατὰ τὸ Ε. Πέραν τοῦ μέρους τούτου καὶ κατὰ τὸ τέρμα τοῦ ὅλου ἀνοίγματος ὑπάρχουσι δύο ἀνοίγματα τετραγωνικὰ τεχνικῶς ἐξειργασμένα συγκλίνοντα καὶ συνενούμενα κατὰ τὴν εἴσοδον αὐτῶν (Η, Θ). Τῶν ἀνοιγμάτων τούτων τοῦ μὲν πρώτου τὸ μῆκος εἶνε 3,25, τὸ δὲ πλάτος 1,55, τοσοῦτον δὲ περίπου καὶ τὸ ὕψος, τοῦ δὲ δευτέρου, μῆκος μὲν καὶ ὕψος τὸ αὐτό, πλάτος δὲ 1,50. Ἔξωθεν τῶν κοιλωμάτων τούτων ὑπάρχει φρέαρ ἐν τῷ βράχῳ πέντε μέτρων βάθους (Ι). Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἡμικυκλικοῦ ἀνοίγματος ὑπάρχει κυκλικὴ ὀπὴ μεγάλη φθάνουσα μέχρι τῆς ἄνωθεν διερχομένης ὁδοῦ (Κ). Ἠνοίξαμεν ταύτην ἕως ἄνω καὶ ἄπλετον φῶς κατεχύθη εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἴσως εἶχε κατασκευασθῆ καὶ διὰ τὸν φωτισμὸν καὶ διὰ τὸν ἀερισμὸν τῆς θέσεως ἐκείνης ***(εἰκ. 1)***.

Εἰς τὸ μέρος, ἔνθα ὑποτίθεται, ὅτι ἦτο ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου, ὑπάρχει μέγα ψηφιδωτὸν (Λ) πλάτους 2,75 καὶ ὕψους 2,10, τὸ ὁποῖον εἰκονίζει τέθριππον, οὗ ἐπι-

βαίνει νεανίας, διευθύνων τοὺς ἐν ζωηροτάτῃ κινήσει ἵππους, πρὸ τῶν ποδῶν τῶν ὁποίων δελφίς, ἵνα δειχθῇ ὅτι ἡ παράστασις εἶνε θαλασσία. Τὸ τέθριππον βαίνει ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιά ***(εἰκ. 2)***. Ὀλίγον δὲ περαιτέρω τοῦ ψηφιδωτοῦ, πρὸς τὰ ἔνδον, φρέαρ καὶ τρία κοιλώματα ἐν τῷ βράχῳ ἀνισομεγέθη, ἐν σχήματι ἀνεστραμμένου κώνου, εἰς ὑποδοχὴν πηλίνων ἀγγείων χρησιμεύοντα (Μ).

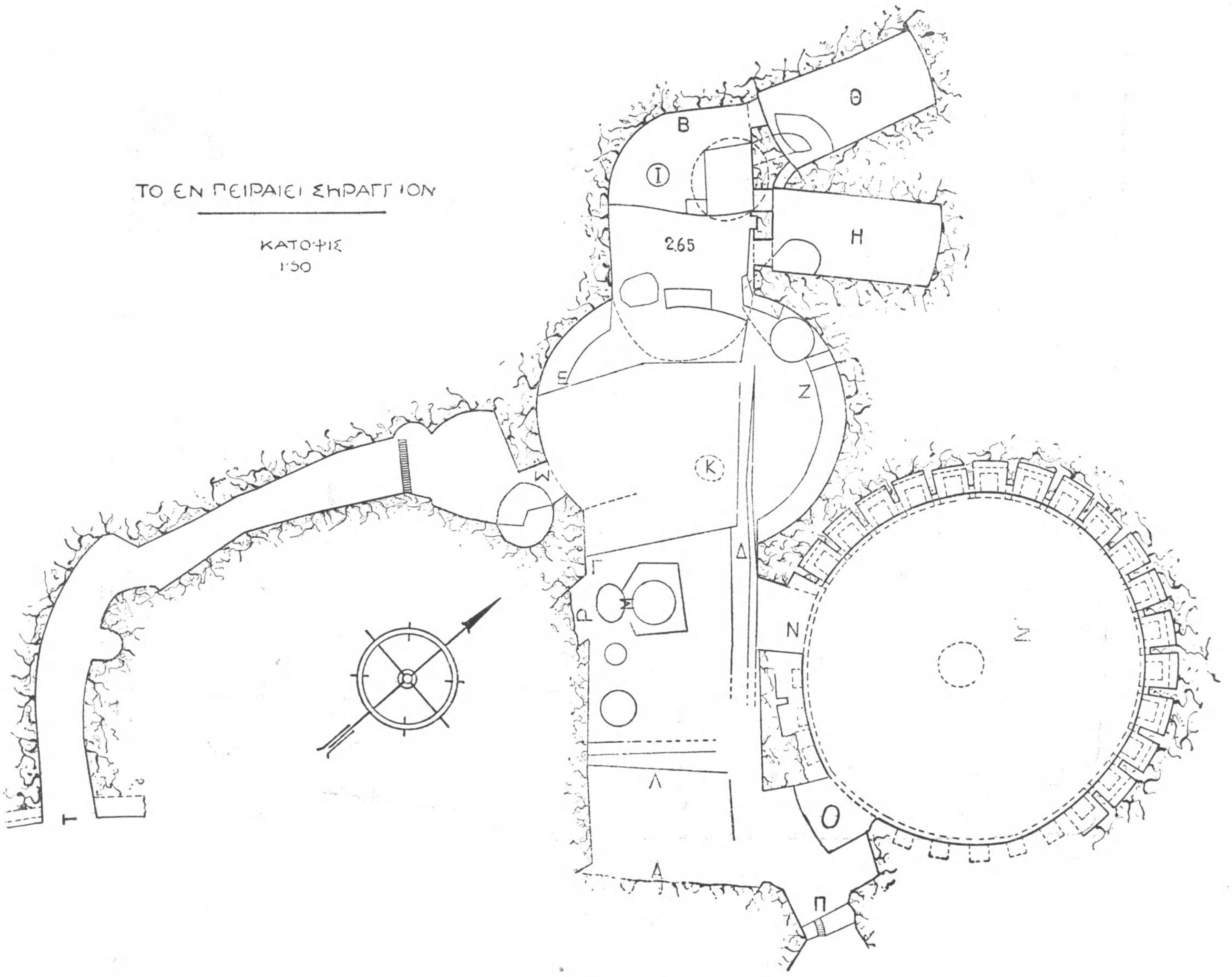

1. Διάγραμμα τοῦ Σηραγγίου Πειραιῶς.

Καὶ ταῦτα μὲν εἶνε τὰ κατὰ τὸ μεσαῖον μέρος τοῦ ὅλου ὀρύγματος παρατηρούμενα. Ὀλίγον δὲ περαιτέρω τοῦ ψηφιδωτοῦ πρὸς τὰ δεξιὰ ὑπάρχει εἴσοδος (Ν), πλάτους 1,20, πάχους 1,30, ὕψους 2,00 εἰς μεγάλην κυκλοτερῆ αἴθουσαν διαμέτρου 6,60 (Ξ) στενουμένην πρὸς τὰ ἄνω ἐν σχήματι δεξαμενῆς ἀρχαίας εἰς ὕψος 9 περίπου μέτρων καὶ φερούσης κυκλοτερῆ ὀπὴν ἄνω εἰς τὴν κορυφήν. Τὸ ἔδαφος ταύτης ἦτο ἐστρωμένον διὰ ψηφιδωτοῦ, ὡς ἔδειξαν ἴχνη τινὰ αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον κατεστράφη ὑπὸ τῶν πρώτων σκαψάντων ἐκεῖ. Πέριξ ἐπὶ τοῦ βράχου τοῦ διαμερίσματος τούτου ὑπάρχουσι 32

τετραγωνικαὶ κόγχαι, πλάτους καὶ ὕψους 0,60, πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν ἐνδυμάτων τῶν λουομένων, ἀφ' οὗ προφανῶς ἐντὸς αἰθούσης βαλανείου εὑρισκόμεθα. Αἱ κόγχαι αὗται εἶνε ἐπιμελῶς εἰργασμέναι καὶ φέρουσιν ἑκάστη εὐθὺς κάτωθεν αὐτῆς ἐντετμημένας ἐπιμήκεις κοιλότητας, ἴσως εἰς ἐναπόθεσιν τῶν σχετικῶν πρὸς τὸ λουτρόν.

Ἡ αἴθουσα αὕτη πρὸς τὸ Ν. Α. μέρος ἔχει ἔξοδον τοῦ αὐτοῦ περίπου πλάτους καὶ μήκους τῆς κυρίας εἰσόδου τῆς αἰθούσης, οὐχὶ δὲ ἰσοϋψῆ. Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς

2. *Ψηφιδωτὸν ἐκ τοῦ Σηραγγίου. Νεανίας ἐπὶ τεθρίππου.*

ἐξόδου ταύτης ὑπάρχει, ἢ μᾶλλον ὑπῆρχε, ψηφιδωτόν, ἐφ' οὗ εἰκονίζεται ἡ Σκύλλα (Ο) χωροῦσα ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιά, μετὰ τεταμένης τῆς ἀριστερᾶς ἐμπρὸς καὶ τῆς δεξιᾶς κεκαμμένης ὄπισθεν καὶ πρὸς τὰ ἄνω καὶ μετὰ δύο κυνῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν παρ' αὐτὴν καὶ ἰχθύος πρὸς αὐτὴν διευθυνομένου. Φαίνεται τείνουσα νὰ προβῇ πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ σπηλαίου ἢ τὸν νεανίαν τοῦ ἑτέρου ψηφιδωτοῦ ***(εἰκ. 3)***.

Εὐθὺς ἔξωθεν τῆς παραστάσεως τῆς Σκύλλης πρὸς τὰ ἀριστερὰ ὑπάρχει ἔξοδος (Π) μετὰ χαμηλῶν βαθμίδων πρὸς τὴν θάλασσαν, ἀλλ' εἶνε ἀποπεφραγμένη ὑπὸ τοῦ ὄγκου τῶν βράχων καὶ τῶν χωμάτων καὶ τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ καταλαβόντος τὸ μέρος τοῦτο καὶ ἦτο ἀδύνατος ἡ πρὸς καθαρισμὸν ἐργασία, ἵνα συνεχισθῇ ἡ ἔρευνα καὶ καθορισθῇ τὸ σχῆμα τῆς πρὸς τὴν θάλασσαν ἐξόδου.

Ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς τοῦ μεσαίου ἀνοίγματος, παρὰ τὸ μέγα ψηφιδωτὸν τοῦ τεθρίππου, ὑπάρχει ἀρχὴ διόδου (Ρ), μὴ ἀνοιχθεῖσα ὅμως, διότι ἄνωθεν ὑπάρχει ἡ νέα ἐγκατάστασις. Περαιτέρω δὲ εἰς τὸ σημεῖον Σ τοῦ ἡμικυκλικοῦ διαμερίσματος τοῦ ἀνοίγματος τούτου ὑπάρχει εἴσοδος μεγάλης ὑπογείας διόδου μήκους 13 μέτρων, ἐχούσης κατεύθυνσιν πρῶτον πρὸς Ν. ἐπὶ ἑπτά που μέτρα, μετὰ δὲ τοῦτο στρεφομένης πρὸς Α. ἐπὶ πέντε μέτρα καὶ ἥμισυ εὐθὺ πρὸς τὴν θάλασσαν (Τ). Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἐπιπροσθοῦσι τὰ χώματα καὶ οἱ βράχοι καὶ τὸ ἄνωθεν παράπηγμα καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποκοπῇ τὸ πρὸς τὴν θάλασσαν τελευταῖον ἄκρον. Ἡ δίοδος αὕτη κατὰ τὴν εἴσοδον αὐτῆς ἔχει πλάτος, 2,10, καθ᾽ ὅσον δὲ προχωρεῖ στενοῦται μέχρις 1 ἢ 1 καὶ 10. Τὸ ὕψος τῆς διόδου εἶνε περὶ τὰ δύο μέτρα. Ἐπὶ τοῦ βράχου δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ὑπάρχουσι μικραὶ κοιλότητες πρὸς ἐναπόθεσιν λύχνων διὰ τὸν φωτισμὸν τοῦ σκοτεινοτάτου τούτου διαμερίσματος.

Εὑρήματα ἐν τῷ ὅλῳ κατασκευάσματι δὲν παρουσιάσθησαν ἄλλα, πλὴν ἀσήμων τεμαχίων ἀγγείων διαφόρων χρόνων καὶ ἑνὸς βωμοῦ λίθου πωρίνου ἐγγὺς τοῦ ψηφιδωτοῦ τῆς Σκύλλης, μετὰ ἐπιγραφῆς ἐπὶ τῆς προσθίας μακροτέρας πλευρᾶς, τόσον ἐφθαρμένης, ὥστε μετὰ πολὺ μεγάλης δυσκολίας κατωρθώσαμεν νὰ συναρμολογήσωμεν τὰ σῳζόμενα ἐκ τῆς καταστροφῆς γράμματα καὶ ἀναγνώσωμεν:

[ΑΠΟ[ΛΛΩ[ΝΟΣ]
Α[Π]ΟΤ[ΡΟΠ᾽ΑΙΟΥ

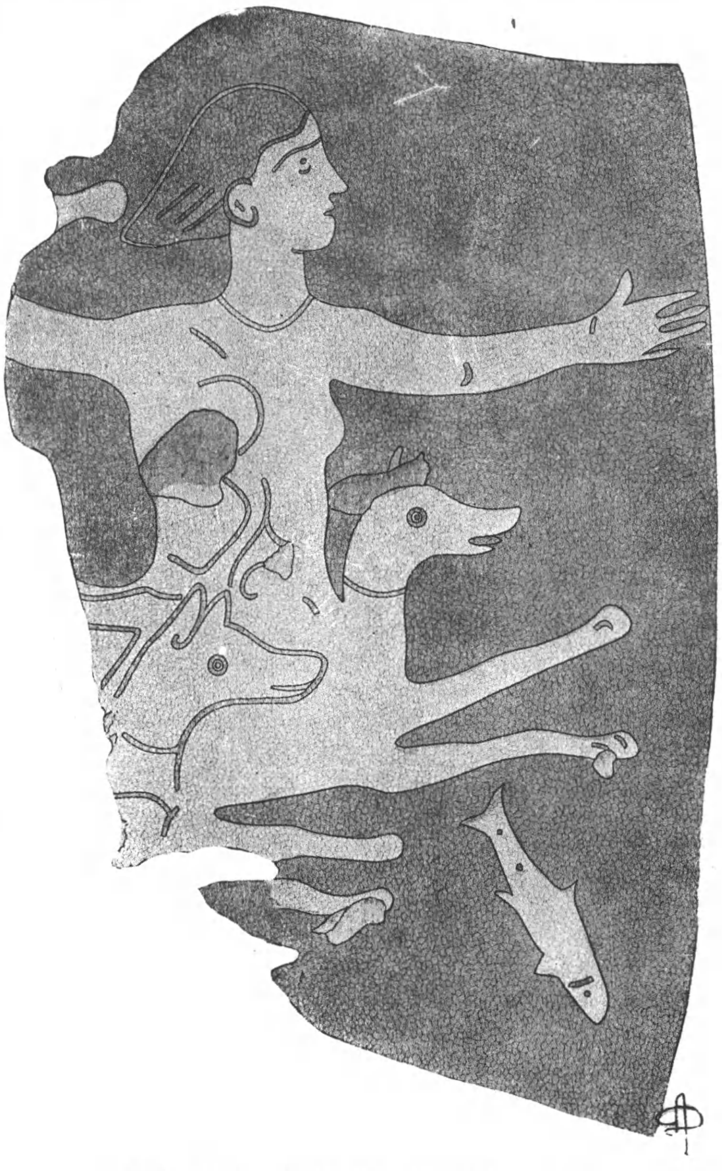

3. Ψηφιδωτὸν τῆς Σκύλλης ἐκ τοῦ Σηραγγίου.

Καὶ τὰ ὑπολείμματα τῶν σῳζομένων γραμμάτων καὶ αὐτὰ ἀκόμη μόλις κατὰ τὰ ἄκρα αὐτῶν διακρίνονται, ὥστε νὰ μαντεύῃ τις ταῦτα. Καὶ ὁ ὅλος δὲ βωμὸς ἦτο ἐφθαρμένος καὶ δὴ καὶ κατὰ τὴν ἄνω προσθίαν δεξιὰν γωνίαν ἀποκεκομμένος. Ὁ βωμὸς οὗτος ἀσφαλῶς ἔκειτο ἐκεῖ ἱδρυμένος ἀνέκαθεν ἐντὸς τοῦ σπηλαίου, ἄγνωστον ἂν εἰς τὴν θέσιν, ἐν ᾗ εὑρίσκεται, ἢ ἂν μετηνέχθη ἐκ τοῦ ἐνδοτέρω μέρους τοῦ σπηλαίου, διότι δὲν φέρει βάσιν τινά. Πάντως ὅμως ἦτο ἐντὸς τοῦ σπηλαίου, σχετιζόμενος ἀμέσως πρὸς αὐτό, ὡς θὰ ἴδωμεν.

Κυριώτατον οὕτως εὕρημα ἀπομένουσι τὰ δύο ψηφιδωτά, τὰ ὁποῖα περιεγράψαμεν, ὧν τὸ ἕτερον, τὸ τῆς Σκύλλης, δυστυχῶς δὲν φαίνεται σήμερον, διότι ὁ καταλαβὼν τὸ μέρος τοῦτο, ἔχει ἐγκαταστήσει ἐντὸς τῆς στρογγύλης τοῦ βαλανείου αἰθούσης βαρελοστοιχίαν ὁλόκληρον, φοβηθεὶς δὲ ἐσχάτως κατάπτωσιν τοῦ ἄνωθεν τῶν βαρελίων βράχου ὑπὲρ τὸ διαμέρισμα τῆς Σκύλλης, καὶ καταστροφὴν αὐτῶν, ἄνευ εἰδοποιήσεώς τινος, ἔκτισε τοῖχον πρὸς συγκράτησιν τοῦ ἄνωθεν βράχου καὶ ἐβάσισεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ψηφιδωτοῦ, διότι ἐκεῖ ἦτο ὁ κίνδυνος, καὶ οὕτω κατέστησε τοῦτο ἀφανές.

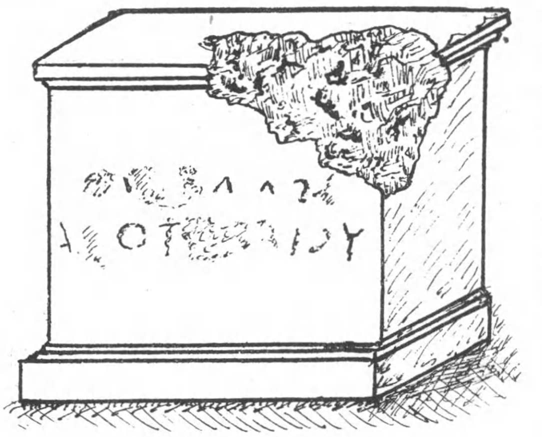

4. Βωμὸς Ἀπόλλωνος Ἀποτροπαίου.

Ταῦτα εἶνε τὰ κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴν διαίρεσιν τοῦ παραδόξου τούτου ὑπογείου ὀρύγματος, τοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων πολλὰς τὰς ὄψεις μεταλλάξαντος, σήμερον δὲ τόσον κακοτυχήσαντος καὶ τασσομένου πλέον ὄχι ὑπὸ τὸν Σήραγγον, ἀλλ' ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Βάκχου.

Ἐκ τῆς λεπτομεροῦς γενομένης ἀνωτέρω περιγραφῆς αὐτοῦ, ἐκ τῆς καταδείξεως τῶν τε κυρίων καὶ τῶν δευτερευόντων σημείων καὶ τῆς παραθέσεως τοῦ σχεδίου τῆς κατόψεως καὶ τῶν μωσαϊκῶν, καταφαίνεται, ὅτι πρόκειται, ἐπὶ μέρους τοὐλάχιστον, περὶ βαλανείου ἀρχαίου μετὰ διαφόρων διαμερισμάτων. Ὅτι ἀρχικῶς δὲν εἶχε τὴν διαρρύθμισιν ταύτην εἰς πολὺ παλαιοὺς χρόνους, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία τις· διότι τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ πρέπει νὰ θέσῃ τις εἰς παναρχαίους χρόνους, τοὺς χρόνους τῶν Μινυῶν, εἰς οὓς ἀποδίδονται πάντα τὰ τοιαῦτα ὀρύγματα. Τί ἄλλο περιελάμβανε λοιπὸν δὲν δύναται νὰ διευκρινισθῇ καὶ εἰς τί προηγουμένως ἐχρησίμευεν. Ἡ ἐμφάνισις ἐν αὐτῷ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἀποτροπαίου Ἀπόλλωνος ὑποδηλοῖ ὕπαρξιν ἱεροῦ τινος ἀσφαλῶς. Καὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο ἐπιτρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ Σηραγγίου ἀπὸ ἥρωος Σηράγγου, ὡς ἐκ τῆς ἐν τῇ σήραγγι ὑπάρξεως αὐτοῦ, διότι σῆραγξ εἶνε τὸ ὅλον τοῦ κατασκευάσματος. Ὅτι δὲ ἔλαβε πολλὰς τὰς μετατροπὰς μέχρι τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων ἀπόδειξις αὐτὰ τὰ μωσαϊκά, τὰ ὁποῖα δὲν ὑπερβαίνουσι τοὺς χρόνους τούτους καὶ ἡ ἄλλη ἐσωτερικὴ διαίρεσις.

Τίς δὲ εἶνε ὁ Σήραγγος οὗτος; Τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου προῆλθε καὶ τὸ τοῦ Σηραγγίου, γνωρίζομεν ἤδη ἀπὸ τῶν παλαιῶν συγγραφέων. Οὕτως ὁ Ἰσαῖος (περὶ Φιλοκτήμονος κλήρου 33) ἀναφέρει τὸ ἐν Σηραγγίῳ βαλανεῖον καὶ αὐτὸ τὸ Σηράγγιον λέγων, ὅτι εὐκτήμων τις «**ἐν πάνυ ὀλίγῳ χρόνῳ ἀποδίδοται ἀγρὸν μὲν Ἀθμονοῖ πέντε καὶ ἑβδομήκοντα μνῶν, Ἀντιφάνει, τὸ δ' ἐν Σηραγγίῳ βαλανεῖον τρισχιλίων Ἀριστολόχῳ**». Ὁ Ἁρποκρατίων γράφει, ὅτι ὁ Λυσίας ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος λόγῳ ἀναφέρει τοῦτο ὡς χωρίον τι τοῦ Πειραιῶς, ὅτι δὲ μνημονεύει αὐτοῦ καὶ ὁ Ἀριστοφάνης ἐν τοῖς «Γεωργοῖς», κωμῳδίᾳ αὐτοῦ μὴ περισωθείσῃ. Ὁ Φώτιος (σ. 510) λέγει περὶ τούτου, ὅτι ἦτο τόπος κτισθεὶς ὑπὸ Σηράγγου καὶ ὅτι ὑπῆρχεν ἡρῷον ἐν αὐτῷ. Ὁ Ἡσύχιος προστίθησιν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκρύπτοντο οἱ κακοῦργοι. Καὶ πρὸς τοῦτο ἦτο καταλληλότατον τὸ μέρος διὰ τὰ διάφορα διαμερίσματα αὐτοῦ. Ὁμοίως ἀναφέρει τοῦτο καὶ ὁ Σουΐδας.

Εἶνε σαφὲς ἐκ τούτων, ὅτι ὁ ἥρως Σήραγγος, ἔξωθεν ἐπελθὼν καὶ ἐγκαταστὰς ἐν τῷ σπηλαίῳ τούτῳ, ἔσχε τὴν ὀνομασίαν ἀπὸ τούτου καὶ ἵδρυσε καὶ ἡρῷον ἐν αὐτῷ. Καὶ δὲν εἶνε ποσῶς τολμηρὸν νὰ εἴπῃ τις, ὅτι σχετίζεται ὁ ἥρως οὗτος μετά τινος δυνάμεως, ἡ ὁποία ἀπὸ τῶν παναρχαίων χρόνων παρουσιάζεται εἰς διάφορα μέρη, δυνάμεως ὀνομαζομένης ἄλλοτε ἄλλως ἀναλόγως τῆς διαμονῆς καὶ τοῦ τόπου, ἔνθα καθιδρύθη. Οὐδόλως παράδοξον νὰ σχετίζηται πρὸς τὸν Εὔφημον, τὸν πρωρέα τῆς Ἀργοῦς, περὶ τοῦ ὁποίου λέγεται, ὅτι ἐν τῇ Τριτωνίᾳ λίμνῃ ὁ Τρίτων ἔδωκεν αὐτῷ βῶλον γῆς, ἡ δὲ Μήδεια προεῖπεν, ὅτι, ἐὰν ῥίψῃ τὸν βῶλον εἰς τὸ χάσμα τοῦ Ταινάρου, ἄλλην σήραγγα, ἡ ὁποία ὑπελαμβάνετο ὡς ἡ εἰς Ἅδου κάθοδος, οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ εἰς τετάρτην γενεὰν θὰ ἐβασίλευον ἐν Λιβύῃ. Ὁ βῶλος ὅμως ἀπώλετο εἰς τὴν νῆσον Θήραν, δι' ὃ ἐκεῖθεν ὁ Βάττος μετέβη εἰς Λιβύην καὶ ἔκτισε τὴν Κυρήνην (Πινδ. Πυθ. Δ. -Ἡροδ. Δ, 150 Ἀπολ. Ῥοδ. 2,538. 4 1762.—Ὀρφ. Ἀργ. 206)· Ὁ βῶλος οὗτος τοῦ χώματος σχετίζεται πρὸς τὸν Σήραγγον καὶ τὸ Σηράγγιον διὰ τῆς ὁμοιότητος τῆς γῆς τῆς Θηραϊκῆς πρὸς τὰ περὶ τὸ Σηράγγιον λευκάζοντα στρώματα τοῦ ἐδάφους, οὕτω δὲ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Εὐφήμου δύναται νὰ κρύπτηται τὸ τοῦ Σηράγγου.

Οὐδόλως παράδοξον ἡ αὐτὴ δύναμις νὰ συνδέηται, ἂν μὴ εἶνε ἡ αὐτή, πρὸς τὸν Γλαῦκον τὸν Ἀνθηδόνιον ἁλιευτὴν (πρβλ. Νόν. 43,115 καὶ 210), ἢ θαλάσσιον δαίμονα (Ἀθήν. 15,679α. 7,296α.), τὸν προφήτην, περὶ οὗ εἶνε γνωστὰ τὰ λεγόμενα περὶ τῆς Σκύλλης ὅτι «***ἐρασθεὶς ταύτης ἦλθεν εἰς τὸ ἄντρον αὐτῆς***» (Ἀθήν. 7,297^{α}), μεθ' ἧς ἐμφανίζεται ἐπὶ τοιχογραφιῶν, καὶ τῶν σχέσεων αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ τότε πάλιν ἑρμηνεύεται ἡ παράστασις τῶν ἐν τῷ σπηλαίῳ ψηφιδωτῶν, ἔνθα φαίνεται ὁ ἐπὶ τοῦ τεθρίππου νεανίας σπεύδων πρὸς τὴν ἐξ ἀντιθέτου ὁμοίως σπεύδουσαν Σκύλλαν. Οὕτω δύναται διὰ τοῦ συσχετισμοῦ τούτου νὰ ἑρμηνευθῇ ἡ ἐν τῷ σπηλαίῳ ὕπαρξις βωμοῦ τοῦ Ἀποτροπαίου Ἀπόλλωνος. Ἡ θαλασσία αὕτη δύναμις, ἥτις εἰκονίζεται διὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ τεθρίππου νεανίου, εἴτε Σήραγγος ὀνομάζεται εἴτε Εὔφημος εἴτε Γλαῦκος, περὶ ἧς ὑπὸ τὴν ὀνοσίαν Γλαῦκος ὁ θαλάσσιος, εἶνε γνωστὸν, ὅτι ἦτο ἀπεχθὴς εἰς τοὺς θαλασσοπλοοῦντας καὶ τοὺς ἁλιεῖς, διότι παρηνώχλει αὐτούς, ἠνάγκασε τούτους ἀπευχομένους νὰ συναντήσωσιν αὐτὸν φωνοῦντες «***ἔξω Γλαῦκε***» (Σουΐδ. ἐν λ.), νὰ προσφεύγωσι πρὸς τὴν θεότητα τὴν ἀποτρέπουσαν τὸ κακὸν καὶ ἵδρυσαν βωμὸν τοῦ Ἀποτροπαίου Ἀπόλλωνος ἐν τῷ ἡρῴῳ τοῦ Σηράγγου· διότι ἀρχικῶς τὸ ἡρῷον τοῦτο πρέπει νὰ νοηθῇ ἐντὸς τοῦ σπηλαίου. Οὕτω δύνανται νὰ ἑρμηνευθῶσι πάντα τὰ ἐμφανισθέντα ἐκεῖ σημεῖα, καὶ ἰδίως τὸ κυκλικὸν διαμέρισμα τὸ ὀλίγον πέραν τοῦ μέσου τοῦ μεσαίου διαμερίσματος, τοῦ φέροντος τὸ ὀπαῖον ἄνω καὶ τὴν σειρὰν τῶν ἡμικυκλικῶν βαθμίδων. Ἐκεῖ κατ' ἐμὲ θὰ ἔκειτο ὁ βωμὸς καὶ οὕτως ὁρίζεται πλέον ἀσφαλῶς ἡ θέσις τοῦ Σηραγγίου.

Τὸ ἡρῷον τοῦ Σηράγγου ἔδωκε τὴν ὀνομασίαν, ὡς φαίνεται, καὶ εἰς ἔκτασιν ὑπὲρ τὸ σπήλαιον, ἔνθα ἐπὶ τοῦ βράχου καὶ ἀπὸ τούτου ὑπῆρχον λείψανα θεμελιώσεως ἱεροῦ τινος, διατηροῦντα πλήρεις τὰς διαιρέσεις τοῦ σηκοῦ, τοῦ προδόμου καὶ τοῦ ὀπισθοδόμου, τὰ ὁποῖα ὅμως κατεστράφησαν κατὰ τὴν τομὴν τῆς ἐκεῖ συμπιπτούσης νεωτέρας ὁδοῦ. Ἐγγὺς τούτου πρὸς Β. οἱ προεξέχοντες τότε βράχοι ἦσαν κεκαλυμμένοι ὑπὸ κοιλωμάτων καὶ κογχῶν μικρῶν καὶ μεγάλων πρὸς πάντα τὰ μέρη, κυκλικῶν ἢ τετραγωνικῶν, πρὸς ἐναπόθεσιν ἀφιερωμάτων καὶ ἀναθηματικῶν πλακῶν καὶ ἦσαν ἐπιμελῶς ἐξειργασμένοι. Τῶν ἀφιερωμάτων τούτων τινὰ ἀνευρέθησαν ἐν τοῖς χώμασι μαρμάρινα

μετὰ ἀναγλύφου ὄφεως καὶ ἐπιγραφῆς Διῒ Φιλίῳ ἢ Μειλιχίῳ. Πρὸς ἀνατολὰς τῶν ἰχνῶν τοῦ ἱεροῦ καὶ ἄνωθέν που τοῦ Σηραγγίου ὑπῆρχε βράχος μεμονωμένος, ἐξειργασμένος εἰς σχῆμα ναΐσκου ἐν τῇ προσόψει μετ' ἀετωματίου καὶ παραστάδων καὶ ἀκρωτηρίων, πάντων ἀπὸ τοῦ βράχου, ἐπί τινων δὲ σημείων αὐτοῦ ἐσῴζετο καὶ χρωματισμὸς ἐρυθρός. Καὶ τοῦτο ὅμως κατεστράφη ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τῆς ἱδρύσεως τῶν νέων οἰκοδομῶν. Τὸ μέρος τοῦτο ἔχει εὐτυχῶς ἀπεικονισθῇ παρὰ Curtius καὶ Kaupert (12 Karten Blatt XII).

Ὀλίγον περαιτέρω τῆς θέσεως ταύτης ἐν τοῖς χώμασιν ἀνευρέθη καὶ ὁρόσημον φέρον τὴν ἐπιγραφήν:

ΗΕΡΟΙΟ
ΗΟΡΟΣ ἤτοι *Ἡρῴου*
Ὅρος.

Τὸ ὁρόσημον τοῦτο ὥριζεν ἴσως κατά τινα διεύθυνσιν τὸν χῶρον, μέχρις οὗ ἔφθανεν ἡ ὀνομασία τοῦ Σηραγγίου, ἐὰν μὴ ἀνήκῃ εἰς ἄλλο ἡρῷον. Οὐδόλως δὲ παράδοξον τὰ ἄνω σημειωθέντα ἴχνη θεμελιώσεως ἱεροῦ ἐπὶ τοῦ βράχου νὰ ἐσχετίζοντο πρὸς τὸ κάτωθεν Σηράγγιον καὶ νὰ ἀνῆκον εἰς ἱερὸν Σηράγγου ἢ ἡρῷον ἱδρυθὲν μετὰ τὴν ἐν τῷ σπηλαίῳ ἐγκατάστασιν τοῦ ἡρῴου αὐτοῦ, ὁπότε δικαιολογεῖται καὶ ἡ ἀνεύρεσις τοῦ ὁροσήμου τούτου περισσότερον.

Διὰ τῆς λεπτομερεστάτης παρατεθείσης περιγραφῆς καὶ τῆς ἄλλης ἑρμηνείας τῶν κατὰ τὸ Σηράγγιον, καὶ ἰδίᾳ διὰ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ σχεδίου αὐτοῦ, πληροῦται ἡ ὑπὸ τοῦ W Judeich ὑποδηλουμένη εὐχὴ ἐν τοῖς γραφομένοις αὐτοῦ (Topographie V. Athen σ. 388). Πρὸ τοῦ Judeich, ἐκτὸς τῶν γραφέντων ὑπὸ τῶν ἐν τῇ περιγραφῇ ἀναφερομένων τοπογράφων, ἐγράφησαν σημειώματα περὶ τοῦ Σηραγγίου περιληπτικὰ ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας τοῦ 1896, ἐν τοῖς Ath. Mitt. XXI, 1896 σ. 246, ἐν τῷ Myth. Lex. τοῦ Roscher, ἐν Ν. Σήραγγος, παρὰ Pauly RE[2] ἐν λ. Σηράγγιον, Σήραγγος, ἐν τῷ Journal of the Archaeological institute of America 1897 σ. 350, ἐν Berliner philolog. Wochens. 1897 σ. 222, ἐν τῷ Athenaeum τοῦ Λονδίνου κατὰ Μάρτιον τοῦ 1897.

Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ φρονοῦμεν ὅτι ἤδη ἐπεχύθη διὰ τῆς ἐρεύνης ταύτης φῶς εἰς τὸ σκοτεινὸν τοῦτο σημεῖον τῆς Πειραϊκῆς τοπογραφίας καὶ καθωρίσθη ὁριστικῶς πλέον ἡ θέσις ἡ τόσον ἀμφισβητηθεῖσα τοῦ ἀρχαίου Σηραγγίου, ὅπως καὶ ὁ λόγος τῆς ὀνομασίας αὐτοῦ καὶ ὁ σκοπός, δι' ὃν ὑπῆρχεν ἡ χρῆσις αὐτοῦ. Ἓν δὲ καὶ μόνον εὐχόμεθα θερμότατα, νὰ ἀποδοθῇ καὶ πάλιν εἰς τὸν Σήραγγον, αἰρομένων τῶν νεωτέρων ἐγκαταστάσεων, ἵνα κατορθωθῇ νὰ ἀρθῇ πᾶσα ἡ ἐπιπροσθοῦσα κατὰ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ ἐπίχωσις καὶ πᾶν ὅ,τι ἔμεινεν ἀκαθάριστον καθαρισθῇ καὶ οὕτω δειχθῇ πλῆρες τὸ σχέδιον τοῦ κατασκευάσματος.

Ἰάκ. Χ. Δραγάτσης.

19 11 27

ΑΜΦΙΑΡΕΙΟΥ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

(συνέχεια πρὸς ΑΕ 1923₃₆ ἀρ. 123 126)

ΥΠΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΛΕΟΝΑΡΔΟΥ

127 — 155.

127 (εἰκ. 1): ***Πελοπίδου νεωκόρου στήλη.***

Στήλη ἁπλῆ, ἀγείσωτος, μαρμάρου Πεντελῆς, ὄπισθεν καθ' ἅπαν τὸ κάτω μέρος φέρουσα ἐντομὴν πρὸς ἐμπέδωσιν· ὕψ. ἔμπροσθεν μὲν 0 81, ὄπισθεν δὲ ἕνεκα τῆς ἐντομῆς 0 64, πλ. 0 25, πάχ. ἄνω μὲν 0 18-0 195, κάτω δὲ διὰ τὴν ἐντομὴν 0 10. Τῆς προσθίας ἐπιφανείας τὸ κάτω, ὕψ. 0 15, ἐξέχει ὀλίγον, τραχέως εἰργασμένον. Ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας χάριν τοῦ ἀναθήματος ἔγγλυμμα τετράπλευρον ἔχον στρογγύλας τὰς γωνίας, πλ. ἐκ μὲν ἀριστερῶν πρὸς δεξιὰ 0 145, ἐκ δὲ τῶν πρόσθεν πρὸς τὰ ὀπίσω 0 14, βάθ. 0 07· ηὑρέθη πρὸς τῇ πηγῇ δυσμόθεν. Ἐπὶ τῆς προσθίας ἐπιφανείας ἐπιγραφή:

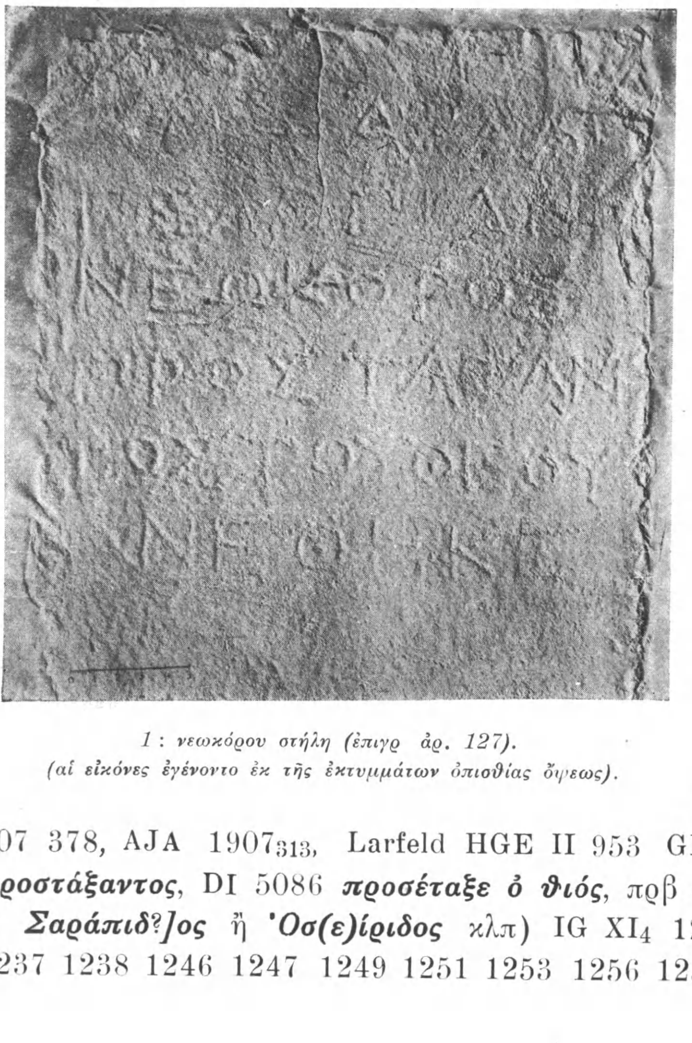

1 : νεωκόρου στήλη (ἐπιγρ ἀρ. 127).
(αἱ εἰκόνες ἐγένοντο ἐκ τῆς ἐκτυμμάτων ὀπισθίας ὄψεως).

Ἀμφιαράωι
Πελοπίδης
3 ***νεωκόρος,***
προστάξαν
5 ***τος τοῦ θεοῦ,***
ἀνέθηκε.

Ἀνάθημα τοῦ καὶ τὸ ἑξῆς (ἀρ. 128) ἀναθέντος Πελοπίδου. Γραφὴ τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τῆς πΧ 4ης ἑκατονταετηρίδος, μετὰ τὸ 338, ἤγουν ὅτε ὁ Ὠρωπὸς ἦν ὑπὸ τοῖς Ἀθηναίοις (πρβ τὴν μὴ Βοιωτιακὴν κατάληξιν τοῦ ὀνόματος ***Πελοπίδης*** κλπ).

127₃· περὶ νεωκόρου πρβ ἐν τῷ ἱερῷ νόμῳ ΑΕ 1917₂₃₂ (=SIG[3] 1004)₆ ₇ ,, Ziehen LGS 65 σ. 202[12] 337, ΑΕ '1889₇ (IG VII 3498) ₁₇ ₁₈ ₁₉ ₂₀ ₂₅ 1923₃₉ ₂₀(ἐν ΑΕ 19. ?₅₂ ₐ ₃ ἀντὶ *824* γρ. *854 καὶ 906*), πρβ .ὴν ἑξῆς ἐπιγραφὴν (ἀρ. 128).

127₄· περὶ τοῦ ***προστάξαν₅τος τοῦ θεοῦ*** πρβ IG II 1491₂ V₂ 528, Ἀθήν. 1877₃₇₁, Wilhelm BGI 45 307 378, AJA 1907₃₁₃, Larfeld HGE II 953 GE[3] 443, Ὑπερείδ. Γ' 37 ***τοῦ θεοῦ προστάξαντος***, DI 5086 ***προσέταξε ὁ θιός***, πρβ ***κατὰ (τὸ) πρόσταγμα (τοῦ*** *θεοῦ* ἢ ***Σαράπιδ?]ος*** ἢ ***'Οσ(ε)ίριδος*** κλπ) IG XI₄ 1224 1225 1230 1231 1233 1235 1237 1238 1246 1247 1249 1251 1253 1256 1257 1262 1263 1271 1273 1299, IG

XII_5 969, [XII_9 933], BCH [1892_{19}] 1918_{415} 1912_{197} 1922_{164}, [RÉ 1914_{42}], ΑΔ 1915_{133} (ἐν ΑΔ 1924/5Π 53 ἴσως ἔκειτο *κ[ρε]*$_{19}$*α[ν]ομίαις—ἐπὶ τ[ὰ* $_{21}$*ὅρι]α τᾶς χώρας —* $_{24}$*—ἑρμ[αῖ]α*). ΑΕ 1913_{198}, ΑΑ 1910_{170}, Mélanges Holleaux 272, Keil+vPremerstein Lydien III 18_3 ***προστάγμα;]τα***, Salač Isis 24 29 32 45 49(***ποτίταγμα***, πρβ DI 4278, *Roscher* Myth. Lex. II 524, AM 1908_{209}), ***προσταγῇ*** IG IV 1189, SIG² 767³ 786¹ ἔνθα καὶ ἄλλα συναφῆ παραδείγματα, SIG² III σ. 396ª(***προστάττω***) 221ª(***πρόσταγμα***), Wilhelm BGl 315, Larfeld HGE I 555, πρβ ***τοῦ θεοῦ ἐπιτά]***$_6$***ξαντος*** -14- ***ἐπιτάξαντο[ς τοῦ θεοῦ*** SIG² 806, ***ἐπιτά]ξαντος*** AM 1896_{72}, (***κατ'***) (***κατὰ τὴν***) ***ἐπιταγὴν*** (ἢ ***ἐπίταγμα***) (***θεοῦ***) IG III 163_3 209_2 V_1 245, AM 1896_{275} 1908_{209}, BCH 1888_{194}, JHS 1887_{377}, RÉ $1914_{1\ 9\ 317\ 318}$, ΑΔ 1921/2 Π 5, Keil+vPremerstein Lydien II_{101} (πρβ III 18_3), ***κατ' ἐ⟨ε⟩πι-[ταγὴν?*** SEG I 469, ***ἐπιταγῇ Εἴσιδος*** IG VII 3414, ***κατ' ἐπιταγὴν*** $_3$***τῆς κυρίας Ἀρτέ***$_4$***μιδος*** ΑΔ 1920/1_{105}, πρβ SIG² 786_4 ¹ 805, SHreinach TÉG 384, Larfeld HGE II 860, Herwerden LSD λ. ***ἐπιταγὴ κατὰ (τὴν) κέλευσιν (τῆς θεοῦ)*** IG IV 994 XII_9 25 938, Salač Isis 40, ***διὰ κέλευσιν θεῶν Ὀλυμπίων*** SEG I 305, ***ἐξ ἐνκελεύσεως*** κλπ Franz EEG 335 § 8, ***κατὰ τὴν μαντείαν τοῦ θεοῦ*** IG II² 1326_{18}, ΑΔ 1915_{148}, πρβ 150, ***κατὰ μαντείαν*** IG III 166, SIG² 787_5, Eranos 1909_{48} (***κατὰ μαντείαν*** κλπ), ***κατὰ χρησμὸν*** IG IX_2 282_2, ***κατὰ τὸ λόγιον τῆς θεοῦ*** SEG I 427, ***θεō φραδ[αῖσιν]*** IG I² 685, ***φραδ***$_4$***αῖσι Νυμ-φōν*** IG I² 788, ***κατ' ὄναρ*** IG IV 1308, ΠΑΕ 1900_{30}, SIG² 780_5 781_4 782_4, BCH 1923_{189} (Ἀθ 1913_{455}, SEG II 405), BCH 1923_{189}, ***κατὰ ὄνειρον*** SIG² 783_3, ***κατὰ ὄν[ε]ι[ρον?]*** IG IX_2 1237, ***κατ' ὄνιρον*** RÉ 1913_{349}, ***καθ' ὕπνο[υ]ς*** SIG 785_3, ***καθ' ὅραμα*** SIG 760_3, ***κρίνοντος τὰ ὁράματα*** ΑΕ 1913_{198}, ***κατὰ πρόσταγμα διὰ ὀνειρο-κρίτου*** SIG² 759 (πρβ 765 ***ὀνειροκρίτης καὶ ἀρεταλόγος***), ***ἐκ θείας προστάξεως*** SEG II 410, ***ὄψιν ἰδοῦσα ἀρετὴν² τῆς θεοῦ*** SIG² 784_2 (πρβ ΑΕ $1918_{77α}$ $1919_{85α}$ $1922_{108α}$), πρβ ***κατ' ε]ὐχο[λὲν*** IG I² 721, (***κατ'***) ***εὐχὴν*** BCH $1912_{2\ 3\ 7\ 28\ 31\ 36}$, CIG 2300 2203 Salač Isis 33 (πρβ 60), ***κατ' εὐχὰς*** Ziebarth 25 Jahre gr. Inschriftenforschung 74, ***ἐκξ εὐχῆς*** AM 1908_{209}, δεῖνα ***-έος ἐγγύην*** ΑΕ 1910_{251} πίν. 11, ***ἐξ ὑποσχέσεως*** JHS 1922_{168}, πρβ ἄλλως ***κατὰ διαθήκην*** ΑΕ 1916_{80}, BCH 1879_{482}, ***ἐκ διαθήκης*** IG XII_3 1110, ΑΔ 1921/2 Π 246 (1 2), ***κατὰ συνχώρημα*** RIG 476_{10}.

128 (εἰκ. 2): Πελοπίδου νεωκόρου στήλη.

Στήλη πέτρας σκληρᾶς, ὄπισθεν μὲν ὅλη εὐθεῖα, ἐπὶ δὲ τοῦ μετώπου καὶ τῶν κροτάφων ἐξέχουσα ἄνω τρόπον ἐπικράνου (ὕψ. 0 07)· ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ ἐπικράνου δίστιχος ἐπιγραφὴ (πρβ ἄ. ἐπιγρ. ἀρ. 127). Ὕψ. 0 885 - 0 90, πλ. ἐπὶ μὲν τοῦ ἐπικράνου 0 30, ὑπὸ δὲ τοῦτο, ἔνθα καὶ ὁμαλῶς κοιλαίνεται, 0 25, κάτω δὲ 0 29, πάχ. ἄνω μὲν 0 245, ἐν δὲ τῷ μέσῳ 0 21, κάτω δὲ 0 22. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἄνω ἐπιφανείας χάριν τοῦ ἀναθήματος κοίλωμα τετράπλευρον, πλ. ἐκ μὲν ἀριστερῶν πρὸς δεξιὰ 0 18, ἐκ δὲ τῶν πρόσθεν πρὸς τὰ ὀπίσω 0 12, βάθ. 0 015. Αἱ ἄλλαι ἐπιφάνειαι ἅπασαι καλῶς εἰργασμέναι. Ἐπὶ τῆς προσθίας ἐπιφανείας ὑπὸ τὸ ἐπίκρανον ἔγλυπται ἐπίμηκες (καθ' ὕψος, 0 09 ἀπὸ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ λίθου ἀκμῆς) κοίλωμα, οὗ τὸ κάτω ἄκρον κεῖται 0 235 ἄνωθεν τοῦ κάτω ἄκρου τῆς στήλης, ὕψ. 0 36, πλ. 0 09, βάθ. 0 05· τοῦτο ἐγένετο, ὡς φαίνεται, ὕστερον, ἵνα ἡ στήλη χρησθῇ ἄλλως πρὸς στάσιν ἄλλου ἀναθήματος. ἡ στήλη ηὑρέθη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ χειμάρρου ὄχθης μεταξὺ τοῦ

ἀνατολόθεν τοῦ βάθρου **Ἰσαυρικὸν** (ΑΕ 1892$_{46}$) ἐλλιποῦς βάθρου καὶ τοῦ βάθρου

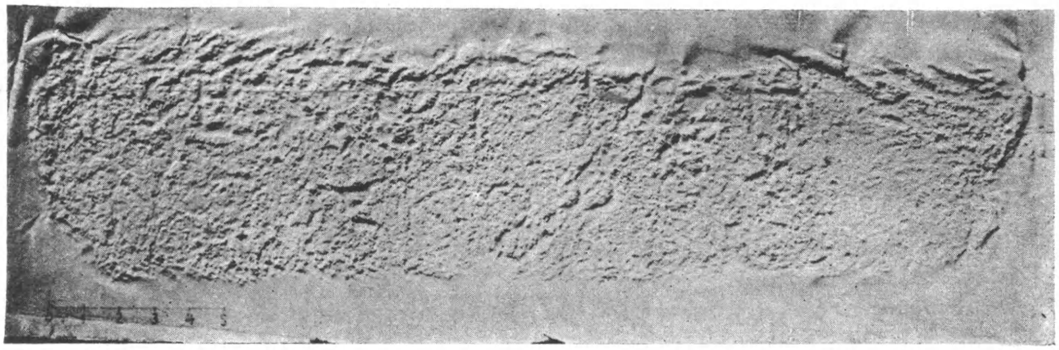

2: νεωκόρου στήλη (ἐπιγρ. ἀρ. 128)

Πελοπίδης
νεωκόρος.

Μεγακλείδην (ΑΕ 1892$_{45}$) ἐπικαρσίως ἐνεσφηνωμένη.

129. 130 (εἰκ. 3—3$_δ$ 4—4$_γ$):
129: ***τιμώντων κατάλογος.***
130: ***Ὠρωπίων προξενία.***

Στήλη μαρμάρου φαιοῦ κυανίζοντος, ἄνω μὲν ἐλλιπής, κάτω δὲ (πρόσθεν τε καὶ δεξιὰ) φέρουσα κυμάτιον ἀποκεκρουμένον, ἐξέχον, ὅσον σῴζεται, 0 015· ὕψ. σῳζ. 1 24, πλ. ἄνω μὲν 0 327, κάτω δὲ 0 345—0 285, πάχ. ἄνω μὲν 0 24, κάτω δὲ 0 26 καὶ (σὺν τῷ εἰρημένῳ κυματίῳ) 0 275. Ηὑρέθη ἐν τῷ θεάτρῳ κατὰ τὸ θύρωμα τοῦ προσκηνίου ἐν βάθει. Ἡ προσθία καὶ ἡ δεξιὰ ἐπιφάνεια εἶνε ἐπιγεγραμμέναι, ἡ δὲ ἀριστερὰ εἶνε λεία, ἀνεπίγραφος. Τὸ ἀριστερὸν τῆς στήλης κάτω εἶναι ἐπίτηδες ἀποτετμημένον, ὕψος μὲν 0 32, πλάτος δὲ 0 07, ἵνα, ὡς φαίνεται, προσαρμοσθῇ εἰς βασμόν, ἴσως τοῦ προσκηνίου. Ἡ μία τῶν ἐπιφανειῶν, ἣ καὶ ὡς μέτωπον λαμβάνεται, ἔφερεν ἐν δυσὶ στοίχοις καθέτοις (σελίσιν) ἀνὰ ὀκτὼ τοὐλίγιστον θαλλοῦ στεφάνους ὑπαλλήλους ἔνδον ἐπιγεγραμμένους, ὁ δὲ δεξιὸς κρόταφος ἔφερεν ἐν μιᾷ σελίδι ὀκτὼ τοὐλίγιστον στεφάνους καὶ ὑπὸ τούτοις προξενίαν. Οἱ σῳζόμενοι στέφανοι, ἀριθμὸν 24 οἱ σύμπαντες (ἄδηλον εἰ ἄνωθεν τούτων ὑπῆρχον ἄλλοι καὶ ὁπόσοι), διὰ διαβήτου κεχαραγμένοι (ὑπάρχει πρὸς τοῦτο ἐν τῷ κέντρῳ μικρὸν κοίλωμα), ἔχουσι διάμετρον οἱ μὲν

3 (ἐπιγρ. ἀρ. 129): μέτωπον· τιμώντων κατάλογος· στέφ. 3 — 8 καὶ 11—16.

τοῦ μετώπου 0 096 — (σὺν τοῖς ἑκατέρωθεν φύλλοις, συνδεδεμένοις ἄνω διὰ διπλῶς κεκομβωμένου λημνίσκου μετὰ κατιουσῶν τῶν δύο κατωρίδων) 0 155, οἱ δὲ τοῦ δεξιοῦ κροτάφου 0 103-0 16. Ἐπὶ τοῦ μετώπου τὰ φύλλα τῶν τῆς ἀριστερᾶς σελίδος στεφάνων ἐξικνοῦνται μέχρι τῆς ἀριστερᾶς ἀκμῆς τοῦ λίθου, ὡσαύτως δὲ ἀντιστοίχως τὰ τῆς δεξιᾶς σελίδος μέχρι τῆς δεξιᾶς ἀκμῆς, οἱ δὲ τοῦ δεξιοῦ κροτάφου στέφανοι κεῖνται ἐν τῷ μέσῳ, ὥστε ὑπολείπεται κενὸν ἑκατέρωθεν τῶν φύλλων τῶν στεφάνων.

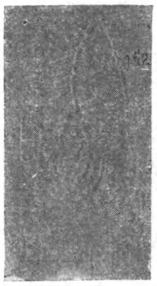

3α (129α): 1ον ἢ 2ον στεφάνου ἀπότμημα.

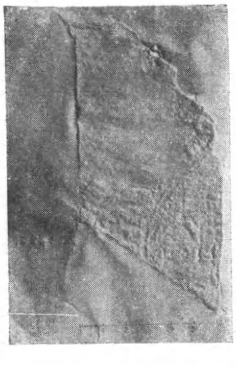

3β (129β): 1ον ἢ 2ον ἢ 3ον στεφάνου ἀπότμημα

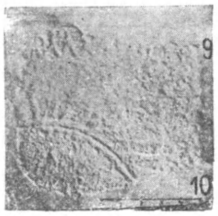

3γ (129γ): 9ον καὶ 10ον στεφάνου ἀπότμημα.

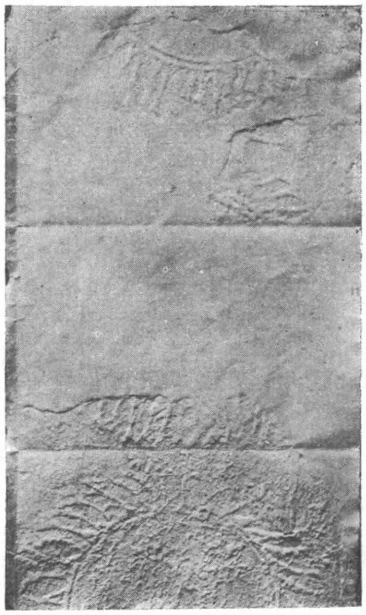

3δ (129δ,ε): 10ον στεφάνου κάτω ἀπότμημα καὶ 11ον ἄνω δεξιὸν ἀπότμημα ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τῆς στήλης (= τοῦ κάτω τοῦ 11ου στεφάνου, οὗ κάτωθεν τὸ ἄνω τοῦ 12ου).

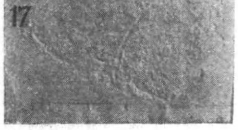

4 (129F): δεξιοῦ κροτάφου: 17ου στεφάνου ἄνω ἀριστερὸν ἀπότμημα.

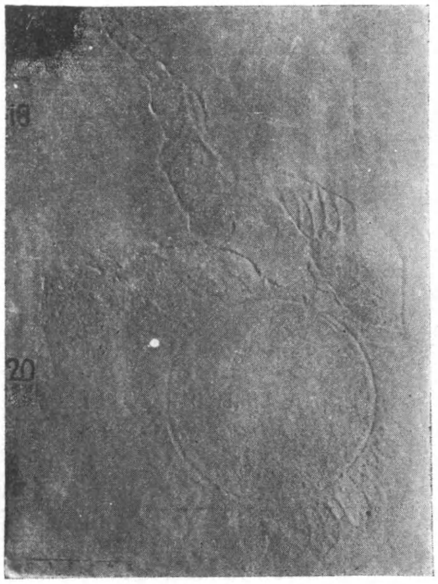

4α (129ζ,η): δεξιοῦ κροτάφου: 19ου στεφάνου κάτω ἀριστερὸν καὶ κάτω δεξιὸν καὶ 20οῦ ἄνω δεξιὸν (ἐπὶ τοῦ λοιποῦ τοῦ 20οῦ στεφάνου).

Τῶν ἀνωτάτων στεφάνων ηὑρέθησαν ὀκτὼ ἀποτμήματα: τοῦ μὲν μετώπου πέντε, ἤγουν ἓν μὲν τοῦ 1ου ἢ 2ου στεφάνου (129α, εἰκ. 3α), ἓν δὲ τοῦ 1ου ἢ 2ου ἢ 3ου (129β, εἰκ. 3β), ἓν δὲ τοῦ 9ου καὶ 10ου (129γ, εἰκ. 3γ), ἓν δὲ τοῦ 10ου (129δ, εἰκ. 3δ), ἓν δὲ

τοῦ 11ου (129ε, εἰκ. 3δ), τοῦ δὲ δεξιοῦ κροτάφου τρία, ἤγουν ἓν μὲν ἴσως τοῦ 17ου στεφάνου (129F, εἰκ. 4), δύο τοῦ 19ου (σὺν ἀποτμήματι τοῦ 20οῦ· 129ζ,η, εἰκ. 4α).

129 (μέτωπον, εἰκ. 3-3δ): τιμώντων κατάλογος

στέφ.

1 - - -
- - -
- - -

2 *τ[ὸ κοινὸν*
Ο/ [- -
εἰκ[όνι χαλκεῖ.

3 *[Κ]ν[ώσιοι*
καὶ τ[ὸ κοινὸν
Κρη[ταέων
ε]ἰκό[νι χαλκεῖ.

4 *τὸ κοινὸν*
τῶν Ἠπειρωτῶν
εἰκόνι χ[αλκ]εῖ.

5 - - -
- - -
- - -

6 *ὁ δῆμος*
ὁ Μιλησίων
εἰκόνι χαλκεῖ.

7 *ὁ δῆμος*
ὁ Κορινθίων
εἰκόνι χαλκεῖ.

8 *ὁ δῆμος*
ὁ Σαλαμινίων
εἰκόνι χαλκεῖ.

στέφ.

9 *[ὁ δῆμος]*
[ὁ Ἰμβρίων]
[εἰκόνι χαλκεῖ.]

10 *Ἀθ]ην[α]ίων*
οἱ ἱππ]ε[ῖς
[εἰκόνι χαλκεῖ.]

11 - - -
- - -
- - -

12 *Ἀθηναί[ων*
οἱ ἐ[ν ἄσ]τει τε
ταγ[μέ]νοι
εἰκόν[ι χ]αλκεῖ.

13 *Ἀθηναί[ω]ν*
οἱ ἐν Πειρ[αι]ε[ῖ
τεταγμένοι
εἰκόνι χαλ[κεῖ.

14 *Ἀθηναίων*
οἱ ἐ]ν τ[ῶ]ι ν[α]υ
τι]κ[ῶι] τετα
γμένοι
εἰκόνι χαλκεῖ.

15 *ὁ δῆμος*
ὁ Κν[ιδίων
εἰκόνι χαλκεῖ.

16 *Ἀθηναίων*
οἱ ἐ[ν] τοῖς φρου
ρίοις
εἰκόνι χαλκεῖ.

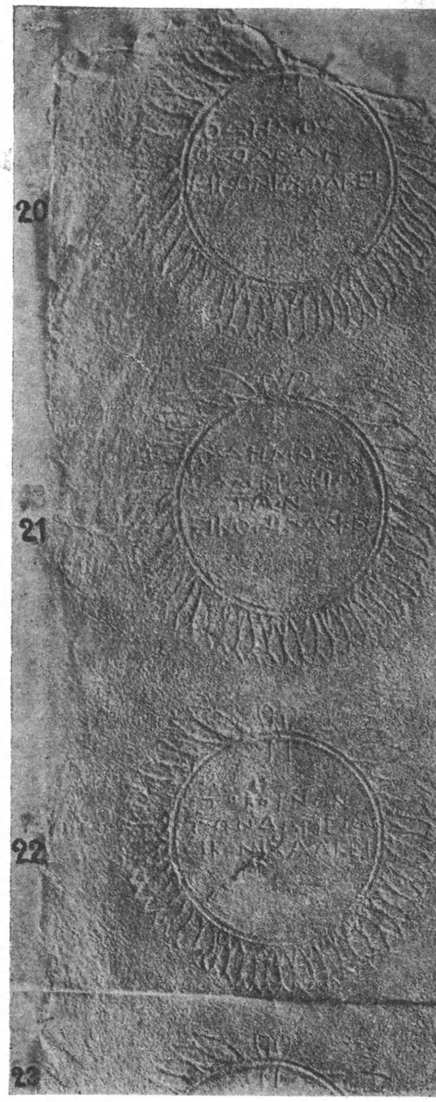

4β(129): δεξιοῦ κροτάφου: στέφ. 20—22 καὶ τὸ ἄνω τοῦ 23ου.

129 (δεξιὸς κρόταφος, εἰκ. 4—4γ):
τιμώντων κατάλογος (συνέχεια πρὸς τὰ ἐν τῷ μετώπῳ).

17 *Ἀθηνα[ίων*
οἱ ἐπίλ[εκτοι
εἰκόνι χαλκεῖ.

18 - - -
- - -
- - -

19 - - -
- - -
- - -

20 *ὁ δῆμος*
ὁ Σολέων
εἰκόνι χαλκεῖ.

21 *ὁ δῆμος*
ὁ Ἀμβρακιω
τῶν
εἰκόνι χαλκεῖ.

22 *τὸ κοινὸν*
τῶν Δωριέων
εἰκόνι χαλκεῖ.

23 *ὁ δῆμος*
ὁ Κυζικηνῶν
εἰκόνι χαλκεῖ.

24 *ὁ δῆμος*
Λαμιέων
εἰκόνι χαλκεῖ.

4γ (129): δεξιοῦ κροτάφου: στέφ. 23 24 καὶ (130): Ὠρωπίων προξενία.

130 (δεξιοῦ κροτάφου, εἰκ. 4γ):
Ὠρωπίων προξενία
Ἑρμοκλεῖ Τιμοκλείδου Ἀθηναίῳ.

[Εὐθυ]δίκου ἄρχοντος, ἱερέως δὲ τοῦ Ἀμφι
αράου Εὐθυδήμου, Βίοττος Εὐβίου εἶπεν· προ
3 ***βεβουλευμένον εἶναι αὐτῶι πρὸς τὴν βου***
λὴν καὶ τὸν δῆμον, ἐπειδὴ Ἑρμοκλῆς εὔ
5 ***νους ὢν διατελεῖ τεῖ τε πόλει Ὠρωπίω[ν***
καὶ τοῖς ἀεὶ[]δε[]ομένοις□τῶν πολιτῶν π[α
7 ***ρέχεται χρείας ἐμ παντὶ καιρῶι, δεδόχθα[ι***
τ[εῖ] βουλεῖ καὶ τῶι δήμωι Ἑρμοκλῆν Τι
9 ***μοκλείδου Ἀθηναῖον πρόξενον εἶναι καὶ***
εὐεργέτην τῆς πόλεως Ὠρωπίων
11 ***καὶ αὐτὸν καὶ ἐκγόνους αὐτοῦ καὶ εἶναι***
αὐτῶι γῆς καὶ οἰκίας ἔγκτησιν καὶ ἰσοτέ
13 ***λειαν καὶ ἀσυλίαν καὶ πολέμου ὄντος***
καὶ εἰρήνης καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλαττα[ν
15 ***καὶ τἆλλα πάντα αὐτοῖς ὑπάρχειν ὅσα***
περ καὶ τοῖς ἄλλοις προξένοις καὶ εὐερ
17 ***γέταις τῆς πόλεως γέγραπται·***
ἐπεψήφιζεν Ἱκέτας
19 ***Φιλίππου.***

129$_{1-3}$: τῶν πρώτων τριῶν στεφάνων εἶνε τὰ ἐν ***εἰκ. 3α*** καὶ ***3β*** δύο ἀποτμήματα. Τούτων τὸ μὲν ἐν εἰκ. 3α (129 α) εἶνε ἀριστερὰ τοῦ μαρμάρου ἀκμὴ μετὰ **τοῦ** ἀριστεροῦ τοῦ 1ου ἢ 2ου στεφάνου, ὕψ. ὡς 0 133, πλ. 0.045 — 0 065, πάχ. ὡς 0 023, ηὑρέθη δὲ ἐν τῷ θεάτρῳ. Τὸ δὲ ἐν εἰκ. 3β (129 β) εἶνε τοῦ 1ου ἢ 2ου ἢ 3ου στεφάνου δεξιὸν ἀπότμημα, ὕψ. 0 11, πλ. 0 065, πάχ. ὡς 0 037, ηὑρέθη δὲ ἐν ἀποτμήμασι δυσμόθεν τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου· πρβ SIG³ 653 (Κασσάνδρου τιμαὶ) A8 ***τὸ κοινὸν τῶν Κρηταιῶν*** $_2$***προξενίαι,*** 654 (Ἡγησάνδρου τιμαὶ)A5 ***Κνώσιοι κα[ὶ]*** $_2$***τὸ κοινὸν*** $_3$***Κρηταέων*** $_4$***εἰκόνι χα[λκῆι]·*** ἐνθάδε ἐν τῇ ἀναπληρώσει διὰ τὸν χῶρον προετιμήθη τοῦ ***Κρηταιῶν*** τὸ ***Κρηταέων,*** ὡσαύτως δὲ ἀνεπληρώθη ***καὶ τ[ὸ κοινὸν*** $_3$***Κρη[ταέων,*** ἤγουν ἄνευ τοῦ ἄρθρου ***τὸ*** ἢ ***τῶν*** πρὸ τοῦ ***Κρηταέων***· ἐν τοῖς τοιούτοις ἄλλοθι παρεντίθεται συνήθως τὸ ἄρθρον ἐν τῇ πτώσει τοῦ ***δῆμος*** ἢ ***πόλις*** ἢ ***κοινόν,*** λχ. RIG 1188 ***τὸ κοινὸν τὸ Ταρμιανῶν*** (πρβ ἄλλως RIG 1190 ***Ταρμιανῶν τῶι κοινῶι),*** ἢ ἐν τῇ τοῦ ἐθνικοῦ γενικῇ ***τῶν***· ἀλλὰ καὶ ἄνευ ἄρθρου IG VII

351 ***τὸ*** $_7$ ***κοινὸν Βοιωτῶν***, IG XI4 1055$_{28}$ ***τὸ κοινὸν Δηλίων***. Περὶ τοῦ ***ἄρχοντος ἐν κοινῶι*** (ἢ ***ἐν τῶι κοινῶι***) ***Βοιωτῶν*** πρβ AE 1919$_{59α}$

*129*3· σῴζονται ἐπὶ τῆς στήλης τὰ κάτω φύλλα τοῦ 3ου στεφάνου.

*129*4· πρβ. SIG³ 653$_{A4\ B22}$ ***τὸ κοινὸν τῶν Ἠπειρωτῶν τῶν περὶ Φοινίκην χρυσῶι στεφάνωι.***

*129*5· ἐν τῷ στεφάνῳ τούτῳ δὲν διακρίνεται ἐπίγραφή.

*129*8· πρβ SIG³ 654$_{A16}$ ***Ἀθηναίων ὁ δῆ$_2$μος ὁ ἐν Σαλα$_3$μῖνι εἰκόνι $_4$χαλκῆι.***

*129*9 ***(εἰκ. 3γ)***· τοῦ στεφάνου τούτου ἴσως εἶνε τὰ ἐν τῷ ἄνω μέρει τοῦ ἀποτμήματος 129γ κάτω φύλλα (τὸ κάτωθεν τούτων εἶνε ἴσως τὸ ἄνω δεξιὸν τοῦ 10ου στεφάνου)· τὸ 129γ, ἐν ᾧ καὶ δεξιὰ τοῦ μαρμάρου ἀκμὴ σῴζεται, ἔχει ὕψ. 0.085, πλ. 0.093, πάχ. 0.025, ηὑρέθη δὲ ἀνατολόθεν τῆς πηγῆς. Περὶ τῆς ἐπιγραφῆς πρβ SIG³ 654$_{A17}$ ***Ἀθ]ηναίων ὁ δῆ$_2$[μ]ος ὁ ἐν Ἴνβρωι $_3$εἰκόνι χαλκῆι***· πρβ. ἑξῆς 129$_{10}$.

*129*10 ***(εἰκ. 3γ, 3δ)***· τοῦ 10ου στεφάνου σῴζονται τὸ ἄνω δεξιὸν (129γ, εἰκ. 3γ) καὶ τὸ κάτω (129δ, 3δ)· τὸ 129δ ἔχει ὕψ. 0 05—0 165, πλ. 0 128, πάχ. 0 08, ηὑρέθη δὲ ἐν ἀποκόμμασιν ἐν τῇ δυσμικῇ τοῦ θεάτρου παρόδῳ. Περὶ τῆς ἐπιγραφῆς πρβ SIG³ 654$_{A9}$ ***Ἀθηναίων*** [οἱ] ***$_2$ἱππεῖς εἰ[κό]νι $_3$χαλκῆι.***

*129*11 (εἰκ. 3δ)· τοῦ 11ου στεφάνου σῴζεται τὸ ἄνω δεξιὸν (129ε, ὕψ. 0 05 — 0 11, πλ. 0 07, πάχ. 0 03· ηὑρέθη ἐν ἀποτμήμασιν ἐν τῇ ἀνατολικῇ τοῦ θεάτρου παρόδῳ) καὶ τὸ κάτω (φύλλα ἐπὶ τῆς στήλης ἄνωθεν τοῦ 12ου στεφάνου).

*129*12· πρβ. SIG³ 654$_{A11}$ ***Ἀθηναίων $_2$οἱ ἐν ἄστει $_3$τεταγμένοι $_4$εἰκόνι χαλκῆι.*** Ἐὰν ἐν 129$_{12}$ ἀναπληρωθῇ ***$_2$οἱ ἐ[πὶ Ἀκ]τεῖ τε$_3$ταγ[μέ]νοι***, πρβ. AE 1918$_{76β\ β}$ ***$_2$στρατηγὸν $_3$ἐπὶ τεῖ Ἀκτεῖ.***

*129*13· πρβ SIG³ 654$_{A12}$ ***Ἀθηναίων οἱ $_2$ἐμ Πειραεῖ*** (περὶ τῆς γραφῆς πρβ. αὐτ. σ. 220, AE 1918$_{80α}$) ***$_3$τεταγμένοι $_4$εἰκόνι χαλκῆι***· πρβ. ἄλλως AE 1918$_{76β\ α}$ ***$_2$στρατηγὸν $_3$ἐπ[ὶ] τῶι Πειραεῖ.***

*129*14· πρβ. SIG³ 654$_{A13}$ ***Ἀθηναίων οἱ $_2$ἐν τῷ ναυτικῶι $_3$τεταγμένοι $_4$εἰκόνι χαλκῆι.***

*129*16· πρβ. SIG³ 654$_{A15}$ ***Ἀθηνα[ίων] $_2$οἱ ἐν τοῖς φρου$_3$ρίοις τε⟨τε⟩ταγμέ$_4$νοι εἰκόνι χαλκῆι***· περὶ τῶν φρουρίων πρβ Gilbert HGs² I 349¹ (= Gilbert + Πολίτης ΕΑΔημοσίου βίου Α΄ 390¹), πρβ ἄλλως AE 1918$_{76β\ β}$ ***$_2$στρατηγὸν $_3$ἐπὶ τεῖ Ἀκτεῖ***· περὶ τῶν (ἐν) Ἐλευσῖνι (πρβ ***στρατηγὸς ἐπ᾽ Ἐλευσῖνος*** καὶ ***ἐπὶ τὴν χώραν τὴν ἐπ᾽ Ἐλευσῖνος, τοῖς στρατιώταις τοῖς παρὰ τεῖ πόλει στρατευομένοις καὶ τεταγμένοις Ἐλευσῖνι*** IG II² 1299$_{21}$), ἐμ Πανάκτῳ, ἐπὶ Φυλῇ, ἐπὶ Σουνίου τεταγμένων, τῶν ὑπαίθρων, ξένων κλπ (πρβ IG II² 1191 ***$_3$ἔδ]οξεν Ἐλευσ[ινί]ων [τῶι δήμωι $_4$καὶ] Ἀθηναίο[ι]ς [τοῖς ἐν(?) τῆι φυλ$_5$α]κῆ[ι·] τύχη[ι ἀγα]θ[ῆι·*** . . . (ἴσως ***Ἀνδ*** ἢ ***Πατ)]ρ[οκλῆς)*** πρβ SIG³ 485 547, IG II² 1281$_{9/10}$ Wilhelm BGI 55 57 61 καὶ Att. Urk. III ἐν SBAW 1925$_{3κέ\ 611\ 37\ 38}$ (IG II² 867=998)· ἐν IG II² 1285 (Wilhelm SBAW 1925$_3$) ἴσως ἔκειτο ***[-κεχειροτόνη$_4$κ]εν.***

δεξιὸς κρόταφος (εἰκ. 4—4γ).

*129*17· τοῦ 17ου στεφάνου ἴσως εἶνε τὸ ἀπότμημα 129F ***(εἰκ. 4***· ἄνω ἀριστερόν, ὕψ. 0 06—0 11, πλ. 0 105, πάχ. 0 04—0 075· ηὑρέθη ἐν τῷ θεάτρῳ)· σῴζεται τὸ ἀριστε-

ρὸν τοῦ στεφάνου· περὶ τῆς ἐπιγραφῆς πρβ SIG³ 654A10 **Ἀθηναίων ₂οἱ ἐπίλεκτοι εἰκόνι χαλκεῖ,** *Παπαδάκης* ΑΔ 1923 91 228 234¹ 237.

129₁₈· ὁ 18ος στέφανος λείπει ὅλος.

129₁₉· τοῦ 19ου στεφάνου σῴζεται (*εἰκ. 4α*) τὸ κάτω ἀριστερὸν ἐπὶ τοῦ ἀποτμήματος 129ϛ (ὕψ 0 13, πλ. 0 035, πάχ. 0 09) καὶ τρία φύλλα τοῦ κάτω δεξιοῦ ἐπὶ τοῦ ἀποτμήματος 129η (ὕψ. 0 045, πλ. ± 0 10, πάχ. ὡς 0 083), ἐφ οὗ καὶ τρία φύλλα τοῦ ἄνω δεξιοῦ τοῦ ἑξῆς ὑποκειμένου (20οῦ) στεφάνου· τὰ ἀποτμήματα 129ϛ καὶ 129η ἁρμόττουσιν ἑκάτερον ἐπὶ τῆς στήλης ἄνωθεν τοῦ 20οῦ στεφάνου· πρβ ἑξῆς 129₂₀.

129₂₀· τοῦ 20οῦ στεφάνου εἶνε καὶ τὸ κάτω τοῦ ἀποτμήματος 129η (τρία φύλλα τῶν ἄνω δεξιῶν), περὶ οὗ εἴρηται ἐν 129₁₉.

129₂₁· πρβ SIG³ 654A 20 **[ὁ] δῆμος ὁ Ἀμ₂βρακιωτῶν ₃εἰκόνι χαλκῆι.**

129₂₂· πρβ SIG³ 653A2 B24 **τὸ κοινὸν τῶν Δωριέων χρυσῶι στεφάνωι.**

Ἐλλείποντος τοῦ ἄνω μέρους τῆς στήλης, ἄδηλον τίς ὁ διὰ τῶν χαλκῶν εἰκόνων τιμώμενος· τὰ γράμματα τῶν ἐν τοῖς στεφάνοις ἐπιγραφῶν (ἀρ. 129) εἶνε ἀρχαιότερα καὶ μᾶλλον τῶν τῆς ὑποτεταγμένης προξενίας (ἀρ. 130) ἐφθαρμένα· ἐν τῇ ἐλλειπούσῃ ἀρχῇ τῆς στήλης ἐφέρετο, ὡς εἰκάσαι, ἐπιγραφὴ παρεμφερὴς ταῖς ἐν SIG³ 653A1 B1 654A1, ὡς δὲ περὶ τοῦ SIG³ 654 ἐκ τοῦ A9–17 ᾐκάσθη ὅτι ὁ τιμώμενος ἦν στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, οὕτως καὶ ἐνθάδε ἐκ τοῦ 129₁₀ 12–14 16 17 (πρβ. 8 9 11 18 19) εἰκάζεται, πρβ περὶ στρατηγῶν Ἀθηναίων ΑΕ 1918 76, πρβ ἑξῆς περὶ τοῦ ἐν τῇ προξενίᾳ 130 τιμωμένου, πρβ. ἄλλως SIG³ 653C 654B. Ἐν IG II² 1347+457 (SIG³ 326) ἐτιμᾶτο, καθ' ἃ ὑπὸ Wilhelm ἀπεδείχθη (SBAW 1925 3–6), ὁ Ἀθηναῖος Λυκοῦργος. Οἱ ἐπὶ τῆς ἐν Ἀμφιαρείῳ στήλης ἀναγραφόμενοι τιμῶσι πάντες, καθάπερ καὶ οἱ ἐν SIG³ 654A, εἰκόνι χαλκῇ, εἰσὶ δὲ ἄλλοι τε καὶ Ἀθηναίων οἱ ἱππεῖς (ἀρ. 129₁₀), οἱ ἐν ἄστει τεταγμένοι (129₁₂), οἱ ἐν Πειραιεῖ τεταγμένοι (11), οἱ ἐν τῷ ναυτικῷ τεταγμένοι (14), οἱ ἐν τοῖς φρουρίοις τεταγμένοι (16), οἱ ἐπίλεκτοι (17), τὸ κοινὸν τῶν Ἠπειρωτῶν (4), —(5), ὁ δῆμος ὁ Μιλησίων (6), ὁ δῆμος ὁ Κορινθίων (7), ὁ δῆμος ὁ Σαλαμινίων (8), ὁ δῆμος ὁ **Κν[ιδίων]** (15), ὁ δῆμος ὁ Σολέων (20), ὁ δῆμος Ἀμβρακιωτῶν (21), τὸ κοινὸν τῶν Δωριέων (22) ὁ δῆμος ὁ Κυζικηνῶν (23), ὁ δῆμος Λαμιέων (24). Ἄδηλα ἢ ἀμφίβολα τὰ περὶ τῶν στεφάνων 129 1 2 5 9 11 18 19 εἰ Ἀθηναίων ἢ ἄλλων, πρβ ἅ. ἐν τοῖς περὶ τῶν στεφάνων 129 8 9 16 17. Περὶ ἄλλων στεφάνων πρβ IG II 1359.

Κάτωθεν τοῦ 24ου στεφάνου κεχάρακται ἡ ἐν σ. 14 (ἀρ. 130) προξενία.

130₁ πρβ IG VII 400 (=ἑξῆς ἀρ. 131) **ἄρχοντος] Εὐθυδίκ[ου** (οὕτως γρ. ἐν IG), **ἱερέως δὲ τοῦ Ἀμφιαράου Εὐθυδήμου**· τούτου ἴσως ἦν υἱὸς ὁ ἐπιψηφίζων τε καὶ εἰπὼν τὴν ἐν IG VII 378 προξενίαν (τοῦ 1ου ἡμίσεος τῆς πΧ 2ας ἑκατονταετηρίδος) Σωσθένης Εὐθυδήμου.

130₂· **Βίοττος Εὐβίου εἶπεν**· τούτου ἴσως ἦν υἱὸς ὁ τὴν ἐν IG VII 377 (=RIG 214) προξενίαν ἐπιψηφίζων **Αἰσχρώνδης Βιόττου.**

130₄ 8/9· περὶ τοῦ τιμωμένου Ἑρμοκλέους τοῦ Τιμοκλείδου Ἀθηναίου πρβ PA 5145—50 13720—22. Τούτων ἰδίᾳ μνημονευτέος ὁ ἐν PA 5147 Ἑρμοκλῆς, πατὴρ τοῦ τρὶς στρατηγήσαντος (πΧ ± 217/6 215/4 ± 211/0) Δημαινέτου Ἀθμονέως, τοῦ ἐν SIG³ 547 τιμωμένου, πρβ ἅ. ἐν τοῖς περὶ τοῦ 129₁₆.

18 2 28

130₆· μετὰ τὸ ***ἀεὶ*** καὶ μετὰ τὸ ***δε*** τοῦ ***δεομένοις*** μικρὸν κενόν· μετὰ τὸ ***δεομένοις*** κενὸν ἑνὸς γράμματος.

130₇· χαράξας πρῶτον ***χρήας*** διώρθωσεν ἔπειτα εἰς ***χρείας***.

130₉/₀· ἐν ταῖς προξενίαις συνηθέστατον ἐν τῷ οἰκείῳ χωρίῳ εἶνε ***πρόξενον εἶναι καὶ εὐεργέτην*** (ἢ καὶ ἄνευ τοῦ ***καὶ εὐεργέτην) τῆς πόλεως Ὠρωπίων***· ἐξαιρέσεις ἀπαντῶσιν αἱ ἑξῆς: ***πρόξενον τῆς πόλεως τῆς Ὠρωπίων*** IG VII 313, ***πρόξενον εἶναι καὶ εὐ[εργέτην τῆς Ὠρωπίων πόλεω]ς*** IG VII 278, ***πρόξενον εἶν Ὠρωπίων*** VII 4250 4251. Ἐν αἷς δ' ἂν προξενίαις παραλείπηται ἐνταῦθα τὸ ***Ὠρωπίων,*** προηγεῖται τοῦτο ἐν τοῖς αἰτίοις, λχ ***ἐπειδὴ — τῆι πόλει Ὠρωπίων*** (συχνότατα), ἢ ***τῆι πόλει τῆι Ὠρωπίων*** IG VII 322, ***περὶ τὴμ πόλιν τὴν Ὠρωπίων*** IG VII 4256 4257, ***κοινεῖ πᾶσιν Ὠρωπίοις*** IG VII 4264· πρβ καὶ ἐν τιμητικῷ ψηφίσματι IG VII 411₃ ***τῶι δήμωι τῶι Ὠρωπίων***, ₃₀***τῶι δήμωι Ὠρωπίων***. Σπανιώτατα δὲ παραλείπεται παντάπασι τὸ ***Ὠρωπίων***: ἐν ΑΕ 1892 37 (66) (ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ βάθρου ἀναγράφονται καὶ ἄλλαι ἓξ προξενίαι φέρουσαι τὸ ***Ὠρωπίων***) καὶ ἐπὶ στήλης ἐκδοθησομένης.

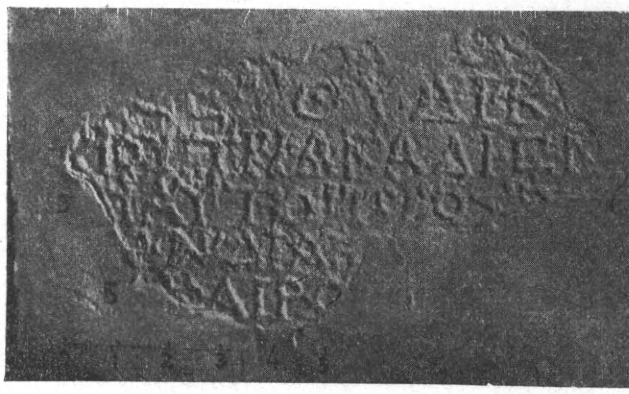
5: Ὠρωπίων προξενία (ἐπιγρ. ἀρ. 131).

131 (εἰκ. 5): *IG VII 400*:
Ὠρωπίων προξενία κεκυρωμένη

Λευκοῦ λίθου ἄνω ἀπότμημα, ὕψ. 0 06, πλ. 0 10, πάχ. 0 06· ηὑρέθη. πλησίον τῶν ἐπιγεγραμμένων βάθρων

1 ***ἄρχοντος] Εὐθυδίκ[ου, ἱερέως δὲ τοῦ Ἀμφιαράου Εὐθυδήμου, προξενία κεκυρωμένη ἐν βουλεῖ μη***
νὸς πανά]μου τριακάδι, ἐν [δήμῳ παμβοιωτίου δευτέραι, (λχ ***Δαμάρετος Φίλωνος) εἶπεν· προβεβουλευ***
3 ***μένον εἶνα]ι αὐτῶι πρὸς τ[ὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον· ἐπειδὴ*** δεῖνα δεῖνος ὁποδαπὸς
ος εὔνους] ὢν διατ[ελεῖ τεῖ τε πόλει Ὠρωπίων καὶ τῶν πολιτῶν τοῖς ἀεὶ δεομένοις παρέχεται χρείας
5 ***ἐν παντὶ] καιρῶ[ι*** - - -

131₁· ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος ἐγράφη καὶ ἡ προηγουμένη προξενία, ἀρ. 130, ἐξ ἧς καὶ ὁ ἱερεὺς ἐνθάδε ἀνεπληρώθη. Περὶ κυρώσεως πρβ ἑξῆς ἀρ. 133 135 136, ΑΕ 1919 62 (πρβ καὶ IG VII 379 357, ΑΕ 1896 219 1903 120/1, περὶ συνεδρίου), Wilhelm BGI 144-6 SBAW 1921 4 8 1925 6 7 10 (σ. 41₁₀ [ἀντὶ *1916* γρ. *1915*· σ. 54 κάτ. 7 ἰστέον ὅτι ἐν IG VII 291₂ κεῖται ἡ λέξις ***ἐπειδὴ*** ἐπὶ τοῦ λίθου, πρβ IG VII σ. 744 ΑΕ 1889 18 (29) 1919 31 (φωτογρ.)) Anz. Ak. W. 1924 130, SEG II 184, πρβ SIG³ 1157 56=8.

132 133 (εἰκ. 6-6δ): τετράλιθον μνημεῖον = IG VII 387 388:

132· Ὠρωπίων προξενία Μενίππῳ Κρατίππου Περγαμηνῷ,

133· Ὠρωπίων προξενία κεκυρωμένη Ζωπύρῳ Διονυσίου Χαλκιδεῖ.

Τετράλιθον μνημεῖον ἐπίμηκες (ὄψις, ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ πτέρυξ, οὐρά), λευκοῦ μαρμάρου, ὕψ. 0 625, πλ. (ἄνω) 0 63, πάχ. (0 255+1 03+0 215=) 1 47. Τὰ μάρμαρα ταῦτα ἄνω μὲν φέρουσιν ἁπλούστατον γεισίδιον, κάτω δὲ δὲν ἔχουσι κόσμον·

ηὑρέθησαν πεπτωκότα, ἐπανιδρύθησαν δὲ ἐπὶ τῆς οἰκείας (καλῆς) βάσεως ἀνατολόθεν τοῦ μνημείου *Ἀγρίππαν*, ὃ κεῖται ἀνατολόθεν τοῦ ἐν ΠΑΕ 1884 πίν. Ε΄ι΄΄΄. Ηὑρέθη καὶ ἐπικράνου ἥμισυ φέρον γεισίδιον ἔμπροσθεν καὶ ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ καὶ δύο τόρμους ὄπισθεν, ὕψ. 0 217, πλ. 0 578, πάχ. 0 77.

Ἐπιγεγραμμένον εἶνε μόνον τὸ τῆς ὄψεως μάρμαρον, φέρον δύο προξενίας.

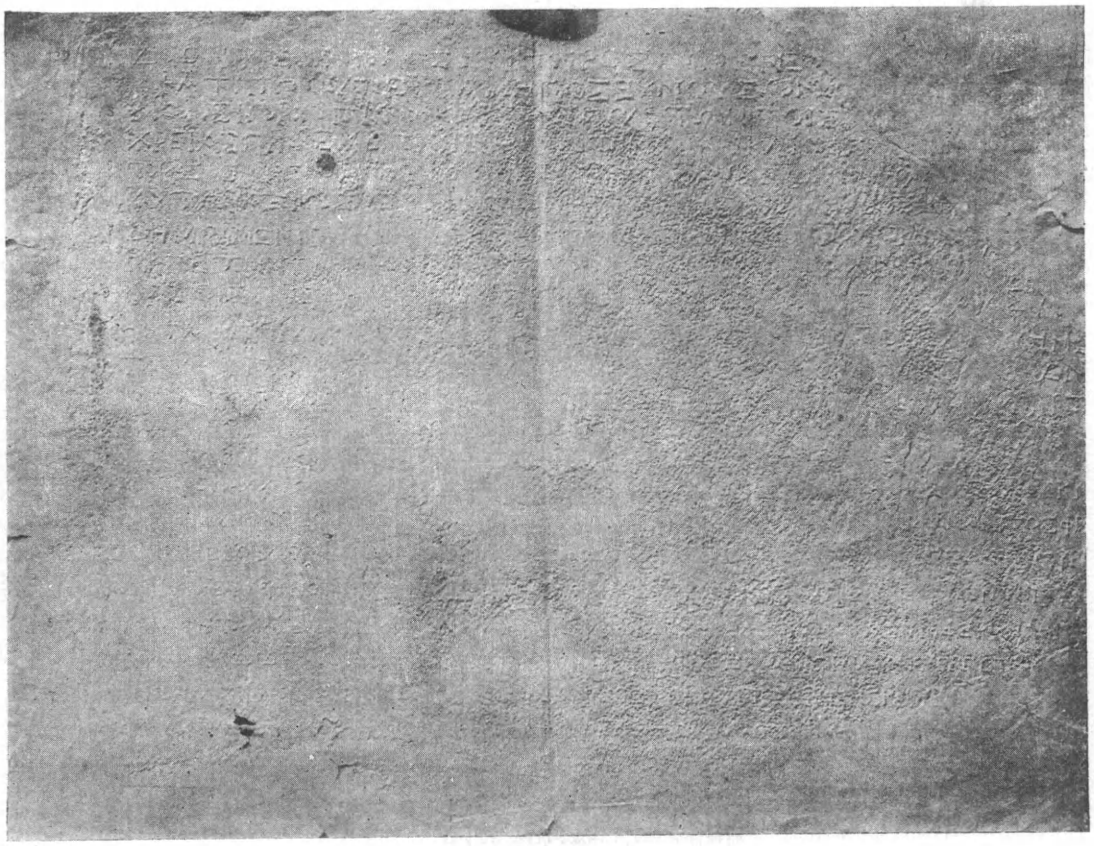

6: Ὠρωπίων προξενία (ἐπιγρ. ἀρ. 132)· Ὠρωπίων προξενία (ἐπιγρ. ἀρ. 133).

Δύο ἀποτμήματα τῆς 1ης προξενίας ($132_{1-6 \text{ καὶ } 7-10}$) καὶ τρία τῆς 2ας προξενίας $133_{7-9 \text{ καὶ } 9 \text{ καὶ } 10}$) σῴζονται ἀποκεκομμένα.

6α = ἐπιγρ. ἀρ. 132_{1-6} $_{7-10}$ (ἄνω δεξιὸν ἄκρον).

6β = ἐπιγρ. ἀρ. 133_{1-9} (δεξιὸν ἄκρον).

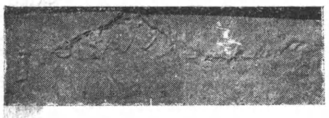

6γ=ἐπιγρ. ἀρ. 133_9 (μέσον).

6δ=ἐπιγρ. ἀρ. 133_{10} (κάτω ἀριστερὸν ἄκρον).

132 **Διονυσόδωρος Σωτῆρος εἶπεν· ἐπειδὴ Μ[έ]ν[ιππος**
Κρατίππου Περγαμηνὸς εὔνους ὢν δια[τ]ε[λεῖ τεῖ τε
πόλει Ὠρωπίων καὶ τῶν πολιτῶν τοῖς [ἀεὶ] δε[ομένοις
χρείας παρέχεται ἐ[μ] παντὶ καιρῶι καὶ λ[έ]γων κα[ὶ πράττων
τὰ συμφέροντα, ἐπιδημήσας [τε ἀν]εσ[τράφ]η ἀξίω[ς μὲν
αὐτοῦ, ἀξίως δὲ τῆς τοῦ βασιλέ[ως] αἱρ[έσεω]ς, δ[ε]δ[όχθαι τῶι
δήμωι Μένιππον Κρατίππου Περγαμηνὸ[ν πρόξ]ενο[ν εἶναι καὶ] εὐ
εργέτην τῆς πόλεως Ὠρωπίων καὶ αὐτ[ὸν κα]ὶ ἐκ[γόν]ους καὶ εἶ[ν]α[ι
αὐτοῖς γῆς καὶ οἰκίας ἔγκτησιν καὶ ἰσ[οτέλ]ειαν καὶ ἀσυλίαν κα[ὶ
κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν καὶ πολέ[μου ὄν]τος κα[ὶ εἰρ]ήνης κα[ὶ
τἄ[λλα] ὑπάρχειν πάντα καθάπερ κ[αὶ τοῖς] ἄλλοις [προξ]ένοι[ς
καὶ εὐεργέταις τῆς πόλεως γέγρ[απται]. ἐ[πεψήφ]ιζ[εν
Ἀριστογείτω[ν Μειλίχ]ου.

133 **ἄρχοντος Καλλικλέους, ἱερέως δὲ το[ῦ Ἀμφιαράου Ὀλυνπ]ίχ[ου· προξ]ενία [κ]εκυρ[ωμένη**
ἐμ βουλεῖ Δαματρίου τριακάδι, ἐν δήμ[ω]ι [Ἀλαλκομε]ν[είου δευ]τ[έρα]ι· [Δα]μά[ρε]τος Φίλω[ν]ος
εἶπεν· προβεβουλευμένον εἶναι αὐτῶι πρὸς τὴν βου[λὴν καὶ τὸν δ]ῆ[μο]ν, ἐπειδὴ Ζώπυρος [Δι]ον[υ-
σ]ίου Χαλκιδεὺς εὔνους ὢ⟦ν⟧ διατελεῖ τεῖ τε πόλει Ὠρωπίω[ν κα]ὶ τῶν πολιτῶν τοῖς ἀεὶ δεο[μέ-
ν]οις παρέχεται χρείας ἐμ παντὶ καιρῶι καὶ λέγων καὶ πρά[τ]των τὰ συμφέρον[τα, δ]εδ[όχθαι
τῇ βουλῇ καὶ τῶι δήμωι Ζώπυρον Διονυσίου Χαλκιδῆ πρόξε[ν]ον εἶναι καὶ εὐεργέτη[ν τῆς πόλεως
Ὠρ]ωπίων καὶ αὐτὸν καὶ ἐκγόνους καὶ εἶναι αὐτοῖς γῆς καὶ οἰκίας ἔγκτησιν [καὶ ἰσοτέλειαν καὶ ἀσυλί-
αν κ]αὶ ἀσφάλειαν καὶ πο[λέμ]ου καὶ ἰρήνης καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλαττ[αν καὶ] τἄλλα πάντα ὑπάρ[χειν] αὐτ[ῶι
καθάπερ καὶ τ]οῖς ἄλλ[οις π]ροξένοις καὶ εὐεργέταις [τῆς πόλ]εως γέγραπται. ἐπεψήφιζεν Μενεκλ[ῆς
Δ]ιονυσίου.

132_1· Διονυσοδώρου (μαστὸς) ἐν ΑΕ 1889_7 (IG VII $3498)_{23\ 30/1}$· Διονυσόδωρος Σίμου εἶπεν ἐν ΑΕ $1885_{103\ (4)}$ (IG VII 316).

132_6· πρβ OGI $329_{5\ 21|2\ 5f}$. Ἀττάλου ἴσως (πρβ $132_{6|7}$) ἵδρυτο ἐπὶ τοῦ ἐν Ἀμφιαρείῳ βάθρου ἀνδριᾶς ἐφ' ἵππου, πρβ Πτολεμαίου μνημεῖον ἐν ΑΕ $1891_{113\ (53)}$ (IG VII 297-8 καὶ σ. 744 OGI 81), πρβ ἄλλως καὶ vHiller HGE 98, Preuner PhW $1927_{4\ (328)}$.

132_{13}· περὶ Ἀριστογείτονος καὶ Μειλίχου καὶ Κλεομάχου κλπ πρβ ΑΕ$1886_{68\ (22β)}$ (IG VII 247, RIG 212) 1889 21 (29, 8_5) (IG VII 296) 1889 31 (30, 2 3 6 8) (IG VII 252 253 256 258)

1891_{111} (52, 1 (IG VII 280) $1891_{131, 3}$ (IG VII 302) 1892_{49} (79) 1919_{74} (105 2/3) (αὐτ. σ. 74α στ. 1/2 γρ. ὅτι ηὑρέθη παρὰ τὴν πηγήν, νοτόθεν τοῦ προνάου), SIG^2 II σ. 813 εἰς ἀρ. 236 (= SIG^3 519^2· ἐν SIG^2 II σ. 813_5 καὶ SIG^3 $519^2{}_2$ ἀντὶ *249* γρ. *237*.

133_1· περὶ Ὀλυμπίχου πρβ ΑΕ 1919_{73}.

133_1· περὶ κυρώσεως πρβ ἄ. ἀρ. 131 καὶ ἑξῆς ἀρ. 135 καὶ 136.

133_4· τὸ **ν** τοῦ **ὢν** παρελείφθη ὑπὸ τοῦ λιθουργοῦ.

$133_{9/0}$· Ζώπυρος Διονυσίου εἶπεν ἐν ΑΕ 1889_{41} (32,2) (IG VII 379), σκάφιον **Διονυσίου ϱ´** ἐν ΑΕ 1889_7 (IG $3498)_{22}$.

134 135 (εἰκ. 7): *IG VII 405*: Ὠρωπίων προξενίαι:

***134*:** προξενίας λείψανον.

***135*:** προξενία κεκυρωμένη.

7: προξενίας λείψανον (ἐπιγρ. ἀρ. 134)· προξενία (ἐπιγρ. ἀρ. 135).

Μαρμάρου λευκοῦ ἀπότμημα (ἄνω ἄκρου βάθρου), ὕψ. 0 05, πλ. 0 13, πάχ. 0 08. ηὑρέθη ἐν τῇ στοᾷ κατὰ τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα.

134		*135*
- - - [ου		**ἄρχοντος ἐ[ν κοινῶι Βοιωτῶν** δεῖνος, **ἱερέως**
		τοῦ Ἀμφιαρ[άου δεῖνος, **προξενία κεκυρωμένη**
	3	**ἐμ βουλῆ θυΐ[ου ἕκτει ἐπὶ δέκα, ἐν δήμωι ὁμολωιου**
		ἐνά]τει ἱσ[ταμένου - - -

$135_{2/3}$· περὶ κυρώσεως πρβ ἄ. ἀρ. 131 133 καὶ ἑξῆς ἀρ. 136· περὶ τοῦ ἐν στ. 3 **ἐμ βουλῆ** πρβ SIG^3 717 $_{90\ 93}$ (καὶ ἐν στ. 42 ἴσως ἀναπληρωτέον **ἀπόδει[ξιν ἐν τ]ῆι βουλῆι**), DI $3505_{21/3}$.

136 (εἰκ. 8): *IG VII 399*:

Ὠρωπίων προξενία κεκυρωμένη δεῖνι **Μνασέου Λαοδικεῖ.**

Λίθου ὑπερύθρου ἀπότμημα (στήλης ἀριστεροῦ ἄκρου, ὄπισθεν λεῖον, ὕψ. 0 10, πλ. 0 13, πάχ. 0 05.

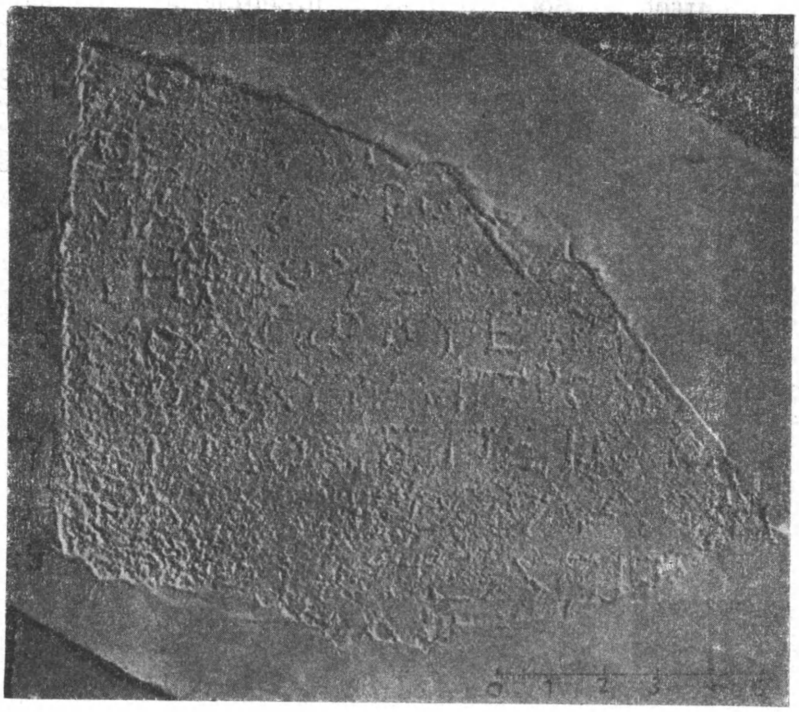

8: Ὠρωπίων προξενία (ἐπιγρ. ἀρ. 136).

[1] *[ἄρχοντος δ ε ῖ ν ο ς, ἱερέως]*
1 *το[ῦ Ἀμφιαράου δεῖνος, προ*
ξενία [κεκυρωμένη ἐμ βουλεῖ ἐρ
3 *μαίου τρια[κάδι, ἐν δήμωι προστα*
τηρίου δε[κάτηι· Ὀλύνπιχος Ἑρ
5 *μοδώρου εἶπ[εν· προβεβουλευμέ*
νον ⟦εἶναι;⟧ αὐτῶι πρὸς [τὴν βουλὴν καὶ τὸν
7 *δῆμον· ἐπειδὴ [δ ε ῖ ν α*
Μνασέου Λαοδ[ικεὺς χρήσιμος (ἢ εὔνους)
9 *ὢν] διατελεῖ τ[εῖ πόλει Ὠρω*
πίων] καὶ [τῶν πολιτῶν τοῖς ἀεὶ
[11] *[δεομένοις - - - - - - - - - - - -]*

136₂· περὶ κυρώσεως πρβ ἄ. ἀρ. 131 133 135.

136₅· ἐὰν ἀναπληρωθῇ ***εἶπ[εν εἶναι προβεβουλευμέ***, ὁ ἄλλως διὰ τὴν τοῦ ***εἶναι*** θέσιν ἄηθες (πρβ ἄ. ἐν τοῖς περὶ τοῦ ἀρ. 131₁), ὁ στίχος γίγνεται μακρότερος.

136₆ ἐὰν ἀναπληρωθῇ ***πρός [(τε) τὸ συνέδριον*** (πρβ ἄ. ἐν τοῖς περὶ τοῦ στ. 5) ***καὶ τὸν***, ὁ στίχος γίγνεται μακρότερος.

136₇/₈· ἐν Δήλῳ (BCH 1908₄₁₅) ἀπαντᾷ Μένης Μνασέου Λαοδικεύς.

137 (εἰκ. 9): μετόπη ⊙.

Τμῆμα διαζώματος τοῦ προσώπου τῆς στοᾶς, ἀριστερὰ ἐλλιπὲς (λείπει μετόπη καὶ μέρος τριγλύφου)· σῴζεται μία τρίγλυφος (ἀριστερά, ὡς εἴρηται, ἐλλιπὴς) καὶ μία μετόπη· πλ. ὡς 0 75, ὕψ. 0 48, πάχος ἄνω μὲν 0 385, κάτω δὲ 0 352. Ἐπὶ τῆς μετόπης φέρει μέγα γράμμα **ϑ** (διαμ. ±0 18). Ηὑρέθη νοτόθεν τοῦ στυλοβάτου τῆς στοᾶς ἀπαντικρὺ τῆς 3ης ἐσωτερικῆς βάσεως τῆς στοᾶς. Ηὕρηνται δὲ καὶ ἄλλα τρία ἐπιγεγραμμένα τμήματα διαζώματος φέροντα ὡσαύτως ἀνὰ ἓν γράμμα ἐπὶ τῆς μετόπης ἑκάστης, ἤγουν

1) τμῆμα ἐλλιπὲς ἀριστερά, ἐφ' οὗ τρίγλυφος ἐν μέσῳ δύο μετοπῶν φερουσῶν γράμματα **οι** καὶ τρίγλυφος (ΑΕ $1892_{53\,(82)}$· τὸ τμῆμα τοῦτο εἶνε τὸ πάντων μήκιστον). 2) τμῆμα φέρον τρίγλυφον ἐν μέσῳ δύο μετοπῶν, ἐφ' ὧν γράμματα **πο** (ΑΕ $1885_{154\,(11)}$)· εἰρήσθω δὲ ὅτι, ὡς ἐκ τοῦ τμήματος τούτου συνάγεται, τὰ ἐπὶ τῶν μετοπῶν γράμματα ἔφερον δι' ἡλίσκων ἐμπεπαρμένα χαλκᾶ (ἴσως ἐπίχρυσα) ἐλάσματα. 3) τμῆμα φέρον τρίγλυφον ἐν μέσῳ δύο μετοπῶν, ὧν ἡ μὲν ἀριστερὰ ἔχει γράμμα **ν**, ἡ δὲ δεξιὰ εἶνε ἀνεπίγραφος, ἐξ οὗ δηλοῦται ὅτι αὕτη ἔφερε τὸ τέλος τῆς ἐπιγραφῆς (ΑΕ $1889_{13\,(27)}$). Διὰ τῶν ἓξ τούτων γραμμάτων δὲν δύναται νὰ ἀναπληρωθῇ ἀσφαλῶς ἡ ὅλη ἐπιγραφή. Τὸ ὄνομα **Θοι[νίας** ἀδύνατον νὰ χρησθῇ ἐνθάδε, διότι μεταξὺ τῆς μετόπης **ϑ** καὶ τῆς **οι** ἔπρεπε νὰ παρεμπίπτῃ τρίγλυφος, ἀλλ' ἀπίθανον ὅτι ἐπὶ τοῦ τμήματος τῆς **οι** ἀριστερόθεν τῆς μετόπης **ο**, ὅπου ἐλλιπὴς ὁ λίθος, ὑπῆρχε τρίγλυφος, ἐπειδὴ οὕτως τὸ τμῆμα τοῦτο θὰ ἐγίνετο ὑπέρμηκες (0 317 + 0 445 + 0 317 + 0 445 + 0 317 = 1 841, πρβ Versace AM 1908_{267}). Ὑποτιθεμένων τῶν ἐν τοῖς εἰρημένοις τμήμασι γραμμάτων **ϑ** καὶ **πο** ὡς ἀποτελούντων μέρος ὀνομάτων, ἡ ἐπιγραφὴ ἦν ἴσως: δεῖνα δεῖνος ὁποδαπὸς **ἐπ]οί[ησεν** ἤ, τοῦ **πο** ὑποτιθεμένου ὡς κειμένου ἐν τῇ τελευταίᾳ λέξει, **ἐ]πο[ίησε]ν** ἢ **ἐ]πό[ησε]ν** (πρβ ΑΕ 1919_{102} εἰκ. 4 **Φειδίας ἐπόησε**) ἤ, ὑποτιθεμένων πάντων τῶν ἐν τοῖς εἰρημένοις τμήμασι γραμμάτων πλὴν τοῦ **ν** ὡς ἀποτελούντων μέρος τῶν ὀνομάτων, **ἀνέϑηκε]ν** (πρβ ἐπιγραφὴν τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Λεωνιδαίου).

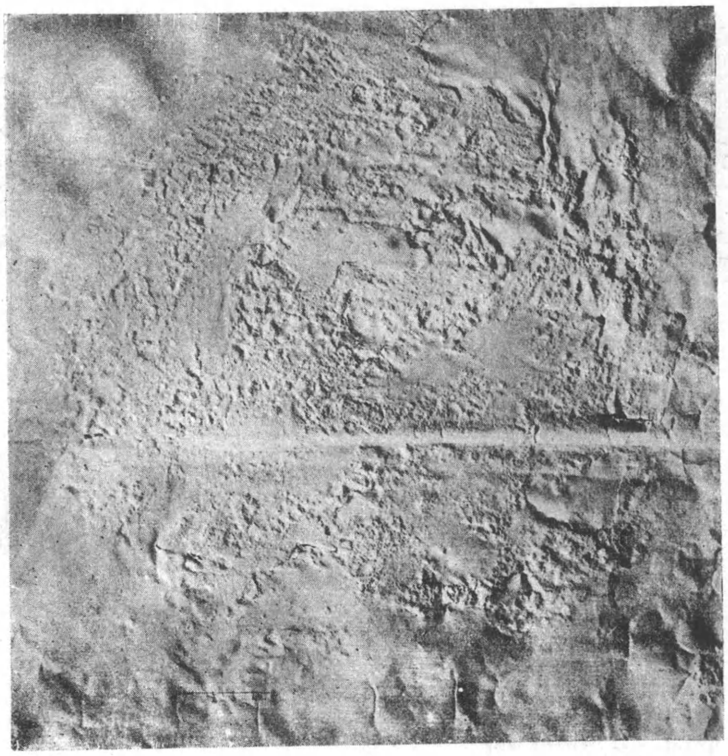

9: μετόπη (ἐπιγρ. ἀρ. 136).

Ηὑρέθησαν δὲ καὶ ἀνεπίγραφα τμήματα, ἀριθμὸν ὀκτώ, ἤγουν πέντε μὲν φέροντα ἀνὰ δύο μετόπας καὶ ἐν μέσῳ τρίγλυφον, τρία δὲ φέροντα ἀνὰ δύο τριγλύφους καὶ ἐν μέσῳ μετόπην, ἐκ τούτων δὲ συνάγεται ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ μόνον τὸ μέσον τοῦ προσώπου τῆς στοᾶς κατεῖχε· τὰ ἐπιγεγραμμένα πλὴν τοῦ τμήματος **οι**, φέροντος δύο μετόπας καὶ δύο τριγλύφους, ἔχουσιν, ὡς εἴρηται, δύο μετόπας καὶ ἐν μέσῳ τρίγλυφον.

138 (εἰκ. 10 10α): 138+ΑΕ $1899_{49/0\,(33\,F')}$ (= IG VII 278 καὶ σ. 744): **Ὠρωπίων προξενία Κηφισοφῶντι Ἀντιφίλου Ἀϑηναίῳ.**

Μαρμάρου Πεντελῃκοῦ ἆγμα, ὕψ. 0 10, πλ. 0 082, πάχ. 0 07-0 08, ἁρμόττον ἑτέρῳ (ὑπερκειμένῳ) ἀποκατάγματι τοῦ ἄνω ἄκρου τοῦ ἀριστεροῦ κροτάφου τοῦ ἐν ΑΕ $1889_{49/0\,(33\,F')}$ (= IG VII 278 καὶ σ. 744) βάθρου **Μνασέας** καὶ φέρον λείψανα τῶν

στίχων 3-10 (δηλούμενα ἐνθάδε δι' ἀραιῶν στοιχείων). Ηὑρέθη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ χειμάρρου ὄχθης ἀνατολόθεν τῆς πηγῆς.

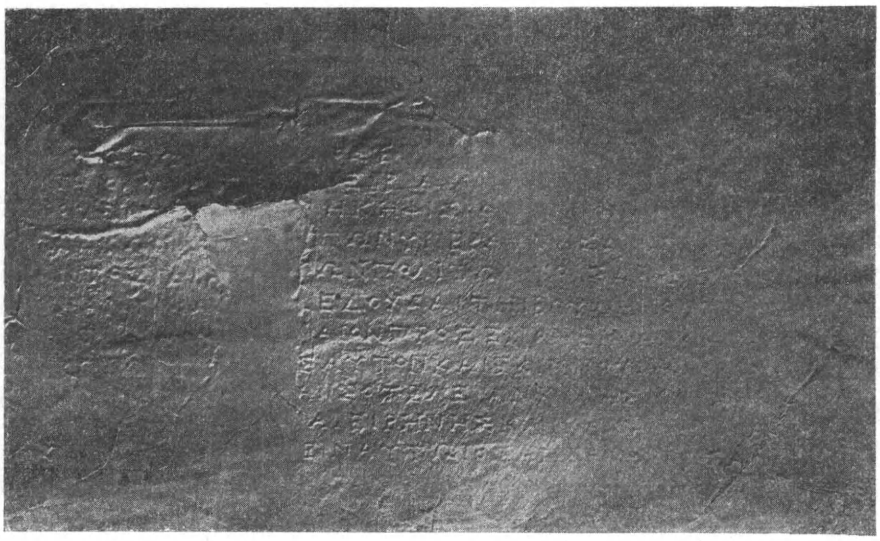

10: *Ὠρωπίων προξενία* (*ἐπιγρ. ἀρ.* 138+IG VII 278 *καὶ σ.* 744).

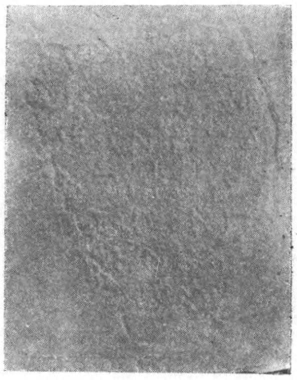

10α: *ἀπότμημα τῆς ἐν εἰκ. 10 προξενίας.*

1 ***ἄρχοντος ἐν κ]οινῶι Βοιωτῶν Φίλωνος, ἐπὶ δὲ πόλεως Θεοτίμου,***
ἱ ε ρ έ ω ς] δὲ τ ο ῦ Ἀ μ φ ι ε ρ ά ο υ Ν ι κ ί π π ο υ,
3 ***Θεοτέλης; Ὀλ]υμπίχου εἶπε[ν· ἐπει]δὴ Κηφισοφῶν εὔνους ὑπάρχε[ι***
τῆι πόλει κοινῆι κα]ὶ λ έ γ ω ν κ[αὶ πράτ]των ὑπὲρ αὐτῆς διατελεῖ τὰ
5 ***συμφέροντα διὰ π]α ν τ ό ς, ἰ δ ί α [ι δὲ τ]ῶν πολιτῶν τοῖς δεομένοις πα***
ρέχεται χρείας ἐν] π α ν τ ὶ κα[ιρῶι] δεδόχθαι τῆι βουλῆι καὶ τῶι δή
7 ***μωι Κηφισοφῶντα Ἀ]ν τ ι φ ί λ ο υ [Ἀθην]αῖον πρόξενον εἶναι καὶ εὐ***
εργέτην τῆς τῶν Ὠρ]ω π ί ω ν π ό[λεω]ς αὐτὸν καὶ ἐκγόνους καὶ εἶναι
9 ***αὐτῶι γῆς καὶ οἰκίας] ἔ ν κ τ[ησιν κ]αὶ ἰσοτέλειαν καὶ ἀσυλίαν καὶ***
ἀσφάλειαν καὶ πολέ]μ ο υ ὄ[ντος κ]αὶ εἰρήνης καὶ κατὰ γῆν καὶ κα
11 ***τὰ θάλατταν καὶ τὰ ἄλλα ὑπάρχ]ειν αὐτῶι ὅσαπερ καὶ τοῖς ἄλλοις***
12 ***[προξένοις καὶ εὐεργέταις]***

138$_3$· περὶ τῆς Ὀλυμπίχου οἰκίας πρβ ΑΕ 1919$_{73α}$.

138$_4$· ἐὰν κατὰ τὸ τοῦ αὐτοῦ βάθρου 3ον ψήφισμα (IG VII 275) ἀναπληρωθῇ ***τῆι τε πόλει κοινῆι***, τὸ ἀριστερὸν ἥμισυ τοῦ στίχου γίγνεται δυσὶ γράμμασι μακρότερον τοῦ ἐν τῷ 1ῳ στίχῳ· ἐὰν δ' αὖ γραφῇ ***τῆι τε πόλει*** ἄνευ τοῦ ***κοινῆι***, γίγνεται ἑνὶ καὶ ἡμίσει γράμματος βραχύτερον τοῦ βραχυτάτου τῶν ἄλλων.

138$_5$· ***διὰ π]αντός·*** πρβ IG II 628, II² 1006$_{21\ 52}$ [1009 (πρβ Wilhelm WS 1907$_5$)$_{44}$] 1070$_{11/2}$ 1243$_{12}$ 1338$_6$ V1 6$_2$(*$_4$τ]οῖς ἐν[τυγχάνουσι;)*** 958 959 1144$_{19}$ [1145$_{37}$] 1208$_{54}$ (πρβ $_{23}$ ***ἐκ παντὸς***) 1538 (πρβ σ. 367) V2 [20$_{14}$] 266$_{35}$ (πρβ σ. 188) VII 4132$_7$ XI4 765 [1039] XII5 860 (δὶς) XIV 953(=RIG 554), SIG³ 160$_{4^3\ 23}$ 552 566(δὶς) 571$_{19}$ 730$_{10}$ 1157$_{63}$, OGI 56$_{40}$ 90 150 199 223 227 241 669(σ. 402)$_{43}$ 737 763$_{12\ 35}$ 764$_{31}$, RIG 292 470, DI 3087$_4$ 4458 4566 4567, SEG I 180 II 280$_{10}$, Jh 1097$_{19\ 34}$, Keil + vPremerstein Lydien II σ. 14, Minns Scythians 646 647, Ziehen LGS 112(δὶς) 163,

Lietzmann GPap. 1_3 8_3 ***(διὰ παντὸς εὔχομαί σε)*** 24_{12}, Witkowski Epist. priv. 35_6; larfeld HGE I 504 506 II 762 763, Kuehner+Gerth GG II 203_1, Passow HGS^5 λ. ***διά*** σ. 627, Θουκ. Δ' 61_4 119, Πλάτ. Κρατ. 416^b καὶ Πολιτικ. 269^d καὶ Μενέξ. 247^a, Ἀλκιδάμ. σοφ. 9 35 ***(ἀεί τε καὶ διὰ παντός)***, Πλούτ. Ἠθ. 394^c 437^c, Δ'Αλικ. Ἀρχ. κρίσ. Ἰσοκρ. Γ' ΙΓ' καὶ Λυκοῦργ. Ε' καὶ Ὑπερείδ. (Ὑπ. ἐκδ. σ. XXXI), Ψαλτήρ. ΡΔ' 4, Lobeck Phryn. σ. 103 (Φρύν. λ. ***πάντοτε*** καὶ ***ἀπάντοτε***), πρβ ***δι$_3$ὰ πάντων*** DI 4566, Lietzmann GPap. 2, ***διὰ παντὸς τοῦ χρόνου*** OGI 217 [SIG^2 $177_{32/3}$], πρβ ***ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου*** IG II^2 493, ***[διὰ τοῦ ἔμπροσθεν χρ]όνου*** II^2 653, ***διὰ παντὸς τοῦ βίου*** IG II^2 $457b_{15}$ (=SIG^3 326_{27}, πρβ IG II 1347, Wilhelm SBAW 1925_4, πρβ Meisterhans GAI 233_{41}), ***διὰ βίου τοῦ ἑαυτοῦ*** AM 1896_{239}, ***διὰ πάσης τῆς ζωῆς*** RIG 478, ***διὰ παντὸ[ς] τοῦ τῆς ἐφηβείας χ[ρόνου]*** IG II^2 1039_{46}, ***διὰ παντὸς τοῦ*** $_{42}$***[τῆς ἐφηβείας χρόνου*** 1043, ***διὰ παντὸς τοῦ χρόνου τῆς ἀρχῆς*** XII_9 235, πρβ ***ἐν παντὶ καιρῶι*** λχ IG V_2 σ. 363, ***ἐμ πᾶσι τοῖς καιροῖς*** SIG^3 330_{13} (ὅρα καὶ SIG^2 III σ. 335), ***ἔν τε τοῖς λοιποῖς καιροῖς*** RIG 423_2, ***ἐ]ν ἅπαντι καιρῶι*** SEG I 350_b.

138_7: τὸ ἐθνικὸν ἦν, ὡς εἰκάσαι, ***Ἀθην]αῖον***, διότι πρὸ τοῦ ***αῖον*** διακρίνονται ἴχνη καθέτου γραμμῆς, ἤγουν τῆς δεξιᾶς καθέτου γραμμῆς τοῦ ***ν***· Ἀθηναῖοι εἶνε καὶ οἱ ἄλλοι τοῦ αὐτοῦ βάθρου πρόξενοι, πλὴν τοῦ ἐν τῇ 3ῃ προξενίᾳ, ἀριθμὸν τέσσαρες· τῆς αὐτῆς τῷ προξένῳ Κηφισοφῶντι οἰκίας ἴσως εἶνε ὁ ἐν IG ΥΙΙ 269 πρόξενος Θεαίτητος Κηφισοφῶντος. Περὶ τοῦ πατρόθεν τοῦ προξένου εἰρήσθω ὅτι ἐν IG II^2 $238_{a\ 5/6}$ τὰ μετὰ τὸ ***Φί[λ]ιππος Ἀντιφ*** ἐλλείποντα γράμματα, ἤγουν τὸ τέλος τοῦ πατρόθεν καὶ τὸ δημόθεν τοῦ γραμματέως, ἦσαν 12 (ἐν II^2 237_2 τὰ ἀντίστοιχα γράμματα ἦσαν 13, ἀλλ' ἴσως ἡ τελευταία τοῦ στίχου τούτου θέσις ἦν κενή), ἄδηλον δὲ εἰ ὁ γραμματεὺς οὗτος ἦν Φίλιππος Ἀντιφίλου Εἰτεαῖος, πρβ Wilhelm Jh 1907_{34}.

Προσθετέον περὶ μὲν τοῦ IG VII 273_1 ὅτι ὁ λίθος ἔχει ***Θεοτίμου*** (οὐχὶ ***Θεοφίλου***· ἀρχαὶ αἱ αὐταὶ ταῖς ἐν τῷδε τῷ ψηφίσματι, ῥήτωρ δὲ ἄλλος), περὶ δὲ τοῦ 274_1 ὅτι ἐπὶ τοῦ λίθου κεῖται ***Δημοκράτου*** (οὐχὶ ***Δημοκράτους***).

139 (εἰκ. 11): ἀγωνιστικῆς ἀναγραφῆς ἀπότμημα.

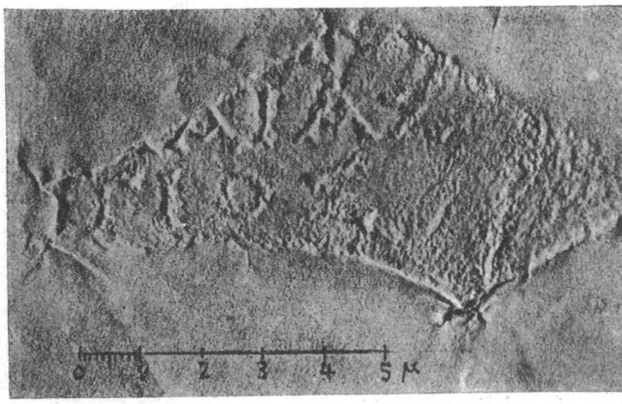

11: ἀγωνιστικῆς ἀναγραφῆς ἀπότμημα (ἐπιγρ. ἀρ. 139).

[1] ***[τραγωιδίας παλαιᾶς ὑποκριτής]***
1 δεῖνα δεῖνος ὁποδαπὸς]***ιο[ς***·
2 ***κωμωιδίας παλ]αιᾶς [ὑποκριτὴς***
3 ***Πολύξενος Ἀνδρύτα Ὀπούν]τιος***·

Μαρμάρου λευκοῦ, ὡς Ὑμηττίου, ἀπόκομμα, ὕψ. 0 037-0 055, πλ. 0 10-0 12, πάχ. ὡς 0 035· τὰ γράμματα (ὕψ. ὡς 0 01) φέρουσι πλατεῖς ἀκρεμόνας. Ηὑρέθη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ χειμάρρου ὄχθης ἐν μέσῳ που τοῦ δυσμόθεν τῆς καμίνου Η (ΠΑΕ 1884 πίν. Ε') δωματίου. ἡ ἀναπλήρωσις ἐγένετο καθ' ἁπλῆν εἰκασίαν ἐκ τοῦ IG VII 420 $_{35}$***ὑποκριτὴς*** (δηλ. κωμωιδίας καινῆς) $_{36}$***Πολύξενος Ἀνδρύτα Ὀπούντιος***· πρβ ὑποκριτὰς τοὺς αὐτοὺς παλαιοῦ τε καὶ καινοῦ δράματος ἐν

20 2 1928

IG VII $417_{[.]/1}$ πρὸς $420_{25/6\ 31/2}$ $1760_{29/0}$ (Φιλοκράτης Θεοφάντου Θηβαῖος· πρβ ΑΕ $1923_{50\ β\ κέ}$ αὐτόθι σ. $51α_{13}$ ἀντὶ 126_{24} γρ. 126_{32} καὶ μετάθες τὰ περὶ τούτου μετὰ τὰ περὶ τοῦ 126_{28}), $417_{4/5}$ πρὸς $1760_{31/2}$ (Εὔαρχος Ἡροδότου Κορωνεύς). Εἰρήσθω καὶ ἐνθάδε ὅτι ἐν Θεσπιῶν $1773_{20/27}$ (τῆς μΧ 2ας ἑκατονταετηρίδος) τὰ τῆς κωμῳδίας προηγοῦνται τῶν τῆς τραγῳδίας, ὧδε: $_{20}$***ὑποκριτ]ὴς παλαιᾶς κωμωδίας*** .... $_{21}$***.]ιεύς· τραγωδοὺς παλαιᾶς τραγωδίας Ἀ Ἀ. Ἀ· ποιητὴς καινῆ$_{23}$ς κωμωδίας Ἀ. Ἀ· ὑποκριτὴς$_{24}$ καινῆς κωμωδίας Ἀ. Ἀ· ποιήσε$_{25}$ως καινῆς ⟨Ἀ.⟩ Ἀ Α. ὑποκριτὴς καινῆς τραγω$_{27}$δίας Ἀ. Π. Ἀ·*** ἐν 1760 φέρεται $_{29}$***ὑποκριτὴς παλαιᾶς [τρα]γωιδίας - -*** $_{31}$***[ὑ]ποκριτὴς παλαιᾶς κωμ[ωιδίας]*** - -. Ἐν τῇ τοῦ Ἀμφιαρείου ἐπιγραφῇ στ. 2 μετὰ τὸ ***παλ]αιᾶς*** φαίνεται μικρὸν κενὸν (πλ. ±0 015), ἀλλ᾽ ὑποτίθεται ὅτι λέξεις τινές, εἰ μὴ πᾶσαι ἐχωρίζοντο ἀπ᾽ ἀλλήλων διὰ κενοῦ χώρου (πρβ ἑξῆς ἀρ. 148), διὸ καί, ἐλλογουμένης τῆς θέσεως, ἀφ᾽ ἧς ἄρχεται ὁ τὸ εἶδος τοῦ ἀγωνίσματος περιέχων στίχος, καὶ τῆς θέσεως τοῦ τὸ τοῦ νικήσαντος ὄνομα περιέχοντος στίχου, δύναται νὰ ἀναπληρωθῇ ὡς ἄνω, ἤ, ὡς ἐν IG VII 1760, ***ὑποκριτὴς παλαιᾶς τραγωιδίας - - ὑποκριτὴς παλαιᾶς κωμωιδίας,*** πλὴν ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι ἐν τῷ σῳζομένῳ στίχῳ, τῷ περὶ κωμωιδίας, τὸ ***ὑποκριτὴς*** παρελείφθη ὡς ἐκ τοῦ προηγουμένου, τοῦ περὶ ***τραγωιδίας,*** ὑπονοούμενον.

Τὸ ἀπότμημα ἔχει τὰ γράμματα ὅμοια τοῖς τοῦ ἑξῆς (ἀρ. 140), καὶ τούτου ἴσως εἶνε ἀπόκομμα.

140 (εἰκ. 12): ἀγωνιστικὴ ἀναγραφή.

Στήλη λευκοῦ μαρμάρου, ἄνω καὶ κάτω ἐλλιπής, ὕψ. 0 055-0 33, πλ. ±0 45,

12: ἀγωνιστικὴ ἀναγραφὴ (ἐπιγρ. ἀρ. 140)

ἐπιγρ. ἀρ. 140:

[1] [ἀγενείους πυγμὴν]
1 δεῖνα δεῖνος **Ἀντιοχεὺς ἀπ]ὸ Κύδν[ου·**
[ἄνδρας πυγμὴν]
3 δεῖνα δεῖνος **Ἀντι]οχεὺς ἀπὸ Κύδν[ου·**
παῖδας παγ]κράτιον
5 δ ε ῖ ν α -**φ]άντου Ἐφέσιο[ς·**
ἀγενε]ίους παγκράτιον
7 δ ε ῖ ν α]ς **Εὐάνδρου Ῥόδιο[ς·**
ἄνδρας παγκράτιον
9 **Στασία;]ς Στασίου Θυατειρηνό[ς·**
τ[ὸν] ὁπλίτην
11 **Σώσ]τρατος [2-3]του Βυλλίων ἀπὸ Νικαίας·**
σ[υ]νωρίδι πωλικῆι
13 **Δυ]σὶ[ς] Ἑ[ρ]μώνακτος Μάγνησσα ἀπὸ Μαιάνδρου·**
κέλητι πωλικῶι
15 **Εὔδ;]ημος Μεν[εκ]ράτου Μάγνης ἀπὸ Μαιάνδρο[υ·**
σ[υ]νωρίδι τελείαι
17 **Ἑρμῶνα;]ξ Διονυσίου Μάγνης ἀπὸ Μαιάνδρ[ου·**
ἅρματι πωλικῶι
19 δεῖνα **Σω]σίου τοῦ Σωσικράτου Μάγνης ἀπὸ Μαιάνδρου·**
ἅρμα]τι τελείωι
21 δεῖνα δεῖνος] **Μάγνης ἀπὸ Μαιάνδ[ρου·**
κέλητι τελε]ίωι
23 δεῖνα δεῖνος **Μάγνης] ἀπὸ Μαιάν[δρου·**

πάχ. 0 138. Ηὑρέθη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ χειμάρρου ὄχθης ἐνῳκοδομημένη ἐν τοίχῳ τοῦ βορρᾶθεν τῆς βορρανατολικῆς γωνίας τῆς στοᾶς δωματίου.

140₄· ἄδηλον εἰ τὸ πρὸ τοῦ **κράτιον** γράμμα ἦν **ν** διωρθωμένον εἰς γ· ἐν στ. 6 καὶ 8 ἴσως πρότερον ἦν **ν** καὶ ἔπειτα διωρθώθη εις **γ**.

140_{11}· ///ΓΟΥ τὸ πατρόθεν ἔληγεν εἰς **τ]ου** ἢ **γου**· πρὸ τοῦ Γ λείπουσι 2 ἢ $2\frac{1}{2}$ ἢ 3 τὸ πολὺ γράμματα, ὧν τὸ τελευταῖον, ἐπειδὴ πρὸ τοῦ Γ κάτω σῴζεται ἀχάρακτος χῶρος, δὲν ἦτο Α ἢ τοιοῦτόν τι, ἀλλ' ἴσως Ρ ἢ Υ ἢ ἄλλο τι ἀνάλογον· ἴσως ἔκειτο **Σώτ]ου** (ἀπίθανον **Ζωίτ]ου**).

140_{13}· τὸ 1ον γράμμα ἄδηλον· τὸ 2ον ὡσεὶ **α**, ἀμφίβολον. τὸ 3ον καὶ 4ον ἴσως **σι**.

140_{15}· τὸ 1ον γράμμα ἴσως **ε**· τὸ 2ον, ὡς ἔοικε, **υ**· τὸ 3ον ὡς **δ**.

140_{17}· πρὸ τοῦ **ξ** λείπουσι περὶ τὰ ἓξ γράμματα· ἴσως ἦν **Ἑρμῶνα]ξ**, ὁ πατὴρ τῆς ἐν στ. 13.

140_{19}· τὸ 1ον σῳζόμενον γράμμα ἦν, ὡς ἔοικε, **σ**. ἐν τῷ **σικ** τοῦ **Σωσικράτου** ἴσως σφάλμα τοῦ λιθουργοῦ: τὸ 10ον γράμμα (τὸ μετὰ τὸ **ω**) εἶνε **σ** (ἐν ἀρχῇ ἔχει λείψανον γλυφῆς, ἴσως ἐκ προεκτάσεως τῆς δευτέρας γραμμῆς τοῦ **σ**· δὲν εἶνε πιθανὸν ὅτι πρότερον ἦτο **ν** [10/11] καὶ ὅτι ἔπειτα διωρθώθη εἰς **σι**).

141 (εἰκ. 13): ἀγωνιστικὴ ἀναγραφή.

Στήλη λευκοῦ μαρμάρου, ἄνω καὶ κάτω ἐλλιπής, δίχα καθέτως λοξῶς τεθραυμένη (λείπει ἡ ἄνω ἀριστερὰ γωνία καὶ ἡ κάτω δεξιά), ὕψ. σῳζ. ὡς 0 456, πλ. 0 447, πάχος 0 12· γρ. ὕψ. 0 006-0 008· τὸ **α** καὶ **δ** καὶ **λ** ἔχουσι καμπύλα (κοῖλα ἔξω) τὰ σκέλη. Ηὑρέθη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ χειμάρρου ὄχθης ἐν τῷ βορρᾶθεν τοῦ βάθρου **Σῶσις** ΑΕ 1886₅₃) πρὸς τῷ τοίχῳ τοῦ περιβόλου δωματίῳ.

ἀγωνισμάτων τάξις ἡ αὐτὴ τῇ ἐν IG VII 417.

13: ἀγωνιστικὴ ἀναγραφὴ (ἐπιγρ. ἀρ. 141).

141_2· ἄδηλον εἰ ὁ ἀνὴρ ἦν ὁ αὐτὸς τῷ ἐν στ. 6 καὶ 10.

141_4· Μάγνης $_4$ἀπ[ὸ Μαιά]νδρ[ου· πρβ $_{24}$Μάγν[ης] ἀπὸ Σιπύλου, $_{26}$Ἀπαμεὺς [ἀπὸ Μαιάνδρου; καὶ ἄ. ἀρ. 140 $_{13}$Μάγνησσα ἀπὸ Μαιάνδρου, $_{15\ 17\ 19\ 21\ 23}$ Μάγνης ἀπὸ Μαιάνδρου, IG IX_2 526_5 Μάγνης ἀπὸ Μαιάνδρου· πρβ IX_2 528_{13} Ἀντιοχεὺς ἀπὸ Μαιάνδρου, IX_2 529_{11} Ἀντ[ιοχεὺς ἀπὸ Μαιάνδρου;], VII 3197 σαλπιστὴς $_3$Μῆνις Ἀπολλωνίου Ἀντιοχεὺς $_4$ἀπὸ Μαιάνδρου, πρβ VI 1761, ἔνθα ἴσως ἔκειτο: [$_1$]κωμωιδίας παλαιᾶς ὑποκριτὴς $_1$Ἀλέξ]ανδρος Μήν[ιδος Μάγνης (ἢ Ἀντιοχεὺς) ἀπὸ $_2$Μαι]άνδρου· $_3$ποιητὴς καινῆς τραγωιδίας $_4$[Ἀρι]στοκράτης Ἀγ[-Ἀντιοχεὺς ἀπὸ Μαιάν$_5$δρ]ου· ὑποκριτὴ[ς $_6$Ἀρίστων Ἰάσονος [Ἀντιοχεύς; ἐπὶ (ἢ πρὸς) Μαιάν$_7$δρω;]ι· ποιητὴς καιν[ῆς κωμωιδίας $_8$[Βο]ΐσκος Ἀντιόχου ὁποδαπός· $_9$ὑι(πρβ ΑΕ $1923_{52\ \beta}$)ποκριτ[ὴς $_{10}$Στ]ράτων Ἰσιδότ[ου Ἀθηναῖος·] $_{11}$ἐπινίκι[α $_{12}$Ἀλέ]ξανδρος Μήν[ιδος Μάγνης (ἢ Ἀντιοχεὺς) $_{13}$ἀπὸ] Μαιάνδρου, πρβ IG XII_3 1241 (= XII_3 $_2$ σ. 336), ἔνθα ἴσως ἔκειτο $_1$Ἀλέξ]ανδρος [Μ]ήνιδο{ς} $_2$[Ἀντ]ιοχεὺς ἀπὸ Μαιάνδρου, πρβ ἄλλως Pace Annuar. 1916/$0_{15\ (5)}$ = SEG II 701) Ἀκύλας Μουτνοΐτης Μήνιδι μνήμης χάρην, Hondius Nov. Inscr. Att. σ. $123_{(17)}$ (= SEG III 175 = EM 11969) Μύστα $_2$Μήνιδος $_3$Αἰ-

ἐπιγρ. ἀρ. 141:

1 ***ἄνδρας στάδι]ον***
δεῖνα ***Δημητρίου Θετ]ταλὸς ἀ[πὸ Λαρίσης·***
3 ***παῖδας δί]αυλον***
δεῖνα δεῖνος***]ου Μάγνης ἀπ[ὸ Μαιά]νδρ[ου·***
5 ***ἄνδρας] δί[α]υλον***
δεῖνα ***Δημητ]ρίου Θετταλὸς ἀπὸ Λαρίσης[ς·***
7 ***παῖδα]ς ἵππιον***
δεῖνα δεῖνος***]νίου Τραλλιαν[ό]ς·***
9 ***ἄνδρα]ς ἵπ[πι]ον***
δεῖνα ***Δημητρίου [Θετταλ]ὸς ἀπὸ Λαρίσ[ης·***
11 ***παῖδας] πέν[ταθλον***
δεῖνα ***θ[α]ς*** [δεῖνος] ***Σμυρνα[ῖος·***
13 ***ἀγενείο]υς πέν[ταθλον***
δεῖνα]ς [δεῖνος] ***Ἀργεῖ[ος·***
15 ***ἄνδρας] πέ[νταθλον***
δεῖνα δεῖνος] ***Αἰολεὺς ἀπὸ Κ[ύμης·***
17 ***παῖδ[ας] πάλην***
Διο[νυσ]οφάνης Ἀ[ντιγ]όνου Ὠρώπι[ος·
19 ***ἀγεν[είους] πάλην***
Ποσ[ειδώ]νιος Τι[μονό]θου Χαλκιδ[εύς·
21 ***ἄνδρα[ς] πάλην***
Τρῦπις Ἀνδρονίκου Ῥόδ[ιος·
23 ***παῖδας πυγμὴ[ν***
Σῶσος Ἡρακλέωνος Μάγν[ης] ἀπὸ Σ[ιπύλου.
25 ***ἀγενείους π[υγ]μὴν***
Ἄ]λυπος Ἡρακλείτου Ἀπαμεὺς (ἀπὸ Μαιάνδρου;)·
27 ***ἄνδρας π[υγμὴν***
Ἀνδρόνικος Σωτύλου Θετταλ[ὸς ἀπὸ Λαρίσης·
29 ***παῖδας παγ[κράτιον***
Σκαμανδρόφιλος Διονυσίο[υ ὁποδαπός·
31 ***ἀγενείους παγ[κράτιον***
Ποσειδώνιος Τιμονόθ[ου Χαλκιδεύς·
33 ***ἄνδρας παγ[κράτιον***
Π]ολυκράτης Μενε[- ὁποδαπός·
35 ***τ]ὸν [ὁπλίτην***
[36] [δεῖνα δεῖνος ὁποδαπός· - - - - - -]

γινῆτις (τῆς πΧ $2^{ας}$ ἑκατονταετηρίδος), Wilhelm AE 1924_{61} ***Μενεκ[λῆν Μ]ήνι[ος]***· πρβ IG VII $3196_{9\ 11\ 26\ 28\ 38}$ ***Ἀντιοχεὺς ἀπὸ Δάφνης***, 518_5 ***Ἀντιοχείας τῶν ποδ Δάφνη***, 1762_2 ***Ἀντιοχεὺς ἀπὸ Πυράμου.***

141_{12}· μετὰ τὰ πρῶτα τρία τῶν σῳζομένων γραμμάτων ἀχάρακτον κενὸν σχεδὸν δύο γραμμάτων, μεθ' ὃ ὁ λίθος μέχρι τοῦ ***σ*** τοῦ ***Σμυρνα*** ἐφθαρμένος χωρεῖ πέντε γράμματα, ἤγουν τὸ πατρόθεν, ὑποτιθεμένου κενοῦ μεταξὺ τοῦ πρώτου ὀνόματος καὶ τοῦ πατρόθεν, ὥσπερ ἐν στ. 32 (0 034 μεταξὺ τοῦ ***Ποσειδώνιος*** καὶ τοῦ ***Τιμονόθ[ου]***) καὶ ἐν στ. 17 καὶ 21καὶ 23 καὶ 27 (μεταξὺ τοῦ ***παῖδας*** ἢ ***ἀγενείους*** ἢ ***ἄνδρας*** καὶ τοῦ εἴδους τοῦ ἀγωνίσματος)· τὸ πρῶτον ὄνομα ἦν πάνυ μακρὸν ἔχον περὶ τὰ 13 γράμματα ([±10]+3) καὶ λῆγον εἰς ***όας*** ἢ μᾶλλον εἰς ***θας,*** πρβ στ.18 ***Διο[νυσ]οφάνης*** ($11\frac{1}{2}$ γράμμ.), στ. 30 ***Σκαμανδρόφιλος*** ($13\frac{1}{2}$ γράμμ.) καὶ τὸ πλάτος τοῦ ἐν στ. 22 μεταγραμματίου (0 015)· ἐνθάδε εἰρήσθω ὅτι ἐν στ. 14 πρὸ τοῦ πρώτου τῶν σῳζομένων γραμμάτων, τοῦ ***ς***, ἴχνος τι γραμμῆς ὑπεράγαν λοξῆς (ἐκ τῶν ἄνω ἀριστερῶν πρὸς τὰ κάτω δεξιά), μετὰ δὲ τὸ ***ς*** ἀχάρακτον κενὸν ἑνὸς καὶ ἡμίσεος γράμματος, μεθ' ὃ ὁ λίθος μέχρι τοῦ ***Αργει*** ἐφθαρμένος χωρεῖ $\pm4\frac{1}{2}$ γράμμ., ἤγουν τὸ πατρόθεν (λχ ***Σίμου***), ὑποτιθεμένου κενοῦ μεταξὺ τοῦ πρώτου ὀνόματος καὶ τοῦ πατρόθεν (πρβ στ. 12)· τὸ πρῶτον ὄνομα ἦν ἡμίσει γράμματι ἔλαττον τοῦ ἐν στ. 12, λῆγον εἰς ***ς.*** Ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι ἐν στ. 12 μεταξὺ τοῦ ***θας*** καὶ τοῦ ***Σμυρνα*** καὶ ἐν στ. 14 μεταξὺ τοῦ ***ς*** καὶ τοῦ ***Αργει*** δὲν ἐχαράχθησαν γράμματα, εἰκαστέον ὅτι ὁ λιθουργὸς ἀφεὶς διά τινα ἴσως ἀπορίαν κενὸν χάριν τοῦ πατρόθεν ἔμελλε νὰ χαράξῃ αὐτὸ ὕστερον.

141$_{26}$· μετὰ τὸ ***Ἀπαμεὺς*** ἴχνη τινὰ ὡς γραμμάτων· ἄδηλον ἂν εἶνε γράμματα καὶ ἂν λανθάνει αὐτόθι ***ἀπὸ Μαιάνδρου.***

141$_{18}$· Διονυσοφάνης ἀπαντᾷ ἐν τοῖς τοῦ Ἀμφιαρείου ἀργυρώμασι IG VII 3498$_{66}$ ἐν VII 417 ἐνίκησεν $_{54}$***ἅρματι πω⟨πω⟩λ[ικῶι]*** $_{55}$***Δισταμενὸς Διονυσοφάν[ου Ὠρώπιος;]***· περὶ τοῦ ὀνόματος πρβ Pape WGE καὶ IG XII$_{3(2)}$ 1296 (σ. 284)$_{3\ 21}$ (Θήρας), ΑΕ 1905$_{227}$ (Ἀττ. ψηφ.).

141$_{32}$· ***Τιμονόθου*** περὶ τοῦ ὀνόματος πρβ Kirchner PA 13800, IG II² 107$_{32}$ (=SIG³ 164¹²=PA 13799), IG XII$_9$ 245$_{B\ 366\ 370}$ (πρβ 56$_{395}$ ***Τιμόνοκος***), ΑΕ 1905$_{102\ (=106)}$ (πρβ Wilhelm BGI 321)$_{ε\ 2}$ ***(Τ]ιμ[όνο](θ)ος*** μᾶλλον ἢ ***Τ]ιμ[όν]οος = Τιμόνους***· πρβ ***Τιμόνους*** Kirchner PA 13801, XII$_5$ 527 (= SIG³ 522 II$_{10}$) 539 544$_{B\ 2\ 3}$ 1071, Meisterhans GAI 126¹¹³³· IIG XII$_7$ 103$_2$ ἀπίθανον ***Πεισίνο[θος,*** πρβ θηλ. ***Πεισινόη*** Pape WGE), Kirchner 8514 ***Κλείνοθος***, OGI 773⁹ (=IG XII$_5$ 1004) ***Κλεόνοθος,*** IG XII$_9$ 56$_{152}$ ***Θιμ***(σ. 192 ***Θεμ*** Hiller· ***Τιμ*** GMeyer ἐν OHoffmann GD II$_1$ 607)***όνοθος*** (πρβ Bechtel IID 19$_{377}$), IG XII 9 56$_{24}$ ***Ἀντίνοθος***, Kretschmer GVI 10 227 (πρβ 149κέ 151, Meisterhans GAI § 39) ***Ἀριστόνοθος,*** IG XII$_9$ σ. 185 ***Ἀρχένοθος,*** XII$_9$ 246$_{B23}$ (add. ult. σ. VII) ***Πρωτόνοθος,*** IG II 995 (= PA 14687) ***Φιλόνοθος.***

142 (εἰκ. 14): ἀγωνιστικὴ ἀναγραφή.

Στήλη λευκοῦ μαρμάρου, ἄνω καὶ ἀριστερὰ ἐλλιπής, ὕψ. 0 43-0 52, πλ. ὡς 0 38· ἡ ὀπισθία ἐπιφάνεια κάτω φέρει ἐντομὴν ὕψ. 0 08, ὅθεν τὸ πάχος τῆς στήλης ἄνω μὲν εἶνε 0 16, κάτω δὲ 0 11. Ηὑρέθη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ χειμάρρου ὄχθης ἐν ταῖς θέρμαις ταῖς ἀνατολόθεν τῆς στοᾶς.

ἀγωνισμάτων τάξις ἐν μὲν τῷ γυμνικῷ ἡ αὐτὴ τῇ τοῦ IG VII 416 417, ἐν δὲ τῷ ἱππικῷ ἡ αὐτὴ τῇ τοῦ ἅ. ἀρ. 140.

142$_1$· ἐπὶ τέλει μετὰ τὸ ***Ζμ*** χῶρος τριῶν γραμμάτων.

142$_3$· ***Μάγνη]ς ἀπὸ Σιπύλου·*** ἴσως ὁ ἅ. ἀρ. 141 $_{23}$***παῖδας πυγμὴ[ν]*** $_{24}$***Σῶσος Ἡρακλέωνος***, τότε δὲ ἡ ἐνθάδε ἐπιγραφὴ εἶνε νεωτέρα ἐκείνης, ἀλλὰ προσθετέον καὶ ὅτι τοῦ πρὸ τοῦ 1ου ***σ*** γράμματος σῴζεται ὑπόλοξος γραμμὴ ὡσεὶ δεξιὸν τοῦ ***α*** μᾶλλον ἢ τοῦ ***η***.

142$_5$· πρβ IG IX$_2$ 529$_{25}$ ***Σωσικράτης Σωσικράτο[υ [Μεγαρεύς;]***, IG VII 129 (Μεγάρων) ***Δαμοκράτη⊏ Σωσικράτεο***Σ. . .

142$_{15}$· ***Ὑβρίστας Χανᾶ·*** ἐν Φαρσάλου IG IX$_2$ 234 $_{151}$***Πέρρας Χαννλάειος*** (ἐκ τοῦ ***Χανύλας***), $_{157}$***Λύκος Χανύειος*** (ἐκ τοῦ ***Χάννς***).

142$_{19}$· διὰ τὸν χῶρον ἐν τῇ ἀναπληρώσει προυτιμήθη τὸ ***Ἰσ]οκρ(ά)της*** (τὸ ***α*** ἀτελῶς κεχαραγμένον, ὡς ***λ***).

142$_{20}$· διὰ τὸν χῶρον ἐν τῇ ἀναπληρώσει προυτιμήθη τοῦ ***Ἀστ]υγενείδας*** τὸ ***Ε]ὐγενείδας.***

142$_{20}$/$_1$· ἄδηλον εἰ, ὡς ἐν IG VII 417$_{66}$/$_7$, εἶνε Ὠρώπιος ὁ ἀπόβασιν νικήσας.

142$_{21}$· μετὰ τὸ ***ιος*** μικρὸν κενόν.

142$_{21}$/$_2$· διὰ τὴν ἐν τῷ χώρῳ συμμετρίαν ἀνεπληρώθη δεῖνα ***Σ]ωσιβίου,*** ἀλλ' οὐ

δεῖνα δεῖνος *Σ]ωσιβίου·* καὶ ἐν IG VII $417_{68/9}$ εὐαγγέλια τῆς Ρωμαίων νίκης ἐνίκησεν Ὠρώπιος.

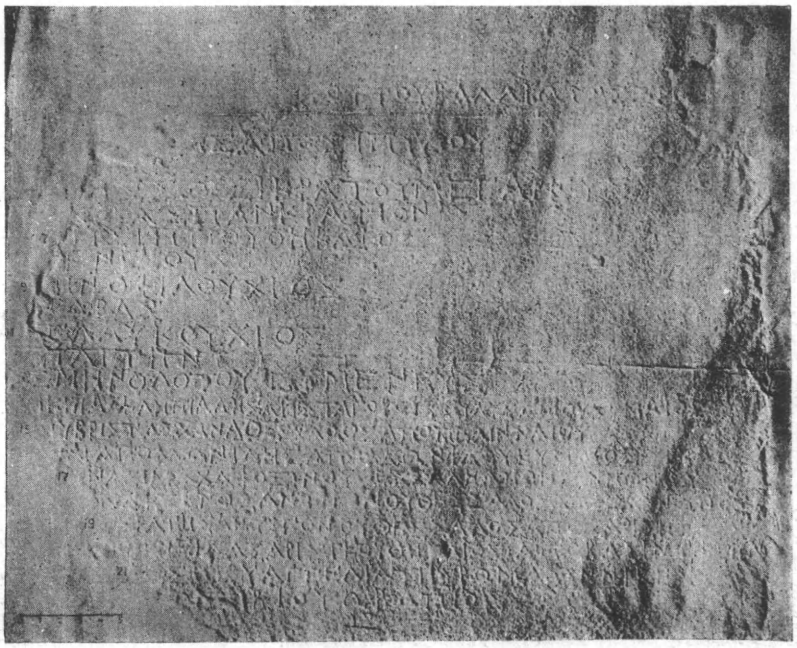

14: ἀγωνιστικὴ ἀναγραφὴ (ἐπιγρ. ἀρ. 142).

[1] *[παῖδας πυγμὴν]*
1 δεῖνα δεῖνος]*ου τοῦ Βαλλίωνος Ζμ[υρναῖος·*
[ἀγενείους]
3 δεῖνα δεῖνος *Μάγνη]ς ἀπὸ Σιπύλου·*
ἄνδρ]ας
5 *Σωσικρατ;]ης Σωσικράτου Μεγαρεύς·*
παῖ]δας πανκράτιον
7 δεῖνα *Χ]ρυσίππου Θηβαῖος·*
ἀγ]ενείους
9 δεῖνα *Μ(ἢ Ζ)]ηνοφίλου Χῖος·*
ἄ]νδρας
11 δεῖνα *] Γλαύκου Χῖος·*
ὁ]πλίτην
13 δεῖνα]ς *Μηνοδότου Εὐμενεύς·*
συνωρίδι πω]λικῆι Ἀσκληπιάδης Ἀρισταγόρου τοῦ Λυσανίου Κυμαῖος·
15 *κέλητι πωλικ]ῶι Ὑβρίστας Χανᾶ Θεσσαλὸς ἀπὸ Πελινναίου·*
συνωρίδι τελε]ίαι Ἀπολλωνίδης Ἀπολλωνίδου Κυμαῖος·
17 *ἅρματι πωλικῶι Μ]νασιμάχα Φοξίνου Θεσσαλὴ ἀπὸ Κρανῶννος·*
ἅρματι τελείωι] Πολύξενος Ἀντιγόνου Θεσσαλὸς ἀπὸ Κραννῶνος·
19 *κέλητι τελείωι Ἰσ]οκρ(ά)της Ἀντιγόνου Θεσσαλὸς ἀπὸ Λαρίσης·*
ζεύγει δίαυλον Ε]ὐγενείδας Ἀριστέου Θηβαῖος· ἀπόβασιν Τίμων
21 δεῖνος ὁποδαπὸς]*ιος·* [] *εὐαγγέλια τῆς Ρωμαίων νίκης*
δεῖνα *Σ]ωσιβίου Ὠρώπιος.*

143 (εἰκ. 15): ἀγωνιστικῆς ἀναγραφῆς ἀπότμημα.

Μαρμάρου λευκοῦ ἄγμα, πανταχόθεν ἐλλιπὲς πλὴν δεξιοῦ ἄκρου, ὕψ. 0 063, πλ. 0 07, πάχ. ὡς 0 035· ὕψ. 0 005 *(ι)* — 0 008 *(σ)*· ηὑρέθη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ χειμάρρου ὄχθης παρὰ τὸ μνημεῖον *Ἰσαυρικὸν* (δυσμικώτατον τῶν μνημείων, ΑΕ 1892_{46}).
πρὸ τοῦ ***ιος*** σῴζεται λείψανον ὡς ***α*** ἢ ***λ*** (ἧττον πιθανὸν ***χ***)· ἄδηλον εἰ τὸ ἀπότμημα εἶνε ἐκ βάθρου ἢ στήλης καὶ εἰ ἡ λέξις ἦν ἀγωνιστικοῦ καταλόγου ἐθνικόν.

15: ἀγωνιστικῆς ἀναγραφῆς ἀπότμημα (ἐπιγρ. ἀρ. 143).

-]αῖος.

144 (εἰκ. 16): ἀγωνιστικῆς ἀναγραφῆς ἀπότμημα.

Μαρμάρου λευκοῦ ἄγμα, πανταχόθεν ἐλλιπές, ὕψ. 0 045 - 0 065 πλ. 0 035 - 0 09, πάχ. ± 0 025· γρ. ὕψ. ὡς 0 008, μεταστίχιον 0 015· ηὑρέθη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ χειμάρρου ὄχθης κατὰ τὸ νότιον τοῦ προδόμου τοῦ ναοῦ.
ἄδηλον εἰ τὸ ἀπότμημα εἶνε ἀγωνιστικοῦ καταλόγου (μετὰ τοῦ εἴδους τοῦ ἀγωνίσματος ἄνωθεν ἑκατέρου τοῦ σῳζομένου στίχου). Ἐν στ. 1 τὸ μετὰ τὸ ***πιο*** γράμμα ἦν, ὡς εἰκάσαι, ***σ*** (ἀπίθανον ***δ***, λχ ***Ὀλυμ]πιό[δωρος*** ἢ — ***πιο[δώρου)***.

16: ἀγωνιστικῆς ἀναγραφῆς ἀπότμημα (ἐπιγρ. ἀρ. 144).

δεῖνα δεῖνος ***Ὡρώ;]πιο[ς*** ·
δεῖνα δεῖνος(λχ ***Κίμω)]νο[ς*** ὁποδαπός;·

145 (εἰκ 17): ἀγωνιστικῆς ἀναγραφῆς ἀπότμημα

Μαρμάρου λευκοῦ ἄγμα, πανταχόθεν ἐλλιπές, ὕψ. 0 103, πλ. ὡς 0 052, πάχ. ὡς 0 033· γρ. ὕψ. ἐν μὲν τῷ 1ῳ στίχῳ 0 012, ἐν δὲ τῷ 2ῳ 0 01, ἐν δὲ τῷ 3ῳ σῳζ. 0 003 μεταστίχιον ὑψηλὸν (0 024 καὶ 0 026)· ηὑρέθη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ χειμάρρου ὄχθης παρὰ τὴν πηγήν.

17: ἀγωνιστικῆς ἀναγραφῆς ἀπότμημα (ἐπιγρ. ἀρ. 145).

Ἀ]ρισ[τ-
Ζω[-
γ(ἢ ***ε*** ἢ ***π***)-

τὸ ἀπότμημα εἶνε ἀριστεροῦ ἄκρου ἐπιγραφῆς, ἄδηλον δὲ εἰ εἶνε ἀγωνιστικοῦ καταλόγου (μετὰ τοῦ εἴδους τῶν ἀγωνισμάτων, πρβ ἄ. ἐπιγρ ἀρ. 144). ὄνομα ***Ζώπυρος*** ἐν IG VII 416_{40}, ***Ζωίλος*** ἐν 416_{74} $417_{67\ 69}$ 419_{6} 420_{28}.

18: ἀγωνιστικῆς ἀναγραφῆς ἀπότμημα (ἐπιγρ. ἀρ. 146).
Ὀλύμ]πια ζεύ[γει.

146 (εἰκ. 18): IG VII 445: ***ἀγωνιστικῆς ἀναγραφῆς. ἀπότμημα.***

Μαρμάρου λευκοῦ ἀπόκομμα, ὕψ. 0 05, πλ. 0 15, πάχ. 0 12· γρ. ὕψ. 0 01-0 015 ηὑρέθη δυσμόθεν τῆς στοᾶς.

147 (εἰκ. 19): IG VII 479 ***ἐπιτύμβιον.***

Στήλης ἐπιτυμβίου, λευκοῦ μαρμάρου ἀριστερὸν ἀπότμημα (δεξιὰ καὶ κάτω τεθραυμένον)· ἄνω ἀπέληγεν εἰς ἁπλοῦν ἄγλυφον αἰετὸν (ἀριστερὰ γωνία 34°· πρβ ΑΕ 1919 75 εἰκ. 7) ὕψ. 0 19—0 20, πλ. ὡς 0 32, πάχ. 0 07 ἡ σῳζομένη λοξὴ ἀκμὴ ἔμπροσθεν εἶνε κυρτή· εὐθὺς ἄνωθεν τοῦ 1ου στίχου κεχαραγμένη εὐθεῖα γραμμή. Ηὑρέθη κείμενον ἡμίσειαν ὥραν ἀπὸ τῆς Σκάλας ἐπὶ τῆς εἰς κώμην Ὠρωπὸν ὁδοῦ, ὅθεν καὶ ἐκομίσθη εἰς τὸ Ἀμφιάρειον.

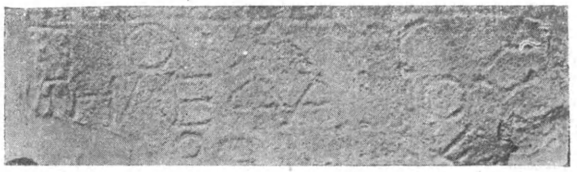

19: ἐπιτύμβιον (ἐπιγρ. ἀρ. 147).
Πολύα[ς
Τηλεφά[ν]ου[ς
ἱε]ρονίκ[ης.

περὶ τοῦ ***ἱερονίκης*** πρβ IG IX_1 948 (***ἱερονείκης***), Herwerden LSD² ἐν λ. ***ἱερονίκης*** καὶ ***εἱρονίκης.***

148 (εἰκ. 20): IG VII ***416:*** ***ἀγωνιστικὴ ἀναγραφὴ ἐπὶ ταυοειδοῦς βάθρου.***

Βάθρου ταυοειδοῦς τμῆμα ἐπιγεγραμμένον, λευκοῦ μαρμάρου, ὕψ. 0 775, πλ. (βορρονότιον ἄνευ τοῦ ἐν δεξιᾷ, ἤγουν τοῦ νοτίου, κόσμου) 0 955, πάχ. (δυσμανατολικόν, ἄνευ τῶν κόσμων) 0 445. Τὸ βάθρον κεῖται νοτόθεν τῆς καμίνου Η (ΠΑΕ 1884 πίν. Ε΄), καὶ ἡ μὲν βάσις σύγκειται ἐκ τριῶν μαρμάρων, ὧν δύο μὲν (ὅλον μῆκος δυσμανατολικὸν μὲν 2 497, βορρονότιον δὲ 0 996) ἀποτελοῦσι τὴν ἄνω κεραίαν τοῦ ταῦ, τὸ δὲ τρίτον μάρμαρον, βορρονότιον σκέλος τοῦ ταῦ, νοτόθεν τῆς κεραίας προέχον, ἔχει μῆκος δυσμανατολικὸν μὲν 0 762, βορρονότιον δὲ 0 96· καὶ τὰ μὲν ἐπὶ τῆς κεραίας, μάρμαρα ἦσαν τέσσαρα, ὧν τὰ μὲν δύο, βόρειον καὶ νότιον, ἐν μέσῳ, ἓν δὲ ἑκατέρωθεν τούτων, ἁρμόττον συναμφοτέροις· τῶν τεσσάρων μαρμάρων σῴζεται τὸ βόρειον τῶν ἐν μέσῳ (μ. δυσμανατολικὸν 1 385, μ. βορρονότιον ἄνευ τοῦ βορείου κόσμου 0 295) καὶ τὸ δυσμικὸν τῶν ἀκραίων (μ. δυσμανατολικὸν ἄνευ τοῦ δυσμικοῦ κόσμου 0 41, μ. βορρονότιον ἄνευ τῶν ἑκατέρωθεν κόσμων 0 68)· ἐπὶ δὲ τοῦ τρίτου τῆς βάσεως μαρμάρου, ὅπερ, ὡς εἴρηται, προέχει νοτόνδε, ἐπανιδρύθη μάρμαρον φέρον ἐπὶ τῆς δυσμικῆς ἐπιφανείας τὴν ἀγωνιστικὴν ἐπιγραφὴν IG VII 416. Τὸ βάθρον ἔφερε κόσμον πέριξ ἄνω τε (ὡς γεῖσον ὕψ. 0 054) καὶ κάτω (ὕψ. 0 054· τὸ ἐπιγεγραμμένον τμῆμα ἐστερεῖτο, ὡς εἰκός, κόσμου ἐπὶ τῆς βορείου ἐπιφανείας, ἥτις συνεδεῖτο δι᾽ ἀναθυρώσεως μετὰ τοῦ ἑτέρου, τοῦ νοτίου, τῶν ἐπὶ τῆς κεραίας ἐπιμήκων μαρμάρων).

Ἐπίκρανον τοῦ βάθρου δὲν περιεσώθη· ἡ κυρία ἐπιγραφή, ἡ καὶ ἀρχαιοτέρα, ἐκε-

χάρακτο ἐπὶ τῆς νοτίας ἐπιφανείας τοῦ ἄνωθεν τοῦ μαρμάρου τῆς ἀγωνιστικῆς ἐπιγραφῆς μέρους τοῦ ἐπικράνου.

Ἡ ἀγωνιστικὴ ἐπιγραφὴ ἔχει γρ. ὕψ. ± 0 008, μεταγραμμάτιον ὡς 0 005, μεταστίχιον 0 002 - 0 005. Ἀφαιρουμένου τοῦ ὕψους τοῦ γείσου ἐκ δὲ τοῦ ὕψους τῶν σῳζομένων στίχων ὑπολογουμένου τοῦ ὕψους τῶν πρώτων στίχων, εἰκάζεται ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ εἶχε τὴν ἀρχὴν εὐθὺς σχεδὸν (± 0 006) ὑπὸ τὸ γεῖσον.

148$_{1-2}$· οἱ πρῶτοι δύο στίχοι κατῖσχον ἅπαν τοῦ λίθου τὸ πλάτος. Ἡ ἐν IG VII

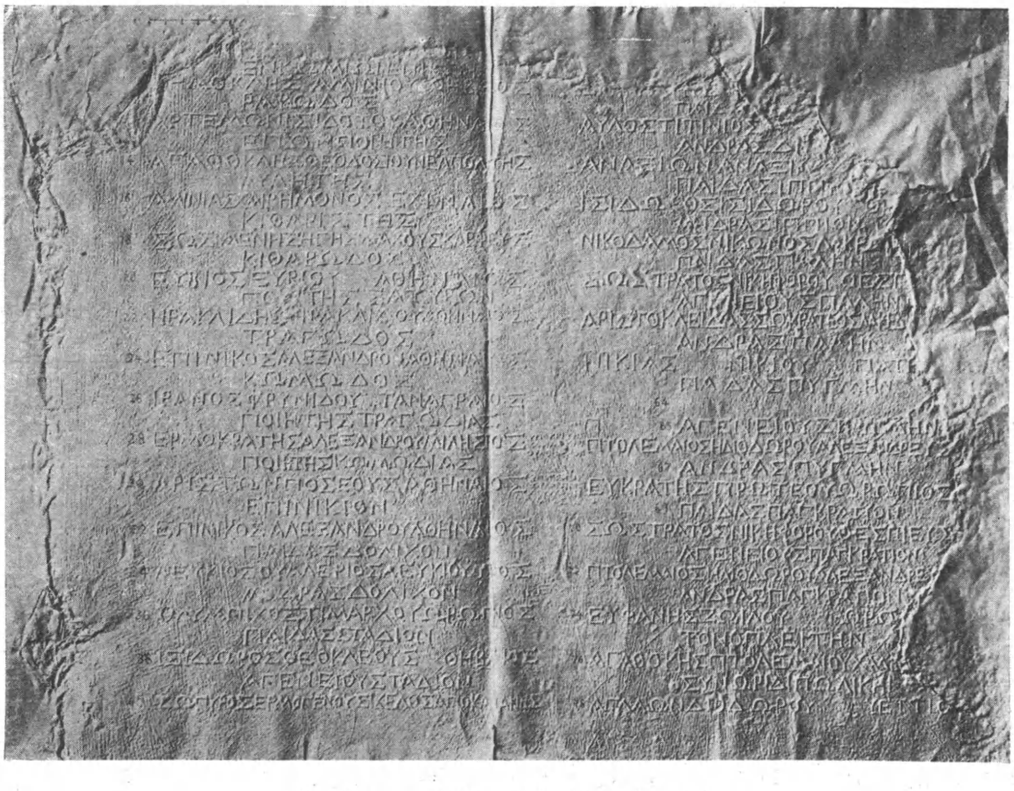

20: ἀγωνιστικὴ ἀναγραφὴ (ἐπιγρ. ἀρ. 148).

416 ἀναπλήρωσις αὐτῶν ὀρθῶς ὑπὸ Preuner (ἐν ἐπιστολῇ) ἐκρίθη ἐσφαλμένη· ἡ πλάνη προῆλθε μάλιστα διότι ἐν IG τὸ μεταξὺ τῆς 1ης σελίδος καὶ τῆς 2ας κενόν, ὅπερ ἐπὶ τοῦ λίθου εἶνε μόνον 0 035, χωροῦν δῆλον ὅτι τρία που καὶ ἥμισυ γράμματος, ἐν IG ὑπολαμβάνεται μεῖζον. Οἱ δύο στίχοι, ὡς εἰκάσαι (πρβ IG VII 419 420), εἶχον ὧδε·

1 ***ἄρχοντος*** δεῖνος, ***ἱερέως] δὲ τοῦ Ἀμφιαράου Ἀλεξιδήμου τοῦ [Θεοδώρου, ἀγωνοθετοῦντος***
2 ***τῶν Ἀμφιαράων καὶ Ρωμαίων Ἀλ]εξιδήμου τοῦ Δημοφῶντος [,οἵδε ἐνίκων·***

148$_{3}$ κέ. ὑπὸ τὸν 2ον στίχον ἡ ἐπιγραφὴ διήρητο εἰς τρεῖς σελίδας, ὧν ἡ τρίτη, ἀποκεκρουμένη, παντάπασιν ἠφάνισται.

Τὰ εἴδη τῶν ἀγωνισμάτων ἔχουσι τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τῆς αὐτῆς νοητῆς καθέτου κεχαραγμένην, ἤγουν 0 13 ἀπὸ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ λίθου ἀκμῆς, τὰ δὲ ὀνόματα τῶν νικησάντων ἔχουσι τὴν ἀρχὴν 0 07 ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀκμῆς· ἐν IG VII 419 καὶ 420 ἐπιδιώκεται ποιά τις συμμετρία περὶ τὴν θέσιν τοῦ εἴδους τῶν ἀγωνισμάτων, ὥστε νὰ μὴ ᾖ σφόδρα ἄνισον τὸ ἑκατέρωθεν τοῦ στίχου κενόν. Πλάτος δὲ δεξιόθεν τῆς ἀριστερᾶς ᾤας τῆς μὲν 1ης σελίδος εἶνε 0 235, τοῦ δὲ δεξιόθεν ταύτης κενοῦ 0 035, τῆς δὲ 2ας σελίδος 0 235, ὑπολογουμένου δὲ ὡσαύτως τοῦ μὲν δεξιόθεν ταύτης κενοῦ 0 035, τῆς δὲ 3ης σελίδος

0, 235, ὑπελείπετο ἐπὶ τέλει κενὸν πλ. 0 11, ἤγουν 0 07 + 0 235 + 0 035 + 0 235+ 0 035 + 0 235 + 11 = 0 955 (πλάτος τοῦ λίθου).

148$_{5/6}$· **κῆρυξ** ^{9}**Γλαυκίας Σωσάνδρου Θηβ]αῖος** (?)· πρβ ἑξῆς ἐν τοῖς περὶ τοῦ IG VII 419$_{9/0}$ $_{29/0}$·

148$_{8}$· ἐν ἀρχῇ ἀντιστοίχως τῷ ΟΚ τοῦ ἐν στ. 10 **Δ]ημοκλῆς** σῴζεται Ν, ἤγουν τὸ τέταρτον γράμμα τοῦ κυρίου ὀνόματος· μετὰ τὸ πατρόθεν σῴζονται ἱκανὰ λείψανα τοῦ ἐθνικοῦ: **Ὠ[ρ]ώπ[ιος,** ὃ καὶ ὑπὸ Newton ἀναγνωσθὲν ὑπεστηρίχθη ὑπὸ Preuner.

148$_{9/0}$ **ἐνκωμίωι ἐπικῶι** $_{10}$**[Δ]ημοκλῆς□Ἀμινίου□Θηβαῖος**· πρβ ἑξῆς περὶ τοῦ IG VII 419 $_{13}$**ἐνκωμίω ἐπικῶ** $_{14}$**Ἀμινίας Δημοκλέους Θηβαῖος,** $_{15}$**ἐπῶν ποιητὰς** $_{16}$**Ἀμινίας Δημοκλέους Θηβαῖος,** καὶ IG VII 3197 $_{24}$**ποητὴς σατύρων** $_{25}$**Ἀμινίας Δημοκλέους Θηβαῖος.**

148$_{10}$· χάριν τοῦ χώρου κενὸν ἑνὸς γράμματος μετὰ τὸ κύριον καὶ μετὰ τὸ πατρόθεν (πρβ στ. 62), ὡσαύτως δὲ τοὐναντίον ἄλλοθι (λχ ἐν στ. 16 **Ἀμινίας Χαι**) τὰ γράμματα εἶνε πυκνότερον κεχαραγμένα.

148$_{20}$· περὶ τοῦ Εὐβίου πρβ Vollgraff Mn 1919$_{257}$ $_{18}$, Preuner He 1922$_{38^1}$.

148$_{25/6}$· **κωμωδὸς** $_{26}$**Ἴρανος Φρυνίδου Ταναγραῖος**· πρβ **(Εἴρ. Φρ. Ταν.)** IG VII 542$_{1}$ 543$_{1/2}$ $_{3/4}$·

148$_{29}$· τὸ **ητὴς** εἶνε ἐπ' ἀπαληλιμμένων γραμμάτων κεχαραγμένον.

148$_{29/0}$· **ποιητὴς κωμωδίας** $_{30}$**Ἀρίστων Ποσέους Ἀθηναῖος**· πρβ IG VI 540 (Τανάγρας) $_{14}$**κωμωδιῶν ποιητὴ]ς Ποσῆς Ἀρίστωνος Ἀθηναῖος.**

148$_{30}$ $_{1-4}$ πρόσθετοι τέσσαρες στίχοι (ὡσαύτως πρόσθετοι τρεῖς στίχοι μετὰ τὸν 28ον στίχον· ἐν IG VII 416 ἡ μὲν μεταγραφὴ ἀμφοτέρων ἔχει ἐσφαλμένως, τὸ δὲ κείμενον ἔχει ὀρθῶς, ὡς ἐπὶ τοῦ λίθου, τεταγμένους ἀμφοτέρων πάντας τοὺς στίχους): $_{1}$**ὑποκριτὴς** (δηλ. καινῆς κωμῳδίας) $_{2}$**Στράτων Ἰσι$_{3}$δότου Ἀθη$_{4}$ναῖος**· πρβ IG VII 1761 (Θεσπιῶν) $_{9}$**ὑποκριτ[ὴς** (δηλ. καινῆς κωμῳδίας) $_{10}$**Στ]ράτων Ἰσιδότ[ου Ἀθηναῖος,** πρβ 416 $_{11}$**ραψωδὸς** $_{12}$**Ἀρτέμων Ἰσιδότου Ἀθηναῖος** (Kirchner PA 2276).

148$_{39}$· **ἀγενείους [[σ]]τάδιον**· παραλιπὼν τὸ ἕτερον **σ** ἐχάραξεν **αγενειουσταδιον.**

148$_{46}$· πρὸ τοῦ **ωνος** τοῦ πατρόθεν ἐν ἀντιγράφῳ τοῦ Velsen, καθ' ἅ μοι εὐγενῶς ὑπὸ Preuner ἀνεκοινώθη, φέρεται γράμματος λοξὴ ἐκ τῶν ἄνω ἀριστερῶν πρὸς τὰ κάτω δεξιὰ γραμμή· ὅθεν ἴσως **[Φίλ]ωνος.**

148$_{47}$ ἄνωθεν τοῦ **σ** τοῦ ἐν στ. 48 κυρίου ὀνόματος σῴζεται εὐθεῖα γραμμή, ἴσως ἡ κάτω τοῦ **δ** τοῦ **ἄνδρας.**

148$_{48}$· τὸ κύριον ὄνομα, ὡς ἐξ ἰχνῶν τῶν κάτω ἄκρων τῶν γραμμάτων δηλοῦται ἦν, ὡς καὶ παρὰ Velsen (πρβ ἄ. περὶ τοῦ στ. 46), **Ἐπικράτης.**

148$_{76}$· τὸ λ τοῦ **Ἀγαθοκλῆς** παραλιπὼν ἐχάραξεν ὕστερον ἄνω μεταξὺ τοῦ **κ** καὶ τοῦ **η** (οὕτως καὶ Velsen, πρβ ἄ., καὶ Rangabé).

148$_{78}$· ἐπὶ τοῦ λίθου κεῖται, καθάπερ καὶ ἐν Rangabé AH 965, **Ἀγλάων.**

Μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦδε τοῦ ὑπομνήματος ἔλαβον τὴν φιλοφρόνως ὑπὸ Preuner σταλεῖσάν μοι πραγματείαν αὐτοῦ AM 1924$_{102}$ $_{κέ}$, πρβ σ. 121 κέ.

149 (εἰκ. 21): IG VII 418: ἀγωνιστικὴ ἀναγραφή.

Στήλη λευκοῦ μαρμάρου ἐλλιπὴς ἄνω τε καὶ κάτω, ὕψ. σῳζ. 0 40 — 0 43, πλ. 0 52 — 0 53, πάχ. 0 125 — 0 13· γρ. ὕψ. 0 008, μεταγραμμάτιον ὡς 0 006, μεταστίχιον ὡς 0 005. ηὑρέθη δυσμόθεν τῶν πλατέων βάθρων.

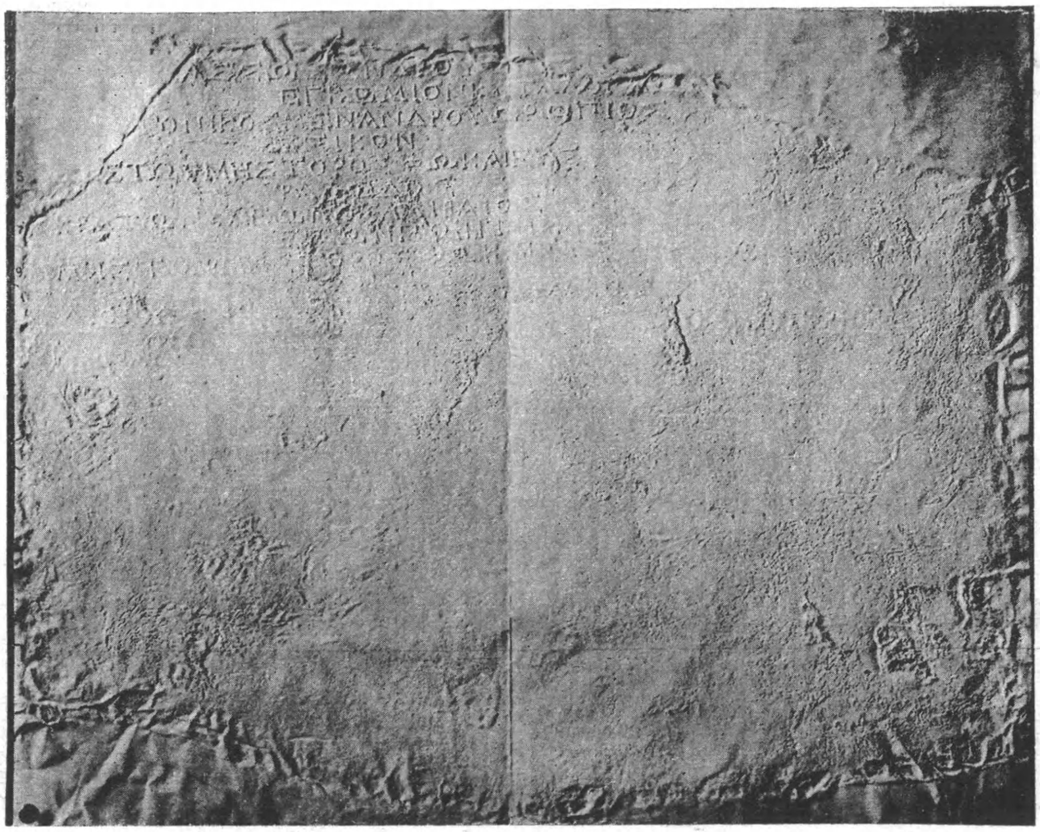

21: ἀγωνιστικὴ ἀναγραφὴ (ἐπιγρ. ἀρ. *149*).

[1] *[κήρυξ]*
1 ***Γλαυκί]ας Σωσάνδρου Θη[βαῖος·***
ἐγκώμιον καταλο[γ]άδ[ην
3 ***Ἀριστ]όνικος Μενάνδρου Ὠρώπιος·***
ἐ]πικὸν
5 ***Μή]στωρ Μήστορος Φωκαιεύς·***
ῥαψωδὸς
7 ***Κράτων Κλέωνος Θηβαῖος·***
ἐπῶν ποιητὴς
9 ***Μήστωρ Μήστορος Φωκαιεύς·***
αὐλητὴς
11 ***Διονύσιχος Ἐπικλέους Θηβαῖος***
κιθαριστὴς
13 ***Ἡ]γέλο[χ]ος Ἀσκληπιο[γέν]ου Αἰολεὺς ἀπὸ Μυρίνης·***
[κιθαρωδὸς]
15 ***Νικ]όστ[ρατος Φιλοστράτου Θηβαῖος·***
[τραγωδὸς]
17 ***Ἀ[σκληπιόδ]ω[ρος Π]υ[θέου Ταρ]α[ντῖνος·***
[κωμωδὸς]
19 ***Π]ο[λυ - - - - - - - - - - - 21]ο]ς·***
[ποιητὴς σατύρων]

Τὰ εἴδη τῶν ἀγωνισμάτων ἔχουσι τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐπινοουμένης καθέτου, 0 138 ἀπὸ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ λίθου ἀκμῆς, τὰ δὲ ὀνόματα τῶν νικησάντων 0 019 ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀκμῆς.

Σύγχρονος τῇ ἐν IG VII 3195 (Ὀρχομενοῦ), ἐν ᾗ καὶ πολλὰ τῶν ἐν τῇ τοῦ Ἀμφιαρείου ὀνομάτων ἀπαντῶσι, πρβ καὶ IG VII 1760 (Θεσπιῶν).

149$_1$· πρβ ἐν IG VII 416 $_5$***[κήρυξ*** $_6$***Γλαυκίας Σωσάνδρου Θηβαῖ]ος*** (?) καὶ 419 $_9$***κήρυξ*** $_{10}$***Γλαυκίας Σωσάνδρου Θηβαῖος*** καὶ $_{29}$***ὑποκριτὴς*** $_{30}$***Γλ. Σωσ. Θηβ.*** .

21 *Ἀσκληπιόδωρος Πυθέου Ταραν]τῖνο[ς·*
[ὑποκριτής]
23 [- - - - - - - - - - - -]
[ποιητὴς τραγωδιῶν]
25 - - - - - - - -]π[- - - - *10]ος*
26 *ποιητὴς κωμωδιῶ]ν*
[27] [- - - - - - - - - -]

$149_{4}/_{5}$ $_{4}$***ἐ]πικὸν*** $_{5}$***[Μή]στωρ Μήστορος Φωκαιεὺς*** καὶ $_{8}$***ἐπῶν ποιητὴς*** $_{9}$***Μ. Μ. Φ***· ὁ αὐτὸς ἐν IG VII 1760 $_{15}$***ἐπῶν ποιητὴς Μ. Μ. Φ.*** καὶ 3195 ***ποειτὰς*** $_{10}$***Μ. Μ. Φ.***.

$149_{6/7}$ ὁ αὐτὸς ἐν VII 3195 $_{11}$ῥαψαϝυδὸς $_{12}$***Κράτων Κλίωνος Θειβεῖος.***

$149_{10/1}$· ὁ αὐτὸς ἐν IG VII 420 $_{17}$***αὐλητὴς*** $_{18}$***Διονύσιχος Ἐπικλέους Θηβαῖος.***

$149_{12/3}$· ὁ αὐτὸς ἐν VII 3195 $_{17}$***κιθαριστὰς*** $_{18}$***Ἁγέλοχος Ἀσκλαπιογένιος Αἰολεὺς ἀπὸ Μουρίνας*** καὶ ἐν IG XII9 91 $_{9}$***κιθαριστὰς*** $_{10}$***Ἡγέλοχ]ος Ἀσκληπιογνέου Αἰολεὺς ἀπὸ Μυρίν[ης,*** $_{11}$***τεχνιτῶ]ν κοινὴν Ἡγέλοχος Ἀσκληπιογέ***$_{12}$***[νου Α]ἰολεὺς ἀπὸ Μυρίνης.***

$149_{14/5}$· μετὰ τὸ 4ον γράμμα (ο) διακρίνονται ὡς ἴχνη δύο γραμμάτων Σ˜, ἤγουν ἴσως ***Νικ]όστ[ρατος,*** πρβ IG VII 3195 $_{23}$***κωμαϝυδὸς*** $_{24}$***Νικόστρατος Φιλοστράτω Θειβεῖος*** καὶ ἐν 3196 $_{21}$***κωμωιδὸς*** $_{22}$***Νικόστρατος Φιλοστράτου Θηβαῖος*** (τῆς πΧ 2ας ἑκατονταετηρίδος ληγούσης, πρβ Ziebarth 25 Jahre gr. Inschriftenforsch. 134),

$149_{16/7}$· ***[τραγωδὸς]*** $_{17}$***Ἀ[σκληπιόδ]ω[ρος Π]υ[θέου Ταρ]α[ντῖνος]*** καὶ $_{20}$***[ποιητὴς σατύρων*** $_{21}$***Ἀσκληπιόδωρος Πυθέου Ταραν]τῖνο[ς·*** ὁ αὐτὸς ἐν VII 3195 $_{21}$***τραγαϝυδὸς*** $_{22}$***Ἀσκλαπιόδωρος Πουθέαο Ταραντῖνος.***

149_{20} ***[ποιητὴς σατύρων]*** ὡσαύτως ἐν IG VII 416_{21} 420_{23} 3197_{24}, ἐν δὲ 419_{25} ***σατύρων ποιητής***.

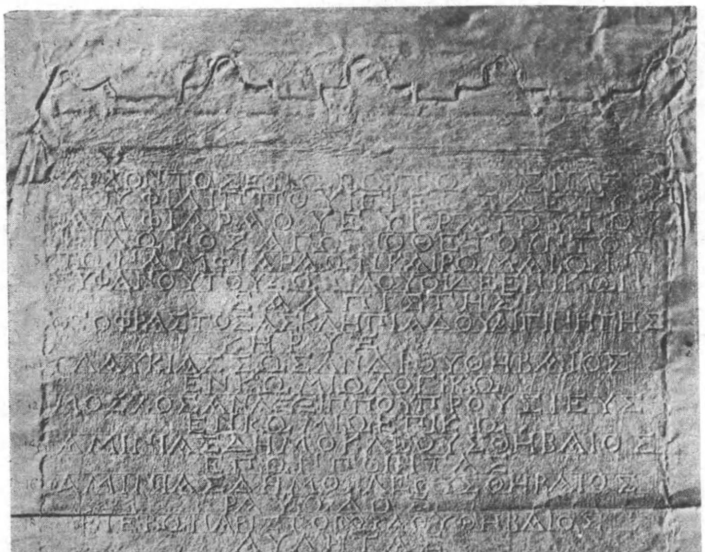

22: ἀγωνιστικὴ ἐπιγραφὴ (ἐπιγρ. ἀρ 150).

150 (εἰκ 22):
IG VII 419: ***ἀγωνιστικὴ ἀναγραφή.***

Στήλη λευκοῦ μαρμάρου, κάτω ἐλλιπής, ἄνω φέρουσα γεῖσον μετ' ἀκροκεράμων ἐν ἀναγλύφῳ (ὕψ. 0 055)· ὅλον ὕψος σφζ. 0 535—0 59, πλ. 0 395, πάχ. ὡς 0 135· ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ἐπιφανείας καὶ τῆς δεξιᾶς, κάτω, τόρμος, ἐξ οὗ δηλοῦται ὅτι ἡ στήλη πάλαι κατεαγυῖα συνεδέθη· γρ. ὕψ. 0 01, μεταγραμμάτιον ± 0 005, μεταστίχιον 0 002. Ηὑρέθη ἐν τῷ ναῷ.

150_{6} τὸ ***ι*** τοῦ ***Ζωίλου*** ἐπὶ ἀπαληλιμμένων γραμμάτων, πιθανὸν δὲ ὅτι εἶχε χαράξας ***Ζωζίλου*** καὶ ἔπειτα, ἀπαλείψας τὸ ***ζι***, ἐπὶ τοῦ πρῴην ***ζ*** ἐχάραξε τὸ ***ι***.

150₁₂· **Ἀναξξίππου** διὰ δύο ξ.

150₁₃/₆· **ἐνκωμίω ἐπικῶ** ₁₄**Ἀμινίας Δημοκλέους Θηβαῖος** ₁₅**ἐπῶν ποιητὰς** ₁₆**Ἀμινίας Δημοκλέους Θηβαῖος**· πρβ IG VII 3197, ₂₄**ποιητὴς σατύρων** ₂₅**Ἀμινίας Δημοκλέους Θηβαῖος** καὶ IG VII 416 (ἄ. ἀρ. 148) ₉**ἐνκωμίωι ἐπικῶι** ₁₀**[Δ]ημοκλῆς□ Ἀμινίου□ Θηβαῖος.**

150₁₈· **Εἰέρων**· ἡ ἀρχὴ τοῦ στίχου ὀλίγῳ δεξιώτερον τῶν ἀντιστοίχων στίχων· ὡσαύτως ἐν στ. 3 4 32.

150₂₆/₇· μεταξὺ τοῦ 26ου στίχου καὶ 27ου κενὸν μικρόν.

150₂₇ **ποιητὴ⟨τη⟩ς**· σφαλεὶς ἐχάραξε δὶς τὸ **τη**.

150₃₄· τὸ **Ἐξακέστ** καὶ τὸ **υ** τῆς αὐτῆς λέξεως ἐπὶ ἀπαληλιμμένων κεχαραγμένα μεταξὺ δὲ τοῦ **ξ** καὶ τοῦ **α** παρέμειναν ἴχνη καθέτου γραμμῆς γράμματος, ὡσαύτως δὲ καὶ μετὰ τὸ **τ**. ὁ αὐτὸς ἐν IG VII 3197 ἐνίκα ὡς **κωμωδὸς** τὸν ἀγῶνα τῶν Χαριτησίων (στ. 22/3) καὶ τὸν νεμητὸν ἀγῶνα τῶν Ὁμολωίων (στ. 48/9).

151 (εἰκ. 23):

IG VII 420 **ἀγωνιστικὴ ἀναγραφή**.

Στήλη αἰετοῦχος, λευκοῦ μαρμάρου, τὰ κάτω ἐλλιπής, ὕψ. ὅλον 1 015 (δεξιὰ) — 1 27 (ἀριστερά· αἰετοῦ ὕψ. 0 30), πλ. αἰετοῦ 0 537, πλ. ἐπιγεγραμμένου χώρου ἄνω μὲν 0 476, κάτω δὲ 0 505, πάχ. ἄνω μὲν 0 22, ὑπὸ δὲ τὸν αἰετὸν 0 19· ηὑρέθη παρὰ τὰ πλατέα βάθρα. Τὸ γράμμα **δ** εἶνε βραχύτερον τῶν ἄλλων γραμμάτων, τὸ δὲ **η** ἔχει ὑψίτερον τὴν μεταξὺ τῶν καθέτων εὐθεῖαν.

151₂ **ραου Ερμαιωνδου** καὶ **τος τα Αμφι** ἐπὶ ἀπαληλιμμένων κεχαραγμένα. Τὸ **ο** τοῦ **ἀγωνο** σῴζεται ἀκέραιον (οὐχί, ὡς ἐν IG, βεβλαμμένον).

151₃ μεταξὺ τοῦ **ω** καὶ τοῦ **μ** τοῦ **Ρωμαῖα** σφαλεὶς ἐχάραξε **ι** καὶ εἶτα ἀπήλειψεν αὐτό. Ἐπὶ τέλει τοῦ στίχου ἕνεκα τοῦ χώρου ἀναπληρωτέον **Δημογέν[ου** (οὐχί, ὡς ἐν IG, **Δημογέν[ους**).

151₄· τὸ **ιδε ενι** καὶ τὸ **ω** ἐπὶ ἀπαληλιμμένων κεχαραγμένα.

151₅· **σαλπικτής**· πρῶτον ἐχάραξε **γ** καὶ εἶτα διώρθωσεν εἰς **κ**.

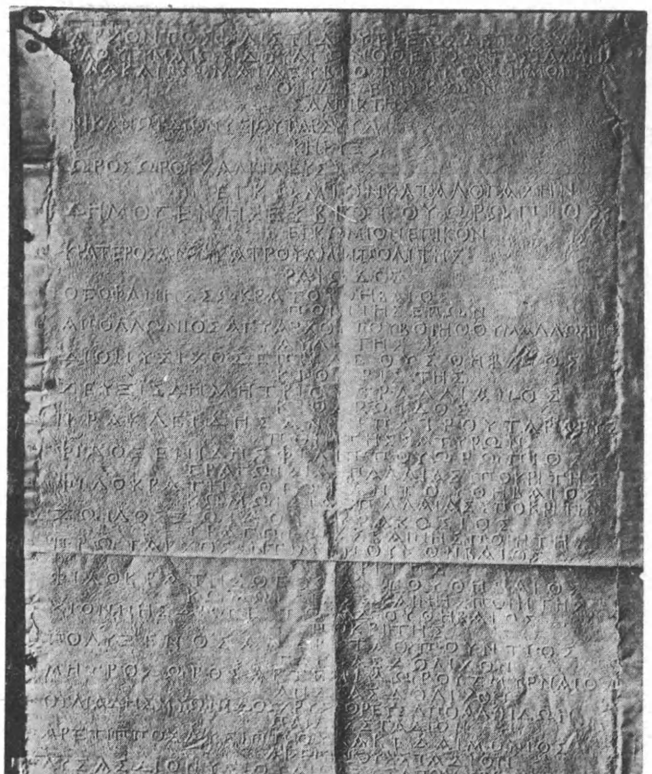

23: ἀγωνιστικὴ ἀναγραφὴ (ἐπιγρ. ἀρ. 151).

151₉· **εγκωμι** ἐπὶ ἀπαληλιμμένων κεχαραγμένα.

151₁₀ **Ευβιοτου** Ω ἐπὶ ἀπαληλιμμένων κεχαραγμένα· ἅπας ὁ στίχος οὗτος μείζοσι τῶν ἄλλων γράμμασι κεχαραγμένος. Ὁ νικήσας ἦν υἱὸς τοῦ ἀγωνοθετοῦντος (στ. 2/3).

151₁₃· τοῦ **ψ** τοῦ **ραψωδος** (ἄνευ προσγεγραμμένου **ι**) σφαλεὶς παρέλιπε τὴν δεξιὰν πτέρυγα.

151₁₆ **Βοιήθου** (οὐχί, ὡς ἐν IG, **Βοήθου**).

151₂₂· ἐν τῷ πρώτῳ τοῦ στίχου γράμματι μεταξὺ τῶν καθέτων γραμμῶν ἀμφίβολόν τι ἴχνος δεξιά, ἀλλὰ μᾶλλον φαίνεται ὅτι ὁ λιθουργὸς σφαλεὶς παρέλιπεν ὅλως τὴν ζευγνῦσαν κεραίαν τοῦ **η**, πρβ καὶ στ. 60.

151₂₆ ₃₂· περὶ τοῦ Φιλοκράτους πρβ ΑΕ 1923₅₀β.

151₃₂· **Θεοφάντου**· ὅρα ἑξῆς περὶ τοῦ στίχου 33.

151₃₃· **κ□αινῆς**· μεταξὺ τοῦ **κ** καὶ τοῦ **α** κενὸν ἑνὸς γράμματος, ὅπερ, ὡς φαίνεται, διὰ βλάβην τοῦ λίθου ἀφείθη ὑπὸ τοῦ λιθοκόπου (περὶ χασμάτων πρβ. ΑΕ 1923₁₆₈β.)· ἐν τῷ προηγουμένῳ στίχῳ τὸ **αντ** τοῦ **Θεοφαντου** διὰ βλάβην τοῦ λίθου εἶνε κεχαραγμένον ἐπὶ βαθυτέρου χώρου.

151₄₅/₆· ὁ Ἐμμενίδας ἐνίκησεν ἔτι **ἄνδρας δίαυλον** (στ. 55/6) καὶ **ὁπλί[την** (στ. 61/2).

151₄₈· ἐκ τῶν σῳζομένων ἰχνῶν πιθανώτατον ὅτι τὸ 1ον γράμμα τοῦ πρώτου ὀνόματος εἶνε **μ**.

151₆₀· ἐν **Ευδημου** σφαλεὶς παρέλιπε τὴν τὰς δύο καθέτους ζευγνῦσαν κεραίαν τοῦ **η**.

151₆₃ κἑ· οὐδὲν τοῦ στίχου τούτου σῴζεται, εἰκάζεται δὲ ὅτι καὶ τὸ ἐν IG λείψανον γράμματος ἐσφαλμένως ἐγράφη, ὥστε δὲν ἀντίκειται τῇ ἐν Klee Z. Gesch. d. gymn. Agone 32 (πρβ ΑΕ 1923₁₆₈ β κἑ) ἀναπληρώσει ₆₃**[παῖδας πάλην]**, ₆₅**[ἀγενείους πάλην]**, ₆₇**[ἄνδρας πάλην]**· ἐν IG VII 416 417 καὶ ἄ. ἀρ. 140 141 142 ὁ ὁπλίτης ἔρχεται μετὰ τὸ παγκράτιον, ἐν δὲ VII 420 μετὰ τὰ δρομικὰ (στ. 61/2), πρβ IG V₂ 549 κἑ.

151₆₈· τὸ ἐν ἀρχῇ **Ευ** σῴζεται ἀκέραιον, μετὰ δὲ τοῦτο σῴζεται τὸ ἄνω λοξῆς γραμμῆς ἐκ τῶν ἄνω ἀριστερῶν πρὸς τὰ κάτω δεξιά, ἴσως δὲ καὶ ἴχνος τοῦ ἄνω ἑτέρας λοξῆς γραμμῆς ἐκ τῶν ἄνω δεξιῶν πρὸς τὰ κάτω ἀριστερά, δῆλον ὅτι τοῦ **χ** μᾶλλον ἢ τοῦ **υ**, ἤγουν **Εὐ[χ-** πρβ IG VII 417 ₄₃**παῖδας παγκρ[άτιον]** ₄₄**Εὐχαρίδας Σωκράτους Ὀ[πούντιος.** Εἰρήσθω ἐνθάδε ὅτι ἄνω σ. 17κάτ. 6 μετὰ τὸ 388 προσθ. (+446+494):, ἐν δὲ σ. 19 εἰκ. 6γ προσθ. = IG VII 446, ἐν δὲ εἰκ. 6δ προσθ. = IG VII 494.

152 (εἰκ. 24): IG VII 412: ἱερέως καὶ σπονδοφόρου στεφάνωσις.

Στήλη λευκοῦ μαρμάρου, ἐλλιπὴς ἄνω (σῴζεται γεῖσον, λείπει τὸ ἀέτωμα) καὶ κάτω καὶ ὀπίσω· ὕψ. σῳζ. 0 45-0 46, πλ. 0 527-0 54, πάχ. σῳζ. ὡς 0 10· γρ. ὕψ. ὡς 0 008, μεταγραμμάτιον ὡς 0 004, μεταστίχιον ὡς 0 005. Ἐκομίσθη εἰς τὸ Ἀμφιάρειον ἐκ τῆς μονῆς Καλολιβαδίου (45΄ ὥρ. ἀνατολόθεν τοῦ Καλάμου, χωρίου κειμένου 35΄ ὥρ. νοτανατολόθεν τοῦ Ἀμφιαρείου), ἔνθα ἦν ἄνωθεν τῆς πύλης ἐνῳκοδομημένη.

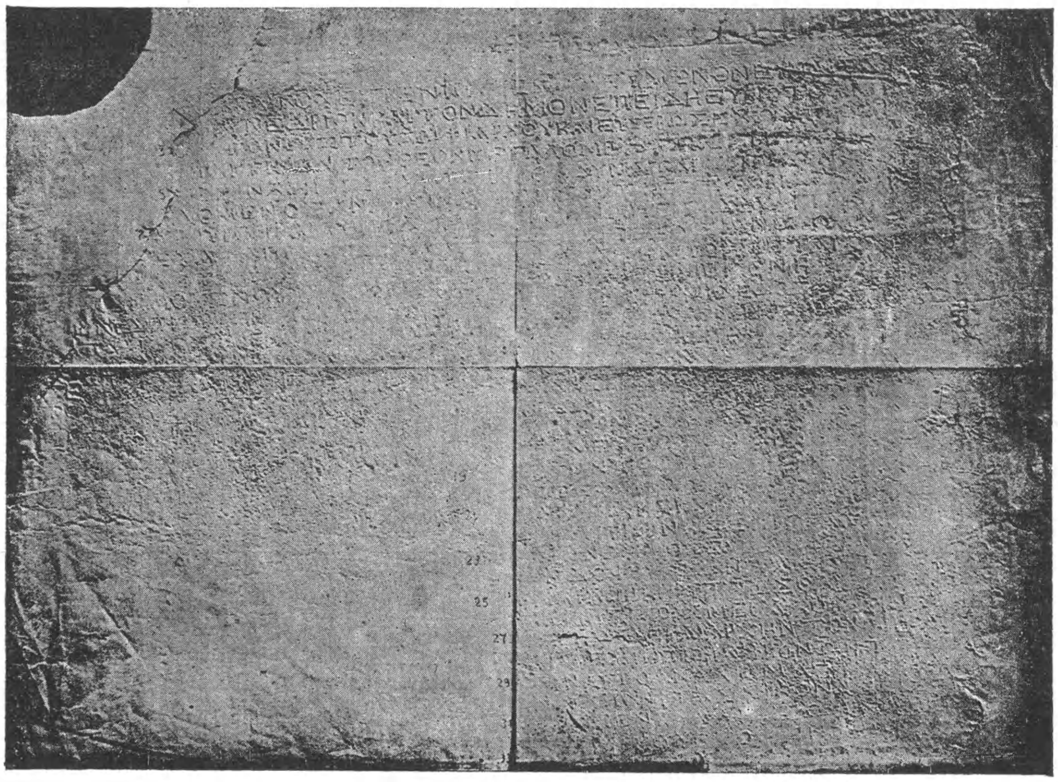

24: Ὠρωπίων τιμητικὸν ψήφισμα.

± 5½ (=δεῖνα) *Π]ολυκράτου εἶπεν· προβεβουλευμένον εἶναι ἑαυ[τῶι*
πρός τε τ]ὸ συνέδριον καὶ τὸν δῆμον, ἐπειδὴ Εὐβίοτος Δημ[ογέ
3 *νου ἱερεὺς] γεγονὼς τοῦ Ἀμφιαράου καὶ εὐσεβῶς ἔχων πρὸς τὸ [θεῖ*
ον φιλοτιμε]ῖται τιμᾶν τὸν θεὸν μεγαλομερῶς κοσμῶν ἀναθή[μα
5 *σιν ἐπιφα]νέσιν ἀξίοις ἑαυτοῦ καθ' ἃ δύναται: ὑπὲρ ὧν καὶ [ἐκ τῶν*
ἰδίων βου]λόμενος ἀναθεῖναι τῶι θεῶ τάς τε φαρία[ς τ]οῦ να[οῦ
7 *καὶ τὸ ὑπέ]ρθυρον καὶ τὸν ὀδὸν λευκοῦ λίθου, ἔτι δὲ καὶ τὸ [θέ]ατ[ρον*
κατασ]κευάσαι, παρακαλεῖ τε δοθῆναι ἐξουσίαν ὅπω[ς κ]ατ[α
9 *σκευά]σας τὰ προειρημένα τὴν ἐπιγραφὴν ποήσεται* [] «*Εὐ[βίο*
τος] Δημογένου ἱερεὺς γενόμενος καὶ Δημογένης Εὐ[β]ι[ότου
11 *σπο]νδ[οφ]ορήσ[α]ς Ἀμφιαράω καὶ Ὑγιείαι*»· *διὰ καὶ δεδογμ[ένον εἶ*
να]ι τῶι τε συνεδρίωι [κα]ὶ τῶι δήμωι παρει[μ]ένον εἶναι αὐτῶι [κ]ατασκε[υ]ά[σαντι
13 *τ]ὰ προειρ[ημ]έν[α ἀ]ναθεῖναι [καθ]ὼς ἐ[μ]φανίσας παρεκ[άλεσε· ὅπως*
δὲ καὶ [ὁ δῆ]μ[ο]ς [φ]αίνηται τὰς κα[τ]αξίας χάριτας ἀ[ποδιδοὺς
15 *τοῖ[ς τε πρὸς τ]ὸ θεῖον ε]ὐσεβῶ]ς δια[κ]ειμένοις καὶ το[ῖς ἑαυτὸν*
εὐε[ργε]τ[εῖν π]ρ[ο]αι[ρ]ουμέν]οι[ς, γ]ένωνται δὲ κα[ὶ] ἕτε[ρ]οι [ζηλωταὶ
17 *τ[ῶν ὁμοίων εἰδότες* ὅτι *τεύξονται τῶ]ν ἀνηκόντων,* [] *δεδόχθ[αι τῶι τε*
σ]υ[νεδρίωι καὶ τῶι δήμωι ἐπα]ινέσαι Εὐβίοτον Δημογένο[υ καὶ
19 *Δημογένην Εὐβιότου ἐπί τε] τῇ π[ρ]ὸς τὸ θεῖον* εὐσεβείαι κ[αὶ ἐπὶ
τεῖ εἰς τὸν δῆμον εὐ]νοίαι καὶ στεφανῶσαι ἑ[κ]άτερον αὐ
21 *τῶν χρυσῶι στεφάνωι καὶ εἰ]κόνι χαλκ[ῆ]ι ἀρετῆς ἕνεκεν κα[ὶ*
εὐνοίας τῆς εἰς τὸν δῆμον τὸ]ν Ὠρωπίων καὶ ἐπιγράψαι ἐπ[ὶ τῆς

βάσεως «ὁ δῆμος Ὠρωπίων Εὐβ]ίο[τ]ον Δημογένου [ἱ]ερέα γενόμ[ε
νον καὶ Δημογένην Εὐβιότου σπο]νδοφορήσαντα ἀρετῆς ἕν[ε
κεν καὶ εὐνοίας τῆς εἰς ἑαυτὸν Ἀ]μφιαράωι»· κηρύττεσθαι δὲ τοὺς
στεφάνους καὶ τὰς εἰκόνας Ἀμφι]αράοις τοῖς μεγάλοις ἐν τῶι [θε
άτρωι ἐν τοῖς χορικοῖς ἀγῶσιν, ἑ]λέσθαι δὲ καὶ ἀρχὴν τὸν δῆμον [ἐπὶ
τὴν ποίησιν τῶν στεφάνων καὶ τὴν ἀ]νάθεσιν τῶν εἰκόνων, τὸ[ν δ' ἐπι
μελητὴν τῶν ἱερῶν $8\frac{1}{2}$ *(=δεῖνα)* ***δο]ῦναι τὸ ἀνάλωμα τῇ ἀρχῇ [τῇ***
αἱρεθείσῃ, τὴν δέ, λαβοῦσαν, ἀ]ναθεῖναι τὰς εἰκόνας εἰς τὸ [ἱε
ρὸν τοῦ Ἀμφιαράου, οὗ ἂν δοκῆι α]ὐτεῖ ἐν καλλίστω ἀνακεῖσ[θαι.
οἵδε κεχειροτόνηνται· $\pm 5\frac{1}{2}$ *(=δεῖνα)* ***Πολυ]κράτου, Θεόξενος Ἡρακλ[εί***
του, ± 15 (=δεῖνα δεῖνος)· ***κεκύρωται ἔ]ν τε τῶ[ι] συ[ν]εδρίωι [καὶ] τ[ῶι] δήμ[ωι***
. . .

152_1· κατὰ τὸ ἐν ἀρχῇ κενὸν τὸ τοῦ εἰπόντος ὄνομα εἶχε περὶ τὰ πέντε καὶ ἥμισυ γράμματος, λχ ***Κρίτων***· ὁ αὐτὸς ἀνὴρ ᾑρέθη πρῶτος μετ' ἄλλων δύο ἐπὶ τὴν ἀνάθεσιν τῶν εἰκόνων (στ. 32).

152_3· ***ἱ[ερεὺς] γεγονώς***· πρβ - $_{10}$***ἱερεὺς γενόμενος*** καὶ ***[ἱ]ερέα γενόμε***$_{24}$***νον***. Ὁ ἐνθάδε σπονδοφόρος Δημογένης, υἱὸς τοῦ ἱερέως Εὐβιότου^1, ἦν πατὴρ τοῦ ἐν IG VII 420 ἀγωνοθέτου Εὐβιότου^2 (αὐτόθι στ. 9/0 Δημογένης Εὐβιότου ἐνίκησεν ἐγκώμιον καταλογάδην), ὥστε ἡ στεφάνωσις IG VII 412 εἶνε τῆς πΧ 2^{ας} ἑκατονταετηρίδος, ἤγουν ἀρχαιοτέρα τῶν ἀγωνιστικῶν καταλόγων VII 419 καὶ 420, ἐν οἷς καὶ ***Ρωμαῖα*** ἀναγράφονται, Preuner He 1922$_{88}$. Ὁ ἱερεὺς Εὐβίοτος^1 ἴσως εἶνε ὁ τὴν σκηνὴν τοῦ θεάτρου ἀναθείς: ***Εὐβίοτος***^{1} ***Δημογένου***^{1} ***ἱερεὺ]ς γενόμενος τὴν σκηνὴν καὶ τὰ θυρώμ[ατα Ἀμ]φιαράωι*** (IG VII 423), ὁ δὲ ἀγωνοθέτης Εὐβίοτος^2 ἴσως εἶνε ὁ τὸ προσκήνιον ἀναθείς: ***Εὐβίοτος Δημογένου ἀ]γωνοθετήσας τὸ προσκήνιον καὶ τοὺς πίν[ακας Ἀμφιαράωι*** (IG VII σ. 745 εἰς ἀρ. 423· τὸ πρῶτον ***α*** τοῦ ***πίνακας*** ἦν ὅλον ἐπὶ τοῦ ἐπεχεῖ, ἤγουν τοῦ προτελευταίου [ἐλλείποντος], τμήματος τοῦ ἐπιστυλίου)· πρβ IG VII 3498$_{51}$ ***ἄλλος*** (δηλ. μαστὸς) ***Εὐβιότου ρ'***. Ἄλλοι ἀγωνοθέται ἦσαν Ἀλεξίδημος Δημοφῶντος (IG VII 416$_{1/2}$, πρβ VII 3498$_{40}$ ***ἄλλος*** (δηλ. μαστὸς) ***Ἀλεξιδήμου ρ'***) καὶ Εὐφάνης Ζωΐλου (IG VII 419$_{4/6}$, πρβ 417$_{66/9}$), πρβ ἐνθάδε ἑξῆς στ. 7/8. Πρβ IG XI$_2$ 161 D 126 σ. 53 ***εἰς τὸ λογεῖον τῆς σκηνῆς***, πρβ IG XII$_5$ 644, IG XI$_2$ 199 A 93 κέ ***τὴν σκηνὴν τὴν μέσην καὶ τὰ παρασκήνια***, XI$_2$ 175 ***παρασκηνίου***, XI$_2$ 153 ***τὴν σκηνὴν — καὶ τὸ προσκήνιον***, XII$_5$ 597 ***σκηνὴν καὶ π[ροσκήνιον***, RIG 423 ***τὰν σκανὰν καὶ τὸ προσκάνιον***, DI 3569 ***(σκανά, προσκάνιον)***, πρβ Larfeld HGE I 537, Wilhelm Anz. WAkad. 1922 VII 8 ***(προσκάνιον)***, IG XI$_2$ 287 A 80 ***προσκήνιον***, IG XI$_2$ 158 ***εἰς τὸ προσκήνιον γράψαντι πίνακας δύο*** (καὶ ἄλλους τρεῖς πίνακας, πρβ XI$_2$ 159$_{30}$), IG VII 3209 (Ὀρχομενοῦ) ***Ἀπολλόδωρος Νίκωνος τὰ πρόθυρα κὴ τὼς πίνακας τὼς —***.

152_6 δὲν δύναται νὰ ἀναγνωσθῇ ***τὰ στεφάρια***, διότι σῴζονται ἱκανὰ λείψανα τῶν μετὰ τοῦτο ἐβλαμμένων δύο γραμμάτων ΣΤ, ὥστε ἀναγνωστέον ***τάς τε φαρία[ς τ]οῦ να[οῦ***, πρβ IG VII 3498 ***ἐπὶ τοῦ τρυφά***$_5$***κτου***.

$152_{7/8}$· ***τὸ [θέ]ατ[ρον*** $_8$***κατασ]κευάσαι***· πρβ IG VII 4253 ***κατασκ***$_{17}$***ευὴν τοῦ ἱεροῦ***, SIG^2 558 ***κατασκευάσα[ι]*** $_{22}$***δὲ καὶ τὸν ἀρχαῖον (ναὸν)*** κλπ.

152_8· ***δοθῆναι ἐξουσίαν***· πρβ ἑξῆς στ. 12 ***παρει[μ]ένον εἶναι***· πρβ ῥήματα ***ἐπιτρέπω, ἐπιχωρέω, συγχωρέω***, IG II 475 II$_5$ 477^d II 487 489^b 592 624***(ἐπιχωρῆσαι***

16 3 28

ὥστε) III 2_{11}, RIG 1504 1510 1559(δίς), OGI II σ. 661 708, SIG III σ. $309^{β}$ ***(ἐπιγραφὴ)*** 316 $317^{β}$ $406^{β}$, Larfeld HGE 687 777, Wilhelm Jh 1915 Bbl_{26} (περὶ ἐπιγραφῆς τοῦ ὀνόματος τοῦ δαπανήσαντος).

152_{12}· ***[μ]ένον εἶναι αὐτῶι [κ]ατασκε[υ]ά[σαντι*** μικροῖς γράμμασιν ἐπὶ ἀπαληλιμμένων ἐγλυμμένα (πρβ ἑξῆς στ. 19).

152_{17}· ***τῶ]ν ἀνηκόντων*** περὶ τῆς συντάξεως τοῦ ***ἀνήκω*** πρβ μετὰ τῆς ***εἰς:*** IG II 1006_{55} V_2 266, ΑΕ 1914_{168} $_{16/7}$, (πρβ ΑΜ 1907_{259} ***διηκόντων***), SIG^2 III σ. 255 (καὶ ἐν SIG^3 560_{16} ἴσως γραπτέον ***ἀνήκοντα*** καὶ SIG^3 708_{11} ἴσως γραπτέον ***ἀνηκόντων)*** RIG 496, OGI 90 (δὶς) 233 (OG II σ. 630· ἐν OGI II 532 ***ἐκείνοις*** ἀντὶ ***εἰς ἐκ.*** ἢ ***πρὸς ἐκ.***, πρβ OGI II σ. 729, Swoboda GVB 8 κέ), Wilhelm NBGI 1913_{26} (= SIG^2 553) SBAW 1915 $(6^{η})_{54}$ Anz. WAkad. 1910_{11}, Ziehen LS 80, Buck ISGD σ. 188, καὶ μετὰ τῆς ***πρὸς:*** Πολυβ. Β′ 15_4 70_4, IG II_5 $968_{46/7}$, VII 3059 IX_2 1109_{13} XI_4 1061, ΑΜ $1907_{274\ (10)\ 9}$ (ΑΔ 1920/1 $_{108}$), RIG 476 1015, OGI 763 (= SEG I 437), Wilhelm AEM XX 58 BGI200***(ποτὶ)*** SBAW 1915 $(6^{η})_{54}$(δίς), Keil+vPremerstein Lydien II σ. 53.

152_{19}· ***εὐσεβείαι κ[αὶ ἐπὶ*** μικροῖς γράμμασιν ὡς ἐπὶ ἀπαληλιμμένων ἐγλυμμένα (πρβ ἄνω στ. 12).

$152_{20/1}$· ***στεφανῶσαι ἑ[κ]άτερον αὐ$_{21}$τῶν χρυσῶι στεφάνωι καὶ εἰκόνι χαλκ[ε]ῖ·*** πρβ SIG^2 552_{82} 725_9 ***αὐτῶν ἑκάτερον***, IG VII 4130 ***ἕ[κ]α[σ]τον*** $_{38}$***αὐτῶν*** 4131_{11} ***στεφανῶσαι αὐτοὺς ἕ[κα]στον αὐτῶν***, SIG^2 295_{13} ***στεφανῶσ]αι ἕκαστον αὐτῶν εἰκόνι χρυσέαι***, IG V_1 1432 ***στεφανῶσαι αὐτὸν εἰκόνι χαλκέαι***, IG V_2 22 ***στεφανοῖ — καὶ εἰκόνι***, IG II 611 ***στεφανῶσαι αὐτὸν ἀναθήματι·*** τὸ ***στεφανῶσαι*** πολλάκις ἀπαντᾷ μετὰ τοῦ ***στεφάνωι καὶ εἰκόνι***, λχ IG VII 4130_{37} (πρβ Larfeld HGE I 516κέ II 840, πρβ II 776), ἐν δὲ IG VII 4130_{31} $4131_{4/5\ 11/2}$ κεῖται ἀντιστρόφως ***(εἰκόνι καὶ στεφάνωι)·*** πρβ SIG^2 III σ. 402 κέ.

$152_{25/6}$· ***κηρύττεσθαι. δὲ τοὺς*** $_{26}$***[στεφάνους καὶ τὰς εἰκόνας·*** πρβ OGI 771 (= IG XI_4 1056) ***τῆς δὲ ἀναγορεύσεως τῶν στεφάνων καὶ τῶν εἰκόνων ἐπιμεληθῆναι τοὺς στρατηγοὺς καὶ τὸν ταμίαν τῶν στρατιωτικῶν.***

152_{27}· ***ἑλ]έσθαι δὲ καὶ ἀρχὴν*** καὶ $_{29/0}$***τῇ ἀρχῇ [τῇ*** $_{30}$***αἱρεθείσῃ·*** πρβ Preuner ΑΜ 1924_{129} κέ.

$152_{28/9}$· ἐν ἀρχῇ τοῦ $29^{ου}$ στίχου ἐλλείπουσι ± 25 γράμματα· ἐὰν ἀναπληρωθῇ ***τὸ[ν δὲ τα$_{29}$μίαν τῶν στρατιωτικῶν δο]***, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν ἀρχῇ τοῦ $29^{ου}$ στίχου ἀναπληρουμένων γραμμάτων, $19\frac{1}{2}$, δὲν εἶνε ἐπαρκὴς πρὸς πλήρωσιν τοῦ ὅλου κενοῦ, ὑπολείπεται δὲ μεταξὺ τοῦ ***στρατιωτικῶν*** καὶ τοῦ ***δο*** κενὸν πέντε καὶ ἡμίσεος γράμματος (δεῖνα;·

152_{30}· ***τὴν δέ, λαβοῦσαν, ἀναθεῖναι·*** πρβ λχ SIG^2 $726_{50/1}$.

152_{32}· ***κεχειροτόνηνται·*** διὰ τὸν χῶρον προεκρίθη τοῦ ***ἡιρέθησαν***, πρβ SIG^2 III σ. 144 148, OGI 771 (= IG XI_4 1056). Ὁ πρῶτος αἱρεθεὶς εἶνε ὁ εἰπὼν τὸ ψήφισμα (στ. 1).

$152_{32/3}$· ***Θεόξενος Ἡρακλ[εί$_{33}$του·*** πρβ IG VII 295 ***Ἀρίστιππος Θεοξένου εἶπεν***, 3498_{63} ***Θεοξένου συλλογέως*** (δηλ. μαστὸς) [ξ⊏]S-′.

152_{33}· περὶ κυρώσεως πρβ ΑΕ 1919_{62}.

Προστεθήτω ὅτι ἐν νεωτέρῳ χρόνῳ ἐπὶ τοῦ κάτωθεν τοῦ $16^{ου}$ στίχου ἀποτετριμμένου χώρου ἐχαράχθησαν μικροῖς γράμμασι (ὕψ. 0 003) τέσσαρες στίχοι λέξεων δυσδιακρίτων καὶ λαβυρινθῶδές τι σχῆμα.

153 (εἰκ. 25): ἀνάθεσις: Θεογένην καὶ Εὔκλειαν καὶ υἱὸν Ἀντίγονον
(πρβ ἑξῆς ἐπιγρ. ἀρ. 154).

Βάθρου πλατέος πρόσθιος ὀρθοστάτης, λευκοῦ μαρμάρου, ὕψ. 0 565, πλ. 2 67, πάχ. 0 225· ἄνω φέρει ἑπτὰ τόρμους, ἤγουν τρεῖς μὲν ὄπισθεν πρὸς σύνδεσιν μετὰ τοῦ ὀπισθίου ὀρθοστάτου, τέσσαρας δὲ μείζους πρὸς σύνδεσιν μετὰ τοῦ ἐπικράνου, ἐφ' οὗ κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν τρία ἀγάλματα ἵδρυντο· ἐπὶ τῆς κάτω ἐπιφανείας ἀριστερά τε καὶ δεξιὰ φέρει ἀνὰ ἕνα τόρμον καὶ ἀναθύρωσιν· ἡ ἀριστερὰ ἐπιφάνεια καὶ ἡ δεξιά εἰσι λεῖαι. Ηὑρέθη ἐν τῷ βορρᾶθεν τοῦ Ἀμφιαρείου μικρῷ Αὐλοτοπίῳ ἐν τῷ ἀνατολικῷ ἀγρῷ Π. Πετρίδου καὶ ἐκομίσθη εἰς τὸ Ἀμφιάρειον.

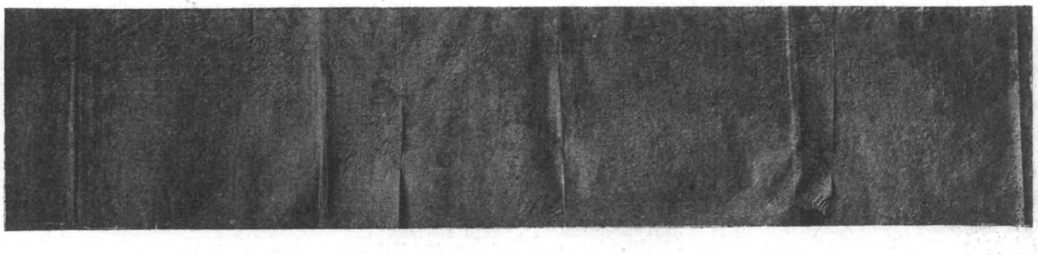

25: ἀνάθεσις (ἐπιγρ. ἀρ. 153).

Ἀντίγονος Διονυσοφάνου τὴν θυγατέρα
Εὔκλειαν καὶ τὸν τῆς θυγατρὸς υἱὸν Ἀντίγονον
Θεογένου καὶ Θεογένην Δαμάστου καὶ Διονυσοφάνης
Ἀντιγόνου τὴν ἀδελφὴν Εὔκλειαν καὶ τὸν
ἀδελφιδοῦν Ἀντίγονον καὶ Θεογένην Δαμάστου
Ἀμφιαράωι.

Περὶ τοῦ οἴκου τοῦ Ἀντιγόνου πρβ ἑξῆς ἐπιγρ. ἀρ. 154· περὶ Διονυσοφάνους ἄ. ἐπιγρ. ἀρ. 141_{18}.

154 (εἰκ. 26): ἀνάθεσις: Θεογένην Δαμάστου
(πρβ ἄ. ἐπιγρ. ἀρ. 153)

Βάθρου ἐπίκρανον, λευκοῦ μαρμάρου, τριχῇ τεθραυμένον, ὕψ. 0 29, πλ. 0 635, πάχ. 0 635. Ἐπὶ τοῦ κάτω μέρους τῶν καθέτων ἐπιφανειῶν ἐνέγλυπται κοίλωμα ὕψ 0 028 φέρον ἑκατέρωθεν, 0 032 ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἑκάστου, καθέτως κόσμον κυματίου καὶ ταινίας. Ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας τύποι ποδῶν χαλκοῦ ἀγάλματος (μῆκος ποδὸς 0 235). Ἐπὶ τῆς κάτω ἐπιφανείας ἐν ἀριστερᾷ τόρμος 0 055×0 035, βάθ. 0 048. Ηὑρέθη ὄπισθεν, ἤγουν βορρᾶθεν, τῶν δυσμικῶν βάθρων.

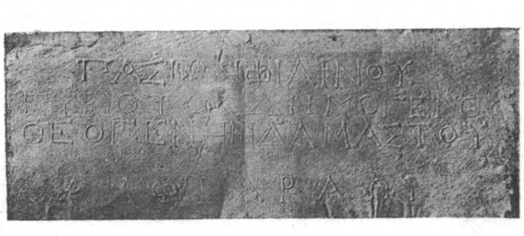

26: ἀνάθεσις (ἐπιγρ. ἀρ. 154).

Πασίων Φιλίνου
Εὐβίοτος Δημογένου
Θεογένην Δαμάστου
Ἀ μ φ ι α ρ ά ω ι.

Ὁ Θεογένης τιμᾶται καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ μνημείῳ (ἀρ. 153) μετ' Εὐκλείας, τῆς γυναικός, καὶ Ἀντιγόνου, τοῦ υἱοῦ· καὶ ὁ μὲν τῶν ἐνθάδε τιμώντων, Πασίων Φιλίνου, εἶνε ἄγνωστος, ὁ δὲ Εὐβίοτος Δημογένους, ἱερεύς, φέρεται ἐν ἄλλῃ ἐπιγραφῇ (ἄ. ἀρ. 152) στεφανούμενος μετὰ τοῦ υἱοῦ Δημογένους, σπονδοφόρου, ὑπὸ τοῦ δήμου Ὠρωπίων ἐπί τε τῇ πρὸς τὸ θεῖον

εὐσεβείᾳ καὶ ἐπὶ τῇ εἰς τὸν δῆμον εὐνοίᾳ (πρβ Preuner He 1922₈₈)· ἔχει δὲ τὸ στέμμα τῶν ἐπιγραφῶν 141 151-154 ὧδέ πως·

Διονυσοφάνης¹
| ***Ἀντίγονος¹*** *ἐπιγρ. 153*
| ***Εὔκλεια*** *ἐπιγρ. 153* + ***Θεογένης*** *ἐπιγρ. 153 154*
| ***Διονυσοφάνης²*** *ἐπιγρ. 153· ἐνίκησε παῖδας πάλην ἐπιγρ. 141₁₇/₈*

Δαμάστης
| ***Θεογένης*** *ἐπιγρ. 153 154* + ***Εὔκλεια***
| | ***Ἀντίγονος²*** ἐπιγρ. 153

Φιλῖνος
| ***Πασίων*** *ἐπιγρ. 154*

Δημογένης¹
| ***Εὐβίοτος¹*** *ἱερεύς, ἐπιγρ. 152· ἐπιγρ. 154.*
| | ***Δημογένης²*** *σπονδοφόρος, ἐπιγρ. 152*
| | | ***Εὐβίοτος²*** *ἀγωνοθέτης, ἐπιγρ. 151₂/₃*
| | | | ***Δημογένης³*** *ἐγκώμιον, ἐπιγρ. 151₉/₀*

155 (εἰκ. 27): νόμος ἱερός.

Στήλης λευκοῦ μαρμάρου ἄνω δεξιόν, ἄνωθεν αἰετοειδῶς πως τετμημένον, ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κροτάφου ἄνω σμικρὸν (0 004) ἐξέχον, ἔμπροσθεν ἀκόσμητον, ὕψ. 0 168 · 0 32 (τὸ κάτω τῆς ἐπιγεγραμμένης ἐπιφανείας ἀποκεκρουμένον), πλ. 0 20, 0, 085· γρ. ὕψ. ὡς 0 012. Ηὑρέθη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς τῆς χαράδρας ὄχθης ἐπὶ τοῦ δυσμικοῦ τοίχου τῆς δυσμοβορείου γωνίας τοῦ χώρου 116 (ΑΕ 1922₁₀₂ εἰκ. 2) πρανὲς ἐπῳκοδομημένον.

27 (ὕψ. ὡς 0 32): *νόμος ἱερὸς (ἐπιγρ. ἀρ. 155).*

δεῖνα δεῖνος]ς ***ἔλεξε· δεδόχθα[ι***
- τοὺς ἀφικνε]ομένους εἰς τὸ ἱερὸ[ν
- τοὺς θεραπευομ]ένους ὑπὸ τοῦ θε[οῦ 3
-δ]ὲ ἐμβάλ⟦λ⟧οντα εἰς τὸ[ν
θησαυρὸν - - - -δρα]χμῆς Βοιωτίης τον 5
-]ον ἐν τοῖ ἱ[ερ]οῖ τύχει
-]ον τὸν ἱερέα ἀ[να]γρά 7
φειν - - - τό τ]ε ὄνομα καὶ τὴν πό[λιν
-κα]ὶ [εἰ]ς [τ]ὸν ε[2]Γ [- 9

Ἐρετρικῆς διαλέκτου· πρβ καὶ τὸν ἄλλον ἱερὸν νόμον ΑΕ 1917₂₃₁· πρβ καὶ τὸν ἄλλον νόμον IG VII 422 (=IG³ 988) ***ὅ]ρος· μὴ τοιχοδομε̄ν ₂ἐντὸς τῶν ὅρων ἰδιώ₃την*** (πρβ IG II² 1180₁₇/₁)· περὶ ἄλλων νόμων πρβ τελευταῖον *v Wilamowitz* SBAB 1927₁₅₅₋₁₇₆· πρβ τὰς ἐν SIG³ 258 δύο προξενίας τοῦ Ἀμφιαρείου.

155. . ₁· ***ἔλεξε·*** ὡσαύτως ἐν δυσὶν

ὑπὲρ Μακεδόνων προξενίαις (Ἐρετρικῆς διαλέκτου) SIG³ 258 καὶ ἐν ἄλλαις ὑπὲρ Μακεδόνων δυσὶν (**ἔλεξεν**) IG VII 4256 4257 καὶ ἐν ταῖς Βοιωτιαστὶ γεγραμμέναις προξενίαις τοῦ Ἀμφιαρείου (**ἔλεξε**), πρβ ΑΕ 1917 $_{236α (94)}$ 1919$_{63β}$.

*155*²· πρβ ἐν τῷ ἄλλῳ ἱερῷ νόμῳ (ΑΕ 1917$_{232_8}$) **ἀφικνεμένων**.

155$_3$· πρβ ἐν τῷ νόμῳ ΑΕ 1917$_{232}$ **τὸμ μέλλοντα θεραπεύεσθαι ὑ$_{22}$πὸ τοῦ θεοῦ**.

155$_4$· ἐμβάλ⟦λ⟧οντα· ὡσαύτως ἐν τῷ ἄλλῳ νόμῳ $_{13}$-**ἐμβαλ⟦λ⟧έτω** (πανταχοῦ ἄλλοθι τοῦ νόμου ἐκείνου ἐνεστώς: **ἐμβάλλειν**$_{23}$, **ἐμβάλλει**$_{40}$ κλπ).

155$_5$· **δρα]χμῆς Βοιωτίης**· περὶ τοῦ ἐθνικοῦ **Βοιώτιος** πρβ IG VII σ. 764· περὶ νομισμάτων πρβ IG VII 2426 (Θηβῶν) $_2$**Βοιωτίου** (δηλ ἀργυρίου), SIG 337 (Θηβῶν) $_{15}$**[— δραχμὰς Ἀλεξανδρ]είας** $_{19}$**[— ἀργουρίω** $_{20}$**Ἀλεξανδ[ρείω]** $_{21}$**[— δραχμὰς]** $_{22}$**Ἀττικὰς** $_{25}$**[— δραχμὰς]** $_{26}$**Ἡγινήας**, 680 (Σύρου) **δραχμὰς** $_6$**[ἑκατ]ὸν [Ἀ]ττ[ικ]ὰς** — $_9$**[δραχμὰς Ἀττικὰς] πεντ[ήκο]ντα κα[ὶ] ἑκατὸν**, κλπ., SIG² III σ. 265 λ. **ἀργύριον** καὶ σ. 284 λ. **δραχμὴ** καὶ 365 λ. **νόμισμα** (517$_{20}$ **Ἀττικὸν ἢ Ἀλεξάνδρειον νόμισμα**), RIG 1563 **ζ]ημιούμενος ε(= δραχμαῖς) Ἀττικαῖς κε΄**, IG XI2 199$_{B99}$ **ἀργυρίου παντοδαποῦ** Δ, RIG 594 **εἰς Ἀλεξανδρεί]ου** (δηλ. ἀργυρίου) **λόγον**, Ἀθηνᾶ 1908$_{200_{42}}$ **δραχμὰς Ἀλεξανδρ[είας**, ΑΕ 1911$_5$ περὶ τοῦ ἐν στ. 21 **νομίσματος Δημητριείου** καὶ τοῦ ἐν IMagn. 33$_{20}$ **δραχμὰς Δημητριείους)**, Keil + vPremerstein Lydien I 101 **Ἀττικαὶ δραχμαί**.

155$_6$· **-[ον**· ἴσως ἐνδέχεται καὶ **-]εν** νὰ ἀναγνωσθῇ.

155$_7$· μετὰ τὸ **ἀ[ναγ]ρα** ἐπὶ τέλει χῶρος ἐφθαρμένος ἑνὸς καὶ ἡμίσεος γράμματος· εἰς **ἀ[να]γρά[φειν** ἢ **ἀ[να]γρά[ψαι** (πρβ IG II² 1298$_{12\ 13}$) δὲν ὑπάρχει χῶρος· ἴσως μετὰ τὸ **ἀ[να]γρα** δὲν ὑπῆρχεν ἄλλο γράμμα ἐν τῷ στίχῳ τούτῳ.

155$_9$· ἴσως ἐνδέχεται καὶ — **ἕκα]σ[τ]ον ἑναγ** νὰ ἀναγνωσθῇ.

156 — 160: λογιστικοὶ ἄβακες.

156. Πλὰξ λευκοῦ μαρμάρου, εἰς πλείω τεθραυμένη, μηκ. 1 28, πλ. 0 78, πάχ. 0 085. γρ. ὕψ. 0 025-0 029. Ηὑρέθη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ χειμάρρου ὄχθης ἐν τῷ βορρᾶθεν τοῦ ναΐσκου δωματίῳ Μ¹. Φέρει χαρακτὰς γραμμὰς πέντε μὲν καθέτους πρὸς τὴν ἑτέραν τῶν μικρῶν πλευρῶν (κληθήτω βόρειος), ἕνδεκα δὲ καθέτους πρὸς τὰς μακρὰς πλευράς, δεξιόθεν δὲ τῆς πέμπτης τῶν πέντε γραμμῶν ἐν μέσῳ προσκεχάρακται χαρακτὸν ἡμικύκλιον, ἄλλο δὲ ἄνωθεν τῆς 1ης τῶν ἕνδεκα γραμμῶν καὶ ἄλλο κάτωθεν τῆς 11ης γραμμῆς, ἔτι δὲ σχῆμα Χ κεχάρακται ἐπί τε τρίτης καὶ τῆς 9ης τῶν ἕνδεκα γραμμῶν· κάτωθεν δὲ τῶν ἕνδεκα γραμμῶν εἰσιν ἐν ἑνὶ στίχῳ τὰ ἀριθμητικὰ γράμματα

Χ𐅆ΗΡΔΓΗΙϹΤΧ

157. Πλὰξ τραπέζης, μετὰ πλαισίου ἐξέχοντος πέριξ (ἄβαξ καὶ κυμάτιον, πλ. 0 04), λευκοῦ μαρμάρου, δεξιὰ ἐλλιπής, μήκ. σῳζ. 0 80, πλ. 0 64, πάχ. σὺν τῷ πλαισίῳ 0 12· γρ. ὕψ. 0 022. Ηὑρέθη παρὰ τὴν νοτανατολικὴν γωνίαν τοῦ δωματίου Μ¹. Σῴζονται τέσσαρες χαρακταὶ γραμμαὶ κάθετοι πρὸς τὰς μακρὰς πλευράς, πρὸς δὲ τῇ ἑτέρᾳ πλευρᾷ (κληθήτω βόρειος) φέρει τὰ ἀριθμητικὰ γράμματα

ΜΤ𐅈Χ𐅆Η𐅅Δ𐅂˥ (τἄλλα λείπουσι).

158. Ἄβαξ ἀνεπίγραφος, φέρων πέριξ πλαίσιον (0 042, βάθ. 0 021), μήκ. 1 305. πλ. 0 645, πάχ. σὺν τῷ πλαισίῳ 0 163. Ηὑρέθη βορρᾶθεν τῶν ἐπιγεγραμμένων βάθρων, Φέρει ἕνδεκα γραμμὰς ἐν μέσῳ καὶ ἀνὰ ἕνδεκα ἐπὶ δύο ἀντικειμένων γωνιῶν.

159. Ἄβακος ἀπότμημα ἀνεπίγραφον, 0 38 (σὺν πλαισίῳ, ἔχοντι πλάτος μὲν 0 04, βάθος δέ, ὅσον σῴζεται, 0 018)×0 23 (= μῆκος τοῦ πλαισίου), πάχ. 0 137. Ηὑρέθη ἐν δωματίῳ ὄπισθεν, ἤγουν βορρᾶθεν, τοῦ μουσείου. Σῴζονται δύο γραμμαί.

160. Ἄβακος ἀπότμημα ἀνεπίγραφον, 0 45 × 0 235, πάχ. 0 10. Ηὑρέθη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς τοῦ χειμάρρου ὄχθης ἔν τινι τῶν ἀνατολόθεν τοῦ 154 χώρου δωματίων (AE $1922_{102\ \text{εἰκ.}\ 2}$). Σῴζονται πέντε γραμμαὶ καὶ ἄλλη μετὰ καμπύλης καὶ ἄλλη γραμμή.

Πρβ καὶ περὶ μέτρων καὶ σηκωμάτων κλπ Lenormant GA $1883_{280\ \text{κέ}}$, ΠΑΕ 1884_{72}, ΑΔ $1888_{175\ (7)}$ (=EM 5106), IG I^2 760, IG IV 984_c, Ἀθηνᾶ $1913_{406\ (1)}$, IG V_2 125 (καὶ σ. 145), IG IX_1 488, DI 3628, BKeil He 1892_{645} καὶ Zahlentafel (XLVI Versamml. 1901), Wilhelm AEM 1897_{91} SBAW $1915_{(6)\ 41}$, Blinkenberg AM $1898_{1\ \text{κέ}}$, Preuner AM $1924_{31\ (7)}$, Deonna RÉA $1913_{167\ \text{κέ}}$, AE $1862_{23\ \text{κέ πίν. Θ'}}$ 1870_{378}=IG V_1 1156 πίν. VI (ἀντὶ *1356* γρ. *1156*)=AAM Γλ. 2669, πρβ AAM Γλ. 2717, AE $1899_{47\ \text{κέ}}$, 1912_{268}, ΑΔ 1916 $_{\Pi\ 48}$, RhM 1920 $_{279\ (10)}$, IG XII^5 99 (πλ. ± 0 47) XII_7 282 XII_8 61 62 XII_9 894, Rangabé AH II σ. 580[α] (πίν. XIX ἀρ. 895) καὶ σ. 590 ἀρ. 995 (γρ. 895)=EM 11515, Nagl Ueber die Rechenmethoden auf dem gr. Abacus, WKubitschek WNumism. Zeitschr. 1899 $_{393/8\ \text{πίν. XIV}}$, Nagl αὐτ. 1904 $_{131-143}$, Baumeister DkA I. 408 κἑ (πίν. VI εἰκ. 449 κάτω) III 1431, Daremberg+Saglio+Pottier+Lafaye DA 2 λ. *abacus* καὶ λ. *sékoma*, RE I 6 λ. *abacus*, Sittl Archäologie d. Kunst 273, Mayser GGP 41 415, πρβ DI 3628, Tod JHS 1927_{213}, Πολύβ. Ε΄ 26 $_{13}$, ΔΛαέρτ. Α΄ 59, Ἁρποκρατ. λ. *διαγράψαντος*, Ἡσύχ. *ἀμάκιον* καὶ *βακόν· πεσὸν* (Schmidt *ἀβάκιον· πεσσόν*), Herwerden LSD.

Ἀναγράφιον τῶν ἐν ΑΕ 1925/6 $_{10\ \text{κέ}}$ ***ἐξεταζομένων.***

σύγγραμμα	AE 1925/6 σ.	σύγγραμμα	AE 1925/6 σ.
ΑΔ 1924/5 $_{\Pi\ 53}$	10	VII 400	16
AE $1919_{74\beta}$	20	417	29
IG II^2 1191	15	1761	27
1285	15	XII_3 1241	27
V_1 6	23	Jh 1907_{34}	24
VII 273	24	SIG^3 560	41
274	24	708	41
291	17	717	20

Β. Λεονάρδος.

Ο ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ, I. G I.², 218.

υπο A. B. WEST καὶ B. D. MERITT

Εἰ καὶ ὁ ἐν IG I² 218 φορολογικὸς κατάλογος εἶναι σχετικῶς καλῶς διατετηρημένος, συγχρόνως δὲ ἡ ἔκδοσις καὶ συμπλήρωσις αὐτοῦ ἔχει γίνει μετὰ πάσης ἐπιμελείας, [1] τὰ μετ᾽ αὐτοῦ συνδεόμενα ἄλυτα εἰσέτι προβλήματα καθιστῶσι τοῦτον ἕνα τῶν μάλιστα ἐνδιαφερόντων ἐν ἰδίᾳ στήλῃ ἐγγεγραμμένων φορολογικῶν καταλόγων.

Σκοπὸς τῆς παρούσης μελέτης κυρίως εἶναι ἡ περὶ τῶν προβλημάτων τούτων συζήτησις, θὰ κάμωμεν ὅμως καὶ μεταβολάς τινας ἐν τῷ ἐκδεδομένῳ κειμένῳ, ὅπου ἡ ἔρευνα τοῦ λίθου τούτου κατέστησε ταύτας ἀναγκαίας.

Κατεδείξαμεν ἀλλαχοῦ, ὅτι ὁ ἡμέτερος κατάλογος, καίπερ ὁμοιάζων πρὸς τὸν τοῦ ἔτους 430 - 29, εἶναι ἐν τούτοις ἀπό τινων ἀπόψεων τόσον διάφορος ἐκείνου, ὥστε ὀφείλει νὰ ἀνήκῃ εἰς ἄλλην περίοδον φορολογικῆς τάξεως [2].

Ἐπειδὴ δὲ ἡ προηγουμένη φορολογικὴ ***τάξις*** ἐγένετο τῷ 430 καὶ ἐπειδὴ κατὰ γενικὸν κανόνα αἱ φορολογικαὶ αὗται ***τάξεις,*** ὡς εἶπεν ὁ ὀλιγαρχικὸς συγγραφεὺς τῆς πολιτείας τοῦ Ψευδοξενοφῶντος, ἐγίνοντο «ὡς τὰ πολλὰ δι᾽ ἔτους πέμπτου», ὀφείλομεν νὰ χρονολογήσωμεν τὴν ἡμετέραν ἐπιγραφὴν μετὰ τοῦ Dahms καὶ Hiller δοκιμαστικῶς εἰς τὸ 426 - 5. [3] Κατὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος ὑπῆρχεν ἑτέρα φορολογικὴ τάξις, ἥτις συνήθως ἀποδίδεται εἰς τὸν Κλέωνα, ἐν αὐτῇ δὲ ὁ φόρος καθίσταται περισσότερος τοῦ διπλασίου.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἡμέτερος φορολογικὸς κατάλογος βασίζεται ἐπὶ μιᾶς βαθμίδος χαμηλότερον ἢ ἡ τῆς φορολογικῆς ταύτης ***τάξεως,*** οὐδεὶς θὰ θελήσῃ νὰ χρονολογήσῃ τοῦτον μετὰ τὸ 425-4. Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἄλλη τις πιθανότης· ὅτι δηλ. ἡ φορολογικὴ τάξις τοῦ 430 ἴσχυε μόνον ἐπὶ τρία ἔτη καὶ ὅτι ὁ ἡμέτερος κατάλογος δύναται νὰ χρονολογηθῇ ἀπὸ τοῦ 427 - 6· ἀλλὰ βεβαιότης ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι ἀδύνατος ἐν τῷ παρόντι. Ἐὰν λοιπὸν ἡ φορολογικὴ ***τάξις*** τοῦ 425 - 4 ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 424, ἡ ἡμετέρα ἐπιγραφὴ ἀνήκει εἰς ἓν τῶν δύο ἐτῶν 427 - 6 καὶ 426 - 5.

Ἀτυχῶς τὸ εἰσαγωγικὸν κείμενον εἶναι τόσον ἀποκεκρουσμένον κατὰ τὴν κορυφήν, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ ἀνακαλύψωμεν ἐξ αὐτοῦ εἰς ποῖον ἔτος τοῦ φορολογικοῦ κύκλου ἀνήκει ὁ κατάλογος. Ἑπομένως μόνον ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς ἐνδείξεως αὐτῆς ταύτης τῆς ἐπιγραφῆς δυνάμεθα νὰ χρονολογήσωμεν τοῦτον· ἐπειδὴ δὲ ἡ ἔνδειξις αὕτη δὲν δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ πρὶν ἢ ἀναλυθῇ μετὰ προσοχῆς, δὲν θὰ ἀσχοληθῶμεν περαιτέρω ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ περὶ τῆς χρονολογίας.

Πρὶν ἀρχίσωμεν τὴν ἀνάλυσιν ἡμῶν, θὰ συζητήσωμεν διὰ βραχέων περὶ τῆς

1 Woodward, B. S A., XV, 229—242. πβλ. ἐπίσης Wilhelm, Wien. Anz., 1909, 41 καὶ 47.

2 A. J. A., 1925, 434—439, 441.

3 (Ξεν.) Ἀθην. Πολ., III, 5. Διὰ τὴν χρονολογίαν τῆς φορολογικῆς τάξεως πβλ. A. J. A, 1925, 434—439, 440—444. πβλ. Dahms, De Atheniensium sociorum tributis quaestiones septem, σελ. 49.

συμπληρώσεως τοῦ εἰσαγωγικοῦ κειμένου· πρὸς τοῦτο δὲ εἶναι χρήσιμος ἡ περιγραφὴ

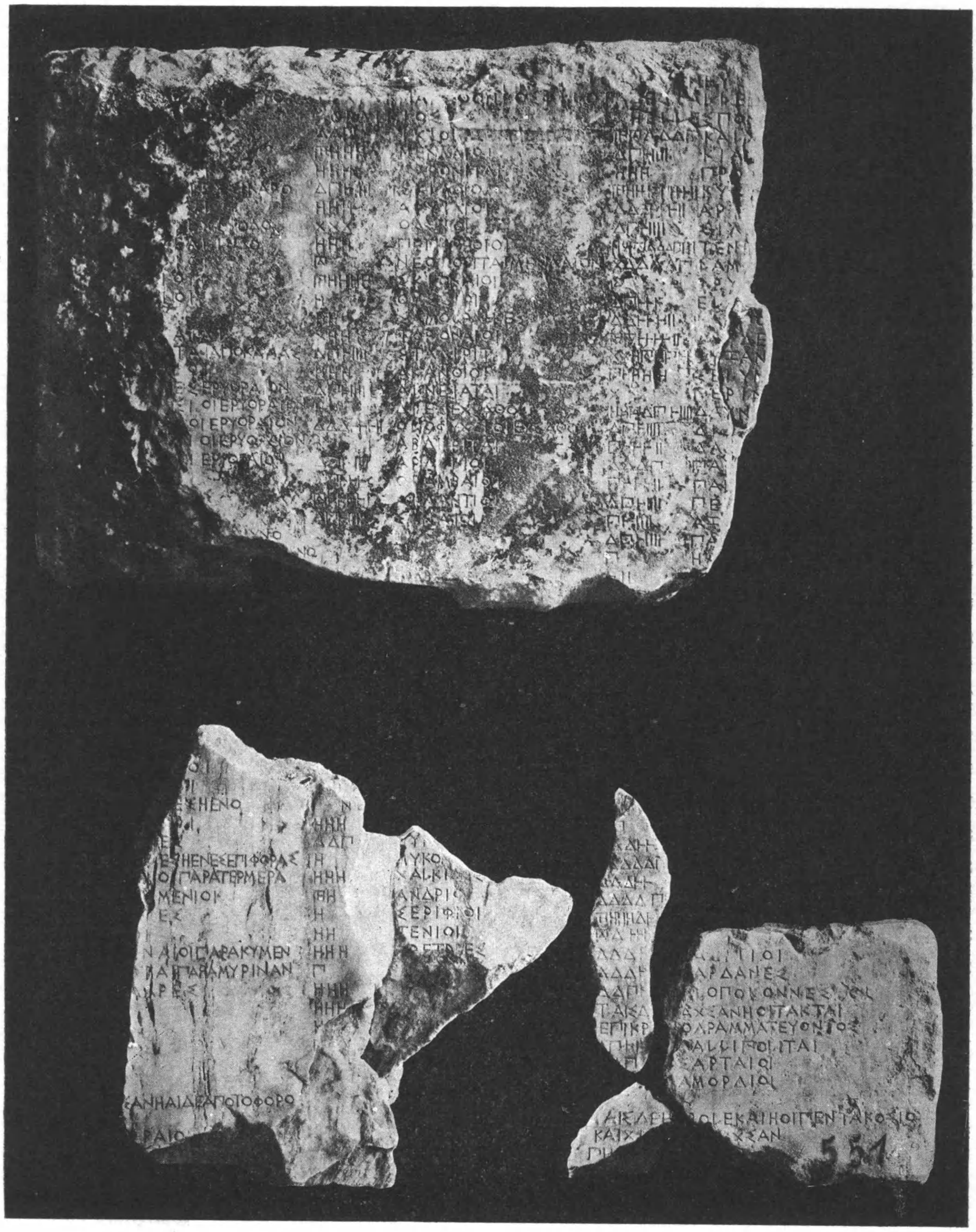

1. Φορολογικὸς κατάλογος IG I² 218.

τῆς κορυφῆς τοῦ ἐν τῷ Corpus ὑπὸ τὸ γράμμα *α* τεμαχίου. Καὶ ἔχει μὲν ἐκκολαφθῆ τὸ

ἄνω πρόσθιον πέρας τῆς κορυφῆς, ἀλλ' εὐτυχῶς ἡ ἀρχικὴ ἐπιφάνεια τῆς κορυφῆς τῆς στήλης διεσώθη κατὰ τὸ ὄπισθεν μέρος. Ἑπομένως δυνάμεθα νὰ μετρήσωμεν τὸ ὕψος τοῦ κειμένου (0. 076 μ. ἄνωθεν τῆς κορυφῆς τοῦ Θρᾳκικοῦ εἰσαγωγικοῦ κειμένου), καὶ νὰ καθορίσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν στίχων τῶν ἐν τῷ κειμένῳ περιεχομένων. Ἐπειδὴ δὲ τὰ γράμματα τοῦ εἰσαγωγικοῦ κειμένου καὶ τὸ διάστιχον (10 στίχοι = 0, 167 μ.) εἶναι τὰ αὐτὰ πρὸς τὰ τοῦ κυρίου κειμένου, ὑπῆρχε χῶρος διὰ τέσσαρας στίχους εἰσαγωγικοῦ κειμένου καὶ μικράν τινα ἀνεπίγραφον ἐπιφάνειαν μεταξὺ τοῦ πρώτου στίχου τοῦ κειμένου καὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λίθου.

Πρὸς καθορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γραμμάτων ἐν ἑνὶ στίχῳ, ὀφείλομεν νὰ μετρήσωμεν τὸ πλάτος τῆς στήλης. Τοῦτο δὲ δύναται νὰ γίνῃ εὐκόλως, ἐὰν μετρήσωμεν διὰ μέσου τῶν διαφόρων τεμαχίων τῶν ἀποτελούντων τὴν ἐπιγραφήν. Ἡ ἀριστερὰ ἐπιφάνεια τοῦ τεμαχίου *a* διετηρήθη κατὰ τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ λίθου, ἡ ἀπόστασις δὲ ἐκ τῆς πλαγίας ταύτης ἐπιφανείας μέχρι τοῦ ἀριστεροῦ πέρατος τῆς στήλης τῶν ψηφίων ἐν τῇ δευτέρᾳ στήλῃ εἶναι 0, 303 μ. Τὸ πλάτος τῆς δευτέρας στήλης μετρούμενον ἐν τῷ αὐτῷ τεμαχίῳ εἶναι 0, 270 μ., ἐκ τούτου δὲ 0, 075 καταλαμβάνονται ὑπὸ ψηφίων. Τὰ ἀριθμητικὰ τῆς τρίτης στήλης καταλαμβάνουσι 0, 078 μ.

Τὸ τεμάχιον *d* διατηρεῖ εὐτυχῶς ὀνόματα ἐκ τῆς τρίτης στήλης, συγχρόνως δὲ καὶ μέρος τῆς δεξιᾶς πλαγίας ἐπιφανείας τοῦ λίθου. Ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ περιθωρίου τῆς ἐν τῷ τεμαχίῳ τούτῳ στήλης τῶν ὀνομάτων μέχρι τοῦ πέρατος τοῦ λίθου εἶναι 0. 247 μ., ὅθεν τὸ ὁλικὸν πλάτος τοῦ λίθου ἦτο 0. 898 μ. ὑπῆρχε δὲ χῶρος δι' 69 γράμματα ἐν ἑκάστῳ στίχῳ τοῦ εἰσαγωγικοῦ κειμένου.

Ἐν τῷ τελευταίῳ στίχῳ τοῦ εἰσαγωγικοῦ κειμένου, πρὸς ἀριστερὰ τοῦ ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Corpus ἀναπαρασταθέντος πρώτου γράμματος, ὑπάρχει ἡ κάτω διαγώνιος κεραία ἑνὸς σίγμα, ὅπως ἀποδίδεται ἀκριβῶς ὑπὸ τοῦ Boeckh ἐν τοῖς πίναξιν αὐτοῦ [1]. Τοῦτο δὲ εἶναι ἀρκετὸν, ὅπως βεβαιωθῇ τὸ δημοτικὸν τοῦ ταμίου τῆς Ἱπποθωντίδος φυλῆς (οἱ ταμίαι ἦσαν γεγραμμένοι ἐνταῦθα κατὰ τὴν ἐπίσημον τάξιν τῆς φυλῆς αὐτῶν), διότι **Ἀχερδόσιος** εἶναι τὸ μόνον κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα εἰς τὴν φυλὴν ταύτην ἀνῆκον δημοτικὸν μετὰ καταλήξεως **-σιος.**

Κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα ἀντὶ τοῦ **Ἐλαιόσιος** εὑρίσκεται **ἐχς Ἐλαίας·** οὕτω δὲ ἀποκλείεται ὁ μόνος ἄλλως δυνατὸς δῆμος (;) [2] διὰ τοὺς ἄλλους δὲ εἰς **-ιος** λήγοντας δήμους τῆς Ἱπποθωντίδος φυλῆς θὰ ἦτο ἀναγκαῖον νὰ ἀποκαταστήσωμεν ἓν τῶν ἑξῆς γραμμάτων: ἄλφα, ε ψιλὸν ἢ νῦ, οὐδὲν ὅμως ἐκ τούτων δύναται νὰ εἶναι τὸ ἐφθαρμένον γράμμα.

Ἐπειδὴ δὲ ὄντως **Θοκυδίδες Ἀχερδόσιος** εἶναι ταμίας τῆς θεᾶς κατὰ τὸ 424-3, οὐδόλως ἀπίθανον ὅτι τὸ μέλος τοῦτο τῆς φυλῆς ἦτο δύο ἢ τρία ἔτη ἐνωρίτερον Ἑλληνοταμίας [3].

Ἐκ τῶν μεγίστων τῶν μετὰ τῆς ἀναλύσεως τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς συνδεδεμέ-

1 Staatshaushaltung der Athener², II, Πίναξ VI ἀρ. LXXXI. Εἰ καὶ ὁ Boeckh δὲν εἶδε τὸν λίθον, εἶχε πρὸς παραβολὴν ἀντίγραφα τούτου, ποιηθέντα ὑπὸ τοῦ Franz καὶ τοῦ Krämer, Ann. d. Inst. d. corrisp. Arch., VIII, 121. Ραγκαβῆ, Ant. Hell. 202.

2 IG. I², 370.

3 IG. I², 242, 324.

17 3 28

νων προβλημάτων εἶναι ὁ καθορισμὸς τοῦ μήκους αὐτῆς. Κατὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Woodward, περιέχει 120 ὡς ἔγγιστα ὀνόματα διατεταγμένα ὡς ἑξῆς: [1]

Ἰωνικὰ — Καρικά	37
Εἰδικὸν Ἰωνικὸν παράρτημα	2 ἢ πλείονα
Θρακικά	22
Νησιωτικά	20 (ὑπολελογισμένα)
Ἑλλησπόντου	25
Παραρτήματα τῆς τρίτης στήλης	10
	3
	2 ἢ πλείονα

Ὁ Woodward, ἐν τούτοις, ὑποθέτει ὡς δυνατὸν ὅτι ὑπῆρξαν 140 φόρου ὑποτελεῖς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο. Ἀλλὰ ὅπως ἐπιτύχωμεν τὸ σύνολον τοῦτο θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξεύρωμεν θέσεις διὰ 19 εἰσέτι ὀνόματα· διὰ τῆς συμπληρώσεως δὲ αὐτοῦ δὲν ὑπολείπεται ἢ νὰ τοποθετήσωμεν αὐτὰ κυρίως κατὰ τὴν βάσιν τοῦ καταλόγου ἐν τῇ τελευταίᾳ προσθήκῃ τῆς τρίτης στήλης ἢ ἐν τῷ εἰδικῷ παραρτήματι τῆς πρώτης στήλης. Τότε ὅμως τὰ παραρτήματα θὰ κατελάμβανον πλέον τοῦ τετάρτου τοῦ ὁλικοῦ καταλόγου, ὅπερ εἶναι ἱκανῶς μεγάλη ἀνωμαλία.

Πρὶν δείξωμεν πόσον ἰδιόρρυθμος θὰ ἦτο ὁ κατάλογος οὕτω διευθετημένος, πρέπει νὰ προβῶμεν εἰς ἀναγκαίας τινὰς διορθώσεις ἐν τῷ κειμένῳ τῆς πρώτης στήλης.

Α'. Στήλη, στιχ. 10, 19, 33. [2] Ἐν τῷ στίχῳ 10 ὁ λίθος παρουσιάζει πρὸ τοῦ ο μικροῦ ἴχνη κεραίας τινός, ἥτις μὴ δυναμένη νὰ εἶναι μέρος ἑνὸς νῦ εἶναι ἑπόμενον ὅτι εἶναι ἰῶτα. Δὲν δυνάμεθα λοιπὸν νὰ συμπληρώσωμεν ἐνταῦθα ***Ἀστυρενοί*** ἤτοι μίαν τῶν ὑπὸ τοῦ Woodward ὡς δυνατῶν προταθεισῶν συμπληρώσεων. Ὀφείλομεν νὰ ἐκλέξωμεν μεταξὺ τῶν δύο ἄλλων προταθέντων ὀνομάτων, ***Καλύδνιοι*** καὶ ***Πιταναῖοι*** [3]. Ἐν τῷ στίχῳ 19 τὸ ὄνομα λήγει ὁμοίως εἰς ***ιοι,*** περιλαμβάνει δὲ ἐννέα γράμματα. Ἀμφότερα ἄρα τὰ ὀνόματα εὑρίσκονται ἐν τῷ ἡμετέρῳ καταλόγῳ. ***Ἀστυρενοί*** δὲ εὑρίσκετο ἐπίσης, καθότι ἐν τῷ στίχῳ 33 ὑπῆρχε λέξις ἐξ ἐννέα γραμμάτων λήγουσα εἰς ***-οι.***

Εἰς τὴν κατὰ τὸ σημεῖον τοῦτο διάθεσιν τοῦ χώρου ἐν τῷ Corpus ὀφείλει νὰ γίνῃ διόρθωσίς τις, νὰ τεθῶσι δηλ. πρὸ τοῦ ο μικροῦ ἑπτά, οὐχὶ δὲ ὀκτὼ γράμματα. Ἡ κατὰ στίχον διάταξις εὐκόλως δύναται νὰ ἐξακριβωθῇ ἐνταῦθα διὰ τῆς συγκρίσεως μετὰ τοῦ κατωτέρου ὀνόματος.

Στίχοι 29 καὶ 30. Ὁ λίθος δεικνύει ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἐνταῦθα νῦ μετὰ τὸ ο μικρὸν τοῦ ***Καύνο*** ἐν οὐδετέρῳ τῶν στίχων. Ὀφείλομεν ἄρα νὰ ἀποκαταστήσωμεν πρόθεσίν τινα ἀπαιτοῦσαν γενικὴν ἐν ἀμφοτέραις ταῖς περιπτώσεσι, πιθανῶς ***ἀπό,*** ὅτε ἔχομεν χῶρον δι' ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ γράμματα διὰ τὸ ὄνομα τοῦ στίχου 29.

Στίχοι 34, 35, 36. Ὁ συμπληρωτέος ἀριθμὸς ἐνταῦθα δὲν ἔχει ἀποδοθῇ ὀρθῶς ἐν τῷ Corpus. Ἐν στίχ. 34 ὑπάρχουσιν ἑπτὰ γράμματα πρὸ τοῦ ἰῶτα, ἐν δὲ τῷ στίχῳ 35 ἓξ γράμματα πρὸ τοῦ ε ψιλοῦ καὶ ἐν τῷ στίχῳ 36 ἓξ γράμματα πρὸ τοῦ ο μικροῦ.

1 Αὐτόθι, 242.

2 Ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ θὰ ἀναφέρωμεν τοὺς στίχους ὡς εἶναι ἠριθμημένοι ἐν τῷ Corpus.

3 Ἕτερα ὀνόματα μετὰ ἐννέα γραμμάτων λήγοντα εἰς *ιοι* δὲν ὑπάρχουσι πλὴν τοῦ ***Ἐρυθραῖοι,*** ὅπερ ὀφείλει νὰ ἀποκατασταθῇ ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ τοῦ κάτωθεν παραρτήματος ὡς εἶδεν ὁ Woodward.

Στίχοι 47-49 ἦσαν ἅπαντες ἀνεπίγραφοι καὶ πρέπει νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς κενοί.

Στίχος 53. Ὁ Woodward, χάριν παραδείγματος, προέτεινε [**Μιλέ**]**σι**[**οι**] ἐν τῇ θέσει τοῦ παραδεδεγμένου [**Διο**]**σι**[**ρῖται**]. Ἐξ ἴσου δὲ ἱκανοποιητικὰ εἶναι καὶ τὰ [**Μυέσ**]**σι**[**οι**] καὶ [**Ἰελύ**]**σι**[**οι**].

Ἵνα καταστήσωμεν προφανῆ τὴν δυσκολίαν, εἰς ἣν περιερχόμεθα ἀποδεχόμενοι τὸ μῆκος τῆς ἐπιγραφῆς, ὅπως νῦν εἶναι συμπεπληρωμένη, ἂς συγκρίνωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν τοῖς φορολογικοῖς καταλόγοις μεταξὺ τοῦ 440 καὶ 425 εὑρισκομένων Ἰωνικῶν-Καρικῶν πόλεων, μὴ συμπεριλαμβάνοντες τὰ ἐν τοῖς παραρτήμασι τῶν IG I², 211. 212, 213 καὶ 216 εὑρισκόμενα ὀνόματα, μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπὶ τοῦ λίθου θέσεων. Ἀφ' οὗ συμπληρώσωμεν ὅλα τὰ κενά, θὰ εὕρωμεν ὅτι ὑπάρχουσιν εἴκοσι πόλεις, διὰ τὰς ὁποίας δὲν ὑπάρχει χῶρος. Ἀλλ' ἵνα ἐννοήσωμεν πόσον ἀναλόγως πολλοὶ ἐκ τῶν φόρου ὑποτελῶν τῶν ἀμέσως προηγουμένων περιόδων ἔχουσι ἀφαιρεθῆ ἐκ τοῦ ἡμετέρου καταλόγου, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐνθυμηθῶμεν, ὅτι ὀκτὼ ἐκ τῶν ἐν IG I², 218 παρουσιαζομένων πόλεων, δὲν εἶναι γνωσταὶ ὡς κεχωρισμένως φορολογηθεῖσαι μεταξὺ τοῦ 440 καὶ 426. Τεσσαράκοντα ἄρα ἢ πεντήκοντα ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἐκ τῶν κατὰ κανόνα φόρου ὑποτελῶν ἢ δὲν ἐπλήρωνον φόρον κατὰ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔτος ἢ ἦσαν γεγραμμέναι ἐν τῷ παραρτήματι, ἐὰν δεχθῶμεν ὡς ὀρθὴν τὴν δημοσιευθεῖσαν ἀποκατάστασιν.

Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἐὰν ὁ κατάλογος ἦτο κατὰ προσέγγισιν πλήρης κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, τὸ κατὰ τὴν βάσιν τῆς πρώτης στήλης παράρτημα ὤφειλε νὰ περιλαμβάνῃ εἴκοσι περίπου ὀνόματα. Εἰ καὶ οὐδὲν εἶναι ἀδύνατον ἐν πολεμικοῖς χρόνοις, εἶναι ἐν τούτοις σχεδὸν ἀπίστευτον ὅτι ὁ χαράκτης ἐποίησε τὴν πρώτην στήλην κατὰ δεκαπέντε ἢ εἴκοσι στίχους μακροτέραν τῶν δύο ἄλλων, ὅπως θὰ συνέβαινε ἐὰν ἐξετείνομεν τὸ Ἰωνικὸν-Καρικὸν παράρτημα πρὸς τὰ κάτω, ὥστε νὰ περιλάβῃ τοὺς ἀπόντας, ἀφ' οὗ μάλιστα ἀφῆκε πέντε στίχους ἀγράφους μεταξὺ τοῦ Ἰωνικοῦ καταλόγου καὶ τοῦ παραρτήματος, προφανῶς ἐπιθυμῶν νὰ καταστήσῃ τὰς τρεῖς στήλας συμμετρικὰς καὶ ἰσομήκεις.

Ἐπίσης δὲ δύσκολον εἶναι νὰ πιστεύσῃ τις ὅτι τὸ ἔτος 426-5 δεικνύει μείζονά τινα ἀναλογίαν τῶν ἐν τῷ Ἰωνικῷ-Καρικῷ καταλόγῳ ἐλλειπόντων ὑποτελῶν, ὅτε τὰ ἄλλα διαμερίσματα, ἐκτὸς τῶν ἐν ἐπαναστάσει εὑρισκομένων, κατέβαλλον σχεδὸν κανονικῶς τὰς πληρωμὰς αὐτῶν.

Ὀφείλομεν νῦν νὰ προσπαθήσωμεν, ὅπως καθορίσωμεν τὰ κατώτερα ὅρια τοῦ καταλόγου, τὴν μόνην δὲ πρὸς τοῦτο ἱκανοποιητικὴν ἀφετηρίαν δίδει εἰς ἡμᾶς ἡ δευτέρα στήλη. Ἐν τῇ κορυφῇ εἶναι εἷς πλήρης Θρᾳκικὸς κατάλογος, ἐν τῷ μέσῳ ὑπάρχει εἷς προφανῶς κενὸς χῶρος, διὰ τοῦ ὁποίου διήκει τὸ μεταξὺ τοῦ ἀνωτέρου καὶ κατωτέρου μέρους τοῦ λίθου χάσμα· κατὰ δὲ τὴν βάσιν εὑρίσκομεν τοὺς πρώτους δεκατρεῖς στίχους τοῦ Νησιωτικοῦ καταλόγου [1]. Ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκ τῶν νήσων φορολογουμένων εἶναι περιωρισμένος, διὸ δυνάμεθα εὐκόλως νὰ ὑπολογίσωμεν μετὰ μεγάλης προσεγγίσεως τὸν ἐν ἑκάστῳ ἔτει διὰ τὸ διαμέρισμα ἀπαιτούμενον χῶρον. Ἐν τῇ τετάρτῃ φορολογικῇ **τάξει**, 443-439, ἔνθα οἱ φορολογικοὶ κατάλογοι τῶν Νήσων εἶναι καλῶς διατετηρημένοι, ὑπῆρχον κανονικῶς 23 ὑποτελεῖς. Μεταξὺ τοῦ 440 καὶ τοῦ 426 ὅμως, ἐγένοντο μεταβολαί τινες ἐν τῷ διαμερίσματι τῶν Νήσων, ὥστε νὰ ἐπέλθῃ μεταβολὴ εἰς

1 Ἐν τῷ Corpus φαίνονται μόνον δώδεκα στίχοι, διότι ἓν ἀριθμητικὸν ψηφίον, εἰ καὶ ἀποδίδεται ὀρθῶς ἀλλαχοῦ, ἔχει παραλειφθῇ. Ἐν στίχῳ 47 ὀφείλει νὰ τεθῇ Η ἀντὶ τοῦ πῖ, τὸ δὲ πῖ νὰ τεθῇ ἐν τῷ στίχῳ 48.

τὸν ἀριθμὸν τοῦτον. Ἡ Αἴγινα κατέστη Ἀθηναϊκὴ κληρουχία, ἡ δὲ Θήρα ὡς καὶ ἡ τῆς Εὐβοίας Διακρία προσετέθησαν εἰς τὴν ἀρχήν.[1] Ἐν τέλει δὲ ἡ Νίσυρος ἀναφαίνεται ἐν τῇ Νησιωτικῇ ὁμάδι ἀντὶ τῆς προτέρας μεταξὺ τῶν Ἰωνικῶν πόλεων κατατάξεως [2]. Εἰ καὶ τοῦτο ἦτο πιθανῶς προσωρινὴ μόνον διευθέτησις, ἐν τούτοις στηριζόμενοι εἰς τοῦτο, θὰ περιλάβωμεν ταύτην εἰς τὸ διαμέρισμα τῶν Νήσων τῆς ἡμετέρας περιόδου. Ἐν τέλει δὲ ὀφείλει νὰ σημειωθῇ ὅτι οὐδὲν εἶναι γνωστὸν περὶ τῆς θέσεως τῶν τριῶν πόλεων τῆς Λήμνου καὶ Ἴμβρου μεταξὺ τοῦ 440 καὶ 425. Κατὰ ταῦτα ὁ μέγιστος κατάλογος θὰ περιελάμβανε 25 ὀνόματα καὶ θὰ ἐξετείνετο μόνον κατὰ ἓξ στίχους κάτωθεν τοῦ τελευταίου ὀνόματος ἐν τῷ παραρτήματι τῆς πρώτης στήλης. Ἀλλὰ δυνατὸν ὁ κατάλογος τῶν Νήσων νὰ ἦτο καὶ βραχύτερος, διότι κατὰ τὸ 429 ὑπῆρχον κατ' ἀνώτατον ὅρον μόνον 22 φόρου ὑποτελεῖς.

Κατωτέρω θὰ ἴδωμεν ὅτι ὁ κατάλογος τῶν Νήσων τοῦ ἔτους τούτου θὰ ἔπρεπε νὰ συμπληρωθῇ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δι' εἴκοσι δύο ὀνομάτων, καὶ τὸ μῆκος τοῦτο παρεδέχθημεν, ἵνα συμπεράνωμεν τὸ κατώτατον ὅριον τῆς ἐπιγραφῆς.

Εἶναι δὲ λίαν πιθανὸν ὅτι ἡ βραχύτης τοῦ Νησιωτικοῦ καταλόγου κατὰ τὸ 430-29 ὀφείλεται εἰς τὴν παρουσίαν εἰδικοῦ παραρτήματος, περιλαμβάνοντος τὰς τρεῖς πόλεις τῆς Λήμνου καὶ Ἴμβρου, ὅπως ἐν IG I², 220 ἢ καὶ 231, διότι αἱ πόλεις αὗται δὲν φαίνονται ἀλλαχοῦ ἐν τοῖς φορολογικοῖς καταλόγοις μετὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ πολέμου, καὶ εἶναι πολὺ πιθανὸν ὅτι ὅμοιον παράρτημα ὑπῆρχε ἐν τῇ τρίτῃ στήλῃ τῆς ὑπὸ ἐξέτασιν ἐπιγραφῆς.

Κατὰ τὸ σημεῖον τοῦτο ὀφείλομεν νὰ στρέψωμεν τὰς ἡμετέρας ἐρεύνας πρὸς τοὺς λίθους, ἵνα ἐπιβεβαιώσωμεν τὰ a priori ἐπιχειρήματα ἡμῶν. Ἡ κάτω ἐπιφάνεια τοῦ τεμαχίου **a** δεικνύει χονδροειδῆ χαράγματα σμίλης ἔνθα ὁ λίθος εἶχε τύχει κατεργασίας, ἀφ' οὗ διετμήθη ὑπό τινος ἐργάτου τοῦ Μεσαίωνος, ὄπισθεν δὲ φαίνεται περιθώριόν τι περιγεγλυμμένον, ὅπερ πιθανῶς εἶναι σύγχρονον πρὸς τὸν διαμελισμὸν τοῦ λίθου. Εν ἄλλαις λέξεσι πᾶσα δυνατότης ἀμέσου συνθέσεως τοῦ **a** τεμαχίου ἄνω μετὰ τοῦ **c** κάτω εἶναι ἐκτὸς συζητήσεως, διότι ὁ λίθος ἀφ' οὗ ἐθραύσθη ἔχει ὑποστῇ κατεργασίαν, ἐὰν βεβαίως ἐθραύσθη καὶ δὲν ἐκόπη, ἡ δὲ ἐφαπτομένη ἐπιφάνεια ἔχει ἐξαφανισθῇ. Ἐὰν τὰ δύο τεμάχια τοποθετηθῶσιν οὕτως ὥστε αἱ ἐπιφάνειαι τῶν τεθραυσμένων τεμαχίων νὰ ἐφάπτωνται κατὰ τὸ σημεῖον τῆς θραύσεως, ὑπάρχει ἀπόστασις 0,045 μ. ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ τελευταίου στίχου τοῦ τεμαχίου **a** [**Καρβασυανδε̃ς ἀπὸ Κα**]**ύνο,** μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ πρώτου **οι** τοῦ τεμαχίου **c**. Ἀφ' οὗ δέ, ὡς παρατηρεῖ ὁ Woodward, τρεῖς στίχοι καταλαμβάνουσι 0.05 μ. καὶ ἐν τῷ τεμαχίῳ **a** καὶ ἐν τῷ τεμαχίῳ **c**, ἡ κορυφὴ τοῦ πρώτου **οι** τοῦ τεμαχίου **c** ὀφείλει νὰ εὑρίσκηται τοὐλάχιστον 0,05 μ. κάτωθεν τῆς κορυφῆς τοῦ [**Καρβασυανδε̃ς ἀπὸ Κα**]**ύνο,** ὑποτιθεμένου κατ' ἀνάγκην ἑνὸς χάσματος ἐκ δύο τοὐλάχιστον στίχων μεταξὺ τῶν δύο τεμαχίων. Διὰ νὰ καταστήσωμεν ἑπομένως τὸ μεταξὺ τῶν στίχων διάστημα κανονικόν, ὀφείλουσι τὰ δύο τεμάχια νὰ ἀπέχωσι τοὐλάχιστον κατὰ 0,005 μ. Πᾶσα λοιπὸν πιθανότης ἀμέσου προσαρμογῆς μεταξὺ τῶν δύο τεμαχίων ἐκλείπει.

Πρὸς τούτοις κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὅτε ὁ λίθος διετμήθη, ἡ τομὴ διῆκε ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ἐκ τῶν ἔμπροσθεν πρὸς τὰ ὄπισθεν ἢ τἀνάπαλιν.

1 IG I², 216. Ἐν τῷ κάτωθεν τοῦ *[Θ]ερ[αῖ]οι* στίχῳ ὀφείλομεν νὰ ἀποκαταστήσωμεν *[Διάκριοι]ἐν[Εὐβοίαι]*.

2. Αὐτόθι. Ὁ κατάλογος τῶν Νήσων τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης εἶναι κατὰ ἕνα στίχον μακρότερος ἢ ὅσον παρίστατο ἐν τῷ Corpus. Πβλ. B. D. Meritt, A. J. A., 1927, 180-185.

Τῆς ὑποθέσεως ταύτης γενομένης ἀποδεκτῆς, καταμετρήσεις δεικνύουσιν ὅτι τὸ **-οι** τοῦ τεμαχίου *c* ἦτο τοὐλάχιστον ὀκτὼ στίχους κάτωθεν τοῦ [**Καρβασυανδε̃ς ἀπὸ Κα**]**ύνο** τοῦ τεμαχίου *a*. Θὰ ὑπῆρχε λοιπὸν κενὸν κατὰ πέντε στίχους μεγαλύτερον ἢ ὅσον παρεστάθη ὑπὸ τοῦ Woodward ἐν τῷ ἀντιγράφῳ τοῦ κατωτέρου ἡμίσεος τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης.

Ἀλλὰ πιστεύομεν ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ δώσωμεν ἀκριβεστέραν λύσιν εἰς τὸ πρόβλημα ἡμῶν καθότι ἀκριβὴς τῶν ἰδιορρυθμιῶν τοῦ μαρμάρου παρατήρησις καθιστᾷ πιθανὸν τὸν περιορισμὸν τοῦ χάσματος. Φλὲψ πυριτολίθου κατέρχεται διαγωνίως ἐκ δεξιῶν πρὸς ἀριστερὰ διὰ τῶν κατωτέρων ὀνομάτων τοῦ Θρᾳκικοῦ καταλόγου ἐν τῷ τεμαχίῳ *a* καὶ παρουσιάζεται ἐκ νέου μὲ τὴν αὐτὴν διαγώνιον κλίσιν, πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἀκριβῶς τῆς λέξεως **Νε**[**σιοτικός**] ἐν τῷ τεμαχίῳ *c*. Ἐὰν τὰ δύο τεμάχια τοποθετηθῶσιν οὕτως ὥστε αἱ στῆλαι τῶν ὀνομάτων καὶ ἀριθμῶν νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὴν αὐτὴν κατακόρυφον γραμμὴν καὶ ἡ φλὲψ τοῦ πυροτολίθου νὰ συνεχίζηται ἐκ τοῦ τεμαχίου *a* εἰς τὸ τεμάχιον *c*, σχηματίζεται χάσμα μεταξὺ τῶν δύο τεμαχίων ἔχον μῆκος τόσον ὅσον χρειάζεται δι' ἕνδεκα στίχους μεταξὺ τοῦ στίχου [**Καρβασυανδε̃ς ἀπὸ Κα**]**ύνο** τῆς πρώτης στήλης τοῦ τεμαχίου *a* καὶ τοῦ στίχου [Ἀ**στυρεν**]**οί** τῆς πρώτης στήλης τοῦ τεμαχίου *c*. Ἡ ἀρίθμησις τῶν στίχων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ μεταγραφῇ τῶν στηλῶν I καὶ II βασίζεται ἐπὶ τῆς σχετικῆς ταύτης ἀποστάσεως μεταξὺ τῶν τεμαχίων *a* καὶ *c*.

Ἀλλ' ἐν ᾧ τὸ κύριον σῶμα τοῦ Ἰωνικοῦ-Καρικοῦ καταλόγου καθίσταται οὕτω κατὰ ἐννέα στίχους μακρότερον τοῦ ἀναφερομένου ὑπὸ τοῦ Woodward, ὑπολείπεται ὅμως ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν ἓξ ἀπουσῶν πόλεων, ἐὰν παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ κατώτατον τοῦ λίθου ὅριον ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ τακτικοῦ καταλόγου τῶν εἴκοσι δύο ὀνομάτων τοῦ Νησιωτικοῦ σώματος. Ἀφ' ἑτέρου τὸ χάσμα μεταξὺ τοῦ Θρᾳκικοῦ καὶ τοῦ Νησιωτικοῦ καταλόγου ἐν τῇ δευτέρᾳ στήλῃ ηὐξήθη εἰς δέκα πέντε στίχους. Τοῦτο ἴσως ἐγείρῃ ὑπονοίας, ἀλλ' εἰς αὐτὸ θὰ ἐπανέλθωμεν ἀργότερον.

Ὅτι δὲ διαρκοῦντος τοῦ Ἀρχιδαμείου πολέμου δὲν ἔβαινον πάντα καλῶς ἐν Καρίᾳ μανθάνομεν παρὰ τοῦ Θουκυδίδου. Ὁ ἱστορικὸς λέγει εἰς ἡμᾶς εἰς δύο περιπτώσεις πῶς ἐφονεύθησαν Ἀθηναῖοι στρατηγοὶ ἀποπειραθέντες νὰ ἐνισχύσωσιν τὴν θέσιν τῶν Ἀθηναίων ἐνταῦθα, πρῶτον κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 430-29, ὅτε ὁ Μελήσανδρος προσεπάθει νὰ ἀνακτήσῃ τὴν Λυκίαν, δεύτερον δὲ κατὰ τὸ 428-7, ὅτε ὁ Λυσικλῆς μετά τινας ἐν ἀρχῇ ἐπιτυχίας προσεβλήθη ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Μαιάνδρου [1] ὑπὸ Καρῶν καὶ Σαμίων προσφύγων ἐκ τῆς Ἀναίας. Ἡ ἀποτυχία τῶν δύο τούτων ἐκστρατειῶν, αἵτινες ἐγκατέλιπον τὰ παράλια, καὶ ἡ ἀδυναμία τῶν Ἀθηναίων ἀπέναντι τῶν ἐν Ἀναίᾳ [2], ἀντικρὺ τῆς Σάμου, ἐγκατασταθέντων Σαμίων φυγάδων, καταδηλοῖ πλήρη ἀπώλειαν τῆς κατὰ ξηρὰν ἀρχῆς τῶν Ἀθηναίων, καταφανῆ δὲ ἐξασθένησιν τῆς δυνάμεως αὐτῶν ἀλλαχοῦ, ἐπιβεβαιουμένων τῶν πορισμάτων τούτων ὑπὸ τῶν ἐν Κολοφῶνι λαβόντων χώραν. Ἡ Κολοφὼν δηλονότι κατελήφθη ὑπὸ τῶν Περσῶν κατὰ τὸ 430, ἐπί τινα δὲ χρόνον καὶ αὐτὸς ὁ λιμὴν τοῦ Νοτίου ἦτο εἰς χεῖρας ἀντιαθηναϊκῆς μερίδος.

Αὐτὴ ἡ Κολοφὼν οὐδέποτε ἀνεκτήθη, καίτοι ὁ Πάχης κατώρθωσε νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς Νότιον τὴν Ἀθηναϊκὴν κυριαρχίαν. [3] Δὲν πρέπει ἑπομένως νὰ ἀπορῶμεν διὰ τὰ

1 Θουκ. II, 69 καὶ III, 19.
2 Αὐτ. IV, 75.
3 Αὐτ. III, 34.

κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ πολέμου χάσματα ἐν τοῖς Ἰωνικοῖς — Καρικοῖς καταλόγοις. Συγχρόνως ὅμως δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ λησμονήσωμεν ὅτι τὰ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ κυρίως διαμερίσματα καὶ αἱ κατὰ τὰς ἐσχατιὰς τοῦ κράτους κείμεναι χῶραι, ἔνθα αἱ Ἀθῆναι οὐδέποτε ὑπῆρξαν ἰσχυραί, θὰ ἐπηρεάσθησαν, τὰ δὲ παράλια ἐκτὸς μεμονωμένων τινῶν πόλεων, ἐπλήρωνον ἀκόμη φόρους, ὅπως δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τοῦ Θουκυδίδου.[1] Προσέτι δὲ ὁ κατάλογος ἡμῶν δεικνύει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀποδίδωμεν σημασίαν πολλὴν εἰς τὴν θεωρίαν γενικῆς παθητικῆς ἀμύνης ὑπὸ τῶν ἀπομεμακρυσμένων πόλεων καὶ διαμερισμάτων, διότι ἡ Καρβασυάνδη καὶ ἄλλη τις πόλις τῆς νοτιοανατολικῆς Καρίας ἦσαν φόρου ὑποτελεῖς κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ ἡμετέρου καταλόγου· καὶ ἐὰν ἠθέλομεν ἀκόμη ἀφαιρέσει ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν πιθανῶς φόρου ὑποτελῶν πάντας ἐκείνους, τῶν ὁποίων αἱ θέσεις εἶναι ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἢ ἀβέβαιοι, θὰ ἐβραχύνετο οὗτος μόνον κατὰ τέσσαρα ἢ πέντε ὀνόματα.

Κριτήριον διὰ τὸν Ἰωνικὸν-Καρικὸν κατάλογον τῆς ἐπιγραφῆς ἡμῶν, τοῦ ὁποίου δὲν ἐγένετο χρῆσις, ἔχομεν τὸν ἀντίστοιχον κατάλογον IG. I², 216, ἔνθα ὑπῆρχον περὶ τὰ πεντήκοντα ὀνόματα.[2]

Ἐπειδὴ δὲ ὁ κατάλογος οὗτος χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἐν Λυκίᾳ ἀποτυχίας τοῦ Μελησάνδρου, παρέχει τὸ μᾶλλον ἀνάλογον παράλληλον, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἐξευρεθῇ. Δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ ὑφ᾽ ἡμῶν ὡς ἄνω προτεινομένη συμπλήρωσις τῆς πρώτης στήλης ἐπιτρέπει νὰ ἀριθμήσωμεν 46 ὀνόματα ἐν τῷ κυρίῳ σώματι καὶ ἕτερα 5 ἐν τῷ παραρτήματι κατωτέρω, ἤτοι ἐν ὅλῳ 51 ὀνόματα. Ἡ ἀναλογία εἶναι οὕτω στενή, ὥστε πιστεύομεν ὅτι ἡ ἀποκατάστασις ἡμῶν δύναται νῦν νὰ θεωρηθῇ ὡς βεβαιωθεῖσα κατὰ τὰ κύρια αὐτῆς χαρακτηριστικὰ σημεῖα.

Κλείομεν νῦν τὴν συζήτησιν ἡμῶν περὶ τῆς πρώτης στήλης διὰ περιλήψεως τῶν ἐπιτευχθέντων συμπερασμάτων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν στίχων τοῦ κειμένου ἦτο 61, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Ἰωνικὸς-Καρικὸς κατάλογος καὶ τὸ εἰσαγωγικὸν κείμενον κατελάμβανον 49 στίχους (46 ὀνόματα). Διὰ τούτων διέρχεται χάσμα ἐξ 11 στίχων. Κάτωθεν τοῦ Ἰωνικοῦ τμήματος ἔχομεν πέντε ἀνεπιγράφους στίχους, κείμενον εἰσαγωγικὸν ἐκ δύο στίχων καὶ ἓν παράρτημα πιθανὸν ἐκ πέντε στίχων. Ἔχομεν περὶ τοὺς ἓξ ἀπόντας, τινὲς τῶν ὁποίων δύνανται νὰ δικαιολογηθῶσιν ἐκ τῆς κατὰ τὰς ἐσχατιὰς τοῦ κράτους θέσεώς των.

Ἡ δευτέρα στήλη συνίσταται ἐξ ἑνὸς Θρᾳκικοῦ καταλόγου ἐξ 22 ὀνομάτων καὶ ἑνὸς στίχου κειμένου εἰσαγωγικοῦ, ἐξ ἑνὸς Νησιωτικοῦ καταλόγου ἐξ 22 ὀνομάτων καὶ ἑνὸς στίχου εἰσαγωγικοῦ κειμένου. Μεταξὺ τῶν δύο καταλόγων ὑπάρχει ἀνεπίγραφος (;) ἐπιφάνεια ἴση πρὸς 15 στίχους, ἥτις ἕνεκα τοῦ μήκους της δύναται νὰ ἐγείρῃ ὑπονοίας. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο θὰ ἔχωμεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπανέλθωμεν ἀργότερον.

Ἐν τῇ συζητήσει ἡμῶν περὶ τοῦ χάσματος τῆς πρώτης στήλης δὲν ἐλάβομεν ὑπ᾽ ὄψιν τὸ χάσμα τῆς τρίτης στήλης, διότι τὰ ὑπὸ τὰ γράμματα *d* καὶ *e* τεμάχια τοῦ Corpus δὲν ἔχουσι σημεῖον ἐπαφῆς μετὰ τοῦ τεμαχίου *c* πρὸς τὰ ἀριστερά,[3] καὶ τοιουτοτρόπως ἡ πρὸς τὰς στήλας I καὶ II σχετικὴ θέσις αὐτῶν δὲν δύναται νὰ ὁρισθῇ. Οὔτε πρὸς τὸ

1 Αὐτ. III, 31.

2 Διὰ τὸ κείμενον τοῦ IG. I², 216 πρβ. B. D. Meritt, A. J. A., 1927, 180-185.

3 Τὸ τεμάχιον c εἶναι πραγματικῶς δύο τεμάχια, ἀμφότερα δημοσιευθέντα ὑπὸ τοῦ Koehler, Hermes, XXXI, 141 καὶ ἑξῆς.

ὑπόλοιπον τοῦ λίθου δύναται νὰ σχετισθῶσι διὰ μέσου τοῦ τεμαχίου ἄνωθεν, διότι δὲν ὑπάρχει, ὡς ὑπέθεσε δυνατὸν ὁ Woodward [1], ἀκριβὴς σύνδεσις.

Οὐχ ἧττον, ἐὰν τοποθετήσωμεν ὁμοῦ τὰ τεμάχια, δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν ὅτι ἔχει ἀπολεσθῇ τοὐλάχιστον εἷς στίχος μεταξὺ τῶν γραμμάτων, ἅτινα ἀνέγνωσεν ὁ Woodward ἐν τῷ τελευταίῳ στίχῳ τοῦ τεμαχίου ***a*** καὶ τοῦ λάμβδα ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ τοῦ τεμαχίου ***e***. Πέραν τοῦ σημείου τούτου δὲν ἔχομεν νύξιν περὶ τοῦ μήκους τοῦ χάσματος ἐκτὸς τῆς ἐσωτερικῆς ἐνδείξεως αὐτοῦ τούτου τοῦ τεμαχίου.

Κατὰ τὴν κορυφὴν τῆς ὑπὸ τῶν τεμαχίων ***d*** καὶ ***e*** σχηματιζομένης ἑνώσεως ὑπάρχει παράρτημά τι πλῆρες ἐν τῇ στήλῃ τῶν ἀριθμῶν ἐκτός, πιθανῶς, τοῦ εἰσαγωγικοῦ κειμένου.

Τὸ ἑπόμενον παράρτημα σῴζεται πλῆρες. Γνωρίζομεν ὅτι περιελάμβανε τρία ὀνόματα μέχρι τοῦδε ἐν τῷ ὑπὸ τὴν ἐπικεφαλίδα ***πόλες αὐταὶ φόρον ταχσάμεναι*** παραρτήματι ἀποκλειστικῶς παρουσιαζόμενα, νῦν δέ, εἰ καὶ παρουσιάζονται ὑπὸ νέαν ἐπικεφαλίδα, οἱ φόροι αὐτῶν παραμένουσιν οἱ αὐτοί, καὶ ὀφείλομεν νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ἡ κατηγορία εἶναι ἡ αὐτή. [2] Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἀπωλέσθη ἀριθμός τις ὀνομάτων παρουσιαζομένων ἐν τῷ ἀντιστοίχῳ παραρτήματι τοῦ 430-29, Χαλκιδικῶν τε καὶ Καρικῶν συγκεκριμένως ἡ Κάσος καὶ ἡ Ἐτεοκάρπαθος, ὀνομάτων ἀναμφιβόλως καταγεγραμμένων ἐν IG I² 216 εἰ καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναγνωσθῶσιν νῦν. Οὐχ ἧττον ὅμως ἡ κατάστασις τοῦ Κράτους κατὰ τὸ ἔτος τοῦ ἡμετέρου καταλόγου, ὡς εἴδομεν, ἦτο τοιαύτη, ὥστε νὰ καθιστᾷ τὴν ἐξήγησιν τῶν χασμάτων τούτων ἐντελῶς εὔκολον.

Παραδεχόμενοι μετὰ ταῦτα ὅτι ἐνταῦθα ἔχομεν τὸν παλαιὸν κατάλογον τῶν πόλεων ***αὐταὶ φόρον ταχσάμεναι,*** ἀναμένομεν νὰ ἀκολουθῆται οὗτος ὑπὸ τῆς παλαιᾶς κατηγορίας, ***πόλες hὰς hοι ἰδιõται ἐνέγραφσαν φόρον φέρεν***, διότι τὸ ἓν οὐδέποτε εὑρέθη ἄνευ τοῦ ἑτέρου. Τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ ἀμέσως κάτωθεν παράρτημα φέρει νέον τίτλον δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀποτρέψῃ τοῦ νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι δύο φάσεις τῆς αὐτῆς ***τάξεως*** περιγράφονται ὑπὸ τῶν παραλασσόντων εἰσαγωγικῶν κειμένων, διότι εἴδομεν ἀκριβῶς, ὅτι τὸ παράρτημα ἄνωθεν ἔχει μεταβάλει τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Προσέτι δέ, ἡ ἐνταῦθα τὸ πρῶτον καὶ μόνον ἀναγραφομένη ἑξηκοστὴ εἶναι οἰκεία πρὸς τὴν τάξιν τῶν ***ἰδιωτῶν***. Εἶναι σαφῶς 8 1/3 δραχμαί, οὐχὶ ὡς πρότερον ἀπεδόθη 600. Περὶ δὲ τοῦ Ρ δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία, ἀφ' οὗ ἅπαντες οἱ ἐκδόται οὕτω τὸ ἀνέγνωσαν. Τὸ ἀποκεκρουσμένον Η ὅμως, ὅπερ ὁ Woodward ἐνόμισεν ὅτι εἶδε, εἶναι πράγματι σημεῖον δραχμῆς ἀκολουθούμενον ὑπὸ τοῦ ἄνω ἡμίσεος καθέτου τινὸς κεραίας, ἀναμφιβόλως σημείου ἑτέρας τινὸς δραχμῆς, διότι ἡ ὁριζοντία κεραία τοῦ ⊦ (δραχμὴ) δὲν ἐκτείνεται μέχρι τῆς καθέτου κεραίας τοῦ ἑπομένου ἀριθμητικοῦ. Τὸ πέρας δὲ τῆς ὁριζοντίου κεραίας εἶναι ἐντελῶς εὐκρινές. Πᾶσα ἑπομένως ἀνάγκη νὰ θεωρηθῇ τὸ Ρ ὡς λάθος τοῦ χαράκτου ἀντὶ ΡΗ ἐκλείπει, μετ' αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ ἀνώμαλος χαρακτὴρ τοῦ παραρτήματος τούτου. Εἶναι ὅπως τὸ προηγούμενον τούτου ἅτε περιέχον τὰ ὀνόματα τῶν μικρῶν χωρίων τιθεμένων ἐν τῷ καταλόγῳ διὰ τῆς ***ἀποτάξεως.***

Ἀφ' οὗ μόνον δύο ἐκ τῶν τεσσάρων πόλεων τῶν πληρωνουσῶν τὸν φόρον τοῦτον εἶναι καταγεγραμμέναι ἐν τῇ ἀντιστοίχῳ κατηγορίᾳ ἐν 430-29, οὔσῃ πλήρει, ἡ ἐκλογὴ

1 B. S. A., XV, 238.

2 Τὸ ἀριθμητικὸν τοῦ στίχου 47 θὰ ὤφειλε νὰ διορθωθῇ, ἀναγιγνωσκόμενον ΔΡ⊦ΙΙ[ΙΙ], οὐχὶ ΔΡ⊦Ι[ΙΙΙ].

ὀνομάτων εἶναι περιωρισμένη εἰς ἡμᾶς, ἀφ᾽ οὗ δὲ ***Διαρκε̃ς ἀπὸ Χαλκιδέον*** εἶναι τόσον μακρὸν ὥστε θὰ ἔφθανε εἰς τὴν ἀνεπίγραφον ἐπιφάνειαν, τὴν νῦν δεξιὰ τῆς θέσεως ἔνθα τὸ ὄνομα ἵστατο διατηρουμένην, ***Κλεοναὶ*** παραμένει ὡς τὸ μόνον δυνατόν. Ἵνα καταστήσωμεν τὸ παράρτημα τοῦ ἡμετέρου καταλόγου ἀντίστοιχον πρὸς τὸ τοῦ 430-29 θὰ πρέπῃ νὰ ὑποθέσωμεν ἀπώλειαν τριῶν μόνων στίχων.[1]

Κάτωθεν τοῦ παραρτήματος τούτου, ἡ ἀναλογία πρὸς τὸ IG I² 216 ἀπαιτεῖ νὰ προσθέσωμεν ἄλλο παράρτημα περιλαμβάνον μόνας τὰς ***ἀπαρχὴν*** καταβαλλούσας πόλεις. Τοῦτο εἶναι τοσούτῳ μᾶλλον ἀναγκαῖον καθ᾽ ὅσον οὐδεμία τῶν οὕτω κατὰ τὸ 430-29 καταγεγραμμένων ἀναφαίνεται ἐν τῷ πλήρει Θρᾳκικῷ καταλόγῳ τοῦ ἔτους τούτου. Ἐὰν αὗται κατὰ τὸν μεταξὺ χρόνον εἶχον ἀπολέσει τὴν προνομιοῦχον αὐτῶν θέσιν, θὰ ἀνεμένομεν νὰ εὕρωμεν μίαν ἢ πλείονας ἐξ αὐτῶν τελούσας φόρον κατὰ τὸ ἔτος τοῦ καταλόγου ἡμῶν, ἀφ᾽ οὗ οὐδεμία ἐξ αὐτῶν εὑρίσκετο ἐν τῷ ἀμέσῳ περιβάλλοντι τῆς ἐπαναστάσεως.[2] Ἡ ἀπουσία τῶν τριῶν ὁμοῦ εἰ καὶ δὲν ἀποτελεῖ ὁριστικὴν ἔνδειξιν, εἶναι βεβαίως ἱκανῶς ἐκπληκτική, ὥστε νὰ δικαιολογῆται ἡ ὑπόθεσις ὅτι κατὰ τὴν βάσιν τῆς τρίτης στήλης, ἐὰν μὴ ἀλλαχοῦ, ὑπῆρχε δι᾽ αὐτὰς τέταρτόν τι παράρτημα. Ἐὰν δὲ παραδεχθῶμεν δι᾽ αὐτὸ δύο στίχους εἰσαγωγικοῦ κειμένου καὶ τρεῖς ὀνομάτων (μακρὰ ὀνόματα δὲν κατελάμβανον, ὡς φαίνεται, δύο στίχους ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπιγραφῇ), ἡ τελευταία στήλη εἶναι παντελῶς πλήρης πλὴν διαστήματος δέκα περίπου στίχων ὁμοίων πρὸς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους εὕρομεν διαιροῦντας εἰς τμήματα τὰς δύο πρώτας στήλας.

Ἐν ἀμφοτέραις ὅμως ταῖς περιπτώσεσιν, εἴτε δηλ. θέσωμεν τὴν τελευταίαν κατηγορίαν εἰς τὸ χάσμα τῆς δευτέρας στήλης κάτωθεν τοῦ Θρᾳκικοῦ καταλόγου, πρὸς ὃν ἔχει καθωρισμένην γεωγραφικὴν συνάφειαν, εἴτε κατὰ τὴν βάσιν τῆς τρίτης στήλης, ἡ συμπλήρωσις, ἥτις φαίνεται μᾶλλον λογικὴ διὰ τὴν τελευταίαν στήλην, καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν παραδοχὴν τῆς διὰ τὰς δύο πρώτας στήλας προταθείσης συμπληρώσεως. Προσέτι δέ, ἐκτὸς τῶν δύο ἀσυνήθων παραρτημάτων τῆς πρώτης καὶ τρίτης στήλης, ὁ ἡμέτερος κατάλογος ὁμοιάζει πολὺ κατὰ τὸ μῆκος πρὸς τὸν τοῦ 430-429, εἰ καὶ οὐχὶ καὶ κατὰ τὸ λεκτικὸν τῶν εἰσαγωγικῶν κειμένων.

Ὀφείλομεν νῦν νὰ ἐξετάσωμεν τὰ δύο δυσεπίλυτα παραρτήματα τῆς πρώτης καὶ τρίτης στήλης. Ταῦτα ἀπὸ δύο ἀπόψεων εἶναι ἰδιόρρυθμα, πρῶτον κατὰ τὸ ποσὸν τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων πόλεων καὶ δεύτερον ὡς περιέχοντα ἕκαστον ὀνόματα, ἐφ᾽ ὅσον δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν, ἐξ ἑνὸς μόνου διαμερίσματος. Τὸ παράρτημα τῆς πρώτης στήλης εἶναι τεθειμένον ἀκριβῶς κάτωθεν τοῦ κανονικοῦ Ἰωνικοῦ τμήματος καὶ περιλαμβάνει ὀνόματα ἐκ τοῦ Ἰωνικοῦ διαμερίσματος. Τὸ ἐν τῇ τρίτῃ στήλῃ παράρτημα περιλαμβάνον ὀνόματα τοῦ Ἑλλησπόντου εὑρέθη κάτωθι τοῦ ἀντιστοιχοῦντος καταλόγου. Μετ᾽ αὐτὸ δὲ ἔρχονται τὰ κανονικὰ παραρτήματα, ἅτινα εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι δὲν ἔχουσι τὰ αὐτὰ εἰσαγωγικὰ κείμενα, οὐχ ἧττον ὅμως περιλαμβάνουσι τὰ ἐν τοῖς καταλόγοις τοῦ 430-429 κανονικῶς ἀναγεγραμμένα ὀνόματα.

1 Ἴσως ἡ (πόλις) *Βέσβικος*(;) δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὸ παράρτημα τοῦτο, ἀφ᾽ οὗ εὑρίσκεται ἐν τῷ IG. I², 214 ἐν τῷ κυρίῳ σώματι τῶν ὀνομάτων τοῦ Ἑλλησπόντου.

2 Καὶ ἐκ τοῦ IG. I², 57 φαίνεται ὅτι ἡ Μεθώνη ἐκράτησε τὴν προνομιοῦχον αὐτῆς θέσιν τοὐλάχιστον μέχρι τοῦ 426-5.

Ἀτυχῶς ὅμως τὰ εἰσαγωγικὰ κείμενα τῶν δύο παραρτημάτων εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς θραύσματα. Ἄνωθεν τῶν ψηφίων τοῦ παραρτήματος τῆς τρίτης στήλης, εὑρίσκομεν δύο γράμματα ἐν μέρει σῳζόμενα. Πέραν τούτου δὲν δύναται νὰ εὑρεθῇ ἴχνος τι τοῦ εἰσαγωγικοῦ κειμένου, διότι τὸ ε ψιλόν, τὸ ὑπὸ τοῦ Woodward παρεχόμενον ἐν τῷ στίχῳ 29 τῆς μεταγραφῆς αὐτοῦ ὡς μέρος τριστίχου εἰσαγωγικοῦ κειμένου [1], ἀνήκει κατὰ τὴν κρίσιν ἡμῶν εἰς ἕτερον διάφορον παράρτημα.

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν τὸ ἐκ τριῶν στίχων κείμενον ἐξαφανίζεται, καὶ δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι τὸ εἰσαγωγικὸν ἡμῶν κείμενον ἀπετελεῖτο ἐξ ἑνὸς ἢ δύο στίχων, ἐξ ὧν διατηροῦνται ἓν λάμβδα καὶ τὸ κάτω μέρος δευτέρου τινὸς γράμματος [2]. Ἡ κάθετος κεραία τοῦ δευτέρου γράμματος εἶναι εὐκρινῶς ὁρατή, φαίνεται δὲ κατὰ τὴν βάσιν ἓν πολὺ μικρὸν μέρος ὀξείας τινὸς γωνίας, ἥτις ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ γωνία ἑνὸς δευτέρου λάμβδα. Βεβαίως δὲν εἶναι ἡ γωνία ἑνὸς ε ψιλοῦ, καὶ δυνάμεθα οὕτω νὰ ἐξαλείψωμεν τὴν μετὰ δισταγμοῦ προταθεῖσαν γνώμην τοῦ Woodward, ὅτι ἡ συμπληρωτέα λέξις εἶναι ***πόλες***, ἀφ᾽ οὗ μάλιστα τὰ εἰσαγωγικὰ κείμενα τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς συμφωνοῦσιν ἐν τῇ παραλείψει τῆς λέξεως ταύτης. Ἵνα φέρωμεν τὴν λέξιν εἰς τὴν αὐτὴν εὐθεῖαν μετὰ τῶν ἄλλων ἀρχικῶν κάτωθεν εἶναι ἀνάγκη νὰ συμπληρώσωμεν πρὸ τοῦ πρώτου λάμβδα δύο γράμματα, πᾶσαι δὲ αἱ ἐνδείξεις ἐνισχύουσι τὸ ὀρθὸν τοῦ πρώτου εἰς τὴν σκέψιν ἐρχομένου ***hελλεσπόντιος***. Τὸ παράρτημα περιλαμβάνει μόνον ὀνόματα τοῦ Ἑλλησπόντου, ἀκολουθεῖ δὲ τὸ κανονικὸν τμῆμα τοῦ Ἑλλησπόντου, ὅπερ κατὰ τὸ φαινόμενον ἔχει τὸ παράλληλον αὐτοῦ Ἰωνικὸν ἐν τῇ πρώτῃ στήλῃ.

Τρίτη τις ἰδιορρυθμία τοῦ παραρτήματος τούτου εἶναι τὸ οὐχὶ κανονικὸν τῶν ἐν αὐτῷ ἀναγεγραμμένων ἀπαρχῶν. Ὅτι δὲν παρουσιάζουσι κανονικὰς πλήρεις πληρωμὰς δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀποδείξεως. Ἐν οὐδενὶ ἐξ ἁπάντων τῶν ὑπαρχόντων φορολογικῶν καταλόγων, πλὴν μοναδικῆς ἐξαιρέσεως, περὶ ἧς θὰ ἀναφέρωμεν βραδύτερον, εὑρίσκομεν ἐν μιᾷ θέσει τοσαύτας ἀπαρχάς, αἵτινες δὲν εἶναι ἀκριβῆ κλάσματα τοῦ 100. Ἐκ τῶν δέκα ἀπαρχῶν μόνον δύο, δυνατὸν δὲ καὶ τρεῖς, δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν κανονικαί, εἶναι δὲ κανονικαὶ μόνον διότι ἐπενέβη ἡ χεὶρ τοῦ διορθωτοῦ.

Δύναταί τις προσέτι νὰ φαντασθῇ εὐκόλως, ὅτι 31 δραχμαί (33 1/3 δραχμαί, ἐὰν ἐπιμείνωμεν νὰ καταστήσωμεν τὴν ἀπαρχὴν νὰ φαίνηται κανονική), ἃς κατέβαλε ἡ Δάρδανος, ἦσαν μερικὴ πληρωμή, διότι ἡ κανονικὴ ἀπαρχὴ τῆς πόλεως μέχρι τοῦδε ἦτο 100 δραχμαί. Βεβαίως ἡ Ἀλωπεκόννησος, ἔχουσα ἀπαρχὴν μεταξὺ 26 καὶ 30 δραχμῶν περίπου, δὲν ἐτέλει τὸν κανονικὸν αὐτῆς φόρον, ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν συνέβη. Πρότερον κατέβαλλε 33 1/3 δραχμάς.

Ἡ μόνη ἀπαρχὴ τοῦ καταλόγου ἡ δυναμένη διὰ συμπληρώσεων νὰ κατασταθῇ ἀντίστοιχος πρὸς τὰς πρότερον ὑπὸ τῆς αὐτῆς πόλεως καταβαλλομένας, εἶναι ἡ τῆς Μαδύτου. Ἡ ἀπαρχὴ αὐτῆς ἦτο 33 1/3 πρὸ τοῦ 440, συμπληροῦται δὲ ἡ Μάδυτος ὡς καταβάλλουσα τὸ αὐτὸ ποσόν. [3] Ἀλλ᾽ ἕνεκα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εἰς περιττὸν ἀριθμὸν δραχμῶν περατουμένων ἀπαρχῶν, ἡ ἀποκατάστασις εἶναι ἥκιστα ἀναγκαία, ὡς θὰ ἴδωμεν.

Ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἄνω ἑπτὰ στίχοις τοῦ παραρτήματος τούτου διατηρουμένων ψη-

1 B. S. A., XV, 237 ἑ., 241.

2 Τὸ ε(:) τοῦ στίχου 33 παρεισέφρησε κατὰ λάθος εἰς τὸ Corpus καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ παραλειφθῇ· ὑποδεικνύεται ἐν τοῖς Corrigenda τοῦ Corpus, σελ. 303.

3 Ἐν τῷ πέρατι τοῦ λίθου δύναταί τις νὰ ἴδῃ κάθετόν τινα κεραίαν ἀνήκουσαν εἰς δεύτερον σημεῖον δραχμῆς. Ἡ Μάδυτος λοιπὸν ἐπλήρωνεν ἐν τῷ παρόντι τοὐλάχιστον 32 δραχμάς.

20 3 1928

φίων, οὐδὲν δύναται νὰ συμπληρωθῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ δώσῃ ἓν ἄθροισμα κανονικόν. Ὡς δὲ δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐκ τῶν ἐνδείξεων φαίνεται ὅτι τὸ παράρτημα περιλαμβάνει ἀναγραφὰς μερικῶν πληρωμῶν.

Ἵνα κατανοήσωμεν τὴν σημασίαν τῆς ἀποδείξεως ταύτης, ὀφείλομεν νῦν νὰ στραφῶμεν πρὸς τὸ τμῆμα τοῦ Ἑλλησπόντου, ἔνθα τὸ αὐτὸ φαινόμενον παρατηρεῖται εἰς πολλὰ ἐκ τῶν ποσῶν. Αἱ ἀπαρχαὶ δὲν εἶναι κανονικαί, ὡς καταδεικνύει ὁ ἑπόμενος πίναξ. Παραθέτομεν τὰ ὀνόματα ἐν ᾗ τάξει φαίνονται ἐν τῷ λίθῳ.

Ἀπαρχή	IG I², 218		Κανονικὴ ἀπαρχή			
Χαλκηδὼν	585	δραχμαὶ	600 δραχμ.	IG I²	[212]
Κύζικος	858 1/3	»	900	»	»	213
Λάμψακος [1]	1045	»	1200	»	»	204
Ἐλαιοῦς	18	»	50	»	»	212
Ἄβυδος [2]	554 1/3	»	400	»	»	205
Βυζάντιον [3]	2169 ἢ 2179	»	1830	»	»	212
Πάριον	35	»	100	»	»	212
Ἄγνωστος	1 1/3	»	Δὲν εἶναι γνωστὴ πόλις τις τοῦ Ἑλλησπόντου ὡς καταβαλοῦσα τὸ ποσὸν τοῦτο			

Ἐν τῷ πινάκι τούτῳ δὲν συμπεριελάβομεν τὴν Τένεδον, διότι ἡ ἀπαρχὴ αὐτῆς συμποσουμένη συνήθως εἰς 288 δραχμάς, ἦτο κατὰ τοῦτο ἐξαιρετική, καθ' ὅσον οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ παρασταθῇ διὰ στρογγύλων ἀριθμῶν. Τὰ ψηφία ἐνταῦθα δίδουσιν ὁλικὸν μόνον 285 1/2 δραχμάς, ἀλλὰ τείνομεν νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι τὰ τρία τελευταῖα σημεῖα τῶν ὀβολῶν εἶναι λάθη τοῦ χαράκτου ἀντὶ τριῶν δραχμῶν· ὅτι δὲ ὁ χαράκτης ἦτο ἀμελὴς εἶναι προφανὲς ἐκ τῶν πολλῶν σφαλμάτων, ἅτινα παρουσιάζονται ἐν τῷ ὅλῳ καταλόγῳ. Δὲν συμπεριελάβομεν δὲ τὴν Δαυνιότειχον διότι ἡ ἀπαρχὴ αὐτῆς, εἰ καὶ οὐχὶ κανονική, παρουσιάζει φόρον ἀκριβῶς 16,000 δραχμῶν.

Θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ προστεθῇ εἰς τὸν ἡμέτερον πίνακα ἡ Λαμπώνεια, ἀλλὰ ὑπο-

1 Ἡ Λάμψακος εἶχε πληρώσει περιττόν τι ποσὸν κατὰ τὸ 433-2, πιθανῶς 1150 1/4 δραχμάς.

2 Ἡ Ἄβυδος εἶχε πληρώσει περιττόν τι ἄγνωστον ποσὸν κατὰ τὸ 432-1. IG I², 213, τῶν τελευταίων ψηφίων τῆς ἀπαρχῆς αὐτῆς ὄντων ΗΙ.

3 Ἀτυχῶς ὁ χαράκτης ἔδειξεν ἀμέλειαν κατὰ τὴν χάραξιν τῶν ἀριθμητικῶν τοῦ Βυζαντίου, ὡς κατέστη φανερὸν μόλις ἀφῃρέθη ἡ ἐπὶ τῆς ἐπιφανειας τοῦ λίθου ἐναποτεθειμένη ἄσβεστος. Πρῶτον μὲν τὸ ἀριθμητικὸν ἦτο παρὰ πολὺ μακρὸν ἐν σχέσει πρὸς τὸν χῶρον, ὃν ἐπρόκειτο νὰ καταλάβῃ, δύο δὲ δραχμαὶ ἦσαν γεγραμμέναι εἰς τὸ μεταξὺ τῶν στίχων διάστημα κάτωθεν τῶν δύο σημείων δραχμῆς ἅτινα ὀρθῶς φαίνονται ἐν τῇ αὐτῇ μετὰ τῶν ἄλλων εὐθείᾳ. Δεύτερον ὁ χαράκτης ἐχάραξε πρῶτον ἓν σημεῖον δραχμῆς, ἐκεῖ ἔνθα ὤφειλε νὰ θέσῃ πῖ, ἀκριβῶς ὅπως ἔκαμε ἐν τῷ στίχῳ 40 (ἀρίθμησις τοῦ Corpus) κάτωθεν. Μετέβαλε δὲ τοῦτο δι' ἁπλῆς προσθήκης τῶν ἀναγκαίων κεραιῶν. Πρὸ τοῦ πῖ ἔχει ἀποξεσθῇ στενόν τι μέρος. Προφανῶς τοῦτο ἐγένετο κατὰ τὴν χάραξιν τῆς ἐπιγραφῆς, διότι, εἰ καὶ ἐκτείνεται εἰς τὸν κατωτέρω στίχον καὶ φθάνει ἐκεῖ ἔνθα θὰ ἀνεμένομεν νὰ εὕρωμεν ἀριθμητικόν τι, τὰ ἀριθμητικὰ διεσώθησαν πλήρως. Ὁ χαράκτης εἶδεν ἐγκαίρως τὴν ὀπήν, ὥστε νὰ τὴν ἀποφύγῃ, πιθανῶς ἀφοῦ ἤρχισε νὰ χαράσσῃ γράμμα τι ἐπὶ τοῦ ἀποκεκρουμένου νῦν μέρους.

Ἐν τῇ ἀπαρχῇ τοῦ Βυζαντίου ὅμως ἡ ἀπώλεια τοῦ ἀποξέσματος κατέστρεψε τὸ γράμμα, τὸ ὁποῖον ἀκριβῶς εἶχε χαράξει ἐπ' αὐτοῦ πλὴν τοῦ περιγράμματός του, ὅπερ ἀκόμη ἀναγνωρίζεται ὡς δέλτα. καὶ ἑπομένως ὡς τοιοῦτον πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῇ μεταξὺ τοῦ σημείου τοῦ πεντήκοντα καὶ τοῦ πῖ. Ἄνωθεν τούτου τοῦ δέλτα εἰς τὸν μεταξὺ τῶν στίχων χῶρον ὑπάρχει ἄλλο τι δέλτα γενόμενον ὁρατὸν μετὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦ λίθου. Δυστυχῶς δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ἂν τοῦτο ἦτο παρένθεσις ἀριθμητικοῦ τινος, παραλειφθέντος κατὰ τύχην ἢ εἶναι ἀντικατάστασις τοῦ ἀπολεσθέντος δέλτα. Ἐν πάσῃ περιπτώσει προσθέτομεν δώδεκα ἢ εἴκοσι δύο δραχμὰς εἰς τὴν ἀπαρχὴν τοῦ Βυζαντίου τὴν συνήθως ἐν πᾶσιν τοῖς ἀντιτύποις τοῦ καταλόγου τούτου παρεχομένην. Ἡ ἀπαρχὴ λοιπὸν ἦτο ἢ 2169 ἢ 2179 δραχμαί.

πτεύομεν ὅτι παρελείφθη ἓν δέλτα ἕνεκα λάθους κατὰ τὴν ἀντιγραφήν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἀπαρχὴ θὰ ἦτο 33 1/3 δραχμαί.

Ὅταν συγκρίνωμεν τὰ ψηφία τοῦ παραρτήματος μετὰ τῶν προφανῶς ἀτελῶν πληρωμῶν τοῦ κυρίως καταλόγου εὑρίσκομεν ἐπαρκῶς στενὴν ἀντιστοιχίαν καὶ κατὰ τὰ ποσὰ καὶ κατὰ τὴν διάταξιν. Ἐὰν π. χ. προσθέσωμεν τὴν ἐκ 585 δραχμῶν μερικὴν πληρωμὴν τὴν ἐν τῷ κανονικῷ καταλόγῳ πιστωθεῖσαν εἰς τὴν Χαλκηδόνα, εἰς τὸ πρῶτον ποσὸν τοῦ παραρτήματος ἐκ 15, ὡς συμπληροῦται, δραχμῶν, τὸ ἄθροισμα, 600 δραχμαί, εἶναι ἡ κανονικὴ ἀπαρχὴ τῆς πόλεως. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὁ Ἐλαιοῦς, ἡ τετάρτη πόλις τοῦ ἡμετέρου καταλόγου, ἐπλήρωνε 18 δραχμάς, τὸ δὲ τέταρτον ποσὸν τοῦ παραρτήματος εἶναι 32 δραχμαί. Τὸ ἄθροισμα τῶν δύο τούτων ἀπαρχῶν εἶναι 50 δραχμαί, ἡ κανονικὴ δηλαδὴ ἀπαρχὴ τοῦ Ἐλαιοῦντος. Τὸ ὄγδοον ποσὸν τοῦ ἡμετέρου πίνακος, 1 1/3 δραχμαί, προστιθέμενον εἰς τὴν ἐκ 32 δραχμῶν ἀπαρχήν, δι᾽ ἧς πιστοῦται ἡ Μάδυτος,[1] τὸ ὄγδοον ὄνομα ἐν τῷ παραρτήματι, ἰσοῦται πρὸς 33 1/3 δραχμάς, αἵτινες ἐπίσης εἶναι κανονικὴ ἀπαρχή.

Ἐκ τῶν ὀκτὼ λοιπὸν ποσῶν τοῦ ἡμετέρου πίνακος, τρία δύνανται νὰ καταστῶσι ἀντίστοιχα πρὸς τὰ ὑπάρχοντα ἢ ἀποκατασταθησόμενα ἐν τῷ παραρτήματι ὀνόματα καὶ ψηφία, τὰ δὲ ἄλλα πέντε ποσά, εἰ καὶ ἡ τάξις τῶν ὀνομάτων φαινομενικῶς συμφωνεῖ, ἀθροιζόμενα δὲν δίδουσιν ἀκριβῶς κανονικὴν ἢ γνωστήν τινα ἀπαρχὴν παρὰ τὴν στενὴν προσέγγισιν τῶν ἀθροισμάτων πρὸς αὐτήν. Τὸ ***Πάριον*** π. χ., τὸ ἕβδομον ὄνομα τοῦ ἡμετέρου πίνακος, ἐπιστοῦτο ἐν τῷ κυρίῳ τμήματι δι᾽ ἀπαρχῆς 35 δραχμῶν, ἐν ᾧ θὰ ὤφειλε νὰ πληρώνῃ 100. Τὸ ἕβδομον ποσὸν τοῦ ἡμετέρου παραρτήματος εἶναι μεταξὺ 63 καὶ 65 δραχμῶν, ὑπάρχει δὲ χῶρος ὅπως τεθῶσι μία δραχμὴ καὶ ἓν ἢ πλείονα σημεῖα ὀβολοῦ· οὕτω δὲ τὸ ἄθροισμα ἡμῶν εἶναι πιθανῶς κατὰ μικρόν τι μόνον κλάσμα τῆς δραχμῆς ὀλιγώτερον ἢ ὅσον ἀναμένομεν.

Ὡς πρὸς τὴν Ἄβυδον ἔχομεν νὰ ὑπολογίσωμεν προφανῶς αὔξησίν τινα φόρου διότι οἱ πρότερον ὑπάρχοντες φορολογικοὶ κατάλογοι ἐδείκνυον πληρωμὰς 400 δραχμῶν μόνον, ἐν ᾧ τὸ κύριον τμῆμα τοῦ ἡμετέρου καταλόγου πιστώνει αὐτὴν διὰ 554 1/3 δραχμῶν. Ἡ Ἄβυδος εἶναι τὸ πέμπτον ὄνομα τοῦ ἡμετέρου πίνακος. Τὸ πέμπτον δὲ ποσὸν τοῦ ἡμετέρου παραρτήματος εἶναι 45 δραχμαί. Διετηρήθη μία κάθετος κεραία μετὰ τὸ πῖ, τὸ πέρας δὲ τοῦ λίθου φαίνεται νὰ δεικνύῃ ὁριζοντίαν τινὰ κεραίαν, ἥτις θὰ καθίστα αὐτὴν σημεῖον δραχμῆς. Ἐὰν εἶναι λοιπὸν σημεῖον δραχμῆς, τὸ ὁλικὸν τῶν δύο πληρωμῶν εἶναι κατὰ ἓν τρίτον τῆς δραχμῆς περισσότερον τῶν 600 δραχμῶν. Ἐὰν πάλιν τὸ ἀποκεκρουσμένον ψηφίον δὲν εἶναι δραχμή, ὀφείλει νὰ παριστᾷ ὀβολόν, ὁπότε δι᾽ ἑνὸς ὀβολοῦ ἐνταῦθα θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν ὁλικὸν 600 δραχμῶν ἀκριβῶς συμπληροῦντες τρία εἰσέτι σημεῖα ὀβολῶν. Ἀλλ᾽ εἰ καὶ ἡ Ἄβυδος δὲν ἀναγράφεται ὡς τελοῦσα 600 δραχμάς, δὲν ἐπιτρέπονται δισταγμοί, ἵνα θεωρήσωμεν τὸ ποσὸν τοῦτο ὡς τὴν κανονικὴν ἀπαρχὴν τῆς πόλεως κατὰ τὴν περίοδον ταύτην.

Τὸ κάτωθεν ποσὸν προφανῶς ἀνήκει εἰς πλουσιωτάτην πόλιν, ἐπειδὴ παρουσιάζει φόρον μείζονα τῶν ὀκτὼ ταλάντων, οὐδεμία δὲ τῶν πόλεων τοῦ Ἑλλησπόντου, τῶν οὕτω μέγαν φόρον τελουσῶν, ἔχει παραλειφθῆ ἐκ τοῦ κυρίου τμήματος, καὶ πᾶσαι αἱ μετρίως

1 Διὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἴδε σελ. 56 σημ. 3, ἀνωτέρω

πλούσιαι πόλεις ἔχουσι πιστωθῆ ἀρκετὰ ἐκ τῆς ἀπαρχῆς αὐτῶν ὥστε νὰ καθίσταται ἀδύνατον εἰς ἡμᾶς νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ ποσὸν τοῦτο ἀνήκει εἴς τινα ἐξ αὐτῶν. Ἡ Λάμψακος ἐπὶ παραδείγματι εἶναι ἐλλιπὴς κατὰ ἓν καὶ ἥμισυ τάλαντον περίπου, ἡ δὲ Κύζικος καθυστερεῖ ἔλασσον τοῦ ἡμίσεος ταλάντου. Ὀφείλομεν λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ μερικὴ αὕτη πληρωμὴ ἀνήκει εἰς τὴν πλουσιωτέραν πόλιν ἐξ αὐτῶν, τὸ Βυζάντιον, οὗτινος ὁ φόρος εἶχεν ἀνέλθει ἐκ 18 περίπου εἰς 21 τοὐλάχιστον τάλαντα, ὡς γνωρίζομεν ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἐν τῷ κυρίῳ τμήματι πιστοῦται διὰ πλείονος τῶν 2100 δραχμῶν ποσοῦ. Προσέτι δὲ τὸ Βυζάντιον κατέχει τὴν ὀγδόην θέσιν ἐν τῷ πίνακι ἡμῶν, τὸ δὲ ἐξ ὀκτὼ ταλάντων ποσὸν εἶναι τὸ ὄγδοον ἐν τῷ παραρτήματι.

Ἀτυχῶς ἐν τῇ ἀναγραφῇ τοῦ Βυζαντίου ὁ χαράκτης, ὡς εἴδομεν, ἐχάραξε τὰ ἐν τῷ κυρίῳ καταλόγῳ ἀριθμητικά του μετά τινος ἀμελείας, μετ' οὐχὶ ἐλάσσονος δὲ τὰ τοῦ παραρτήματος, ἔνθα τὸ τελευταῖον ὑπάρχον ψηφίον δύναται νὰ παριστᾷ εἴτε μίαν εἴτε πέντε δραχμάς. Δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ποῖον χάραγμα ἐγένετο πρῶτον, ἐὰν τὸ πῖ μετετράπη εἰς δραχμὴν ἢ ἀντιστρόφως. Ἐὰν εἶναι πῖ, ἡ ἀπαρχὴ τοῦ παραρτήματος ἦτο τοὐλάχιστον 815 δραχμαί, δυνατὸν δὲ νὰ ἦτο καὶ περισσότερον, διότι ὑπάρχει χῶρος καὶ δι' ἄλλα ἀριθμητικά. Ἐὰν τοῦτο εἶναι σημεῖον δραχμῆς ἡ ἐλαχίστη ἀπαρχὴ ἦτο 811 δραχμαί. Ἡ ἀπαρχὴ λοιπὸν δυνατὸν νὰ κατήρχετο μέχρι τῶν 811 δραχμῶν ἢ νὰ ἀνήρχετο μέχρι τῶν 819. Ἐν τῷ κυρίῳ καταλόγῳ ὁ φόρος ἦτο εἴτε 2169 εἴτε 2179 δραχμαί. Τὸ σύνολον τοιουτοτρόπως τῶν δύο πληρωμῶν προσεγγίζει πολὺ πρὸς τὰς 3000 δραχμάς, ὂν κατὰ μὲν τὸ ἐλάχιστον ὅριον 2980, κατὰ δὲ τὸ μέγιστον 2998 δραχμαί. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν 3000 δραχμῶν, αἵτινες δύνανται κάλλιστα νὰ εἶναι κανονικὴ ἀπαρχή, καὶ τοῦ παρόντος συνόλου τῶν δύο ποσῶν, οἱονδήποτε καὶ ἂν ἦτο τοῦτο, εἶναι τόσον μικρά, ὥστε δὲν πρέπει νὰ μᾶς ταράσσῃ, δυνατὸν δὲ νὰ ὀφείλεται εἰς ἀμέλειαν, τῆς ὁποίας ἄλλωστε ἔχομεν ἰδεῖ ἱκανὰ τεκμήρια.

Ἡ ἐν τῷ κυρίῳ τμήματι ἀπαρχὴ τῆς Κυζίκου ἦτο ἐπίσης πολὺ ἀμελῶς γεγραμμένη, ἅτε τῶν δύο τελευταίων ψηφίων, τῶν παριστώντων 100 δραχμὰς, ὄντων ἡνωμένων, γεγραμμένων δηλ. διὰ τριῶν καθέτων κεραιῶν, τῆς κεντρικῆς χρησιμευούσης δι' ἀμφότερα τὰ ἀριθμητικά. Κατὰ ταῦτα τὸ σύνολον διὰ τὴν Κύζικον, τὸ δεύτερον ὄνομα τοῦ ἡμετέρου πίνακος, θὰ ἦτο 858 1/3 δραχμαὶ πλέον τῷ δευτέρῳ ποσῷ τοῦ ἡμετέρου παραρτήματος. Ὁ λίθος ἐνταῦθα εἶναι κατὰ τοιοῦτον τρόπον τεθραυσμένος, ὥστε μόλις δυνάμεθα νὰ ὑπολογίσωμεν τὰ ἀναπληρωτέα ψηφία. Φαίνεται ἐν τούτοις, ὅτι δεξιὰ εἶνε πλήρης, ἀριστερὰ δὲ ὑπάρχει, καθὼς φαίνεται, χῶρος δι' ἓν μόνον πρόσθετον δέλτα. Ἐὰν θέσωμεν ἓν δέλτα, ὁ φόρος τῆς Κυζίκου θὰ ἦτο 890 1/3 δραχμαί.

Ὑπολείπεται πρὸς ἐξέτασιν ἡ Λάμψακος, τὸ τρίτον ὄνομα τοῦ ἡμετέρου καταλόγου, δὲν διατηρεῖται δὲ πλῆρες καὶ τὸ τρίτον κονδύλιον τοῦ παραρτήματος. Ἀφ' οὗ ἡ πρώτη πληρωμὴ τῆς Λαμψάκου ὑπολείπεται τῆς κανονικῆς ἀπαρχῆς κατὰ 155 δραχμάς, προφανῶς εἶναι ὀρθὸν τὸ μεγαλύτερον τῶν δύο ἐνδεχομένων ποσῶν [Η]ΔΔΔΓ- ἢ [ΡΔ]ΔΔΔΓ-. Δεξιὰ δυνάμεθα πιθανῶς νὰ προσθέσωμεν σημεῖά τινα δραχμῆς ἢ ὀβολοῦ (τὸ δὲ ἐν τῷ Corpus τεθὲν σημεῖον δραχμῆς δὲν ὑπάρχει). Μὴ λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν δυνατῶν τούτων κλασμάτων, τὸ σύνολον τῶν δύο τούτων πληρωμῶν ἀνέρχεται εἰς 1190 ἢ 1140 δραχμάς, αἵτινες πάλιν προσεγγίζουσι στενῶς εἴτε πρὸς τὴν κανονικὴν

ἀπαρχὴν τῶν 1200 δραχμῶν, εἴτε πρὸς τὸ ἀσύνηθες ποσὸν τῶν 1150 δραχμῶν, περίπου ἐκείνων αἵτινες φαίνονται ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ 433-2.

Ὁ κατάλογος λοιπὸν τῶν ἐπὶ μέρους πληρωμῶν ληφθεὶς ἐκ τοῦ κυρίου τμήματος τοῦ Ἑλλησπόντου ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὰς ἐπὶ μέρους πληρωμὰς τοῦ παραρτήματος, δὲν δύναται δὲ νὰ ὑπάρξῃ ἀντίρρησις ὅτι ὑπάρχει σχέσις τις μεταξὺ τῶν δύο. Παραμένει τὸ ζήτημα, ἂν αἱ ἐν τῷ παραρτήματι πληρωμαὶ ἐγένοντο ἀργότερον κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, ἵνα καλύψωσι τὸ τρέχον ἰσοζύγιον, ἢ μήπως περιεῖχον πληρωμὴν καθυστερουμένων ἐκ τοῦ προηγουμένου ἔτους. Ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει δύναται νὰ ἐξηγηθῶσί τινες ἐκ τῶν μικρῶν ἀσυμφωνιῶν, τὰς ὁποίας παρετηρήσαμεν, δὲν φαίνεται ὅμως δυνατὴ κατηγορηματική τις ἀπάντησις περὶ τοῦ ζητήματος.

Ἑτέρα ἔνδειξις, ὅτι τὸ παράρτημα περιλαμβάνει κατάλογον ἐπὶ μέρους πληρωμῶν πόλεων, τῶν ὁποίων ὁ ὁλικὸς φόρος δὲν εἶχε πληρωθῇ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος, εἶναι καὶ ἡ ἀπουσία τῶν ὀνομάτων τῆς ***Δαρδάνου*** καὶ τῆς ***Ἀλωπεκοννήσου*** ἐκ τοῦ κυρίου σώματος τοῦ Ἑλλησπόντου διὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, τὸ ὁποῖον, ὡς εἴδομεν, εἶναι πλῆρες, ἐὰν συμπληρώσωμεν τὸν 30ον στίχον ὡς ἑξῆς:

ͰΙΙ [***Μαδύτιοι***]

Εἶναι βεβαίως δυνατὸν ἡ ἑτέρα ἢ καὶ ἀμφότεραι αἱ πόλεις νὰ περιελαμβάνοντο ἐν τῷ ἀνωτέρῳ παραρτήματι μετὰ τῶν λοιπῶν ἐκ τοῦ τμήματος τοῦ Ἑλλησπόντου ἀπουσῶν πόλεων. Εἰς τοῦτο ὅμως δὲν δύναται νὰ δοθῇ ἀκόμη κατηγορηματικὴ ἀπάντησις.

Ἡ συμπλήρωσις τοῦ παραρτήματος καθ' ἡμᾶς θὰ εἶχεν οὕτως:

[***hε***]***λλ***[***εσπόντιος***]

[Δ]Γ	[***Καλχεδόνιοι***]	ΔΔΔΔΓͰ[-]	[***Ἀβυδενοί***]	ΔΔΔͰͰ	[***Μ***]***αδύτιοι***
[Δ]ΔΔͰͰ	[***Κυζικενοί***]	𐅅ΗΗΗΔΓ̇[-]	[***Βυζάντιοι***]	ΔΔΔͰ[- -]	[***Δ***]***αρδανε͂ς***
[Η]ΔΔΔΔΓ[Ͱ]	[***Λαμψακενοί***]	𐅄ΔͰͰͰ[-]	[***Παριανοί***]	ΔΔΓͰ[- -]	[***Ἀ***]***λοποκοννέσιοι***
ΔΔΔͰͰ	[***Ἐλαιόσιοι***]				

Ἕτερόν τι πρόβλημα παρουσιάζεται ἀμέσως εἰς πάντα παραβάλλοντα τὴν ὑφ' ἡμῶν γενομένην συμπλήρωσιν πρὸς τὸ κατωτέρω σημειούμενον μέρος τοῦ IG I², 231, μιᾶς δυσεπιλύτου ἐπιγραφῆς εὑρισκομένης ἐν μιᾷ τῶν πλαγίων ὄψεων τοῦ καταλόγου τοῦ 430-29, ἥτις ἀποδίδεται εἰς πολὺ μεταγενεστέραν ἐποχήν. Πλὴν τῆς Ἀλωπεκοννήσου, εὑρισκομένης ἔν τινι παραρτήματι κατωτέρω ἐν IG I², 231, τὰ ὀνόματα εἶναι ἀκριβῶς τὰ αὐτά.

[***hε***]***λλεσπόντιος***

- -	***Χαλχεδόν***[***ιοι***]	[Χ]𐅅Ͱ!ΙΙ	***Βυζάντιοι***	- Δ -	***Μαδύτι***[***οι***]
- ΔͰ	***Δαρδανε͂***[***ς***]	- -	***Ἀβυδηνοί***	- ΔΔͰͰ	***Ἐλ***[***α***]***ιόσι***[***οι***]
- ΔΔΓ	***Λαμψακενο***[***ί***]	- ΙͰͰ	***Παριανοί***	- ΔΔͰͰ	***Κυ***[***ζ***]***ικενοί***

Ἀκόμη καὶ ἀριθμητικά τινα δύνανται νὰ ἀποκατασταθῶσιν, ὥστε νὰ προκύψωσι τὰ αὐτὰ ἀθροίσματα, καὶ ἡ ἐπικεφαλὶς δὲ ἡ ἐν τῷ ἡμετέρῳ παραρτήματι ἀποκατασταθεῖσα εἶναι ἡ αὐτή: ***hελλεσπόντιος.*** Ἐφ' ὅσον δὲ ἡ συζήτησις περὶ τῶν προβλημάτων τοῦ καταλόγου τούτου θὰ ἀπεμάκρυνεν ἡμᾶς παρὰ πολύ, ἐνομίσαμεν ἄξιον τοῦ κόπου

νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ τῆς στενῆς πρὸς τὴν ἡμετέραν ἐπιγραφὴν ὁμοιότητος, οὔσης τοσαύτης, ὥστε δυσκόλως δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν αὐτὴν ὡς ἁπλῆν σύμπτωσιν.

Πρέπει νὰ τονισθῇ ἐνταῦθα χαρακτηριστικόν τι τῶν παραρτημάτων. Τὰ ὀνόματα ἐν δεδομένῳ παραρτήματι δὲν διαφέρουσι πολὺ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, ἐὰν δὲ τὸ παράρτημα εὑρίσκεται εἴς τινας περιόδους, δὲν δεικνύει μεγάλην μεταβολὴν ἀπὸ περιόδου εἰς περίοδον, ἐκτὸς ἕνεκα φόρου μειώσεως, μέχρις οὗ αὐτὴ αὕτη ἡ κατηγορία ἐξαφανισθῇ πλήρως ἐκ τῶν καταλόγων. Ἡ καταπληκτικὴ λοιπὸν ὁμοιότης τοῦ ἡμετέρου παραρτήματος πρὸς τὸ IG I², 231 εὑρίσκει εὔλογον ἑρμηνείαν, ἀκόμη καὶ ἐὰν τὸ τελευταῖον προέρχηται ἐξ ἄλλης περιόδου. Μᾶλλον δὲ δικαιολογούμεθα συμπεραίνοντες ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι συντετμημμένος τις κατάλογος τοῦ Ἑλλησπόντου, ἀλλὰ ἀληθὲς παράρτημά τι τοῦ κυρίου τμήματος τοῦ Ἑλλησπόντου, ὁμοιάζον πρὸς τὰ ἄλλα μετ' αὐτοῦ συνδεόμενα παραρτήματα. Ἐν τῷ IG I², 231 ὑπάρχουσι δύο παραρτήματα ἐκτὸς τοῦ ὑφ' ἡμῶν ἐξεταζομένου, εἶναι δὲ ἴσως σημαντικὸν ὅτι 4 ἐκ τῶν ὀνομάτων, ἅτινα δὲν ἠδυνήθημεν νὰ εὕρωμεν ἐν τῷ κυρίῳ σώματι τοῦ Ἑλλησπόντου ἐν τῷ IG I², 218, περιλαμβάνονται ἐν τοῖς παραρτήμασι: ***Χερρονεσῖται***, ***Σέστιοι***, ***Λιμναῖοι*** καὶ ***Ἀλοπεκοννέσιοι***. Πρὸς τούτοις, ὡς εἴδομεν, ἄνωθεν τοῦ παραρτήματος τοῦ Ἑλλησπόντου τοῦ IG I² 218 ὑπάρχει ἕτερον παράρτημα, πρὸς τὸ ὁποῖον δὲν εὕρομεν ἀνάλογον. Ἀλλ' ἤδη ὅτε ἡ ὁμοιότης τῶν IG I² 218 καὶ 231 ἐγένετο φανερά, εἶναι πιθανὸν τὸ ἕτερον τῶν δύο βραχέων παραρτημάτων τοῦ IG I², 231, ἀφ' οὗ μάλιστα περιλαμβάνει ἕν ἢ καὶ περισσότερα τῶν ἀπόντων ὀνομάτων τοῦ τμήματος τοῦ Ἑλλησπόντου. Δυνάμεθα νὰ προβῶμεν ἔτι περαιτέρω καὶ νὰ καταστήσωμεν τὸ μῆκος τῆς τρίτης στήλης τῆς ἐπιγραφῆς ἡμῶν ἀνάλογον πρὸς τὸ ἤδη ὁρισθὲν μῆκος τῶν στηλῶν I καὶ II, περιλαμβάνοντες εἰς τοῦτο καὶ τὸ δεύτερον μικρότερον παράρτημα ἐκ τοῦ IG I², 231. Ἀφ' ἑτέρου τὸ παράρτημα τῶν πόλεων τῶν καταβαλλουσῶν μόνον τὴν ἀπαρχὴν τοῦ φόρου δύναται νὰ τοποθετηθῇ ἐν τῷ χάσματι τῆς δευτέρας στήλης κάτωθεν τοῦ Θρᾳκικοῦ καταλόγου, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ ἀνήκει γεωγραφικῶς. Οὕτω καθιστῶμεν συμμετρικὴν τὴν ἐπιγραφὴν καὶ ἀποφεύγομεν τὴν ἀνωμαλίαν τῆς ὑπάρξεως τῶν 15 ἀνεπιγράφων στίχων ἐν τῷ κέντρῳ τῆς δευτέρας στήλης.

Ἡ προτεινομένη διάταξις τῶν διαφόρων παραρτημάτων δεικνύεται, ἐν εἴδει παραδείγματος, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ μεταγραφῇ.

Πρὶν ἢ ἀρχίσωμεν τὴν περὶ τοῦ παραρτήματος τῆς πρώτης στήλης συζήτησιν ἡμῶν, ἄς συμπληρώσωμεν τὴν τρίτην στήλην. Αὕτη, ὡς καὶ αἱ ἄλλαι, περιελάμβανε κείμενον 61 στίχων. Ὁ κατάλογος καὶ τὸ εἰσαγωγικὸν κείμενον τοῦ Ἑλλησπόντου, ὡς ἀποκατεστήσαμεν τοῦτο, καταλαμβάνουσι 26 στίχους. Δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὰ δύο παραρτήματα ἅτινα ἠκολούθουν κατεῖχον ἴσως 10 στίχους. Τὸ παράρτημα τοῦ Ἑλλησπόντου κατελάμβανε ἕνδεκα στίχους, τὰ δὲ δύο ἑπόμενα παραρτήματα, συμπεριλαμβανομένων τῶν τε εἰσαγωγικῶν κειμένων, ἑνὸς ἀγράφου στίχου καὶ τριῶν προσθετέων τῷ δευτέρῳ παραρτήματι ὀνομάτων, καταλαμβάνουσι δώδεκα ἀκόμη στίχους. Δὲν ὑπελογίσθησαν δύο στίχοι, ἀλλ' ἐὰν δεχθῶμεν δύο ἀνεπιγράφους στίχους ἐν τῷ χάσματι κατὰ μέσον τῆς στήλης, ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς ἰσοῦται εἰς 61.

Ἐὰν στραφῶμεν πάλιν πρὸς τὸ παράρτημα τῆς πρώτης στήλης, βλέπομεν ἀμέ-

σως ὅτι δὲν ὁμοιάζει πρὸς τὸ παράρτημα τοῦ Ἑλλησπόντου, ἅτε μὴ περιέχον κατάλογον ἐπὶ μέρους πληρωμῶν γενομένων ὑπὸ πόλεων περιεχομένων καὶ ἐν τῷ κυρίῳ τμήματι, διότι ἡ βραχύτης τοῦ Ἰωνικοῦ καταλόγου, καὶ ἂν ἀκόμη προσθέσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ ὀνόματα τοῦ παραρτήματος, καθιστᾷ τοιαύτην τινὰ ὑπόθεσιν ἀπίθανον. Ἀφ' ἑτέρου δὲ εἶναι λίαν εὔκολον νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ἐνταῦθα ἔχομεν κατάλογόν τινα πόλεων ὑποκειμένων εἰς εἰδικόν τινα κανονισμὸν ὡς πρὸς τὸν τρόπον καὶ τὸ ποσὸν τῆς πληρωμῆς.

Ὅτι δὲ τοιοῦτόν τι ἦτο δυνατόν, ἥκιστα ἔχει ἀνάγκην ἀποδείξεως, ἀναφέρομεν δὲ ἐνταῦθα ὡς τεκμήριον δι' ἐπιτραπείσας ἀνωμαλίας πληρωμῆς τὸ ψήφισμα τῆς Μεθώνης, τὰ προνόμια τῆς ὁποίας ἐξετείνοντο καὶ εἰς ἄλλας γειτονικὰς πόλεις, [1] τὸ φορολογικὸν ψήφισμα, ἐν ᾧ ἡ Θήρα καὶ ἄλλαι πόλεις εἶχον ἄγνωστόν τινα παραχώρησιν κατ' αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔτος περίπου [2] καὶ τὸ μέρος ἐκεῖνο ψηφίσματος **τάξεως** τὸ εὑρεθὲν ἄνωθεν ὁμάδος τινὸς Ἰωνικῶν ὀνομάτων. [3] Ἐφ' ὅσον δὲ τοῦτο εἶναι ἐσφαλμένως συμπεπληρωμένον, συγχρόνως δὲ ἐκδεδομένον ὡς μέρος φορολογικοῦ καταλόγου, εἰς τὸν ὁποῖον προφανῶς δὲν ἀνήκει, [4] εἶναι ἀναμφιβόλως μέρος εἰδικοῦ τινος κανονισμοῦ τοπικῆς ἐφαρμογῆς. Ἂν τοῦτο ἀπαλλάσῃ ὑποχρεώσεώς τινος ἢ ἐγγυᾶται περὶ ἑτέρας τινός, εἶναι δύσκολον νὰ εἴπῃ τις, ἡ δὲ ἀπάντησις ἡμῶν εἰς τὴν ἐρώτησιν θὰ ἐξαρτηθῇ προφανῶς ἐκ τῆς χρονολογήσεως τοῦ τεμαχίου. Ἐὰν χρονολογηθῇ μετὰ τὸ 425 δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἀφαιρεῖ προνόμιόν τι, διότι ἡ μεγάλη ὑπηρεσία, ἡ διὰ τοῦ ψηφίσματος **τάξεως** τοῦ ἔτους τούτου συσταθεῖσα, ἐσκόπει νὰ συστηματοποιήσῃ τοὺς καταλόγους δι' ἀφαιρέσεως τῶν παραρτημάτων καὶ τῶν διευθετήσεων, αἵτινες ἐδημιούργησαν ταῦτα, καταβιβάζονται δὲ διὰ τούτου τὰ μέλη τοῦ κράτους εἰς τὸ νεκρὸν ἐπίπεδον τῆς ὁμοιομορφίας.

Ὅτι τοιοῦτο δραστικὸν μέτρον ἦτο ἀναγκαῖον κατὰ τὸ 425 δύναται νὰ γίνῃ φανερὸν ἐκ τοῦ ἡμετέρου καταλόγου, ὅστις χρονολογεῖται κατὰ ἓν ἢ δύο ἔτη ἐνωρίτερον. Ἐν τῷ Ἰωνικῷ διαμερίσματι περὶ τὰς πέντε πόλεις ἐτέθησαν ὑπὸ εἰδικόν τινα κανονισμόν, ὅστις ἀφήρεσε τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐκ τοῦ κανονικοῦ τμήματος τοῦ καταλόγου.

Δέκα δὲ πόλεις τοῦ Ἑλλησπόντου ἐπετράπησαν νὰ πληρώνωσι κατὰ δόσεις. Ὑπῆρχον δύο ὁμάδες διαφόρων πόλεων, αἵτινες ἀπὸ τοῦ 434 κατεγράφοντο κεχωρισμένως, ἐν τέλει δὲ ὑπῆρχον τρεῖς Θρᾳκικαὶ πόλεις, εἰς τὰς ὁποίας ἐχαρίσθησαν πᾶσαι αἱ ἄλλαι καταβολαὶ πλὴν τῆς ἀπαρχῆς. Τέλος ὑπάρχουσι ἓν ἢ δύο παραρτήματα, ὅμοια ἴσως πρὸς τὰ τοῦ IG I² 231, τὰ ὁποῖα περιλαμβάνουσι ὀνόματα τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τῶν Νήσων.

Κατὰ τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπὸ τοῦ Koehler προταθεῖσαν ἀποκατάστασιν τοῦ Ἰωνικοῦ καταλόγου ἐν τῇ δημοσιεύσει τοῦ τεμαχίου *c*. Ἐν ἑνὶ σημείῳ δυνάμεθα καλύτερον τούτου νὰ ὑπολογίσωμεν τὰν πρὸς ἀριστερὰ ἐλλείποντα ἀριθμὸν γραμμάτων, διότι ἔχομεν νῦν τὴν ἀριστερὰν ὄψιν τοῦ λίθου διατετηρημένην ὄπισθεν τοῦ τεμαχίου *a*. Ἑπομένως τὸ πλάτος τῆς πρώτης στήλης εἶναι ἐπακριβῶς γνωστόν. Γνωρίζοντες δὲ τὸ πλάτος τῆς πρώτης στήλης καὶ τὸ πλάτος τοῦ ἐν τῷ τεμαχίῳ *c* διασῳζομένου μέρους αὐτῆς δυνάμεθα εὐκόλως νὰ προβῶμεν εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ ἀποτελεσθέντος συνόλου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συμπληρωτέων γραμμάτων.

Τὸ πλάτος τῆς στήλης I, ὡς καθωρίσαμεν αὐτὸ ἀνωτέρω, εἶναι 0, 303 μ., τὸ δὲ

1 IG. I² 57, 216.
2 IG. I², 65.
3 IG. I², 64 τεμ. t.

4 Αἱ προταθεῖσαι ἀναγνώσεις δὲν προσαρμόζονται πρός τε τὰς ἀγράφους ἐπιφανείας καὶ τὰ ἀποκεκρουσμένα γράμματα κατὰ τὰ πέρατα τοῦ λίθου.

πλάτος τοῦ τεμαχίου c ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ πέρατος τοῦ δευτέρου γάμμα τοῦ ***[Γαρ]γαρες̃*** μέχρι τῶν ἀριθμητικῶν τῆς δευτέρας στήλης εἶναι 0, 170 μ. Ἡ ἀπόστασις ἑπομένως ἐκ τοῦ πέρατος τοῦ λίθου πρὸς τὸ δεύτερον γάμμα τοῦ ***[Γαρ]γαρες̃*** εἶναι 0, 133 μ., τῶν ὁποίων 0, 035 μ. κατελαμβάνοντο ὑπὸ τῶν τριῶν πρώτων γραμμάτων τοῦ ***[Γαρ]γαρες̃***, καὶ 0, 098 μ. ὑπὸ τῆς στήλης τῶν ἀριθμητικῶν. Ἐν τοῖς εἰσαγωγικοῖς κειμένοις τῆς τρίτης στήλης, ἔνθα τὸ πλάτος τῆς στήλης τῶν ἀριθμητικῶν εἶναι μόνον 0, 078 μ. ὑπῆρχον περίπου ὀκτὼ γράμματα πρὸ τοῦ πέρατος τῆς στήλης τῶν ὀνομάτων. Δυνάμεθα οὕτω νὰ εὕρωμεν χῶρον διὰ 12 ἢ 13 γράμματα τοῦ εἰσαγωγικοῦ κειμένου πρὸ τοῦ σῳζομένου σῖγμα τοῦ στίχου 50 τοῦ Corpus, συγχρόνως δὲ νὰ ἀφήσωμεν χῶρον διὰ περιθώριόν τι μεταξὺ τοῦ ἀριστεροῦ πέρατος τῆς στήλης τῶν ἀριθμητικῶν καὶ τοῦ πέρατος τοῦ λίθου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ συμπλήρωσις τοῦ Koehler ἀπαιτεῖ μόνον δέκα γράμματα πρέπει νὰ διορθωθῇ.

Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἄλλη τις ἀντίρρησις κατὰ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Koehler. Τὰ ἄλλα εἰσαγωγικὰ κείμενα παραλείπουσι τὴν λέξιν ***πόλες***, ὡς ἤδη γνωρίζομεν ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν τεμαχίων τῶν συμπληρούντων τὰ εἰσαγωγικὰ κείμενα τῶν τελευταίων δύο παραρτημάτων τῆς τρίτης στήλης. Κατὰ συνέπειαν τὸ ***haίδε*** εἶναι ἐπαρκές, ἄλλη δέ τις λέξις ὀφείλει νὰ καταλάβῃ τὴν ἀρχικὴν θέσιν. Δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν μετὰ βεβαιότητος τίς ἦτο ἡ λέξις αὕτη, ἀλλὰ προτείνομεν τὸ ***ἐκλογεῦσι*** ἀντὶ τοῦ ***ἀρχαῖς***, τὸ ὁποῖον ἀπαντᾷ ἐν IG I², 231 ἕνεκα τοῦ IG I² 65 ψηφίσματος τῶν αὐτῶν περίπου χρόνων, ὅπερ ἐπιτρέπει καὶ μνημονεύει τὸν διορισμὸν τῶν ***ἐκλογέων*** πρὸς συλλογὴν τῶν καθυστερουμένων.

Ἀλλ' ἵνα κατανοήσῃ τις τὸ παράρτημα ὀφείλει νὰ κάμῃ χρῆσιν τῶν ἐν τῷ κυρίῳ Ἰωνικῷ τμήματι ἐνδείξεων, ***-ες̃ hένο*** τοῦ 35ου στίχου καὶ ***[Πυγε]λες̃ hένες ἐπιφορᾶς***, τοῦ 38ου. Ὁ Woodward ἐδέχθη ὅτι τὰ δύο ποσὰ ἦσαν ὅμοια, ἡ δὲ λέξις ***φόρο***, ἣν ἐνόμισεν ἀναγκαίαν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἐν στίχῳ 35 περιεχομένου, εἶναι συνώνυμος μὲ τὸ ***ἐπιφορᾶς*** τοῦ στ. 38.

Τὰ δύο ποσὰ ὅμως εἶναι μεθ' ὅλα ταῦτα ἐντελῶς διάφορα. Ἡ ἐπιφορὰ ἦτο πρόσθετός τις πληρωμὴ ἐκ πολὺ μικρῶν ποσῶν, ἅτινα κανονικῶς ἀπήτουν ἰδιαιτέραν παράγραφον. Ὅπου ἦτο γεγραμμένη ἐπιφορά, τὸ ὄνομα τῆς πόλεως φαίνεται δίς, ἀκριβῶς ὅπου ἐνταῦθα. Ἡ καινοτομία ἐν τῷ καταλόγῳ ἡμῶν εἶναι ἡ λέξις ***hένες*** (ἐλλείματα), ὅπερ βεβαίως εἶναι δυσεπίλυτον, δὲν ὑπολείπεται ὅμως εἰς ἡμᾶς ἢ νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ πόλις Πύγελα εἶχε παραλείψῃ νὰ καταβάλῃ τὴν ἀναμενομένην ἐπιφορὰν ἓν ἔτος περίπου πρότερον καὶ ὅτι νῦν ἐξώφλησε τὸ χρέος αὐτῆς.

Ὀφείλομεν ἐπίσης νὰ συμπεράνωμεν τρέχουσαν ἐπιφοράν. Πιθανῶς αὕτη δὲν ἀνεμένετο παρ' αὐτῆς.

Ἡ ἀναγραφὴ τοῦ στίχου 35 εἶναι διαφόρου χαρακτῆρος, ὡς καταδεικνύεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἐν τῷ ἀνωτέρῳ στίχῳ ἦτο διάφορον τοῦ ὡς καταβαλόντος πληρωμὴν τῶν καθυστερουμένων φόρων ἐγγεγραμμένου. Ἐπερατοῦτο εἰς ἰῶτα, ἐν ᾧ ἡ πόλις τοῦ στίχου 35 ἐπερατοῦτο εἰς ***-ες̃***. Ἐκ τούτου μανθάνομεν ὅτι ἡ ἄγνωστος πόλις τοῦ στίχ. 35 δὲν ἦτο ἐγγεγραμμένη δὶς ἐν τῷ κυρίῳ καταλόγῳ, ἀφοῦ δὲ δὲν ἦτο ἐγγεγραμμένη δίς, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἔχῃ πιστωθῇ διὰ πληρωμῆς τοῦ τρέχοντος ἔτους. Ὤφειλε λοιπὸν ἀκόμη τὸν φόρον αὐτῆς. Ὅτι δὲ δὲν εὑρίσκετο ἐν τῷ

Ἰωνικῷ παραρτήματι εἶναι πιθανὸν διὰ δύο λόγους. Τὸ Ἰωνικὸν παράρτημα καὶ τὸ κύριον Ἰωνικὸν τμῆμα ὁμοῦ δὲν εἶναι ἱκανῶς μακρά, ὥστε νὰ ἐπιτρέψωσι νὰ διπλασιασθῶσιν ὀνόματα, ὅπως ἐν τοῖς καταλόγοις τοῦ Ἑλλησπόντου. Προσέτι δὲ, ἐὰν παραδεχθῶμεν ὅτι πόλεις πληρώνουσαι καὶ καθυστερούμενον καὶ τρέχοντα φόρον ἦσαν δὶς ἐγγεγραμμέναι, ἅπαξ ἐν τῷ κανονικῷ καταλόγῳ καὶ ἅπαξ ἐν τῷ παραρτήματι, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξηγήσωμεν διατί αἱ τρέχουσαι πληρωμαὶ εἶχον παραπεμφθῆ εἰς τὸ παράρτημα.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν εἶναι ἀπίθανον ὅτι τὸ παράρτημα περιελάμβανε ἀναγραφὰς ἀκριβῶς ὅπως αἱ ἐν τῷ κυρίῳ καταλόγῳ ἀναφαινόμεναι, δὲν πρέπει νὰ ἀναμένωμεν, ὅπως εὕρωμεν ἐγγεγραμμένας ἐν τούτῳ τὰς πόλεις ἐκείνας, αἵτινες ἁπλῶς κατέβαλον τὸν φόρον τοῦ προηγουμένου ἔτους. Ἄλλαι δὲ ἀνωμαλίαι, εἴτε ἐν τῷ τρόπῳ τῆς πληρωμῆς εἴτε ἐν τῷ ποσῷ, εἶναι ἀναμφιβόλως ἀναγεγραμμέναι ἐνταῦθα, αἱ δὲ ὀλίγαι νῦν διατηρούμεναι λέξεις τοῦ εἰσαγωγικοῦ κειμένου, ***ἀπὸ τõ φόρο,*** ὑποδεικνύουσιν ὅτι τὸ ποσὸν δὲν ἦτο κανονικόν.

Αἱ ἀνωμαλίαι ἐν τούτοις ἔν τε τῷ ποσῷ καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πληρωμῆς προβλέπονται διὰ τῶν ἑξῆς συμπληρώσεων: ***[Ἐκλογεῦσι ἔδο]σαν ἀπὸ τõ φόρο [τὰ ὀφειλέματα]***. Παρέχομεν τοῦτο ἁπλῶς καὶ μόνον χάριν παραδείγματος.

Ἀναφέρομεν ἐπίσης τὸ ψήφισμα τῆς Μεθώνης καὶ δεύτερον τὸ ψήφισμα περιλαμβάνον εἰδικοὺς κανονισμοὺς περὶ τῆς συλλογῆς τῶν καθυστερουμένων ὡς ἀπόδειξιν ὅτι ὁ κατάλογος τῶν ὀφειλόντων εἶχε δημοσιευθῆ κανονικῶς.[1] Τὸ ψήφισμα τὸ καθορίζον τοὺς ἐκλογεῖς φαίνεται ὅτι κανονίζει τὴν κατάταξιν τοῦ κράτους κατὰ παρόμοιόν τινα τρόπον, οἷον εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἡμετέρῳ καταλόγῳ. Ἀφ' οὗ δὲ αἱ ἀναγραφαὶ τῆς ἀπαρχῆς βασίζονται ἐπὶ τῶν ἀναγραφῶν τοῦ φόρου, δὲν ἐκπλησσόμεθα εὑρίσκοντες τὴν αὐτὴν ἐν ἀμφοτέροις κατάταξιν.

Ἡ χρονολογία τῆς ἐπιγραφῆς παραμένει ἀβεβαία, ἀλλ' εἶναι προφανὲς ὅτι χρονολογεῖται ἀπὸ χρόνου, καθ' ὃν ἡ Ἰωνικὴ καὶ Καρικὴ χώρα ἦτο πολὺ τεταραγμένη, αἱ δὲ Ἀθῆναι εἶχον παρίδει τὴν ὁμοιομορφίαν χάριν εὐκολίας, βαρύνοντες οὕτω τοὺς καταλόγους δι' ἀλλεπαλλήλων παραρτημάτων. Ὁ χρόνος εἶχεν ὡριμάσει, ὅπως ὁ Κλέων καταργήσῃ τὰ παραρτήματα διὰ τῆς ***τάξεως*** τοῦ 425-4. Ἂν ὅμως προκάτοχός τις τοῦ Κλέωνος μετέβαλε τὴν τετραετῆ κανονικὴν περίοδον ***τάξεως*** βραχύνων εἰς τρία ἔτη τὴν προηγουμένην τοῦ ἡμετέρου καταλόγου περίοδον, δὲν ἀνεύρομεν, καὶ συνεπῶς δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ἂν ὁ ἡμέτερος κατάλογος χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 427-6 ἢ ἀπὸ τοῦ 426-5.

Allen Brown West
Benjamin D. Meritt

1 IG I², 57, 66.

21 3 28

ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ IG I² 218

περίπου 17 … περίπου 27

[ἐπὶ τε̃ς . . . . ἀρχε̃ς hε̃ι . . . . ἐγραμμάτευε]

[hελλενοταμίαι ἐ̃σαν . . . . .⁵²̣ . . . .]

[. . . . . .³⁶̣ . . . . Δι]ο[νύ]σιο[ς Ἀχαρ]νεύς[. . . . . . .¹⁶̣ . . . .]

[. . . . .¹³̣. . . . . Ἀχερδό]σιος Αἴσχρον Μαραθόνιος Φιλοτάδες Παλλε[νεύς]

	[Ἰονικός]		*Θράικιος*		*hελλεσπόν[τιος]*
- - - -	- - - - - - - - -	ΔΔΠ	*Ἴκιοι*	𐅅Η𐅄ΔΔΔΠ	*Καλχ[εδόνιοι]*
- - - -	*. . . .⁸̣ . . . οι*	𐅅ΗΗΗΗ	*Μενδαῖοι*	ΔΠͰIIII	*Κιαν[οί]*
- - - -	*[. . . .⁶̣ . . τ]αι*	ΗΗΗ	*Μαρονῖται*	ΗΗΗ	*Προ[κοννέσιοι]*
- - - -	*[Θερμαῖο]ι ἐχς Ἰκάρο*	ΔΠͰIIII	*Σκιάθιοι*	𐅅ΗΗͰΗ𐅄ΠͰͰͰII	*Κυζ[ικενοί]*
- - - -	*. . .⁶̣ . . ιοι*	ΗΗΗ	*Ἀφυταῖοι*	ΔΔΔͰͰͰII	*Ἀρτ[ακενοί]*
- - - -	*[Διάκριο]ι ἐχς Ῥόδο*	ΧΧΧ	*Θάσιοι*	ΔΠͰIIII	*Σιγε[ιε̃ς]*
- - - -	*[Πεδιε̃]ς ἐγ Λίνδο*	ΗΗΗ	*Πεπαρέθιοι*	ΗΗ𐅄ΔΔΔΠIII	*Τενέ[διοι]*
- - - -	*[Καρπά]θιοι*	𐅆	*Νεοπολῖται Μενδαίον*	ΧΔΔΔΔΠ	*Λαμφ[σακενοί]*
- - - -	*. . ⁵̣ . . ιοι*	𐅅ΗΗΗΗ	*Σκιοναῖοι*	𐅆	*Βρυ[λλειανοί]*
- - - -	*. . ⁵̣ . . ιοι*	ͰI	*Θύσσιοι*	ΔΠͰͰͰ	*Ἐλα[ιόσιοι]*
- - - -	[. . ⁵̣ . .] (κενόν)	ΗΗ	*Σομοθρᾶικες*	ΔΔͰͰͰII	*Λαμπο[νειε̃ς]*
- - - -	*[Χαλκει]ᾶται*	ΧΗΗ	*Τορονῖοι*	𐅅Η𐅄ͰͰͰͰII	*Ἀβυδε[νοί]*
- - - -	*[Πελειᾶ]ται ἀπὸ Καρίας*	ΔΠͰIIII	*Σταγιρῖται*	ΧΧΗ𐅄Δ(Δ)ΠͰͰͰͰ	*Βυζάν[τιοι]*
- - - -	*. . . .⁶̣ . . ιοι*	ΗΗΗ	*Ἀκάνθοι*	𐅅ΗΗΗΗ	*Σελυμ[βριανοί]*
- - - -	*[Βουθει]ε̃ς Ἐρυθραίον*	ΔΠͰIIII	*Αἰνειᾶαι*	Χ	*Περίν[θιοι]*
- - - -	*[Πτελεό]σιοι Ἐρυθραίον*	Η	*Διε̃ς ἔχς Ἄθο*	ΗΗ𐅄ΔΠͰIIII	*Δαυν[ιοτειχῖται]*
- - - -	*[Ἐλαιόσι]οι Ἐρυθραίον*	ΔΔΔͰͰͰII	*Ὀλοφύχσιοι ἐχς Ἄθο*	ΔΠͰIIII	*Διδ[υμοτειχῖται]*
- - - -	*[Πολιχνα]ῖοι Ἐρυθραίον*	Χ	*Ἀβδερῖται*	ΠͰͰͰII[[I]]	*Δασ[κύλειον]*
- - - -	*[Σιδόσιο]ι Ἐρυθραίον*	ΔΠͰIIII	*Ἀργίλιοι*	ΔΔΔΠ	*Παρ[ιανοί]*
- - - -	*. . . ⁷̣ . . . ι*	ΔΠͰͰͰC	*Θραμβαῖοι*	ΠͰͰͰII	*Παλ[αιπερκόσιοι]*
- - - -	*[. . . ⁷̣ . . . ε̃]ς*	𐅄ͰͰͰͰI	*Αἰγάντιοι*	ΔΠͰIIII	*Πε[ρκότε]*
- - - -	- - - - - - - - -	ΔΠͰIIII	*Σαναῖοι*	ΠͰIIII	*Ἀζ[ειε̃ς]*
- - - -	*[- - - - - - ἀπὸ Κα]ύνο*	(κενόν)		ΔΠͰIIII	*Πα[ισενοί]*
- - - -	*[Καρβασυανδε̃ς ἀπὸ Κα]ύνο*	»		Π	*hα[ρπαγιανοί]*
- - - -	- - - - - - - - -	»		ͰII	*[Μαδύτιοι]*
- - - -	- - - - - - - - -	»		*[ἐτ]έλ[εσαν hαίδε ἀρχαῖς]*	
- - - -	- - - - - - - - -	[κενόν]		*[τὸν φόρον]*	
- - - -	- - - - - - - - -	*[ἀπέγαγον hαίδε ἀπὸ το̃]*		- - - - - - - - - - - -	
- - - -	- - - - - - - - -	*[φόρο αὐτὲν τὲν ἀπαρχέν]*		- - - - - - - - - - - -	
- - - -	- - - - - - - - -	[ΗΗΗ]	*[Μεθοναῖοι]*	- - - - - - - - - - - -	
- - - -	- - - - - - - - -	[ΔΠͰIIII]	*[Αἰσόνιοι]*	[κενόν]	
- - - -	- - - - - - - - -	[Η]	*[Δικαιοπολῖται Ἐρετριο̃ν*	*[κατατελο̃σι hαίδε τὸν φόρον]*	
- - - -	- - - - - - - - -	[κενόν]		- - - - - - - - - - - -	
περίπου - - - -	- - - - - - - - -	»		- - - - - - - - - - - -	
- - - -	*. . . .⁸̣ . . .* (κενόν)	»		- - - - - - - - - - - -	
- - - -	*[Ἀστυρεν]οί*	»		- - - - - - - - - - - -	
- - - -	*. . . ⁷̣ . . . ι*	»		[κενόν]	

- - - -	. . . ⁶ . . ε̃ς hένο	Νε[σιοτικός]		[hε]λλ[εσπόντιος]	
- - - -	. . . ⁶ . . οι	HHH	- - - - - - - -	[Δ]Γ(κενόν)	[Καλχεδόνιοι]
- - - -	[Πυγελ]ε̃ς	ΔΔΓ	[Σ]ύρ[ιοι]	[Δ]ΔΔ⊢⊢(κενόν)	[Κυζικενοί]
- - - -	[Πυγε]λε̃ς hένες ἐπιφορᾶς	H	Μυκόνιο[ι]	[H]ΔΔΔΔΓ[⊢ -]	[Λαμφσακενοί]
- - - -	[Μύνδ]ιοι παρὰ Τέρμερα	HHH	Χαλκιδε̃ς	ΔΔΔ⊢⊢(κενόν)	[Ἐλαιόσιοι]
- - - -	[Κλαζο]μένιοι	𐅅H	Ἄνδριοι	ΔΔΔΔΓ⊢[- -]	[Ἀβυδενοί]
- - - -	[Κινδ]υε̃ς	H	Σερίφιοι	𐅅HHHΔΓ[- -]	[Βυζάντιοι]
- - - -	[Κõι]οι	HH	Τένιοι	𐅄Δ⊢⊢⊢[ ]	[Παριανοί]
- - - -	[Μυρι]ναῖοι παρὰ Κύμεν	HHH	[Ἐ]ρε^τριε̃ς	ΔΔΔ⊢⊢	[Μ]αδύτιοι
- - - -	[Ἐλαιι̃]ται παρὰ Μύριναν	Γ	[Ῥεναιε̃ς]	ΔΔΔ⊢[⊢⊢ΙΙ]	[Δ]αρδανε̃ς
- - - -	[Γαρ]γαρε̃ς	HHH(κενόν)	- - - - - - - -	ΔΔΓ⊢[- -]	[Ἀ]λοποκοννέσιοι
	(κενόν)	HH⊢(κενόν)	- - - - - - - -	ταῖσδ[ε ἔτ]αχσαν hοι τάκται	
	»	H - -	- - - - - - - -	ἐπὶ Κρ[. . .]ο γραμματεύοντος	
	»	Γ - -	- - - - - - - -	ΔΓ⊢ΙΙ[ΙΙ]	[Κ]αλλιπολῖται
	»	- - - -	- - - - - - - -	[Δ]ΔΓ	Σαρταῖοι
	»	- - - -	- - - - - - - -	- - - -	Ἀμόργιοι
	[ἐκλογεῦσι ἔδο]σαν hαίδε ἀπὸ τõ φόρο	- - - -	- - - - - - - -	(κενόν)	
	[τὰ ὀφειλέματα]	- - - -	- - - - - - - -	ταῖσδε h[ε] βολὲ καὶ hοι πεντακόσιοι	
- - - -	[Ἐρυ]θραῖοι	- - - -	- - - - - - - -	καὶ χίλ[ιοι ἔτ]αχσαν	
- - - -	[. . . .]σι[- -]	- - - -	- - - - - - - -	Γ⊢⊢[⊢ΙΙ]	[Κλεοναί]
- - - -	- - - - - - - -	- - - -	- - - - - - - -	- - - -	- - - - - - - -
- - - -	- - - - - - - -	- - - -	- - - - - - - -	- - - -	- - - - - - - -
- - - -	- - - - - - - -	- - - -	- - - - - - - -	- - - -	- - - - - - - -

A. B. W.
B. D. M.

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΕΚ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

ΥΠΟ ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΥ ΧΙΛΛΕΡ

Διαμείνας κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος 1926 ἐπὶ ἑβδομήκοντα ἡμέρας ἐν τῇ ἱερᾷ Ἐπιδαύρῳ, ἀποσταλεὶς ὑπὸ τῆς ἐν Βερολίνῳ Ἀκαδημίας κατὰ παράκλησιν τοῦ κ. Παν. Καββαδία, ἀποστέλλω τὰ ἑπόμενα ὡς πρωτίστην ἀπαρχὴν τῇ τε Ἀρχαιολογικῇ Ἑταιρείᾳ καὶ τῷ ἐπιτετραμμένῳ ὑπ' αὐτῆς κυρίῳ Παναγιώτῃ Καββαδίᾳ, οἷς ἥ τε Ἑλλὰς καὶ ἡ παγκόσμιος ἐπιστήμη εὐχαρίστως πάνυ ὀφείλουσι τὰς ἐπὶ 47 ἔτη σὺν Ἀθηνᾷ γενομένας ἀνασκαφὰς καὶ ἐρεύνας· ἡ δ' Ἐφημερὶς δεξάσθω ταῦτα ὡς δόσιν ὀλίγην τε φίλην τε καὶ φόρον τῆς ἄκρας εὐγνωμοσύνης, μνημόσυνον δὲ τῆς ἐν τῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ξενῶνι γλυκείας περιθάλψεως καὶ διατριβῆς.

Α. ΑΡΧΩΝ ΦΙΛΟΚΛΕΟΥΣ ΑΙΓΙΡΑΤΗΣ

I IG IV 1423 οὕτως ἐξεδόθη·

> ***ἁ πόλις τῶν Λακεδαιμονίων Λίχωνα***
> ***[Φ]ιλοκλέος Αἰγιράταν ἀρετᾶς ἕνεκεν***
> ***καὶ εὐνοίας, ἇς ἔχων διατελεῖ εἰς αὐ-***
> ***τάν.***

Περὶ τῆς δι' ῑ ἀντὶ τοῦ ει γραφῆς πολλῶν ὀνομάτων, οἷον Στάγιρα, Κάμιρος, μάγιρος, Κάβιρος, αἴγιρος, οὐδενὸς ἀνάγκη πλέον λόγου. Τοῦ δὲ Λίχωνος ἐξήγησιν θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ δώσῃ ὁ παρ' Ἡροδότῳ Λακεδαιμόνιος καὶ ὁ ἐπώνυμος τῶν παρ' Εὔβοιαν Λιχάδων νήσων μυθικὸς Λίχας. Ἀλλ' ἐξετάσας τὸ πρωτότυπον καὶ τὸ ἔκτυπον ἀνέγνων ΑΡΧΩΝΑ ἀντὶ ΛΙΧΩΝΑ· ὅθεν ἐξάγεται, ὅτι πρόκειται περὶ γνωστοῦ καὶ ἐντίμου προσώπου. Ὁ Ἄρχων — Archo, frater Xenarchi praetoris Liv. XLI 24,1 ἔτους 174 — μετὰ τοῦ Φιλοποίμενος, τοῦ Λυκόρτα καὶ τοῦ Πολυβίου σπουδαῖος ἐγένετο τῶν Ἀχαιῶν πολιτευόμενος (πρβ. Wilcken RE² II 564 Archon 6). Κατὰ τὸ 188/7 ὁ Πολύβιος XXII 9,8 ποιεῖται μνείαν—***τοῦ Φιλοποίμενος καὶ Λυκόρτα, σὺν δὲ τούτοις Ἄρχωνος, πολλοὺς καὶ ποικίλους διαθεμένων λόγους ὑπὲρ τοῦ καλῶς μὲν διῳκῆσθαι τὰ κατὰ τὴν Σπάρτην καὶ συμφερόντως αὐτοῖς μάλιστα τοῖς Λακεδαιμονίοις***—καὶ τοῦτο ἀντιλέγοντος τοῖς ὑπὸ τοῦ Κοΐντου Καικιλίου εἰρημένοις. Τρὶς ἐξελέγη στρατηγὸς τοῦ κοινοῦ, 187(;), 172/1, 170/69. Ἐπὶ τῆς τρίτης στρατηγίας ἀπηλευθερώθη ὁ Σωτίων ὑπὸ τοῦ Πρατία Τελεσία Αἰγιέως ***στραταγέοντος τῶν Ἀχαιῶν Ἄρχωνος Αἰγιράτα*** Syll. ²851. Καὶ κατὰ τὸ 172/1 τὴν Χαλκίδα, ἀξιωσάντων τῶν Ῥωμαίων, στρατιωτῶν ἀποστολῇ ὑπεστήριξε καὶ 170/69 ὑπὲρ τῆς τῶν Ῥωμαίων φιλίας λόγους ἐποιήσατο, τῷ δὲ 169/8 πρὸς σύλλυσιν τῶν ἐχθρῶν ἀδελφῶν Πτολεμαίων πρεσβευτὴς εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐπορεύθη. Τίνος ἕνεκα τὴν παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων τιμὴν ἐδέχθη, δὲν εἶναι φανερόν, διότι τὰ

περὶ τοῦ ἔτους 188/7 προειρημένα δυσκόλως παρέχουσι αἰτιολογίαν τινά. Ἐπειδὴ δὲ τῷ 182 ὁ Λυκόρτας ἐν Σικυῶνι μάλιστα συνεβούλευσε τοῖς Ἀχαιοῖς, νὰ προσλάβουν τὴν Σπάρτην εἰς τὸ κοινὸν (Πολυβ. XXIII 17), καὶ διὰ τοῦτο, κατά τε τὸν Βιλαμόβιτς καὶ τοὺς ἑπομένους, ἐτιμήθη ἐν Ἐπιδαύρῳ διὰ τῆς βάσεως IG IV 1421, φερούσης τὴν ἐπιγραφὴν παρομοίαν ἐκείνῃ:

ἁ πόλις ἡ τῶν Λακεδαιμονίων
Λυκόρταν Θεαρίδα Μεγαλοπολί-
ταν ἀρετᾶς ἕνεκεν καὶ εὐνοίας
ἇς ἔχων διατελεῖ εἰς αὐτάν.

οὐχὶ ἀπιθάνως θὰ ἀναφέρωμεν τήν τε ὑπὲρ τῶν Λακεδαιμονίων ἐνέργειαν τοῦ ἄρχοντος καὶ τὴν ἀντὶ ταύτης δοθεῖσαν εἰκόνα εἰς τὸ ἔτος 182 π. Χ.

Β. ΜΕΘΑΝΑ — ΑΡΣΙΝΟΗ Η ΚΑΤΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΝ

I. Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 425 οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ τὸν Θουκυδίδην (Δ', 45,2 56) ***παραπλεύσαντες ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν πρῶτον καὶ ἀπόβασίν τινα ποιησάμενοι ἀφίκοντο ἐς Μεθώνην τὴν μεταξὺ Ἐπιδαύρου καὶ Τροιζῆνος, καὶ ἀπολαβόντες τὸν τῆς Χερσονήσου ἰσθμὸν ἐτείχισαν, ἐν ᾧ ἡ Μεθώνη ἐστί, καὶ φρούριον καταστησάμενοι ἐλῄστευσαν τὸν ἔπειτα χρόνον τήν τε Τροιζηνίαν γῆν καὶ Ἁλιάδα καὶ Ἐπιδαυρίαν. ταῖς δὲ ναυσίν, ἐπειδὴ ἐξετείχισαν τὸ χωρίον, ἀπέπλευσαν ἐπ' οἴκου.***

Κατὰ τὸ ἔτος 421 ἐν τῇ ἀπὸ Νικίου καλουμένῃ εἰρήνῃ ὡρίζετο (Θουκ. Ε' 19,7)· ***ἀποδόντων δὲ καὶ Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίοις Κορυφάσιον καὶ Κύθηρα καὶ Μεθώνην καὶ Πτελεὸν καὶ Ἀταλάντην.***

Ὁ δὲ Στράβων VIII 374 γράφει· ***μεταξὺ δὲ Τροιζῆνος καὶ Ἐπιδαύρου χωρίον ἦν ἐρυμνὸν Μέθανα καὶ χερρόνησος ὁμώνυμος τούτῳ· παρὰ Θουκυδίδῃ δὲ ἔν τισιν ἀντιγράφοις Μεθώνη φέρεται ὁμώνυμος τῇ Μακεδονικῇ, ἐν ᾗ Φίλιππος ἐξεκόπη τὸν ὀφθαλμὸν πολιορκῶν· διόπερ οἴεταί τινας ἐξαπατηθέντας ὁ Σκήψιος Δημήτριος τὴν ἐν τῇ Τροιζῆνι Μεθώνην ὑπονοεῖν, καθ' ἧς ἄρασθαι λέγεται τοὺς ὑπ' Ἀγαμέμνονος πεμφθέντας ναυτολόγους, μηδέποτε παύσασθαι τειχοδομεῖν, οὐ τούτων, ἀλλὰ τῶν Μακεδόνων ἀνανευσάντων, ὥς φησι Θεόπομπος*** (fr. 344 Gr.-Hunt = F 384 Jacoby), ***τούτους δ' οὐκ εἰκὸς ἐγγὺς ὄντας ἀπειθῆσαι.***

Ὅθεν ὁ Stahl καὶ ὁ Hude παρὰ Θουκυδίδῃ διώρθωσαν παρὰ τὰ διασωθέντα χειρόγραφα «Μέθανα», ἐνῷ ὁ Classen διετήρησε «Μεθώνην», καὶ τοῦτο ὀρθότατα, καθὼς ἀπέδειξεν ὁ Dittenberger Hermes XLII 1907, 542. Διότι πῶς θὰ ἠδύνατο νὰ γράψῃ ὁ Θουκυδίδης «ἐς Μέθανα» (οὐδέτερον) «***τὴν***...». Ὥστε μένει ἡ ἀμφιβολία, πότερον πρέπει νὰ γράψωμεν, ἀττικιστὶ ***Μεθώνην*** ἢ ὡς ὁ Dittenberger, ὅστις καὶ ἐπιγραφὴν (IG IV 853_{20}) παραβάλλει, ***Μεθάναν***. Ἐγὼ φρονῶ, ὅτι διὰ τὴν Δωρικὴν διάλεκτον ὁ Dittenberger εἶχε δίκαιον, διὰ τὸν Θουκυδίδην ὅμως τὰ ἡμέτερα χειρόγραφα καὶ ὁ Classen. Οὔτε Σπάρταν οὔτε Μεσσάναν ἔχει γράψει ὁ Θουκυδίδης.

«Τὰ Μέθενα», τὰ νῦν ἔτι γνωστὰ παρὰ πᾶσιν, ἔχει ὁ Παυσανίας Β' 34: ***τῆς δὲ Τροιζηνίας γῆς ἐστιν ἰσθμὸς ἐπὶ πολὺ διέχων ἐς θάλασσαν, ἐν δὲ αὐτῷ πόλισμα οὐ μέγα ἐπὶ θαλάσσῃ Μέθανα ᾤκισται. Ἴσιδος δὲ ἐνταῦθα ἱερόν ἐστι καὶ***

ἄγαλμα ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς Ἑρμοῦ, τὸ δὲ ἕτερον Ἡρακλέους. τοῦ δὲ πολίσματος τριάκοντά που στάδια ἀπέχει θερμὰ λουτρά· φασὶ δὲ Ἀντιγόνου τοῦ Δημητρίου Μακεδόνων βασιλεύοντος τότε πρῶτον τὸ ὕδωρ φανῆναι... 2) ὁ δὲ ἐν τοῖς Μεθάνοις μάλιστα... 3) ἔλεγον δὲ οἱ περὶ τὰ Μέθανα... 4) τὰ μὲν δὴ Μέθανα ἰσθμός ἐστι τῆς Πελοποννήσου· ἐντὸς δὲ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Τροιζηνίων ὅμορός ἐστιν Ἑρμιόνη.

II. Τὴν τοποθεσίαν τῆς Μεθώνης ἢ τῆς Μεθάνης μετὰ τὸν Chandler εἶδεν ὁ Dodwell (Class. Tour II 282)· οὗτος ὀρθῶς ἀναφέρει τὰ τοῦ Παυσανίου πρὸς τὰ ἐρείπια, καὶ ἀναγράφει κεφαλὴν ἐπιγραφῆς· «ὑπὲρ βασιλέως Πτολεμαίου καὶ βασιλίσσης Κλεοπάτρας θεῶν Φιλομητόρων» κτλ., ἣν ὁ Boeckh CIG 1191 πιθανῶς συνδέει μετὰ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἴσιδος. Πληρέστερον εἶναι τὸ ἀντίγραφον τοῦ Fraenkel IG IV 854, ὅπερ μετὰ τὸ ***Φιλομητόρων*** ἔχει καὶ τὰ ἑξῆς ***καὶ τῶν τ[έ]κνων αὐτῶν θεοῖς το[ῖς] μεγάλοις Τίμαιος τῶν φίλων καὶ συναπο[σ]ταλέντες α[ὐτ]ῶι παρεφεδρε[ῦ]σαι ἐξ Ἀλε[ξ]ανδρείας*** (τὰ λοιπὰ ἴχνη δυσανάγνωστα καὶ πολὺ ἀμφίβολα πβλ. Dittenberger Or. 115). Ἐκ τούτων φανερὸν ἐγένετο, ὅτι πρὸ τοῦ 146 π. Χ. οἱ Πτολεμαῖοι εἶχον φρουρὰν ἐν Μεθώνῃ.

III. Κατὰ τὸ 1842 ἐν τῷ Σαρωνικῷ κόλπῳ παρὰ τὸν λιμένα τῆς Αἰγίνης εὑρέθη κεφαλὴ τέχνης Αἰγυπτιακῆς ἑλληνιζούσης, παριστάνουσα τὸν ἕκτον Πτολεμαῖον. Ὁ J. Six (Ath. Mitt. 1887, 212, πίν. VII VIII) ᾔκασεν, ὅτι προήρχετο ἐκ τοῦ ἐν Μεθάνοις, ὡς πολὺ πλησίον κειμένοις, Ἱεροῦ τῆς Ἴσιδος (Παυσ., IG IV 854).

IV. Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1896 εὕρομεν ἐν τῇ ἀγορᾷ τῆς ἀρχαίας πόλεως Θήρας βωμὸν ταινίαις καὶ βουκράνοις κεκοσμημένον, περιέχοντα τὴν πρώτην φορὰν ὄνομα πόλεως Ἀρσινόης τῆς ἐν Πελοποννήσῳ. Τὴν ἐπιγραφὴν κατὰ τὴν τότε γνώμην τοῦ Strack, ἐδημοσιεύσαμεν (IG XII 3, 466 (1898)) ὡς Πτολεμαίου Φιλοπάτορος· ἔπειτα ὅμως ἀπεδόθη τῷ Φιλομήτορι (Strack Archiv. Papyrusf. I 1901, 206, 19, P. Meyer Heerwesen der Ptolemäer 1900, 167, Dittenberger Or. 102, v.-Hiller Festschrift O. Hirschfeld 1903, 93). Ὕστερον, ὁρμώμενος ἐκ τῶν παρατηρήσεων τοῦ M. Holleaux Archiv Papyrusf. VI (1920) 9. 20, περὶ μὲν τοῦ Φιλομήτορος καὶ τῆς Ἀρσινόης σύμφωνον τῇ προτέρᾳ, περὶ δὲ τῆς προτέρας ἐπιγραφῆς καὶ διορθώσεως αὐτῆς ὕστερον γενομένης διάφορον γνώμην ἐξέφρασα Klio XVII 1920, 95. Κατὰ ταύτην ἡ πρώτη ἐπιγραφὴ τοῦ ἔτους 163 π. Χ. ἦτο ἡ ἑξῆς:

[βασιλεῖ Πτολεμαίωι καὶ]
[βασιλίσσηι Κλεοπάτραι θε]-
[οῖς Φιλομήτορσι καὶ τῶι υἱῶι]
Πτολεμα[ίωι κα]ὶ τοῖς ἄλλοις
θεοῖς τὸν [βω]μὸν [κατε]-
[σκεύασαν Ἀρίστιππος]
[Θεοξένου Ἀλεξανδρεὺς]
[τῶν διαδόχων ὁ τεταγμέ]-
[νος ἐπὶ Θήρας, καὶ] Εἰρηναῖος
Νικίου [Ἀλε]ξανδρεὺς
ὁ γραμμα[τεὺ]ς τῶν κατὰ Κρήτην
καὶ Θήραν [κ]αὶ Ἀρσινόην
τὴν ἐν [Π]ελοποννήσῳ
στρατιω[τ]ῶν καὶ μαχίμων
καὶ οἰκον[ό]μος τῶν αὐτῶν τόπων.

τὸ δὲ δεύτερον, διωρθωμένον ἢ μᾶλλον διεφθαρμένον κείμενον νῦν ἀναγιγνώσκομεν

ὑπὲρ Ἀρισ[τίπ]που τοῦ Θεο-
ξένου Ἀλ[εξαν]δρέως τῶν δια-
δόχων τοῦ [τετ]αγμένου ἐπὶ Θήρας
βασιλεῖ Πτολεμα[ίωι κα]ὶ τοῖς ἄλλοις
θεοῖς τὸ[ν βω]μὸν ἕνεκεν τῆς [ἧς]
εἶχεν καλο[καγ]αθίας εἴς τε τοὺς στρα-
τιώτας κα[ὶ τ]ὴν πόλιν καὶ τὰ τοῦ
βασιλέως [πρ]άγματα καὶ εἰς τοὺς
θεοὺς εὐσ[ε]βείας Εἰρηναῖος
Νικίου [Ἀλε]ξσανδρεὺς
ὁ γραμμα[τε]ὺς τῶν κατὰ Κρήτην
καὶ Θήραν]κ]αὶ Ἀρσινόην
τὴν ἐν Π[ε]λοποννήσωι
στρατιω[τ]ῶν καὶ μαχίμων
καὶ οἰκον[ό]μος τῶν αὐτῶν τόπων.

καὶ τοῦτο μετεγράφη ὀλίγῳ μετὰ τὸ πρότερον, ὅτε ἐπρόκειτο περὶ τιμῆς τοῦ ἀναχωροῦντος ἐκ Θήρας Ἀριστίππου. Πβ. Wilcken Urk. Ptolemäerzeit I σ. 496. 658.

V. Ἐν Μαγνησίᾳ τῇ ἐπὶ Μαιάνδρῳ ὑπὸ τὸ ψήφισμα τῶν Παρίων μεταξὺ ἄλλων νησιωτῶν, οἵτινες κατὰ τὰ αὐτὰ ἐψηφίσαντο, εὑρέθησαν καὶ Ἀρσινοεῖς (Kern Inschr. Magn. 1900, 50_{78}, Syll. ²261). Ἐρωτηθεὶς τότε ὑπὸ τοῦ ἐκδότου ἐνόμιζον, ὅτι ἴσως ἀνήκουν οὗτοι εἰς τὴν ἐν Πελοποννήσῳ Ἀρσινόην, «τὰ Μέθανα», ὡς ἐν ἰσθμῷ χερσονήσου κείμενα, καθὼς καὶ ἡ Πελοπόννησος αὐτὴ Πέλοπος καλεῖται νῆσος. Ἀλλ' ἡ βελγικὴ σκαπάνη ἐν Καρθαίᾳ τῆς Κέω ἀνεκάλυψε ψήφισμα τῶν Καρθαιέων· ***ἐ[πει]δὴ Ἱέρων Τιμοκράτους Συρακόσιος τεταγμένος ὑπὸ τὸμ βασιλ[έα] Πτολεμαῖον παραγεγεννημένος εἰς τὴν νῆσον μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Πατρόκλου καθεστηκὼς ἐπιστάτης ἐν Ἀρσινόηι...***, ὅθεν μεθ' ἱκανῆς ἀσφαλείας ἀπεδείχθη, ὅτι ἡ Ἀρσινόη ζητητέα κατὰ τὴν Κέων (Graindor Musée Belge XXX 1906, 95,18, IG XII 5, 1061). Ἐπειδὴ δύο μόνον πόλεις, Ἰουλὶς καὶ Κάρθαια, διέμειναν, δὲν δύναται ἡ Ἀρσινόη νὰ εἶναι ἄλλη εἰμὴ ἡ Κορησσία ἢ ἡ Ποιάσσα· φαίνεται δ' ἡ γνώμη τοῦ Graindor ὀρθοτέρα τῆς ἡμετέρας, ὅτι δηλαδὴ ἡ Κορησσία, τὸ εὐρύχωρον καὶ καλὸν ἐπιλιμένιον τῆς Ἰουλίδος ἔλαβε τὸ ὄνομα τῆς Αἰγυπτιακῆς βασιλίσσης (Graindor Musée Belge XXI 1921, 124). Νέαν ἀπόδειξιν προσέθηκα νεωστὶ Historische griech. Epigramme 1926, 96· κατὰ τὸν Χρεμωνίδειον καλούμενον πόλεμον Πάτροκλος ὁ τοῦ Πτολεμαίου ναύαρχος κατῴκει ἐν Ἰουλίδι (IG XII 3, 320), ἡ δὲ κόγχη, ἥντινα κατὰ τὸ τοῦ Καλλιμάχου ἐπίγραμμα τότ' ἀνέθηκεν ἡ Σεληναία τῇ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ζεφυραίᾳ Ἀρσινόῃ, εὑρέθη «***παρὰ θῖνα Ἰουλίδα***», δηλονότι ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῆς ἀρχαίας Κορησσίας. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐρεύνης ταύτης εἶναι ὅτι ἡ ἐν Πελοποννήσῳ Ἀρσινόη οὐδεμίαν σχέσιν εἶχε πρὸς τὴν νησιωτικὴν Ἀρσινόην.

VI. Ὁ ἔφορος τοῦ ἐν Ναυπλίᾳ Μουσείου Φαρμακόπουλος ἐν «Μεθάνοις» ἀνεκάλυψε χαλκοῦν νόμισμα, ὁ δὲ Ἰ. Σβορῶνος ἐξέδωκεν αὐτὸ ἐν τῇ Διεθν. ἐφημερ. τῆς νομισματικῆς ἀρχαιολογίας VII 1904, 397, (B. Head Hist N. ²1911, 442):

Κεφαλὴ Ἀφροδίτης ἢ μᾶλλον Ἀρσινόης Γ' (συζύγου τοῦ Πτολεμαίου τοῦ Δ') πρὸς δεξ.	Α—Σ Ρ—Ι	Ἥρως γυμνὸς ἱστάμενος πρὸς δ., φέρων δ' ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κράνος, τὴν δεξ. στηρίζων ἐπὶ δόρατος, τὴν δ' ἀριστ. ἔχων ἐπὶ τῆς εἰς τὴν γῆν ἐρειδομένης ἀσπίδος αὐτοῦ.

Βασιζόμενος πρὸ πάντων ἐπὶ τῶν ἐπιγραφῶν τῆς Θήρας ἀπένειμεν αὐτὸ ὁ Σβορῶνος τῇ κατὰ Πελοπόννησον Ἀρσινόῃ καθὼς καὶ 18 ὅμοια ἐν Κρήτῃ εὑρεθέντα νομίσματα, ἃ πρότερον ἀπεδίδοντο τῇ Κρητικῇ Ἀρσινόῃ. Βεβαία εἶναι μόνον ἡ Κρητικὴ προέλευσις τῶν τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν ΑΡΣΙ, ἀλλὰ διαφόρους τύπους (Ἀθηνᾶς καὶ δελφίνων) φερόντων πολὺ νεωτέρων καὶ Κρητικῆς τεχνοτροπίας χαλκῶν νομισμάτων.

VII. Κατὰ τὸ 1918 ὁ Π. Καββαδίας ἐξηκολούθησε τὴν διακοπεῖσαν [1] ἀπὸ τοῦ 1909 ἔρευναν τοῦ Ἐπιδαυρίου ἐδάφους περὶ τὰ ἐρείπια τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ, ἀνεκάλυψε δὲ ἐκτὸς ἄλλων πολυτίμων ἐπιγραφῶν καὶ ἀπόσπασμα πλακὸς μεγάλης ὀπισθογράφου, ὃ καὶ ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ Ἐφημερίδι 1918, 151/4 (ἐτυπώθη τῷ 1921) μετὰ πάντων τῶν ἀπαιτουμένων σχολίων. Περιέχει κρίσιν ἕνδεκα πόλεων ***περὶ τὰς χώ[ρας, ἃς ἀμφέβαλλον Ἐπιδαύριοι καὶ Ἀρσινοεῖς.*** Αἱ κρίνουσαι πόλεις ἀνήκουσιν εἰς τὸ Ἀχαϊκὸν κοινόν, διότι ἐν ἀρχῇ εὑρίσκεται ἡ χρονολογία ***[ἐπὶ στρ[αταγοῦ τοῖς Ἀχαιοῖ[ς*** - -, καὶ καθὼς νομίζω καὶ τρίτη κατὰ τὸν ἐπώνυμον τὸν Ἀρσινοέων. Τὸ μῆκος τῶν στίχων φαίνεται ἀδύνατον νὰ ἐξακριβωθῇ. Τῶν κρινουσῶν πόλεων ὀνόματα σῴζονται μόνον « - - ***Πελλάνα Αἴγ[ιον - - Θελφ]οῦσσα*** (ἢ ***Θελπ]οῦσσα***), τὸ δ᾿ ὀπίσθιον μέρος ἀναφέρει τοὺς δικαστὰς κατὰ πόλεις. Τῆς προτέρας στήλης σῴζονται μόνον ὀλίγα λείψανα, ἡ δευτέρα ἀναφέρει 14 ***[Θελφ]ουσσίους*** περιεῖχε δὲ καὶ πλείονας, διότι τὸ κάτω μέρος εἶναι κολοβόν. Τὰ γράμματα εἶναι τοῦ τρίτου π. Χ. αἰῶνος, παραβάλλει δὲ ὁ Καββαδίας τὸ τῶν Μεγαρέων μεταξὺ Ἐπιδαυρίων καὶ Κορινθίων κριτήριον IG IV 926, καὶ θεωρεῖ πιθανόν, ὅτι ἀφ᾿ οὗ οἱ Ἐπιδαύριοι προσεχώρησαν εἰς τὴν τῶν Ἀχαιῶν συμπολιτείαν (τῷ 242 π. Χ.) θὰ ἐπεδίωξαν, ἀμέσῳ ἢ ἐμμέσῳ παρεμβάσει τῆς συμπολιτείας, νὰ λύσωσιν, ἃς εἶχον ὁροθετικὰς διαφορὰς πρὸς τοὺς ἑαυτῶν γείτονας, τούς τε Κορινθίους [2] καὶ τοὺς Ἀρσινοεῖς (Μεθωναίους). Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἀπεδείχθη, ὅτι οἱ Ἀρσινοεῖς ἦσαν γείτονες τῶν Ἐπιδαυρίων· τοῦτο δὲ ἰσχύει μόνον διὰ τοὺς Κορινθίους, Ἀργείους, Ἑρμιονεῖς Τροιζηνίους καὶ καθ᾿ ὅσον χρόνον αὐτόνομοι ὑπῆρχον, τοὺς Μεθαναίους. Ἐπειδὴ δὲ αἱ ἄλλαι πόλεις ἔσῳζον τότε τὰ πάτρια ὀνόματα, μόνοι οἱ Μεθαναῖοι ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ κληθῶσιν Ἀρσινοεῖς.

VIII. Ἄλλης στήλης μέρος δεξιὸν εὑρίσκεται ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Ἱεροῦ, ἧς μῆκος μέγιστον 0.20, ὕψος μέγιστον (λείπει τὸ κάτω μέρος) 0.515, πάχος 0.12. Τὰ γράμματα εἶναι στενά, καθὼς ἐν τῷ ψηφίσματι τοῦ κοινοῦ τῶν Βακχιστῶν τῆς Θήρας IG XII suppl. 1296 (159/8 - 147/6 π. Χ.) καὶ ἐν τῷ τῶν ἀλειφομένων (αὐτόθι IG XII 3, 331, καὶ suppl. p. 285 ἐτῶν 156/52 π. Χ.). Τὰ σχήματα ΑΛΔ ΕΘΝΟΟΠΠΡΣ συμφωνοῦσι τῇ τοῦ Φιλομήτορος βασιλείᾳ.

1 Ἐκτὸς μικρᾶς ἀνασκαφῆς τοῦ 1916.

2 Διατηρεῖται στήλης μέρος ἀριστερόν, 24 στίχων, ὧν διακρίνονται· [13] *στάλας ἐν τοῖ[ς - - Ἐπι] -* [14] *δαυρίων βουλὰ ὀν - -* [15] *τῶν Ἐπιδαυρίων δ[- - πα]*[16]*ρὰ τᾶι τα -* [6] *- ος - -* [17] *[. . τ]οὺς Ἀχαιοὺς - -* [18] *Κορινθίους - -* [19] *[μὴ ἀντιλεγον - -* [20] *. . . οι Ἀχαιοὶ* [21] *-* [5] *- αι τοὺς Ἐπι[δαυρίους - -* **Φαίνεται λοιπόν, ὅτι πρόκειται περὶ κρίσεως τῶν Ἀχαιῶν περὶ τῶν ὅρων τῶν Ἐπιδαυρίων καὶ Κορινθίων, ἀκυρωθείσης ἐπειδὴ οἱ Κορίνθιοι ἀντέλεγον, καθὼς μαρτυρεῖ τὸ IG IV 926.**

[- - ἐν Τροζᾶνι - - τ]οῦ γ' Νίκωνος, ἐν Ἀρσι- 26+x
[νόαι δὲ ἱερέος τᾶι] Ἀθάναι Φειδοστράτου, 33
[κατὰ τάδε ἐγένετο ἁ] ὁμολογία Τροζανίων 33
[καὶ Ἀρσινοέων] εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον. ᵛ 31
[ἡκόντων πὰρ βασιλέως] Πτολεμαίου πρεσ- ᵛ § I 33
[βευτᾶν καὶ κριτᾶν π]ερὶ τᾶς χώρας τᾶς καλουμέ- 37
[νας ± 5- καὶ Χερσο]νάσου καὶ Πραξωνείου, καὶ 37
[ταῦτα καὶ ἰσθμὸν] τὸν καὶ Στενίταν κοινὰ εἶμε[ν]. 38
[τᾶς δὲ τομᾶς τᾶς] λιθίνας καὶ τᾶς ξυλίνας ᵛᵛ § II 35
[καὶ τᾶς ἀναγωγᾶς καὶ τᾶς καταγωγᾶς καὶ πα- 34
[ραγωγᾶς μηθαμὰ μη]θεὶς κωλυέτω τοὺς πριαμέ- ᵛ 37
[νους· ἀναγωγᾶς δὲ κ]αὶ καταγωγᾶς καὶ παραγωγᾶς 38
[μὴ κωλύειν τοὺς ἄγ]οντας, μηδὲ ἄλλο μηθὲν πράσ- 37
[σειν τοὺς κὰτ τὰν] ἐ[ρ]γασίαν μηδὲ τὸν τὸν χάρακα 38
[οἰκοῦντα· εἰ δὲ μή, ἁ μ]ὲν πόλις μυρίας δραχμὰς καὶ 39
[ὁ ἰδιώτας δὲ] χιλίας δραχμὰς καὶ ὅ,τι Βασιλίδι ᵛᵛ 39
[χρὴ τελείτω. δικ]άζεσθαι μετὰ τᾶς Χερσονάσου ᵛ § III 38
[καὶ τὰν καλουμέ]ναν Διαστενῖτιν ἀπό τε τοῦ κατὰ ᵛ 40
[τὰν χώραν τὰν] ὁρισθεῖσαν, καθὼς εὐδόκησάν πο- ᵛᵛ 39
[κα, καὶ τὸν χάρα]κα τὸν ἐπὶ τοῦ Στενίτα· τὸν δὲ ᵛᵛᵛ 38
[Στενίταν κα]ὶ τὰν ἐκτὸς τοῦ χάρακος χώραν ᵛᵛᵛᵛ 38
[τὰν ἀπὸ τοῦ χάρ]ακος ἐπὶ τὸν λευκὸν Ἑρμᾶν τὸν ποὶ 39
- - - - - κοινὰν εἶμεν στάλαις ὁρισθεῖσαν, ᵛ 28+x
[τά τε τῶν Πραξω]νείων(;) καὶ τᾶς κοινᾶς χώρας κοινά. ᵛᵛ 41
[ἐν τᾶι κοινᾶι] χώραι τὰς κτήσεις βεβαίας εἶμεν. ᵛᵛ § IV 40
[ὅρους δὲ θέμεν] ἀπὸ τοῦ χάρακος ἐπὶ τὸν λευκὸν ᵛᵛᵛ § V 41
[Ἑρμᾶν τὸν ποὶ ± 5]αν καὶ τὰς ἁλὰς καὶ τὸ Λιμένιον ᵛ 37+x
- - - - - διδ[οσ]θαι δὲ ἐξαγωγὰν κατ' ἐνιαυ- § VI 26+x
[τὸν - - - -]ἀτελέων ἀργαζομενᾶν τᾶν ἁλᾶν, 28+x
[ὁποσᾶν ἐπι]μελεῖται ὁ ἐγδεξάμενος τὰς ἁλὰς 36
[τὰς ἐπὶ τῶι] καλουμένωι Στενίται, καὶ τοὺς ᵛᵛ(ᵛ) 36
[κὰτ τὰ στ]άλαις ὁρισθέντα· ἐξουσία δ' ἔστω 33
[καὶ ἄλλους]. ὅσα δὲ π[ολ]έμαρχοι ἢ δαμιοργοὶ ᵛᵛ § VII 36
[ἀπέπραξαν] [[ε]] εἴτε ἐκ τᾶς χώρας εἴτε ἐν τᾶι πό- 35
[λει εἴτε ἔ]ξω τᾶν χωρᾶν, ἀπότομα εἶμεν, καὶ ᵛ 34
[σωμάτων καὶ χ]ρημάτων· εἰ δὲ δικαξεῖται, ᵛᵛ 34
[ἁ δίκα ἀτελὴς ἔστω, ὀφέλτω δ]ὲ χιλίας δραχμὰς 36
[καὶ ἀποδωσεῖ τὰν γενομ]έναν ἐπικαρπίαν 33
- - - - (ἴχνη ἄδηλα)

1. Καθὼς φαίνεται, ἀγνοοῦμεν τὸν τῆς Τροιζῆνος ἐπώνυμον. Τὸ ὄνομα τοῦ ἐπωνύμου ἦτο ἄλλο ἢ Νίκων· τοῦτο δὲ τοῦ πατρός, τοῦ πάππου καὶ τοῦ προπάππου ἦτο, ὡς Ἀρίσταρχος τρὶς τοῦ Νουμηνίου (Larfeld Gr Epigr [3] 103).

2. ***Ἀθάναι*** Ἡ εἰκὼν τῆς θεᾶς εὑρίσκεται μόνον ἐν νομίσμασι «Μεθαναίων» τοῦ Γ' μ. Χρ. αἰῶνος (Head [2]442). Περὶ δὲ τῆς κεφαλῆς τῆς ἐν τοῖς νομίσμασι τῆς ***Κρητι-***

κῆς Ἀρσινόης ἴδε τμῆμα VII. Διότι δὲν δυνάμεθα νὰ ἀμφιβάλλωμεν, ὅτι ὀρθῶς ἀπένειμεν αὐτὰ ὁ Σβορῶνος, ὁ ἄριστος τῆς Κρήτης νομισματογνώμων, τῇ τοῦ Μίνωος νήσῳ.

5. ***Πτολεμαίου*** δηλονότι τοῦ Φιλομήτορος, ὅστις κατὰ τὰ ἔτη 163-146 συνεχῶς ἐβασίλευσε τῆς Αἰγύπτου.

6. ***κριτᾶν*** προσεθήκαμεν, ἵνα συμπληρωθῇ τὸ χάσμα. Ἀφ᾽ οὗ δὲ τὸ τῶν κριτῶν καθῆκον δὲν ἦτο μόνον τὸ διακρίνειν, ἀλλὰ καὶ τὸ διαλύειν, δὲν φαίνεται ἀπίθανον, ὅτι ἐκ τῆς κρίσεως ἐγένετο διάλυσις τοὐλάχιστον, ἐν μέρει, καὶ ὡς ἐπακολούθημα ὁμολογία. Οὕτως ὁ δεύτερος Πτολεμαῖος, ἢ μᾶλλον ὁ ναύαρχος αὐτοῦ Πάτροκλος ἔστειλεν ἐπιστάτην καὶ δικαστὰς ἐξ Ἰουλίδος τῆς Κέω πέντε, οἳ παραγενόμενοι εἰς Θήραν τὰ μὲν διέλυσαν, τὰ δὲ ἐδίκαξαν (IG XII3, 320), τὸ δ᾽ ἀποτέλεσμα ἦτο ὁ ὑπ᾽ Ἀρτεμιδώρου τοῦ Περγαίου ἱδρυθεὶς τῆς Ὁμονοίας βωμὸς (IG XII3 suppl 1336). Τοῦτο ἐγένετο· κατὰ τὸν Χρεμωνίδειον πόλεμον (266-263) πρ. Χρ. ἴσως δὲ τότε μετωνομάσθη ἡ Μεθάνα εἰς Ἀρσινόην καὶ ἔλαβε φρουράν, καθὼς καὶ ἡ Πατρόκλου χάραξ, τὸ παρὰ τὸ Ἀττικὸν Σούνιον Γαϊδουρονήσι.

6. ***τᾶς χώρας τᾶς καλουμέ[νας ἱερᾶς]*** » ἴσως δὲ καὶ ***[κοινᾶς]*** ἕπεται 8 «***κοινὰ εἶμεν***, ὡσαύτως 23. Ἐὰν παραδεχθῶμεν ***κοινᾶς*** «καὶ πρὸ ταύτης τῆς ὁμολογίας ὑπῆρχε τοιαύτη κοινὴ χώρα, καθὼς μεταξὺ Ἑρμιόνης καὶ Ἐπιδαύρου (ἰδὲ τὰ Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν 1928 σ. 108 στ. 14), εἰ δὲ μή, τότε πρῶτον ἡ ἐπωνυμία ἐγένετο. Πβ. Θουκυδ. Ε´ 42 ***ὡς ἦσάν ποτε Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς ἐκ διαφορᾶς περὶ (Πανάκτου) ὅρκοι παλαιοὶ μηδετέρους οἰκεῖν τὸ χωρίον ἀλλὰ κοινῇ νέμειν*** (Wilamowitz SB Ak. Berlin 1927 10[1]).

7. ***Χερσονάσου***· τῆς τῶν νῦν Μεθάνων. ***Τὸ Πραξώνειον***· ὄνομα χώρας οἷον ἐν Θήρᾳ ***τὰ ἀνειλημμένα ὑπὸ τοῦ οἰκονόμου εἰς τὸ βασιλικὸν χωρία· τὸ Τεισαγόρειον καὶ τὸ Καρκίνειον καὶ τὰ καλούμενα Καλλιστράτεια*** κτλ. (IG XII3, 327), ἀπὸ ἰδιώτου τινὸς Πράξωνος. Ὅθεν ἐν στ. 24 ***[τῶν Πραξω]νείων*** συνεπληρώσαμεν ἴσως οὐχὶ ἀπιθάνως.

8. ***[Ἰσθμὸν] τὸν καὶ Στενίταν*** πβ. «τὸν τῆς Χερσονήσου ἰσθμὸν» Θουκυδίδου (ἴδε I). Διατηρεῖται καὶ τὸ ὄνομα κατὰ τὸν Μηλιαράκην (Γεωγρ. Ἀργολίδος 205) «ἑκατέρωθεν μόνον τοῦ ἰσθμοῦ ὑπάρχουσιν ὕφορμοί τινες, πρὸς Α τὸ ***Στενό,*** πρὸς Δ δὲ τὸ Θυννί, [1] «καθὼς καὶ βορειότερον τούτου ὑπὸ τὴν πόλιν τῶν ἀρχαίων Μεθάνων μικρὸς ὕφορμος τὸ Βαθύ, ἔνθα προσορμίζονται αἱ ἁλιευτικαὶ λέμβοι. Τὸ Βαθὺ ἴσως ἀντιστοιχεῖ τῷ ***Λιμενίῳ*** (στ.-26). Οὕτω βλέπομεν ἐκ νέου τὴν παρὰ τοῖς νῦν Ἕλλησι διατήρησιν τῶν ἀρχαίων τοπωνυμιῶν.

9 ***[τομᾶς]*** πβ. Syll. ^{3} 2441_{55} ***ἐδέξατο τὰν τομὰν ἐκ Κορίνθου τῶν λίθων***, 83_{55} ***τοὺς λίθους τέμνειν ἐκ τοῦ Πελαργικοῦ***· περὶ δένδρων, 122_{35} ***ἐτμήθη ἡ κυπάρισσος.***

10. ἡ ***ἀναγωγὴ*** γίνεται εἰς τὸ πλοῖον, ἡ ***καταγωγὴ*** ἐκ τοῦ πλοίου, ἡ ***παραγωγὴ*** διὰ ξηρᾶς, δηλαδὴ εἰς τὴν Ἀρσινόην.

9-14 διακρίνονται οἱ ***πριάμενοι*** (11) ***τὴν τομὴν*** καὶ οἱ ***ἄγοντες*** (13) ἢ διὰ θαλάσσης ἢ διὰ ξηρᾶς καὶ ***οἱ κὰτ τὰν ἐ[ρ]γασίαν*** δηλαδὴ οἱ ἐν ταῖς λιθοτομίαις τέμνοντες καὶ οἱ πελεκίζοντες τὰ δένδρα (ὧν σήμερον μόλις ἴχνη ἔμειναν).

1 Πβ. Wilhelm N. Beiträge 1911, 29, οὕτινος τὴν ρώση ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη. ἐν σ. 32 ἐκφρασθεῖσαν ἐλπίδα ὁπωσδήποτε θὰ πλη·

14/5 ***τὸν τὸν χάρακα [οἰκοῦντα]***· ὁ χάραξ ὡς καὶ ὁ τοῦ Πατρόκλου (πρβ. ἀνωτέρω) ἦτο πιθανῶς φρούριον Πτολεμαϊκόν· τότε ἔκειτο ἐκτὸς τῆς πόλεως, καθὼς ἡ Τηλώνεια ἐκτὸς καὶ ὑπεράνω τῆς πόλεως Πριήνης (I. Priene 4), ἥντινα ἡ φρουρὰ (τῶν Σελευκιδῶν) ἐφύλασσεν.

15/6 ***ἃ μὲν πόλις-δραχμὰς***· πβ. τὴν Τροζανίων καὶ Ἐπιδαυρίων ***ὁμολογίαν***, σύγχρονόν πως οὖσαν (IG IV 941 cum add).=Nikitski Ἐφ. τοῦ ὑπουργείου δημοσίας διαφωτίσεως (Ῥωσσικοῦ) 1902, 445. καὶ Hermes XXXVIII 1903, 406 Wilhelm Beitr I 1911 ***εἰ δὲ δικάξαιτο, ἀποτεισάτω, εἰ μὲν ἰδιώτας, χιλίας δραχμάς, εἰ δὲ πόλις, μυρίας.***

16 ***καὶ ὅ,τι Βασιλίδι [χρὴ τελείτω]***. Ἀσφαλεστάτη εἶναι ἡ ἀνάγνωσις ***Βασιλίδι***· ἐπειδὴ δὲ στερεῖται τοῦ ἄρθρου, δὲν πρόκειται περὶ κοινῆς βασιλίδος ἢ ἀττικιστὶ βασιλίννης ἢ Πτολεμαϊκῆς βασιλίσσης, οὔτε περὶ τῆς Πτολεμαϊκῆς οἰκίας, ἣν ἀναφέρει ἡ κρίσις τῶν Μαγνήτων περὶ Ἰτανίων καὶ Ἱεραπυτνίων (Syll. ³ 685_{95}), ἀλλὰ μᾶλλον περὶ θεᾶς ἢ ἡρωΐδος Βασιλίδος. Καὶ ἡ μὲν Ἀρσινόη ἐν τῷ ἀπ' αὐτῆς καλουμένῳ Ἀρσινοΐτῃ νομῷ ἱερὸν εἶχεν ὡς ἡ τοῦ νόμου θέα (Otto Priester und Tempel I 350)· κατ' ἀκολουθίαν δὲ καὶ ἐν τῇ κατὰ Πελοπόννησον Ἀρσινόῃ ἀπαιτοῦμεν ἱερὸν τῆς ἐπωνύμου, καθὼς καὶ ἐν Θήρᾳ πλησίον τοῦ τῆς Ἴσιδος καὶ τῶν συννάων ἱεροῦ (ἀλλὰ καὶ ἄλλοῦ) εὑρέθη ἀναθηματικὴ πλὰξ Ἀρσινόης Φιλαδέλφου (IG XII 462). Ὕστερον ὅμως ἔμεινεν ἡ θρησκεία, ἤλλαξαν δὲ τὰ ὀνόματα τῶν Ἀρσινοῶν καὶ Βερενικῶν καὶ Κλεοπατρῶν· διεφύλαξαν δὲ τὴν «Βασιλίδα». Ἴσως δὲ καὶ τὸ ἐν Θήρᾳ κοινόν, ὃ ἐν τῷ πρώτῳ ἡμίσει τοῦ Γ' π. Χ. αἰῶνος ἐν τῷ τῆς Ἴσιδος ἱερῷ ἀνέθηκε τὸν Θησαυρὸν κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν (IG XII 3, 443)·

Διοκλῆς καὶ οἱ Βασιλισταὶ τὸν
θησαυρὸν Σαράπι, Ἴσι, Ἀνούβι

οὐχὶ τὸν βασιλέα εἶχεν ἐν νῷ, ἀλλὰ τὴν Βασιλίδα. Πρόκειται λοιπὸν περὶ ποινῆς προσθέτου, ἥτις πέραν τῶν χιλίων δραχμῶν ὠφείλετο, καθὼς τὸ γνωστὸν ***καὶ τὸ ἐπιδέκατον τῆς θεοῦ εἶναι.***

18-24. Περὶ τούτων μὲν περιμένεται ἔτι ἡ κρίσις, περὶ δὲ τῶν ἄλλων ὁμολογεῖται ἤδη ἡ ἔκτασις τῆς κοινῆς χώρας. Περὶ τοῦ χάρακος τοῦ ἐπὶ τοῦ Στενίτα πρόκειται ἔτι ἡ δίκη· ὁ δ' (ἄλλος) Στενίτας καὶ ἡ ἐκτὸς τοῦ χάρακος χώρου ἀνήκει ἤδη εἰς τὴν κοινὴν χώραν. Συμβουλεύω ὅμως τοῖς λίαν ἐπιγραφικοῖς, ὅπως ἐξετάσωσι τούτους τοὺς στίχους καὶ εὕρωσι λύσιν εὐκολωτέραν.

18. ***Διαστενῖτιν***· αὕτη, ὡς τὸ διατείχισμα κεῖται ἐντὸς τῶν τειχῶν, ἦτο ταινία τις ἢ ζώνη ἐντὸς τοῦ πλατυτέρου «Στενίτα».

22/3 προστίθεται γεωγραφικόν τι σημεῖον πρὸς ***τὸν λευκὸν*** (= μαρμάρινον) ***Ἑρμῆν.***

25 ***βεβαίας***· πβ. ***τὸ δεμόσιον βέβαιον τõν χρεμάτον τοῖς ἀποδομένοις τὸ Συπαλεττίον*** IG I² 189 καὶ τὰ τοῦ Kirchhoff καὶ Kirchner καὶ Partsch ἐκεῖ ἀναφερόμενα. Μὴ ἐπιτρεπέσθω λοιπὸν δίκη μηδεμία περὶ τῶν ἐκεῖ κτημάτων, εἰ δὲ μή, ἰσχύουσι ὅσα ἐν τοῖς στίχοις 36-38 περὶ ἄλλων ἐλέχθησαν.

26/33 περὶ τῆς ὁροθεσίας πβ. τὴν κρίσιν τῶν Ῥοδίων τὴν μεταξὺ Σαμίων καὶ Πριηνέων Priene 37_{158}.

27 ***τὰς ἁλὰς καὶ τὸ Λιμένιον***. Πάντες γνωρίζουσι τὰς ἐν Ἀττικῇ Ἀραφηνί-

δας καὶ Αἰξωνίδας Ἁλὰς ὡς δήμων ὀνόματα. Ἐν τῇ τῆς Πριηνίδος χώρας παραθαλασσίᾳ ἔκειντο αἱ **ἁλέαι,** ἃς ἐμισθώσαντο οἱ ἁλῶναι, εἶδός τι τῶν δημοσιωνῶν (publicanorum) I. Priene 111_{114} μετὰ τῶν ἐκεῖ σχολίων. Ὅστις γνωρίζει τὴν φύσιν τοῦ τόπου, θὰ ἐννοήσῃ, ὅτι αἱ ἁλαὶ τῆς Ἀρσινόης ἔκειντο μεταξὺ τοῦ τραχυτάτου ἰσθμοῦ καὶ τῆς πόλεως καὶ ὅτι ἑπομένως τὸ Λιμένιον (ἴδε ἀνωτέρω) ἦτο πλησίον τῆς πόλεως.

28 Προστίθεται πρὸς τὴν μνείαν τῶν ἁλῶν καὶ νόμος περὶ τῆς χρήσεως αὐτῶν.

31 **[ἐπὶ]** δηλ. πρὸς δυσμὰς τοῦ Στενίτου.

31 **τοὺς** ἤτοι ὅρους, 33 **[καὶ ἄλλους]** δηλ. **(ὅρους θέμεν).**

33 καὶ ἐπ. Ταῦτα πάλιν συμπληροῦνται ἐκ τῆς πρὸς στ. 15/6 μνημονευομένης ἐπιγραφῆς· IG IV 752_8 **καὶ τοῖς σώμασιν τοῖς ἀποπραχθεῖσιν ὑπὸ τῶν πολεμάρχων Ἀρτεμιδώρωι, Πύρρωι, Θεοδότωι ἑκάστωι δραχμὰς διακοσίας, ἂν Τροζάνιοι νομίζοντι, καὶ τὰ χωρία καὶ τὰς οἰκίας, ὅσα ἐστὶ ἐρρυτιασμένα ὑπὸ τᾶς πόλιος, ἀποδόμεν τοῖς ἐρρυτιασμένοις.**

35 **ἀπότομα εἶμεν** πβ. τὸ τῶν Ἀχαιῶν ψήφισμα Syll. $^3450_{10}$ **εἰ δέ τε ἐκ τῶν ἔμπροσθε χρόνον... ἔγκλημα γέγονεν... ὑπότομα εἶμεν πάντα.**

36 **δικαξεῖται** πβ. σημείωσιν εἰς στ. 15/6.

IX. Ἡ Μεθώνη, δωριστὶ **ἁ Μεθάνα,** ἦτο μικρὸν καὶ ἀσήμαντον μέρος ἐφ' ὅσον χρόνον ἡ Τροιζὴν καὶ ἡ Ἐπίδαυρος ἐπεκράτουν· ἀλλὰ εἰς τὰς ἔξω δυνάμεις, καθὼς τῷ 425 π. Χ. εἰς τοὺς Ἀθηναίους, παρεῖχεν ὁρμητήριον ὁ λιμήν. Ἀπὸ τοῦ 350 π. Χ. ἔτυχεν αὐτονομίας ἐπί τινα χρόνον, διότι ἔκοψε νομίσματα, φέροντα τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἡφαίστου, χάριν τοῦ Ἡφαιστείου, καὶ στέφανον πυρῶν (corn wreath). Κατὰ τὸν Χρεμωνίδειον πόλεμον (περίπου 264 π. Χ.) ὁ Πτολεμαῖος ἔστειλεν ἐκεῖ φρουρὰν καὶ ἔκτισε χάρακα ἐν τῷ τραχεῖ ἰσθμῷ καὶ ναὸν τῆς Ἴσιδος καὶ ἱερὸν τῆς συζύγου Ἀρσινόης, ἀφ' ἧς ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα· προσέτι δὲ καὶ αὐτόνομος ἐγένετο καὶ ὡς Ἀρσι(νόα) ἔκοψε νομίσματα. Ἴσως δ' ὁ Ἀντίγονος ὁ Δώσων, νικήσας τὸν στόλον τοῦ Πτολεμαίου ἐν ναυμαχίᾳ τινί, περὶ ἧς τόση ἐγεννήθη ἀμφιβολία, ἐγένετο κύριος τῆς πόλεως, διότι ὁ Παυσανίας Β 34, 1 ἀναφέρει ἔκρηξίν τινα — ἴσως τότε **περὶ Μεθώνην τὴν ἐν τῷ Ἑρμιονικῷ κόλπῳ ὄρος ἑπταστάδιον τὸ ὕψος ἀνεβλήθη γεννηθέντος ἀναφυσήματος φλογώδους** (Στράβ. Ι 59) — **Ἀντιγόνου τοῦ Δημητρίου Μακεδόνων βασιλεύοντος** (Παυσσ. Β 34, 1). Δυσκόλως δ' ὁ Παυσανίας ἢ μᾶλλον ὁ συγγραφεύς, ἐξ οὗ προέρχεται ἡ εἴδησις, εἴτε ὁ Ἐρατοσθένης εἶναι οὗτος εἴτε ἄλλος τις, θὰ ἀνέφερε τὸν Μακεδόνα, ἐὰν τότε ἦτο κύριος τῆς πόλεως ὁ Αἰγύπτιος. Ὕστερον ὅμως ὁ Πτολεμαῖος ὁ Δ' ἀνέκτησε τὴν Ἀρσινόην, ἐὰν ἔχῃ τινὰ σημασίαν τὸ νόμισμα (ἴδε VI), καὶ ἔμενεν αὕτη Πτολεμαϊκή, ἀλλ' ὑπὸ ἐλαφρὰν μόνον ἐπίβλεψιν, μέχρι τοῦ 146 π. Χ. Ὕστερον πάλιν ἐκλήθη Μεθάνα. Τῶν ψηφισμάτων IG IV 853 τὸ δεύτερον ἐγένετο ἔτους β' καὶ λ', τοῦτο δὲ ἀπὸ τῆς Ἀκτιακῆς νίκης σημαίνει τὸ 1 π. Χ. (ὁ Wilhelm Beitr. 157, 136 ἀπὸ τοῦ 11 μ. Χ. = 41 μ. Χ., ὃ ὅμως δι' ἄλλας αἰτίας, περὶ ὧν ἀλλαχοῦ ἐρρήθη, φαίνεται ὀλιγώτερον πιθανόν. Ὥστε καὶ ἐν τῷ Γ' μ. Χ. αἰῶνι ἐκλήθησαν **Μεθαναῖοι,** καὶ παρ' Ἱεροκλεῖ 646_{11} **Μέθανα** (**Μεθάνα** ὀρθῶς A. Burckhardt, **Μέθανα** COPM), ἐνῷ ὁ Παυσανίας (τὰ) Μέθανα γράφει, καὶ οἱ σημερινοὶ οὕτως. Ἀπογραφὴ τοῦ πληθυσμοῦ 1907, 96, δῆμος Μεθάνων 1 Μέθανα 156 ἄρρενες, 99 θήλεις = 255 κάτοικοι.

Ἑορτάσας ἐκεῖ κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1921 τὴν ἑορτὴν τῆς Ὑπαπαντῆς ἐν τῇ ὑψηλῇ καὶ ὡραίᾳ θέσει τοῦ Μεγαλοχωρίου, γευσάμενος δὲ καὶ τῆς τοῦ Ἡφαίστου δωρεᾶς, καὶ ἐνθυμούμενος καὶ τὴν τοσαύτας ἀναλογίας παρέχουσαν ἀπαράμιλλον νῆσον Θήραν, ἀφιερώνω τὰς σελίδας ταύτας τοῖς φιλοξένοις Μεθαναίοις.

Γ· ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΘΕΑΡΟΔΟΚΩΝ

Αἱ νεώτεραι ἀνασκαφαὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, διευθυνόμεναι ὑπὸ τοῦ Π. Καββαδία, ἔφερον εἰς φῶς δύο σπουδαιοτάτας προσθήκας εἰς τὴν ἐκ πολλῶν ἐτῶν γνωστὴν στήλην. Ἐπειδὴ δὲ καὶ αὕτη παρ᾽ ἐκείνων τρανοτέραν λαμβάνει ἐξήγησιν δημοσιεύομεν ἐνταῦθα τὸ σύνολον μετὰ τῶν ἀναγκαιοτάτων σχολίων, παραπέμπομεν δὲ εἰς τὰ ὑπὸ τῶν προτέρων σοφῶς παρατετηρημένα.

Δύο στῆλαι: ***Ια.*** Γωνία ἀνωτέρα ἀριστερὰ μετὰ τοῦ κυματίου· μ. μέγιστον 0.27 ὕψ. μεγ. 0.26 πάχ. μέγ. 0.10. Ιϐ. Τὸ κάτω μέρος, ἄνω τεθλασμένον, μῆκ. 0.48, ὕψ. μέγ. 0.58, πάχ. μέγ. 0.10. ***II*** ἄνω κυμάτιον, κάτω κενόν. Μῆκ. 0.38, ὕψ. 0.87, πάχ. 0.09. Διακρίνονται τὰ γράμματα τὰ κατ᾽ ἀρχὰς ἐγγεγλυμμένα καὶ αἱ προσθῆκαι· ἐκεῖνα κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ἐπιμελέστατα, αὗται μικροτέροις γράμμασι καὶ ἔλασσον ἢ καὶ οὐδόλως ἐπιμελῶς ἐγχαραχθεῖσαι [1]. (Ια ἀναφέρει ὁ P. Rousel BCH L 1926, 545. Ιϐ· οὐδεμία, καθὼς ἐμάθομεν, ἐγένετο μνεία. II· Καββαδίας Fouilles d'Epidaure I 243 (Baunack Philologus LIV 1895, 51. Michel Rec. 862), IG IV[1] 1504. Πρβ. Haussoullier Rev. phil XVIII 1894, 155. B. Keil Ath. Mitt XX 1895, 101. Boesch θεωρὸς (1908) 36, Bechtel Die Personennamen im IV Bande der Inscr. graecae Genethliakon (C. Robert) 1910, 85. De Sanctis R C Ac. Torino 1912, 120. A. Reinach Rev ép. 1931 81. Swoboda Staatsalt. 297[8]. Ziebarth Fünfundzwanzig Jahre... 115). Μετ᾽ἀρκετὴν ἐξέτασιν τῶν λίθων εἴχομεν καὶ ἔκτυπα καὶ φωτογραφίαν τῆς στήλης II, ἣν ἐχορήγησεν ὁ Π. Καββαδίας· οὗτος δὲ καὶ μετὰ τοῦ Χίλλερ καὶ μόνος πλεονάκις ἐξήτασε τὸ Ια καὶ Ιϐ.

Ια ***θεαροδό[κοι]·***
Μέγαρα· - -
Ἀθᾶναι· Διο | - -
Θῆβαι· Χαρικ - -
5 ***Θε - -***
Θεσπιαί· Δα - -
[Κορ]ώνεια· Πυθ - -
[Ὀρχο]μενός· - -
[Λεβάδ]ει[α· - -]
(λείπουσιν αἱ λοιπαὶ πόλεις Βοιωτῶν, Φωκέων πλὴν Δελφῶν, Αἰνιάνων καὶ γειτόνων, Θεσσαλῶν μέρους)

\- - - -
Ιϐ ***Ὀξύνιο[ν(;)· - -]***
Φαρκαδ[ών· - -]
Ἄδρακας· Εὐκρά[της]

1 Τὰς προσθήκας δηλοῦμεν δι᾽ ἀραιοτέρων γραμμάτων.

Γύρτων· Ἀρκεσιλ[ας]
Λάρισα· Ἀριστίων
Ὁμόλιον· Δωριεύς
Πύδνα· Δαμάτριος
Μεθώνα· Πολύφαντος
Μακεδονία· Περδίκκας
Αἴνεια· Εὔβουλος
Δίκαια· Νυνφόδωρος
Ποτείδεια· Καλλικράτης
Καλίνδοια· Πανσανίας
Ὄλυνθος· Ἄρχων
Ἀπολλωνία· Ἐπίξενος.
Ἀρέθουσα· Βόλων
Ἄρκιλος· Ὀνήσανδρος
Ἀμφίπολις· Ἵαραξ
Βέργα· Ἀντιφάνης
Τράγιλα Πεισίης
Στάγιρα· (κενὸν μᾶλλον ἢ ἐξαλειφθὲν)
Ἄκανθος· Ἐπικράτης
Στῶλος· Λεύκων
Ἄφυτις· Διόγνητος·
Σκιώνα· Σώπολις
Μένδα Κνώπων
Νεάπολις· Πυθόδωρος
Ἄβδηρα· Εὐρύλοχος
Μαρώνεια· Ἀνάψυξις
Αἶνος· Θεμιστογόρας
Θάσος· Ἀρτυσίλας
Δάτος· Τίμανδρος
(κενὸν)

ΙΙ◡ - - 33
κλεο - - 34
Πεταλία· Σι[μωνίδης(;) Κλησ[ά]- 35
ρχου 36
Μενέλαος Νικάνορος 37
ἐξ Εὐορδίας 38
Πύθοιον· Βούπλαγος 39
(5 κενά) *Ἔκφαντος* 40
ἐν Κασσανδρείαι· 41
Τιμοσθένης Κρίτω- 42
νος 43
ἐν Ὀρμενίωι· Φρυνίσ- 44
κος Πέρσα 45
Αἶνος· Δεινοκλῆς 46
Φιλοξένου 47
Δαμόκριτος 48
Πεισιστράτου 49
Ἐπιθέρσης Ἀλκιμένευς 50
Ζηνέας Πύθιος 51
Πυθόγονος Παντα[κ]- 52
[λ]εῦς 53
Δορκαλίων· Πυθίων 54
Σκύμνου 55

II *θεαροδόκοι ἐπ' Ἀκαρνανίαν·*
Κόρινθος· Λυκομήδης·
Δελφοῖς· Δαμοσθένης
Ἀμφίσσαι· Ξενοκράτης
Οἰανθέαι· Θεαρῖνος
Ναύπακτος Νέων.
Καλυδών· Θέων Πολεμάρχου
Ἀκαρνανία· ἐν Λιμναίαι· Θωπίνας Ἀρι[σ]- 56
τολάου 57

Ἰταλία 46
Ῥήγιον· Ἀλκέδαμος 47
Ἱππίωνος 48
Μεταπόντιον 49
Φιλήμενος 50
ἐξαλειφθὲν 51
Θουρίοις· 52
Δάμων 53
Ἄγεμος Λύσωνος 54
55

Οἰνιάδαι· Λάϊππος· Λυκόφρων 58
Στράτος· Θεοπροπίδας. Φίλλος 59
Φοιτίαι· Σίσυρνος
Κορόνται· Ἀξίοχος, Πίμφις ἐπὶ Σικελίας 60
Μεδίων· Ἀριστίων. Συρακούσαις· 61
Ἀστακοί· Καλλίας Νίκωνος 63 ἐξαλειφθὲν 62
Ἀριστόμαχος 64
Εὔριπος· Κοιρόμαχος Κλέαρχος 65
Θύρρειον· Ταυρίσκος Λεοντίνοις· 66
Ἱκέτας 67
Ἐχίνεος· Κόσων Νικάνορος 68
Τορύβεια· Ἄντανδρος πρόξενος ἐξαλειφθὲν 69
Ἀλυζία· Ἀργεῖος Γόργου 70 Κατάναι· Ἄ[λ] 71
Λευκάς· Τιμοφράδης κιπος Μάρκου 72
Πάλαιρος· Λεόντιος. Ἄπειρος· Κασώπας 73
Ζμαράθαι· Ἐπί(ν)ικος Νικ- 74
Ἀνακτόριον· Ἀριστίων Περιάνδρου 76 άνδρου 75
Ἄπειρος· Γέρων Ἀριστοδάμου 77
Πανδοσία· Διόσζοτος
Κασσώπα· Σκέπας, Ἀριστόδαμος
Θεσπρωτοί· Πετόας, Σίμακος
Ποιωνός· Ἄδματος
Κόρκυρα· Μνασαλκίδας, Ἀντιρήδας
Χαονία· Δάροψος
Ἀρτιχία· Σχίδας Σικελίας Μεσσάνα[ι] 78
Μολοσσοί· Θάρυψ Ὀνάσι[μ]ος Ὀλυμπιοδώ- 79
Ἀμβρακία· Κορράδας 81 ρου 80
Τιμογέτης 82 ἐγ Γέλαι· 83
Ἄργει· Λεοντεύς Ἡρακλείδας 84
Γλαύκου, Ἀπολ- 85
Ἀκρίπωι· Μύστρων λών[ι]ος Λύσων 86
ΛΛΙ 87
Ὑπωρείαις· Τείσανδρος - - - νοας 88
Θερμινέαι· Ἐχεμένης - ς Σίλλαξ 89
Φυλείαι· Φιλοίτιος. Σικελίας· ἐν Ἀκρά- 90
κλ[εῦς]) 92
Προσχέωι· Ἄνδρυς γαντι· Θεστίας Φιλ[ο].) 91
Συρακούσσαις· Δίων Ἱππαρίνου
Ἡρακλείδας Λυσιμάχου
Ἰταλίας· Λοκροῖς· Βύττιος.
Κρότωνι· Σώνικος Πείθυος
Θουρίοις· Φρασίδας Φαΰλλου
Τάραντι· Ἵππων, Δαμόξενος 93
Τέρινα· Μέγων Ἁγησιδάμου.
(κενὸν)

Δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι τὰ ἀποσπάσματα Ια καὶ Ιβ ἀνήκουν εἰς τὴν αὐτὴν στήλην. Ἐπειδὴ δ' αὕτη ἄρχεται ἀπὸ Μεγάρων καὶ προχωρεῖ διὰ Βοιωτίας καὶ Θεσσαλίας μέχρι Μακεδονίας (μικρᾶς ἔτι οὔσης) καὶ ***τῶν ἐπὶ Θρᾴκης***, ἡ δ' ἄλλη ἀρχομένη ἐκ Κορίνθου καὶ Δελφῶν Λοκροὺς καὶ Ἀκαρνᾶνας καὶ Ἤπειρον καὶ Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν περιέχει, ἐκ τοῦ Γεωγραφικοῦ συστήματος συνεπέραναν ἤδη οἱ λόγιοι, ὅτι αἱ τῶν πρέσβεων πορεῖαι ὑπόκεινται, καθὼς ἐν ταῖς τῶν ἐπὶ Μαιάνδρου Μαγνήτων ἐπιγραφαῖς. Ἐδώκαμεν τῇ ἀνατολικῇ, ἅτε τὰ σπουδαιότερα μέρη τῆς Ἑλλάδος περιεχούσῃ, τὸν πρότερον, τῇ δ' ἑσπερινῇ τὸν δεύτερον ἀριθμόν· τρίτη δὲ στήλη ἴσως τὴν ἄλλην Πελοπόννησον καὶ τὰς νήσους παρεῖχε καί, ἐὰν ἡ πολιτικὴ κατάστασις τότε ἐπέτρεπε, καί τινας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας πόλεις. Διακρίνομεν δὲ δύο τρόπους ἀναγραφῆς θεαροδόκων.

1) ἀναφέρονται μόνον τὰ ὀνόματα ἄνευ πατέρων Ια. β1-32 II 1-38. Περὶ τούτων θὰ ἴδωμεν, ὅτι εἶνε πρότερα τοῦ ἔτους περίπου 356 π. Χ., ἔνια δὲ καὶ ὀλίγῳ ἔτι ἀρχαιότερα τοῦ 360.

2) ἔχομεν ὀνόματα πατρόθεν ἀναφερόμενα, ἀρχόμενα ἀπὸ Δίωνος καὶ Ἡρακλείδα τῶν Συρακοσίων, ἐτῶν 356/4 ἐν II 39-45 καὶ ἐν ταῖς ἀπὸ 354/3 μέχρι ἔτους 316 ἢ ὕστερον γενομέναις προσθήκαις. Πολλάκις δὲ καὶ τὸ πρῶτον κείμενον διωρθώθη· διότι ἀποθανόντος τοῦ θεαροδόκου ἢ ἄλλως ἀντικατασταθέντος ὑπὸ νέου προσώπου ἐξηλείφθη καὶ ἐτέθη ἀντ' αὐτοῦ τὸ ὄνομα τοῦ διαδόχου, τοῦτο δὲ κατὰ τὸ νεώτερον σύστημα πατρόθεν. Ὁ αὐτὸς τρόπος παρατηρεῖται ἔν τισι καταλόγοις ἐνοικιάσεων, π. χ. τῶν ἐν Καρθαίᾳ τῆς Κέω IG XII 5, 544 1076 καὶ ἀλλαχοῦ. Οἱ θεαροδόκοι τοῦ Ἀσκληπιοῦ κατὰ τὰ εἰθισμένα ἐγένοντο καὶ πρόξενοι τῆς πόλεως τῶν Ἐπιδαυρίων, ἅπαξ δὲ ἀναφέρεται πρόξενός τις, ᾧ δὲν ἐδόθη συνάμα καὶ ἡ θεαροδοκία.

Ια 1. 2. Τὴν Κόρινθον, ἥτις εἶνε ἔτι πλησιεστέρα τῆς Ἐπιδαύρου, ἴδε ἐν II 2 [1].

Ιβ 1 ***Ὀξύνιον***· οὕτως, οὐχὶ Ὀξώνιον, ἀναγνοὺς ἔπεισέ με ὁ Καββαδίας. Πρόκειται λοιπὸν οὐχὶ περὶ τῶν Μαγνήτων Ὀξωνιαίων (Syll. [3] 239 E $_{40}$), ἀλλὰ περὶ Ὀξυνείας τῆς Ἑστιαιώτιδος, περὶ ἧς ὁ Στράβων VII 327 λέγει· καὶ «πόλις Ὀξύνεια παρὰ τὸν Ἴωνα ποταμόν, ἄρχουσα Ἀζώρου τῆς Τριπολίτιδος σταδίους ἑκατὸν εἴκοσι». Staehlin Hell. Thessalien 114, πβ. 160 [5].

2. ***Φαρκαδὼν*** Staehlin 116/7.

3. ***Ἄδρακας*** ἤτοι Ἄτραξ Πελασγιώτιδος Staehlin 100/1, μετ' ἀλλαγῆς τοῦ τ εἰς δ. Τοὐναντίον οἱ Ῥόδιοι πολλάκις ἔγραφον Βατρόμιος ἀντὶ Βαδρόμιος.

4.5 ***Γύρτων,*** Λάρισα Πετασγιώτιδος. 6 ***Ὁμόλιον*** Μαγνήτων.

7. ***Πύδνα*** τότε ἔτι Ἀθηναίων ἦν· ἔτους **356** ὑπὸ Φιλίππου κατελήφθη. Beloch III 1 [2] 230, Terminus ante!

8. ***Μεθώνα*** κατελήφθη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ τῷ **354** Beloch III 2[2] 268/9

9. ***Περδίκκας Ἀμύντου,*** ἐπιτροπεύοντος Πτολεμαίου τοῦ Ἀλωρίτου 369/8-365/4, μόνος 365/4—**360/59** ἐβασίλευσε. Beloch III 2[2] 67. Ὁ Περδίκκας ἀντιπροσωπεύει ὅλην τὴν Μακεδόνων χώραν· πᾶσαι δὲ αἱ πόλεις, ὅσαι ἀναφέρονται ἐν τούτῳ τῷ καταλόγῳ, δὲν μετεῖχον ἀκόμη τῆς Μακεδονικῆς ἀρχῆς. Ἡ ἐπιγραφὴ εἶνε τεκμήριον σπουδαιότατον διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας, ἀποδεικνύουσα τὴν μικρὰν περιφέρειαν, ἣν εἶχεν αὕτη πρὸ τοῦ Φιλίππου.

1 Ἐν τῷ ἐκτύπῳ ἀναγινώσκω· .LIINI (12 Μαΐου 1928), οἷον [.]ερίνι - - ἢ τοιοῦτόν τι κρινέτω ὁ βουλόμενος.

10 **Αἴνεια·** Χαλκιδικῆς, μετέπειτα τῇ Θεσσαλονίκῃ νεμηθεῖσα· Realenc. ³ I 1001 Ἀρχ. Ἐφ. 1924, 35.

11 **Δίκαια** Θρᾴκης παρὰ τὰ Ἄβδηρα.

12 **Ποτείδαια· 357/6** κατεστράφη, ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁ δὲ ἀγρὸς παρεδόθη τοῖς Ὀλυνθίοις Beloch III 1² 230.

13. **Καλίνδοια·** Πτολ. III 12, 33 **Μυγδονίας Καλίνδοια** (πβ. Στεφ. Β. Ἀλίνδοια). Βοττιαίων IGI² 20 (ἔτους 422; Meritt. Am. j. arch. XXIX 1925, 29, περίπου 420; Syll. ³ 89. Ἡ Βοττιαία τῆς Χαλκιδικῆς ἦτο πλησίον τῆς Ὀλύνθου.

14. **Ὄλυνθος·** Χαλκιδικῆς ὡς πασίγνωστον **348/7** κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου.

15. **Ἀπολλωνία·** Χαλκιδικῆς, Ὀλυνθίων χώρας. Ξεν. Ἑλλ. V 2, 11.

16 **Ἀρέθουσα·** Οἱ Ἀρεθούσιοι μετεῖχον συμμαχίας τῆς Ἀττικῆς 378/7 IG II² 43_{82}, οὐχὶ οἱ Εὐβοεῖς (Στεφ. Β. Ἀρέθουσα, Syll³ 142^{27}), ἀλλὰ Χαλκιδικῆς (Beloch III 2² 159) πβ. Syll. ³ 268 G. **Ἀρεθουσίω [ι ἀπὸ Θρ]ᾴικης**, 268 **K Ἐρεθουσ[ίω]ι Μακεδόνι** περὶ τὸ 300 π. Χρ.

17 **Ἄρκιλος·** ἤτοι Ἄργιλος παρὰ τὸν Στρυμόνα.

18 **Ἀμφίπολις· 357** ὑπὸ Φιλίππου ἐκυριεύθη Beloch III², 229.

19 **Βέργα·** Θρᾴκης παρὰ τὸν Στρυμόνα. Ὁ Ἀντιφάνης κατὰ τὸν Wilamowitz ἴσως ἦτο Βεργαῖος συγγραφεὺς ὁ ὑπ' Ἐρατοσθένους ἀναγνωσθεὶς (Στράβ. II 47), ὑπὸ Πολυβίου δὲ ψεγόμενος (Realenc. I² 2521).

20 **Τράγιλα·** Στεφ. Β. «Τράγιλος· πόλις· μία· τῶν ἐπὶ Θρᾴκης πρὸς τῇ χερρονήσῳ καὶ Μακεδονίᾳ» «Τρώγιλος· ἔστι καὶ χώρα. Μακεδονίας». Syll, ³ 239 B_{35}. Τραγίλιος.

21 **Στάγιρα·** Χαλκιδικῆς, ἀλλοῦ Στάγ(ε)ιρος. Τὸ ὄνομα τοῦ θεαροδόκου κατ' ἐμὲ δὲν ἐξηλείφθη, ἀλλὰ δὲν ἦτο ποτὲ γεγραμμένον.

22-26. **Ἄκανθος, Στῶλος Ἄφυτις, Σκιώνα, Μένδα** ὅλαι Χαλκιδικῆς. Περὶ τῆς Μένδης Ἀρχ. Ἐφ. 1924, 33 ἑ. (Οἰκονόμος).

27. **Νεάπολις·** Θρᾴκης, τίς ὑπονοητέα ἀμφιβάλλομεν· πβ. Fredrich IG XII 8 σ. 80 (τῆς Θασίων Περαίας). IG I² σ. 332.

28-30. Διατηρεῖται ἡ γεωγραφικὴ σειρὰ τῶν τόπων.

31. **Θάσος·** πβ. IG XI 8, 278_{34} Ἀρτυσίλεως Λάβρου.

29. **Μαρώνεια,** Ἀνάψυξις. πβ. Stephanus Thesaurus ἐκ τῶν Ἱπποκρατικῶν· ἀνάψυξις ἕλκεος. IG XI 158 A_{12} Ἀναψυκτίδης Δήλιος. Ὅμοια ὀνόματα Ἀπόλαξις καὶ Ἀπόληξις.

32. **Δάτος** μέχρι τοῦ ἔτους **356**. Ἀρποκρατίων **Δάτος πόλις ἐπὶ Θρᾴκης σφόδρα εὐδαίμων** (πβ. Στράβ. VII 331 fr. 31/3)... **μετωνομάσθη μέντοι ἡ πόλις τῶν Δατηνῶν Φιλίππου τοῦ Μακεδόνων βασιλέως κρατήσαντος αὐτῆς ὡς Ἔφορός τε φησι καὶ Φιλόχορος ἐν τῇ ε̄.** Πβ. Διόδ. XVI 3, 7 (ἔτους 360).

II 1. **ἐπ' Ἀκαρνανίαν·** οἱονεὶ τὸ τέλος τοῦ ταξιδίου σημαίνει· Fraenkel, Boesch 40.

3. **Δελφοῖς·** ἡ τοπικὴ πολλάκις εὑρίσκεται ἐν τῇ δευτέρᾳ στήλῃ, ἐν δὲ τῇ προτέρᾳ οὐδ' ἅπαξ.

8. Περὶ τῶν πόλεων τῆς Ἀκαρνανίας ἰδὲ Oberhummer Akarnanien 1887 μετὰ πίνακος γεωγραφικοῦ.

9. **Λάϊππος·** ὄχι Δά -, ὡς ὁ Bechtel.

4 8 28

11. ***Φοιτίαι (αἱ)*** πβ. Πολύβ. IV 63, 7 τὴν καλουμένην πόλιν Φοιτίας, Oberhummer 38.

12 ***Κόρονται*** (αἱ)· ἀλλ' ὁ Θουκυδίδης II 102, 1 «εἰς Κόροντα, ἔκ τε Στράτου καὶ Κορόντων» ἔχει.

13. ***Μεδίων*** Πολύβ. XVIII 40 παρὰ Στεφ. Β. Θουκυδίδης III 106, 2 «***καὶ διελθόντες τὴν Στρατίων γῆν ἐχώρουν διὰ τῆς Φυτίας καὶ αὖτις Μεδεῶνος παρ' ἔσχατα, ἔπειτα διὰ Λιμναίας*** Oberhummer 37.

14. ***Ἀστακοί*** ὡς IG VII 12 Ἀκαρνὰν ἐξ Ἀστακῶν· ἀλλοῦ Ἀστακός, Θουκ. II 30. Oberhummer 35.

15. ***Εὔριπος***· πόλις ἄγνωστος. ***Κοιρόμαχος*** Solmsen Glotta I 76, Bechtel HP 253.

17 Ἐχίνεος· ἐντὸς τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου· Plinius n. h. VI 5. Acarnaniae. oppida. Heraclia, Echinus et in ore ipso... Actium. Στέφ. Β. Ἐχῖνος ***πόλις Ἀκαρνανίας... τινὲς δὲ καὶ Ἐχινοῦντά φασι τὴν αὐτήν.*** Ὁ Oberhummer 36 οὕτω λέγει τὸν λιμένα τοῦ Θυρρείου.

18. ***Τορύβεια***· Haussoullier παρέβαλε «***Σάτυρος Νικομάχου***» ***Ἀκαρνὰν ἐκ Τυρβείου,*** ἀλλ' ὁ Pomtow (Syll.[3] 417 [12]) διὰ τὸ «***Νικόμαχος Ἀκαρνὰν τῶν ἐκ Θουρίου*** (!) ***πεφευγότων, κατοικούντων δ' ἐν Ἀμβρακίᾳ***» «Θυρρείου» διώρθωσεν ἀμφοτέρωθι. Καὶ εὔκολος φαίνεται ἡ γραφὴ ἢ ἀνάγνωσις ΡΒ ἀντὶ τοῦ ΡΡ. ***πρόξενος***· ἀρχή, ὄχι ὄνομα δεύτερον. Δὲν ἦτο θεαροδόκος.

19. ***Ἀλυζέα***· ἀλλοῦ ***Ἀλυζία,*** Στεφ. Β. Ἀλύζεια, τὰ νομίσματα Ἀλυζαίων.

20. ***Λευκάς***· οἱ Λευκάδιοι ἐν ἔτει 368 ὅρκους μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἔταμον IG II[2] 104.

21. ***Πάλαιρος*** ἐναντίον τῆς Λευκάδος. Θουκ. II 30, 1, Oberhummer 37.

23. Μετὰ τὸ ***Ἄπειρος,*** καθὼς ἐν στ. 8 μετὰ τὸ ***Ἀκαρνανία,*** ὑπῆρχε κενόν, ἔνθα ὕστερον προσετέθησαν ὀνόματα.

24. ***Πανδοσία***· Στραβ. VII 324 ***Κίχυρος... πόλις Θεσπρωτῶν... ἐγγὺς δὲ τῆς Κιχύρου πολίχνιον Βουχέτιον Κασσωπαίων, μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ὄν, καὶ Ἐλάτρια καὶ Πανδοσία καὶ Βατίαι ἐν μεσογαίᾳ***

27. ***Ποιωνός,*** 30 ***Ἀρτιχία***· ἄγνωστα.

31. ***Μολοσσός***· Θᾶρυψ· Klotzsch Epirot. Gesch. 23 (E. Meyer) περὶ τοῦ ὁμωνύμου βασιλέως τοῦ ε´ αἰῶνος.

33. ***Ἄργει***· τῷ Ἀμφιλοχικῷ.

34. ***Ἀκρίπωι, Ὑπωρείαις, Θερμινέαι***· ἄγνωστα.

37. ***Φυλεῖαι***· πβ. Φυλέα τὸν μυθικὸν Δουλιχίου καὶ Ἐχινάδων βασιλέα Β 625. 628.

38. ***Πρόσχεον***· Syll.[3] 538 A_5 ***Ἀρχεδάμου Προσχείου***· Θουκ. II 102, 3 ***εἰς τὴν Αἰολίδα τὴν νῦν καλουμένην Καλυδῶνα καὶ Πλευρῶνα... καὶ εἰς Πρόσχιον τῆς Αἰτωλίας.***

43. (πβ. 52) ***Θουρίοις,*** 45 ***Τέρινα***· ἔτει ***356*** Διόδ XVI 15, 2 «***πρῶτον μὲν Τέριναν πόλιν ἐκπολιορκήσαντες διήρπασαν ἀνθρώπων πανταχόθεν μιγάδων, πλείστων δὲ δούλων δραπετῶν (πλῆθος), ἔπειτα Ἱππώνιον καὶ Θουρίους καὶ πολλὰς ἄλλας χειρωσάμενοι κοινὴν πολιτείαν συνέθεντο καὶ προσηγορεύθησαν Βρέττιοι***». Λοιπὸν ὁ θεαροδόκος τῶν Τεριναίων ἀπεδείχθη πρὸ τοῦ 356, πιθανῶς δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ ὁ τῶν Θουρίων καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ. Regling Terina 3. 5. 56, Head HN[2] 112.

Ὅτι οἱ Θούριοι ἐκυριεύθησαν μετὰ τὸν Τιμολέοντα καὶ Ἀλέξανδρον τὸν Μολοσσὸν λέγει ὁ Beloch III 1², 593/4².

ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΡΟΣΘΗΚΑΣ

Ι *β*. 35 ***Πεταλία***· εἶναι παραγεγραμμένη τῇ Πύδνῃ, φαίνεται ὅμως ὅτι σημαίνει τὴν Ἰταλικὴν πόλιν, περὶ ἧς ὁ Στράβων VI 254 γράφει· «***Πετηλία μὲν οὖν μητρόπολις νομίζεται τῶν Λευκανῶν καὶ συνοικεῖται μέχρι νῦν ἱκανῶς***» Nissen Ital· Landeskunde 936 (πρὸς βορρᾶν ἀπὸ Κρότωνος). Δὲν πρόκειται περὶ τῶν Πεταλιῶν νήσων τῶν παρὰ τὴν Εὔβοιαν, ὅπου νῦν γίνεται οἶνος καλὸς ἐρυθρός. Στράβ. 444. IG XII 9 σ. 143_{20} Geyer Euboia 107/8.

37. ***Μενέλαος Νικάνορος***· ἴσως πρόγονος Μενελάου τοῦ Νικάνορος Papyr. Petr. II 30 b_{35} καὶ ἄλλου, ὅστις ἔζη κατὰ τὸν τρίτον πρ. Χρ. αἰῶνα (U. Wilcken).

38 ***Εὐορδαίας,*** ἀντὶ τῆς συνήθως ἀπαντώσης Ἐορδαίας ἢ Ὀρδαίας (Στεφ. Β. Ὀρδαία· πόλις Μακεδονίας) ἢ καθ' ἁπλοῦν σφάλμα ἢ διότι πρέπει νὰ εἰκάσωμεν ἀρχαιότερον *. Ἐ Ϝορδαία, πβ. Boisacq Dict. étym. 262 ἑορτὴ-ὀρτὴ *ϜεϜορτά, ἢ κατ' εὐφημισμόν, καθὼς ἐν τῷ β΄. πρ. Χρ. αἰῶνι τὸν Ῥωμαῖον Καλπόρνιον ὠνόμασαν Καλοπόρνιον (Syll.³ $685_{10\cdot 85}$)—ὁ ἄλλως ψόγος μᾶλλον ἦτο ἢ ἔπαινος, ἐὰν ὑπολογίσωμεν τὸ δεύτερον μέρος τοῦ μετὰ βίας ἑλληνισθέντος ὀνόματος.

39. ***Πύθοιον***· ἤτοι Πύθιον πρὸς τῷ Ὀλύμπῳ, Περραιβῶν; Livius XLII 43, Staehlin Hell. Thess. 37/8. Ἴσως ***Βούπλαγος*** (Βούπλαξ ὀνομαστικὴ ὡς βουπλήξ, ὁμηρικῶς Ζ 135) / «***Ἔκφαντος***» ἀντὶ τοῦ «***Ἔκφαντος / Βούπλαγος*** εἴρηται.

41 Ἡ Κασσάνδρεια ἐκτίσθη ἐν ἔτει ***316***. Αὕτη φαίνεται ἡ τελευταία χρονολογία τῶν στηλῶν. Beloch IV² 1, 40.

44 ***Ὀρμένιον***· Στράβ. IX 438 (Ἀπολλοδώρου περὶ νεῶν καταλόγου)· «***τὸ μὲν οὖν Ὀρμένιον νῦν Ὀρμίνιον καλεῖται, ἔστι δ' ὑπὸ τῷ Πηλίῳ κώμη κατὰ τὸν Παγασιτικὸν κόλπον τῶν συνῳκισμένων εἰς τὴν Δημητριάδα πόλεων***».

46 ***Αἶνος***· πβ. $Iβ_{30}$. Καὶ ἐν στίχοις 48/9 Αἴνιος ἀναφέρεται, καθὼς ἀποδεικνύει ὁ χαρακτὴρ τῶν γραμμάτων

51 ***Ζηνίας***· Ἀβδηρίτης Εὐρυλόχῳ προστεθείς.

52 ***Πυθόγονος*** Μαρωνίτης Ἀναψύξιδι προστεθείς.

54/5 ***Δορκαλίων*** ὄνομα ἄγνωστον φαίνεται· ἀλλὰ πβ. [Δ]ορκαλὶς ἐν Φαλάννᾳ IG IX 2, 1227 (Bechtel HP 589). ***Σκύμνος*** ὄνομα δέκα θεωρῶν Θ..σίων, (Fredrich IG XII 8 σ. 198), Πυθίων δεκατεσσάρων (σ. 177). Τὰ ὀνόματα οὕτως εἶνε γεγραμμένα

ΔΟΡΚΑΛΙΩΝΠΥΘΙΩ
Ν
ΣΚΥΜΝΟΥ

ΙΙ 50 ***Φιλημένος***· ἀντὶ πεφιλημένος· πβ. K. Dieterich Unters. Gesch gr. Sprache 215 (ἀλλ' ἐν τῇ κακῇ ἐπιγραφῇ Ath. Mitt VII 235 ὄχι φιλημένε, ἀλλὰ πεφιλημένε ἀναγνωστέον Kern G IX 2, 658), Hatzidakis Einleitung neugr. Gramm. 75 Mayser Gramm. Papyri 339/41. Δὲν τολμῶ νὰ παραβάλω τὰς Δελφικὰς μετοχὰς τοῦ ἐνεστῶτος τῶν εἰς -έω ῥημάτων· καλείμενος, ποιείμενος, χρήμενος κτλ. (Collitz SGDI IV σ. 191, 3).

48 ***Ζήνωνος*** Fraenkel. Ἦτο Ι'ΩΩΝΟΣ, ἔπειτα διωρθώθη· ***Ἵππωνος*** ἔγραψα μετὰ δισταγμοῦ.

52 **Θουρίοις**· ἴδε II 43 καὶ τὴν ἱστορικὴν σημείωσιν.

56/1 **ἐν Λιμναίαι**· προσετέθη εἰς τὸ πρότερον κενόν. **Ἀρι[σ]/τολάου** διώρθωσα, ἀντὶ τοῦ «λαου» ὁ Fraenkel εἶχεν ἀνακαλύψει τὴν πόλιν **[Το]λλο(φῶν)**.

58 **Λυκόφρων**· προσετέθη τῷ Λαΐππῳ διὰ παρομοίων γραμμάτων.

62 Ἐξηλείφθη τὸ ὄνομα τοῦ μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ Δίωνος θεαροδόκου. Ἀρά γε τοῦ Καλλίππου τοῦ φονεύσαντος τὸν Δίωνα διὰ μισθοφόρων καὶ ἀπὸ 354/3 μέχρι **352** ἐπὶ δεκατρεῖς μῆνας Συρακουσῶν τυραννεύσαντος; Hiller· πβ. Realenc. X² 1665.

66/8 **Λεοντίνοις. Ἱκέτας Νικάνορος**· Ἱκέτας Δίωνος φίλος μετὰ τὸ 354 μέχρι τοῦ ἔτους περίπου **339** ἦτο τύραννος τῶν Λεοντίνων B. Keil. Lenschau Realenc². VII 15 94/6.

71/2 **Κατάναι· Ἄ[λ]κιπος Μάρκου**· οὗτος, καθὼς ὑποθέτω, υἱὸς ἦτο τοῦ τῶν Καταναίων τυράννου, Μάρκου τοῦ κατὰ τὴν Ὀσκικὴν γλῶσσαν Μαμέρκου. Πβ. Διόδ. XVI 69, 4 **Μᾶρκος ὁ τῶν Καταναίων τύραννος**.

77. **Γέρων Ἀριστοδάμου**· (ὄχι Ἱέρων) ταῦτα, ἃ ὕστερον παραγέγραπται τῇ Ἀπείρῳ, πρὸς τὸ 73 **Ἄπειρος**· Κασώπας ἀνέφερεν ἤδη ὁ Baunack.

74. **Ζμαράθα**· πόλις Ἠπείρου ἄγνωστος· ὄχι ἡ Μάραθος Ἀκαρνανίας (Oberhummer 35).

75. **«ανδρου»** «ὑπὸ 22 Περιάνδρου» γέγραπται.

79. **Θ[εότρο]φος** Fraenkel, **Θ[υμόσο]φος**¹ Bechtel, **Ὀνάσι[μ]ος** ἐκ τῶν ἰχνῶν Χίλλερ.

86. ἤτοι **Λύσων(ος)**.

87. **[Μέδ]μαι** (;) De Sanctis

91/2 **Θεστίας Φιλᾶ** Fr., μᾶλλον ΚΛΙ..
ΑΣΦΙΛ.

Τὸ ἀποτέλεσμα εἶνε φανερὸν καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος σύμφωνον τοῖς ὑπὸ τῶν προτέρων εἰρημένοις, καθὼς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν. Ἴσως ἡ ἱστορικὴ καὶ προσωπολογικὴ ἐξακρίβωσις θέλει δώσει ἔτι πιστοτέρας δι' ἕκαστον τῶν ὀνομάτων ἀφορμάς. Ὅ,τι δὲ πρὸ πάντων ἐπιθυμοῦμεν νὰ μάθωμεν, εἶνε ὁ σκοπὸς τοῦ συστηματικοῦ διορισμοῦ τῶν θεαροδόκων. Ἡ πρώτη ἰδέα θὰ εἶνε, ὅτι ἡ οἰκοδομὴ καὶ ἡ διακόσμησις τοῦ Ἀσκληπιείου ἀπήτησεν ἀναλώματα μεγάλα, καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν οἱ Ἐπιδαύριοι ἀποστείλαντες ἁπανταχόσε τῆς Ἑλλάδος πρεσβευτὰς συνήθροισαν χρήματα κατὰ τὸ διπλοῦν παράδειγμα τῶν Δελφῶν (τοῦ ἕκτου καὶ τοῦ τετάρτου αἰῶνος) καὶ ἄλλων, περὶ ὧν παραπέμπομεν εἰς τὴν πραγματείαν τοῦ Boesch· ἀντὶ δὲ τῶν δωρεῶν ἔδωκαν τοῖς ἐν ἑκάστῃ πόλει εὐεργέταις τοῖς προὔχουσι τὴν τιμὴν τῆς θεαροδοκίας. Ἀλλ' εἰσέτι ζήτημα μένει, ἂν ὁ ἀρχαῖος ῥυθμὸς τῆς τε τοῦ Ἀσκληπιείου ἀρχιτεκτονικῆς καὶ τοῦ ἐπιγραφικοῦ χαρακτῆρος τῶν διατηρηθέντων ἐπὶ στήλης ἀπολογισμῶν (IG IV¹ 1494) ἐπιτρέπει, νὰ ἀποδώσωμεν τὴν οἰκοδομὴν τοῦ Ἀσκληπιείου εἰς τοὺς μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην χρόνους. Ὁ ἱστορικὸς προθυμότερον θὰ κρίνῃ ταῦτα τὰ μεγάλα καὶ πολυτελῆ ἔργα ὡς κατάλληλα διὰ τὴν τοῦ Ἐπαμεινώνδα ἐποχήν· ἀλλ' ἀκουστέος καὶ ὁ ἀρχαιολόγος. Τοὐλάχιστον ἡ γνωστὴ προσωπικὴ συνέχεια, ἥτις συνδέει τὰς ἐργασίας τῆς Ἐπιδαύρου καὶ τοῦ Μαυσσωλλείου, ἐμποδίζει ἡμᾶς νὰ παρενθέσωμεν μακρότερον χρονικὸν διάστημα μεταξὺ τοῦ Ἀσκληπιείου καὶ τοῦ Μαυσσωλλείου. Τῷ ἐπιγραφικῷ ὅμως ἀρκεῖ νὰ δώσῃ χρονικὰς ἀφορμὰς ὅσον εἶναι δυνατὸν ἀσφαλεστάτας· οἱ δὲ ἀρχαιολόγοι καὶ ἱστορικοὶ ἂς χρησιμοποιήσωσιν αὐτὰς ἕκαστος κατὰ τὴν ἑαυτοῦ πεποίθησιν.

Δ. ΕΛΙΣΦΑΣΙΟΙ

IG IV 914. Ὁ Π. Καββαδίας ἐν τῇ Ἐφημερίδι 1899 σ. 1, σημειώσει 2 γράφει «ἐπὶ τῆς ἑτέρας τῶν στενῶν πλευρῶν τῆς στήλης ταύτης εἶνε κεχαραγμένη ἄλλη τις ἐπιγραφὴ ὑστερωτέρα κατά τι καὶ ὅλως ἄσχετος τῇ ἐνταῦθα δημοσιευομένῃ. Ἐν αὐτῇ πρόκειται περὶ ἀποδόσεως χρημάτων τοῖς Ἐλισφασίοις ὑπὸ τῶν Ἐπιδαυρίων». Ἐπειδὴ ὅμως καὶ αὕτη ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει σπουδαιότητά τινα, ἐγὼ δὲ παρέλιπον νὰ μνημονεύσω αὐτὴν προσηκόντως ἐν τῇ συλλογῇ τῶν Ἀρκαδικῶν ἐπιγραφῶν (IG V 2 σελ. 50_{38}), καταχωρίζω αὐτὴν ἐνταῦθα, φωτογραφίᾳ ἀρίστῃ χρώμενος, ἣν ὀφείλομεν τῷ κ. Καββαδίᾳ.

Τὰ γράμματα ΑΝΞΠΣ, οὐχὶ στοιχηδὸν διατεθειμένα, ἀνήκουσιν ἀναμφιβόλως εἰς τὸν τρίτον π. Χ. αἰῶνα.

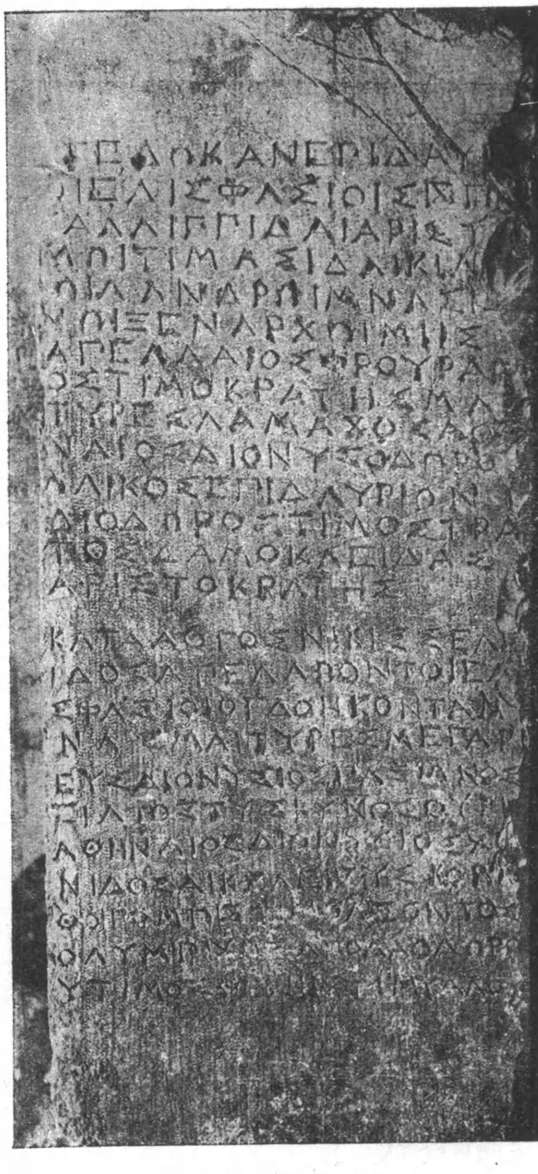

1. Λόγος Ἐπιδαυρίων.

(κενόν)
[ἀ]πέδωκαν Ἐπιδαύρ[ι]-
οι Ἐλισφασίοις 𐅆𐅅L
Καλλιππίδαι Ἀριστ[ο(δά- ἢ τί-)]
μωι, Τιμασίδαι Κιλ[ί]-
ωι, Λάνδρωι, Μνασιδ[ά]
μωι, Ξενάρχωι· μὴς
Ἀπελλαῖος, φρούραρχ-
ος Τιμοκράτης, μα[ί]-
τυρες Λάμαχος Ἀθ[η]-
ναῖος, Διονυσόδωρο[ς]
Ἁλικός, Ἐπιδαυρίων
Διόδωρος, Τιμόστρα-
τος, Δημοκλείδας,
Ἀριστοκράτης.
(κενὸν ἑνὸς στίχου)
κατάλογος Νῖκις Σελε-
ίδος· ἀπέλαβον τοὶ Ἐλι-
σφάσιοι ὀγδοήκοντα μ-
νᾶς. μαίτυρες· Μεγαρ-
εύς· Διονύσιος Πασίωνος,
ἑκατοστὺς Κυνοσουρί[ς],
Ἀθηναῖος. Διονύσιος Χιό-
νιδος Ἀγκυλειεύς, Κορί[ν]-
θιοι· Πόμπις Τιμολέοντος,
Ὀλύμπιχος Ἀπολλοδώρο-
υ, Τιμοσθένης Τιμύλλου.
(κενόν)

6 ΜΙΙΣ 22 ΑΙΚ 2 ἤτοι 𐅆𐅅⊟

Οἱ Ἐπιδαύριοι, Μεγαρεῖς καὶ Κορίνθιοι ἠλευθερώθησαν ἐν ἔτει 243 π. Χ., οἱ Μεγαλοπολῖται τῷ 234, καὶ ἐγένοντο μέλη τοῦ Ἀχαϊκοῦ κοινοῦ, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι βοηθοῦν-

τος Ἀράτου τῷ 228 τὴν Μακεδονικὴν φρουρὰν τὴν ὑπὸ τὸν Διογένη τὸν Ἀθηναῖον ἀπέπεμψαν, ἀλλὰ δὲν ἤθελον νὰ μετάσχωσιν τοῦ κοινοῦ. Καὶ οἱ Ἀργεῖοι καὶ Ἑρμιονεῖς καὶ ἄλλοι τῷ 228 Ἀχαιοὶ ἐγένοντο· Beloch IV 1, 638/9. Ὥστε ὄχι πρότερον τοῦ 228, ἀλλὰ μόλις πρὸ τοῦ τέλους τοῦ Κλεομενείου πολέμου καὶ τῆς ἐν Σελλασίᾳ μάχης πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἀπέδοσαν οἱ Ἐπιδαύριοι τὸ χρέος τοῖς μικροῖς Ἐλισφασίοις.

Τούτους μίαν φορὰν ἀναφέρει ὁ Πολύβιος, ὅτε συγγράφει τὴν ἐν Μαντινείᾳ τῷ 207 γενομένην μάχην (XI 11)· τότε ὁ Φιλοποίμην τὴν τῶν Ἀχαιῶν φάλαγγα ἐπέστησε παρὰ τὴν τάφρον τὴν φέρουσαν ἐπὶ τοῦ Ποσειδίου διὰ μέσου τοῦ τῶν Μαντινέων πεδίου καὶ συνάπτουσαν μετὰ τῶν ὀρέων τῶν γειτνιαζόντων πρὸς τὴν τῶν Ἐλισφασίων χώραν. Ταύτην τοποθετεῖ ὁ Fougères Mantinée 128, κατ' εἰκασίαν, ὡς αὐτὸς δηλοῖ, περὶ τὴν Καψίαν, πρὸς δυσμὰς τῆς πόλεως Μαντινείας, κατὰ τὴν ἐκεῖ εἴσοδον τοῦ ὑπὸ ὀρέων περικυκλουμένου πεδίου Ἀλκιμέδοντος (Παυσ. VIII 12). Εὑρέθησαν δὲ καὶ νομίσματα χαλκᾶ «***Ἀχαιῶν Ἐλισφασίων***». Head HN ²418 (περίπου 194 π. Χ.). Τὸ ὄνομα Ἐλισφάσιοι ἐτυμολογικῶς δὲν διαφέρει ἀπὸ τοῦ Ὁμηρικοῦ πολιχνίου, ὃ ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν Β 606 καλεῖται «***ἠνεμόεσσαν Ἐνίσπην***», καθὼς καὶ ὁ ἐν Θεσσαλίᾳ ποταμὸς τοτὲ μὲν ὀνομάζεται ***Ἐνιπεύς,*** τοτὲ δὲ ***Ἐλιπεύς.*** Τὴν θέσιν τῆς Ἐνίσπης ἠγνόουν οἱ ἀρχαῖοι· τινὲς τῶν Ὁμηρικῶν ἐτοποθέτουν αὐτὴν ἔν τισι τοῦ Λάδωνος νησίοις, ὃ δικαίως γελοῖον θεωρεῖ ὁ καλὸς Παυσανίας VIII 25, 12, ἄλλοι δὲ τῆς Κλειτορίας ἢ τῆς Ψωφῖδος (Στεφ. Βυζ. Ἐνίσπη), ὧν πρὸς νότον παραρρεῖ ὁ Λάδων. Τὸ δὲ ***Ἀνεμῶσα χωρίον*** τοῦ Παυσανίου VIII 35, 9 πολὺ ἀπέχει· κεῖται δὲ μεταξὺ Μεγάλης πόλεως καὶ Μεθυδρίου.

2. 5600 δραχμαὶ ἀπετέλουν τὸ χρέος, ἀποδίδονται δὲ 80 μναῖ. Ἐὰν λοιπὸν ὑπολογίσωμεν τὴν μνᾶν ἀπὸ 100 δραχμῶν, ἐγένοντο τόκοι (καὶ τόκων τόκοι), 3 400 δραχμαί. Ἄνευ τόκων τῶν τόκων θὰ εἶνε 10×6% τῶν 560=10×336=3 360 δραχμαί. Ἀλλὰ τοῦτον τὸν λογαριασμὸν ἀφίνομεν τοῖς σοφωτέροις.

4. ***Σουΐδας Κίλιος*** ὄνομα κύριον.

[7]. ***18 μαίτυρες*** ὡς οἱ Κρῆτες. Bechtel gr. Dial. II 714 Ἡ ἀνάγνωσις εἶνε ἀσφαλεστάτη. Ὅστις ὅμως προτιμᾷ σφάλμα τοῦ χαράξαντος, ἀντὶ ***μάρτυρες***, εἶνε ἐλεύθερος νὰ τὸ κάμῃ.

6. ***7 μὴς Ἀπελλαῖος, φρούραρχ/ος Τιμοκράτης***· ἐν τῇ πασιγνώστῳ τοῦ Ἀσκληπιείου ἐπιγραφῇ IG IV 1484 ₉₋₁₀ ἀντὶ τοῦ.... /μος, Μησιαρεύς, Νικασίλας, Δ[α]μο..ρ, Ὄρσιχος, Σωφάνης, /Λινάτας» ἀνέγνων πρό τινος ἤδη τὰ ἑξῆς: «[Πάνα]μος μής, ἱαρεὺς Νικασίλας Δαμέα, φρόραρχος Σωφάνης [Ὑσ]μινάτας. Ὁ δὲ Bechtel ὁ ἄλλως μετὰ πλείστου κόπου τὰ ὑπολειπόμενα ἐν Ἀργολίδι προσωπογραφικὰ κνώδαλα ἀνελών, ἄφησεν ἀκέραια τὸ Μησιαρεὺς (HP 69 316) [1] καὶ τὸ Ὄρσιχος (354)· ἀντὶ τούτου ἀναφέρω τὸ Ὄρσις ἢ Ὀρσὶς Δαμοκράτευς Maiuri Nuova Silloge... di Rodi... 123. Καὶ τοῦτο μὲν ἐν παρέργου μέρει εἰρήσθω. Τίνα ὅμως ἐξουσίαν εἶχον οἱ φρούραρχοι οὗτοι, ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀκριβεστέρας χρονολογικῆς θέσεως· ἐνῷ οἱ φρουροὶ τοῦ Ἱεροῦ μᾶλλον ἦσαν φύλακες καθὼς καὶ οἱ νῦν χρηστοὶ ἄνδρες οἱ ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας καὶ τῆς κυβερνήσεως τεταγμένοι.

11. ***Ἁλικός***· ὅθεν ἀποδεικνύεται, ὅτι οἱ Ἁλιεῖς τότε, καθὼς πρότερον ἐν τοῖς

1 Bechtel Genethliakon (für) Carl Robert 1910, ἡ δ' ἐξήγησις ὅμως ἐσφαλμένη. 68 «Die Lesung scheint sicher» καὶ εἶνε ἀσφαλής·

χρόνοις τῶν ἰαμάτων IG IV 951. 952, ἦσαν ἔτι αὐτόνομοι, ἐνῷ ὁ Boelte RE² VII 2248 μετὰ τὰ νομίσματα τοῦ τελευτῶντος δ' αἰῶνος οὐδὲν ἄλλο εἰ μὴ τὰ τοῦ Στράβωνος VII 373 γνωρίζει, καὶ ὁ Παυσανίας II 36, 1 ἔρημον λέγει τὴν Ἁλίκην. (πβ. v. Wilamowitz Hermes XIX 1884, 449 [2]).

15. ***Σελε/ίδος***· ἀντὶ Σελε/γίδος ἴσως διὰ τὴν προφοράν, πβ. Φιγάλεια-Φιάλεια καὶ ἄλλα γνωστά. Meisterhans-Schwyzer Gr. att. Inschr.³ 75, 4.

18/20 ***Μεγαρεύς... ἑκατοστὺς Κυνοσουρί[ς]***· ἐὰν μὴ σφάλλωμαι, ἄγνωστοι ἔτι εἶνε αἱ τῶν Μεγαρέων ἑκατοστύες· γνωρίζομεν ὅμως τοιαύτας ἐκ τῶν Μεγαρικῶν ἀποικιῶν, τοῦ τε Βυζαντίου Bechtel SGDI 3059 «εἶμεν δὲ αὐτὸν καὶ πολείταν καὶ τοὺς ἐγγόνους αὐτοῦ καὶ ποτιγραφῆμεν ποθ' ἄν κα θέλῃ τᾶν ἑκατοστύων» καὶ τῆς Ποντικῆς Ἡρακλείας, Αἰνείας Taur. 11 σ. 25. Schoene, οὗ ἀντὶ τριῶν φυλῶν, τεσσάρων (ἐν ἑκάστῃ φυλῇ; ἴδε τὰ σχόλια τοῦ ἐκδότου) ἑκατοστύων, οἱ προστάται τοῦ δήμου ἔπεισαν τὸ πλῆθος ἑξήκοντα εἶναι ἑκατοστύας. Ὁ Πλούταρχος ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς αἰτίοις 17 λέγει ὅτι «τὸ παλαιὸν ἡ Μεγαρὶς ᾠκεῖτο κατὰ ***κώμας,*** εἰς πέντε μέρη τετμημένων τῶν πολιτῶν· ἐκαλοῦντο δὲ Ἡραεῖς καὶ Π(ε)ιραιεῖς καὶ Μεγαρεῖς καὶ ***Κυνοσουρεῖς*** καὶ Τριποδίσκιοι». Περὶ τῶν Μεγαρέων ὁ Szanto Ausgew. Abh. 232 φρονεῖ ὅτι αἱ κῶμαι δὲν ἦσαν μέρη τῶν τριῶν Δωρικῶν φυλῶν, ὅτι δὲ αἱ φυλαὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἦσαν τοπικαί, ὕστερον δ' ἐγένοντο ἐθνικαὶ (gentilizisch). Ἐπειδὴ δὲ αἱ μὲν ἑκατοστύες φαίνονται παραδεκτέαι ὡς ἐθνικὴ διαίρεσις, τοὐναντίον δὲ αἱ κῶμαι ἀναμφιβόλως ὡς τοπικαί, συμπεραίνομεν, ὅτι ἄλλοι ἦσαν οἱ Κυνοσουρεῖς ὡς κώμη καὶ ἄλλοι ὡς ἑκατοστύς. Καὶ τοῦτο τὸ ζήτημα τρανοτέραν ἀπαιτεῖ ἐξέτασιν.

20. ***Ἀθηναῖος. Διονύσιος Χιόνιδος Ἀγκυλειεύς.*** PA 15545 Χίονις Αἰγηΐδος ἔτους 438· οἱ Ἀγκυλειῆς ἀνῆκον εἰς τὴν Αἰγηΐδα. Δημοτικὰ ἐκτὸς τῆς Ἀττικῆς πολλάκις εὑρέθησαν ἐν ταῖς Δελφικαῖς ἐπιγραφαῖς· ἀλλ' ἐκεῖ ὁ θησαυρὸς τῶν Ἀθηναίων εἶνε quasi Ἀττικὸν ἔδαφος, καθὼς καὶ τὰ τῶν κληρούχων Λήμνου, Ἴμβρου καὶ ἄλλων.

22. Ὁ τριπλάσιος ἀριθμὸς τῶν Κορινθίων δηλοῖ, ὅτι οὗτοι εἶχον κυριωτέραν θέσιν, ἴσως ὡς μεσῖται ἢ τραπεζῖται. Τοῦτο ἦτο δυνατὸν καὶ κατὰ τὴν τῶν Μακεδόνων ἐπικράτειαν.

Ἐν Ἐπιζεφυρίῳ τοῦ Βερολίνου.

Φριδερῖκος Χίλλερ

ΑΝΑΘΗΜΑΤΙΚΟΝ ΚΡΑΝΟΣ ΤΩΝ ΟΡΧΟΜΕΝΙΩΝ

ΥΠΟ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Πρό τινων ἐτῶν εὑρέθη ὑπὸ χωρικῶν ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ τῆς ἀρχαίας Ὀλυμπίας Κλαδέου χαλκοῦν κράνος, ὕψους περίπου 0.23, (*εἰκ. 1*), φέρον δὲ κατὰ τὰ κράσπεδα τῶν παραγναθίδων καὶ τοῦ αὐχένος τὴν ἑξῆς μονόστιχον καί, παρ᾽ ἐλαχίστην ἐν τέλει ἔλλειψιν, πλήρη ἀναθηματικὴν ἐπιγραφὴν (*εἰκ. 2*):

Ἐρχομένιοι ἀνέθειαν τõι Δὶ τõι Ὀλυπίοι ϙορόνεια[ν hελόντες]

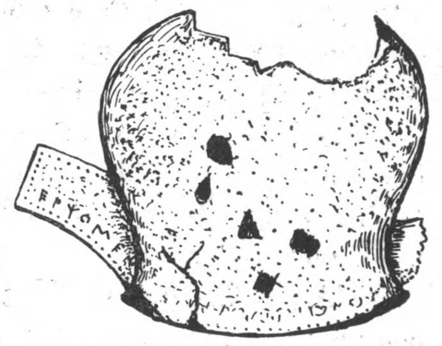

1. *Ἀναθηματικὸν κράνος Ὀρχομενίων*

Τὸ κράνος τοῦτο ἐξήτασα ὅτε εὑρέθη, τότε δὲ ἐσχεδίασα ὅσον ἦτο δυνατὸν πιστότατα καὶ τὴν ἐπιγραφήν. Ἡ διατήρησις τοῦ κράνους εἶναι μετριωτάτη, ἐλλείπει δὲ αὐτοῦ ἱκανὸν μέρος. Εὐτυχῶς ὅμως σῴζεται κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ βάσις τοῦ κράνους, ὥστε νὰ ἔχωμεν σχεδὸν ἀκέραιον τὴν ἐπιγραφήν. Ὕψος γραμμ. 0,01.

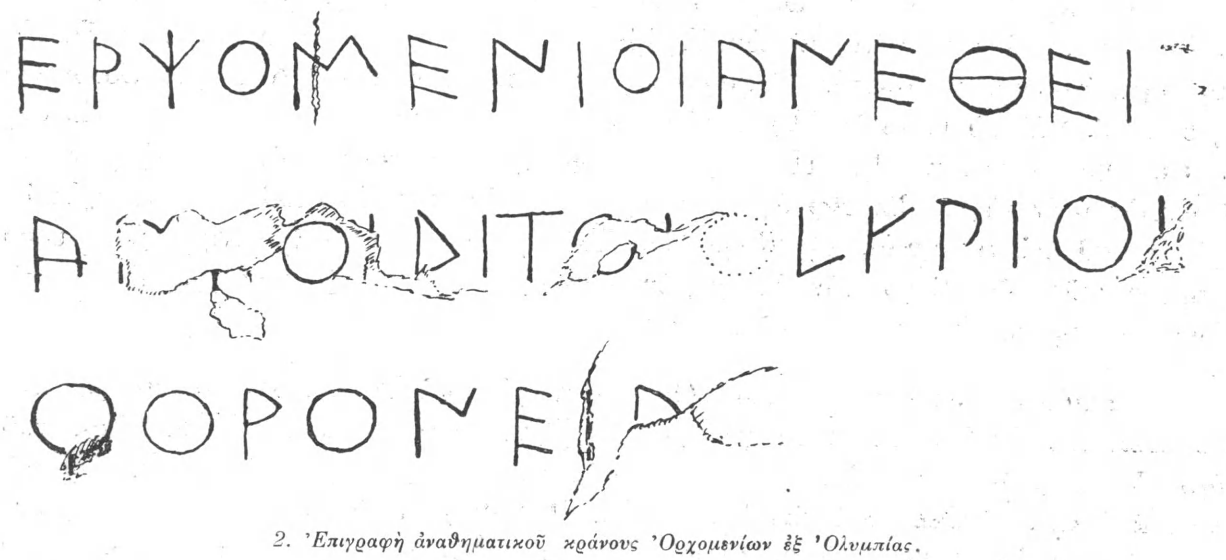

2. *Ἐπιγραφὴ ἀναθηματικοῦ κράνους Ὀρχομενίων ἐξ Ὀλυμπίας.*

Οἱ Ὀρχομένιοι, οἱ ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς ἀναφερόμενοι, εἶναι βεβαίως οἱ ἐν Βοιωτίᾳ, οὐχὶ δὲ οἱ Ἀρκάδες, διότι εἰς ἐκείνους φέρει ἡ μνεία τῆς Κορωνείας.

Ὁ τύπος ***Ἐρχομένιοι*** καὶ ***Ἐρχομενὸς*** εἶναι ἤδη γνωστὸς καὶ ἐξ ἐπιγραφῶν καὶ ἐκ νομισμάτων τοῦ τε Βοιωτικοῦ καὶ τοῦ Ἀρκαδικοῦ Ὀρχομενοῦ.

Τὰ νομίσματα τῆς Βοιωτικῆς πόλεως φέρουσι τὸ πρῶτον τὸ ἐπιγράφιον ΕΡΧΟ περὶ τὸ 387—384 π. Χ. Νομίσματα τῆς περιόδου 338—315 π. Χ. φέρουσι τὸ ἐπιγράφιον ΟΡΧ. Ἐπανέρχεται δὲ τὸ ἐπιγράφιον ΕΡΧΟ κατὰ τὴν ὑστάτην περίοδον 146—27 π. Χ. (Head - Σβορώνου Ἱστορ. τῶν νομισμάτων Α, 442—Head HN² 346). Ἀλλὰ καὶ τῆς

Ἀρκαδικῆς πόλεως Ὀρχομενοῦ τὰ νομίσματα, κοπέντα μετὰ τὴν ἐν ἔτει 370 π. Χ. γενομένην ἵδρυσιν τῆς Μεγαλοπόλεως (Ξενοφ. Ἑλλην. IV ,5,11), ἔχουσι τὸ ἐπιγράφιον ΕΡΧΟΜΕΝΙΩΝ καὶ ΕΡ. Τὰ δ' ἐν αὐτοκρατορ. χρόνοις ἀπὸ Σευήρου μέχρι Καρακάλλα κοπέντα φέρουσι τὸ ἐπιγράφιον ΟΡΧΟΜΕΝΙΩΝ (Head - Σβορώνου IN A, 565 ἑ.—Head HN²451).

Τὰ ἐπιγραφικὰ μαρτύρια εἶναι: 1) περὶ τοῦ Βοιωτικοῦ Ὀρχομενοῦ IG VII ἀπὸ ἀρ. 3205. 3228—3238. Προσθήκας εἰς τὰς IG μνημονεύει ὁ Bechtel Die griech. Dialekte I (1921), 215. καὶ ὁ A. Thumb Handbuch der gr. Dialekte (1921) 211. Παλαιοτέραν συλλογὴν βλέπε παρὰ Collitz SGDI, 374—1146· προσθήκας I, 389 ἑ. —Πρβ. τὰ καθαρῶς διαλεκτικὰ καὶ παρὰ E. Schwyzer Dialectorum Graecarum exempla epigraph. potiora (1923) 251 ἀρ. 518—529.

2) Περὶ τοῦ Ἀρκαδικοῦ Ὀρχομενοῦ μέχρι μὲν τοῦ 1923 IG V2, σ. 68 ἑ. ἀρ. 343—350, μετὰ ταῦτα δὲ ἐν BCH XXXIX 1915, 53 ἑ.· πρβ. Michel Recueil 814 ἀρ. 1019 ἑ.=Bechtel Die gr. Dial. I, 315 ἑ. Πρβ. καὶ Schwyzer Dialect. Graec. exempla 321 ἀρ. ἀρ. 664 – 667.

Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ τύπος ***Ἐρχομενὸς*** ἀπαντᾷ δι' ἀμφοτέρας τὰς πόλεις, τήν τε Βοιωτικὴν καὶ τὴν Ἀρκαδικήν, δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν οὗτος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς χαρακτηριστικὸν ἀποκλειστικὸν τῆς ἑτέρας ἐξ αὐτῶν καὶ νὰ καθορίσῃ αὐτὸς μόνος περὶ τίνος πόλεως ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ κράνους πρόκειται.

Τὸ ἀλφάβητον τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ κράνους ἔχει τύπους γραμμάτων κοινοὺς εἴς τε τὸ Βοιωτικὸν καὶ εἰς τὸ Ἀρκαδικὸν ἀλφάβητον Ψ=Χ, Γ=Π, Ϙ=Κ πρὸ Ο κλπ. Τὰ δύο ἀλφάβητα ἔχουσιν, ὡς γνωστόν, διάφορον σχῆμα πρὸς δήλωσιν τοῦ Λ· τὸ μὲν Βοιωτικὸν δηλοῖ τὸ Λ διὰ τοῦ Ⱶ, τὸ δὲ Ἀρκαδικὸν διὰ τοῦ Γ (Kirchhoff Studien zur Gesch. des griech. Alphabets[4] πίν. II). Ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ κράνους ἔχουσα ἀναμφισβήτητον τὸ Βοιωτικὸν Ⱶ ἐν τῇ λ. ***Ὀλυπίῳ*** ἄγει τὴν ἔρευναν πρὸς τὴν Βοιωτικὴν πόλιν, πρὸς ἣν ἤχθημεν καὶ διὰ τῆς μνείας τῆς Κορωνείας. Τὸ θῆτα ἔχει ἀντὶ τοῦ συνήθους σταυροῦ ἢ τῆς στιγμῆς τῶν Βοιωτικῶν ἐπιγραφῶν (Kirchhoff 142) ὁριζόντιον γραμμὴν ἐν τῷ μέσῳ ἐφαπτομένην ἑκατέρωθεν τοῦ κύκλου.

Ὡσαύτως πρὸς τὸν Βοιωτικὸν Ὀρχομενὸν φέρει μᾶλλον καὶ ὁ τύπος τοῦ ῥήματος ***ἀνέθειαν***, τοῦ ὁποίου πάντα τὰ γράμματα σῴζονται εὐκρινέστατα. Ἄλλοι τύποι τοῦ αὐτοῦ ῥήματος, ἀριθμοῦ καὶ προσώπου, ἐν ταῖς Βοιωτικαῖς ἐπιγραφαῖς τοῦ Ὀρχομενοῦ εἶναι: ***ἀνέθιαν***, ***ἀνέθεαν*** καὶ ***ἀνέθεικαν*** κλπ. Παραδείγματα ἀναφέρει συνοπτικῶς μὲν ὁ Thumb Handbuch der griech. Dialekte 230, ἐκτενέστερον δὲ νεωστὶ ὁ Bechtel Die griech. Dialekte I (1921) 283 § 105· πρβ. καθ' ὅλου περὶ τῆς Βοιωτικῆς καὶ τῆς Ἀρκαδικῆς διαλέκτου καὶ Γ. Ἀναγνωστοπούλου Σύντομον ἱστορίαν τῶν Ἑλληνικῶν διαλέκτων (1924) 59 ἑ. 62 ἑ.

Ἐν τῇ Ἀρκαδικῇ διαλέκτῳ ὁ τύπος τοῦ ῥήματος συνήθως εἶναι ***ἀνέθεν***, ἀλλ' ἀπαντᾷ καὶ ὁ τύπος ***ἀνέθεαν*** ἐν BCH XX 1916, 119 ἑ. ἀρ. 7 (Thumb αὐτ. 277. Bechtel αὐτ. I 269 § 103).

Ὡς πρὸς τὴν γραφὴν ***Ὀλυπίοι*** ἀντὶ ***Ὀλυμπίοι*** ἀναφέρω τρία ἄλλα παραδείγματα ἐξ ἀναθηματικῶν ἐπιγραφῶν αὐτῆς τῆς Ὀλυμπίας ἐν Olympia V, Dittenberger+Purgold Die Inschriften σελ. 715 ἀρ. 697,698 (ἐπὶ λογχῶν χαλκῶν)· σελ. 718 ἀρ. 703 (ἐπὶ κνη-

μῖδος χαλκῆς). Ἀνάλογος ἔκπτωσις τοῦ ἐρρίνου ἀπαντᾷ καὶ ἐν ἄλλαις λέξεσι π. χ. ***Ἀταλά(ν)τη, Ὀλυ(μ)πιόδωρος, νύ(μ)φη, Ἐ(γ)κέλαδος Νίκα(ν)δρος*** κτλ. πρβ. Kretschmer Griech. Vaseninschr. 161 G Meyer Griech Gramm.[3] 381 Danielsson Eranos I. 145 Bruckmann Griech Gramm.[4] 89.

Ζητεῖται νῦν ἡ ἱστορικὴ κατάταξις τῆς νέας ἐπιγραφῆς καὶ ἡ ἐξακρίβωσις τοῦ γεγονότος, ἐπὶ τῷ ὁποίῳ ἀνετέθη ὑπὸ τῶν Ὀρχομενίων τὸ κράνος εἰς τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ ναὸν τοῦ Διὸς ὡς εὐχαριστήριον.

Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἀναφέρεται ὅτι οἱ Ὀρχομένιοι ἀνέθεσαν τὸ κράνος εἰς τὸν Ὀλύμπιον Δία, διὰ δὲ τὴν ἀπώλειαν μέρους μικροῦ τοῦ κράνους δὲν ἔχομεν τὴν τελευταίαν λέξιν ἢ τὰς δύο ἴσως τελευταίας λέξεις τὰς σημαντικὰς τῆς αἰτίας τῆς ἀναθέσεως ἤτοι τὰς χαρακτηριστικὰς τοῦ μετὰ τῆς Κορωνείας συνδεομένου γεγονότος. Ὅτι τὸ γεγονὸς ἦτο πολεμικὸν δεικνύει ἡ ἐκλογὴ τοῦ κράνους ὡς ἀναθήματος. Διὰ τοῦτο καὶ συνεπλήρωσα ἐν τέλει τῆς ἐπιγραφῆς ***Κορώνεια[ν ℎελόντες]*** πιστεύων ὅτι οὕτω οὐχὶ μόνον τὸν νοῦν, ἀλλὰ καὶ τὴν λέξιν ἴσως ἀποκαθιστῶ.

Ἀναμιμνήσκω παραδείγματά τινα ἀναθηματικῶν πολεμικῶν ἐπιγραφῶν, ἵνα δειχθῇ ἡ ἐπικρατοῦσα ἐν αὐτοῖς λιτὴ καὶ μεγαλόγραμμος διατύπωσις.

1. ***Ταραντῖνοι ἀπὸ Μεσσανίων ἑλόντες δεκάταν.*** Ἐν Δελφοῖς. Dittenb. Syll. I 21.
2. ***Ἀθεναῖοι Ἀπόλλονι Πυθίοι ἀκροθίνια τε̃ς Μαραθῶνι μάχες ἀνέθεσαν ἀπὸ Μέδον.*** Ἐν Δελφοῖς (490 π. Χ.). Dittenb. Syll. I, 23.
3. ***Ἀθεναῖοι ἀνέθεσαν τὲν στοὰν καὶ τὰ ℎόπλα καὶ τἀκροτέρια ℎελόντες το̃ν πολεμίον.*** Ἐν Δελφοῖς (480 π. Χ.). Ditt. Syll. I, 29.
4. ***Ηιάρον ὁ Δεινομένεος | καὶ τοὶ Συρακόσιοι | τõι Δὶ Τυράν' ἀπὸ Κύμας.*** Ἐπὶ κράνους ἐξ Ὀλυμπίας ἐν Λονδίνῳ, 474 π. Χ. Dittenb. Syll. I 35.
5. ***Τἀργεῖοι ἀνέθεν τῶι ΔιFὶ τῶν ϙορινθόθεν.*** Ἐπὶ χαλκοῦ κράνους ἐξ Ὀλυμπίας ἐν τῷ Βρεττανικῷ Μουσείῳ Olympia V Inschriften ἀρ. 250. Hicks-Hill Gr. Histor Inscriptions ἀρ. 31, τῶν μέσων περίπου τοῦ 5ου π. Χ. αἰῶνος.
6. ***Καφυε̃ς ἀνέθεν Τὀπόλλονι δεκάταν ℎελόντες το̃ν πολεμίον.*** Ἐν Δελφοῖς Dittenb. Syll. I ἀρ. 48. Περὶ τῆς παραλείψεως τῆς ***ἀπὸ*** προθέσεως (***ἀπὸ τῶν πολεμίων***) Bannier Rhein. Mus LXX 1915, 395 κέ.
7. ***Κορτύνιοι δεκάταν πολεμίον.*** Ἐν Δελφοῖς. Dittenb. Syll. I. 49.
8. ***Ἀθεναῖοι ἀπὸ Πελοποννεσίον ναυμαχίαι νικέσαντες ἀνέθεσαν*** Ἐκ Δωδώνης ἐν Βερολίνῳ. Dittenb. Syll. I 73.
9. ***Βασιλεὺς Ἀντίγονος βασιλέως Δημητρίου καὶ Μακεδόνες καὶ οἱ σύμμαχοι ἀπὸ τῆς περὶ Σελλασίαν μάχης Ἀπόλλωνι.*** Ἐν Δήλῳ, τοῦ 222 π. Χ. IG XI, 3, 1097. Dittenb. Syll. I 518.
10. ***Σκῦλα ἀπὸ Θουρίων Ταραντῖνοι ἀνέθηκαν Διὶ Ὀλυμπίωι δεκάταν.*** Ἐξ Ὀλυμπίας ἐν Βερολίνῳ, χαλκῆ λόγχη. Olympia V. Inschr. 254· τοῦ 440 30 π. Χ.
11. ***Βασιλεὺς Ἄτταλος νικήσας μάχῃ Τολιστοαγίους Γαλάτας περὶ πηγὰς Καΐκου ποταμοῦ χαριστήριον Ἀθηνᾶι.*** Fränkel Inschr. von Pergamon 20. Michel Recueil 1203 πρβ. Michel 1214. 1215 κέ.

Συναγωγὴν διαφόρων πολεμικῶν ἀναθηματικῶν ἐπιγραφῶν ἔχει καὶ ὁ Michel ἐν Recueil d'inscr. grecq. σ. 814 ἀπὸ ἀρ. 1021 κἑ.

Ἐξ αὐτῆς τῆς Ὀλυμπίας ἀναθήματα ὅπλων ἢ ἄλλων εἰδῶν τῆς πολεμικῆς σκευῆς εἶναι γνωστὰ τὰ ἑξῆς:

1. Κράνος χαλκοῦν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ἀλφειῷ καὶ ἀποκείμενον ἐν Λονδίνῳ, φέρον δὲ τὴν ἐπιγραφὴν **Ζηνὸς Ὀλυνπίο.** Olympia V Die Inschriften 714 ἀρ. 695.
2. Κράνος χαλκοῦν ἐξ Ὀλυμπίας ἀποκείμενον ἐν Βιέννῃ παρὰ τῷ Fr Trau, φέρον δὲ τὴν ἐπιγραφὴν **Fέρξαν Γράβωνος/Fέρξαντός εἰμι** Olympia V 714 ἀρ. 695.
3. Λόγχαι χαλκαῖ=Olympia V 715, 697. 698. 699 φέρουσαι τὰς ἐπιγραφὰς α καὶ β) **Διὸς Ὀλυπίο** γ) **Διὸς Ὀλυμπίου**
4. Κνημὶς χακλῆ=Olympia V 718 ἀρ. 703 φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν **Ζεὺς Ὀλύπιος.**

Μεμονωμένος τις πόλεμος μεταξὺ Ὀρχομενοῦ καὶ Κορωνείας δὲν εἶναι γνωστὸς ἐκ τῆς γραπτῆς παραδόσεως, διὰ τοῦτο ἡ ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ Ὀρχομενίου κράνους μνημονευομένη ἅλωσις τῆς Κορωνείας ὀφείλει νὰ ἀναζητηθῇ μεταξὺ ἄλλης σειρᾶς πολεμικῶν γεγονότων, ἐν τοῖς ὁποίοις ἦσαν ἀναμεμιγμένοι μετ' ἄλλων οἱ Ὀρχομένιοι μαχόμενοι κατὰ τῆς Κορωνείας ἐν ἀντιπάλῳ ὁμάδι εὑρισκομένης.

Γνωστοτάτη εἶναι ἡ ἐν ἔτει 447 π. Χ. παρὰ τὴν Κορώνειαν γενομένη κραταιὰ μάχη, καθ' ἣν ἡττήθη ὑπὸ τῶν Βοιωτῶν ὁ κατέχων τὴν Κορώνειαν Ἀθηναῖος στρατηγὸς Τολμίδης καὶ διελύθη ἡ ἐπὶ βραχὺ κρατήσασα Ἀττικὴ ἰσχὺς ἐν Βοιωτίᾳ. Ἡ μάχη αὕτη, τὴν ὁποίαν ὁ Ξενοφῶν ἐν Ἀπομνημ. III, 5, 4 καλεῖ **συμφορὰν,** δὲν εἶχε τὴν σημασίαν ἁπλῆς τινος στρατιωτικῆς ἀτυχίας, ἀλλὰ κυρίως ἐγένετο σημαντικωτάτη ἠθικῶς, διότι μετὰ τῆς ἐπὶ Δηλίῳ ἥττης τῷ 423 ἀπετέλεσε τὰ γεγονότα, ἐκ τῶν ὁποίων «**τεταπείνωται μὲν ἡ τῶν Ἀθηναίων δόξα πρὸς τοὺς Βοιωτούς. ἐπῆρται δὲ τὸ τῶν Θηβαίων φρόνημα πρὸς τοὺς Ἀθηναίους· ὥστε Βοιωτοὶ μέν, οἳ πρόσθεν οὐδ' ἐν τῇ ἑαυτῶν τολμῶντες Ἀθηναίοις ἄνευ Λακεδαιμονίων τε καὶ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων ἀντιτάττεσθαι, νῦν ἀπειλοῦσιν αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἀττικήν, Ἀθηναῖοι δέ, οἳ πρότερον πορθοῦντες τὴν Βοιωτίαν, φοβοῦνται μὴ Βοιωτοὶ δῃώσωσι τὴν Ἀττικὴν** (Ξενοφ. ἔνθ' ἀνωτ.). Τὴν σημασίαν δὲ ταύτην τονίζουσιν οἱ Βοιωτοὶ πρέσβεις τῷ 427 πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους λέγοντες «...**εἰ μαχόμενοι ἐν Κορωνείᾳ καὶ νικήσαντες αὐτοὺς** (δηλ. τοὺς Ἀθηναίους) **ἠλευθερώσαμεν τὴν Βοιωτίαν** κλπ. (Θουκυδ. III, 62, 4).

Οἱ ἐπελθόντες κατὰ τοῦ ἐν Κορωνείᾳ Τολμίδου Βοιωτοὶ ἦσαν ἐξόριστοι, ἐκβληθέντες ἐκ διαφόρων βοιωτικῶν πόλεων ὑπὸ τῶν κρατούντων Ἀθηναίων, ἦσαν ἄρα ἐξέχοντες Βοιωτοὶ πατριῶται ἔχοντες καὶ κῦρος καὶ ἰσχὺν παρὰ τοῖς συμπολίταις αὐτῶν. Ὁ Θουκυδίδης I, 113, 2 ὡς ἑξῆς διηγεῖται τὰ τοῦ κατορθώματος τούτου: **Καὶ χρόνου ἐγγενομένου μετὰ ταῦτα Ἀθηναῖοι Βοιωτῶν τῶν φευγόντων ἐχόντων Ὀρχομενὸν καὶ Χαιρώνειαν καὶ ἄλλ' ἄττα χωρία τῆς Βοιωτίας ἐστράτευσαν ἑαυτῶν μὲν χιλίοις ὁπλίταις τῶν δὲ ξυμμάχων ὡς ἑκάστοις ἐπὶ τὰ χωρία ταῦτα, πολέμια ὄντα, Τολμίδου τοῦ Τολμαίου στρατηγοῦντος. Καὶ Χαιρώνειαν ἑλόντες [καὶ ἀνδραποδίσαντες] ἀνεχώρουν φυλακὴν καταστήσαντες. Πορευομένοις δ' αὐτοῖς ἐν Κορωνείᾳ ἐπιτίθενται οἵ τε ἐκ τῆς Ὀρχομενοῦ φυγάδες Βοιωτῶν καὶ Λοκροὶ μετ' αὐτῶν καὶ Εὐβοέων φυγάδες καὶ ὅσοι τῆς αὐτῆς γνώμης ἦσαν καὶ μάχῃ κρατήσαντες τοὺς μὲν**

διέφθειραν τῶν Ἀθηναίων τοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβον. Καὶ τὴν Βοιωτίαν ἐξέλιπον Ἀθηναῖοι πᾶσαν, σπονδὰς ποιησάμενοι ἐφ' ᾧ τοὺς ἄνδρας κομιοῦνται. Καὶ οἱ φεύγοντες Βοιωτῶν κατελθόντες καὶ οἱ ἄλλοι πάντες αὐτόνομοι πάλιν ἐγένοντο.

Σημειωτέον ὅτι ἡ μάχη αὕτη παρὰ τοῖς πλείστοις τῶν συγγραφέων ἀναφέρεται ὡς μάχη τῆς Κορωνείας, παρὰ τῷ Ξενοφῶντι ἔνθ' ἀνωτ. καλεῖται ἡ παρὰ τὴν Λεβάδειαν συμφορά, παρὰ δὲ τῷ Παυσανίᾳ I, 27, 6 μνημονεύεται ὡς ἐν τῇ Ἁλιαρτίᾳ χώρᾳ γενομένη ***(πορθήσας δὲ (ὁ Τολμίδης) τῆς γῆς τὴν πολλὴν καὶ παραστησάμενος πολιορκίᾳ Χαιρώνειαν ὡς ἐς τὴν Ἁλιαρτίαν προῆλθεν, αὐτός τε μαχόμενος ἀπέθανε καὶ τὸ πᾶν ἤδη στράτευμα ἡττᾶτο)*** Ὁ Pieske ἐν Pauly RE [2] XI, [2], 1428 στ. 29 παραπέμπει κατὰ παραδρομὴν εἰς τὸν Παυσανίαν III, 9, 13, ἔνθα πρόκειται περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ Ἀγησιλάου τῷ 394 π. Χ. γενομένης ἐν Κορωνείᾳ μάχης.

Εἶναι δὲ γνωστὸν ἐκ τοῦ Πλουτάρχου β. Περικλ. 18 ὅτι ὁ Περικλῆς ἠναντιώθη εἰς τὴν εἰς Βοιωτίαν εἰσβολὴν τοῦ Τολμίδου «***ὁρῶν αὐτὸν.... σὺν οὐδενὶ καιρῷ παρασκευαζόμενον εἰς Βοιωτίαν ἐμβαλεῖν καὶ πεπεικότα τῶν ἐν ἡλικίᾳ τοὺς ἀρίστους καὶ φιλοτιμοτάτους ἐθελοντὶ στρατεύεσθαι χιλίους γενομένους ἄνευ τῆς ἄλλης δυνάμεως, φέρεται δὲ*** «***τὸ μνημονευόμενον εἰπὼν*** (τῷ δήμῳ) ***ὡς εἰ μὴ πείθοιτο Περικλεῖ, τόν γε σοφώτατον οὐχ ἁμαρτήσεται σύμβουλον ἀναμείνας χρόνον***». Ἡ ἐν Κορωνείᾳ καταστροφὴ τοῦ Τολμίδου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ «***μεγάλην τῷ Περικλεῖ μετ' εὐνοίας δόξαν ἤνεγκεν ὡς ἀνδρὶ φρονίμῳ καὶ φιλοπολίτῃ***».

Ὁ Διόδωρος XII, 6 παραδίδει τὰ ἑξῆς:..... ***Τολμίδης δὲ ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς εἷλε Χαιρώνειαν. Τῶν δὲ Βοιωτῶν συστραφέντων καὶ τοῖς περὶ τὸν Τολμίδην ἐνεδρευσάντων ἐγένετο μάχη καρτερὰ περὶ τὴν Κορώνειαν, καθ' ἣν Τολμίδης μὲν μαχόμενος ἀνῃρέθη, τῶν δὲ ἄλλων Ἀθηναίων οἱ μὲν κατεκόπησαν, οἱ δὲ ζῶντες ἐλήφθησαν. Τηλικαύτης δὲ συμφορᾶς γενομένης τοῖς Ἀθηναίοις, ἠναγκάσθησαν ἀφεῖναι τὰς πόλεις ἁπάσας τὰς κατὰ τὴν Βοιωτίαν αὐτονόμους εἶναι, ἐὰν τοὺς αἰχμαλώτους ἀπολάβωσιν.***

Τὰ αὐτὰ ἀναφέρουσι καὶ αἱ ὑπόλοιποι περὶ τῆς μάχης ταύτης τῆς Κορωνείας ἀρχαῖαι πηγαί, ἄλλαι γλισχρότερον καὶ ἄλλαι πληρέστερον, ἤτοι Θουκυδ. III 62,5. 67, 3. IV 92, 6. Πλάτ. Ἀλκιβ. 112 c. Ἰσοκρατ. XVI 28 Meyer Theopomp's Hellenika 36 ἑ. Πρβ. Pauly RE [2] III 643 ἑ. (F. Cauer). XI2, 1428 29 ἑ (Pieske), συντόμως δὲ καὶ ὁ Ed· Meyer Gesch. d. Alt. III, 619 καὶ ὁ Beloch Griech. Geschichte III 1, 73.

Τὴν λεπτομερεστάτην περὶ τῶν περὶ τὴν μάχην τῆς Κορωνείας γεγονότων πηγὴν ἀποτελεῖ ὁ Θουκυδίδης ἐν τῷ ἀναγραφέντι ἀνωτέρω χωρίῳ I, 113, 2. Παρ' αὐτοῦ μανθάνομεν ὅτι οἱ Βοιωτοὶ φυγάδες κατεῖχον τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Χαιρώνειαν, ὅτι ὁ Τολμίδης κατέλαβε τὴν Χαιρώνειαν, ἐξ οὗ συνάγομεν ὅτι δὲν εἶχε προφθάσει νὰ κυριεύσῃ τὸν Ὀρχομενόν, ὅτι δὲ ἐδέχθη τὴν ἐπίθεσιν τῶν Βοιωτῶν φυγάδων ὁρμωμένων ἐκ τῆς Ὀρχομενοῦ χώρας καὶ ἡττήθη παρὰ τὴν Κορώνειαν.

Ὅτι ἐν τῷ στρατεύματι τῶν Βοιωτῶν ἦσαν καὶ Ὀρχομένιοι δὲν μνημονεύεται μὲν ῥητῶς, ἀλλ' εἶναι προφανῶς πιθανὸν νὰ ὑποθέσωμεν, ἀφοῦ οἱ Βοιωτοὶ ἐξόριστοι ἦσαν ἐγκατεστημένοι ἐν Ὀρχομενῷ, ὁ Ὀρχομενὸς δὲ ἦτο τὸ ὁρμητήριον τῆς κινήσεως αὐτῶν, ἀσφαλῶς δὲ καὶ εἷς τῶν κυριωτάτων, ἂν μὴ ὁ κυριώτατος τόπος τῆς ὀργανώσεως καὶ προπαρασκευῆς τῆς ἐναντίον τοῦ Τολμίδου καὶ τῆς Ἀθηναϊκῆς κυριαρχίας ἐξεγέρσεως τῶν Βοιωτῶν.

Εἶναι ἄρα πιθανώτατον ὅτι τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνευρεθὲν κράνος ἀνετέθη ὑπὸ τῶν Ὀρχομενίων εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἁλώσεως ταύτης τῆς Κορωνείας, εἰς ἣν καὶ αὐτοὶ συνετέλεσαν διαδραματίσαντες, ὡς ἐπιβάλλεται νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς, οὐχὶ δευτερεῦόν τι, ἀλλὰ σημαντικὸν πρόσωπον.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλη τις ἅλωσις τῆς Κορωνείας, εἰς ἣν φέρονται ἀναμεμιγμένοι οἱ Ὀρχομένιοι, εἶναι ἐκ τῆς ἱστορίας γνωστή. Εἶναι ἡ ἐν ἔτει 394 π. Χ. ὑπὸ τῆς στρατιᾶς τοῦ Βασιλέως τῆς Σπάρτης Ἀγησιλάου ἐπελθοῦσα.

Ὁ Ξενοφῶν Ἑλλην. IV 3, 15 ἑ. λέγει «**Ἦσαν οἱ μὲν ἀντιτεταγμένοι τῷ Ἀγησιλάῳ Βοιωτοί, Ἀθηναῖοι, Ἀργεῖοι, Κορίνθιοι, Αἰνιᾶνες, Εὐβοεῖς, Λοκροὶ ἀμφότεροι· σὺν Ἀγησιλάῳ δὲ Λακεδαιμονίων μὲν μόρα ἡ ἐκ Κορίνθου διαβᾶσα, ἥμισυ δὲ μόρας τῆς ἐξ Ὀρχομενοῦ, ἔτι δὲ οἱ ἐκ Λακεδαίμονος νεοδαμώδεις συστρατευσάμενοι αὐτῷ, πρὸς δὲ τούτοις οὗ Ἡριππίδας ἐξενάγει ξενικοῦ, ἔτι δὲ οἱ ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεων Ἑλληνίδων, καὶ ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ὅσας διιὼν παρέλαβεν αὐτόθεν δὲ προσεγένοντο ὁπλῖται Ὀρχομένιοι καὶ Φωκεῖς.** Κατωτέρω δὲ ἐν τῷ περὶ τῆς μάχης λόγῳ (§ 16): **συνήεσαν μὲν γὰρ εἰς τὸ κατὰ Κορώνειαν πεδίον οἱ μὲν σὺν Ἀγησιλάῳ ἀπὸ τοῦ Κηφισοῦ, οἱ δὲ σὺν Θηβαίοις ἀπὸ Ἑλικῶνος· Εἶχε δ' Ἀγησίλαος μὲν δεξιὸν τοῦ μετ' αὐτοῦ, Ὀρχομένιοι δ' αὐτῷ ἔσχατοι ἦσαν τοῦ εὐωνύμου.** Καὶ κατωτέρω (§ 18) **Κἀνταῦθα οἱ μέν τινες τῶν ξένων ἐστεφάνουν ἤδη τὸν Ἀγησίλαον, ἀγγέλλει δέ τις αὐτῷ ὅτι οἱ Θηβαῖοι τοὺς Ὀρχομενίους διακόψαντες** ἐν **τοῖς σκευοφόροις εἴησαν** κλπ.

Σημειωτέον δὲ ὅτι τοὺς Ὀρχομενίους εἶχε προσεταιρισθῆ ἤδη ὁ Λύσανδρος ὡς διηγεῖται ὁ Ξενοφῶν Ἑλλην. III, 5, 9: **Καὶ ὁ μὲν Λύσανδρος τά τε ἄλλα τὰ κελευόμενα ἔπραττε καὶ προσέτι Ὀρχομενίους ἀπέστησε Θηβαίων.** Πρβ. καὶ § 17-21, Πλουτ. Λύσανδρ. 28. 29. Διοδώρ. XIV, 81. Παυσαν. III 5, 3-2· IX, 32, 5. Περὶ τοῦ Ὀρχομενοῦ καὶ ὁ Ἀνδοκίδης Περὶ εἰρ. 20. Πρβ. Ed. Meyer Gesch. d. Altert. V, 237. Beloch Griech. Gesch. III 1, 68.

Ὁ αὐτὸς Ξενοφῶν ἐν τῷ Ἀγησιλάῳ II, 5 ὡς ἑξῆς ἀφηγεῖται τὰ ἀμέσως προηγηθέντα τῆς μάχης «**τῇ δ' ὑστεραίᾳ ὑπερβάλλων τὰ Ἀχαϊκὰ τῆς Φθίας ὄρη τὴν λοιπὴν ἤδη πᾶσαν διὰ φιλίας ἐπορεύθη εἰς τὰ Βοιωτῶν ὅρια. § 6. Ἐνταῦθα δὴ ἀντιτεταγμένους εὑρὼν Θηβαίους, Ἀθηναίους, Ἀργείους, Κορινθίους, Αἰνιᾶνας, Εὐβοέας καὶ Λοκροὺς ἀμφοτέρους, οὐδὲν, ἐμέλλησεν, ἀλλ' ἐκ τοῦ φανεροῦ ἀντιπαρέταττε Λακεδαιμονίων μὲν ἔχων μόραν καὶ ἥμισυ, τῶν δ' αὐτόθεν συμμάχων Φωκέας καὶ Ὀρχομενίους μόνους, τὸ τ' ἄλλο στράτευμα, ὅπερ ἠγάγετο αὐτός.**

Ἀπὸ τῆς §9—§17 ἡ περιγραφὴ τῆς μάχης διατυποῦται φραστικῶς κατὰ τὸ πλεῖστον ὡς καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς μετά τινων ἐξάρσεων τῆς διαγωγῆς τοῦ Ἀγησιλάου ἐπὶ πλέον.

Ὁ Πολύαινος Στρατηγημ. II 1, 3. 5 ἀναφέρει ὅτι (1, 3): **Ἀγησίλαος περὶ Κορώνειαν ὅσον οὔπω παρετάσσετο· ἧκέν τις ἀγγέλλων «τέθνηκε Πείσανδρος ὁ ναύαρχος Λακεδαιμονίων ἡττηθεὶς ὑπὸ Φαρναβάζου».** **Ὅπως οὖν ἀθυμία καὶ φόβος μηδαμῶς ἐμπέσοι τῷ στρατεύματι, Ἀγησίλαος προστάσσει τοῖς ἀγγέλοις «τἀναντία πρὸς τοὺς στρατιώτας ἀγγέλλετε· Λακεδαιμόνιοι νικῶσιν ἐν τῇ θαλάσσῃ», ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτὸς προῆλθεν ἐστεφανωμένος, ἔθυσεν εὐαγγέλια, διέπεμψε τοῖς φίλοις μερί-**

δας ἀπὸ τῶν ἱερείων. Οἱ στρατιῶται ταῦτα ἀκούσαντες καὶ ὁρῶντες, πλεῖον θαρσήσαντες μετὰ μείζονος προθυμίας ἐν τῇ Κορωνείᾳ παρετάξαντο. Πρβ. Ξενοφ. Ἑλλην. IV, 3, 10.

Τὸ δεύτερον ἀνέκδοτον, τὸ ὁποῖον διηγεῖται ὁ Πολύαινος ἐκ τῆς ἐν Κορωνείᾳ μάχης εἶναι (ΙΙ 1, 5) ὅτι ὅτε ἀνηγγέλθη εἰς τὸν Ἀγησίλαον ὅτι πολλοὶ τῶν ἐχθρῶν κατέφυγον εἰς τὸν ναόν, οὗτος «***προσέταξεν ἐᾶν αὐτοὺς ἀπιέναι οἳ καὶ βούλοιντο, ὡς ἄρα εἴη σφαλερὸν συμπλέκεσθαι τοῖς ἐξ ἀπονοίας ἀναμαχομένοις***».

Ὁ Παυσανίας ΙΧ 6, 4 δὲν εἶναι δαψιλής, ἀρκεῖται δὲ εἰς μόνα τὰ ἑξῆς: ***διαπολεμηθέντος δὲ τοῦ πολέμου*** (τοῦ Πελοποννησιακοῦ δηλ). ***καὶ Ἀθηναίοις καταλυθέντος τοῦ ναυτικοῦ, μετ᾽ οὐ πολὺ Θηβαῖοι μετὰ Κορινθίων εἰς τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους πόλεμον προήχθησαν. Κρατηθέντες δὲ μάχῃ περὶ Κόρινθόν τε καὶ ἐν Κορωνείᾳ νικῶσιν αὖθις ἐν Λεύκτροις ἐπιφανεστάτην νίκην*** κλπ.

Ὁ Πλούταρχος ἐν β. Ἀγησιλάου 18 οὐδὲν νέον προσθέτει, ἡ δὲ διήγησις αὐτοῦ στηρίζεται ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὸν Ξενοφῶντα. Ἐπαναλαμβάνει καὶ οὗτος ὅτι ***οἱ Θηβαῖοι ταχὺ τοὺς Ὀρχομενίους ἐτρέψαντο καὶ τοὺς Ἀργείους ὁ Ἀγησίλαος.***

Ὁ Διόδωρος XIV, 84 λέγει τὰ ἑξῆς: ***Ἀγησίλαος δὲ προσλαβόμενος ἐκ Πελοποννήσου στρατιώτας, ἐπειδὴ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπέβαινεν εἰς Βοιωτίαν εὐθὺς οἱ Βοιωτοὶ μετὰ τῶν συμμάχων ἀπήντησαν εἰς Κορώνειαν. Γενομένης δὲ παρατάξεως Θηβαῖοι μὲν τὸ καθ᾽ αὐτοὺς μέρος τρεψάμενοι μέχρι τῆς παρεμβολῆς κατεδίωξαν, οἱ δ᾽ ἄλλοι μικρὸν ἀντισχόντες χρόνον ὑπ᾽ Ἀγησιλάου καὶ τῶν ἄλλων φυγεῖν ἠναγκάσθησαν. Διὸ καὶ νενικηκέναι τῇ μάχῃ Λακεδαιμόνιοι διαλαβόντες ἔστησαν τρόπαιον καὶ τοὺς νεκροὺς τοῖς πολεμίοις ὑποσπόνδους ἀπέδωκαν. Ἀπέθανον δὲ τῶν Βοιωτῶν καὶ τῶν συμμάχων πλείους τῶν ἑξακοσίων, Λακεδαιμονίων δὲ καὶ τῶν συναγωνισαμένων τριακόσιοι πεντήκοντα· καὶ αὐτὸς Ἀγησίλαος πολλοῖς περιπεπτωκὼς τραύμασιν εἰς Δελφοὺς ἐκομίσθη κἀκεῖ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ σώματος ἐποιεῖτο.***

Ὁ Κορνήλιος Νέπως ἐν Agesilaus 4, 5 καὶ ὁ Frontinus II, 6, 6 βραχύτατα ἀναφέρουσι τὰ κατὰ τὴν μάχην ταύτην τῆς Κορωνείας, καὶ τὰ ἐλάχιστα ταῦτα παρὰ τοῦ Ξενοφῶντος, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, συμπιλοῦντες.

Ἀπομένει ἄρα κυριωτάτη πηγὴ ὁ Ξενοφῶν, ὅστις εὐλόγως εἶναι ὁ ἀκριβέστατος πάντων διότι «***παρῆν τῷ Ἀγησιλάῳ συναγωνιζόμενος, ἐξ Ἀσίας διαβεβηκώς***», ὅπως λέγει ὁ Πλούταρχος. Τὸν «Ἀγησίλαον» τοῦ Ξενοφῶντος ἔχων ὑπ᾽ ὄψει αὐτοῦ ὁ Cornelius Nepos λέγει ἀρχόμενος τῆς βιογραφίας τοῦ Ἀγησιλάου: Agesilaus Lacedaemonius cum a ceteris scriptoribus tum eximie a Xenophonte Socratico collaudatus est; eo enim usus est familiarissime.

Ἐκ τῶν δύο μεγάλων τούτων μαχῶν τῆς Κορωνείας, τῆς τε ἐν ἔτει 447 καὶ τῆς ἐν ἔτει 394 γενομένης, εἰς ἃς ἀμφοτέρας παρέστησαν ἀγωνιζόμενοι οἱ πάλαι ἔνδοξοι Ὀρχομένιοι, νομίζω ὅτι μᾶλλον ἡ προτέρα ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ ἀνάθημα τῆς Ὀλυμπίας, διότι κατὰ τὴν δευτέραν περὶ τὴν Κορώνειαν μάχην τοῦ 394 οἱ Ὀρχομένιοι, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ξενοφῶν, ἐκάμφθησαν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἐπιθέσεως τῶν Θηβαίων καὶ διεσπάσθησαν, ὥστε οἱ Θηβαῖοι ἠδυνήθησαν νὰ φθάσωσι μέχρι τῶν μεταγωγικῶν, τοῦτο δὲ ἐκλόνησεν ὀλίγον τὸν

Ἀγησίλαον νικῶντα ἤδη κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας καὶ τρέψαντα εἰς φυγὴν πρὸς τὸν Ἑλικῶνα τοὺς ἀντιπάλους Ἀργείους. Δὲν φαίνεται ἄρα πιθανὸν ὅτι οἱ Ὀρχομένιοι καίπερ εὑρεθέντες μεταξὺ τῶν νικητῶν ἦτο δυνατὸν νὰ διατυπώσωσιν οὕτως ἐγωϊστικὴν ἀναθηματικὴν ἐπινίκειον ἐπιγραφήν.

Εἰς τὴν προτέραν μᾶλλον τῶν μαχῶν τῆς Κορωνείας, τὴν ἐν 447 π. Χ. γενομένην, φέρει τέλος, νομίζω, καὶ ἡ δ' ὅλης τῆς ἐπιγραφῆς διήκουσα ἀρχαιοτέρα ὀρθογραφία.

Γεώργιος Π. Οἰκονόμος.

ΑΤΤΙΚΗ ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΑΕΙΣΙΤΩΝ

ΥΠΟ ΑΝΤΩΝΙΟΥ Χ. ΧΑΤΖΗ

Τὸν λίθον, ἐφ' οὗ εἶναι ἐπιγεγραμμέναι αἱ κατωτέρω δημοσιευόμεναι ἐπιγραφαί, εὗρον κατὰ Φεβρουάριον 1916 ἐν οἰκοπέδῳ τινὶ τῆς ὁδοῦ Μητσαίων (παρὰ τὸ θέατρον τοῦ Διονύσου) ὑπὸ μικρὸν σωρὸν κεράμων καὶ λίθων· ἀπόκειται δὲ νῦν ἐν τῷ Ἐπιγραφικῷ μουσείῳ (ἀρ. 12683).

Ὁ λίθος οὗτος ἔχει ὕψος μὲν 0,21-0,25 μ. (ἀρχικὸν ὕψος πιθανῶς 1 μ. πρβ. IG III 1040), πλάτος δὲ 0,52 μ. καὶ πάχος 0,08 μ. εἶναι μαρμάρου καὶ γεγραμμένος ἀμφοτέρωθεν.

Ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ Α εἶναι γεγραμμένον ψήφισμα τῶν πρυτάνεων τῆς Λεωντίδος φυλῆς τοῦ τέλους τοῦ Β΄ αἰ. μ. Χ. [1] *(εἰκ. 1)*, ἐν δὲ τῇ ἐπιφανείᾳ Β εἶναι γεγραμμένη ἐπιτύμβιος ἐπιγραφὴ παλαιοχριστιανικῶν χρόνων [2].

Α.

[1] *[ἀγαθῇ τύχῃ]*
[ἐπὶ ἄρχοντος ———— οἱ πρυτάνεις τῆς]
[3] *[Λεωντίδος φυλῆς τιμήσαντες ἑαυτοὺς καὶ]*
[τοὺς ἀϊσειίους ἀνέγραψαν.]
[ἐπώνυμος ————.]
[6] — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
[?] — — — — — — — — — — —
1 *[———— 7½]ς* ((————)).
Αἰθα[λί]δαι
3 *Πλάτων* ((*Πλάτωνος*)).
Πήληκες
[— 3½] φ̣[.]εύς, Κλ((*αύδιος*)) *Φιλοκλῆς, Νουμήνιος Παραμόνου.*
6 *ἀΐσειτοι*
ἱεροφάντης, ἱεροκῆρυξ, [δ]αδοῦχος,
κῆρυξ βουλῆς καὶ δήμου Κ[τή]σιππος,
9 *γραμμ[α]τεὺς βουλῆς καὶ δήμου Ἑρέννιος [— 3·4]CЄ[— 3],*
περὶ [τὸ βῆμ]α Φλ((*άουϊος*)) *Ἀγάθων, ἀντιγραφεὺς Τ*((*ίτος*)) *Ἰοφ[ῶ]ν,*
ἱερα[ύλης] Ἑρ[μό]δ[ωρ]ος, ἐπὶ Σ[κ]ιάδος Πρωτίων.

1 Πρβ. παρατηρήσεις εἰς στίχ. 11.

2 Περὶ τῆς ἀναγραφῆς πλειόνων ἐπιγραφῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λίθου (ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις κυρίως) βλ. W. Larfeld, Handbuch der griech. Epigraphik, I σ. 196 κἑ.

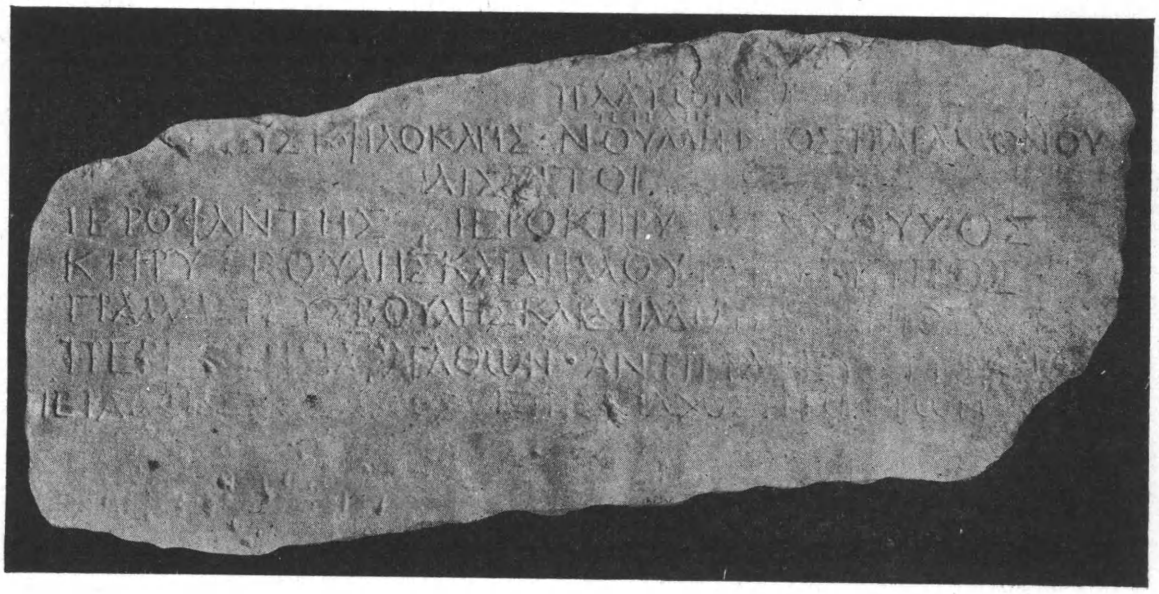

1: Ἐπιγραφὴ ἀεισίτων ἐξ Ἀθηνῶν.

Ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐδηλώθη, ἡ ἐπιφάνεια αὕτη περιέχει ψήφισμα πρυτάνεων τῆς Λεωντίδος φυλῆς, ἀλλὰ μόνον τὸ κάτω ἥμισυ αὐτοῦ (οὐχὶ στοιχηδόν).

Ὅμοια ψηφίσματα γινώσκομεν καὶ ἄλλα ἐκ τῶν χρόνων·τούτων· πρβ. κατωτέρω παρατηρήσεις εἰς στίχ. 6.

Τὸ ψήφισμα εἶχε τουλάχιστον 18 στίχους [1].

[1]. ***ἀγαθῆ τύχη:*** Ἔγραψα ἄνευ τοῦ προσγεγραμμένου ἰῶτα· πρβ. στ. 7 (δαδοῦχος).

[3]. ***Λεωντίδος:*** Συνεπλήρωσα οὕτω, διότι οἱ Αἰθαλίδαι (στίχ. 2) καὶ οἱ Πήληκες (στίχ. 4) ταύτῃ τῇ φυλῇ ἀνήκουσι.

[3]. ***τιμήσαντες:*** Ἴσως ἔκειτο ***τειμήσαντες***, ὡς κεῖται ἐν συγχρόνοις συγγενέσι ψηφίσμασι καὶ ὡς ὁ στίχ. 6 τῆς παρούσης ἐπιγραφῆς διδάσκει ***(ἀΐσειτοι).***

[6]. κ.ἑ. Μετὰ τὸν ἐπώνυμον συνήθως ἀκολουθοῦσι τὰ ὀνόματα κατὰ δήμους πρβ. π. χ. IG III 1032.

1. [————] <): Ὡς γνωστόν, τὸ σημεῖον) σημαίνει, ὅτι ὁ πατὴρ εἶναι ὁμώνυμος· πρβ. καὶ στίχ. 3 ***Πλάτων***) = ***Πλάτων Πλάτωνος*** [2].

3. ***Πλάτων ((Πλάτωνος)):*** Ἴσως ὁ Πλάτων οὗτος εἶναι υἱὸς τοῦ παιδευτοῦ Πλάτωνος τοῦ Πλάτωνος τοῦ Αἰθαλίδου ἐν IG III 1102 (= ἐγράφη πρὸ τοῦ 126 μ. Χ. κατὰ τὸν Dittenberger)· περὶ τῆς ὁμωνυμίας πατρός, υἱοῦ καὶ ἐγγόνου πρβ. Larfeld. Griech.Epigr.[3] σ. 301.

5. ***[³½]φ[.]εύς:*** Τοῦ φῖ διακρίνεται ἡ κάθετος γραμμή.

1 Νομίζω, ὅτι καὶ οἱ ἐπιγραφικοὶ ὀφείλουσι νὰ ἀποδεχθῶσι τὴν τριαδικὴν ἀρίθμησιν (1,3,6 9 κἑ.)· περὶ τῶν πλεονεκτημάτων ταύτης πρβ. O. Stählin, Editionstechnik Leipzig - Berlin 1914², σ. 67, ἔνθα ὑποστηρίζεται ἡ πρότασις τοῦ Drachmann, ὃν ἤδη ἠκολουθήσαμεν ἐν ΑΕ 1923, σ. 54.

2 Πρβ. Larfeld, Griech. Epigr³. σ. 281 καὶ 301 καὶ Handbuch griech Epigr. II 535 κ. ἑ. Ἐν ἐπιγραφῇ τῆς Σπάρτης, ἣν ἐσχάτως ἐξέδωκεν ὁ Woodward, Annual British school Athens 27 (1925-1926) σ. 239, ἀρ. 31, ΛΑΜΠΙΔΟΣ ΤΟΥ < = Λάμπιδος τοῦ Λάμπιδος. Κόμμα εἶναι μόνον ἐν ἐπιγραφῇ τοῦ 1 ἴσως αἰ. μ. Χ. ἐν IG III 2090.

5. Κ^: Τὸ ∧ φαίνεται, ὅτι ἀρχικῶς ἐγράφη ἐπίτηδες μικρότερον [1], ἔχει δὲ τοῦτο ἐνταῦθα διάφορον σχῆμα ἢ τὰ λοιπὰ ∧ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ· ἀνάλογον συμβαίνει καὶ ἐν ἐπιγραφῇ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων ΑΕ 1890, σ. 113, ἔνθα τὸ σ ἔχει δύο σχήματα (Σ καὶ ⊏).

5. Μετὰ τὴν λ. ***Φιλοκλῆς*** ὑπάρχει στιγμή· ὅμοιον σημεῖον καὶ μετὰ τὰς λλ. ***ἱεροκῆρυξ*** (στίχ. 7) καὶ ***Ἀγάθων*** (στίχ. 10)· πρβ. περὶ στίξεως Larfeld, Griech. Epigr.³ σ. 302 καὶ Handb. griech. Epigr. II σ. 564 κ. ἑ. (ἰδίᾳ σ. 574 κ. ἑ.).

5. ***Νουμήνιος Παραμόνου***: Διάφορος βεβαίως εἶναι ὁ Αὐρ((ήλιος)) Νουμήνιος Παραμόνου Πήληξ, ὅστις μνημονεύεται ὡς ἔφηβος ἐν ἐπιγραφῇ γραφείσῃ πρὸ τοῦ 190-1 μ. Χ. (IG III¹ 1143).

6. ***ἀΐσειτοι***: Ἀσφαλῶς δὲν ἔχομεν ἐνταῦθα σφάλμα τοῦ χαράκτου· ι καὶ ει συνεχέοντο ἐν τῇ γραφῇ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους· συνήθως κατὰ τούτους τοὺς χρόνους ἡ λ. γράφεται ***ἀΐσιτοι***· πρβ. IG III 1029, ἀΐσειτοι ἐν IG III 1023, Revue archéol. 6 (1917) σ. 28 καὶ ἀλλαχοῦ. Περὶ τῶν ἀεισίτων ἀρκοῦμαι νὰ παραπέμψω εἰς Boeckh ἐν CIG I σ. 325 κ. ἑ. καὶ ἐπιγραφὰς ἐν IG III¹ 1023-1075, 1062α καὶ 1066α (addenda), ἐν BCH 6 (1882) σ. 538 κ. ἑ., 51 (1927) σ. 293 κ. ἑ., ΑΕ 1890 σ. 113, Revue archéol. 6 (1917) σ. 28 καὶ PWRE λ. ἀείσιτοι [2].

7. ***ἱεροφάντης, ἱεροκῆρυξ, [δ]αδοῦχος***: Μόνον ἐν τῇ παρούσῃ ἐπιγραφῇ δὲν ἀναγράφονται τὰ ὀνόματα τοῦ ἱεροφάντου, ἱεροκήρυκος καὶ δᾳδούχου. Ὡς γνωστόν, μόνον ὅτε προσεφωνοῦντο παρελείπετο τὸ ὄνομα αὐτῶν· διδακτικώτατον εἶναι τὸ χωρίον Λουκιαν. Λεξιφ. 10 (335) «***εἶτ' εὐθὺς ἐντυγχάνω δᾳδούχῳ τε καὶ ἱεροφάντῃ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀρρητοποιοῖς Δεινίαν σύρουσιν ἄγδην ἐπὶ τὴν ἀρχήν, ἔγκλημα ἐπάγοντας, ὅτι ὠνόμαζεν αὐτούς, καὶ ταῦτα εὖ εἰδὼς ὅτι ἐξ οὗπερ ὡσιώθησαν ἀνώνυμοί τέ εἰσι καὶ οὐκέτι ὀνομαστοὶ ὡς ἂν ἱερώνυμοι ἤδη γεγενημένοι***». Τὰ λοιπὰ χωρία ἀναγράφει ὁ Boeckh ἐν CIG I 325 καὶ ὁ Stengel PWRE λ. ἱεροφάντης, σ. 1582, 26 κ. ἑ. Τὴν ἀποβολὴν τοῦ ὀνόματος δηλοῖ καὶ ἡ ἐπιγραφὴ ἐν IG III 1282 ***ἱεροφάντης Γαργήττιος ὁ ποτὲ Φίρμος***.

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἐπωνύμου φαίνεται ὅτι ἦτο ἱερώνυμος· πρβ. Γ. Οἰκονόμον ἐν ΑΕ 1911 σ. 230 (εἰς σελ. 229, στίχ. 32-35) [3].

9. Περὶ τῶν γραμματέων κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς χρόνους πρβ. Schulthess ἐν PWRE λ. γραμματεὺς σ. 1730, 35 κ. ἑ.

Ἑρέννιος: Σύγχρονος αὐτοῦ εἶναι ὁ Π. Ἑρέννιος Πτολεμαῖος (180-192 μ. Χ. ἔφηβος), ὁ πατὴρ τοῦ ἱστορικοῦ Ἑρεννίου Δεξίππου καὶ ***κῆρυξ τῆς ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλῆς*** (πρβ. PWRE λ. Herennius ἀρ. 39 [καὶ Graindor, BCH 1927 σ. 282 κ. ἑ.])· ἴσως δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν συγγένειαν. Μετὰ τὴν λ. ***Ἑρέννιος*** διακρίνω ὑπολείμματα 8-9 γραμμάτων (ἴσως τὸ δημοτικὸν τοῦ Ἑρεννίου· πρβ. π. χ. IG III 1029).

10. ***περὶ [τὸ βῆμ]α Φλ((άουϊος)) Ἀγάθων:*** Ἀγάθωνες τῶν χρόνων τούτων παρὰ PWRE λ. Agathon ἀρ. 3-4 καὶ IG III 1025,9 καὶ 1026,19.

1 Περὶ τῆς συντομογραφίας ταύτης πρβ. Larfeld, Handb. griech. Epigr. II σ. 524 κ. ἑ.

2 Πρβ. καὶ Passow-Crönert λ. ἀείσιτοι.

3 Καὶ ἡ ἱεροφάντις ἦτο ἱερώνυμος· πρβ. IG III 900: Μήτηρ Μαρκιανοῦ, θυγάτηρ Δημητρίου εἰμί· | οὔνομα σιγάσθω· τοῦτ' ἀποκληζομένη, | εὖτέ με Κεκροπίδαι Δηοῖ θέσαν ἱεροφάντιν, | αὐτὴ ἀμαιμακέτοις ἐγκατέκρυψα βυθοῖς. | Ἄλλα παραδείγματα παρὰ Toepfer, Attische Genealogie, Berlin 1889, σ. 62. Πρβ. καὶ Mommsen, Heortologie, Leipzig 1864, σ. 233 κ. ἑ., Schoemann—Lipsius, Griech. Altert., Δ' ἔκδ., σ. 450, Foucart, Les mystères d'Eleusis, σ. 173 κ. ἑ. καὶ 195 κ. ἑ. καὶ PWRE λ. ἱεροφάντης σ. 1582, 30 κ. ἑ. καὶ 1583, 17.

ἀντιγραφεύς: Περὶ τῶν ἀντιγραφέων τῶν χρόνων τούτων βλ. DSDA λ. ἀντιγραφεῖς καὶ PWRE λ. ἀντιγραφεύς.

Τ((ίτος)) Ἰοφ[ῶν]: Ἡ συμπλήρωσις ἀσφαλής· διότι ἴχνη τινὰ τῶν γραμμάτων Φ καὶ Ω διαφαίνονται.

Ἐν IG III 61 A I 33 (τῶν ἀρχῶν τοῦ Β′ αἰ. μ. Χ.) παρατηροῦνται τάδε: ος quod antecedit nominis gentilicii Romani exitus esse videtur· ἐν τῷ λίθῳ κεῖται: ....ΙΟΣΙΟΦ..., ὅπερ δυνάμεθα νὰ συμπληρώσωμεν: ....ΙΟΣ Ἰοφ[ῶν...]· ἀλλὰ τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ὀφείλομεν νὰ ταυτίσωμεν τοὺς ἄνδρας.

11. ***Ἑρ[μό]δ[ωρ]ος:*** Τῶν γραμμάτων ΩΡ ἴχνη τινὰ διαβλέπω. Ἱεραύλης Ἑρμόδωρος μνημονεύεται ἐν IG III 1051, 21 (190-200 μ. Χ.)· αὐτόθι (στίχ. 22) συμπλήρωσον κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐπιγραφὴν ***ἐπὶ Σκιάδος Πρωτ[ίων]***. Ἀσφαλῶς ὀφείλομεν νὰ ταυτίσωμεν τοὺς ἄνδρας.

ἐπὶ Σκιάδος: Περὶ τῆς Σκιάδος παράβαλε Ἁρποκρατίωνα λ. θόλος: «***ὁ τόπος, ἔνθα ἐδείπνουν οἱ πρυτάνεις, οὕτως ἐκαλεῖτο παρ' Ἀθηναίοις. Ἀμμώνιος ἐν τετάρτῃ περὶ βωμῶν γράφει ταυτί· ὁ δὲ τόπος, ὅπου ἑστιῶνται οἱ πρυτάνεις, καλεῖται Θόλος, ὑπ' ἐνίων δὲ Σκιὰς διὰ τὸ οὕτως ᾠκοδομῆσθαι αὐτὸν στρογγύλον παρόμοιον θολίᾳ***». Τὰ αὐτὰ σχεδὸν ἐπαναλαμβάνει ὁ Σουΐδας λ. σκιάς: «***σημαίνει δὲ καὶ τὸν παρ' Ἀθηναίοις λεγόμενον Θόλον***». Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἐν Σπάρτῃ τὸ ᾠδεῖον αὐτῆς ἐκαλεῖτο Σκιάς· πρβ. Μέγ. ἐτυμ. λ. σκιάς. Πρβ. καὶ Boeckh, CIG I σ. 326.

Β.

Ἐν τῇ ὀπισθίᾳ ἐπιφανείᾳ τοῦ λίθου εἶναι ἀναγεγραμμένη ἐπιτύμβιος ἐπιγραφὴ βυζαντινοῖς γράμμασι (*εἰκ. 2*):

†
θήκη με ϖοι [_____?]
κςνου.

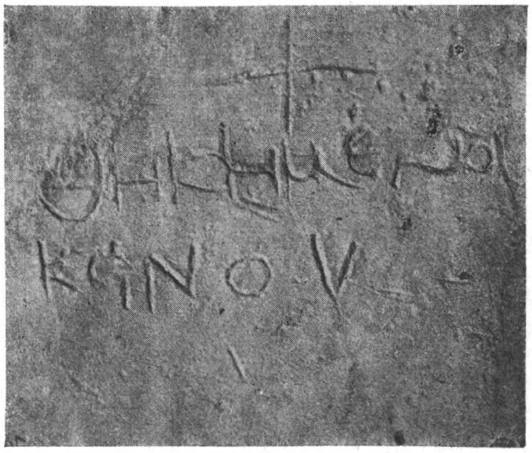

2: *Χριστιανικὴ ἐπιτύμβιος ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν.*

Τῆς ἐπιγραφῆς μόνον ἡ πρώτη λέξις παρέχει νοῦν· θήκη=τάφος [1]· ὁμοίας ἐπιγραφὰς βλ. παρὰ Ν. Βέῃ ἐν ΑΕ 1911 σ. 101 κ. ἑ. καὶ Glotta 2 (1910) σ. 120 κ. ἑ.

Τὸ πέμπτον γράμμα τοῦ στίχου 1 παρὰ τὴν καλὴν διατήρησιν τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης εἶναι αἰνιγματῶδες· τὰ αὐτὰ δύνανται νὰ λεχθῶσι καὶ περὶ τοῦ δευτέρου γράμματος τοῦ στίχου 2.

Ἀντώνιος Χ. Χατζῆς.

ΚΥΚΛΑΔΙΚΟΙ ΤΑΦΟΙ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥ

υπο ΕΙΡΗΝΗΣ Α. ΒΑΡΟΥΧΑ

Κατὰ τὴν ΝΔ ἀκτὴν τῆς νήσου Πάρου, 10 περίπου χιλιόμετρα πρὸς νότον τῆς πόλεως Παροικίας, κατὰ τὴν θέσιν Κάμπος καὶ ἀκριβῶς παρὰ τὸ ἐκκλησίδιον· Ἅγ. Νικόλαος ἡ θάλασσα διαβιβρώσκουσα τὸ ἔδαφος ἀπεκάλυψε κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1924 τὴν στενὴν πλευρὰν κυκλαδικοῦ κιβωτοειδοῦς τάφου, ἀποτελουμένην ἐκ μιᾶς πλακός, τὴν ὁποίαν ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ παρακειμένου ἀγροῦ ἀπεκόμισεν ἀμέσως καὶ ἐχρησιμοποίησεν ὡς οἰκοδομικὸν ὑλικόν, ἀφαιρέσας συγχρόνως καὶ τὰ χώματα, τὰ ὁποῖα ἐπλήρουν τὸν τάφον, χωρὶς ὅμως νὰ εὕρῃ οὐδὲν κτέρισμα, ὡς εἶπεν, ἀλλὰ μόνον ὀστᾶ καὶ συγκεκριμμένως δύο κρανία. Μετὰ μικρὰν παρατήρησιν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ἦτο δυνατὸν νὰ διακρίνῃ τις καὶ ἄλλους τρεῖς τάφους, τῶν ὁποίων ἐγένετο συστηματικὴ ἀνασκαφή.

Ὅλοι οἱ τάφοι εὑρίσκοντο εἰς τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς εὐθεῖαν, εἰς βάθος μικρόν, μόλις 0.25, ὅπως συμβαίνει εἰς ὅλους τοὺς τάφους τῆς ἐποχῆς ταύτης, καὶ εἰς ὕψος 0. 80 περίπου ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Οἱ τρεῖς εἰς ἐλαχίστην ἀπ᾽ ἀλλήλων ἀπόστασιν, ὁ δὲ τέταρτος ὀκτὼ περίπου μέτρα πρὸς Β. Ἡ τομὴ τοῦ ἐδάφους, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκοντο οἱ τάφοι, ἀποτελεῖ τὸ κράσπεδον μικροῦ ὑψώματος ἐλαφρῶς κεκλιμένου πρὸς τὴν θάλασσαν, τὸ ὁποῖον εἰς ἀκτῖνα ἑκατὸν περίπου μέτρων εἶνε ἀκαλλιέργητον, πλῆρες ἄμμου καὶ σχίνων· ἐπ᾽ αὐτοῦ κεῖται τὸ ἐκκλησίδιον Ἅγ. Νικόλαος ***(εἰκ. 1)***.

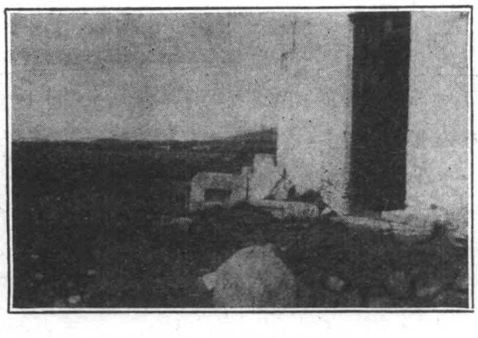

1: Ἐκκλησίδιον Ἅγ. Νικόλαος.

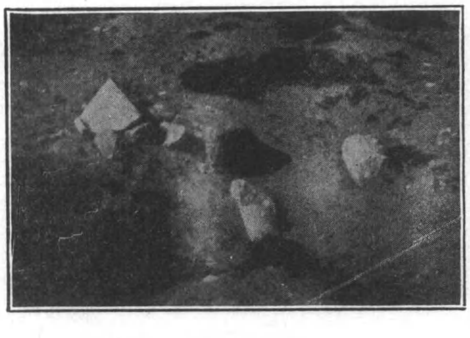

2: Τεμάχια κιόνων.

Τὸ ἐκκλησίδιον τοῦτο ἔχει κτισθῆ ἐπὶ παλαιοτέρου χριστιανικοῦ ναοῦ, ἐρειπωθέντος πρὸ ἑνὸς περίπου αἰῶνος κατὰ τὴν μαρτυρίαν γερόντων περιοίκων. Ὁ παλαιότερος ναὸς ἦτο προφανῶς πολὺ μεγαλύτερος καὶ πολυτελέστερος, ὅπως ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν μαρμαρίνων αὐτοῦ ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν τῶν σῳζομένων μέχρι σήμερον· δύο πλάκες μήκους 1.50 μ. περίπου μετ᾽ ἀναγλύφου διακοσμήσεως ῥοδάκων καὶ σταυρῶν εἶναι ἐντετειχισμέναι εἰς τὸν τοῖχον τοῦ ἱεροῦ τοῦ σημερινοῦ ἐκκλησιδίου, δύο δὲ τεμάχια κιόνων ἀρραβδώτων, 2 περίπου μέτρων, ἐκ μαρμάρου εὑρίσκονται εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μέτρων πρὸ τοῦ ἐκκλησιδίου ἐντὸς τῆς ἄμμου ***(εἰκ. 2)***, κιονόκρανα δὲ πέντε, διαφόρων μεγεθῶν, δωρικὰ καὶ ἓν χριστιανικὸν ὡς καὶ διάφορα ἄλλα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη εὑρίσκονται πρὸ τοῦ ἐκκλησιδίου, ἢ εἶναι ἐντετειχισμένα εἰς τὸν τοῖχον τοῦ παρακειμένου

1 Πρβ. Pfister, Reliquienkult im Altertum, τόμ. Β΄, σελ. 403.

ἀγροῦ. Ὅπως φαίνεται ἐκ τῶν ἀναγλύφων καὶ τοῦ χριστιανικοῦ κιονοκράνου τοῦ διακρινομένου ἐπὶ τῆς εἰκόνος 1, ὁ ναὸς ἀνῆκε πιθανὸν εἰς τοὺς χρόνους τῆς ἁλώσεως ἢ καὶ παλαιοτέρους, δὲν ἀποκλείεται δὲ νὰ εἶχε κτισθῆ καὶ οὗτος ἐπὶ ἀρχαιοτέρου ναοῦ· οὐδὲν ὅμως ὄστρακον ἐκ τοῦ πλήθους τοῦ κατεσπαρμένου πανταχοῦ καὶ εἰς μεγάλην ἀκτῖνα κατέστη δυνατὸν νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν χρονολογικὴν ἔρευναν τοῦ τόπου, διότι ἦσαν πάντα ἄχρονα.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΤΑΦΩΝ

Τάφος 1. Ἀνοικτός. Πλάτος 0.80, βάθος 0.65, μῆκος 1.30.

Ἡ δεξιὰ μακρὰ πλευρὰ ἐκτισμένη διὰ μικρῶν λίθων καλύπτεται ὑπὸ μιᾶς πλακός,

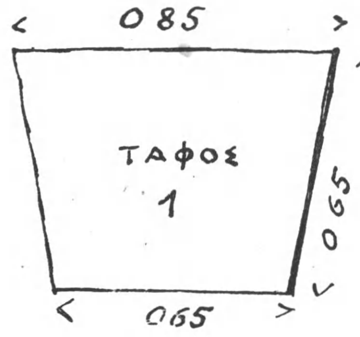

3: Τομὴ τάφου 1.

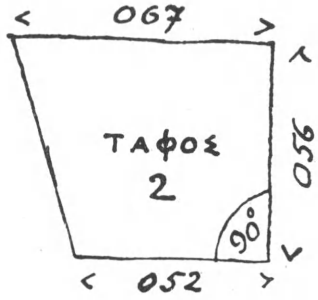

4 Τομὴ τάφου 2.

ἥτις ὡς καὶ αἱ τῶν καθέτων πλευρῶν εἶναι ἐκ πώρου. Οὐδὲν κτέρισμα. Ὀστᾶ δύο κρανίων ***(εἰκ. 3).***

Τάφος 2. Διαστ. 0.56. 0,52. 0.67. 1.65. Αἱ πλευραὶ ἐκ σχιστολίθου. Ἡ ἀριστερὰ μακρὰ ἐσχηματισμένη ἐκ δύο πλακῶν. Ἡ δεξιὰ κατὰ τὸ ἥμισυ ἐκτισμένη. Ἐκαλύπτετο ἐκ τιτανολίθου. Οὐδὲν κτέρισμα. Τεμάχια ὀστῶν. Τὸ δάπεδον ἐστρωμένον διὰ δύο πλακῶν κατὰ τὸ πρόσθιον μέρος ***(εἰκ. 4).***

Τάφος 3. Διαστ. 0,49.1.25.— Τὸ κάλυμμα καὶ ἡ πλὰξ τῆς ἔμπροσθεν στενῆς πλευρᾶς δὲν ὑπῆρχον. Ἡ ὄπισθεν ἦτο ἐκτισμένη. Αἱ μακραὶ πλευραὶ ἐκ πλακῶν πωρίνων. Εἰς τὸν πυθμένα τοῦ τάφου, κατὰ τὸ ἀριστερὸν ἐμπρόσθιον μέρος, πλὰξ ἐκ σχιστολίθου ἐπὶ τῆς ὁποίας τὸ τηγανοειδὲς ἀγγεῖον ***(εἰκ. 9).***

Τάφος 4. Διάστ. 0,85.0,50. 0,50. Πλευραὶ κάθετοι ἐκ σχιστολίθου.

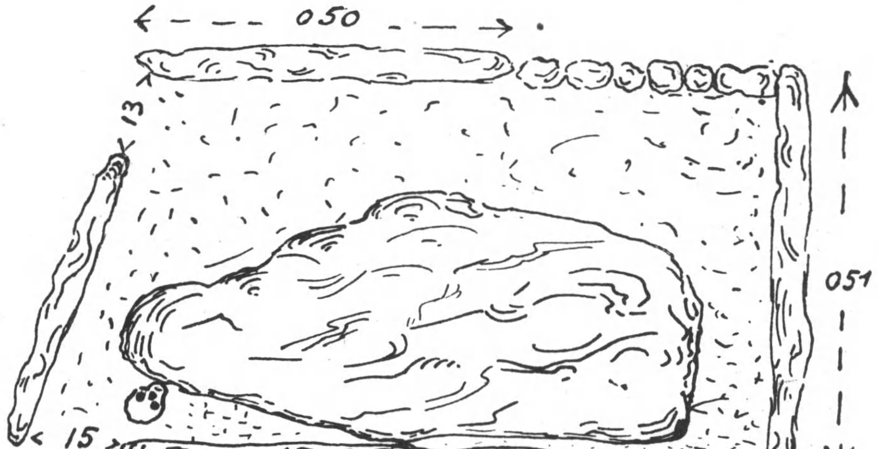

5: Πυθμὴν ταφου 4.

Ἡ δεξιὰ πλευρὰ εἶναι κατὰ τὸ ἥμισυ ἐκτισμένη. Ἐπίσης ἡ ὄπισθεν πλὰξ δὲν ἐκάλυπτεν

ὁλόκληρον τὴν στενὴν πλευράν. Ὁ πυθμὴν εἶναι ἐστρωμένος διὰ μιᾶς πλακὸς κατὰ τὸ ἀριστερὸν μέρος καὶ κατὰ τὸ λοιπὸν διὰ χαλίκων *(εἰκ. 5)*. Ἡ θέσις ὅμως τοῦ νεκροῦ, ὅστις θὰ ἔκειτο ἐπ᾽ αὐτῆς, δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ἐξακριβωθῇ, διότι μόνον ἐλάχιστα ὀστᾶ διεσῴζοντο. Παρὰ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πόδας τὰ ἀγγεῖα *(εἰκ. 7* καὶ *8)*

Τάφος 5. Ἀνασκαφεὶς πρὸ ἐτῶν ἔχει καταστραφῆ. Σῴζεται μόνον ἡ καλύπτουσα πλὰξ ἐκ πώρου μήκους 1,15. Περιεῖχε τὰ δύο μαρμάρινα πινάκια καὶ τὴν μαρμαρίνην κύλικα μετὰ βάσεως *(εἰκ. 6)*.

Ὁμοίους τάφους ἀνέσκαψεν εἰς Ἀντίπαρον ὁ Bent (J. H. S. 1884 σ. 42 κέ.) εἰς Πάρον δέ, Ἀντίπαρον καὶ Δεσποτικὸν ὁ καθηγητὴς κ. Τσούντας ὁ ὁποῖος ἐδημοσίευσεν, ὡς γνωστόν, θεμελιώδη μελέτην περὶ αὐτῶν. Ε.Α. 1898 137-208.

Οἱ ἀνωτέρω καθ᾽ ἕκαστον περιγραφέντες τέσσαρες τάφοι ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν καὶ τὸ μέγεθος δὲν παρουσιάζουσιν ἐν τῷ συνόλῳ διαφοράν τινα ἀπὸ τοὺς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Τσούντα κατὰ πολλὰς δεκάδας ἀνασκαφέντας. Εἶνε πάντες ἁπλοῖ περιέχοντες ἕνα νεκρόν, πλὴν τοῦ ὑπ᾽ ἀριθ. 1, ὅστις περιεῖχε δύο,[1] τραπεζοειδεῖς, πλὴν τοῦ ὑπ᾽ ἀρ. 4, ὅστις εἶχεν ὅλας τὰς πλευρὰς καθέτους, ἀποτελούμενοι ἐξ ὀρθίων πλακῶν κατὰ τὰς τρεῖς πλευράς. Ὡς πρὸς τὴν τετάρτην πλευρὰν δὲν ἐπικρατεῖ ὁ αὐτὸς κανὼν καὶ διὰ τοὺς τέσσαρας τάφους. Διότι εἰς μὲν τὸν ἕνα εἶνε ἐκτισμένη ἡ ὄπισθεν στενὴ πλευρά, εἰς τὸν ἕτερον ὁλόκληρος ἡ δεξιὰ μακρά, εἰς δὲ τοὺς δύο ἄλλους ἡ δεξιὰ μακρὰ κατὰ τὸ ἥμισυ. Τὰ καλύμματα καὶ τῶν τεσσάρων ἀπετελοῦντο ἐκ μιᾶς πλακὸς ἀκανονίστου, ἡ τοῦ δευτέρου ἔχει ἐξαιρετικὸν μῆκος καὶ μέγεθος, καὶ ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ λίθου, μὴ ἀπαντῶντος εἰς τὰ πέριξ, δύναται νὰ συναγάγῃ τις ὅτι ἔχει μετακομισθῆ μακρόθεν. Παρ᾽ ὅλην ὅμως τὴν ἐξωτερικὴν πολυτέλειαν οὐδὲν κτέρισμα ὑπῆρχεν, ὥστε τὸ σύνολον τῶν τάφων παρέχει μᾶλλον πτωχὴν ἐντύπωσιν. Ὅλοι ἦσαν πλήρεις χώματος ἄνευ λιθαρίων, τοῦτο δὲ ἀποδεικνύει ὅτι τὸ χῶμα εἰσέρρευσε διὰ τῶν βροχῶν.

Ἡ θέσις τῶν νεκρῶν δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ἐξακριβωθῇ, διότι τὰ ὀστᾶ ἦσαν τελείως κατεστραμμένα. Ἐκ τῆς θέσεως ὅμως τῶν πλακῶν τοῦ πυθμένος τῶν τάφων 2 καὶ 3 φαίνεται, ὅτι οἱ νεκροὶ ἦσαν ἐστραμμένοι πρὸς τὴν μεσημβρινὴν πλευράν. Ὅτι δὲ οἱ νεκροὶ ἦσαν συνεσταλμένοι εἶνε φανερὸν ἐκ τοῦ μεγέθους τῶν τάφων, οἱ ὁποῖοι παρέχουν τὰς αὐτὰς περίπου ἀναλογίας πρὸς ὅλους τοὺς μέχρι τοῦδε ἀνασκαφέντας εἰς Πάρον καὶ τὰς ἄλλας Κυκλάδας [2].

Πρὸς Β. τῶν τάφων καὶ εἰς ἀπόστασιν δεκάδων τινῶν μέτρων ὑπάρχουσιν ὑπὸ τὸ ἔδαφος κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν χωρικῶν θεμέλια οἰκήσεων, τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύνατο νὰ βεβαιώσῃ δοκιμαστικὴ ἀνασκαφή. Πιθανῶς πρόκειται περὶ τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκουσιν οἱ τάφοι, οἱ ὁποῖοι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἶνε περισσότεροι τῶν τεσσάρων, διότι κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν χωρικῶν ἐκ τοῦ μέρους τούτου προέρχονται ὅσαι «πλάκες» ἔχουσι χρησιμοποιηθῆ εἰς τὰ δάπεδα ἢ ἀλλαχοῦ τῶν παρακειμένων ἀγροικιῶν.

Ὅτι δὲ ὁ συνοικισμὸς ἔκειτο πλησιέστατα τοῦ νεκροταφείου δύναται νὰ θεωρηθῇ βέβαιον· διότι ὄχι μόνον εἰς Πάρον, εἰς δύο τῶν ἀνασκαφέντων νεκροταφείων τοῦ Πύργου καὶ τῆς Ἀβύσσου, ἐσώθησαν τὰ ἐρείπια τῶν οἰκιῶν συνεχόμενα μετ᾽ αὐτῶν,

1 Παραδείγμα ταφῆς πλειόνων τοῦ ἑνὸς νεκροῦ ἐντὸς ἁπλοῦ τάφου ἀναφέρει καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Τσούντας Ἀρχ. Ἐφ. 1898 σ. 143.

2 Περὶ τῆς θέσεως τῶν νεκρῶν εἰς τοὺς Κυκλαδικοὺς τάφους πρβ. Τσούνταν ἔνθ. ἀν. σελ. 148 καὶ ἐφεξῆς καὶ Κ. Στέφανον Πρακτικὰ 1904. σ. 58.

ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα τὰ νεκροταφεῖα τῆς ἐποχῆς ταύτης, τὰ ὁποῖα ἀνεκαλύφθησαν εἰς τὰς ἄλλας Κυκλάδας, εἰς τὴν Κρήτην, εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ εἰς τὴν Ἀργολίδα, τὸ αὐτὸ παρετηρήθη. Εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι ἀνευρέθησαν πίθοι μετὰ σκελετῶν μικρῶν παιδίων ὑπὸ τὸ δάπεδον αὐτῶν τῶν οἰκιῶν [1].

Ὁ τάφος 5 δὲν εὑρέθη πλησίον τῶν ἄλλων, ἀλλὰ πρὸς νότον τούτων καὶ εἰς ἀπόστασιν 500 περίπου μέτρων πλησίον τῆς ἀκτῆς, εἰς ἄμπελον τοῦ κτήματος Α. Βαρούχα, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ παρέδωσαν οἱ ἐργάται τὰ εὑρήματα, ***(εἰκ. 6)***, διασωθέντα οὕτω. Ἡ πλὰξ τοῦ τάφου τούτου σῴζεται καὶ ἔχει μῆκος 1, 15, καθόσον δὲ ὁ ἐργάτης ἐνθυμεῖται ὑπῆρχε καὶ ἄλλος τάφος ὅμοιος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἢ δὲν ὑπῆρχον κτερίσματα ἢ κατεκρατήθησαν ταῦτα ὑπὸ τῶν ἐργατῶν. Ἐὰν πρόκηται περὶ συστάδος τάφων ἄλλης τινὸς πλησίον οἰκούσης οἰκογενείας ἢ περὶ ἐκτεταμένου νεκροταφείου, ὅπως ἐν Σίφνῳ [2], εἰς τὸ ὁποῖον ἑκάστη οἰκογένεια ἔθαπτε τοὺς νεκροὺς αὑτῆς μακρὰν τῶν ἄλλων, δὲν δυνάμεθα βεβαίως νὰ γνωρίζωμεν. Μᾶλλον ὅμως συμβαίνει τὸ πρῶτον, διότι καὶ τὰ ἕξ νεκροταφεῖα τὰ πρὸς Α τῆς νήσου ἀνασκαφέντα μόλις εἶχον μεγαλυτέραν ἀπόστασιν ἀπ' ἀλλήλων [3]. Καὶ ἄλλος δὲ συνοικισμὸς πιθανῶς ὑπῆρχε πρὸς ΝΑ. τοῦ τελευταίου χωριζόμενος ἀπ' αὐτοῦ διὰ μικροῦ λοφίσκου, διότι κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἐργατῶν εὑρέθησαν καὶ ἐκεῖ ὅμοιοι τάφοι, ἀγγεῖον δὲ ὅμοιον πρὸς τὸ τῶν τάφων τοῦ Κάμπου εἶδον εἰς τὰς χεῖρας τῶν τέκνων τοῦ καλλιεργητοῦ τοῦ ἐκεῖ κτήματος.

Τοιουτοτρόπως ἡ μεσημβρινὴ ἀκτὴ τῆς νήσου Πάρου παρουσιάζει μᾶλλον συνεχῆ ἴχνη λειψάνων τοῦ Κυκλαδικοῦ πολιτισμοῦ, ἐνῷ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν, μέχρι σήμερον τοὐλάχιστον, μεμονωμένοι μόνον τάφοι παρουσιάζονται ἐκτὸς τοῦ νεκροταφείου τῶν Ἐπισκοπιανῶν. Νομίζω δέ, ὅτι καὶ εἰς τὰς ἄλλας παρακειμένας νήσους [4] σχεδὸν κατὰ κανόνα τὰ νεκροταφεῖα, ὅταν δὲν εἶναι εἰς τὸ ἐσωτερικόν, εἶναι εἰς τὴν μεσημβρινὴν πλευράν. Πιθανὸν λοιπὸν εἶναι, ὅτι τοῦτο δὲν ὀφείλεται εἰς σύμπτωσιν, ἀλλ' εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ κάτοικοι ἀσχολούμενοι καὶ εἰς τὴν ἁλιείαν καὶ ἐξυπηρετοῦντες διὰ τῶν μικρῶν πλοιαρίων αὐτῶν τὴν ναυτιλίαν τῆς περιόδου ἐκείνης, ὑπεχρεοῦντο νὰ ἀποφεύγωσι τὰ ὑπὸ τοῦ βορρᾶ προσβαλλόμενα μέρη, νὰ ἐπιζητῶσι δὲ μικροὺς λιμένας.

Οἱ τάφοι οὗτοι δὲν παρουσιάζουσιν ἐνδιαφέρον ὡς πρὸς τὴν κατασκευήν, παρουσιάζουσιν ὅμως ὡς πρὸς τὰ εὑρήματα [5]· διότι πλὴν τῶν μαρμαρίνων πινακίων, τῶν ὁποίων ὅμοια ἔχουν εὑρεθῆ καὶ εἰς ἄλλους τάφους τῆς νήσου, τὰ ἄλλα εὑρήματα, καθ' ὅσον γνωρίζω, παρουσιάζονται πρώτην φοράν.

Τὰ πινάκια εἶναι ὡς γνωστὸν διαφόρων μεγεθῶν καὶ πολὺ συνήθη εἰς τοὺς Κυκλαδικοὺς τάφους πασῶν τῶν νήσων· τά προερχόμενα ἐκ τοῦ τάφου 5 ἔχουσι τὸ σύνηθες σχῆμα καὶ τὰς κατὰ τὸ πλεῖστον μικρὰς διαστάσεις τῶν ἐκ Πάρου προερχομένων [6], ἐνῷ τῆς Σύρου καὶ τῆς Νάξου [7] εἶναι μεγαλύτερα. Τὸ πρῶτον ***(εἰκ. 6)*** εἶναι τεθραυσμένον, διὰ τοῦτο δὲ δὲν εἶναι φανερὸν ἂν εἶχε καὶ τὰς ἄλλας γωνίας τετρημένας. Τὸ

1 Περὶ τῆς ταφῆς πλησίον τῶν συνοικισμῶν διὰ θρησκευτικοὺς λόγους τελευταῖον καὶ Glotz La civilisation Egéenne. σ. 319 κ. ἑ.

2 Ε. Α. 1899 σελ. 76.

3 Τσούντας Ε. Α. 1898 σελ. 177

4 Τσούντας ἔνθ. ἀν. Dugas. La Céramique des Cyclades, σ. 5. Εὑρέθησαν καὶ εἰς τὰ Δ. τῆς Πάρου νεκροταφεῖα, ἀλλὰ ὀλίγα πβλ. Ε. Α. 1898 σ. 139.

5 Τὰ εὑρήματα εἶναι κατατεθειμένα εἰς τὸ Ἐθνικὸν Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον τῶν Ἀθηνῶν.

6 Ε. Α. 1898 πίν. 10. 15.

7 Ε. Α. 1899 σ. 123 καὶ Congrès International d Archéol. 1905 σ. 222.

δεύτερον δὲν ἔχει περιχείλωμα, ἀλλὰ εἶναι κυρτὸν καὶ κατὰ τὰς δύο πλευράς [1].

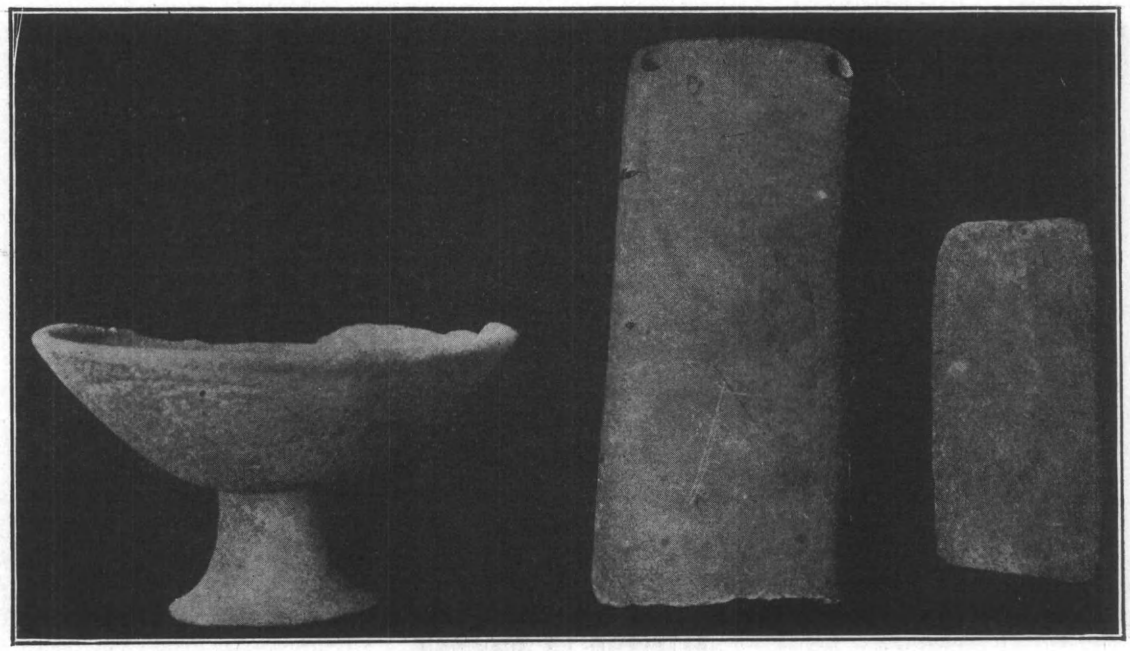

6: *Μαρμαρίνη κύλιξ καὶ πινάκια.*

Ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν πινακίων τούτων εἶναι κοινῶς παραδεδεγμένον, ὅτι ἐχρησίμευον εἰς τὸν καλλωπισμὸν [2], διότι ἐσώθησαν καθαρὰ τὰ ἴχνη τοῦ ἐντὸς αὐτῶν τριβομένου χρώματος.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ τάφου προέρχεται καὶ ἡ μαρμαρίνη κύλιξ μετὰ βάσεως **(εἰκ. 6)** τεθραυσμένη κατὰ τὰ χείλη· τὰ τοιχώματα αὐτῆς εἶναι μᾶλλον παχέα, ἡ ὅλη δὲ ἐργασία ὄχι τόσον λεπτή, ὥστε νὰ προδίδεται, ὡς καὶ ἐπὶ ἄλλων μαρμαρίνων δοχείων τῆς Πάρου, ἡ χρῆσις μηχανικοῦ μέσου [3]. Εἰς τὰς ἐκ τῶν τάφων τῆς Σύρου [4] καὶ Ἀμοργοῦ [5] προερχομένας ὁμοίας κύλικας ἡ ἐργασία εἶναι καλυτέρα καὶ ἡ ἀναλογία τῆς διαμέτρου τῶν χειλέων πρὸς τὸ βάθος μικροτέρα, οὕτως ὥστε τὸ σχῆμα εἶναι κομψότερον καὶ ραδινώτερον. Ἐκ Σύρου ἔχομεν ἐπίσης καὶ πηλΐνας κύλικας ὁμοίου σχήματος μετὰ γραπτῆς διακοσμήσεως [6].

Εὑρέθη καὶ εἰς Πάρον εἰς τὰ ἐρείπια τοῦ Πύργου [7] ὁμοία κύλιξ ἐκ πηλοῦ μεγαλυτέρων διαστάσεων, μαρμαρίνη ὅμως ἐκ τάφου ἀπαντᾷ διὰ πρώτην φοράν.

Ἐὰν ἐξετάσωμεν τὸ σχῆμα τῆς κύλικος ἐντὸς τοῦ Κυκλαδικοῦ ὁρίζοντος, θὰ ἦτο εὔλογον νὰ ὑποθέσωμεν αὐτὸ ὡς τελειότερον τύπον τῆς τόσον συχνῆς εἰς τοὺς

1 Ὅμοιον ἐκ Πάρου Ε. Α. 1898 πίν. 10. 14, πρβ. καὶ σελ. 1804.

2 Ε. Α. ἔ. ἀ. σ. 185. πρβ. καὶ Childe. The Dawn of European civilisation σ 444. Εκτενῶς περὶ τῶν διαφόρων πινακίων πραγματεύεται ὁ Bosanquet BSA 1896/7 σ. 65 κέ. Πρβ. νεωστὶ καὶ Frankfort Studies II. Asia Europe ant the Aegean, and their Earliest Interrelations. Τὸ θεμελιῶδες τοῦτο βιβλίον εἶδον μετὰ τὴν παράδοσιν τοῦ χειρογράφου εἰς τὴν σύνταξιν τῆς Ἀρχ. Ἐφημερίδος, διὰ τοῦτο δὲ μερικαὶ συμπτώσεις παρατηρήσεων εἶναι ἀνεξάρτητοι. Περὶ τῆς χρήσεως τῶν πινακίων πρβ. Frankfort σελ. 96.

3 Ε. Α. 1898 σ. 184.

4 Ἀθῆναι ἀρ. 5002 καὶ 5085. Πρβ. καὶ Ε. Α. 1899 Πίν. 9. 16.

5 Dümmler Α. Μ. 1886. Beilage 1 A^1.

6 Ε. Α. ἔ. ἀ.

7 ΕΑ 1898 Πίν. 9. 15.

Κυκλαδικοὺς τάφους φιάλης διὰ τῆς προσθήκης βάσεως, ὅπως καὶ τὰ μετὰ βάσεως δοχεῖα καὶ κύπελλα [1]:

Ἐὰν δὲ παραδεχθῶμεν, ὅτι τὰ ἐκ διαφόρων ὑλικῶν ἀγγεῖα προηγήθησαν τῶν ἐκ πηλοῦ καὶ ὅτι εἰς τὰς Κυκλάδας ἡ κατεργασία τοῦ μαρμάρου προηγήθη τῆς ἐκ πηλοῦ κατασκευῆς ἀγγείων [2] θὰ ἔπρεπεν ἴσως νὰ ὑποθέσωμεν τὴν κύλικά μας ὡς ἓν ἀπὸ τὰ ἀρχαιότερα πρότυπα τῶν ἄλλων ἐκ πηλοῦ καὶ μαρμάρου. Ἡ σπάνις ὅμως τοιούτων κυλίκων εἰς τὰς νήσους τοῦ μαρμάρου Πάρον καὶ Νάξον, κατὰ τὴν ἀρχαιοτέραν περίοδον [3], ἐνῷ τὸ σχῆμα ἀπαντᾷ διαδεδομένον πολὺ ἐνωρὶς εἰς πᾶσαν τὴν Μεσόγειον ἀπὸ τῆς Μεσοποταμίας [4] μέχρι τῆς Ἱσπανίας καὶ ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου μέχρι τῆς Πρωσσίας [5] θὰ ἔπρεπεν ἴσως νὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ σχῆμα παρέλαβον πιθανῶς οἱ Κυκλαδῖται παρὰ τῶν μᾶλλον προηγμένων λαῶν, μετὰ τῶν ὁποίων ἀσφαλῶς πολὺ ἐνωρὶς εἶχον ἔλθει εἰς ἐπικοινωνίαν [6]

Ὁ Schuchhardt [7] φρονεῖ, ὅτι τὸ σχῆμα τῶν κυλίκων διεδόθη εἰς Αἴγυπτον, Κρήτην, καὶ Κυκλάδας ἀπὸ τὴν Ἱσπανίαν. Ἡ ἐπικοινωνία βεβαίως καὶ πολλὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν περὶ τὴν Μεσόγειον χωρῶν κατὰ τὴν 3ην ἤδη χιλιετηρίδα εἶναι φανερὰ [8] καὶ δὲν εἶναι πάντοτε εὔκολον νὰ διακρίνῃ τις χρονολογικὴν διαδοχήν, ἀλλὸ διὰ μὲν τὴν χρονολογίαν τοῦ νεολιθικοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἱσπανίας ὑπάρχει ἀβεβαιότης, ἂν πρέπῃ νὰ τοποθετηθῇ πέραν τῆς 3ης χιλιετηρίδος [9], ἐνῷ αἱ μετὰ τῆς Αἰγύπτου σχέσεις τῶν Κυκλάδων ἤδη εἰς τοὺς χρόνους τῆς πρώτης δυναστείας εἶναι βεβαιωμέναι [10], κύλιξ δὲ ὁμοία πρὸς τὴν ἰδικήν μας εὑρέθη εἰς τὴν Ἄβυδον τῆς Αἰγύπτου εἰς τάφον τῆς αὐτῆς ἐποχῆς. Εἰς τὸν Μόχλον [11] ἐπίσης εὑρίσκομεν συχνὰ κύλικας, ὁ δὲ ἔγχρωμος λίθος, ἐκ τοῦ ὁποίου εἶναι κατεσκευασμέναι δεικνύει τὴν Αἰγυπτιακὴν ἐπίδρασιν, ἐνῷ συγχρόνως εἰς τὴν Κνωσσὸν ἀμέσως ὑπὸ τὸ νεολιθικὸν στρῶμα καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς Κρήτης [12] κύλικες ἀπαντῶσιν συχνὰ εἰς τὴν πρωτομινωϊκὴν περίοδον (ΕΜΙ).

Ἀξία παρατηρήσεως ἐπίσης εἶναι ἡ μὴ εὕρεσις εἰς τὰς Κυκλάδας αὐτοτελῶν βάσεων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀπετελέσθη ὁ ἐξειλιγμένος τύπος, ἐνῷ ἐνωρίτατα εἰς προδυναστικοὺς ἤδη χρόνους, ἀπαντῶσιν εἰς Αἴγυπτον, Μεσοποταμίαν καὶ Κρήτην. [13] Εἶναι λοιπὸν πολὺ πιθανὸν ὅτι ἡ ἐπίδρασις τοῦ σχήματος προέρχεται ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἢ τῆς Κρήτης.

Ἐκ τοῦ τάφου 4 προέρχεται τὸ ἀγγεῖον ***(εἰκ. 7)*** μετὰ βάσεως σφαιρικῆς ἀπολη-

1 ΕΑ 1898 σ. 184 καὶ 1899 σ. 92.

2 Hoernes ² Urgeschichte d. bild. Kunst σ. 249. Dussaud² Civilisations Préhell σ. 84. Dugas ἔ. ἀ. σ. 14. Ὁ Edgar B S.A 1896/7 σ. 47 φρονεῖ ἀντιθέτως.

3 Τὰ ἐκ τῆς Σύρου, Ἀμοργοῦ καὶ Πύργου τῆς Πάρου ἀνήκουν εἰς μᾶλλον ἐξειλιγμένην κεραμεικήν· εἰς τὴν Νάξον ἐξ ὅσων τουλάχιστον ἐδημοσιεύθησαν δὲν φαίνεται οὐδαμοῦ ὁμοία κύλιξ. Πρβ. καὶ Childe ἔ.ἀ. σ. 44. κύλιξ ἐξ ἀργύρου εἰς τάφον τῆς Ἀμοργοῦ AM. 1886 Beilage 1 ἀρ. 4.

4 Ἐκ τῆς ἀρχαιοτάτης περιόδου τῆς νεκροπόλεως τῶν Σούσων De Morgan Mémoires XIII σ. 65, πίν. XI εἰκ. 4.

5 Πρβ. Hoernes ἔ. ἀ. σ. 250 κἑ.

6 Πρβ. Glotz ἔ ἀ. σ. 39. Evans The Palace of Minos, 1 σ. 14 κ. ἑ.

7 Alteuropa² σ. 96 Πίν. XII 5 Πρβ. καὶ Hoernes ἔ. ἀ. σ. 255. Childe ἔ. ἀ. σ. 126 κἑ.

8 Childe ἔ. ἀ. σ. 113 Hoernes, ἔ. ἀ. σ. 354.

9 Childe ἔ. ἀ.

10 Εκτὸς τοῦ ὀψιανοῦ καὶ ἀγγεῖον ἐκ Παρίου μαρμάρου εὑρέθη εἰς τάφον τῆς πρώτης δυναστείας. Frankfort Studies I σ. 112 καὶ σ. 115 πρβ. καὶ Childe ἔ.ἀ. σ. 42.

11 Seager Mochlos σ. 24· εἰκ. 7 II. 2· πίν. III πρβ. καὶ Evans ἔ. ἀ. σ. 91

12 Evans B.S.A. 1903/4 σ. 24 καὶ Palace of Minos I σ. 58.

13 Frankfort Studies II σ. 127 Evans ἔ.ἀ. σ. 251, Ἡ ἀπουσία αὐτοτελῶν βάσεων ἀπὸ τὰς Κυκλάδας τονίζεται καὶ ὑπὸ τοῦ Frankfort (ἔ. ἀ. σ. 49) ὅστις θεωρεῖ πιθανὸν τὸν σχηματισμὸν μικτοῦ τύπου ἀγγείων μετὰ βάσεως εἰς περιοχὰς ἐκτὸς τῶν Κυκλάδων. Διὰ τὸ σχῆμα δὲ τῆς κύλικος μετὰ βάσεως παραδέχεται ἐπίδρασιν ἀνατολικὴν (σ. 87 κἑ.) καὶ εἰδικῶς μίμησιν ἀγγείων ἐξ ἀργύρου (σελ. 106 κἑ.).

γούσης εἰς λαιμὸν στενόν, ἐκ τοῦ συνήθους μέλανος πηλοῦ τῆς Πάρου, ἀναμεμιγμένου μετ' ἄμμου καὶ μικροσκοπικῶν λιθαρίων. Τὸ στόμιον τοῦ ἀγγείου ἐλλείπει, ἀλλὰ δύναται νὰ συμπληρωθῇ, πιθανώτατα δὲ εἶχε λεπτὸν περιχείλωμα, ὅπως τὰ ἄλλα ὅμοια τὰ διασῳζόμενα ἀκέραια. Τὸ περιχείλωμα τοῦτο ὑπάρχει καὶ εἰς Κυκλαδικὰ δοχεῖα ὄχι μόνον τοῦ ἐξειλιγμένου τύπου τῶν πηλίνων τῆς Σύρου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μαρμάρινα τῆς Νάξου. Τὰ τοιχώματα τοῦ ἀγγείου εἶναι παχέα, ἑκατέρωθεν δὲ εἰς τοὺς ὤμους ὑπάρχουσι δύο κυλινδρικαὶ ἀποφύσεις, καθέτως τετρημέναι προφανῶς πρὸς ἀνάρτησιν. Ἡ ἐπιφάνεια εἶναι ἀστίλβωτος μετ' ἐγχαράκτου γραμμικῆς διακοσμήσεως ἀποτελούσης τὸ χαρακτηριστικὸν Κυκλαδικὸν «ψαροκόκκαλο» [1]. Τοιοῦτο ἀγγεῖον ἀπαντᾷ διὰ πρώτην φοράν, καθ' ὅσον γνωρίζω, εἰς Πάρον. Ὅμοια ὅμως πέντε εὑρέθησαν εἰς Πύργον τῆς Κρήτης [2], εἰ καὶ καλοῦνται δὲ ἐν τῇ δημοσιεύσει πρωτοφανῆ, νομίζω ὅτι εἶναι ὅμοια πρὸς τὰ εὑρεθέντα καὶ εἰς Νάξον. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἀκόμη ἐκ τῆς αὐτῆς νήσου, διότι πλὴν τῶν δημοσιευομένων καὶ περιγραφομένων ὡς «ἀπιοειδῶν», [3] τὰ εὑρήματα νεκροταφείου τινός, τοῦ Ἀφεντικοῦ, περιγράφονται ὑπὸ τοῦ δημοσιεύσαντος ὡς περιέχοντα κατὰ τὸ πλεῖστον «ἀπιοειδῆ» [4] ἀγγεῖα καὶ ἑπομένως ὀφείλομεν νὰ νοήσωμεν αὐτὰ ὡς ὅμοια.

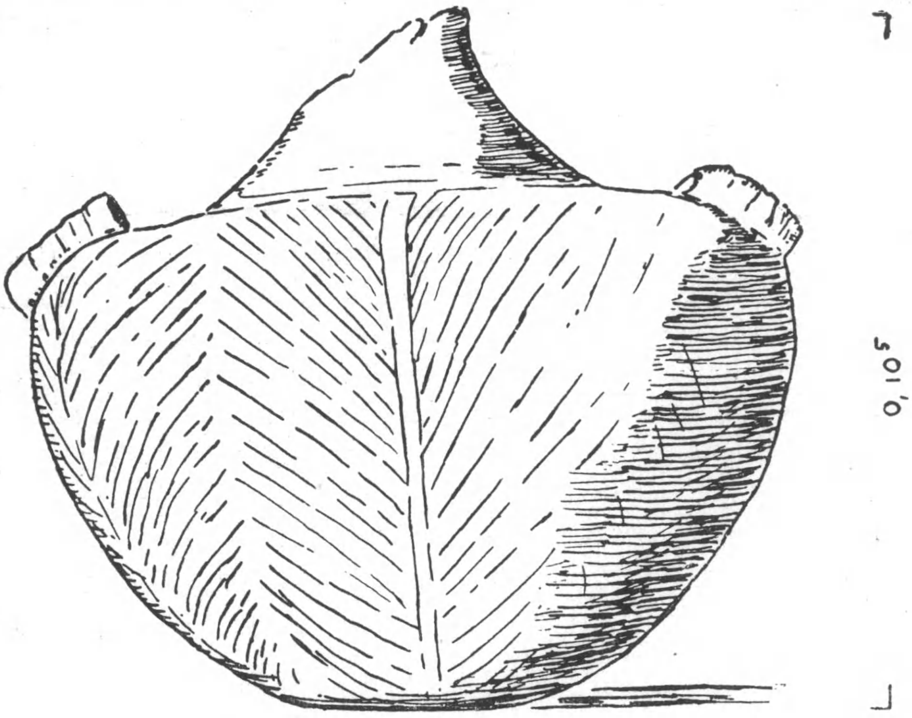

7: *Ἀγγεῖον τάφου τῆς Πάρου (ἰχνογράφημα Α. Ξυγγοπούλου).*

Ὅτι ἡ προέλευσις τῶν ἀγγείων τούτων εἶναι κοινή, δὲν γεννᾶται, νομίζω, ἀμφιβολία· ἡ κυκλαδικὴ δὲ διακόσμησις αὐτῶν διὰ «ψαροκοκκάλου» καὶ ἡ συχνὴ παρουσία αὐτῶν εἰς τὴν Νάξον, μᾶς ἀναγκάζει ἴσως νὰ ζητήσωμεν τὸ κέντρον τῆς παραγωγῆς αὐτῶν εἰς τὴν νῆσον ταύτην. Εἰς τὴν ἀποδεδειγμένην δὲ σχέσιν τῆς Κρήτης μετὰ τῶν Κυκλάδων καθ' ὅλην τὴν πρωτομινωϊκὴν περίοδον [5] δύναταί τις νὰ ἀποδώσῃ ὄχι μόνον τὴν ἐπίδρασιν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Κρήτης ἐπὶ τῶν μικρῶν νήσων, ἀλλὰ καὶ ἀντιθέτως, καθὼς μᾶς δεικνύουν ἐκτὸς ἄλλων καὶ οἱ τάφοι τοῦ Μόχλου καὶ ἡ ἐκ νέου συ-

1 Πρβ. Rubensohn AM. 1917 σ. 40 Dugas ἔ.ἀ. σ. 13. 1.

2 Ξανθουδίδης ΑΔ 1918 σ 152 Πίν. 8 ἀρ. 49, 50, 67 κέ. Πρβ. A. Evans Palace of Minos I. σ. 60 εἰκ. 190

3 Congrès Intern. 1905 σ. 19.

4 Πρακτικὰ 1904 σ. 59 καὶ 1910 σ 271. Ὅμοια, ἀλλὰ μὲ διάφορον διακόσμησιν Bent. ἔ. ἀ. εἰκ. 11. Hall Aegean Archaeology πίν. XIII 5 καὶ Dümmler AM. 1886 Beilage 2 B¹.

5 Πρβ ΑΜ 1913 σ. 180 Fimmen Kretisch—myk. Kultur σ. 13 (6). Evans ἔ. ἀ. σ. 13. 20 κἑ 102. 114. 166.

15 2 29

χνὴ ἐμφάνισις εἰς τὴν Κρήτην ἀγγείων ἐγχαράκτων Κυκλαδικοῦ τύπου κατὰ τὴν τρίτην πρωτομινωϊκὴν καὶ πρώτην μεσομινωϊκὴν περίοδον (ΕΜ ΙΙΙ καὶ ΜΜΙ), ἐνῷ ἡ βιομηχανία τῶν γραπτῶν εἶχε περιορίσει αὐτὰ εἰς Κρήτην [1]. Ἓν δὲ ἀκόμη παράδειγμα τῆς εἰσαγωγῆς ἢ μιμήσεως Κυκλαδικῶν προτύπων εἶναι καὶ ἡ εἰς Κρήτην ἀνεύρεσις ὁμοίων πρὸς τὸ ἰδικόν μας ἀγγείων.

Εἰς τὸν αὐτὸν τάφον μετὰ τοῦ ἀνωτέρω ἀγγείου εὑρέθη ἡ πηλίνη σφαιρικὴ πυξὶς *(εἰκ. 8)*. Ἔχει ὕψος 0, 09 καὶ εἶναι χειροποίητος ἐκ πηλοῦ ἐρυθροῦ ἀκαθάρτου, ἔχει δὲ ἑκατέρωθεν τρεῖς ἀποφύσεις καθέτως τετρημένας, καὶ εἰς τὸ στόμιον τρεῖς παραλλήλους πλαστικὰς γραμμάς· καθ' ὅλην τὴν λοιπὴν ἐπιφάνειαν ἔχει ἐγχάρακτον διακόσμησιν ἐκ συστημάτων καθέτων καὶ διασταυρουμένων γραμμῶν, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ συνήθως κιγκλιδωτὸν ἢ δικτυωτὸν καλούμενον κόσμημα [2]. Ὡς πρὸς τὸ σχῆμά του ἐν γένει τὸ ἀγγεῖον δὲν παρέχει ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον, διότι αἱ πυξίδες ὡς γνωστὸν (σφαιρικαὶ ἢ κυλινδρικαὶ) ὄχι μόνον εἰς τὰς νήσους ἀποτελοῦν τὸ κύριον μέρος τῶν εὑρημάτων τῶν τάφων [3] εἰς ὅλας τὰς περιόδους τῆς κυκλαδικῆς κεραμεικῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶσαν προϊστορικὴν κεραμεικὴν εἶναι ἐκ τῶν συνηθεστάτων τύπων [4]. Ἤδη εἰς τὴν ἀρχαιοτέραν Κυκλαδικὴν περίοδον τῆς Πύλου ἡ σφαιρικὴ πυξὶς ἔχει πλουτισθῆ διὰ βάσεως [5]. Αἱ ἑκατέρωθεν ἀποφύσεις τετρημέναι καθέτως ὅπως ὅλη ἡ σειρὰ τῶν τοιαύτας ἀποφύσεις ἐχόντων πηλίνων πυξίδων, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ὁριζοντίως τετρημένας τῶν μαρμαρίνων [6], διαφέρουσι ὀλίγον τῶν ἐπὶ ἄλλων πυξίδων εὑρισκομένων, διότι εἰς ἐκείνας μὲν αἱ ἀποφύσεις αὗται εἶναι κυλινδρικαί, ὅπως αἱ τοῦ προηγουμένου ἀγγείου, προσομοιάζουσαι ὀλίγον καὶ πρὸς λαβάς, ἐνῷ εἰς τὴν ἰδικήν μας ἐξέχουν μόνον ἐλαφρῶς, ὅπως εἰς μερικὰ πήλινα Κυκλαδικὰ «δοχεῖα». Ἐπίσης ἡ ἑκατέρωθεν τοῦ ἀγγείου συμμετρικὴ διάταξις αὐτῶν δὲν εἶναι συνήθης, διότι ἐνῷ συνήθως καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἀρχαιοτέρας πυξίδας αἱ λαβαὶ ἢ ἀποφύσεις

8: *Πηλίνη πυξὶς (ἰχνογράφημα Ἀ Ξυγγοπούλου).*

1 Ὡς κυκλαδικὰ παραδέχεται τὰ ἐκ τοῦ Πύργου ἀγγεῖα καὶ ὁ Frankfort (ἔ. ἀ. σ. 11 . κἑ.) καὶ μάλιστα νομίζει, ὅτι καὶ ὁ πηλὸς εἶναι ὅμοιος πρὸς τὸν κυκλαδικὸν πρβ. καὶ σ. 119 κἑ.

2 Τσούντας. Προϊστ. ἀκροπ. Διμην. καὶ Σέσκλου σ.177 Rubensohn AM 1917 σ. 50 B. S. A 1900-1 σ. 144 κτλ.

3 ΑΕ 1898 πίν. 9. 22. 27. 34 1899. πίν. 8 ἀρ. 5.7.8. Πρακτικὰ 1910 σ. 271 Dugas ἔ. ἀ. σ. 14.

4 Hoern.² σ 255. Πρβ. Evans Palace of Minos σ.67.

5 Edgar B. S. A III σ. 44 κἑ.

6 ΕΑ 1898 σ. 184. Ἐνίοτε ὑπάρχουσι καὶ ὁριζόντιαι λαβαὶ εἰς πήλινα πρβ. B. S. A III σ. 44 εἰκ. 14 Evans ἔ. ἀ. σ 18. Περὶ τῶν λαβῶν ἐν γένει πρβ. Evans ἔ. ἀ. σ. 60 κἑ. Dussaud ἔ. ἀ. σ. 84 καὶ Dugas ἔ. ἀ. σ. 14 κ. ἑ. Τὰς λαβὰς τῆς πυξίδος αἱ ὁποῖαι εἶναι κάθετοι ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ἐν Κρήτῃ καὶ Στερεᾷ κατὰ τὴν νεολιθικὴν ἐποχήν, ὁ Frankfort θεωρεῖ ὡς ἐπίδρασιν ἐκ τῶν μεταλλίνων ἀγγείων (ἔ. ἄ. σ. 87 κἑ.).

αὗται εἶναι κατανενεμημέναι πέριξ ὅλης τῆς ἐπιφανείας [1], ἡ διάταξις τῆς ἡμετέρας ὁμοιάζει πρὸς τὰς νεωτέρας πυξίδας τῆς Σύρου.

Αἱ ἀποφύσεις αὗται δὲν ἐχρησίμευον βεβαίως ὡς λαβαί, ἀλλὰ διὰ νὰ διέρχεται δι' αὐτῶν νῆμα. Ἐὰν δι' αὐτοῦ ἀνηρτᾶτο μόνον ἡ πυξίς, ὅπως ὅλα τὰ ἄλλα τὰ ὁμοίας ἀποφύσεις ἔχοντα ἀγγεῖα ἢ ἐστερεοῦτο μόνον τὸ πῶμα [2] εἶναι ἄγνωστον, διότι αἱ πυξίδες εὑρίσκονται πολὺ συχνά ὅπως καὶ ἡ ἰδική μας, ἄνευ πώματος.

Πλὴν τῶν λαβῶν ἐνδιαφέρον παρέχει καὶ ἡ διακόσμησις τῆς πυξίδος μας. Ἐν γένει βεβαίως τὸ θέμα τοῦ διὰ διασταυρουμένων γραμμῶν σχηματισμοῦ κιγκλιδωτοῦ ὄχι μόνον δὲν εἶναι σπάνιον, ἀλλὰ ἐμφανίζεται, ὡς γνωστόν, πολὺ ἐνωρὶς εἰς πᾶσαν προϊστορικὴν κεραμεικὴν [3], Εἰς τὰς Κυκλάδας σπανίως μὲν εἰς τὰ ἐγχάρακτα [4], ἀλλὰ συχνότατα εἰς τὰ νεώτερα γραπτά [5]. Ἡ διὰ ζωνῶν ὅμως ἐκ καθέτων γραμμῶν καὶ δικτυωτοῦ διακόσμησις ὁλοκλήρου τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἀγγείου ἀπαντᾷ, νομίζω, διὰ πρώτην φορὰν εἰς ἐγχάρακτα Κυκλαδικά.

Οἱ ἀναζητοῦντες τὴν ἀρχὴν τῶν γεωμετρικῶν κοσμημάτων εἰς ὑλικὰ πρότυπα (Kunstmaterialismus), τὰ τοιαῦτα θέματα, ὅπως καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ προηγουμένου ἀγγείου «ψαροκόκκαλο», νομίζουν ὡς μίμησιν ἀπὸ τὴν πλεκτικὴν ἢ τὴν ὑφαντικὴν (Textilkunst)· τὴν περιβολὴν δηλ. τοῦ ἀρχῆθεν ἀδιακοσμήτου ἀγγείου διὰ νημάτων ἢ δικτύου πρὸς μεταφορὰν ἢ ἀνάρτησιν ἢ θεωροῦσιν ὡς μίμησιν πλεκτῶν καλάθων, τῶν ὁποίων ἡ κατασκευὴ καθὼς νομίζουν προηγήθη τῆς τῶν πηλίνων ἀγγείων [6]. Ὁ Hoernes [7] εἰς τὰ ἀγγεῖα μὲ τοιαύτην διακόσμησιν διαβλέπει πρότυπα μὴ προωρισμένα διὰ τὴν πυράν.

Ἡ θεωρία αὕτη τῆς προελεύσεως τῶν γεωμετρικῶν κοσμημάτων δὲν εἶναι νέα [8], αἱ παρομοιώσεις δὲ αἱ προβαλλόμεναι ὡς ἐπιχειρήματα πολὺ ἑλκυστικαί [9]· παρ' ὅλον δὲ τὸν ἐναντίον της πόλεμον ἔχει ἀκόμη ὀπαδούς. Φυσικὰ δὲν πρόκειται νὰ παραθέσωμεν τὰ ἐναντίον της ἐπιχειρήματα· τὸ σπουδαιότερον ὅμως ἐκ τούτων, ἡ ἐμφάνισις δηλ. τοιούτων θεμάτων εἰς ἀποδεδειγμένως νεώτερα ἀγγεῖα καὶ ἡ διακόσμησις τῶν ἀρχαιοτέρων πρῶτον εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἀγγείου ἐνῷ, ἂν ἡ θεωρία ἦτο ἀληθὴς θὰ ἤρχιζεν ἐκ τοῦ κάτω μέρους, δὲν δύναται νὰ ἐξαχθῇ καὶ ἐκ τῆς κεραμεικῆς τῶν Κυκλάδων· διότι τὰ ἀρχαιότερα εὑρήματα, ὡς γνωστόν, εἰς τὰς νήσους ὄχι μόνον δὲν δύνανται νὰ χωρισθοῦν χρονικῶς ὡς προερχόμενα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τάφους, ἀλλὰ ἔχουν καὶ σχεδὸν ὁμοιόμορφον διακόσμησιν μὲ τὸ τυπικὸν Κυκλαδικὸν «ψαροκόκκαλο» χαραγμένον καθέτως ἢ παραλλήλως πέριξ ὅλης τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἀγγείου.

Ἀλλ' ὅτι βεβαίως δὲν πρόκειται περὶ μιμήσεως πλεκτῶν προτύπων, ἀλλὰ περὶ ἐξελίξεως τοῦ ρυθμοῦ τῆς νεολιθικῆς κεραμεικῆς, εἶναι, νομίζω, ὀρθότερον νὰ δεχθῶμεν [10],

1 B. A. S ἔ. ἀ. καὶ Hubert Schmidt Troja und Ilion σ. 247 κ. ἑ.

2 Κατὰ τὸν Dugas ἔ.ἀ. αἱ πυξίδες θὰ εἶχον ἐν γένει πῶμα, πρὸς στερέωσιν τοῦ ὁποίου ἐχρησίμευε τὸ νῆμα.

3 Τσούντας. Αἱ προϊστορικαὶ ἀκροπόλεις Διμηνίου Σέσκλου σ. 125 Α. Μ. 1905 σ. 137. Ἐπίσης εἰς τὴν Τροίαν (Schmidt Schliemann's Samm. ἀρ. 171.,179) τὴν Κρήτην (Evans ἔ. ἀ. εἰκ. 19B B. S. A. 1900 σ. 144, 1903 σ. 199), Σαρδηνίαν (Mon.XIX σ. 430 εἰκ. 18), Σικελίαν (Schuch. ἔ. ἀ. σ. 165) Ἰταλίαν. Μέσην καὶ Δυτικὴν Εὐρώπην (Hoern ἔ. ἀ. σ. 19. Ebert Reallex IV² πίν. 148α καὶ εἰκ. 150) Αἴγυπτον Frankf. I ἔ. ἀ. π. X. κ.τ.λ.

4 ΕΑ. 1898 Πίν. 9. 32.

5 AM. 1917 σ. 50 Phylakopi VII 3, 5 XII. 20, Dugas σ. 30 καὶ 35.

6 Ὁ Schuchhardt (ἔ. ἀ. σ. 44) νομίζει ὅτι ἀφορμὴ τῆς διακοσμήσεως τῶν ἀγγείων εἶναι ἡ διὰ διαφόρων ὑλικῶν περιβολῆ τῶν πρώτων ἐκ κολοκύνθης (Flaschenkürbis) ἀγγείων.

7 Ἔ. ἀ. σ. 264.

8 Ἐναντίον τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς θεωρίας Semper ἔγραψε πλὴν τοῦ Riegl (Stilfragen) καὶ ὁ Adama van Scheltena (Die altnordische Kunst. 1923).

9 Schuchh. ἔ. ἀ. πίν. XI. Wurz Spirale und Volute εἰκ. 12 καὶ 13·

10 Riegl ἔ. ἀ. σ. 3 Scheltena ἔ. ἀ. σ. 56. 76.

ὄχι μόνον, διότι τὰ πλεκτὰ πιθανῶς δὲν εἶναι ἀρχαιότερα τῶν πηλίνων, ἀλλὰ διότι τὸ πρῶτον στοιχεῖον τῆς διακοσμήσεως δὲν εἶναι ἡ μίμησις· μετὰ τὰ δακτυλικὰ ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ πηλοῦ ἀποτυπώματα, διὰ τῶν ὁποίων πιθανῶς διεκοσμήθη κατ' ἀρχὰς ἡ λεία ἐπιφάνεια τοῦ ἀγγείου, ἡ ἁπλῆ γραμμὴ εἶναι τὸ πρῶτον στοιχεῖον τὸ ἀνταποκρινόμενον εἰς τὸν πτωχῆς φαντασίας, ἀλλ' ἰσχυρᾶς θελήσεως ἄνθρωπον [1]· ἐκ πολλῶν μεμονωμένων γραμμῶν, προῆλθε σύνολον γραμμῶν, αἱ ὁποῖαι εἰς τὴν πρώτην φάσιν τῆς νεολιθικῆς κεραμεικῆς τῆς Εὐρώπης ἐξαίρουν τὴν κάθετον καὶ ὁριζοντίαν ἀρχιτεκτονικὴν σύνθεσιν τοῦ ἀγγείου, ἐνῷ εἰς τὰς Κυκλάδας ὁ τεχνίτης χαράσσει τὸ κόσμημα καὶ ἀδιαφορεῖ διὰ τὴν τεκτονικὴν κατασκευὴν τοῦ ἀγγείου [2]· εἰς τὰς λωρίδας ἐξ ἁπλῶν γραμμῶν παρενεβλήθησαν καὶ ἄλλαι τεμνόμεναι ἢ τεθλασμέναι καὶ τοιοτοτρόπως τὸ θέμα ἐπλουτίσθη. Ὡς τοιαύτην δὲ ἐξέλιξιν γραμμικῶν κοσμημάτων πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωμεν καὶ τὸ «ψαροκόκκαλο» καὶ τὸ δικτυωτὸν καὶ ὄχι ὡς μίμησιν κατὰ ὑλικὰ πρότυπα.

Ἐκ τοῦ τάφου 3 προέρχεται τὸ «τηγανοειδὲς» ἀγγεῖον ***(εἰκ. 9)***. Εἶναι χειροποίητον ἐκ πηλοῦ μέλανος ὄχι καθαροῦ καὶ ἐστιλβωμένον [3]. Ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας φέρει ἐγχάρακτα κοσμήματα, ἀποτελούμενα ἀπὸ δύο ὁμοκέντρους ζώνας πλήρεις σπειρῶν συνεχῶν, χωριζομένας μὲ σειρὰν ἐντύπων τριγώνων, καὶ ὁμοκέντρους κύκλους εἰς τὸ κέντρον· εἰς τὸ ἄκρον ὑπάρχουν δύο σειραὶ ἀπὸ ἔντυπα ἀντικόρυφα τρίγωνα, ὅμοια δὲ κοσμοῦν καὶ τὴν λαβήν, ἀποτελουμένην ἐκ γείσου μὲ τετράγωνον ὀπὴν εἰς τὸ μέσον. Καθὼς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν εἰκόνα πρόκειται περὶ Κυκλαδικοῦ «τηγανοειδοῦς» [4] τοῦ ὁποίου ἡ εὕρεσις κινεῖ πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον, ὄχι διότι πρόκειται περὶ νέου τύπου, ἀλλά, διότι εἰς Πάρον ἀπαντᾷ διὰ πρώτην φοράν [5]. Ὅμοια δὲ περίπου (τὸ ἐκ τῆς Ἀμοργοῦ τεμάχιον εἶναι ἐντελῶς ὅμοιον) [6], εὑρέθησαν, ὡς γνωστόν καὶ εἰς τὰς πέριξ

9: Τηγανοειδὲς ἀγγεῖον

1 Scheltena ἔ. ἀ. σ. 49 κἑ. Πρβ. καὶ Hoernes ἔ. ἀ. σ, 272.

2 Scheltena ἔ. ἀ. σ. 70. Ὁ H. Schmidt, (ἔ. ἀ. σ. 275 κἑ.) τὴν διὰ καθέτων συστημάτων διακόσμησιν εἰς τὰ ἀγγεῖα τῆς Τροίας, φρονεῖ ὡς ἐξελιχθεῖσαν ἐκ τῆς ὁριζοντίου διακοσμήσεως τοῦ τραχήλου τοῦ ὀγγείου, ἔνθα πρέπει νὰ ἐννοηθῇ ὡς στοιχεῖον τῆς ἀνθρωπομόρφου παραστάσεως τοῦ ἀγγείου (περιδέραια, κοσμήματα στήθους). Πρὸς τὴν γνώμην του συμφωνεῖ καὶ ὁ Rubensohn ἔ. ἀ. σ. 56 καὶ 68, παραδεχόμενος τὴν εἰς τὰ γραπτὰ ἀγγεῖα τῆς ἀκροπόλεως τῆς Πάρου διακόσμησιν διὰ καθέτων λωρίδων (εἰκ. 58 καὶ 75) ὡς ἐπίδρασιν ἐκ τῆς Τροίας.

3 Τὰ ἴχνη τοῦ στιλπνοῦντος ἐργαλείου διακρίνονται ὅπως καὶ εἰς ἀγγεῖον ἐκ τοῦ Κοράκου Blegen (Korakou σ. 5) καὶ εἰς ἀγγεῖον ἐκ Μήλου Edgar B.S.A. 1896 σ. 43.

4 Ὠνομάσθησαν οὕτω ὡς γνωστὸν ὑπὸ τοῦ ἀνακαλύψαντος πρῶτον τοιαῦτα ἀγγεῖα καθηγητοῦ Τσούντα καὶ ἡ ὀνομασία παραμένει πάντοτε ἡ ἰδία.

5 Ἢ τοὐλάχιστον εἰς τάφον τῆς Πάρου ὁ Dugas ἔ.ἀ. σ. 97 ἐκλαμβάνων τὸ ἐκ τῶν ἐρειπίων τοῦ Πύργου τεμάχιον μὲ σπείρας καὶ τρίγωνα (Ε. Α. 1898. 9. 10) ὡς ἀνῆκον εἰς τοιοῦτον ἀγγεῖον πιθανὸν νὰ μὴν ἔχῃ δίκαιον Πρβ. Rubensohn AM. 1917 σ. 44.

6 ΕΑ 1898 πίν. 9. 16.

νήσους Νάξον[1], Σίκινον[2], Ἄνδρον[3], βορειότερον εἰς τὴν Εὔβοιαν[4] περισσότερα, εἰς τήν Φωκίδα ἓν τεμάχιον[5] καὶ ἐσχάτως ἄλλο τεμάχιον εἰς τὴν Ἀσίνην[6], κυρίως δὲ τὰ περισσότερα τηγάνια προέρχονται, ἀπὸ τὴν Σῦρον[7].

Ἐνῷ ὅμως τὸ πλῆθος τῶν εἰς Σῦρον εὑρεθέντων δίδει ἀφορμὴν νὰ θεωροῦνται τὰ τηγανοειδῆ ὡς ἐξαγωγὴ ἐκ τῆς νήσου ταύτης, τὸ ἰδικόν μας ὅπως καὶ ὅλα τὰ ἄλλα παρουσιάζουν ἓν συγγενὲς σύνολον, τὸ ὁποῖον διαφέρει ἀπὸ τὰ ἐκ Σύρου προερχόμενα.

Ἡ ὁμοιότης φαίνεται ὄχι μόνον κατὰ τὴν λαβήν, ἡ ὁποία εἰς τὸ ἰδικόν μας, (πλὴν τῆς μικρᾶς διαφορᾶς, ὅτι ἡ ὀπὴ δὲν εἶναι στρογγύλη) εἰς τὸ τῆς Ἄνδρου καὶ εἰς ἓν ἐκ τῆς Εὐβοίας εἶναι περίπου τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλην ἐν γένει τὴν ἐμφάνισιν. Ἡ σπεῖρα εἶναι εἰς τὰ περισσότερα συνεχής, κεχαραγμένη διὰ τῆς χειρός, καὶ οὐχὶ κανονική, τὸ δὲ σύστημα τῆς διακοσμήσεως κατὰ συγκεντρικὰς ζώνας πέριξ ἑνὸς κεντρικοῦ σημείου, συνήθως ἡλίου ἢ συγκεντρικῶν κύκλων, τὸ αὐτό. Συγχρόνως εἰς ὅλα φαίνεται ἡ προσπάθεια τοῦ τεχνίτου νὰ χαράξῃ τὸ θέμα τῆς σπείρας, ἐν ᾧ ἀδιαφορεῖ διὰ τὴν ἁρμονίαν μεταξὺ τῶν διαφόρων ζωνῶν, ἐνίοτε δὲ ὑπολογίζει κακῶς τὰ διαστήματα (Σικίνου) οὕτως ὥστε ἡ συνέχεια διακόπτεται, εἰς ὅλα δὲ διακρίνεται ἡ δειλία τῆς χειρός τῆς μετὰ κόπου προσπαθούσης νὰ δώσῃ ζωὴν εἰς τὴν εὐθεῖαν γραμμήν, τὴν ὁποίαν εἶχε συνηθίσει νὰ χαράσσῃ μέχρι τοῦδε. Εἰς τὰ τηγανοειδῆ τῆς Σύρου ὅμως τὰ σχήματα εἶναι κομψότερα[8], ἡ δὲ σπεῖρα ὄχι πλέον κατὰ ζώνας ἀλλὰ κανονικῶς τῇ βοηθείᾳ σφραγίδων κεχαραγμένη, προδίδει τὴν ὑπεροχὴν τῶν τεχνιτῶν τῆς Σύρου καὶ κατὰ τὸ αἴσθημα τῆς διακοσμήσεως καὶ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν.

Συγχρόνως εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι τὰ εἴδη τοῦ ἰδικοῦ μας τηγανίου ἀπαντῶσι μόνον εἰς τὴν Εὔβοιαν καὶ εἰς τὰς λοιπὰς Κυκλάδας πλὴν τῆς Σύρου καὶ τῶν δύο ἄλλων νήσων, εἰς τὰς ὁποίας κυρίως ἡ ἐπίδρασις τῆς Κρήτης εἶναι πολὺ μεγαλυτέρα, τὴν Μῆλον δηλ. καὶ τὴν Θήραν[9]. Δυνατὸν νὰ πρόκειται περὶ ἁπλῆς συμπτώσεως καὶ τὸ τηγανοειδὲς τῆς Πάρου, ὅπως καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ παρόμοια νὰ εἶναι ἐπαρχιακαὶ τρόπον τινὰ ἀπομιμήσεις τῶν ἐκ Σύρου προερχομένων, σύγχρονοι ἢ νεώτεραι[10]. Ἀλλὰ εἶναι ἐπίσης δυνατὸν καὶ τὸ ἀντίθετον καὶ τοῦτο νομίζω πιθατώτερον[11]. Εἰς τὴν Εὔβοιαν δηλ. καὶ τὰς λοιπὰς Κυκλάδας πρόκειται περὶ ἀρχαιοτέρου προτύπου, τὸ ὁποῖον οἱ Σύριοι διὰ τῆς προηγμένης δεξιοτεχνίας των ἐτελειοποίησαν. Ὅτι τὸ σχῆμα προέρχεται ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Δουνάβεως ὅπως καὶ ἡ σπεῖρα δὲν ἔχει ἀποδειχθῆ[12]. Δὲν ἀποκλείεται βεβαίως

1 Congrès σ. 218. Ἀθῆναι Μουσεῖον 4610α. Πρβ. Frankfort ἔ. ἀ. πίν. VI. 1-3.

2 Mémoires des Antiq. du Nord 1896 σ. 25 εἰκ. 8 Corpus Vas. Antiq. Copenhagne Mus. Nrt. πίν. 37 εἰκ. 4α καὶ 4β.

3 Ἀθῆναι Συλλογὴ Ἀγγλικῆς Ἀρχ. Σχολῆς πρβ. Frankfort ἔ. ἀ. II πίν. VI, 4.

4 Παπαβασιλείου. Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ τάφων σ.14 καὶ 19.

5 ΕΑ 1908 σ. 73 εἰκ. 6. Ὁ εὑρὼν καθηγητὴς Σωτηριάδης νομίζει ὅτι πρόκειται περὶ τηγανίου, μετ᾽ αὐτοῦ δὲ συμφωνεῖ καὶ ὁ Fimmen ἔ. ἀ. σ. 136. Ὁ Blegen ὅμως καθὼς καὶ ὁ Wace (Prehist, Thess. σ. 202) καὶ Dugas ἔ. ἀ. ἔχουν ἀντίθετον γνώμην. Ὁ Frankfort σ. 52 εἰκ. 13 δέχεται αὐτὸ ὡς τηγανοειδές.

6 Frödin-Persson Bullet. de la Soc roy. des lettres 1924-5 fasc. 2 σ. 66.

7 ΑΕ 1899 σ. 86.

8 Πρβ. Dugas ἔ. ἀ. σ. 99.

9 Δὲν ἀποκλείεται βεβαίως νὰ εὑρεθοῦν εἰς τὸ μέλλον. Ὁ Dugas ἔ. ἀ. (σ. 97) παραδέχεται ὡς τηγάνιον τὸ ἐκ τῆς Μήλου (Phil. IV. 4) ὡς πῶμα πυξῖδος περιγραφόμενον ἀλλὰ καθόσον τοὐλάχιστον φαίνεται ἀπὸ τὴν φωτογραφίαν, δὲν ὑπάρχει νομιζω λόγος νὰ μὴ συμφωνήσωμεν μετὰ τοῦ Edgar (ἔ. ἀ. σ. 87)

10 Dugas ἔ. ἀ. σ. 99. 103. Childe JHS 1915 σ. 205.

11 Παπαβασιλείου ἔ. ἀ. σ. 20.

12 Ἡ γνώμη αὐτη τοῦ Kahrstedt (ἔ.ἀ. σ. 185) στηρίζεται εἰς ἐσφαλμένα δεδομένα. Διότι τὸ ὑποτιθέμενον «τη-

νέα εὑρήματα νὰ φέρουν εἰς διάφορα συμπεράσματα, οὐδὲ εἶνε ὀρθὸν νὰ σπεύδωμεν εἰς κρίσεις βασιζόμενοι εἰς ἀρνητικὰ δεδομένα [1]. ἀλλὰ ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε τουλάχιστον γνωστῶν εὑρημάτων τὰ «τηγανοειδῆ» παραμένουν δημιούργημα τῶν Κυκλαδιτῶν κεραμέων [2] καὶ ἴσως ἀπὸ τὰ τελευταῖα λείψανα τῆς προσπαθείας των, ὅπως ἀντισταθοῦν κατὰ τῶν αὐξανόντων πολιτισμῶν τῆς Κρήτης καὶ τῆς Στερεᾶς [3]. Ποῦ ἀκριβῶς εἶναι τὸ κέντρον αὐτῶν εἶναι ἄγνωστον ἀκόμη· πάντως ἡ λαβὴ τοῦ ἐκ Πάρου ἀντιπροσωπεύει πιθανῶς τὸν ἀρχαιότερον τύπον, ἐξελιχθέντα εἰς τὴν διμερῆ λαβὴν τῆς Σύρου. Τὴν αὐτὴν περίπου παρατήρησιν περὶ τοῦ τύπου τῶν λαβῶν κάμνει καὶ ὁ Frankfort (ἔ. α. σ. 49 κἑ) δεχόμενος τὴν διπλῆν λαβὴν τῶν τηγανοειδῶν τῆς Σύρου ὡς κυκλαδικὸν τύπον ἐξελιχθέντα ἐκ τοῦ παλαιοτέρου, δουναβίου προελεύσεως. Τοῦ αὐτοῦ τύπου λαβαὶ εὑρίσκονται εἰς Βοσνίαν (Zeit. für Ethnol. 1925 112, **εἰκ.** 86 — 90), Μακεδονίαν (Heurtley Antiq. Journ. January 1927), Ἰταλίαν (Mon. Antich. XXIV. 251), Στερεὰν (Ἁγίαν Μαρίναν Frankf. ἔ. ἀ. πίν. III, 3, Μάνεση (ΕΑ 1908 ἔ. ἀ. Frank. **εἰκ.** 13) Εὔβοιαν (ἔ. ἀ.) καὶ Κυκλάδας.

Ὡς πρὸς τὴν προέλευσιν τῆς σπείρας, διὰ τῆς ὁποίας κατὰ προτίμησιν οἱ Κυκλαδῖται κεραμεῖς ἐκόσμησαν τὰ «τηγανοειδῆ» ἀγγεῖα, ἡ ἐπικρατεστέρα θεωρία, τῆς ἐκ τοῦ Βορρᾶ [4] δηλ. προελεύσεως εἶναι νομίζω ἡ ὀρθοτέρα.

Ἡ σπεῖρα, ὡς γνωστόν, μὴ ἀπαντῶσα ὡς θέμα διακοσμήσεως εἰς τοὺς λαοὺς τοῦ Αἰγαίου κατὰ τὴν ἀρχαιοτέραν περίοδον καί ἐμφανιζομένη αἰφνιδίως εἰς τὰς Κυκλάδας καὶ τὴν Κρήτην, ἤγειρε ζήτημα περὶ τῆς προελεύσεώς της. Ὅτι δὲ ἡ ἐκδοχὴ τῆς ἐκ τοῦ Βορρᾶ προελεύσεως εἶναι ὀρθοτέρα πείθεταί τις, ὅταν λάβῃ ὑπ᾿ ὄψιν δύο δεδομένα: τὴν ἀκμὴν πολιτισμῶν μὲ τὴν σπεῖραν ὡς κυριώτατον θέμα διακοσμήσεως εἰς ὁλοκλήρους περιοχὰς περὶ τὸν Δούναβιν, εἰς τὸ Butmir τῆς Βοσνίας καὶ εἰς ἄλλην περιοχὴν ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας μέχρι τῆς Μεσημβρινῆς Ρωσσίας, εἰς νεολιθικὴν καὶ ἴσως παλαιολιθικὴν ἐποχήν [5], καὶ τὴν παρουσίαν τῆς σπείρας εἰς τὴν Αἴγυπτον μόνον ἀπὸ τῆς 11ης δυναστείας καὶ ἐντεῦθεν [6]. Ἐφόσον διεπιστώθη [7] τὸ τελευταῖον καὶ ἀπεκλείσθη ἡ ἐκ τῆς Αἰγύπτου πρὸς τὰς νήσους ὁδὸς ἢ πρέπει νὰ δεχθῶμεν τὴν ἐπίδρασιν ἐκ τοῦ Βορρᾶ ἢ νὰ παραδεχθῶμεν αὐτόματον γένεσιν τῆς σπείρας εἰς τὰς Κυκλάδας ἢ τὴν Κρήτην.

Ἡ σπεῖρα ὅμως δὲν εἶναι μίμησις ὡρισμένων σχημάτων τῆς φύσεως ἢ ὑλικῶν προτύπων, ὥστε νὰ ἀπαιτῇ μόνον ἱκανότητα τοῦ τεχνίτου, πρὸς χάραξιν καμπύλων γραμ-

γανοειδὲς» εἶναι ἀνεστραμμένον εἰδώλιον ἐκ τῆς «παννονίας» κεραμεικῆς τῆς Σλαβονίας καὶ Σερβίας. Πρβ. Hoernes ἔ. ἀ, σ. 21 εἰκ. 1-3.

1 Ὁ Kahrstedt π. χ (ἔ. ἀ 161) εἶχε σπεύσει νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν κεραμεικὴν τῆς Πάρου ὡς νεολιθικήν, στηριζόμενος καὶ εἰς τὴν μὴ εὕρεσιν εἰς τοὺς τάφους τῆς νήσου «τηγανοειδῶν», ὅπως ἀποδεικνύει ἡ εὕρεσις τοῦ ἰδικοῦ μας (πρβ. καὶ Fimmen ἔ.ἀ. σ. 134. Ἐπίσης καὶ ὁ Frankfort (ἔ. ἀ. σ. 139) ἕνεκα τῆς μέχρι τοῦδε ἐλλείψεως τοῦ καθαροῦ τύπου τῆς σπείρας εἰς τὴν Πάρον, νομίζει ὅτι θὰ ἔπρεπεν ἴσως νὰ ἀποκλείσωμεν ἐκ τῆς Πάρου τὰς ἐπιδράσεις τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ Δουνάβεως, τὰς ὁποίας παραδέχεται ἐπὶ τῶν νήσων.

2 Dussaud ἔ. ἀ. σ. 88 Dugas ἔ ἀ. σ. 101.

3 Glotz ἔ. ἀ. σ. 43.

4 Τσούντας. Αἱ προϊστ. ἀκροπ. Διμην. καὶ Σέσκλου σ. 397. Καὶ προφορικὴ ἀνακοίνωσις ἐκ τῆς περὶ σπείρας ἀγορεύσεώς του εἰς τὸ ἀρχαιολ. Συνέδριον τοῦ Καΐρου κατὰ τὸ 1911. Hoern. ἔ. ἀ. 284. Evans σ. 111 κ. ἑ. Fimmen ἔ. ἀ. σ. 199. Childe ἔ. ἀ. σ. 50. Καὶ τελευταῖον Valentin Müller Jahrbuch d. J. 1927 σ. 21.—Frankfort II σ. 26 κἑ. 49 κἑ. 106 κἑ.

5 Πρβ. χάρτην λαῶν τῆς σπείρας εἰς Childe ἔ. ἀ. σ. 307 καὶ σ. 175 Πρβ. καὶ The τοῦ αὐτοῦ Aryans σ. 140.

6 Εἰς τὴν προδυναστικὴν ἐποχὴν τῆς Αἰγύπτου ἀπαντᾷ ἀλλὰ ἄνευ συνεχείας καὶ ὄχι ὡς σπεῖρα συνεχὴς (πρβ. Wurz Spirale und Volute σ. 29 κἑ.).

7 Evans ἔ. ἀ. σ. 114. Ἕνεκα ἐσφαλμένης ἀναγνώσεως τῆς χρονολογίας σκαραβαίων ὁ Evans εἶχε πρὶν διάφορον γνώμην.

μῶν, ἀλλὰ προϋποθέτει ὡρισμένην πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν προδιάθεσιν [1]. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς σπείρας εἰς τὰς Κυκλάδας καὶ τὴν Κρήτην τίποτε δὲν μᾶς δεικνύει, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐσωτερικῆς ἐξελίξεως τοῦ ῥυθμοῦ. Τὰ ὀλίγα ἀγγεῖα μὲ σπειροειδῆ κοσμήματα, τὰ ὁποῖα ἐξήγαγον οἱ Κυκλαδῖται εἰς τὴν Κρήτην [2], Τροίαν [3] καὶ Ἀργολίδα [4] δεικνύουν μόνον τὴν ὁδόν, διὰ τῆς ὁποίας ἔφθασεν εἰς Κρήτην ὁ νέος ῥυθμός, χωρὶς νὰ ἐπηρεάσῃ βαθέως τὰ γραμμικὰ κοσμήματα τῶν νησιωτῶν.

Ἡ οἰκειότης δὲ τῶν τεχνιτῶν τῆς Σύρου πρὸς τὴν σπεῖραν δὲν εἶναι βεβαίως ἀποτέλεσμα μόνον χρονικῆς διαφορᾶς, ἀλλὰ πιθανώτερον ἡ ἕνεκα διαφόρων παραγόντων μεγαλυτέρα προδιάθεσις εἰς τὴν ἀποδοχὴν τοῦ νέου ῥυθμοῦ [5]. Ἡ ἐκ τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης ἐξάπλωσις τοῦ θέματος τῆς σπείρας ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῆς σποραδικῆς καὶ μεμονωμένης ἐμφανίσεως αὐτοῦ εἰς διαφόρους διευθύνσεις [6] ἐντὸς μικροῦ σχετικῶς χρονικοῦ περιθωρίου, τοῦτο δὲ βεβαίως συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἐκδοχῆς ἐξωτερικῆς ἐπιδράσεως καὶ ὄχι ὑπὲρ τῆς αὐτομάτου γενέσεως. Ἐντύπωσιν προξενεῖ ἡ ὁμοιότης τῆς σπείρας τοῦ ἀγγείου μας καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίων μὲ τὴν σπεῖραν τοῦ Butmir. [7] Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι ἡ ὁδὸς τὴν ὁποίαν θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ἀκολουθήσει ἐρχομένη ἐκεῖθεν δὲν φαίνεται καθαρῶς [8], ἀλλὰ δὲν πρέπει ἴσως νὰ λησμονῶμεν, ὅτι καὶ τὰς ἀκροπόλεις οἱ νησιῶται ἀσφαλῶς παρέλαβον ἐκ Θεσσαλίας [9].

Περὶ τῆς χρήσεως τῶν τηγανοειδῶν τούτων ἀγγείων ὑπάρχουν διάφοροι γνῶμαι. Ὁ καθηγητὴς Τσούντας [10] φρονεῖ ὅτι πιθανῶς πληρούμενα ὕδατος ἐχρησίμευον ὡς κάτοπτρα· ὁ Wolters [11] ὅτι ἐτίθεντο εἰς αὐτὰ τὰ πρὸς καλλωπισμὸν χρώματα. Ὁ Dugas [12], ὅτι δυνατὸν νὰ ἐχρησίμευον διὰ σπονδὰς εἰς θρησκευτικὰς τελετὰς καὶ ὁ Ἀμερικανὸς Holland [13], ὅτι προσδενομένου δέρματος ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς τύμπανα εἰς τὰς κηδείας.

1 van Scheltena. Die altnordiche Kunst σ. 114 κἑ. Πρβ. καὶ Εὐαγγελίδου ΑΕ 1924 σ. 211,

2 Evans ἔ. ἀ.

3 Hubert Schmidt Schliemann's Sammlung ἀρ. 165. 166. 167. Πρβ. καὶ Wurz ἔ. ἀ. εἰκ. 171. 172. 173.

4 Blegen Korakou σ. 5 εἰκ. 3,3 καὶ 5. Τὰ ἐκ Κυκλάδων ἀγγεῖα μὲ σπεῖραν πρβ. εἰς Bossert² Altkreta εἰκ. 32-34.

5 Ὅτι οἱ Σύριοι παρέλαβον τὴν σπεῖραν ἀπὸ τὰς Μυκήνας, ὅπως φρονεῖ ὁ Dugas (ἔ. ἀ. σ. 100) δυσκόλως νομίζω, δύναταί τις νὰ παραδεχθῇ· περὶ τούτου θὰ γίνῃ λόγος καὶ κατωτέρω.

6 Ἰταλίαν, Μ. Ἀσίαν, Μεσοποταμίαν διὰ τοῦ Καυκάσου μέχρι Κίνας (πρβ. Hoernes ἔ.ἀ. σ. 284 Schuchardt, ἔ. ἀ. Childe ἔ. ἀ. σ. 159.176.307). Εἰς τὴν Τροίαν κατὰ τὸν Val. Müller (ἔ. ἀ.) πρὸ τῆς Κυκλαδικῆς ἐπιδράσεως ἔχομεν ἄμεσον ἐπίδρασιν ἐκ τοῦ Βορρᾶ.

7 Πρβ. Wilke ἔ. ἀ. εἰκ. 11α, 16α, 22α.

8 Εἰς τὴν Μακεδονίαν ἀπαντᾷ σπεῖρα συνεχὴς τοῦ αὐτοῦ τύπου (Casson Macedonia σ. 131, εἰκ. 44β), ἀλλὰ θεωρεῖται Κυκλαδικὴ ἐπίδρασις. Ἡ μετὰ τῶν χωρῶν τοῦ Δουνάβεως ἐπικοινωνία εἶναι μὲν φανερά, ἀλλὰ ἴσως χρονολογεῖται παρὰ πολὺ χαμηλὰ (ὑπὸ τοῦ Casson (Frank II σ. 47). Τὰ ἴχνη τῆς πρὸς νότον ἐξαπλώσεως τῆς κεραμεικῆς τοῦ Δουνάβεως, τῆς ὁποίας γνωρίσματα εἶναι καὶ ἡ τὰ σπεῖρα, ἔντυπα τρίγωνα καὶ αἱ λαβαὶ αἱ ὅμοιαι πρὸς τὰς τοῦ ἰδικοῦ μας τηγανοειδοῦς, εἰς τὴν Μακεδονίαν δὲν ἐλλείπουν παντελῶς (Liverpool Annals vol. XII σ. 21 Antiquar. Journal 1926 πίν. VII, 3) εἶναι ὅμως ἐλάχιστα ἕνεκα ἰσχυροτέρου ρεύματος πολιτισμοῦ ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Μ. Θαλάσσης. Ὀφείλεται δὲ ἡ ἐξάπλωσις αὕτη τῆς κεραμεικῆς τοῦ Δουνάβεως εἰς μεταναστεύσεις λαῶν ἐκ τῆς περιοχῆς ταύτης πρὸς Νότον. Ἡ κατὰ τὴν ἀρχαιοτέραν περίοδον τῶν μεταναστεύσεων τούτων ἔλλειψις τῆς σπείρας πρὸς Ν. τοῦ Butmir, ὀφείλεται πιθανὸν εἰς τὸ γεγονός, ὅτι φορεῖς τοῦ θέματος τῆς σπείρας, δὲν ἦσαν ἀγγεῖα, ἀλλὰ μᾶλλον ἄλλα ἐξαφανισθέντα ἀντικείμενα, κεντήματα π. χ. ἢ κοσμήματα ἐπὶ τοῦ σώματος. Οἱ ἐγχώριοι δὲ κεραμεῖς δὲν ἦσαν πάντοτε τόσον προοδευτικοί, ὥστε νὰ μεταφέρουν αὐτὰ εἰς τὴν διακόσμησιν τῶν ἀγγείων. Ἡ ἐπίδρασις ὅμως φαίνεται σαφῶς νοτιότερον εἰς τὴν Βοιωτίαν, Κορινθίαν (Κοράκου) καὶ εἰς τὰς νήσους (Frankfort) ἔ. ἀ. σ. 31 κἑ. 111 κἑ..

9 Τσούντας ἔ. ἀ. σ. 388.

10 Τσούντας ΑΕ 1899 σ. 92.

11 Hermes XXX VIII σ. 271. Τὴν γνώμην αὐτὴν παραδέχονται καὶ ὁ Fimmen ἔ. ἀ. σ. 135 καὶ Childe ἔ. ἀ. σ. 44.

12 Ἔ. ἀ. σ. 96 χωρὶς νὰ ἀπορρίπτῃ τελείως τὴν γνώμην τοῦ Τσούντα.

13 Προφορικὴ ἀνακοίνωσις τοῦ κ. Blegen, ὁ ὁποῖος μᾶλλον αὐτὴν παραδέχεται τὴν ἐξήγησιν.

Πιθανώτερον ὅμως νομίζω, ὅτι ἐπειδὴ καὶ τὰ «τηγανοειδῆ», ὅπως τὰ περισσότερα κτερίσματα τῶν κυκλαδικῶν τάφων, ἐτίθεντο ἐντὸς αὐτῶν διὰ νὰ καθίσταται εἰς τὸν νεκρὸν πλέον εὐχάριστος ἡ ἄλλη ζωή, πρέπει νὰ τὰ δεχθῶμεν μᾶλλον ὡς χρησιμεύοντα εἰς τὸν καλλωπισμόν, εἴτε ὡς κάτοπτρα εἴτε ὡς δοχεῖα χρωμάτων.

Χρονολογία

Ἡ χρονολόγησις τῶν τάφων δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν νὰ εἶναι κατὰ πάντα ἀκριβὴς καὶ ἀπόλυτος.

Περὶ τοῦ πέμπτου τάφου τοῦ μακρὰν τῶν ἄλλων εὑρεθέντος δύναται ἴσως νὰ λεχθῇ μετὰ βεβαιότητος, ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν ἀκμήν τοῦ κυρίως κυκλαδικοῦ πολιτισμοῦ [1].

Πότε ἀκριβῶς ἀρχίζει ὁ πολιτισμὸς τοῦ «μυστηριώδους» [2] τούτου λαοῦ τῆς μεσογείου εἶναι ἄγνωστον [3]. Τὸ μόνον βέβαιον εἶναι ὅτι τὰ πρῶτα ἴχνη δὲν εἶναι ἀρχαιότερα τῆς ἐποχῆς τοῦ μετάλλου καί ἑπομένως ἐξελίσσεται συγχρόνως καὶ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἀντίστοιχον πρωτομινωϊκὴν περίοδον τῆς Κρήτης ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς τρίτης χιλιετηρίδος [4].

Δυστυχῶς παρὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολιτισμοῦ τούτου, ἡ πρόοδος τῆς κεραμεικῆς δὲν παρατηρεῖται παντοῦ [5], εἰς δὲ τοὺς τάφους τῆς Πάρου σχεδὸν διόλου [6]. Ἐκ τῆς ὕλης δέ, ἐκ τῆς ὁποίας εἶναι κατασκευασμένα τὰ κτερίσματα τοῦ πέμπτου τάφου, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ φθάσωμεν εἰς χρονολογικὰ συμπεράσματα, καὶ ἂν ἀκόμη παρδεχθῶμεν ὅτι τὸ μάρμαρον εἶναι ὑλικὸν ἀρχαιότερον τοῦ πηλοῦ· διότι μαρμάρινα κατεσκεύαζον καὶ ὅτε ἡ κεραμεικὴ ἦτο προωδευμένη διὰ χρήσεις, διὰ τὰς ὁποίας ἦτο καταλληλότερον τὸ μάρμαρον, διὰ ποικιλίαν [7] ἢ καὶ διὰ πολυτέλειαν. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ τύπος τῆς ἐντὸς τοῦ τάφου τούτου εὑρεθείσης κύλικος δεικνύει ἐξέλιξίν τινα, δὲν θὰ ἔπρεπεν ἴσως νὰ τοποθετήσωμεν τὸν τάφον τοῦτον πρὸ τῆς δευτέρας πρωτοκυκλαδικῆς περιόδου δηλ. ὄχι πολὺ πρὸ τῶν μέσων τῆς τρίτης χιλιετηρίδος.

Ὡς πρὸς τὴν χρονολογίαν τῶν λοιπῶν τεσσάρων τάφων θὰ ἦτο εὔκολον νὰ κα-

1 Ἡ Μῆλος καὶ ἡ Θήρα μᾶλλον παραφυάδες τῆς Κρήτης καὶ ἐν μέρει τῆς Στερεᾶς δύνανται νὰ θεωρηθῶσι κατὰ τὸν Childe (ἔ. ἀ. σ. 50) ἡ δὲ Μῆλος ἦτο ἕδρα Κρητὸς ἄρχοντος.

2 Childe ἔ. ἀ.

3 Παραμένει ὡς γνωστὸν ἄλυτον τὸ αἴνιγμα τῆς παρουσίας ὀψιανοῦ καὶ ἴσως κυκλαδικῶν εἰδωλίων εἰς νεολιθικὰ στρώματα ἄλλων χωρῶν (περὶ τῆς διαδόσεως τοῦ μετάλλου πρβ. καὶ Montelius Lex. τοῦ Ebert) ἐνῷ ἴχνη νεολιθικῆς ἐποχῆς δὲν εὑρέθησαν εἰς τὰς νήσους. Πρβ. Karo ἐν Ebert. Lex. I σ. 32. Περὶ τῆς ἐσφαλμένης γνώμης τοῦ Kahrstedt (ἔ. ἀ. σ. 174) ὅτι ἡ Πάρος ἀνήκει εἰς νεολιθικὴν ἐποχὴν πρβ. Fimmen ἔ. ἀ. σ. 134.

4 Αἱ τρεῖς πρωτοκυκλαδικαὶ περίοδοι ἀντιστοιχοῦσαι πρὸς τὰς τρεῖς πρωτομινωϊκὰς θεωροῦνται σύγχρονοι πρὸς τὰς 12 πρώτας δυναστείας τῆς Αἰγύπτου. Οἱ Αἰγυπτιολόγοι δὲν συμφωνοῦν ὡς γνωστὸν εἰς τὴν χρονολογίαν αὐτῶν. (Πρβ. Boyd Hawes Gournia σ. 2 καὶ Childe ἔ. ἀ. σ. 28). Ἀλλὰ γενικῶς τὸ ἔτος 3000 π. Χ. θεωρεῖται τὸ ἀρχαιότερον ὅριον τοῦ πρωτομινωϊκοῦ πολιτισμοῦ. Πρβ. Τσούνταν ἐν ΕΑ. 1898 σ. 204 καὶ Ἀκρ. Διμ. καὶ Σεσκλ. σ. 366 Beloch Griech. Gesch. I 2 σ. 124 129. Evans ἔ. ἀ. σ. 25 κἑ. Fimmen ἔ. ἀ. σ. 210 Blegen Korakou σ. 113 Dugas ἔ. ἀ. Childe ἔ. ἀ. σ. 306.

5 Πρβ. ΕΑ 1898 σ. 179 καὶ 203.

6 Ἡ ὁμοιότης τῶν εὑρημάτων τῶν τάφων τῆς Πάρου μὲ τὰ ἐκ τοῦ ἀρχαιοτέρου στρώματος τῆς πρώτης πόλεως τῆς Φυλακωπῆς προερχόμενα (Πρβ. Edgar Phyl. σ. 85 κἑ.) ἀποδεικνύει βεβαίως, ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς τὴν αὐτὴν ἐποχὴν καὶ ὅτι πιθανὸν καὶ ἡ Πάρος ἕνεκα τοῦ μαρμάρου ὅπως καὶ ἡ Μῆλος ἕνεκα τοῦ ὀψιανοῦ κατωκήθησαν ἐνωρίτερα· ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι μόνον εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Κυκλαδικῆς περιόδου ἐνῷ ἀνήκουν εἰς τοὺς συνοικισμοὺς ἡ ζωὴ ἐξηκολούθησε οἱ τάφοι Πρβ. ΑΜ 1917 σ. 93 κἑ.) Προφανῶς ὡρισμένα ἀγγεῖα καθιερώθησαν ὡς κτερίσματα καὶ κατεσκευάζοντο ἐπίτηδες διὰ τοὺς τάφους ΑΕ 1898 σ. 181 καὶ 1899 σ. 99.

7 ΑΕ 1898 σ. 186.

ταλήξωμεν εἰς τὸ αὐτὸ συμπέρασμα, ἐὰν εἰς τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν δὲν εἶχεν εὑρεθῆ τὸ ἀγγεῖον μὲ τὰς σπείρας [1].

Διότι ἡ μὲν πυξὶς παρὰ τὴν ἐξέλιξιν, ἡ ὁποία νομίζω ὑπάρχει εἰς τὴν διακόσμησιν της, δὲν ἀποκλείεται νὰ ἀνήκῃ καὶ εἰς τὴν ἀρχαιοτέραν περίοδον, ὅπως ἐπίσης καὶ τὸ ἄλλο ὁμοῦ εὑρεθὲν ἀγγεῖον [2], *(εἰκ. 8)* ἡ σπεῖρα ὅμως ἀσφαλῶς ἀνήκει εἰς τὴν νεωτέραν περίοδον καὶ ἑπομένως καὶ τὰ ἄλλα δύο ἀγγεῖα τοῦ τετάρτου τάφου, ἐὰν παραδεχθῶμεν καὶ τοῦτον ὡς σύγχρονον [3].

Ἀλλὰ διὰ τὰ τηγανοειδῆ ἀγγεῖα ὑπάρχουν ὡς γνωστὸν ἀντιρρήσεις, συμφώνως πρὸς τὰς ὁποίας κέντρον τῆς παραγωγῆς καὶ διαδόσεως των εἶναι ἡ Σῦρος, χρόνος δὲ τῆς ἀκμῆς τὸ μέσον περίπου τῆς δευτέρας χιλιετηρίδος [4].

Εἶναι ὅμως ὀρθὸν νὰ καταβιβάσωμεν τόσον χαμηλὰ τὸν χρόνον τῆς διαδόσεως ταύτης μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ δικαιολογήσωμεν τὴν σπεῖραν τῆς Σύρου ὡς μυκηναϊκὴν ἐπίδρασιν; Τὸ ἐπιχείρημα κατὰ τῆς προελεύσεως τοῦ θέματος τούτου ἐκ τοῦ Butmir διότι δηλ. ὑπάρχει μεγάλη χρονικὴ ἀπόστασις, στηρίζεται ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ἀποδεικτέου.

Ἐκτὸς δὲ τούτου εἰς τὰς Κυκλάδας ὑπάρχει ἡ σπεῖρα ἀσφαλῶς πρὸ πάσης μυκηναϊκῆς ἐπιδράσεως. Ὁ Frankfort μάλιστα νομίζει ὅτι ἡ σπεῖρα ἐμφανίζεται εἰς τὰς Κυκλάδας κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην ἤδη περίοδον (E. C. I.) τοῦ κυκλαδικοῦ πολιτισμοῦ, διότι οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῶν νήσων ἦσαν ἐν μέρει μὲν Μικρασιᾶται μεταφέροντες τὸ μέταλλον, ἐν μέρει δὲ Στερεολλαδῖται ἐξ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι εἶχον κατέλθει ἐκ τοῦ Βορρᾶ καὶ ἑπομένως ἐγνώριζον τὴν σπεῖραν ὅπως καὶ τὰ ἔντυπα τρίγωνα (ἔ. ἀ. σ. 50 κέ. 118 κέ.). Ἀλλ' ὅτι πάντως ἡ σπεῖρα ἀσφαλῶς ὑπῆρξεν εἰς τὰς Κυκλάδας πρὸ πάσης Μυκηναϊκῆς ἐπιδράσεως, ἀποδεικνύουν ἡ εὕρεσις σπείρας κυκλαδικοῦ τύπου εἰς τὴν Τροίαν πρὸ τῆς 6ης πόλεως [5], ἡ εὕρεσις τοῦ γνωστοῦ ἀγγείου μὲ τὴν σπειροειδῆ διακόσμησιν εἰς τάφον τῆς Ἀμοργοῦ καὶ μάλιστα ὑπὸ τὸ δάπεδον τοῦ Κυκλαδικοῦ τάφου [6] καὶ τέλος ἡ σπειροειδὴς διακόσμησις ἀγγείου τοῦ Δεσποτικοῦ προερχομένου ἐξ ἀρχαιοτέρας ἐνταφιάσεως, ἐνῷ εἰς τὴν νεωτέραν τὰ κτερίσματα εἶναι ὅμοια πρὸς τὰ ἐκ τῶν τάφων τῆς Σύρου προερχόμενα [7]. Ὡσαύτως ἐνδεικτικὴ εἶναι ἡ εὕρεσις σπείρας Κυκλαδικοῦ τύπου εἰς τὰ ἀρχαιότατα στρώματα τοῦ Κοράκου. [8].

Τὸ σχῆμα τῶν τάφων τῆς Σύρου καὶ τῆς Εὐβοίας, ἐντὸς τῶν ὁποίων εὑρέθησαν τὰ τηγανοειδῆ ἀγγεῖα, τὰ ἔχοντα σπεῖραν εἶναι τύπος νεώτερος τοῦ εἰς τὰς λοιπὰς Κυκλάδας ἐπικρατοῦντος κιβωτοειδοῦς, πιθανὸν ἀφρικανικῆς ἐπιδράσεως [9]· ἀλλὰ διατὶ ἡ διά-

1 Οἱ τρεῖς πρῶτοι τάφοι εἶναι τόσον πλησίον καὶ κανονικῶς εἰς τὴν αὐτὴν σειρὰν διατεταγμένοι, ὥστε καὶ ἐὰν δὲν εἶναι σύγχρονοι δὲν ἀπέχουν καὶ τόσον πολὺ χρονικῶς· ὁ τέταρτος ἐφ' ὅσον ἀπέχει ὀλίγον καὶ ὁ μεταξὺ χῶρος δὲν ἔχει ἐρευνηθῆ δὲν ἀποκλείεται νὰ ἀνήκῃ εἰς ἄλλην συστάδα τάφων ἢ νὰ εἶναι καὶ μεμονωμένος· ἐπειδὴ ὅμως εὑρίσκεται καὶ οὗτος εἰς τὴν αὐτὴν σειράν, νομίζω ὅτι καὶ ἂν ὑπάρχῃ χρονικὴ διαφορά, δὲν εἶναι μεγάλη.

2 Τὰ μὲν ὅμοια τὰ εὑρεθέντα εἰς Πύργον χρονολογοῦνται περὶ τὸ 2500 (Ξανθουδίδης ΑΔ ἔ. ἀ. σ. 170). Εἰς τὴν Νάξον ἡ ὕπαρξις πολλῶν ὁμοίων ἀγγείων εἰς ὁλόκληρον νεκροταφεῖον, δεικνύει, ὅτι πρόκειται περὶ ἐπικρατήσεως τοπικῆς συνηθείας, ἡ ὁποία δυνατὸν νὰ ἤρχισεν εἰς παλαιοτέραν περίοδον καὶ νὰ διετηρήθη μέχρι τέλους.

3 Σπειροειδὴς διακόσμησις ἀπαντᾷ καὶ εἰς πυξίδα τοῦ Πύργου, ἡ ὁποία εὑρέθη μετὰ τῶν ὁμοίων πρὸς τὸ ἰδικόν μας (εἰκ. 7) ἀγγείων (Ξανθουδίδης ἔ. ἀ.).

4 Kahrstedt ἔ. ἀ. σ. 186 Dugas ἔ. ἀ. σ. 100 κέ.

5 Wurz Spirale und Volute εἰκ. 171 κέ. H. Schmidt ἀρ. 165 κέ.

6 Dümmler ἔ. ἀ. Beilage 1 A 4 σ. 18.

7 Τσούντας Ε.Α. 1898 σ. 164 καὶ 1899 σ. 108.

8 Blegen Korakou σ. 5 εἰκ. 3 ἀρ. 5, 3.

9 Πρβ. Karo Religion des aegäischen Kreises. Fimmen ἔ. ἀ. σ. 57 κέ Kahrstedt ἔ. ἀ. σ. 184. Dussaud ἔ. ἀ. σ. 31 κέ. Διὰ τὴν προέλευσιν τοῦ σχήματος ἐκ δυσμῶν πρβ. Schuchhardt ἔ. ἀ. σ. 177.

δοσις τοῦ τύπου τούτου θὰ ἔγεινε τόσον ἀργά [1], ἀφοῦ ἡ ἐκ τῶν τάφων τούτων προερχομένη κεραμεικὴ δὲν εἶνε μόνον νέα [2]. Ἄλλως τε δὲν ἀποκλείεται ὁ τύπος τῶν τάφων νὰ εἶνε μικρασιατικῆς προελεύσεως, ὅπως νομίζει ὁ Wace (Annual Brit. S. A. 25 σ. 395) ἂν καὶ περὶ τούτου δὲν ὑπάρχουν πραγματικὰ δεδομένα (Val. Müller, Gnomon II 1926 σ. 110). Ἀσχέτως δὲ πρὸς τὴν ἐν γένει καταγωγὴν τοῦ σχήματος, εἶναι πιθανώτερον, ὅτι εἰς τὴν Σῦρον μετεδόθη ἐκ τῆς Εὐβοίας, καθὼς φρονεῖ ὁ καθηγητὴς Τσούντας (Διμήνι Σέσκλο σ. 388 κἑ.).

Νὰ δεχθῶμεν δὲ ὅλους τοὺς τάφους τῆς Σύρου τοὺς περιέχοντας τηγανοειδῆ — καὶ δὲν εἶναι οὗτοι ὀλίγοι—ὡς ἀνήκοντας εἰς τὸ μεταξὺ 1600—1500 χρονικὸν διάστημα, δέν εἶναι ὀρθόν, ἀφοῦ οὐδὲν ἄλλο ἴχνος μυκηναϊκῆς ἐπιδράσεως παρουσιάζεται, «τηγανοειδῆ» δὲ ὑπάρχουν ἀσφαλῶς ἤδη εἰς τὸ δεύτερον ἥμισυ τῆς τρίτης χιλιετηρίδος, ὅπως ἀποδεικνύουν τὰ εὑρήματα τῆς Ἀσίνης [3].

Ἀπὸ τὰ μεμονωμένα παραδείγματα νεωτέρων πιθανῶς τάφων τῆς Σύρου [4] δὲν εἶναι εὔλογον νὰ χρονολογοῦμεν καὶ τοὺς λοιποὺς τάφους τῆς νήσου, ἐνῷ οὐδὲν ἀσφαλὲς τεκμήριον ὑπάρχει περὶ τῆς παραμονῆς τῶν Κυκλαδιτῶν εἰς τὰς νήσους πέραν τοῦ πρώτου τετάρτου τῆς $β^{ας}$ χιλιετηρίδος.

Κυρίως ἀκμὴ τοῦ Κυκλαδικοῦ πολιτισμοῦ εἶναι ἡ ἀρχαιοτέρα περίοδος, ὀφειλομένη εἰς τὸ κοσμοϊστορικῆς σημασίας γεγονὸς τῆς ἐμφανίσεως τοῦ μετάλλου· αἱ μέχρι τῆς ἐποχῆς δὲ ἐκείνης ἀκατοίκητοι νῆσοι ἐχρησίμευσαν ὡς διάμεσος σταθμὸς τῆς ἐξαπλώσεως αὐτοῦ ἐκ τῆς Ἀσίας πρὸς τὴν Δύσιν (Frankfort II σ. 119). Πιθανῶς τὸν ὀψιανὸν ἐξεμεταλλεύοντο περιοδικῶς ἐκ τῆς Κρήτης καὶ τῆς Στερεᾶς μεταβαίνοντες μεταλλωρύχοι (Frankf. II 139), ἡ παρακμὴ δὲ τῶν νήσων ὀφείλεται, ὅπως καὶ ἡ ἀκμή, εἰς τὰς ἐμπορικὰς συνθήκας τῆς διαμετακομίσεως τοῦ μετάλλου. Ὅταν ἐσχηματίσθησαν σταθερὰ κέντρα (Μῆλος), αἱ μικραὶ νῆσοι ἔπεσαν εἰς ἀφάνειαν καὶ ἔμειναν σχεδὸν ἀκατοίκητοι. Διετηρήθησαν περισσότερον ἡ Νάξος ἕνεκα τῆς σμύριδος, ἡ Σίφνος ἕνεκα τοῦ χρυσοῦ καὶ ἡ Σῦρος δι᾽ ἄλλον τινὰ λόγον (Frankfort ἔ. α. σ. 121 κἑ. 145 κἑ.) μέχρις ὅτου καὶ αὐταὶ ἠρημώθησαν.

Ἡ ἐρήμωσις καὶ ἡ παρακμὴ δὲν ἔγινε βεβαίως συγχρόνως, ἀλλὰ πιθανῶς ἡ δυσκολία τῆς ζωῆς καὶ ἡ ἐκ τῆς θαλασσοκρατίας τῶν Κρητῶν [5] πίεσις ἠνάγκασε τοὺς κατοίκους νὰ ἀποσύρωνται πρὸς τὴν Μ. Ἀσίαν ὀλίγον κατ᾽ ὀλίγον ἢ νὰ περιορίζωνται εἰς ὀχυρὰ μέρη, μέχρις ὅτου καὶ τὰ τελευταῖα των καταφύγια κατεστράφησαν βιαίως.

Εἶναι δὲ περισσότερον εὔλογον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ ἐκτεθειμένοι μικροὶ συνοικισμοὶ οἱ εὑρισκόμενοι ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς θαλάσσης, ὅπως καὶ ὁ ἰδικός μας, ἐγκατελείφθησαν πρῶτοι, ἐνῷ οἱ ἐπὶ ὑψωμάτων εὑρισκόμενοι ἢ ἐντὸς μικρῶν ἀκροπόλεων ἀντέσχον περισσότερον [6]. Νομίζω δὲ ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐπιβεβαιοῦται ὄχι μόνον ἐκ τῆς ἀκροπόλεως [7] τῆς Πάρου,

1 Εἰς τὴν ὑστερομινωϊκὴν περίοδον Dugas ἔ.ἀ.σ. 103.

2 Παπαβασιλείου ἔ. ἀ. Childe J.H.S. 1915 σ. 205. κ. ἑ. Τσούντας ἔ. ἀ. σ. 388 κ. ἑ,

3 Persson ἔ. ἀ. Ἡ πρωτοελλαδικὴ περίοδος δυνατὸν νὰ εἶναι ὀλίγον νεωτέρα τῆς πρωτοκυκλαδικῆς, ἀλλὰ πάντως δὲν ἐκτείνεται κάτω τῆς 3ης χιλιετηρ. (2500-2000) Blegen ἔ. ἀ. σ.

4 Ὁ Τσούντας παραδέχεται τὰ εὑρήματα τοῦ παρὰ τὸν Ἅγιον Λουκᾶν μεμονωμένου τάφου ὡς σύγχρονα πρὸς τὰ ἄλλα (ἔ. ἀ. σ. 94). Πρβ. καὶ Kahrstedt ἔ.ἀ. σ. 185 καὶ Childe ἔ. ἀ. σ. 50.

5 Κατὰ τὸν Schweitzer (Herakles σ. 24 κἑ.) οἱ Κυκλαδῖται ἔζων ἀπὸ ληστοπειρατείαν καὶ τοῦτο ἠνάγκασε τοὺς Κρῆτας νὰ τοὺς καταπολεμήσουν Πρβ. καὶ AM 1917 ἔ.ἀ.

6 Πρβ. καὶ Karo ἔ. ἀ. σ. 38. Κατὰ τὸν Childe (ἔ. ἀ. σ. 49) ἡ θαλασσοκρατία τοῦ Μίνωος κατέστρεψε τὴν ἐλευθέραν συμμαχίαν τῶν νησιωτῶν. Ἡ Μῆλος καὶ Θήρα διετηρήθησαν ὡς ὑπήκοοι τῶν Κρητῶν σ. 93 κ.ἑ.

7 Τὰ τείχη τῆς ἀκροπόλεως δὲν εὑρέθησαν, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θὰ ὑπῆρχον (Α. Μ. 1917 σ. 11).

ὅπου ἡ κεραμεικὴ εἶναι ἀσφαλῶς ἐξειλιγμένη, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν μικρῶν ἀκροπόλεων τῆς Νάξου, ὅπου ἐπίσης παρουσιάζονται νεώτερα ἀγγεῖα [1]. Τοιουτοτρόπως ἐξηγεῖται καὶ ἡ διαφορὰ τῆς κεραμεικῆς τῶν τάφων [2] καὶ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Πάρου, ἡ ὁποία ὅσον καὶ ἂν δικαιολογεῖται ὡς ἐμμονὴ εἰς παραδεδομένας συνηθείας εἶναι καὶ ἀποτέλεσμα χρονικῆς διαφορᾶς· διότι ἄλλως ἐὰν παραδεχθῶμεν, ὅτι εἰς τοὺς μικροὺς αὐτοὺς συνοικισμοὺς τῶν παραλίων ἔθαπτον μέχρι τέλους τῆς Κυκλαδικῆς ἐποχῆς [3], πῶς θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξηγήσωμεν τὸ γεγονός, ὅτι ἐνῷ εἰς τὸν συνοικισμὸν τῆς ἀκροπόλεως παρουσιάζονται γραπτὰ ἀγγεῖα καὶ μάλιστα ἐγχωρίου βιομηχανίας [4], δὲν ἤρκεσεν οὔτε μία ἑκατονταετηρὶς διὰ νὰ εὑρεθῇ ἔστω καὶ ἓν θραῦσμα γραπτοῦ ἀγγείου εἰς τὰ νεκροταφεῖα τῶν μικρῶν τούτων συνοικισμῶν·

Ἑπομένως ἡ κατὰ προσέγγισιν χρονολόγησις τῶν τεσσάρων τάφων εἰς τὰς τελευταίας ἑκατονταετηρίδας τῆς τρίτης χιλιετηρίδος εἶναι, νομίζω, ἡ μᾶλλον πιθανή.

Εἰρήνη Α. Βαρούχα.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΑΦΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥ

ΥΠΟ ΕΙΡΗΝΗΣ Α. ΒΑΡΟΥΧΑ

Παρὰ τὸ ἀρχαῖον Δήλιον εἰς ἀπόστασιν 40 περίπου λεπτῶν τῆς ὥρας ἀπὸ τῆς Παροικίας ἀνεκαλύφθη κατὰ τὸ 1922 εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ Γ. Παπαδοπούλου [5] τάφος ἔχων κάλυμμα ἐκ πωρίνης πλακὸς καὶ περιέχων τὰ ἑξῆς κτερίσματα:

1) Τρία ἀλάβαστρα ἐξ ἀλαβάστρου μετὰ στομίων ἐξ ἰδιαιτέρου τεμαχίου. Καὶ εἰς τὸ μὲν ἓν (ὕψ. 0. 17 διάμ. 0. 055 ***εἰκ. 1β***) τὰ δύο τεμάχια εἶναι συγκεκολλημένα, εἰς τὰ δύο δὲ ἄλλα (ὕψ. 0. 142 ***εἰκ. 1γ*** καὶ 0. 13 ***εἰκ. 1α***) τὰ στόμια εἶναι κεχωρισμένα (ὕψ. 0. 025 διάμ. 0. 065 ***εἰκ. 1η*** καὶ τὸ ἄλλο ὕψ. 0. 023 διαμ. 0. 055) οὐδὲ εἶναι δυνατὸν νὰ συγκολληθοῦν, διότι, ὡς φαίνεται, ἐλήφθησαν δύο τεμάχια ἀπὸ διάφορα ἀλάβαστρα.

2) Κάτοπρον ἐκ χαλκοῦ. (***εἰκ. 1ζ*** διαμ. 0,14). Ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια εἶχε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐγχάρακτον διάκοσμον, διακρίνονται ὅμως μόνον μερικαὶ σπεῖραι εἰς τὴν βάσιν τῆς λαβῆς, ἡ ὁποία κατὰ μέγα μέρος εἶνε τεθραυσμένη.

3) Μαχαιρίδιον ἐξ ἀργύρου [6] μήκους 0,224. Ἡ λεπὶς τοῦ μαχαιρίου εἶναι μᾶλλον παχεῖα λεπτυνομένη κατὰ τὰ ἄκρα καὶ σχηματίζουσα εἰς τὸ μέσον ἑκατέρωθεν πολὺ ἀμβλείας γωνίας. Ἡ λαβὴ θὰ εἶχεν ἐπένδυσιν ἐξ ἄλλης φθαρτοτέρας ὕλης, ἡ ὁποία δὲν

1 Πρβ. Πρακτικὰ 1903 σ. 53 1910 σ. 273 1909 σ. 65.

2 Περὶ τῆς χρονολογικῆς σχέσεως τῶν διαφόρων συνοικισμῶν καὶ τάφων πρβ. Rubensohn ἔ. ἀ.

3 Γενικῶς τέλος τοῦ Κυκλαδικοῦ πολιτισμοῦ θεωρεῖται ἡ πρώτη μεσομινωϊκὴ περίοδος (Μ. Μ. Ι) Διὰ μερικοὺς νεωτέρους τάφους ἡ Μ Μ ΙΙ (Childe ἔ. ἀ. σ. 50). Διὰ τὴν ἀκρόπολιν τῆς Πάρου ὁ Rubensohn παραδέχεται χρόνον τῆς καταστροφῆς τὸ ἔτος 1700 ἢ 1800 περίπου (ἔ. ἀ. σ. 92 κἑ.).

4 ΑΜ. 1917 σ. 53.

5 Ἡ ἀνεύρεσις τοῦ τάφου εἶχε καταγγελθῆ εἰς τὸν ἐπιμελητὴν καθηγητὴν κ. Σ. Κονταρᾶτον, ὁ ὁποῖος κατέσχε τὰ εὑρήματα εἰς τὸ κτῆμα τοῦ ἰδίου παρὰ τὸ Πυργάκι καὶ κατέθεσεν αὐτὰ εἰς τὸ ἑρμάριον τοῦ ἑλλην. σχολείου τῆς Παροικίας.

Ὀφείλω νὰ ἐκφράσω τὰς εὐχαριστίας μου εἰς τὸν τότε τμηματάρχην τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ τμήτατος κ. Ρωμαῖον, ὁ ὁποῖος μοῦ ἐπέτρεψε τὴν δημοσίευσιν καθὼς καὶ εἰς τὸν ἀρχαιολόγον κ. Welter διὰ τὴν φωτογραφίαν τῶν εὑρημάτων *(εἰκ. 1)* ὅτε ἀκόμη ἦσαν ὅλα εἰς Πάρον. Ὁ κ. Ρωμαῖος ἐπέτρεψε νὰ μεταφερθοῦν ἐκ τῶν κτερισμάτων εἰς τὰς Ἀθήνας τὸ πινάκιον, ὁ σκύφος καὶ τὸ μαχαιρίδιον τὰ ὁποῖα κατετέθησαν εἰς τὸ Ἐθν. Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον. Περὶ τῶν εὑρημάτων ἀνέφερεν εἰς τὴν ἐν Πάρῳ ἐκδιδομένην ὁμώνυμον ἑβδομαδιαίαν ἐφημερίδα καὶ εἰς τὸ φύλλον τῆς 25 Ἰουνίου 1922 ὁ μακαρίτης Μ. Κρίσπης, ὁ ὁποῖος ὅμως ἐξέλαβε τὸ πινάκιον ὡς πῶμα ἀγγείου.

6 Ἀθῆναι· Εὑρετ. ἀρ. 15301.

σῴζεται, εἰς τὸ ἄκρον δὲ αὐτῆς ὑπάρχει μορφὴ πτερωτὴ καθημένη ἐπὶ ὑδρίας, προφανῶς Νίκη ἔχουσα τὰς χεῖρας τεθειμένας ἐπὶ τῶν γονάτων.

α β γ δ

η

ε ζ

1: Κτερίσματα Ἑλληνικοῦ τάφου.

Ἡ παράστασις φαίνεται ὅτι εἶναι ἔνθετος ἀποτελουμένη ἐκ δύο ἐλασμάτων παχέων συγκεκολλημένων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ μορφὴ εἶναι ἀνάγλυφος ἑκατέρωθεν· τοῦτο διακρίνεται σαφῶς, διότι τὰ ἐλάσματα ἔχουσιν ὀλίγον ἐκφύγει ἀπὸ τὴν πρὸς ἄλληλα ἐφαρμογήν. Ἡ παράστασις ὅμως μόνον εἰς τὸ ἓν ἔλασμα διακρίνεται **(εἰκ. 2)** ὅπως δήποτε, τὸ δὲ ἄλλο εἶναι σχεδὸν ἐντελῶς κατεστραμμένον.

2: ἄκρον λαβῆς μαχαιριδίου. (Ἰχνογράφημα Ζ λλιερὸν)

Ὅπως καὶ ἀπὸ τὸ σχέδιον δύναται νὰ κρίνῃ τις, πρόκειται προφανῶς περὶ κοινοτάτης καὶ προχείρου ἐργασίας.

Εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τὸ ἔλασμα ἀποτελεῖ τὸ περίγραμμα τῆς μορφῆς, εἰς τὸ δεξιὸν ὅμως ἀκολουθεῖ ἁδρομερῶς τὸ περίγραμμα τῶν πτερύγων, τὸ ὁποῖον δὲν συμπίπτει παντοῦ πρὸς τὸ περίγραμμα τοῦ ἐλάσματος, ἀλλὰ εἶναι ἀνάγλυφον ἐπ' αὐτοῦ· τοιουτοτρόπως αἱ πτέρυγες δὲν ἐκφύονται ἀπὸ τὴν κεφαλήν, ὡς ἐκ πρώτης ὄψεως θὰ ἐνόμιζέ τις, ἀλλ' ὁπωσδήποτε κανονικῶς ἀπὸ τοὺς ὤμους. Πολὺ ἀμελῶς ἔχει σχηματισθῆ τὸ περίγραμμα τοῦ σώματος τῆς Νίκης εἰς τὸ δεξιὸν μέρος. Διὰ νὰ παρέχεται ἡ ἐντύπωσις ὅτι κάθηται ἐπὶ τῆς ὑδρίας—ὡς τοὐλάχιστον νομίζω, ὅτι ἤθελε νὰ ὑποδηλώσῃ ὁ τεχνίτης —ἔπρεπε τὸ στόμιον τῆς ὑδρίας νὰ εἶναι ὀλίγον χαμηλότερον καὶ ὄχι νὰ ἐφάπτεται σχεδὸν μὲ τὸν βραχίονα, ὁ ὁποῖος δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ φθάνῃ τόσον χαμηλά, ἀφοῦ ὁ καρπὸς τῆς χειρὸς φθάνει μέχρι τῶν γονάτων [1]. Ὁ τεχνίτης ἀπέ-

1 Εἰς τὸ πρωτότυπον διακρίνεται ἴσως καλύτερον

φυγε τὸ πλούσιον περίγραμμα τῶν ἀναπεπταμένων πτερύγων καὶ τοιουτοτρόπως ἡ στάσις τῆς μορφῆς εἶναι ἐντελῶς ἤρεμος.

Ἡ παράστασις τῆς Νίκης ὑπῆρξεν, ὡς γνωστόν, πολὺ ἀγαπητὸν θέαμα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν τέχνην. Καθ' ὅλην ὅμως τὴν ἀρχαϊκὴν ἐποχὴν μέχρι τοῦ πέμπτου αἰῶνος ἐπικρατεῖ ὁ τύπος τῆς Νίκης τοῦ Ἀρχέρμου [1], ἐν ᾧ ὁ τύπος τῆς καθημένης Νίκης εἶναι μὲν ἐπίσης συνήθης καὶ μάλιστα εἰς τὰ νομίσματα μέχρι καὶ τῶν Ρωμαϊκῶν χρόνων, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ τοῦ πέμπτου αἰῶνος καὶ ἐντεῦθεν [2]. Ὁ τύπος βεβαίως δὲν ἐδημιουργήθη ὑπὸ τῶν τεχνιτῶν τῶν νομισμάτων, ἀλλὰ θὰ ὑπῆρχε καὶ πλαστικὸν πρότυπον, τὸ ὁποῖον οὗτοι ἐμιμήθησαν, μὴ διασωθέν [3]. Ἡ Νίκη οὐχ ἧττον τοῦ μαχαιρίου εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρουσα, διότι δὲν κάθηται, ὡς εἰς ὅλας τὰς ἄλλας περιπτώσεις, εἰς τὸ ἔδαφος ἢ εἰς ἄλλην τινὰ ἕδραν, ἀλλ' εἰς ὑδρίαν.

Ἀγγεῖα ὡς σύμβολα τῆς Νίκης ἀπαντῶσι συχνότατα [4] ἡ πρόχους καὶ ἡ φιάλη εἰς σκηνὰς θυσιῶν καὶ σπονδῶν ὑπὸ τὴν ἰδιότητά της ὡς «σπονδοφόρου» [5]. Ἐπίσης ἀπαντᾷ συχνὰ καὶ μὲ ὑδρίαν, ἀλλὰ καὶ τότε ἑρμηνεύεται ὡς Νύμφη [6], Κήρ [7], Ἠώς [8], Ἶρις [9] ἢ Νίκη «ὑδροφόρος» [10], οὐδέποτε ὅμως ὡς καθαρὸς τύπος Νίκης. Ἐπίσης εἰς πήλινον ἀγαλμάτιον μὲ ὑδρίαν εἰς τὴν κεφαλήν, εὑρισκόμενον εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Βερολίνου [11].

Εἰς τὰ νομίσματα τῆς Τερίνης, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ Νίκη κάθηται ἐπὶ ὑδρίας (πλαγίως τεθειμένης), ἑρμηνεύεται ὑπὸ τοῦ Regling ὡς μῖγμα παλαιοτέρου καθαροῦ τύπου Νίκης καὶ Νύμφης—Θεᾶς ὑγροῦ στοιχείου, τὸ ὁποῖον συμβολίζει ἡ ὑδρία.

Καὶ εἰς ὅλας μὲν τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις πιθανὸν καὶ νὰ ἔχωσι δίκαιον οἱ μὴ ἀναγνωρίζοντες εἰς τὴν πτερωτὴν μορφὴν μὲ ὑδρίαν τὸν καθαρὸν τύπον τῆς Νίκης, εἰς τὴν ἰδικήν μας ὅμως περίπτωσιν νομίζω, ὅτι μόνον ὡς τοιοῦτος δύναται νὰ ἑρμηνευθῇ.

Περὶ τούτου δὲ πειθόμεθα, διότι τὸ μαχαιρίδιον εἶναι ἀντικείμενον τοῦ γυναικείου καλλωπισμοῦ, ὡς κατωτέρω ἐξηγεῖται, ἐκτὸς δὲ τούτου ἀνήκει εἰς ἐποχήν, ἡ ὁποία ὄχι μόνον δὲν ἀντίκειται εἰς τὴν τοιαύτην ἐκδοχήν, ἀλλ' ἀπεναντίας μᾶς παρέχει καὶ ἄλλα ἀνάλογα παραδείγματα. Διὰ τῆς τέχνης τῆς παραστάσεως θὰ ἦτο βεβαίως ἀδύνατον νὰ κατατοπισθῶμεν χρονολογικῶς, ἕνεκα τῆς μεγάλης φθορᾶς, ἀλλ' ἡ παρουσία τοῦ σκύφου, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀδύνατον νὰ θεωρηθῇ ἀρχαιότερος τοῦ 400 ἢ ἔστω καὶ τοῦ τέλους τοῦ 5ου αἰῶνος, εἰς τὸν αὐτὸν τάφον, δίδει περίπου καὶ τὴν χρονολογίαν τοῦ μαχαιριδίου. Εἶναι ἑπομένως δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ τοῦτο σύγχρονον πρὸς τὸν σκύφον, ὅπως εἶναι λογικώτερον, πάντως δὲ ὄχι ἀρχαιότερον τῶν μέσων τοῦ 5ου π. Χ. αἰῶνος ἢ νεώτερον τῶν μέσων τοῦ τετάρτου.

Ἀλλὰ ἀκριβῶς μετὰ τὰ μέσα τοῦ πέμπτου αἰῶνος ἡ σημασία τοῦ τύπου τῆς Νίκης ἐκτείνεται καὶ εἰς τὸν κύκλον τῶν θνητῶν γυναικῶν ὡς σύμβολον τῆς δυναμένης

1 Bulle ἐν Roscher Lexikon III σ.320. Studniczka. Die Siegesgöttin σ. 11. ΑΕ 1923, 70ἑ. 75ἑ. (Οἰκονόμος).

2 Πρβλ. νομίσματα Ἤλιδος B M. C. X. 15. Τάραντος καὶ Ρηγίου Evans Horsemen of Tarentum σ. 33. Six. Num. Chron. 1898 σ. 218. Νομίσματα τῆς Τερίνης· ὁ Regling εἰς τὸ βιβλίον αὐτοῦ Terina ἔχει συγκεντρώσει (σελ. 77) ὅλους τοὺς τύπους τῆς καθημένης Νίκης καὶ τὴν σχετικὴν βιβλιογραφίαν.

3 Καθὼς παρατηρεῖ ὁ Studniczka ἔ. ἀ. ἤδη ὁ Πίνδαρος εἶχε φαντασθῆ καθημένην Νίκην, εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ὁποίας πίπτει ὁ νικητὴς (Ἴσθμια 1. 22 Νέμεα 5. 42).

4 Regling ἔ. ἀ. σ. 79.

5 Πρβ. καὶ Roscher III σ. 327.

6 Νομίσματα Λαρίσης B. M. C. Thessaly IV 11 V 6-7.

7 Furtwängler Gemmen XVIII 24.

8 Ἔ. ἀ. XIX 67 καὶ XX 11.

9 Gerhard Aus. Vasenb. II σ. 16 καὶ πίν. 81.

10 Benndorf Griech. u. sic. Vasenbilder σ. 41. πίν. 23,2.

11 Panofka Berliner Terracotten σ. 327 Πίν. 12.

12 Ἔ. ἀ. σ. 87.

νὰ φέρῃ νίκην γυναικείας ὡραιότητος [1]. Πολλὰ τοιαῦτα παραδείγματα διασῴζονται εἰς τοὺς γαμικοὺς λέβητας τοὺς ἔχοντας παραστάσεις ἀπὸ τὸν οἰκιακὸν βίον τῶν γυναικῶν. Ἡ ἐξυμνουμένη κάθηται συνήθως εἰς τὸ μέσον. Νῖκαι δὲ ἱπτάμεναι δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἔρχονται νὰ στεφανώσουν τὴν νικήτριαν ὡραιότητα [2]. Ἐν ᾧ δὲ πρότερον μόνον εἰς ὡραίους ἐφήβους [3] ἀφιέρωνον τὰ ἀγγεῖά των οἱ ἀγγειογράφοι, βλέπομεν ἤδη εἰς τὰ ἀνωτέρω ἀγγεῖα ἐνίοτε «καλή» [4]. Ἐπίσης εἰς κάτοπτρον τοῦ Μουσείου τοῦ Λονδίνου ὡς κόσμημα τῆς βάσεως ὑπάρχει μία νίκη τοῦ τύπου τῆς Νίκης τοῦ Ἀρχέρμου, ἀλλὰ καλῆς ἐποχῆς [5].

Νομίζω λοιπόν, ὅτι καὶ ἡ ἰδική μας Νίκη ἔχουσα τὴν αὐτὴν συμβολικὴν σημασίαν ἁρμόζει πολὺ εἰς τὸ μαχαιρίδιον, τοῦ ὁποίου ἡ χρῆσις ἦτο σχετικὴ πρὸς τὸν γυναικεῖον καλλωπισμόν.

Ὅτι ἡ ὑδρία δὲν μεταβάλλει τὴν συμβολικὴν σημασίαν τοῦ τύπου μας καθ' ὁλοκληρίαν, ἀποδεικνύει ἀνάλογος παράστασις ἐπὶ οἰνοχόης ἰδιωτικῆς συλλογῆς τοῦ Μονάχου [6] τοῦ τέλους τοῦ πέμπτου αἰῶνος, ὅπου δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία περὶ τῆς σημασίας. Ἡ Νίκη καθημένη ἐπὶ ὑδρίας περιμένει τὴν ἔκβασιν μουσικοῦ ἀγῶνος, ὅπως εἰς ἀρχαιοτέραν παράστασιν ἐπὶ ἀρυβάλλου τοῦ Ashmolean Museum παρακολουθεῖ τὴν πάλην δύο ἐφήβων καθημένη ἐπὶ στύλου [7].

Εἶναι δὲ πιθανὸν καὶ ἄλλαι παραστάσεις γυναικείας μορφῆς καθημένης ἐπὶ ὑδρίας νὰ εἶναι Νῖκαι, εἰς τὰς ὁποίας ἔχουσι παραλειφθῆ αἱ πτέρυγες [8] καὶ νὰ πρόκειται μᾶλλον περὶ κοινοῦ τύπου, τὸν ὁποῖον ἐμιμήθη ὁ τεχνίτης μας.

Ἡ χρῆσις τοῦ τοιούτου μαχαιρίου δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστή. Προφανῶς δὲν ἐχρησίμευεν ὡς μαχαίριον κοπῆς σκληροτέρων ὅπως δήποτε πραγμάτων, ὅπως πείθει τὸ μαλακὸν τῆς λεπίδος, ἀλλὰ μᾶλλον θὰ ἦτο χρήσιμον πρὸς μάλαξιν εὐπλάστου μάζης. Ὁπωσδήποτε ἐπειδὴ ὁ τάφος, καθὼς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸ κάτοπτρον, ἀνῆκεν εἰς γυναῖκα, δὲν ἀποκλείεται ἡ πιθανότης, ὅτι ἡ χρῆσις αὐτοῦ δὲν ἦτο ἄσχετος πρὸς τὸν γυναικεῖον καλλωπισμὸν καὶ συγκεκριμένως πρὸς τὴν ἐπίθεσιν μύρων, ἀρωμάτων ἢ καλλυντικῶν εἰς τὸ σῶμα ἢ τὴν κόμην. Ὁ Robert πρῶτος [9] δημοσιεύων ἀγγεῖον τοῦ Βερολίνου ***(εἰκ. 3)*** ἔχον σκηνὰς ἐκ τοῦ βίου τῶν γυναικῶν ἑρμηνεύει τὰ μετὰ ἀλαβάστρων ἐπιμήκη ἀντικείμενα ὡς ἐργαλεῖα τοιαύτης χρήσεως [10] ἐπίσης δὲ ὅμοιον νομίζει καὶ τὸ ἐπίμηκες ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον κρατεῖ εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα γυνὴ ἀγγείου τοῦ Μονάχου [11], θέτουσα προφανῶς ἄρωμα ἢ ἀρωματισμένον ἔλαιον εἰς τὴν κόμην μετὰ τὸ λουτρὸν ἀπὸ ἀλάβαστρον εὑρισκόμενον εἰς τὴν

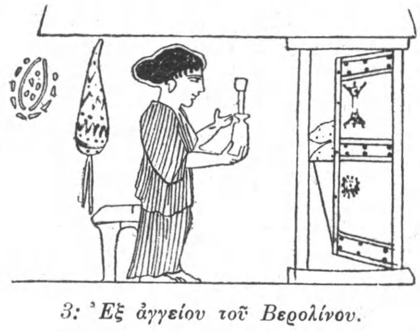

3: Ἐξ ἀγγείου τοῦ Βερολίνου.

1 Bulle, Roscher Lex. III σ. 309.
2 Furtwängler, Sammlung Sabouroff I πίν. 68.
3 Knapp, Nike σ. 81.
4 Πρβ. Μουσεῖον Βερολίνου ἀρ. 2404, 2405.
5 Studniczka ἔ. ἀ. εἰκ. 11.
6 Nicole, Meidias et le style fleuri εἰκ. 16.
7 Roscher ἔ. ἀ. σ. 307.
8 Τύπος ἀπτέρου Νίκης δὲν ὑπῆρξεν Bulle (ἔ. ἀ. σ. 316) ἀλλὰ τὸ φαινόμενον δὲν εἶναι ἀσύνηθες. Εἰς πολλοὺς γαμικοὺς λέβητας αἱ Νῖκαι, αἱ ὁποῖαι πετοῦν τυπικῶς κάτωθεν τῶν λαβῶν εἶναι ἐνίοτε χωρὶς πτερὰ (Archäol. Zeit. 1882. πίν. 7).
9 Arch. Zeitung 1882 σ. 151 πίν. 7.
10 Ἐὰν ἡ ἀρχαία ὀνομασία των εἶνε «καλλίβαντες», (Ἡσύχιος: καλλίβαντες ὅμοια σμιλίοις καὶ ψαλίσιν ἐν αἷς τὰς ὀφρῦς κοσμοῦσιν αἱ γυναῖκες) δὲν εἶναι βέβαιον.
11 Lützow - Münchener Antiken πίν. 35. = F. R. Πίν. 107.

δεξιὰν χεῖρα. Ὅμοια εἶναι, νομίζω, τὸ ἐντὸς ἀλαβάστρου ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον κρατεῖ ἡ Πειθὼ εἰς κάλπιν τοῦ Βρεττ. Μουσείου (Hoppin Handbook II σ. 382, 8. **Εἰκ. 4**), καὶ εἰς δύο τοιχογραφίας τῆς Πομπηΐας ἀπὸ τὴν οἰκίαν τῶν Βεττίων, αἱ ὁποῖαι εἰς συμπλέγματα Ἐρώτων καὶ Ψυχῶν ἀπεικονίζουν τὴν παρασκευὴν καὶ πώλησιν ἀρωμάτων καὶ μύρων. Εἰς τὴν μὲν μίαν [1], δεξιὰ οἱ Ἔρωτες ἀσχολοῦνται εἰς τὴν παρασκευὴν τοῦ ἐμπορεύματος, ἀριστερὰ δὲ Ἔρως κρατῶν τὰς δύο χεῖρας τῆς πελάτιδος Ψυχῆς ἐπιθέτει τὸ ἄρωμα μὲ ἐπίμηκες ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον προφανῶς ἔχει ἐμβαπτίσει εἰς τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης εὑρισκόμενον ἀγγεῖον. Εἰς δὲ τὴν ἄλλην τοιχογραφίαν [2] πρόκειται περὶ ὁμοίου ἐργαστηρίου μὲ ὁμοίας σκηνάς, ἀλλὰ μίαν στιγμὴν βραδύτερον. Ὁ Ἔρως κρατῶν τὸ ἀγγεῖον μὲ τὸ ὑγρὸν εἰς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα καὶ εἰς τὴν δεξιὰν κἄτι ὅμοιον πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ ἄλλου Ἔρωτος φερόμενον, ὡς νομίζω [3], ἔχει ἤδη θέσει τὸ μῦρον εἰς τὸν βραχίονα τῆς πελάτιδος, ἐνῷ ἐκείνη τὸ φέρει πλησίον τοῦ προσώπου αὐτῆς καὶ ἐξετάζει μὲ τὴν ὄσφρησιν τὴν ποιότητά του.

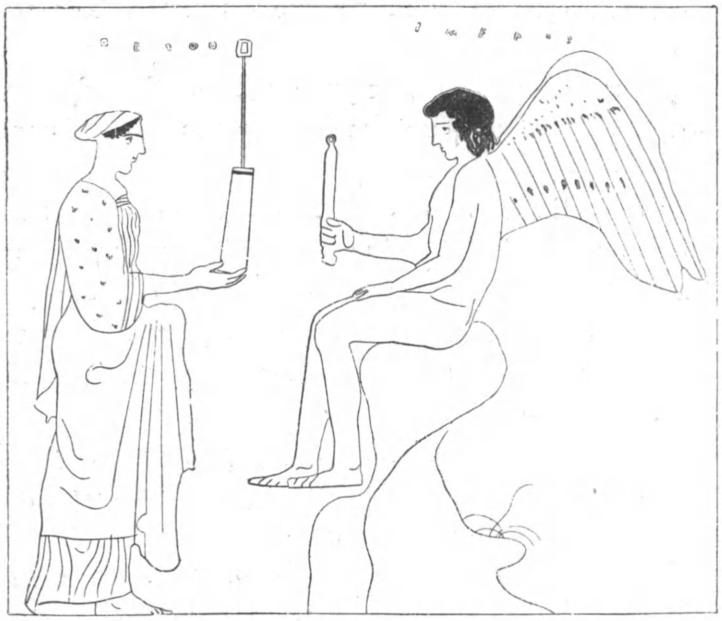

4: Κάλπις Βρετταν. Μουσείου.

Ὅτι εἰς ὅλας τὰς ἀνωτέρω παραστάσεις πρόκειται περὶ ἐργαλείου ὁμοίου πρὸς τὸ ἰδικόν μας μαχαίριον δύναται ἴσως νὰ θεωρηθῇ ἀσφαλές· διότι καὶ τὸ σχῆμα του εἶναι παρόμοιον καὶ αἱ διαστάσεις ἀνάλογοι, καὶ ἡ ὕλη ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶναι κατασκευασμένον, εἶναι ἡ ἐνδεικνυομένη διὰ τοιαύτην χρῆσιν· ἐκτὸς δὲ τούτου εὑρέθησαν εἰς τὸν αὐτὸν τάφον καὶ τὰ ἀλάβαστρα, ὁ δὲ τάφος ἀνῆκεν εἰς γυναῖκα.

Ὅμοια μαχαίρια ὑπάρχουν καὶ ἄλλα εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Βερολίνου [4] περιγραφόμενα ὑπὸ τοῦ Pernice, ὡς κοσμήματα τῆς κεφαλῆς (Haarpfeile) [5]. Δύο προέρχονται ἀπὸ τὴν Ὀλυμπίαν· τοῦ ἑνὸς σῴζεται μόνον ἡ λεπὶς [6] μὲ ἐγχάρακτον διακόσμησιν, ὑπάρχει δὲ καὶ ἡ ὀπή, εἰς τὴν ὁποίαν ἐφηρμόζετο ἡ λαβή. Τὸ δὲ ἄλλο ἔχει ὡς λαβὴν κίονα μὲ κορινθιακὸν κιονόκρανον καὶ μῆκος μεγαλύτερον τοῦ ἰδικοῦ μας (0,30). Ἄλλο

1 Arch. Zeitung 1873 πίν. 3.2β Herrmann Denkmäler des Altertums σ. 35 εἰκ. 9.

2 Herrmann ἔ. ἀ. πίν. 22. Διὰ τὴν ἑρμηνείαν τῆς τοιχογραφίας αὐτῆς ὀρθῶς ἔγραψεν ὁ Mau (Röm. Mitteil. XV σ. 140) ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἰατρείου καὶ φαρμάκων, ἀλλὰ περὶ ἀρωμάτων.

3 Ὅτι ὁ Ἔρως κρατεῖ κοχλιάριον, καθὼς ὅλοι παραδέχονται, δὲν μοῦ φαίνεται πιθανόν. Δὲν εἶδον μὲν τὸ πρωτότυπον, ἀλλά, καθόσον εἶναι δυνατὸν νὰ διακρίνῃ κανεὶς ἀπὸ τὰς εἰκόνας, ἡ στάσις τῆς χειρὸς τοῦ Ἔρωτος δὲν δεικνύει ὅτι κρατεῖ κοχλιάριον. Ὁ καρπὸς τῆς χειρὸς κρατεῖ ἀπὸ τὸ μέσον τὸ ὑποτιθέμενον κοχλιάριον, ὁ πῆχυς δὲ εἶναι σχεδὸν παράλληλος πρὸς τὸ ἄνω μέρος τοῦ βραχίονος, ἐν ᾧ τὸ σύνολον τῆς εἰκόνος δεικνύει ὅτι ὁ τεχνίτης ἠδύνατο νὰ ἀποφύγῃ τόσον ἀδεξίαν στάσιν. Νομίζω δέ, ὅτι ὄχι μόνον τὸ ἔλαιον, τὸ ὁποῖον θέτει ὁ Ἔρως εἰς τὴν χεῖρα τῆς Νύμφης εἶνε ἀρωματισμένον καθὼς πολὺ ὀρθῶς ἔγραψεν ὁ Mau ἔ. ἀ. ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλον τὸ ἐργαστήριον πρόκειται μᾶλλον περὶ παρασκευῆς μύρων. (Πρβλ. καὶ Ippel Pompeji εἰκ. 93-).

4 Θὰ ὑπάρχουν βεβαίως καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα δὲν γνωρίζω.

5 Pernice. Archäol. Anzeiger 1899 σ. 130 δεξιά.

6 Ἔνθ' ἀν. καὶ Arch. Anzeiger 1904 σ. 43 ἀρ. 16-17.

εὑρίσκεται εἰς τὴν συλλογὴν H. Gans [1] μὲ λεοντοκεφαλὴν εἰς τὸ ἄκρον τῆς λαβῆς καὶ εἰς τὸ σύνολον ὅμοιον μὲ τὸ ἰδικόν μας.

Ὅλα τὰ ἀνωτέρω εἶναι ἀργυρᾶ, ἀνήκουν δὲ εἰς τὸν τέταρτον αἰῶνα καὶ ἑπομένως εἶναι σύγχρονα περίπου πρὸς τὸ ἰδικόν μας, τὸ ὁποῖον εἰ καὶ ἐφθαρμένον δύναται νὰ χρονολογηθῇ ἀπὸ τὸν σκύφον, τὸν κατωτέρω περιγραφόμενον, ὡς ἀνῆκον εἰς τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ τετάρτου αἰῶνος.

Ἐκ τῶν Ρωμαϊκῶν χρόνων ἐσώθησαν δύο εἰς εὕρημα τοῦ πρώτου π. Χ. αἰῶνος [2] ἀγνώστου προελεύσεως—ἀπὸ τάφον πιθανῶς—ἀποτελούμενον δὲ ἀπὸ ἀργυρᾶ ἀντικείμενα τοῦ γυναικείου κύκλου, ἀλάβαστρα, πυξίδας κ.λ.π. Δὲν ἔχουσι μὲν λαβὴν ἰδιαιτέραν, ὅπως φαίνεται εἰς τὰς τοιχογραφίας τῆς Πομπηΐας, ἀλλ' ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἑνὸς ἔχει ἀκριβῶς τὸ ἴδιον σχῆμα μὲ τὴν ἐλαφρὰν γωνίαν, ὅπως εἰς τὸ ἰδικόν μας καὶ ὅλα τὰ ἄλλα, προφανῶς διότι ἡ χρῆσίς των ἦτο ὁμοία.

Ἡ χρησιμοποίησις τοῦ περιεχομένου τῶν ἀλαβάστρων καὶ τῶν παρομοίας χρήσεως ἀγγείων ἐγίνετο καὶ ὀλίγον διαφορετικὰ καθὼς μᾶς δεικνύουν δύο διασωθέντα ἀργυρᾶ ἀντικείμενα τῆς ἐν Βερολίνῳ ἰδιωτικῆς συλλογῆς Schiller [3]. Τὸ ἓν τούτων ἔχει σχῆμα λαβίδος (pincette) μὲ τὰ ἄκρα ὀδοντωτά, τὰ ὁποῖα περισφίγγει ἀργυροῦς κρίκος. Ἡ λαβὶς αὕτη εὑρίσκεται ἐντὸς τοῦ στομίου ἀγγείου ἔχοντος σχῆμα διπλῆς ἀνθρωπίνης κεφαλῆς ἀπὸ λευκὴν ὕαλον, ἑπομένως τῶν ἀρχῶν τῆς Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς, τὸ δὲ ἀγγεῖον ἔχει κοφινοειδὲς περίβλημα ἀπὸ ἀργυροῦν ἔλασμα.

Τὸ δὲ ἄλλο εὑρίσκεται ἐντὸς ἀλαβάστρου ἀπὸ χρωματιστὴν ὕαλον καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ μίαν ἐπιμήκη λεπίδα, ἡ ὁποία εἰς τὸ ἄνω μέρος στρογγυλοῦται καὶ τελειώνει εἰς ἕνα χηνίσκον, τὸ δὲ κάτω ἄκρον τῆς λεπίδος ἔχει δύο μικροὺς ὀδόντας συγκλίνοντας καὶ σχηματίζοντας στερεὰν λαβίδα ***(εἰκ. 5)***.

5: Λαβὶς καλλωπιστικὴ συλλογῆς Schiller.

Προφανῶς καὶ εἰς τὰ δύο ἡ χρησιμοποίησις τοῦ περιεχομένου τῶν ἀγγείων δὲν ἐγίνετο μὲ τὴν λεπίδα, ὅπως εἰς τὸ ἰδικόν μας, ἀλλὰ μὲ ἄλλο τι μέσον, τὸ ὁποῖον συνεκράτουν αἱ ὀδοντωταὶ λαβαί, ἴσως μικρὸν σπόγγον ἢ ἄλλο τι ἀναλόγως τοῦ περιεχομένου τοῦ ἀγγείου.

4) ***Σκύφος*** ἐρυθρόμορφος, Ἀθῆναι 153006. Ὕψ. 0,10. ***(εἰκ. 6)*** Ἡ μία τῶν λαβῶν εἶναι τεθραυσμένη, εἰς πολλὰ δὲ μέρη ἡ ἐπιφάνεια ἔχει ἀποτριβῆ. Τὰ τοιχώματα εἶναι λεπτότατα. Κάτωθεν τῶν λαβῶν ὑπάρχουσιν ἀνθέμια, ἐπὶ τῶν δύο δὲ πλευρῶν παραστάσεις. Ἐπὶ τῆς μιᾶς παριστάνεται γυναικεία μορφὴ καθημένη πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ στηρίζουσα τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐνῷ διὰ τῆς ἀριστερᾶς κρατεῖ σκῆπτρον. Φέρει μακρὸν δωρικὸν χιτῶνα καὶ τὴν πλουσίαν κόμην συγκρατεῖ σφενδόνη. Ἡ κεφαλὴ ἐστραμμένη πρὸς τὰ ἀριστερὰ μὲ ἐλαφρὰν ἀνάτασιν ἀτενίζει τὸν πρὸ αὐτῆς ἱστάμενον Ἑρμῆν. Ὁ Ἑρμῆς ἔχει τὸ σῶμα κατὰ τὰ τρία τέταρτα κατ' ἐνώπιον, τὴν κεφαλὴν δ' ἐντελῶς πλαγίως πρὸς τὰ ἀριστερά· κρα-

1 Ἀρ. 702. Εἰκόνες τῶν ἀνωτέρω δὲν ἔχουσι δημοσιευθῆ.

2 Berlin ἀρ. 30980 καὶ 30981.

3 Τὴν πληροφορίαν ταύτην ὀφείλω εἰς τὸν κ. Zahn, πρὸς τὸν ὁποῖον αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν προθυμίαν του. Τὴν συλλογὴν Schiller θὰ δημοσιεύσῃ ὁ Zahn, ὅταν βραδύτερον περιέλθῃ εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Βερολίνου.

τεῖ διὰ τῆς δεξιᾶς κηρύκειον, τὴν δὲ ἀριστερὰν τείνει πρὸς τὴν γυναῖκα. Εἰς τὸν λαιμόν του πορποῦται τὸ ἱμάτιόν του, τὸ ὁποῖον εἰς τὰ ἄκρα ἔχει σύνηθες ραβδωτὸν κέντημα, πίπτει δὲ ὄπισθεν ἐπὶ τῶν νώτων του χρησιμεῦον ὡς βάθος εἰς τὸ γυμνόν του σῶμα. Φαίνεται δὲ ὅτι ἔχει καὶ πέτασον διακρινόμενον ὄπισθεν τῆς ἀριστερᾶς ὠμοπλάτης.

6: Σκύφος ἐρυθρόμορφος ἐκ Πάρου.

Ἐπὶ τῆς ἄλλης πλευρᾶς τοῦ σκύφου ὑπάρχει συνήθης σκηνὴ ἀποχαιρετισμοῦ (*εἰκ. 7*). Ὁ νέος, ὁ ὁποῖος πρόκειται νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς τὸν πόλεμον, ἵσταται γυμνὸς πρὸς τὰ δεξιά. Ἔχει ρίψει μόνον τὸ ἱμάτιον εἰς τὸν ἀριστερὸν ὦμον, κρατεῖ διὰ τῆς ἀριστερᾶς δύο δόρατα καὶ τείνει τὴν δεξιὰν πρὸς ἀποχαιρετισμὸν εἰς τὴν πρὸ αὐτοῦ ἱσταμένην νέαν. Ἡ νέα κρατεῖ διὰ τῆς δεξιᾶς φιάλην, διὰ τῆς ἀριστερᾶς οἰνοχόην καὶ στρέφει ἐλαφρῶς τὸν κορμὸν πρὸς τὸν νέον, ἐνῷ ἡ κεφαλή, τὴν ὁποίαν στολίζει σφενδόνη, εἶναι ἐντελῶς πλαγίως. Ὁ μακρὸς χιτών της εἶναι ἐζωσμένος καὶ ἔχει ἀπόπτυγμα.

Τὸ σύνολον τοῦ ἀγγείου εἶνε κομψὸν καὶ τὸ σχέδιον λεπτόν, ὅπως καὶ τὰ τοιχώματα. Ὅτι ὅμως πρόκειται περὶ ἔργου κοινοῦ ταχείας παραγωγῆς, τὸ ὁποῖον ἔγινε χωρὶς καλλιτεχνικὰς ἀξιώσεις, δὲν γεννᾶται βεβαίως ζήτημα. Ἡ κόμη ἔχει σχηματισθῆ μὲ ἠραιωμένον χρῶμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει ἐπιτεθῆ ὡς ὄγκος ἐπὶ τοῦ ἐρυθροῦ βάθους, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι θέλει νὰ παραστήσῃ οὔλην κόμην. Εἷς ἐκ τῶν βοστρύχων τῆς κόμης τοῦ Ἑρμοῦ κατέρχεται ἐλαφρῶς ὄπισθεν τοῦ ὠτός.

7: Ὀπισθία ὄψις τοῦ σκύφου εἰκ. 15,

Ἀνάγλυφοι γραμμαὶ (Relieflinien) δὲν ὑπάρχουν παρὰ μόνον εἰς τὸ περίγραμμα

τῶν προσώπων, ὅπως συμβαίνει καὶ εἰς ἀρχαιότερα καὶ εἰς πολὺ ἀνωτέρας τέχνης ἀγγεῖα. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἔχουν σχηματισθῆ δι᾽ ἑνὸς τριγώνου, τοῦ ὁποίου ἡ ἄνω πλευρὰ ἐξέχουσα ἀποτελεῖ τὰς βλεφαρίδας, μία δὲ στιγμὴ τεθειμένη ἄλλοτε εἰς τὸ ἄνω καὶ ἄλλοτε εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ τριγώνου δηλοῖ τὸ κέντρον τοῦ ὀφθαλμοῦ. Τὰ πρόσωπα εἶναι χωρὶς ἔκφρασιν καὶ ἐσωτερικὴν ζωήν· περισσοτέραν ἴσως ἔκφρασιν ἔχει τὸ πρόσωπον τῆς νέας, τὴν ὁποίαν προσδίδουν τὰ παχέα χείλη καὶ ὁ σχηματισμὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ. Αἱ περισσότεραι γραμμαὶ εἶναι σχεδιασμέναι μὲ ταχύτητα καὶ ἀμέλειαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλονται αἱ ἀτέλειαι τοῦ σχεδίου. Ὁ ἀριστερὸς ὦμος π.χ. μὲ τὴν προσπάθειαν νὰ δηλωθῇ ἴσως ἡ πρὸς τὰ ἔμπροσθεν στροφὴ τοῦ κορμοῦ ἔχει ἀνέλθει πολὺ πρὸς τὰ ἄνω, τὸ δεξιὸν δὲ μέρος τοῦ στήθους διὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ἀνύψωσιν αὐτὴν προξενεῖ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι δὲν εὑρίσκεται εἰς συμμετρικὴν θέσιν πρὸς τὸ ἀριστερόν. Ἐπίσης τὸ περίγραμμα εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ κορμοῦ εἶναι μὲ πολλὴν ἀμέλειαν χαραγμένον. Καὶ ὁ πέτασος τοῦ Ἑρμοῦ, ἐὰν πρόκειται πράγματι περὶ πετάσου, δὲν εἶναι εἰς θέσιν κανονικήν. Μᾶλλον θὰ ἐπερίμενε κανεὶς νὰ τὸν ἴδῃ εἰς τὴν θέσιν τοῦ κηρυκείου.

Τὴν ἔλλειψιν μεγάλης προσοχῆς εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ γανώματος, τὸ ὁποῖον εἰς μερικὰ μέρη καταστρέφει τὰς γραμμὰς τοῦ περιγράμματος, ὅπως φαίνεται καθαρὰ εἰς τὴν ἀριστερὰν κνήμην τοῦ Ἑρμοῦ καὶ εἰς τὸ ἄνευ δακτύλων ἀριστερὸν πέλμα τῆς καθημένης γυναικός, δὲν πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν εἰς τὸν τεχνίτην μας, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς βοηθόν τινα τοῦ ἐργαστηρίου. Τὸ φαινόμενον ἄλλως τε δὲν εἶναι ἀσύνηθες καὶ εἰς περισσότερον ἐπιμεμελημένα καὶ μεγαλύτερα ἀγγεῖα, ὁπότε καθὼς εἶναι φυσικόν, αἱ παρουσιαζόμεναι δυσχέρειαι εἶναι ὀλιγώτεραι.

Τὸ σῶμα τοῦ Ἑρμοῦ δὲν ἔχει πλαστικότητα· περισσοτέραν πλαστικότητα δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν εἰς τὸ περίγραμμα τοῦ πολεμιστοῦ καὶ εἰς τὰς γραμμὰς τοῦ κόλπου τῶν γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι μάλιστα διὰ τῆς προσπαθείας ταύτης καθιστοῦν τὸ σχεδίασμά του ἀρκετὰ ἐπιτετηδευμένον. Αἱ γραμμαὶ ἰδίως, διὰ τῶν ὁποίων ὁ τεχνίτης θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν πλαστικότητα αὐτὴν, καὶ αἱ ὁποῖαι εἰς τὸ σῶμα τῆς καθημένης γυναικὸς δὲν ἀκολουθοῦσι τὸν συνήθη εἰς ἀνάγλυφα καὶ ἀγγεῖα τρόπον πτυχώσεως, ἀλλὰ διήκουν ἀπὸ τὸν δεξιὸν ὦμον μέχρι τοῦ ἀριστεροῦ, εἶνε ἴσως ἰδιορρυθμία τοῦ τεχνίτου μας, καθόσον δὲ γνωρίζω δὲν παρατηρεῖται εἰς ἄλλα σύγχρονα ἀγγεῖα. Μεγάλη ἐπιτήδευσις ὑπάρχει ἐπίσης εἰς τὴν πτύχωσιν τοῦ κάτω μέρους τοῦ χιτῶνος ὄπισθεν τῶν ποδῶν. Ἐνῷ αἱ πτυχαὶ θὰ ἔπρεπε νὰ πίπτουν φυσικῶς ἕνεκα τοῦ βάρους τοῦ ὑφάσματος καθέτως, ὁ τεχνίτης ἔδωκε τοιαύτην πλαγίαν κίνησιν πρὸς τὰ ἀριστερά, ὡς θὰ συνέβαινεν, ἐὰν ἡ μορφὴ ἐκινεῖτο. Ἀλλ᾽ ἐπειδὴ οὐδεμία κίνησις δικαιολογεῖται ἐκ τοῦ συνόλου, πρόκειται ἁπλῶς περὶ μιμήσεως ἀπὸ μορφάς, εἰς τὰς ὁποίας ἡ πνοὴ τοῦ ἀέρος κατὰ τὴν κίνησιν προκαλεῖ τοιαύτην πτύχωσιν, ἢ ἀπὸ χορευτρίας. Τοιαῦται δὲ παραστάσεις ὑπάρχουν εἰς πολλὰ ἀγγεῖα, ἰδίως τοῦ κύκλου τοῦ Μειδίου [1].

Εἰς τὴν δευτερευούσης σημασίας πλευρὰν τοῦ ἀγγείου ἡ παράστασις ἐγίνετο ἐνίοτε καὶ διὰ τῆς χειρὸς κατωτέρου τεχνίτου. Εἰς τὸν σκύφον μας ὅμως καὶ αἱ δύο παραστάσεις εἶναι προφανῶς ἔργον τῆς ἰδίας χειρός, ἡ δὲ προσπάθεια πρὸς ἀρτιωτέραν ἐμφάνισιν τῆς κυρίας παραστάσεως φαίνεται εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ περιγράμματος τῶν

1 Nicole ἔν. ἀν. πίν. II. 2.

μορφῶν αὐτῆς μὲ ἀναγλύφους γραμμάς, αἱ ὁποῖαι παρελείφθησαν εἰς τὴν ἄλλην παράστασιν. Ἐπίσης εἰς τὸ ἱμάτιον τοῦ Ἑρμοῦ ὁ στολισμὸς τῆς παρυφῆς ὑπάρχει παντοῦ, ἐνῷ εἰς τὸ ἱμάτιον τοῦ πολεμιστοῦ μόνον δύο στιγμαὶ ἐτέθησαν, διὰ νὰ δηλωθῇ ὅτι καὶ τὸ ἱμάτιον τοῦ νέου δὲν ἦτο ἐστερημένον κόσμου.

Διὰ τεχνίτην χωρὶς πρωτοτυπίαν τοιαύτη σκηνὴ ἀποχαιρετισμοῦ θὰ ἦτο τὸ προχειρότερον θέμα, τὸ ὁποῖον οἱ ἀγγειογράφοι ἐχρησιμοποίησαν ἰδίως εἰς τὰ ἐρυθρόμορφα ἀγγεῖα τοῦ πέμπτου αἰῶνος [1]. Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ σκύφου εἰκονιζόμενος τύπος δὲν εἶναι ἐκ τῶν ἀσυνήθων. Τὸ θέμα τῆς καθημένης γυναικὸς μὲ τὴν χεῖρα στηριζομένην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ τὴν κεφαλὴν ἐστραμμένην πρὸς τὰ ὀπίσω [2] μὲ ἐλαφρὰν ἀνάτασιν τοῦ κορμοῦ εἶναι τόσον σύνηθες εἰς τὰ ἀγγεῖα ἀπὸ τοῦ τελευταίου τετάρτου τοῦ πέμπτου αἰῶνος καὶ ἐντεῦθεν, ὥστε ὁ τεχνίτης δὲν εἶχε παρὰ νὰ ἀντιγράψῃ ἁπλῶς [3]. Ἡ στροφὴ αὕτη τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ κορμοῦ εἶναι ὡς γνωστὸν χαρακτηριστικὸν τῆς τέχνης τῆς ἐποχῆς ταύτης καὶ σπανίως στηρίζεται εἰς τὸ περιεχόμενον τῆς παραστάσεως. (Πβλ. καὶ Α. Μ XLI 1926 σ. 201).

Ἡ ὁμοιότης τοῦ τύπου τῆς καθημένης γυναικός, ἡ στάσις ἐπίσης τοῦ Ἑρμοῦ [4], ἡ πτύχωσις ἰδίως εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ χιτῶνος τῆς ἱσταμένης νέας, ἡ διακόσμησις τῆς κεφαλῆς μὲ τὴν σφενδόνην, τὸ σχῆμα τοῦ ἀγγείου καὶ ὅλη ἐν γένει ἡ τεχνοτροπία δεικνύουν, ὅτι ἔχομεν πρὸ ἡμῶν προϊὸν Ἀττικοῦ ἐργαστηρίου καὶ βοηθοῦν εἰς τὴν χρονολογικήν του κατάταξιν. Διότι βλέπομεν μὲν τὴν ἐπίδρασιν τῆς τέχνης τῶν ἀγγείων τοῦ κύκλου τοῦ Μειδίου καὶ τῶν ἄλλων ἀγγειογράφων τοῦ τελευταίου τετάρτου τοῦ πέμπτου αἰῶνος, ἀλλὰ ἡ χαλαρότης τοῦ σχεδίου, ἡ χωρὶς ζωὴν παράθεσις τῆς μιᾶς μορφῆς ὑπὲρ τὴν ἄλλην, ἡ ἐξεζητημένη πτύχωσις καὶ ἡ μεγάλη ἐν γένει ἐπιτήδευσις τοῦ σχεδίου καθιστῶσι τὴν ἐπίδρασιν ἔμμεσον καὶ μᾶλλον ὅπως διεμορφώθη ὑπὸ τῶν μαθητῶν των. Ἂν δὲ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ Μειδίας καὶ ὁ τεχνίτης τοῦ Προνόμου εἰργάσθησαν κατὰ τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ πέμπτου αἰῶνος [5], ἡ χρονολόγησις τοῦ σκύφου εἰς τοὺς μεταξὺ τοῦ 400 καὶ τοῦ 380 χρόνους ἴσως δὲν ἀπομακρύνεται τῆς πραγματικότητος.

Διὰ τὴν τοιαύτην χρονολογικὴν κατάταξιν τοῦ ἀγγείου θὰ ἤρκει νομίζω καὶ μόνον τὸ σχῆμά του [6]. Ἡ ραδινότης καὶ ἡ κομψότης του προξενοῦν τόσην ἐντύπωσιν) ὥστε μᾶς ὑποχρεώνουν νὰ μὴ τὰς θεωρήσωμεν ὡς ἁπλῆν καὶ τυχαίαν καινοτομίαν τοῦ ἀγγειοπλάστου μας, ἀλλὰ σύμπτωμα, ἕνεκα βαθυτέρων λόγων, γενικῶν τάσεων τῆς τέχνης. Διότι τὸ αἴσθημα τῆς μορφῆς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διαμορφωθῇ μεμονωμένως εἰς ἓν εἶδος, ἀλλὰ εἶναι ὅμοιον εἰς ὅλα τὰ ἔργα τῆς τέχνης μιᾶς ἐποχῆς ἢ μιᾶς

1 Πρβ. Α. Ε. 1922 σ. 60.

2 Δὲν εἶναι δὲ βεβαίως δημιουργία τῶν ἀγγειογράφων, ἀλλὰ ἀπαντᾷ πρότερον εἰς τὴν πλαστικήν. Ἡ μετόπη τῆς Ὀλυμπίας (Olympia. Taf. XLV. 3) μὲ τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν Ἡρακλῆ παρέχει πολλὰς ὁμοιότητας (πρβ. Σ. Παπασπυρίδη Α. Δ. 1923 σ. 145).

3 Ἰδίως εἰς τὰ ἀγγεῖα τοῦ κύκλου τοῦ Μειδίου γυναικεία μορφὴ μὲ τὴν στάσιν αὐτὴν εἶναι ἀπαραίτητος (πρ. Nicole ἔν. ἀν. εἰκ. 36 Beazley Vases in Amerika εἰκ. 117) συνηθέστατα δὲ ἀπαντῶμεν καὶ ἀνδρικὰς μορφὰς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον (πρ. Furtw.- Reich III πίν. 146 Gerhard. Etr. u. Camp. Vas. C[3]). Ποικιλίαν παρουσιάζει ἡ στάσις τῆς ἄλλης χειρός· φέρεται ἄλλοτε πρὸς τὸ πρόσωπον (Nicole ἐν. ἀν. εἰκ. 18 Gerhard. ἔν. ἀν. C[1]) ἄλλοτε πρὸς τὸ σῶμα κλπ. Εἰς τὸν σκύφον μας ἡ ἀριστερὰ εἶναι ἀνυψωμένη καὶ κρατεῖ σκῆπτρον. Ἡ κίνησις αὕτη εἶναι συνηθεστάτη, ἀλλὰ δὲν συνυπάρχει συνήθως μὲ τὴν στηριζομένην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους χεῖρα. Εἰς ἀγγεῖον τῆς κάτω Ἰταλίας (Gerhard ἔν. ἀν. C[3]) ὑπάρχει ὁ Ἀπόλλων, ἀλλὰ ἀντὶ σκήπτρου κρατεῖ κλάδον δάφνης.

4 Πρ. F.—R. εἰκ. 64.

5 Πρ. Buschor εἰς Furt—R. III. 144 ἑπ.

6 Pfuhl Malerei und Zeichnung der Griechen § 39.

ἀποκεχωρισμένης καὶ αὐτοτελοῦς καλλιτεχνικῆς περιοχῆς τῆς ἐποχῆς αὐτῆς. Νομίζω δὲ ὅτι ὡς πρὸς τὸν σκύφον μας θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναζητήσωμεν τὸ αἴσθημα τῆς μορφῆς εἰς τὴν τέχνην ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ πέμτου αἰῶνος καὶ ἐντεῦθεν. Ὁ Buschor ἐξετάζων τὸ σχῆμα τοῦ σκύφου ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ὅλην τέχνην τοῦ 5ου καὶ 4ου αἰῶνος παρατηρεῖ ὅτι εἰς τὸν σκύφον τῶν Ἀθηνῶν (ἀρ. 1553 πβλ. F. R. III, σ. 124) τῶν μετὰ τὸν Παρθενῶνα χρόνων, ἐσχηματισμένον ἐλαφρὰ «ὡς κέλυφος ᾠοῦ» ὁ ὁποῖος ἔχει τὸ αὐτὸ περίπου σχῆμα μὲ τὸν ἰδικόν μας, διακρίνεται καθαρὰ ἡ ἐξέλιξις τῆς τάσεως ἡ τρεπομένη ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ πέμπτου αἰῶνος πάλιν [1] πρὸς ῥαδινώτερα σχήματα καὶ ἁπαλωτέρας καμπύλας καὶ διακόσμησιν Εἰς τὸν σκύφον μας νομίζω ὅτι ἡ τάσις πρὸς μεγαλυτέραν καμπύλην, ἡ ὁποία διακρίνει τὴν τομὴν τοῦ σκύφου δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξέλιξις παρατηρουμένη εἰς τὸν τέταρτον αἰῶνα καὶ ἡ ὁποία εἰς τὰ μέσα τοῦ αἰῶνος εἶναι ἀκόμη μεγαλυτέρα, ὅπως δεικνύει σκύφος τοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν (ἀριθ. 12469).

Δὲν παύει βεβαίως ἡ ἐκ παραλλήλου χρῆσις καὶ τοῦ παλαιοτέρου σχήματος οὐδὲ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ κανὼν χρονολογικῆς κατατάξεως τῶν ἀγγείων ἀναλόγως τοῦ σχήματός των. Εἰς ἓν ἐργαστήριον ἀγγείων ἄλλοι μὲν κεραμεῖς περισσότερον συντηρητικοὶ ἐμιμοῦντο τὸ παραδεδομένον σχῆμα [2], ἄλλοι δὲ προοδευτικώτεροι προτιμοῦν τὸ περισσότερον ἐξειλιγμένον [3].

Ἀπὸ τὸ αὐτὸ ἐργαστήριον πιθανώτατα προέρχεται καὶ ὁ σκύφος τῆς συλλογῆς Πετούση (ἀριθ. 13909) τοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν. Νομίζω ὅτι εἶναι νεώτερος καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὴν τεχνοτροπίαν του καὶ ὄχι ἔργον τῆς ἰδίας χειρός. Δὲν ἔχει ἀναγλύφους γραμμὰς εἰς καμμίαν μορφήν, ἀλλὰ τὸ σχῆμα τοῦ ἀγγείου, ἡ διακόσμησις, ἡ παράστασις τῆς σκηνῆς τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ εἰς τὴν δευτερεύουσαν πλευρὰν τοῦ ἀγγείου, ἡ ἐντελῶς ὁμοία στάσις τῆς νέας, δεικνύουν ὅτι πρόκειται περὶ προϊόντος τοῦ αὐτοῦ ἐργαστηρίου, ἀλλὰ ὀλίγον νεωτέρου.

Εἰς τὴν χρονολογικὴν κατάταξιν τοῦ σκύφου νομίζω, ὅτι συμφωνεῖ καὶ ἡ διακόσμησίς του. Τὸ κιγκλιδωτὸν κόσμημα τῆς βάσεως εἶναι βεβαίως σύνηθες καὶ εἰς τὸν πέμπτον αἰῶνα, τὰ κάτωθεν τῶν λαβῶν ὅμως ἀνθέμια ἔχουν ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα παρατηρουμένης χαλαρώσεως. Ἐπίσης τὸ σπειροειδὲς κόσμημα τοῦ χείλους δὲν ἀπαντᾷ ὡς αὐτοτελὲς κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα, καθόσον γνωρίζω, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ ἀσπίδων ἢ εἰς τὰς παρυφὰς ἐνδυμάτων [4]. Διότι δὲν πρόκειται περὶ ἁπλῆς σπείρας, ἡ ὁποία βεβαίως ἀρχίζει ἀπὸ τὴν προϊστορικὴν ἤδη ἐποχήν, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἰσορρύθμου σπειροειδοῦς κοσμήματος τοῦ παρουσιαζομένου εἰς τοὺς μεταφειδιακοὺς χρόνους [5] καὶ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα laufender Hund, ἐπειδὴ ἐνθυμίζει τὰς καμπύλας τοῦ τρέχοντος κυνός. Εἰς τὸν σκύφον διὰ νὰ ἔχῃ τὸν κανονικὸν τύπον ἴσως θὰ ἔπρεπε νὰ νοηθῇ ἀνεστραμμένον, ἀλλὰ ἡ ἐλευθερία αὐτὴ τοῦ σχεδίου ἐπιτρέπεται νομίζω, ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐχαράχθη ἀπὸ βοηθόν τινα τοῦ ἐργαστηρίου μὲ τὴν ταχύτητα καὶ ἀμέλειαν, ἡ ὁποία παρατηρεῖται συνήθως εἰς τὰ κοσμήματα καὶ ἀφοῦ εἶχε σχεδιασθῆ ἡ κυρία παράστασις, καθὼς ἀποδεικνύει ἡ διακοπή

1 Τὸ σχῆμα τοῦ σκύφου καὶ ἄλλοτε εἶχε γίνει κομψὸν καὶ εἰς τὴν γεωμετρικὴν καὶ εἰς τὴν ἀρχαϊκὴν ἐποχήν· ἀλλὰ ἡ ἐξέλιξις κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα εἶναι ἐντελῶς ἄσχετος.

2 Εἰς τὴν Κάτω Ἰταλίαν εἶναι σχεδὸν τὸ μόνον ἐπικρατοῦν καθ' ὅλον τὸν 4ον αἰῶνα. Τὸ αὐτὸ δύναται νὰ λεχθῇ καὶ διὰ τοὺς Βοιωτικοὺς σκύφους.

3 F.-R. III. 125.

4 Pfuhl ἔν. ἀ. εἰκ. 590.

5 Lau, Grichische Vasenmalerei σελ. 36 πιν. XXXVII 34.

του ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἑρμοῦ. Ἡ χρῆσις τοιούτου κοσμήματος εἶναι τελείως σύμφωνος πρὸς τὴν τεχνικὴν κλίσιν τῆς διακοσμητικῆς τοῦ τετάρτου αἰῶνος διὰ τὰς ἕλικας καὶ τὰς καμπύλας γραμμὰς ὄχι μόνον εἰς τὰ ἀγγεῖα [1], ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα τὰ μνημεῖα τῆς τέχνης, ἀνάλογος δὲ καὶ πρὸς τὸ ἐλαφρὸν καὶ κομψὸν σχῆμα τοῦ σκύφου. Ἡ προτίμησίς του ὅμως ἀπὸ τὸν τεχνίτην μας εἶναι κἄπως ἀσυνήθης, διότι ἔχει παρατηρηθῆ γενικῶς ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἀγγειογράφοι οὐδέποτε ἔδειξαν μεγάλην ἀγάπην πρὸς τὸ κόσμημα αὐτό, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς συναδέλφους των τῆς Κάτω Ἰταλίας. καὶ διὰ νὰ συναντήσωμεν αὐτὸ μάλιστα ὡς αὐτοτελὲς κόσμημα, πρέπει, νομίζω, νὰ κατέλθωμεν εἰς τὸν τέταρτον αἰῶνα. Καὶ τότε ὅμως ἀπαντᾷ πολὺ σπανίως [2], ἐνῷ ἐξακολουθεῖ ἀπεναντίας ἡ κατὰ παράδοσιν χρῆσις τοῦ κλασσικοῦ μαιάνδρου· ἀλλὰ δὲν εἶναι ὁ μαίανδρος ὅπως τὸν ἐγνωρίζομεν εἰς τὸν αὐστηρόν του ρυθμὸν μὲ τὰς γωνίας καὶ τὰς σταθερὰς του γραμμάς· ἔχει ὑποστῆ καὶ αὐτὸς τὴν ἀποσύνθεσιν τῆς παλαιᾶς δυνάμεως καὶ ἔχει καταντήσει λεπτὸν νῆμα, τὸ ὁποῖον συσπειροῦται ἀνησύχως [3], ὡς δὲ ὁ Pfuhl νομίζει, ἐξ αὐτοῦ προῆλθε καὶ ὁ laufender Hund, ἤ, ὅπως δυνάμεθα ἴσως νὰ τὸν ὀνομάσωμεν, ὁ σπειροειδὴς μαίανδρος.

Διὰ τὴν ἑρμηνείαν τῆς παραστάσεως δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν νὰ ἀποφανθῇ κανεὶς μετὰ βεβαιότητος. Ὅτι ὁ νέος μὲ τὸ κηρύκειον εἶναι ὁ Ἑρμῆς δὲν γεννᾶται ἀμφιβολία, διότι καμμία ἄλλη ἀνδρικὴ μορφὴ δὲν παρουσιάζεται μὲ ὅμοιον σύμβολον· εἰς τὴν καθημένην ὅμως ποίαν γυναῖκα ἤθελε νὰ παραστήσῃ ὁ τεχνίτης; Εἶναι κοινὴ θνητή, ἡρωΐς, βασίλισσα ἢ θεά; Ὅτι τὸ πρῶτον ἀποκλείεται μᾶς πείθει τὸ σκῆπτρον, τὸ ὁποῖον κρατεῖ, σύμβολον τῆς βασιλείας καὶ τῆς ἀρχῆς ἐν γένει, κληροδοτηθὲν ἀπὸ τοὺς θεοὺς εἰς τοὺς ἀπογόνους των θνητοὺς βασιλεῖς, εἰς τὴν τέχνην δὲ τοῦ πέμπτου καὶ τοῦ τετάρτου αἰῶνος φερόμενον καὶ ἀπὸ θνητοὺς σεβασμίους γέροντας. Διὰ τὰς γυναῖκας ὅμως κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἡ παράστασις βασιλίσσης ἢ ἡρωΐδος σκηπτροφόρου εἶναι σπανιωτέρα· συνήθως δὲ μὲ σκῆπτρον ἀπεικονίζονται μόνον αἱ θεαί [4].

Ὥστε ἐγὼ τοὐλάχιστον νομίζω ὅτι ἐδῶ πρόκειται περὶ θεᾶς. Ἀλλὰ ποία εἶναι αὕτη καὶ ποία ἡ σχέσις της πρὸς τὸν Ἑρμῆν; Εἶναι ἁπλῶς δύο θεοὶ τεθειμένοι ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου εἰς στάσεις συνήθεις κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν καὶ ἁπλῶς διὰ νὰ διακοσμηθῇ ὁ κενὸς χῶρος τοῦ ἀγγείου, ἢ ὁ τεχνίτης ἠθέλησε νὰ ἀπεικονίσῃ ὡρισμένον μῦθον; Ἡ ἀπάντησις, ὅπως καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, δὲν δύναται νὰ δοθῇ μὲ ἀπόλυτον βεβαιότητα. Διότι πιθανὸν μέν, ὅπως ἐγὼ νομίζω, ἡ κίνησις τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τοῦ Ἑρμοῦ νὰ ἔχῃ ὡς σκοπὸν νὰ λάβῃ ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ νὰ ἀνεγείρῃ τὴν καθημένην θεάν, ἡ κίνησις δὲ αὕτη μᾶς ὁδηγεῖ τότε εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῆς παραστάσεως, ἀλλὰ δὲν ἀποκλείεται φυσικὰ νὰ εἶναι καὶ χειρονομία δηλοῦσα τὴν ἀγγελίαν εἰδήσεως εἰς τὴν καθημένην μορφήν, ἐκδήλωσιν συμπαθείας, τρόπον καθησυχάσεως [5] ἢ καὶ ἁπλῶς νὰ εἶναι εἷς τῶν πολλῶν τρόπων ἐξοικονομήσεως τῆς χειρός, ἐντελῶς τυπικός. Παρόμοια δὲ παραδείγματα ὑπάρχουν πολλά, ὄχι μόνον εἰς σύγχρονα, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀρχαιότερα ἀγγεῖα [6].

1 von Salis², Die Kunst der Griechen σ. 182 Buschor F. R. III 124.

2 Buschor F. R. III σελ. 169.

3 Von Salis ἔν. ἀν.

4 Pauly - Wissova 11¹ A σ. 369.

5 Πβλ. Studniczka, Jahr. d. Inst. 1919 σελ. 132.

6 F. - R. III. Πίν. 145. Reinach Peinture de Vases Ant Millin II 25 κλπ. Περισσότερα ἴσως παραδείγματα δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν εἰς τὰς λευκὰς ληκύθους· εἰς τὰς νεωτέρας μάλιστα τοῦ τελευταίου τετάρτου τοῦ πέμπτου αἰῶνος ἢ καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ τετάρτου ὁμοία κίνησις τῆς χειρὸς εἶναι συνηθεστάτη. Καὶ ἄλλοτε μὲν εἰς τὴν

Ἀλλ' ἐδῶ νομίζω ὅτι ἡ κίνησις τοῦ Ἑρμοῦ δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ὡς τυπική, ἀλλὰ μᾶλλον, ὡς ἐλέχθη καὶ ἀνωτέρω, ὅτι ἔχει σκοπὸν νὰ λάβῃ ἐκ τῆς χειρὸς τὴν καθημένην θεάν, καὶ ἑπομένως ἡ σκηνὴ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀναφερομένη εἰς ὡρισμένον μῦθον.

Γυναῖκες, μετὰ τῶν ὁποίων συνδέεται ὁ Ἑρμῆς ὑπὸ τὰς διαφόρους ἰδιότητάς του, δὲν εἶναι ὀλίγαι, καθὼς παραδίδει ἡ μυθολογία [1]. Ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ τὴν γνώμην μου ἡ καθημένη μορφὴ δὲν εἶναι θνητή, θὰ ἔπρεπε ν' ἀναζητηθῇ ὁ μῦθος εἰς τὰς σχέσεις του μετὰ τῶν θεῶν.

Ἡ Ἥρα [2], ἡ Γῆ [2], περισσότερον δὲ ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην ἡ Ἀφροδίτη [2], συνδέεται πρὸς τὸν Ἑρμῆν ὄχι μόνον εἰς τὴν μυθολογίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν τέχνην τῶν κλασσικῶν χρόνων καὶ ἰδίως εἰς τὰ ἀγγεῖα τοῦ τετάρτου αἰῶνος. Ὁ Ἑρμῆς εἰς μεγάλας μὲν συναθροίσεις θεῶν συνήθως εὑρίσκετο πλησίον της, καὶ αὐτοτελῶς δὲ μετὰ μόνης τῆς Ἀφροδίτης εἶναι πολὺ σύνηθες θέμα εἰς τὴν ἀγγειογραφίαν [3]. Ἀλλὰ εἰς τὰς ἀνωτέρω παραστάσεις σχεδὸν πάντοτε, καθ'ὅσον γνωρίζω, ἡ Ἀφροδίτη συνοδεύεται ἀπὸ τὸν Ἔρωτα, ἂν ἤθελε δὲ ὁ τεχνίτης νὰ παραστήσῃ ἐδῶ Ἀφροδίτην, ὑπῆρχε χῶρος καὶ διὰ τὸν υἱόν της. Πιθανώτερον λοιπὸν εἶναι, ὅτι ἐδῶ πρόκειται περὶ ἄλλης θεᾶς, μετὰ τῆς ὁποίας ἐπίσης συνδέεται ὁ Ἑρμῆς, τῆς Περσεφόνης [4], καὶ δὲν θὰ ἦτο ἴσως πολὺ τολμηρὸν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι εἰς τὴν παράστασιν τοῦ σκύφου ὁ τεχνίτης παρέστησεν ὡρισμένην σκηνὴν τοῦ δράματος τῆς ἁρπαγῆς της ὑπὸ τοῦ Πλούτωνος ὀλίγας στιγμὰς πρὶν ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Γῆν.

Ὁ μῦθος βεβαίως εἶναι πασίγνωστος. Ἐπίσης γνωστὴ εἶναι ἡ ἰδιότης τοῦ Ἑρμοῦ ὡς ψυχοπομποῦ [3]. Ὁδηγεῖ τὰς ψυχὰς εἰς τὸν Ἅδην [5], ὅπως τὸν βλέπομεν εἰς πολλὰς λευκὰς λυκύθους, ἢ κρατεῖ ἀπὸ τὴν χεῖρα τοὺς νεκροὺς [6] ἢ παραδίδει καὶ αὐτὴν τὴν Περσεφόνην εἰς τὸν Πλούτωνα [7] *(εἰκ. 8)*.

Ἀλλὰ ἤδη εἰς τὸν Ὁμηρικὸν ὕμνον τῆς Δήμητρος [8] ὁ Ἑρμῆς δὲν ὁδηγεῖ μόνον τοὺς νεκροὺς εἰς τὸν Ἅδην, ἀλλὰ καὶ ζητεῖ ὡς Ἄγγελος τοῦ Διὸς τὴν Περσεφόνην ἀπὸ τὸν Πλούτωνα· καὶ δὲν φαίνεται μὲν ὅτι παραλαμβάνει αὐτὴν ὁ ἴδιος, ἀλλὰ ὁδηγεῖ τὸ ἅρμα, τὸ ὁποῖον τὴν ἐπαναφέρει εἰς τὸν ἐπάνω κόσμον ἢ ἵσταται πλησίον αὐτοῦ [9].

Εἰς τὸν Αἰσχύλον ὅμως καὶ τοὺς ἄλλους τραγικοὺς ἐπικρατεῖ τὸ νέον αἴσθημα [10], καθὼς ἀπεικονίζεται εἰς ἀγγεῖα τοῦ πέμπτου αἰῶνος. Καὶ εἰς δύο μὲν ἐξ αὐτῶν ἀπεικονίζεται ἀκριβῶς ἡ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν γῆν· εἶναι μάλιστα ἀκόμη ἐντὸς τοῦ ἐδάφους μέχρι τῶν γονάτων. Εἰς τὸ ἓν [11] ὁ Ἑρμῆς φαίνεται παρακολουθῶν τὴν ἱερὰν στιγμὴν τῆς ἀνόδου, ἐνῷ τρεῖς σάτυροι πανηγυρίζουν τὸ γεγονὸς χορεύοντες. Εἰς δὲ τὸ ἄλλο [12] εἶναι ἐπίσης ἐντὸς τοῦ ἐδάφους, ὁ δὲ Ἑρμῆς, ὁ ὁποῖος ὑποτίθεται ὅτι ἐξῆλθε πρῶτος, τὴν ὑποβοηθεῖ δίδων τὴν χεῖρά του διὰ νὰ τὴν παραδώσῃ

προτεταμένην χεῖρα προσφέρεται ἀντικείμενόν τι, ἄλλοτε ὅμως εἶναι μόνον χειρονομία σκοποῦσα φιλικὴν ἔνδειξιν, ἴσως χαιρετισμόν (πρ. ὑδρίαν Μειδίου Hoppin Handbook II 181).

1 Pauly-Wissova VIII 761 κ. ἑπ.

2 Pauly-Wissova ἔν. ἀν. 774.

3 Arch. Jahrb. IV 208 ἑ. Monumenti 1904, 42.

4 Pauly Wissova ἐν ἀν. 774 ἑπ.

5 Daremberg III 2 1811 ἑπ. καὶ Roscher 12 2374.

6 Ὡραιοτάτη παράστασις μὲ τὸν Ἑρμῆν ὡς ψυχοπομπὸν εἶναι ἐπὶ τῆς λουτροφόρου τῆς Μυρρίνης Darem. ἐνθ. ἀνωτέρω εἰκ. 4954.

7 Annali 1873 III σ. 87.

8 Στιχ. 335 καὶ 377.

9 Roscher 1 2 σ. 2374 κ. ἑπ.

10 Daremberg III 2, 1811 κ. ἑπ.

11 Jahrb. d. Inst. VII 166.

12 Daremberg ἔν. ἀν. εἰκ. 4944.

εἰς τὴν Ἑκάτην, ἡ ὁποία τὴν ὑποδέχεται κρατοῦσα δᾷδας [1]. Διεσώθη δὲ καὶ ἡ τελευταία σκηνὴ τοῦ δράματος εἰς ἀγγεῖον τοῦ πέμπτου αἰῶνος. Ἡ Κόρη εἶναι πλέον τελείως ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἠμπορεῖ νὰ βαδίζῃ ἐλευθέρα. Ὁ Ἑρμῆς τὴν κρατεῖ ἀκόμη ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ ἡ Ἑκάτη τὴν ὑποδέχεται μετὰ δᾴδων [2].

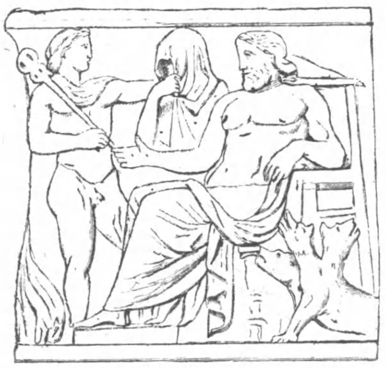

8: Ἑρμῆς, Περσεφόνη καὶ Πλούτων.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀνάγει ὁ Ἑρμῆς καὶ θνητὰς ἀπὸ τὸν Ἅδην. Εἰς τὸ φειδιακὸν ἀνάγλυφον τοῦ Ὀρφέως [3] ἀπεικονίζεται κρατῶν ἀπὸ τὴν χεῖρα τὴν Εὐρυδίκην, ἐπίσης δὲ ἐπὶ ἀναγλύφου [4] διασῴζεται ἡ παράστασις τῆς ἀναγωγῆς τῆς Ἀλκήστιδος.

Ὅτι ἡ ἄνοδος δὲν παρεστάθη ἐπὶ μνημείων τῆς τέχνης μόνον καθ' ἣν στιγμὴν ἡ θεὰ ἐξέρχεται ἢ εἶναι ἤδη ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἀκόμη εἶναι ἐντὸς τοῦ Ἅδου, ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ παραστάσεις, αἱ ὁποῖαι διεσώθησαν ἐπὶ ἀναγλύφων [5]· ὁ Ἑρμῆς ἀπεικονίζεται εἰς τὸν Ἅδην ἔχων δεξιὰ τὴν Ἄλκηστιν καὶ ἀριστερὰ τὴν Περσεφόνην. Εἰς ἄλλο ἀνάγλυφον ἀπὸ τὴν Ρόδον [6] εὑρίσκεται ἐντὸς τοῦ Ἅδου πλησίον πύλης, ἡ ὁποία ἑρμηνεύεται ὡς ἡ πύλη τοῦ Ἅδου, ἀριστερά του δὲ εἶναι ἡ Περσεφόνη. Ἐπίσης εἰς ἄλλο ἀνάγλυφον, τὸ ὁποῖον κοσμεῖ τὴν στενὴν πλευρὰν σαρκοφάγου [7], ἡ Περσεφόνη εὑρίσκεται εἰς τὸν Ἅδην καθημένη πλησίον τοῦ Πλούτωνος, παρ' αὐτὴν δὲ Ἑρμῆς ὄρθιος θέτων τὴν χεῖρα εἰς τὸν ὦμόν της. Εἶναι δὲ προφανῶς ἡ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν κατὰ διαταγὴν τοῦ καμφθέντος Διὸς πρόκειται νὰ τὴν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν γῆν [8], ὅπως νομίζω ὅτι συμβαίνει καὶ εἰς τὴν ἰδικήν μας παράστασιν.

Ἀπὸ ὅλα τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα ἀποδεικνύεται νομίζω, ὅτι ἡ παράστασις τῆς ἀναγωγῆς τῆς Κόρης ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ ἀπὸ τοῦ 5ου αἰῶνος καὶ ἐντεῦθεν δὲν ἦτο ἀσύνηθες θέμα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν τέχνην. Καὶ δὲν διεσώθησαν μὲν ἐπὶ ἀγγείων παρὰ μόνον παραστάσεις μὲ τὴν Περσεφόνην ἢ ἀναδυομένην ἐκ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐκτὸς τοῦ Ἅδου ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ δὲν ἀποκλείεται, (ἐφ' ὅσον τὸ θέμα ἦτο μᾶλλον ἀγαπητόν, ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἀνάγλυφα μὲ σκηνὰς τοῦ δράματος, ἐκτυλισσομένας ἐντὸς τοῦ Ἅδου) νὰ ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι παρόμοιαι παραστάσεις καὶ ἐπὶ τοιχογραφιῶν ἢ ἀγγείων, τὰ ὁποῖα δὲν συνέπεσε νὰ διασωθοῦν ἢ δυνατὸν καὶ νὰ ἀγνοῶ.

Ὅτι εἰς ὅλας τὰς ἀνωτέρω παραστάσεις ὑπάρχουσι περισσότεραι τῶν δύο μορφῶν ἢ τοὐλάχιστον εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ Ἅδου σκηνὴν ὁ Πλούτων, δὲν θὰ ἦτο λόγος διὰ νὰ μεταπεισθῶμεν. Διότι δυνατὸν ὁ ἀγγειογράφος δι' ἔλλειψιν χώρου νὰ παρέλαβεν ἀπὸ ἄλλην μεγαλυτέραν παράστασιν μόνον τὰς δύο κυρίας μορφάς, αἱ ὁποῖαι τῷ ἐχρειάζοντο. Τὸ φαινόμενον τοῦτο δὲν εἶνε ἀσύνηθες· συχνὰ οἱ ἀγγειογράφοι ἐπαναλαμβάνουν ἀπὸ μεγαλυτέρας παραστάσεις ὄχι μόνον μικρότερα ἀποσπάσματα, ἀλλὰ καὶ μεμονωμένας μορφάς [9].

Εἰς τὴν τοιαύτην ἑρμηνείαν τῆς παραστάσεως συντελεῖ ἴσως καὶ ὁ τόπος τῆς

1 Overberk Griech. Kunstmythologie III 663 κ. ἑπ. Pfuhl ἔ. ἀ. εἰκ. 556.
2 Roscher II_2 Kora σ. 1378 εἰκ. 20.
3 Roscher I^2 σ. 2407.
4 Daremberg. ἔ. ἀν. εἰκ. 4953.
5 Reinach R. R. I. 140.
6 Hiller v. Gaertringen, Hermes. XXXVII.
7 Reinach ἔν ἀν. III 318 εἰκ. 3.
8 Πρβ καὶ Baumeister I 418 καὶ ἑπ.
9 Κουρουνιώτης Α. Ε. 1907, 128 καὶ Ρωμαῖος σ. 232.

εὑρέσεως. Ἡ νῆσος Πάρος εἶναι ἀπὸ τὰ μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα κατ' ἐξοχὴν ἐλατρεύοντο αἱ χθόνιαι θεότητες [1]. καὶ ὁ μῦθος συνέδεσε μὲ τὴν ἁρπαγήν [2]· ὁ ἔμπορος ἑπομένως, ὁ ὁποῖος ἠγόρασεν ἀγγεῖα εἰς τὸν Κεραμεικόν, θὰ ἐπροτίμησεν ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων αἱ παραστάσεις θὰ ἦσαν περισσότερον ἀρεσταὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς νήσου.

Ἐὰν δὲ πράγματι πρόκειται περὶ παραστάσεως ἀναφερομένης εἰς τὴν ἀναγωγὴν τῆς Κόρης, εἶναι ἡ πρώτη φορά, ἐφ' ὅσον γνωρίζω, κατὰ τὴν ὁποίαν διασῴζεται ἐπὶ ἀγγείου τοιαύτη παράστασις, καθ' ἣν στιγμὴν ἀκόμη ὁ Ἑρμῆς εὑρίσκεται ἐντὸς τοῦ Ἅδου.

5) ***Πινάκιον*** ἀπὸ πηλὸν ἐρυθρὸν πορτοκαλλόχρουν (διάμ. 0, 265 ὕψ. 0,012). Ἡ ἄνω ἐπιφάνεια εἶναι ἐντελῶς ἐπίπεδος καὶ μόνον εἰς τὸ ἄκρον τὸ χεῖλος κυρτοῦται πρὸς τὰ ἔσω ἐλαφρότατα σχεδὸν ἀνεπαισθήτως (εἰκ. 1 καὶ ***εἰκ. 10***).

Ἡ κάτω ἐπιφάνεια εἶναι ἐπίσης ἐπίπεδος μέχρι τοῦ σημείου τῆς ἐκφύσεως τῶν λαβῶν, ἔνθα σχηματίζεται ἐλαφρὰ γωνιώδης ἀπόκλισις καὶ κατόπιν ἐλαφροτάτη καμπύλη μέχρι τοῦ χείλους, εἰς τὸ μέρος δὲ τὸ περιεχόμενον ἐντὸς τῆς δακτυλοειδοῦς βάσεως ἐξογκοῦται κωνοειδῶς. Ἐὰν ὅμως λάβῃ κανεὶς ὑπ' ὄψιν του, ὅτι τὸ ὅλον ὕψος τοῦ πινακίου μὲ τὴν βάσιν εἶναι μόλις 0,012, συμπεραίνει ὅτι εἰς τὸ σύνολον καὶ ἡ κάτω ἐπιφάνεια εἶναι μᾶλλον ἐπίπεδος. Αἱ λαβαὶ εἶναι τεθραυσμέναι εἰς τὰ ἄκρα, δὲν ὑπάρχει ὅμως λόγος νὰ ἀμφιβάλλωμεν, ὅτι ἀρχικῶς ἦσαν ὅπως αἱ λαβαὶ τῆς κύλικος· τὸ σῳζόμενον τῶν λαβῶν μέρος εἶναι ἐντελῶς παράλληλον πρὸς τὴν ἄνω ἐπίπεδον ἐπιφάνειαν καὶ ἐκφύεται ἀπὸ τὸ χεῖλος ἀποτελοῦν τρόπον τινὰ συνέχειαν αὐτοῦ.

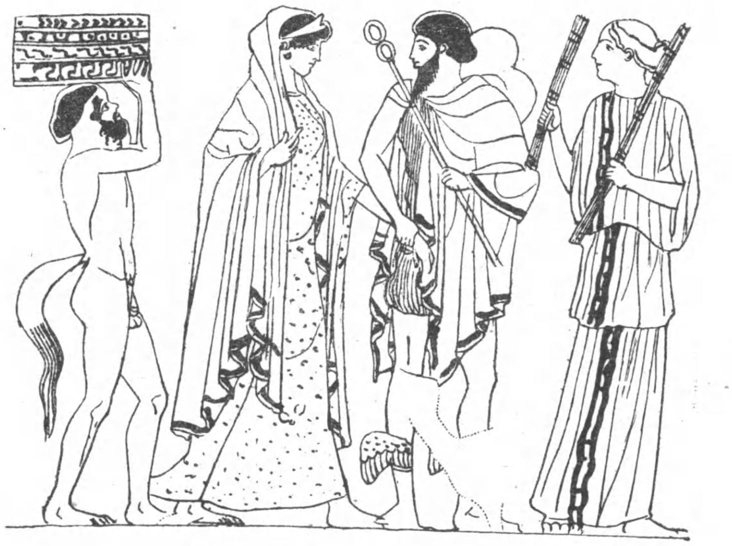

9: Ἐκ κρατῆρος τῆς Βολωνίας.

Ὁ πηλὸς εἶναι λεπτός, περιέχει δὲ μικρότατα τεμάχια ἀπὸ mica, καθὼς δύναται νὰ παρατηρήσῃ κανεὶς εἰς τὰ τεθραυσμένα μέρη καὶ ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχει ἐπίχρισμα. Διότι ὁλόκληρος ἡ ἐπιφάνεια καὶ ἀπὸ τὰς δύο ὄψεις ἔχει λεπτὸν ἀσβεστῶδες ἐπίχρισμα ὄχι ἐστιλβωμένον, τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευεν ὡς βάθος γραπτῆς ἐγχρώμου παραστάσεως. Ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια φαίνεται μᾶλλον ὅτι δὲν εἶχε διακόσμησιν, ἂν καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διακρίνῃ κανεὶς ἀσφαλῶς ἕνεκα τῆς μεγάλης φθορᾶς.

Δυστυχῶς ἡ καταστροφὴ εἶναι σχεδὸν ἀνεπανόρθωτος καὶ διὰ τὴν παράστασιν τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας, τὸ σῳζόμενον δὲ μέρος αὐτῆς [3] (***εἰκ. 10***) μόνον ἀμυδρὰν ἰδέαν τοῦ συνόλου δύναται νὰ δώσῃ. Ἡ παράστασις εἶναι παντοῦ ἐσχηματισμένη μὲ

1 Pauly Wissova IV .2722 καὶ ἑπ.

2 Εἰς τὴν Πάρον ἔμαθεν ἡ Δημήτηρ τὴν ἁρπαγὴν τῆς Κόρης (Πρβλ. Στέφ. Βυζάντ. ἐν λ. Πάρος).

3 Ἡ σῳζομένη παράστασις ἀποδίδεται εἰς τὸ παρατιθέμενον ἰχνογράφημα ὀφειλόμενον εἰς τὸν κ. Ζιλλιερόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκφράζω τὰς εὐχαριστίας μου διὰ τοῦτο, ὡς καὶ διὰ τὸ σχέδιον τῆς Νίκης.

μέλαν ἰῶδες περίγραμμα ἀμαυρὸν καὶ μόνον εἰς τὸ πρόσωπον τῆς μορφῆς ἔχει χρησιμοποιηθῆ καὶ ρόδινον ἐπίσης ἀμαυρὸν χρῶμα, σῳζόμενον ἀμυδρότατα εἰς τὰς παρειάς·

Εἰς τὸ δεξιὸν μέρος διακρίνεται μορφὴ ἱσταμένη κατ' ἐνώπιον, μὲ ἱστάμενον σκέλος πιθανώτατα τὸ ἀριστερόν, μὲ τὴν κεφαλὴν ἐλαφρῶς ἐστραμμένην πρὸς τὰ δεξιά, φέρουσα μακρὸν πιθανῶς δωρικὸν χιτῶνα ἐζωσμένον καὶ κρατοῦσα εἰς τὴν ἀριστερὰν δυσδιάκριτον ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον δυνατὸν νὰ εἶναι καὶ κιθάρα ἀνεστραμμένη, τὴν δὲ δεξιὰν ἔχουσα ἀνυψωμένην. Ἐὰν ἡ κίνησις αὕτη τῆς δεξ. χειρὸς εἶναι ἁπλοῦς τρόπος ἐξοικονομήσεως αὐτῆς ἢ δικαιολογεῖται ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς παραστάσεως, δὲν εἶναι σαφές. Νομίζω ὅμως, ὅτι τὰ σῳζόμενα ἴχνη τοῦ καρποῦ δὲν ἀποδίδουν χαλαρὰν κίνησιν.

Ἡ κόμη δὲν διατηρεῖται καλά· τὸ σῳζόμενον ὅμως μέρος τοῦ περιγράμματος, φαίνεται πιθανόν, ὅτι ἀποδίδει βοστρύχους βραχείας κόμης· ἐὰν ἔφερε καὶ διάκοσμόν τινα, εἶναι ἄγνωστον.

Εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς παραστάσεως καὶ ἔμπροσθεν τῆς μορφῆς, τῆς ὁποίας καλύπτει τὸ κάτω μέρος κατὰ τὸ ἥμισυ, διακρίνεται σαφῶς τὸ περίγραμμα ζῴου βαδίζοντος πρὸς ἀριστερὰ μὲ τὴν κεφαλὴν ἐστραμμένην κατὰ τὰ τρία τέταρτα κατ' ἐνώπιον. Ἡ κεφαλὴ μὲ τὰ μικρὰ ὦτα ὁμοιάζει μὲ κεφαλὴν ἵππου, ἀπὸ τὸ σῶμα ὅμως καὶ ἰδίως ἀπὸ τὴν οὐρὰν φαίνεται πιθανώτερον, ὅτι πρόκειται περὶ ἡμιόνου, πιθανώτατα δὲ αἱ λοιπαὶ γραμμαὶ εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς παραστάσεως ἀποτελοῦν ἄλλην μορφήν, ἡ ὁποία κάθηται ἐπὶ τοῦ ἡμιόνου καὶ κρατεῖ τὰ σαφῶς διακρινόμενα ἡνία. Ἡ ἀνεξήγητος γραμμὴ πλησίον τῆς οὐρᾶς τοῦ ζῴου δύναται νὰ συνδυασθῇ μὲ τὴν καθημένην μορφήν.

Παρ' ὅλην ὅμως τὴν φθορὰν τῆς παραστάσεως, τὸ πινάκιον δὲν στερεῖται σπουδαιότητος ἕνεκα τῆς λευκῆς τεχνικῆς του, διὰ τῆς ὁποίας συνδέεται μὲν ἀμέσως πρὸς τὰς λευκὰς ληκύθους καὶ τὰ ὅμοια ἀθηναϊκὰ ἀγγεῖα [1], ἀλλὰ παραμένει τὸ μοναδικὸν παράδειγμα λευκοῦ πινακίου κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα. Δι' αὐτοῦ δὲ προστίθεται ἓν ἀκόμη εἶδος εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐκ Πάρου πινακίων. (Arch. Anz. 1923/4 σ. 120 κἑ.).

Ὑπάρχουν ὡς γνωστὸν καὶ ἄλλα πινάκια λευκὰ ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν· ἓν τούτων σῴζεται ἀκέραιον [2] καὶ ἀρκετὰ εἰς τεμάχια [3], ἀλλὰ ὅλα εἶναι πολὺ ἀρχαιότερα τοῦ ἰδικοῦ μας, καθὼς ἀποδεικνύει ὄχι μόνον ἡ τεχνοτροπία των, ἀλλὰ καὶ ἡ χρῆσις τῶν στιλπνῶν χρωμάτων. Καὶ εἰς ὅλα δὲ τὰ ἄλλα ἀγγεῖα ἡ μᾶλλον ἀσυνήθης καὶ μόνον χάριν ποικιλίας χρῆσις τῆς λευκῆς τεχνικῆς [4] παύει πολὺ ἐνωρίς, ὥστε εἰς τοὺς μετὰ τὸν Περικλῆ χρόνους εἶνε ἐντελῶς ἐξαιρετική [5]. Τὸ μόνον δὲ σχῆμα, εἰς τὸ ὁποῖον παραμένει, ἐξελίσσεται καὶ ἀκμάζει ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ πέμπτου αἰῶνος ὡς τέχνη αὐτοτελὴς παραλλήλως πρὸς τὰ ἐρυθρόμορφα καὶ τὴν μεγάλην ζωγραφικὴν μὲ ἀνεξαρτησίαν ἀπὸ τὰς συνθήκας τῆς συγχρόνου ζωγραφικῆς [6] εἶναι τὰ ὡραῖα λευκὰ ἀγγεῖα τὰ συνδεθέντα ἀποκλειστικῶς μὲ τοὺς νεκροὺς καὶ ὡς χρῆσις καὶ ὡς παράστασις: αἱ λήκυθοι. Καὶ αὐταὶ ὅμως, τὸ μόνον λευκὸν εἶδος, τὸ ὁποῖον φθάνει μέχρι τοῦ τετάρτου αἰῶνος, δὲν διαρκοῦν ἀκόμη ἐπὶ πολύ. Αἱ διασωθεῖσαι τοὐλάχιστον δὲν δύνανται νὰ χρονολογηθοῦν

1 Σχήματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἔγινε συχνὰ χρῆσις τῆς λευκῆς τεχνικῆς καὶ μάλιστα ἀπὸ μεγάλους τεχνίτας, εἶναι αἱ κύλικες καὶ τὰ ἀλάβαστρα. Ἐπίσης καὶ τὰ ἀντικείμενα τοῦ καλλωπισμοῦ τῶν γυναικῶν εἶναι κἄποτε μὲ λευκὸν βάθος. (Πβλ. Pfuhl ἐν. ἀν. σ. 586).

2 Graef, Die ant. Vasen von d'Akropolis ἀριθ. 2395 κἑ.

3 Μουσεῖον Ἀθηνῶν Graef C^1.

4 Graef C^3 C^4 C^{4a} C^{4b} C^5 C^{16d}

5 Pfuhl ἔν. ἀν. § 360.

6 Riezler. ἔν. ἀν. σελ. 79.

19 2 29

πέραν τοῦ πρώτου τετάρτου τοῦ αἰῶνος [1]. Τὸ πινάκιον ἑπομένως παρέχει πολὺ ἐνδιαφέρον, διότι ἔχομεν τὴν τεχνικὴν τῶν ληκύθων ἐπὶ πινακίου εἰς τοὺς χρόνους τῆς ὁριστικῆς διακοπῆς τῆς παραγωγῆς των ἢ ἴσως τῆς παρακμῆς [2].

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὸν χρόνον θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ δεκτὸν ὅτι τὸ πινάκιον ἴσως προέρχεται ἀπὸ ἐργαστήριον λευκῶν ληκύθων. Ἡ βαθυτέρα ὅμως ἔρευνα τῆς τεχνικῆς του, καὶ ἡ τέχνη τῆς παραστάσεως θὰ ἔπρεπεν ἴσως νὰ μᾶς προκαλέσουν ἀμφιβολίας, ἂν τὸ πινάκιον εἶναι ἀττικόν. Τὸ λευκὸν ἐπίχρισμα εἶναι ἀσβεστῶδες καὶ ὄχι στιλπνὸν ὅπως εἰς τὰς τελευταίας ληκύθους καὶ μᾶλλον λεπτόν· ἡ ἕνωσις ὅμως μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἀγγείου δὲν ἔχει γίνει πολὺ στερεὰ διὰ τῆς θερμότητος καὶ διὰ τοῦτο ἀποξύεται εὐκόλως. Τὰ χρώματα, διὰ τῶν ὁποίων εἶναι σχεδιασμένη ἡ παράστασις, εἶναι ἐπίσης ἀμαυρά, ὅπως καὶ εἰς τὰ ἄλλα λευκὰ ἀγγεῖα τὰ μετὰ τὸ ἔτος 460. Τὸ μέλαν-ἰῶδες χρῶμα ὅμως, διὰ τοῦ ὁποίου εἶναι σχεδιασμένα τὰ περιγράμματα τῶν μορφῶν εἰς τὸ πινάκιον, δὲν εἶναι μὲν ἀσύνηθες εἰς τὰς νεωτέρας,ἀλλὰ καθόσον γνωρίζω, μόνον διὰ τὰ κοσμήματα. Ἐπίσης ἡ χρῆσις τοῦ ροδίνου χρώματος, τοῦ ὁποίου ὑπάρχουν ἴχνη σαφῆ εἰς τὸ πρόσωπον τῆς ἐπὶ τοῦ πινακίου μορφῆς, ὄχι ὅμως καὶ εἰς τὰ ἄλλα γυμνὰ μέρη τοῦ σώματος (ἐκτὸς ἂν ἐξηφανίσθησαν τελείως) εἶναι ἐντελῶς πρωτοφανὴς καὶ ἄγνωστος εἰς τὰς νεωτέρας ληκύθους. Χρησιμοποιεῖται βεβαίως καὶ εἰς τὰς ληκύθους κάποτε ἰδιαίτερον χρῶμα διὰ τὰ γυμνὰ μέρη τῶν μορφῶν, εἰς τὰς ἀρχαιοτέρας λευκὸν καὶ ὑπόλευκον διὰ τὰ γυμνὰ μέρη τῶν γυναικῶν καὶ εἰς τὰς νεωτέρας ἀνοικτότεραι ἀποχρώσεις τοῦ φαιοῦ διὰ τὰ ἀνδρικὰ σώματα. Ἀλλὰ μόνον τρεῖς [3] λήκυθοι διεσώθησαν μὲ ρόδινον χρῶμα, καὶ εἰς αὐτὰς τόσον περίεργος ἐφάνη ἡ χρησιμοποίησίς του, ἀντὶ τοῦ

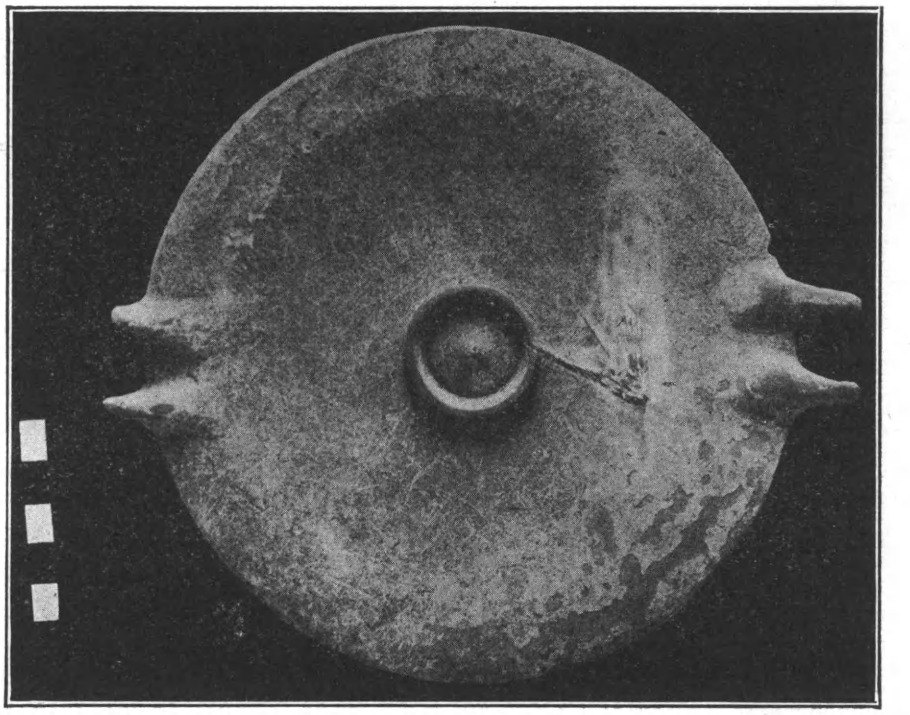

10: Ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια λευκοῦ πινακίου.

1 Γενικῶς terminus ante quem θεωρεῖται τὸ 392 ἢ 389 ἀπό τὰς Ἐκκλησιαζούσας τοῦ Ἀριστοφάνους (Pfuhl ἔν. ἀν. § 360, 434, 600 Fairbanks, White Athenian Lekythoi σ. 4).

2 Ἡ χρονολογικὴ κατάταξις τοῦ πινακίου κατὰ προσέγγισιν τοὐλάχιστον εἶναι γνωστὴ ἀπὸ τὸν σκύφον, μὲ τὸν ὁποῖον εὑρέθησαν μαζὶ εἰς τὸν αὐτὸν τάφον.

3 Ἡ μία τοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν προερχομένη ἀπὸ τὴν Ἐρέτριαν ἔχει ἀπεικονισθῆ πολλάκις (Δελ. 1899. 99 πιν. 3. American Journal 1902, 410. Fairbanks ἔν. ἀν Ι. σ. 122). Ἡ ἄλλη εὑρίσκεται εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου (Pottier Lec. blancs σ. 154 εἰκ. 96) καὶ ἡ τρίτη εἰς τὸ βρεττανικὸν μουσεῖον ἀπὸ τὴν Γέλαν Cat. Vases III XXV Fairb. ἔν. ἀν. Ι. σ. 170.

συνήθους τότε λευκοῦ ἢ ὑπολεύκου, ὥστε νὰ ἐγερθοῦν ὑπόνοιαι διὰ τὴν γνησιότητά των [1]. Καὶ αἱ τρεῖς ὅμως αὐταὶ λήκυθοι εἶναι ἐντελῶς διαφόρου τεχνικῆς μὲ στιλπνὰ χρώματα καὶ ἑπομένως ἀπέχουν πολὺ καὶ χρονικῶς ἀπὸ τὸ πινάκιον.

Ὑπάρχει καὶ εἰς τὰς νεωτέρας ληκύθους ἀμυδρὸν ῥόδινον χρῶμα καὶ ὅλαι ἐν γένει αἱ ἀποχρώσεις τοῦ ἐρυθροῦ [2] τοῦ τόσον ἀγαπητοῦ χρώματος εἰς τὴν ἑλληνικὴν τέχνην δὲν εἶναι ἄγνωστοι εἰς αὐτάς, ἀλλὰ μόνον διὰ τὰ περιγράμματα καὶ διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν ἐνδυμάτων.

Ἄξιον παρατηρήσεως διὰ τὴν τεχνικὴν τοῦ πινακίου εἶναι καὶ ἡ παντελὴς ἔλλειψις μέλανος γανώματος, τὸ ὁποῖον εἰς ὅλα τὰ λευκὰ ἀγγεῖα εἶναι ἀπαραίτητον ἔστω καὶ εἰς λεπτότατον περιθώριον· συνήθως μάλιστα ὅλη ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τῶν κυλίκων καὶ πινακίων ἐκτὸς σπανίων ἐξαιρέσεων [3] εἶναι πάντοτε μέλαινα. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἐπέκτασιν τοῦ λευκοῦ ἐπιχρίσματος παρατηρεῖται ὡς γνωστὸν καὶ εἰς τὰς νεωτέρας ληκύθους ἐξηγουμένη ὡς ἐπίδρασις τῆς λευκῆς ἐπιφανείας τῶν μαρμαρίνων ληκύθων [4] ἢ καὶ ὡς ἐσωτερικώτερος λόγος τῆς τεχνοτροπίας [5], ἀλλὰ τὸ μέλαν γάνωμα δὲν ἐλλείπει ὁλοσχερῶς καὶ ἐὰν δὲν παρουσιάζεται εἰς τὴν παράστασιν, πάντως χρησιμοποιεῖται ἔστω καὶ εἰς ἐλαχίστην ποσότητα εἰς τὴν λοιπὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἀγγείου. Νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν ἔλλειψιν τοῦ βερνικίου ἀπὸ τὸ πινάκιον ὡς ἐπίδρασιν τῶν συνηθειῶν τοῦ ἐργαστηρίου, εἰς τὸ ὁποῖον κατεσκευάσθη, ἢ ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἀμελοῦς καὶ ταχείας ἐργασίας τοῦ τεχνίτου; Τὴν ἑρμηνείαν θὰ μᾶς δώσῃ πιθανὸν ἡ περαιτέρω ἐν παραβολῇ πρὸς ἄλλα πολύχρωμα πινάκια ἐξέτασις τοῦ σχήματος.

Ὡς πρὸς τὴν τέχνην τῆς παραστάσεως τὰ σῳζόμενα ἴχνη εἶναι, νομίζω, ἀρκετὰ διὰ νὰ τὴν χαρακτηρίσουν ὡς μετριωτάτην. Ὁ σχηματισμὸς ἰδίως τοῦ προσώπου—ἐὰν δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς καταστροφῆς γραμμῶν—εἶναι ἐντελῶς πρωτοφανής. Τὸ περίγραμμα σχηματίζεται ἀπὸ μίαν συνεχῆ παχεῖαν γραμμήν, ἡ ὁποία ἐλάχιστα διακόπτεται εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ μετώπου.

Διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐχρησιμοποιήθησαν δύο μεγάλαι στιγμαὶ χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἄλλη γραμμὴ πρὸς δήλωσιν τοῦ πέριξ τῆς κόρης μέρους τοῦ ὀφθαλμοῦ (ἐκτὸς ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ἐξηφανίσθη ἐντελῶς). Ἐν γένει ὁ τεχνίτης μας φαίνεται ὅτι δὲν παρακολουθεῖ τὸν παραδεδομένον τρόπον τῆς παραστάσεως τῶν κατ' ἐνώπιον ἢ τῶν κατὰ τὰ τρία τέταρτα προσώπων, ἐνῷ εἶχε πολλὰ πρότυπα καὶ ἀπὸ τὰ ἐρυθρόμορφα ἀγγεῖα καὶ ἀπὸ τὰς ὡραίας καὶ ἐκφραστικὰς μορφὰς τῶν νεωτέρων ληκύθων [6]. Ὡς πρὸς τὰς ἄλλας γραμμὰς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κρίνῃ κανείς, ἐφ' ὅσον εἶναι τόσον ἀσαφεῖς. Ἀσφαλῶς ὅμως ὁ τεχνίτης μας εἰς τὸ σχεδίασμα τοῦ ἡμιόνου ἐπέτυχε περισσότερον καὶ ἐὰν εἶχον σωθῆ μόνον οἱ πόδες τοῦ ἡμιόνου, θὰ ἔπρεπεν ἴσως νὰ τοὺς ἀποδώσωμεν εἰς τεχνίτην τοῦ πέμπτου αἰῶνος. Ἐπίσης καὶ ἡ διάταξις τοῦ σχεδίου ἐντὸς τοῦ στρογγύλου χώρου δύναται νομίζω νὰ θεωρηθῇ μᾶλλον ἐπιτυχής· καὶ ὡς πρὸς τοῦτο εἶναι πιθανὸν ὅτι ὁ τεχνίτης ἠκολούθησεν ἀρχαιότερα πρότυπα.

Παρ' ὅλον τὸν χρωματισμὸν τῆς ἐπιφανείας τοῦ προσώπου ἡ ἐντύπωσις θὰ ἦτο πάντοτε ὡς ἐγχρώμου σχεδιάσματος (σκίτσο) καὶ ὄχι silhouette, διότι ἡ σχεδὸν μέλαινα

1 Fairb. ἔν. ἀν. σ. 199.
2 Riezler ἔν. ἀν. σ. 51.
3 B. M. Cat. of Vases III. D'.
4 Fairbanks, ἔν. ἀν. σ. 202.
5 Riezler ἔν. ἀν. σ. 82.
6 Riezler ἔν. ἀν. 72,74. Fais ἔν. ἀν. 8 5.

γραμμὴ τοῦ περιγράμματος εἶναι παχεῖα καὶ ἡ ἀντίθεσις αὐτῆς πρὸς τὸ λευκὸν βάθος τοῦ ἀγγείου εἶναι μεγάλη, ἐνῷ τὸ ρόδινον χρῶμα εἶναι καὶ θὰ ἦτο ἴσως ἐξ ἀρχῆς πολὺ ἀνοικτόν.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον διὰ τὴν τεχνοτροπίαν του ἐνδιαφέρον τὸ πινάκιον· καὶ τὸ σχῆμά του εἶναι μοναδικόν, καθόσον γνωρίζω. Δὲν ἔχει τὸ κοινὸν παραδεδομένον σχῆμα, τὸ ὁποῖον μὲ μικρὰς παραλλαγὰς συναντᾶται εἰς ὅλας τὰς ἐποχὰς [1] ἀπὸ τῶν γεωμετρικῶν χρόνων μέχρι τῶν ἑλληνιστικῶν. Συχνότατα ὡς γνωστὸν ἀπαντᾷ τὸ σχῆμα τοῦ πινακίου

11: Παράστασις λευκοῦ πινακίου (Ἰχνογράφημα Ζιλλιερόν).

εἰς τὴν γεωμετρικὴν κεραμεικήν. Εἰς τὰ μελανόμορφα ἀγγεῖα ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἀγαπητὸν σχῆμα, εἰς τὰ ἀγγεῖα δὲ τῆς Ἀκροπόλεως, ὅπως ἐλέχθη ἀνωτέρω, ὑπάρχουν καὶ πολλὰ μὲ λευκὸν βάθος [2]. Εἰς τὰ ἐρυθρόμορφα τοῦ 5ου αἰῶνος ἐξακολουθοῦν τὰ πινάκια μὲ τὰ ἴδια περίπου σχήματα· δύναται ὅμως νὰ παρατηρήσῃ κανεὶς ὅτι τὸ πινάκιον εἶναι μᾶλλον ἀρχαϊκὸν σχῆμα, ἐφ᾽ ὅσον δὲ κατερχόμεθα πρὸς τὸ τέλος τοῦ αἰῶνος γίνεται σπανιώτερον [3], ἐνῷ εἰς τὰ ἀρχαΐζοντα ἐρυθρόμορφα εἶναι συνηθέστερον καὶ ἰδιαιτέρως ἀγαπητὸν εἰς τὸν Ἐπίκτητον [4].

1 Πρ. Pfuhl. ἔν.ἀν. σ. 305. Buschor² 78. Dugas ἔνθ. ἀν. Hopkinson J. H. S. 1902 46 ἑ. «Ξένια» 1912 σ. 91.

2 Graef ἔν. ἀν 2395 κ. ἑ.

3 Beazley, Redfig. Vas σ. 13 καὶ 14.

4 Beazley ἔν. ἀν. σελ. 17.

Ἀλλὰ τὸ ἰδικόν μας σχῆμα δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ θεωρηθῇ ἁπλῶς πινάκιον, ἀλλὰ νὰ ἐξετασθῇ ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν κύλικα, ἡ ὁποία ὑπῆρξε τόσον ἀγαπητὸν σχῆμα εἰς τὴν ἀττικὴν κεραμεικήν. Διότι ἀσφαλῶς εἶναι ἐξέλιξις τοῦ σχήματος τῆς κύλικος ἐν συνδυασμῷ μὲ σχῆμα πινακίου. Αἱ λαβαί, ἡ βάσις, ἡ ἐλαφρῶς κυρτουμένη κάτω ἐπιφάνεια δίδουν τὴν ἐντύπωσιν κύλικος χωρὶς βάθος. Κύλικες μὲ χαμηλὴν βάσιν ἤρχισαν νὰ ἐμφανίζωνται ἐνωρίτατα [1]. Ἀλλὰ τόσον ἀβαθὴς τύπος κύλικος δὲν εἶναι ἄλλοθεν γνωστὸς εἰς τὴν κεραμεικὴν τῆς κυρίως Ἑλλάδος· εἰς μίαν ἐρυθρόμορφον ἐτρουσκικὴν κύλικα ὅμως τοῦ Βερολίνου (ἀρ. 4069) τῶν μέσων τοῦ τετάρτου αἰῶνος, ἡ ὁποία παρέχει μερικὰς ἀναλογίας πρὸς τὸ ἰδικόν μας πινάκιον, θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ βεβαιωθῇ, ὅτι ὁ ἀβαθὴς τύπος ἀντιπροσωπεύει γενικωτέραν τάσιν τῆς ἐξελίξεως τοῦ σχήματος κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα.

Πάντως αἱ ἰδιορρυθμίαι τοῦ πινακίου εἰς τὸ σχῆμα, τὴν τεχνοτροπίαν ἐν γένει, τὸ χρῶμα καὶ τὴν ποιότητα τοῦ πηλοῦ θὰ ἔπρεπε νὰ προκαλέσουν ἀμφιβολίας ἂν πρόκειται περὶ προϊόντος τοῦ Κεραμεικοῦ· ἡ ἀπόδοσις δὲ αὐτοῦ εἰς ἐργαστήριον μὴ ἀθηναϊκόν, ἀλλὰ μᾶλλον νησιωτικὸν καὶ πιθανὸν ἐκ νήσου, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρέθη, εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ θεωρῆται ἀστήρικτος χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἀποδεικνύεται.

Βεβαίως οὐδεμίαν ἀπόδειξιν ἔχομεν περὶ ὑπάρξεως μικρῶν ἐργαστηρίων εἰς τὰς νήσους κατὰ τὸν πέμπτον καὶ τέταρτον αἰῶνα, ἀπεναντίας μάλιστα εἶναι κοινῶς παραδεδεγμένον, ὅτι ἡ νησιωτικὴ κεραμεικὴ ἐνεκρώθη τελείως, ὅταν ἤρχισεν ἡ συστηματικὴ ἐξαγωγὴ τῶν μελανομόρφων ἀπὸ τὰς Ἀθήνας [2]. Καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Furtwängler [3] ἀποδιδόμενα εἰς νησιωτικὰ ἐργαστήρια ἀγγεῖα τῆς τεχνοτροπίας τῆς κύλικος τοῦ Φινέως τώρα θεωροῦνται ὡς Χαλκιδικά [4].

Ὁ Dugas ἐπίσης πιστεύει [5], ὅτι τὰ μελανόμορφα ἀγγεῖα τῆς Δήλου εἶναι ὅλα Ἀττικά, ἡ δὲ παράδοσις τῆς κεραμεικῆς, ἡ ὁποία εἶχε βαθυτάτας ρίζας ἀνέκαθεν εἰς τὰς Κυκλάδας, διακόπτεται εἰς τὸ τέλος τοῦ ἕκτου αἰῶνος ὁριστικῶς.

Ἀλλὰ ἡ διακοπὴ τῆς νησιωτικῆς κεραμεικῆς δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει ἀμέσως, διότι καὶ ἂν ἀποδειχθῇ ἀπὸ ἄλλα εὑρήματα, ὅτι πράγματι εἶναι προϊὸν τοπικοῦ ἢ ὁπωσδήποτε νησιωτικοῦ ἐργαστηρίου, δὲν πρόκειται βεβαίως οὔτε περὶ ἀκμαζούσης βιομηχανίας, οὔτε περὶ συνεχείας τῆς νησιωτικῆς κεραμεικῆς, ἀλλὰ περὶ μεμονωμένου γεγονότος.

Παρόμοια φαινόμενα παρατηροῦνται ἐνίοτε καὶ εἰς ἄλλας παλαιοτέρας περιόδους τῆς κεραμεικῆς, δὲν θὰ ἔπρεπε δὲ νομίζω νὰ τὰ ἀποκλείσωμεν ὡς ἀδύνατα καὶ εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον. Τοιουτοτρόπως εἰς τὰς Κυκλάδας τὰ κατὰ τὸν ἕβδομον αἰῶνα ἐμφανιζόμενα πολύχρωμα πινάκια ἐξαφανίζονται χωρὶς μακρὰν ἐξακολούθησιν εἰς τὰς νήσους [6]. Ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὴν μελανόμορφον τεχνικὴν ὑπάρχει ἓν μοναδικὸν παράδειγμα ἀμφορέως εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Μυκόνου [7] ὁ ὁποῖος φαίνεται ἕνεκα τῆς Κυκλαδικῆς τέχνης του προϊὸν νησιωτικοῦ ἐργαστηρίου. Ἐπίσης καὶ εἰς τὴν Λακωνίαν ἔχομεν μεμονωμένον παρά-

1 Πρ. Pfuhl ἐν.ἀν. σ. 407 Ἀθῆναι 409. 1578. Benndorf, Gr. u'. Sic. Vb. 8. 1. Kinch Vroulia εἰκ. 105.106

2 Furtw. Griech. Vasenmal. I σ. 218 κἑ. Dugas ἐν. ἀν. σ. 268

3 Ἐν. ἀν. 219 κ. ἑ. Buschor 2 104.

4 Pfuhl I σ. 204 Rumpf A.M. 1921 σ. 169 κ.ἑ. Προλ. καὶ Rumpf Chalkidische Vasen.

5 ἐν. ἀν. σελ. 268.

6 Πολύχρωμον πινάκιον εὑρέθη εἰς Θήραν (Dragendorff Thera II σ. 222 κ.ἑ. Πιν. II πβλ. Perrot-Chipiez IX εἰκ. 241). Ἐπίσης μερικὰ τεμάχια εἰς Πάρον (Arch. Anz 1923) 4σ. 121 καὶ μερικὰ ἄλλα εἰς Δῆλον (Dugas ἔν. ἀν. σ. 252 κ. ἑ. πίν. XVII Pfuhl εἰκ. 103.

7 Προφορικὴ ἀνακοίνωσις τοῦ κ. Ρωμαίου.

δειγμα τοπικῆς μιμήσεως τοῦ ἀττικοῦ ἐρυθρομόρφου ρυθμοῦ [1], μερικὰ δὲ ἀγγεῖα ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως (Graef ἔ. ἀ. ἀρ. 462 κἑ.) ὅπως καὶ βοιωτικὰ δὲν ἀνήκουν εἰς τὰ γνωστὰ εἴδη (Pfuhl ἔ. ἀ. σ. 232 καὶ 714).

Ἀφ᾽ ἑτέρου ὅμως ἡ μεγάλη ὁμοιότης μὲ τὰς λευκὰς ληκύθους μᾶς ἀναγκάζει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ σχέσις καὶ ἡ ἐπίδρασις εἶναι ἄμεσος. Διότι ἂν καὶ ἡ πολυχρωμία καὶ ἡ διὰ περιγράμματος τεχνοτροπία ὑπῆρχον εἰς τὰς Κυκλάδας κατὰ τὸν ἕβδομον αἰῶνα, τὰ πολύχρωμα δὲ νησιωτικὰ πινάκια θα ἠδύναντο νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἔχοντα μίαν μακρυνὴν σχέσιν πρὸς τὸ ἰδικόν μας, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἡ λευκὴ τεχνικὴ κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα, ἀδιάφορον ἂν μεταδοθεῖσα ἀπὸ τὰς νήσους [2], τὴν Ἀνατολὴν ἢ τὴν Ναύκρατιν, διεμορφώθη εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ θεωρεῖται ἀποκλειστικῶς βιομηχανία Ἀθηναϊκή [3]. Θὰ ἔπρεπεν ἑπομένως καὶ τὸ ἰδικόν μας πινάκιον νὰ θεωρηθῇ ἀθηναϊκόν, ἀφοῦ μάλιστα διὰ τὴν ἀττικότητα τοῦ σκύφου, ὁ ὁποῖος εὑρέθη μετ᾽ αὐτοῦ, δὲν γεννᾶται ἀμφιβολία.

Πιθανὸν λοιπὸν τεχνίτης ἐργασθεὶς εἰς ἐργαστήρια λευκῶν ληκύθων εἰς Ἀθήνας - καὶ ἴσως τὰ τελευταῖα - ἐπεχείρησε νὰ ἀσκήσῃ τὴν τέχνην του ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου αἱ λήκυθοι εἶχον παύσει πλέον νὰ ζητῶνται, καὶ τὴν ἐφήρμοσεν ὄχι εἰς ληκύθους, τῶν ὁποίων πιθανὸν ἡ χρῆσις [4] νὰ ἦτο ἔθιμον ἀποκλειστικῶς ἀθηναϊκόν, ἀλλὰ εἰς πινάκιον, τὸ ὁποῖον καὶ ἕνεκα τοῦ σχήματος καὶ ἕνεκα τῆς χρήσεως ἦτο πολὺ κατάλληλον διὰ ζωγραφικὴν διακόσμησιν.

Ἡ χρῆσίς των ὡς γνωστὸν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ διακριθῇ εἰς δύο κατηγορίας· εἰς ἐκεῖνα τῶν ὁποίων προορισμὸς ἦτο νὰ δέχωνται τρόφιμα κ.λ. [5] καὶ εἰς τὰ διακοσμητικὸν χαρακτῆρα ἔχοντα, ὡς ἀποδεικνύουν αἱ διάφοροι λαβαὶ καὶ ὀπαὶ αἱ προφανῶς χρησιμεύουσαι πρὸς ἀνάρτησιν ἐπὶ τῶν τοίχων [6]. Τὸ ἰδικόν μας βεβαίως ἀνάγεται εἰς τὴν δευτέραν κατηγορίαν, καθὼς δύναται νὰ συμπεράνῃ κανεὶς ἀπὸ τὰς λαβὰς καὶ ἀπὸ τὴν τελείαν ἔλλειψιν βάθους. Δυνατὸν λοιπὸν νὰ πρόκηται περὶ προχείρου καὶ εὐθηνοῦ ζωγραφικοῦ εἴδους, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ τεχνίτης ἐχρησιμοποίησε τὴν τεχνικὴν τῶν ληκύθων ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὸ περιβάλλον καὶ συμφώνως πρὸς τὰς τοπικὰς προτιμήσεις. Καὶ ἐνῷ ἀφ᾽ ἑνὸς διατηρεῖ ἀνεξαρτησίαν ἀπὸ τὴν ἤδη ἐξειλιγμένην ζωγραφικήν, ἀφ᾽ ἑτέρου δὲν ἀκολουθεῖ καὶ τὴν παράδοσιν τῆς ἀγγειογραφίας· πιθανὸν δὲ τὸ ρόδινον χρῶμα τοῦ προσώπου καὶ ἡ ἔλλειψις τοῦ μέλανος βερνικίου νὰ δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ὡς ἐπίδρασις ἀπὸ τὴν ζωγραφικὴν ἐπὶ λευκοῦ μαρμάρου ἢ ἄλλου λευκοῦ βάθους.

Ἡ αὐτὴ ἑρμηνεία δίδεται ὡς γνωστὸν καὶ διὰ τὰ πολύχρωμα Κυκλαδικὰ πινάκια τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος, ἐκ τῶν ὁποίων ἀρκετὰ εἰς τεμάχια εὑρέθησαν, καθὼς ἐλέχθη ἀνωτέρω ὑπὸ τοῦ Rubensohn εἰς τὸ Δήλιον τῆς Πάρου (Arch. Anz. 1923/4 σ. 121) καὶ εἶνε πιθανὸν ἐγχωρίου βιομηχανίας, καθὼς καὶ διὰ τὰ πολύχρωμα Βοιωτικὰ [7] τοῦ ἕκτου αἰῶνος, τῶν ὁποίων μεμονωμένα παραδείγματα μέχρι τοῦ πέμπτου αἰῶνος συνεχίζουν πιθανώτατα τὴν αὐτὴν κεραμεικήν [8].

1 Πβλ. Droop, Annual B. S. 1908)9 XV σ. 39. Pfuhl I. σ. 226.

2 Ρωμαῖος A. M. 1906 σ. 202.

3 Ἀποδίδονται ἐνίοτε λευκαὶ λήκυθοι εἰς ἐργαστήρια ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν, ὅπως π.χ. εἰς τὴν Ἐρέτριαν, τὴν Τάναγραν ἢ τὴν Κόρινθον, ἀλλὰ ἐλλείψει ἐπαρκῶν τεκμηρίων θεωροῦνται μᾶλλον Ἀθηναϊκαὶ (Πβλ. Riezler ἔν. ἀν. σ. 7 καὶ Fairbanks II σ. 98. 107 122).

4 Riezler ἔν. ἀν. σ. 7.

5 Benndorf ἔν. ἀν. σ. 21.

6 Dugas ἔν. ἀν. σ .7.

7 Burrows and Ure J. H. S. 1909. 337. 92 Pfuhl I σ. 207 κ ἑ. 100 135.

8 Βερολῖνον ἀρ. 2938. Watzinger. Griech. Vasen in Tübingen εἰκ. F[1] σ. 58· Dugas ἐν. ἀν. σ. 253.

Τὸ ἰδικόν μας βεβαίως δὲν δύναται νὰ συνδεθῇ ἀμέσως πρὸς αὐτά, διότι πρόκειται περὶ διαφόρου τεχνικῆς καὶ ἐκεῖνα ἐνθυμίζουν ζωγραφικὴν ἐπὶ μαρμάρου ἢ ἀνάγλυφα, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ βάθος δὲν ἦτο λευκόν.

Ἔχει ὅμως τὸ ἰδικόν μας κοινὸν πρὸς τὰ Κυκλαδικὰ καὶ Βοιωτικὰ τὴν ἔλλειψιν βερνικίου καὶ τὴν διακόσμησιν ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς, κατὰ τρόπον ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὴν ἄλλην σύγχρονον κεραμεικήν.

Ὡς πρὸς τὴν συμπλήρωσιν καὶ τὴν ἑρμηνείαν τῆς παραστάσεως εἶναι ἀδύνατον νὰ λεχθῇ τι μετ' ἀσφαλείας ἢ τουλάχιστον δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ ζητῶμεν νὰ συμπληρώσωμεν ἀπὸ ἀμφίβολα δεδομένα. Ἀμφίβολον εἶναι τὸ γένος τῆς ἱσταμένης μορφῆς καὶ δυστυχῶς τὸ ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον κρατεῖ εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα· ἐλάχισται δὲ καὶ ἀσαφεῖς αἱ ἄνωθεν τοῦ ζῴου γραμμαί.

Τὸ μόνον βέβαιον σημεῖον τῆς παραστάσεως εἶναι ὁ ἡμίονος· ἐπίσης βέβαιον εἶναι, ὅτι εἰς τὴν παράστασιν μεταξὺ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἡμιόνου καὶ τῆς ἱσταμένης μορφῆς ὑπῆρχε καὶ ἄλλο ἀντικείμενον ἔμψυχον ἢ ἄψυχον, τὸ ὁποῖον διακόπτει σαφῶς τὸ περίγραμμα τοῦ δεξιοῦ βραχίονος τῆς μορφῆς· ὅτι τὸ ἀντικείμενον αὐτὸ δὲν εἶναι δένδρον οὔτε ἱσταμένη μορφὴ φαίνεται σαφῶς, διότι εἰς τὸ μεταξὺ τῶν ποδῶν τοῦ ζῴου διάστημα τὸ λευκὸν ἐπίχρισμα διατηρούμενον μᾶλλον καλὰ δὲν δεικνύει οὐδὲν ἴχνος σχεδίου. Πρόκειται ἑπομένως περὶ ἀντικειμένου, τὸ ὁποῖον εἶναι σχεδιασμένον ἀπὸ τὰ νῶτα τοῦ ζῴου καὶ ἄνω ἢ συνεχίζεται καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ.

Ἐπὶ τῶν νώτων τοῦ ἡμιόνου ἑπομένως πρέπει, νομίζω, νὰ ὑπάρχῃ ἢ φορτίον ἢ ἄλλη μορφὴ καθημένη, ἡ γραμμὴ δέ, ἡ ὁποία σαφῶς διακρίνεται κάτωθεν τῆς γραμμῆς τῆς δηλούσης τὰ ἡνία, πιθανώτατα χρησιμεύει διὰ τὴν στερέωσιν σάγματος.

Παραστάσεις ἡμιόνου μὲ φορτίον ἐπὶ τῶν νώτων δὲν ὑπάρχουν καθ' ὅσον γνωρίζω ἐπὶ ἀγγείων· εἶναι γνωστὴ μόνον ἡ παράστασις μιᾶς ὄνου μὲ φορτίον ἐπὶ τοῦ σάγματος ἄνευ ἄλλης ἀκολουθίας, ἡ ὁποία κοσμεῖ τὸ ἐσωτερικὸν ἀττικῆς κύλικος ἰδιωτικῆς συλλογῆς εἰς Νεάπολιν τῶν μέσων τοῦ πέμπτου αἰῶνος [1]. Ὅτι ὅμως ὁ ἡμίονος τοῦ πινακίου μας δὲν φέρει ἄψυχον φορτίον, μᾶς δεικνύουν νομίζω ἐπαρκῶς τὰ διασωθέντα ἐλάχιστα ἴχνη τοῦ σχεδίου.

Ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ ἁπλοῦ φορτίου, θὰ ἔπρεπε τὸ ἐπίμηκες ἀντικείμενον τὸ προσομοιάζον μὲ ράβδον, τὸ ὁποῖον σχηματίζουν αἱ ἄνωθεν τῆς οὐρᾶς τοῦ ἡμιόνου δύο λοξαὶ γραμμαί, νὰ κρατῆται ἀπὸ τὴν ἱσταμένην μορφήν, ἐνῷ τοῦτο φαίνεται σαφῶς, ὅτι δὲν συμβαίνει· νὰ τὸ ἐκλάβωμεν δὲ ὡς οἱανδήποτε συνέχειαν τοῦ ὑποτιθεμένου φορτίου δὲν εἶναι εὔλογον. Ἐκτὸς τούτου προφανῶς τὰ ἡνία δὲν εἶναι στερεωμένα εἰς τὸ σάγμα, ὅπως συμβαίνει εἰς τὴν παράστασιν τῆς ὄνου, περὶ τῆς ὁποίας ἐλέχθη ἀνωτέρω, διότι ἡ γραμμὴ ἡ δηλοῦσα αὐτὰ ἐξακολουθεῖ καὶ πέραν τοῦ σημείου, εἰς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ εὑρίσκεται τὸ πέρας αὐτοῦ· οὔτε φαίνεται πιθανόν, ὅτι τὰ κρατεῖ ἡ ἱσταμένη μορφή.

Ὥστε μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει ἡ ἀτελὴς διάσωσις τοῦ σχεδίου, θὰ ἔπρεπεν ἴσως νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἐπὶ τοῦ ἡμιόνου κάθεται ἄλλη μορφή, κρατοῦσα τὰ ἡνία καὶ τὸ ἄνωθεν τῆς οὐρᾶς ἐπίμηκες ἀντικείμενον.

Ἡ περαιτέρω προσπάθεια πρὸς ἑρμηνείαν τῆς παραστάσεως εἶναι βεβαίως ἐντε-

1 Hartwig Griech. Meistersch. Taf. LXIII σελ. 564 κ. ἑ.

λῶς παρακεκινδυνευμένη, ἀλλ᾽ ἐν τοσούτῳ δὲν ἀποκλείεται νὰ ζητήσωμεν τί θὰ ἦτο πιθανώτερον, ὁρμώμενοι ἀπὸ τὸ μόνον ἀσφαλὲς δεδομένον, τὸν ἡμίονον.

Ἡ προσπάθεια αὕτη, περιττὴ δι᾽ ἓν κοινὸν ἐρυθρόμορφον ἀγγεῖον, ἐπιβάλλεται ἴσως ἐκ τῆς μοναδικότητος τοῦ πινακίου.

Ἡ μία ἐκδοχὴ θὰ ἦτο ὅτι πρόκειται περὶ παραστάσεως τοῦ καθημέραν βίου, ὁπότε ἡ ὄπισθεν μορφὴ θὰ ἦτο ἁπλοῦς χωρικὸς χρησιμοποιῶν τὸ καὶ μέχρι σήμερον ἀκόμη εἰς τὰς μικρὰς νήσους καὶ ἐνίοτε εἰς τὴν Στερεὰν μόνον μεταφορικὸν μέσον ἐκτὸς τοῦ ὄνου. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ἀντικείμενον εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα τῆς ἱσταμένης μορφῆς θὰ ἦτο ἀναγκαίως ἀνάλογον μὲ τὴν λοιπὴν παράστασιν, εἰς τὴν ὑψωμένην δὲ δεξιὰν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἐκράτει μαστίγιον.

Ἀλλὰ ἡ ἄλλη δυνατὴ ἐκδοχή, ὅτι δηλ. πρόκειται περὶ μυθολογικῆς παραστάσεως, εἶναι νομίζω ἡ πιθανωτέρα.

Πρῶτον μὲν διότι ὁ μακρὸς χιτών, τὸν ὁποῖον ἀσφαλῶς φορεῖ ἡ ἱσταμένη μορφή, χαρακτηριστικὸς διὰ τοὺς ἡνιόχους, ἐὰν πράγματι πρόκειται περὶ ἀνδρικῆς μορφῆς, ἐλάχιστα συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἐκδοχῆς αὐτοῦ, ὡς χωρικοῦ, ὁδηγοῦ ἡμιόνων. Εἰς παραδείγματα τοὐλάχιστον, τὰ ὁποῖα εἶναι γνωστὰ ἐξ ἄλλης μὲν προελεύσεως, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς περίπου ἐποχῆς, ὁ ὁδηγὸς εἰς παρομοίας περιπτώσεις φορεῖ πάντοτε πολὺ βραχὺν χιτῶνα καὶ πῖλον κωνικὸν ἢ εἶναι γυμνός [1].

Ἐκτὸς τούτου ὁ ἡμίονος, ὅπως καὶ ὁ ὄνος, μυθολογικῶς συνδεόμενοι μὲ τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου [2] καὶ ἐν γένει ὡς διονυσιακὰ ζῷα θεωρούμενα [3], εἰς παραστάσεις ἐπὶ ἀγγείων ἀπαντοῦν σχεδὸν πάντοτε [4] ἐν συνδυασμῷ μετ᾽ αὐτοῦ ἢ τῆς ἀκολουθίας του.

Τοιαῦται παραστάσεις εἶναι πολυάριθμοι ἀπὸ τοῦ ἕκτου ἤδη αἰῶνος· συνηθέστατα [5] δὲ εἰς αὐτὰς μία μορφὴ κάθεται ἐπὶ τοῦ ζῴου, ὅπως νομίζω πιθανόν, ὅτι συμβαίνει καὶ εἰς τὴν ἰδικήν μας [6].

Τοιουτοτρόπως ἔχομεν συχνότατα Διόνυσον ἢ Σιληνὸν ἐπὶ ὄνου ἢ ἡμιόνου, ἀκολουθουμένους ὑπὸ μιᾶς ἢ περισσοτέρων μορφῶν ἀναλόγως τοῦ χώρου τοῦ ἀγγείου [7]. Ἐπίσης Μαινάδας, ἀλλὰ μόνον εἰς μελανόμορφα ἀγγεῖα [8] καὶ εἰς δακτυλιολίθους ρωμαϊκῶν χρόνων [9] ἐν μέσῳ ἄλλων Μαινάδων ἢ σατύρων. Εἰς τὰς τοιαύτας παραστά-

1 Πρ. Κύλιξ ἀπὸ τὴν Κάτω Ἰταλίαν εἰς τὴν Βολωνίαν. Scavi de la Cert. πίν. LIII. 13=Hartwig ἐν. ἀν. σ. 565. Πήλινον ἀγαλμάτιον εἰς Βερολῖνον ἀπὸ τὴν Τανάγραν: χωρικὸς ἢ πλανόδιος ἔμπορος ὄπισθεν ὄνου φορτωμένου. Winter Typen Katalog II. σ. 452. 2 = Köster Die griech. Terrakoten Πιν. 102. σ. 90.

Ἐπίσης πολλὰ ὅμοια ἀπὸ τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ Κάτω Ἰταλίαν. Winter ἔν. ἀν. 5. 6. 8.

2 Πρ. Stephani Compte rendu 1863. σελ. 230. Εἰς τὰς παραστάσεις τοῦ Διονύσου καὶ τῆς ἀκολουθίας του, ὁ ὄνος καὶ ὁ ἡμίονος ἐναλλάσσονται καὶ ἐνίοτε ἡ διάκρισις εἶναι δυσχερής.

3 Πβλ. Οἰκονόμος Α. Ε. 1924 σ. 27 καὶ Ath. Mitt. LI 1926 76.

4 Ἐξαίρεσις εἶναι ἡ κύλιξ τῆς Βολωνίας, περὶ τῆς ὁποίας ἔγινε λόγος ἀνωτέρω· εἰς αὐτὴν δύο ἡμίονοι ἄνευ φορτίου ὁδηγοῦνται ὑπὸ ἀνδρικῆς μορφῆς.

5 Πβλ. Stephani ἔν. ἀν. Roscher Lex. IV. σ. 463 ἑ. κ. Hartwig ἔν. ἀν. σ. 566. Βερολῖνον ἀρ. 2334

6 Ὑπάρχει καὶ παράστασις ἐπὶ ἀναγλύφου μὲ Πᾶνα ἐπὶ ὄνου, ἀλλὰ εἰς πολὺ νεωτέραν ἐποχὴν (Stephani ἔν. ἀν. σ. 241).

7 Εἰς ἐρυθρόμορφον κύλικα τοῦ Βρετταν. Μουσείου ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς ἀπεικονίζεται Διόνυσος ἐπὶ ἡμιόνου μεταξὺ δύο Σατύρων καὶ εἰς τὴν ἄλλην Σιληνὸς ἐπὶ ἡμιόνου Cat. Vas. III E 102. Εἰς ἄλλην κύλικα μελανόμορφον ἰδιωτικῆς συλλογῆς. Διόνυσος ἐπὶ ἡμιόνου Darligton Coll Πίν. V ἀριθ. 127.

8 Stephani ἔν. ἀν. σ. 238. Roscher ἐνθ. ἀν. Εἰς μελανόμορφα ἀγγεῖα Βερολίνου (1733. 1990) μαινὰς ἐπὶ ἡμιόνου μεταξὺ μαινάδων καὶ Σιληνοῦ.

9 Μαινὰς μὲ θύρσον ἐπὶ ὄνου καὶ Σιληνός. S. Reinach Pierres Gravées pl. 43, 91[4].

σεις τὰ ἡνία κρατεῖ συνήθως προηγούμενος σάτυρος ἢ σατυρίσκος· ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ παραδείγματα, εἰς τὰ ὁποῖα κρατεῖ αὐτὰ ἡ καθημένη μορφή [1].

Ἐπίσης συνηθέστατα ἀπεικονίζεται ἐπὶ ἀγγείων ὁ γνωστὸς μῦθος τῆς ἐπανόδου τοῦ Ἡφαίστου εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπὶ ἡμιόνου (καὶ ἐνίοτε ἐπὶ ὄνου) τῇ μεσολαβήσει τοῦ Διονύσου [2]. Εἰς τὰς τοιαύτας παραστάσεις, ὁ Ἥφαιστος ἄλλοτε κάθεται μόνος ἐπὶ τοῦ ἡμιόνου καὶ ἀκολουθοῦν ὁ Διόνυσος καὶ εἷς ἢ περισσότεροι σάτυροι [3] ἢ μαινάδες [4], ἄλλοτε ὁ Ἥφαιστος καὶ ὁ Διόνυσος κάθηνται μαζὶ ἐπὶ τοῦ ἡμιόνου καὶ προηγοῦνται σατυρίσκος καὶ σάτυρος παίζων αὐλὸν καὶ χορεύων [5].

Ἐνίοτε τὸ θέμα δύο μορφῶν καθημένων ἐπὶ ἡμιόνου ἢ ὄνου ἔχομεν εἰς παράστασιν Διονύσου καὶ Ἀριάδνης καὶ εἰς κορινθιακὰ ἀγγεῖα καὶ εἰς ἐρυθρόμορφον οἰνοχόην τῆς Πετρουπόλεως [6]. Πρὸ αὐτῶν προηγεῖται σάτυρος.

Ἐὰν εἰς τὴν ἰδικήν μας παράστασιν ἔχομεν ἓν ἢ δύο πρόσωπα εἶναι βεβαίως ἄγνωστον, ἀλλὰ πιθανωτέρα θὰ ἦτο νομίζω, ἡ ὑπόθεσις, ὅτι πρόκειται περὶ μιᾶς μορφῆς καὶ μάλιστα καθημένης μὲ τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἡμιόνου· τοιουτοτρόπως δὲ δικαιολογεῖται εὐκολώτερον καὶ ἡ ἄνωθεν τῆς οὐρᾶς λοξὴ γραμμὴ ὡς θύρσος ἢ σκῆπτρον, τὸ ὁποῖον κρατεῖ ἡ καθημένη μορφή, καθὼς καὶ ἡ ἐπέκτασις τοῦ σχεδίου ἄνωθεν τοῦ τραχήλου τοῦ ζῴου.

Ἀκριβῶς δὲ τὸ θέμα αὐτὸ φαίνεται, ὅτι ὑπῆρξεν ἰδιαιτέρως ἀγαπητὸν καὶ δυνάμεθα νὰ τὸ παρακολουθήσωμεν ὄχι μόνον εἰς ἀγγεῖα, [7] ἀλλὰ καὶ εἰς πήλινα ἀνάγλυφα [8], νομίσματα [9], δακτυλιολίθους [10] καὶ πλαστικὰ ἔργα [11] ἀπὸ τὸν πέμπτον αἰῶνα μέχρι τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων.

Ἐπὶ ἡμιόνου ἀπεικονίζεται ἐνίοτε καὶ ἡ Σελήνη [12]· εἰς τὴν ἰδικήν μας δὲ παράστασιν θὰ συνεπληροῦντο μὲ τὴν τοιαύτην ἐκδοχὴν πιθανῶς αἱ ἄνωθεν τοῦ τραχήλου τοῦ ἡμιόνου γραμμαὶ ὡς τὸ περίγραμμα τοῦ ἀνεμιζομένου πέπλου, τὸν ὁποῖον συνήθως φορεῖ ἡ Σελήνη. Ἀλλὰ ἡ ὄπισθεν μορφὴ δυσκόλως δύναται νὰ ταυτισθῇ πρὸς τὰς μυθολογικῶς μετὰ τῆς Σελήνης συνδεομένας μορφὰς, Ἐνδυμίωνα [13], Ὕπνον ἢ Πᾶνα [14].

1 Furtw. Reich. Taf. 7.

2 Stephani ἔ. ἀν. σ. 237. Roscher Lex. 1² σ. 2053 κ. ἑ.

3 Πβλ. Stephani ἔν ἀν. Πίν. 1. Furtw. Reich. Ἡ ἀρχαιοτέρα ἀπεικόνισις σῴζεται εἰς τὸν κρατῆρα τοῦ Κλιτία καὶ Ἐργοτίμου (Furtw. Reichh. Πίν. 12) Ἐπίσης καὶ εἰς ἐρυθρόμορφον ἀττικὸν κρατῆρα τοῦ Μονάχου (ἔν. ἀν. Πίν. 7), Πβλ. καὶ Πίν. 29 καὶ κείμ. σ. 138.

4 De Witte. Cab. Durand ἀρ. 123 πβλ. Stephani ἔν. ἀν. σ. 132.

5 Κρατὴρ ἀπὸ Κάτω Ἰταλίαν εἰς Πετρούπολιν. Furt Reich Taf. 120,2.

6 Ἔνθ. ἀνωτ. Πίν. 120,1.

7 Κρατὴρ ἀπὸ τὴν Κάτω Ἰταλίαν τῶν μέσων τοῦ 4ου αἰῶνος. Ὁ Διόνυσος εἶναι ἐξηπλωμένος ἐπὶ ὄνου καὶ κρατεῖ θύρσον· πρὸ αὐτοῦ Σάτυρος ἀγένειος. (Hope Coll Pl. 35. 262). Πβλ. καὶ Βρετ. Μουσ. Cat. Vas. E. 529.

8 Ἀνάγλυφον πήλινον τοῦ Μουσείου Βερολίνου ἀπὸ τὴν Τανάγραν τοῦ 460 περίπου ἀριθ. 2745. Πιθανῶς ἀδημοσίευτον.

9 Νομίσματα τῆς Μένδης (Πβλ. Babebon Traité Πίν. LI.).

10 Δακτυλιόλιθος Βερολίνου ὑστέρων Ἑλληνικῶν χρόνων. Berlin. Geschnitt. St. Furtwängler. 6841. Πβλ. καὶ 6840. Ἐπίσης δακτυλιόλιθος Ρωμαϊκῶν χρόνων εἰς Πετρούπολιν.

11 Διόνυσος ἢ Σιληνὸς ἰδιωτικῆς συλλογῆς εἰς Ἀγγλίαν. Clarac 1610 Reinach Repertoire Stat. σ. 391 Πβλ. καὶ Stephani ἔν ἀν. σ.231. Πβλ. καὶ Reinach. ἔ. α. II¹ 147.3.4.

12 Πβλ. Roscher M. L. II² σ. 3140 εἰκ. 13 τοῦ αὐτοῦ. Selen σελ. 40 κ. ἑ. Πίν. IV, 1 καὶ V. 2 Paulys R. E. 2. II. σελ 1138. Καθὼς δὲ ἀναφέρει ὁ Παυσανίας εἰς τὴν βάσιν τοῦ Διὸς τοῦ Φειδίου εἰς τὴν Ὀλυμπίαν (5 11. 8), ἀπεικονίζετο ἡ Σελήνη ἐπὶ ἡμιόνου. Γυναικεία μορφὴ ἐπὶ ἡμιόνου ἑρμηνευομένη ὡς Ἑλένη μὲ πέπλον ἐπίσης ἀπεικονίζεται καὶ εἰς τὸ Ἡρῷον τοῦ Gjölbaschi (Benndorf σ. 124. πίν. 13).

13 Πβλ. Ann. d. Inst. 1878 Πίν. G. σ. 42 κ. ἑ.

14 Σχέσεις τοῦ Πανὸς μὲ τὴν Σελήνην πιθανώτατα εἶναι νεώτεραι τοῦ ἀγγείου μας. (Roscher M. L. III. 1465).

20 2 29

Ἐπίσης τὸ ἐπίμηκες ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον κρατεῖ ἡ μορφή, ἕνεκα τῆς θέσεώς του δὲν δύναται νὰ δικαιολογηθῇ ὡς δᾴς.

Νομίζω λοιπὸν πιθανώτερον, ὅτι πρόκειται μᾶλλον περὶ παραστάσεως σχετικῆς μὲ τὸν κύκλον τοῦ Διονύσου. Ἐὰν δὲ ἡ ὑπόθεσις αὕτη τῆς συμπληρώσεως τῆς παραστάσεως ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν πραγματικότητα, τότε ἡ ἱσταμένη μορφὴ θὰ πρέπει νὰ εἶναι σχετική· ἤτοι: Σάτυρος, Μαινάς ἢ Διόνυσος (ἐὰν πρόκειται περὶ τοῦ μύθου τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Ἡφαίστου). Καίτοι ὅμως, καθὼς φαίνεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω, εἰς τὰς διονυσιακοῦ περιεχομένου ὁμοίας παραστάσεις ἡ συνηθεστέρα παρὰ τὸν ἡμίονον μορφὴ εἶναι σάτυρος, εἰς τὴν ἰδικὴν μας θὰ ἦτο δύσκολον νὰ δεχθῶμεν ὅτι πρόκειται περὶ σατύρου, διότι παρέστησε μὲν τοὺς σατύρους ἡ Τέχνη μὲ νεανικὴν μορφὴν ἤδη ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ πέμπτου αἰῶνος, ἀλλὰ γυμνοὺς ἢ τὸ πολὺ μὲ ἱμάτιον. Ὥστε πιθανώτερον θὰ ἦτο νὰ ἐκλάβωμεν τὴν μορφὴν ὡς Διόνυσον ἢ μαινάδα, ὁπότε ὁ μακρὸς χιτὼν δὲν παρέχει δυσκολίας [1]. Δυστυχῶς τὸ ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον κρατεῖ ἡ μορφή, καὶ μὲ τὴν ἐκδοχὴν αὐτῆς ὡς Διονύσου ἢ Μαινάδος δὲν ἑρμηνεύεται κατὰ τρόπον πιθανόν. Ἴσως κατέστησεν αὐτὸ ἀσαφὲς ὄχι μόνον ἡ φθορά, ἀλλὰ καὶ ἡ προσπάθεια τοῦ τεχνίτου νὰ παραστήσῃ αὐτὸ προοπτικῶς.

Πάντως μία πολὺ μικρὰ πιθανότης ὅτι δυνατὸν νὰ πρόκειται περὶ κιθάρας δὲν ἔρχεται εἰς ἀντίφασιν πρὸς τὴν προτεινομένην ἑρμηνείαν τῆς παραστάσεως, διότι ἡ κιθάρα χρησιμοποιεῖται ὡς σύμβολον καὶ ὑπὸ τοῦ Διονύσου καὶ ὑπὸ τῶν Μαινάδων [2].

Εἰρήνη Α. Βαρούχα.

1 Περὶ τῆς ἐνδυμασίας τοῦ Διονύσου μὲ χιτῶνα μακρὸν πβλ. Roscher ἔν. ἀν. 1 σ. 1107. 1140. Παραστάσεις ὅμως τοῦ Διονύσου εἰς τὸν μύθον τοῦ Ἡφαίστου μὲ νεανικὴν μορφὴν δὲν εἶναι γνωσταί.

2 Κιθάρα ὡς σύμβολον μαινάδων ἀπὸ τοῦ πέμπτου αἰῶνος. Πβλ. Roscher II². σ. 2269. Ἐπίσης εἰς κρατῆρα μαρμάρινον Λούβρου μαινὰς μὲ κιθάραν. Πβλ. Hauser. Neuattische Reliefs σ. 28.

Η ΑΡΧΑΙΑ ΟΧΥΡΩΣΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΣΚΥΡΟΥ

υπο ΜΙΧΑΗΛ ΔΕΦΝΕΡ

Ἡ νῆσος Σκῦρος μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος ἦτο σχεδὸν ἄγνωστος, ἵνα μὴ εἴπω «ἐντελῶς ἄγνωστος». Διότι ὅσα τὴν Σκῦρον ἀφορῶντα ξένοι περιηγηταὶ ἔγραψαν ἀπὸ τοῦ 15ου αἰῶνος μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 19ου εἰς τὰ περὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους συγγράμματά των, περιέχουν πλείστας παρεξηγήσεις καὶ παραμορφώσεις τοπωνυμιῶν καὶ προδίδουν πλήρη ἄγνοιαν τῆς νήσου ἀπὸ ἱστορικῆς, γεωγραφικῆς καὶ ἀρχαιολογικῆς ἀπόψεως. Τοῦτο ἐνόησα, ὅταν μετὰ τὰς περιοδείας καὶ ἐρεύνας, ἃς ἐνήργησα κατά τε τὴν ἐν Σκύρῳ ἑξάμηνον ἀναγκαστικὴν διαμονήν μου (Νοεμβρ. 1917—Μαΐου 1918) καὶ μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1919 τεσσαρακονθήμερον ἐκεῖ διαμονήν, μου, ἐσταχυολόγησα ἐκ τῶν ἄνω συγγραμμάτων τὰ περὶ Σκύρου διαλαμβάνοντα κεφάλαια.

Ἀναφέρω μόνον σφάλματά τινα χονδροειδῆ, ἅτινα ἀπαντῶσιν εἰς χάρτας καὶ συγγράμματα τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Ὁ Ἄγγλος πλοίαρχος Thomas Graves, ὅστις συνέταξε τὸν χάρτην τῆς Σκύρου τοῦ Ἀγγλικοῦ Ναυαρχείου (ἔκδοσις α΄, 1848), προσήγγισε μίαν ἡμέραν διὰ πρώτην φορὰν μὲ τὸ πλοῖόν του εἰς τὴν Καλαμίτσαν (Porto San Giorgio, Gran Spiaggia, Grande Plage), τὸν μεγαλείτερον κόλπον εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Σκύρου. Ὁ κόλπος οὗτος εἶνε πολὺ βαθύς, ἔχει δὲ εἰς τὴν εἴσοδόν του, μεταξὺ τῆς νήσου ***Μπαλάξας*** ἀριστερᾷ καὶ τῶν νησίδων ***Διαβατῶν*** δεξιᾷ, βάθος 100-110 μέτρων. Ὁ Graves ἀσφαλῶς θὰ ἔλαβε Σκύριον πλοηγόν, ὅστις τὸ πλοῖον ἔφερε πρὸς τὸν δεξιὸν μυχὸν τοῦ κόλπου. Ὅταν ἔφθασεν εἰς κατάλληλον πρὸς ἀγκυροβολίαν βάθος, θὰ ἀνεφώνησεν ὁ Σκύριος· «***ἀράζω!***». Ἐκ παρεξηγήσεως ὁ Graves ἐβάπτισε τὸν δεξιὸν ὅρμον τῆς Καλαμίτσας *Arazo Road*. Ἐπὶ τοῦ ἀγγλικοῦ χάρτου βασισθεὶς καὶ ὁ καθηγητὴς Philippson εἰς τὰ Beiträge zur Kenntnis der griech. Inselwelt, Gotha 1891, ἀνέγραψεν εἰς τὸν χάρτην τῆς Σκύρου Arazo Bucht καὶ μόνον ἐν τῷ κειμένῳ (σελ. 114) προσέθηκεν ἐρωτηματικόν.—Ὁ Graves τὰς περὶ τὴν Σκῦρον νήσους Σκυροπούλα, Ρήνεια, Μπαλάξα, Διαβατές, Πλατειὰ καὶ Σαρακήνικο ἀναγράφει Skyropulon, Erinia, Valaxa, Diavati, Plati, Sarakino, καὶ ὁ καθηγητὴς Philippson τὸν ἀκολουθεῖ, μόνον τὸ Platy γράφει μὲ y. Ἀκολουθεῖ ὅμως τὸν Graves καὶ ὁ γυμνασιάρχης Δημ. Παπαγεωργίου, γέννημα καὶ θρέμμα τῆς Σκύρου, καὶ ἀναγράφει εἰς τὸν χάρτην τῆς *Ἱστορίας τῆς Σκύρου*, Πάτραι 1909, ἐσφαλμένως ***Σκυρόπουλο*** καὶ ***Σαράκηνο.*** Ἡ νῆσος ***Κοτσλὲς*** εἰς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος τῆς Σκύρου, τὸ βόρειον ἀκρωτήριον ***Καρ-***

τσινούδι καὶ τὰ βορειότερον αὐτοῦ κείμενα νησάκια ***Ποδιὲς*** ἀναγράφονται εἰς τὸν ἀγγλικὸν χάρτην Kotsuli, Kartsimon, Podia.

Τὸ γελοιωδέστερον σφάλμα ὅμως εἶνε τὸ ἑξῆς: Βορειοανατολικῶς τοῦ βράχου, ἐφ' οὗ κεῖται ἡ πόλις τῆς Σκύρου, εἶνε ἡ θέσις ***Πουριὰ*** καὶ ἀνατολικῶς αὐτῆς τὸ νησύδριον ***Ἅγιος Ἑρμόλαος***. Πρὸς ἀνατολὰς δὲ τούτου ἐκτείνονται εἰς μακρὰν ἀπόστασιν μικρὰ νησάκια, σκόπελοι καὶ ὕφαλοι, ὀνομαζόμενοι ***Βρυκολακονήσια***. Ὠνομάσθησαν δὲ οὕτω, διότι, πανώλους ποτὲ ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐνσκηψάσης, οἱ Σκύριοι μετέφερον εἰς τοὺς ἐκεῖ βράχους τοὺς πανωλοβλήτους καὶ ἄφηναν αὐτοὺς νὰ ἀποθάνουν ἐκεῖ ἄταφοι καὶ νὰ γείνουν βρυκόλακες (Werwölfe, loups garous). Ὁ Graves εἰς τὴν πρώτην ἔκδοσιν τοῦ χάρτου τῆς Σκύρου (London 1848) ἀσφαλῶς θὰ ἀνέγραψε ***Prokolako — Rocks***, διότι εἰς τὴν περὶ Σκύρου ἀνακοίνωσίν του εἰς τὸ Journal of the Royal Geographical Society of London (Vol. XIX, 1849, pages 152—160) τοῦτο τὸ ὄνομα δίδει εἰς τὰ Βρυκολακονήσια. Εἰς τὴν β' ἔκδοσιν τοῦ χάρτου τοῦ Ἀγγλικοῦ Ναυαρχείου (London 1916) ὀρθῶς ὀνομάζονται Vrykolakonisia Rocks. Ἀλλὰ τὸ πρὸ τοῦ 1916 ἐκδοθὲν βιβλίον τοῦ καθηγητοῦ Philippson καὶ ἡ μελέτη τοῦ καθηγητοῦ C. Fredrich (Athenische Mitteilungen 1906) γνωρίζουν μόνον Prokolakkos - Klippen, τοπωνυμίαν οὐδεμίαν ἔχουσαν ἔννοιαν.

Πάμπολλα λάθη παλαιῶν καὶ νεωτέρων περιηγητῶν θὰ ἠδυνάμην ἀκόμη ν' ἀναφέρω, τὸ θεωρῶ ὅμως περιττόν, διότι ὁ 9ος τόμος τοῦ περιοδικοῦ «Λαογραφία», ὅστις πρὸ τριῶν ἤδη μηνῶν ἐξεδόθη, περιέχει τὸν παρ' ἐμοῦ συνταχθέντα κατάλογον ὅλων τῶν τοπωνυμιῶν τῆς νήσου Σκύρου, 437 τὸν ἀριθμόν, μετ' ἀκριβῶν περιγραφῶν. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τούτων καὶ τοῦ χάρτου τοῦ Graves δύναται νὰ χαραχθῇ χάρτης ἀκριβὴς καὶ λεπτομερὴς τῆς νήσου.

Κατὰ τὸ ἔτος 1904 ὁ Γερμανὸς καθηγητὴς C. Fredrich περιηγούμενος τὰς βορείους Σποράδας ἔμεινεν ἐν τῇ νήσῳ Σκύρῳ ἀπὸ 11—19 Ἰουλίου, κυρίως ὅμως εἰργάσθη μόνον 5—6 ἡμέρας, καθότι τὰς τελευταίας τρεῖς ἄκων ἐκάθητο εἰς τὸν μικρὸν λιμένα τῆς Λιναριᾶς, ἀναμένων τὴν ἔλευσιν καθυστερήσαντος ἀτμοπλοίου. Παρ' ὅλην τὴν βραχεῖαν ἐν Σκύρῳ διαμονήν του κατώρθωσε τὰ περὶ τὸν ἰσθμὸν τοῦ Καλλικρῆ μέρη νὰ ἐξετάσῃ καὶ μέχρι τοῦ βορείου ἀκρωτηρίου Μαρκέσι νὰ προχωρήσῃ, τὰς ἀρχαίας ἐν Σκύρῳ ἐπιγραφὰς ν' ἀντιγράψῃ καί, ὅπερ τὸ σπουδαιότερον, νὰ μελετήσῃ καὶ μετρήσῃ τὴν ἀρχαίαν ὀχύρωσιν τῆς πόλεως, ὀλίγα μέρη αὐτῆς νὰ φωτογραφήσῃ καὶ διάγραμμα αὐτῆς νὰ σχεδιάσῃ. (Πρβ. τὴν εἰς τὰς Athenische Mitteilungen, Bd XXXI, 1906 περὶ Σκύρου ἀξιόλογον αὐτοῦ μελέτην). Ἐντὸς τόσον ὀλίγων ἡμερῶν δὲν ἠδυνήθη βεβαίως ὁ Fredrich νὰ παρατηρήσῃ ὅλας τὰς λεπτομερείας τῆς ὀχυρώσεως, οὔτε εἰς τὸν νοῦν του ν' ἀποτυπώσῃ ζωντανὴν καὶ ἀλάθητον εἰκόνα αὐτῆς, οὔτε διὰ τῆς σκαπάνης νὰ λύσῃ ἀμφιβολίας. Ὅσον καλὴ καὶ ἂν εἶνε ἡ μελέτη αὐτοῦ, ὡς πρώτη μάλιστα περὶ τῆς ὀχυρώσεως τῆς Σκύρου, κατ' ἀνάγκην θὰ ἔχῃ καὶ ἐλλείψεις καὶ λάθη. Ἄλλως θὰ ἦτο περιττόν, ἀφοῦ κατὰ τὴν ἐξορίαν μου διηρχόμην καθ' ἑκάστην ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου τμήματος τῆς ὀχυρώσεως, νὰ μεταβῶ κατὰ τὸ 1919 ἐκ νέου εἰς Σκῦρον καὶ ἐργάτας νὰ μισθώσω πρὸς σκαφὴν καὶ καθαρισμὸν τῶν τειχῶν καὶ τῶν βράχων, καὶ 44 φωτογραφίας νὰ λάβω. Τοῦτο ὅμως εἶνε βέβαιον, ὅτι ὁ καθηγητὴς Fredrich περισσότερα παρετήρησεν ἀφ' ὅσα ὁ γράψας ἱστορίαν τῆς Σκύρου Σκύριος Δ. Παπαγεωργίου.

Ὁ Παπαγεωργίου ἐξέδωκεν ἐν ἔτει 1909 τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος του καὶ ἐπωφελήθη εὐρέως ἔκ τε τῆς μελέτης τοῦ Fredrich καὶ τῆς συγγραφῆς τοῦ Paul Graindor, histoire de l'île de Skyros jusqu' en 1538. Liège 1909, χωρὶς νὰ παραπέμψῃ οὐδ' ἅπαξ εἰς αὐτὰς ἐντὸς τοῦ κειμένου, ἀντέγραψε δὲ εἰς τὸ βιβλίον του καὶ τὸ διάγραμμα τῶν τειχῶν τῆς Σκύρου καὶ τὰς εἰκόνας τοῦ Fredrich καὶ τὰς ἀβλεψίας ἀκόμη καὶ τὰ σφάλματα αὐτοῦ.

Ὅτε τὴν ἑπομένην τῆς πρώτης εἰς Σκῦρον ἀφίξεώς μου μετὰ τοῦ φιλοξενοῦντός με κ. Β. Βιργιλίου ἀνηρχόμεθα τὴν Μεγάλην Στράταν τῆς μικρᾶς πόλεως, ὅπως εὕρωμεν δι' ἐμὲ κατοικίαν, παρετήρησα πρὸς τὰ δεξιὰ ἐν στενῷ ἀδιεξόδῳ δρομίσκῳ μεταξὺ οἰκιῶν ἀρχαῖα τείχη, τὰ ὁποῖα ὁ σύνοδός μου μοὶ ἐξήγησεν ὡς ἐρείπια τοῦ ***Πέργου,*** ὡς ὀνομάζουν οἱ κάτοικοι τὸν δυτικὸν πύργον τῆς ἀρχαίας ὀχυρώσεως. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀπεφάσισα νὰ ἐρευνήσω ταύτην. Ὅσα δὲ ἠδυνήθην νὰ ἐξετάσω καὶ νὰ ἐξακριβώσω κατὰ τὴν ἑξάμηνον διαμονήν μου καὶ ὅσας ἠδυνήθην ἐλλείψεις νὰ συμπληρώσω καὶ ἀμφιβολίας νὰ λύσω κατὰ τὴν δευτέραν ἐν ἔτει 1919 ἐκεῖ διαμονήν μου διὰ σκαφῶν, εἰς ἃς ἐχρησιμοποίουν Βούλγαρον αἰχμάλωτον, θὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα ἀκριβῶς καὶ θὰ ἀναπαραστήσω διὰ πολλῶν εἰκόνων μικρῶν καὶ μεγάλων.

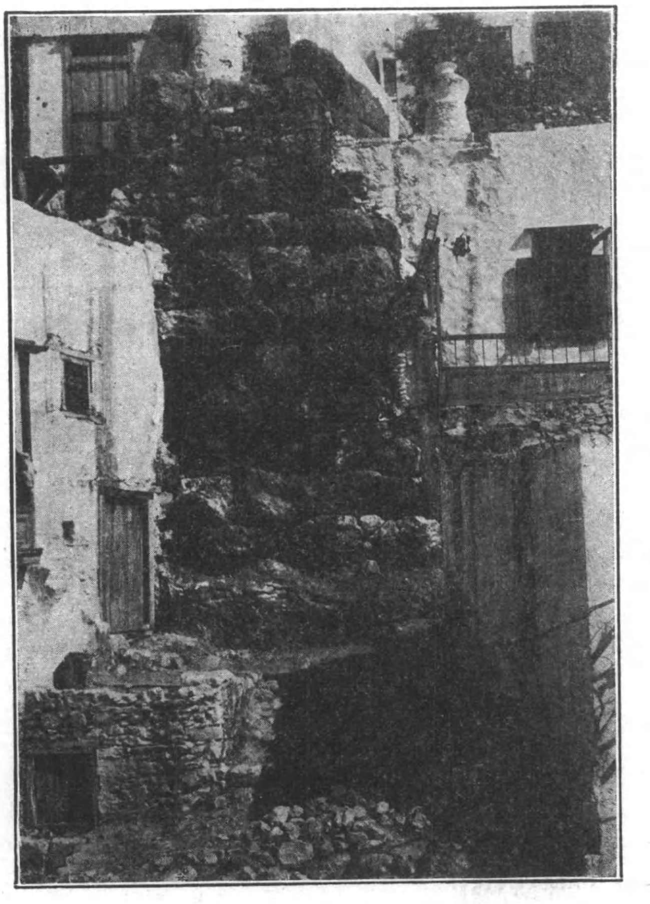

1: Τὸ πρὸς ΒΔ τεμάχιον τοῦ Πέργου.

Ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ πύργου, τοῦ λεγομένου ***Πέργου,*** θὰ ὁδηγήσω τὸν ἀναγνώστην πρὸς τὸν 200 περίπου μέτρα ἀπέχοντα βόρειον πύργον, τὸν οὐχὶ ἄνευ λόγου λεγόμενον ***Παλ̠ιόπυργον***. Ἀπὸ τούτου θὰ στραφῶμεν πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ θὰ παρακολουθήσωμεν τὰ τείχη μέχρι τοῦ βορειοανατολικοῦ πύργου(τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς) καὶ τοῦ νοτιοανατολικοῦ (τοῦ Ἁγίου Νικολάου), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐπὶ ἀναλημμάτων ἐκκοπέντων ἐκ τοῦ βράχου θὰ ἀναρριχηθῶμεν εἰς ὕψος 148 μέτρων μέχρι τοῦ τελευταίου σημείου, ὅπου νοτιοανατολικῶς ἀπολῆγον τὸ ἀρχαῖον τεῖχος συναντᾷ τὸν κατακόρυφον βράχον. Διὰ τῶν αὐτῶν ἀναλημμάτων τοῦ καταπεσόντος ἀρχαίου τείχους θὰ κατέλθωμεν πάλιν πρὸς τὸν νοτιοανατολικὸν πύργον καὶ ἐκεῖθεν διὰ κατωφεροῦς ἐν τῷ βράχῳ χαραχθείσης ἀτραποῦ μεταξὺ τειχῶν ἑκατέρωθεν αὐτῆς συγκατερχομένων θὰ καταλήξωμεν εἰς τοὺς δύο τετραγώνους πύργους, οἵτινες ἐπλευροφυλάκτουν τὴν πύλην τῆς ἀκτῆς. Ἐν τέλει δὲ θὰ ἀναπαραστήσω τὰ τείχη τῆς ἀκροπόλεως ἀπὸ ΝΝΑ μέχρι ΝΝΔ, πρὸς ἅτινα ἀνερριχήθην, μετὰ τοῦ φωτογράφου.

Ἄρχομαι ἤδη ἀπὸ τοῦ **Πέργου,** τοῦ δυτικοῦ πύργου. Ἐκ πρώτης ὄψεως τὰ μεταξὺ τῶν οἰκιῶν τείχη αὐτοῦ δὲν φαίνονται ἀνήκοντα εἰς στρογγύλον πύργον· ἐν τούτοις βλέπει τις ἀμέσως τὸ κυρτόκοιλον τῆς προσόψεως τῆς ἀριστερᾶς οἰκίας καὶ τῶν σειρῶν τῶν ὀγκολίθων μεταξὺ τῶν δύο οἰκιῶν. Εἰσῆλθον εἰς μίαν τῶν δύο οἰκιῶν, ὧν κάτοχοι εἶνε

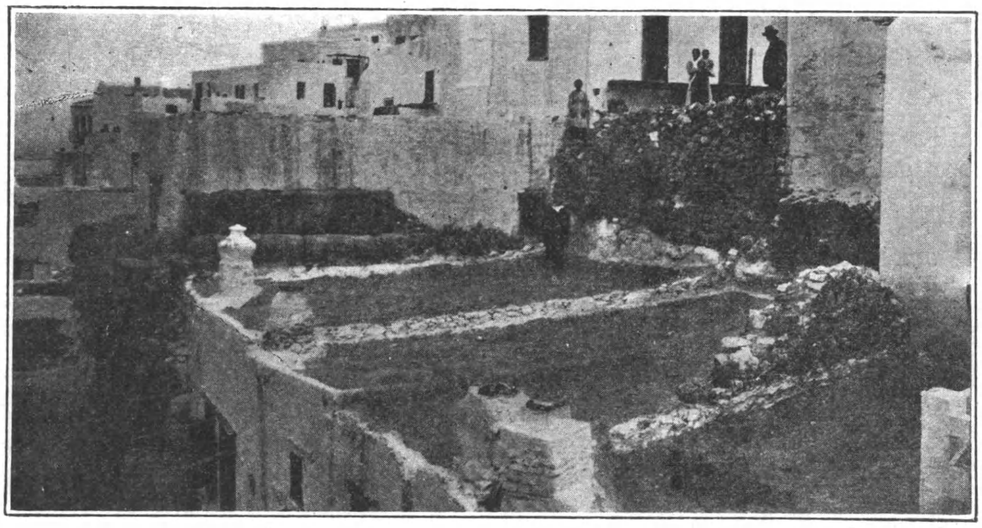

2: Τὸ ἀριστερὸν τεμάχιον πρὸς Β., τὸ δεξιὸν πρὸς ΒΑ.

δύο συγγενεῖς, ὀνομαζόμενοι Σταμάτιος Ι. Ὀρφανὸς καὶ Σταμάτιος Σταμ. Ὀρφανός, καὶ παρεκάλεσα νὰ μοὶ ὑποδείξουν, πόθεν θὰ δυνηθῶ νὰ ἴδω καλλίτερα τὰ σῳζόμενα τείχη τοῦ Πέργου. Μία γυνὴ διέταξε τότε τὸν υἱόν της, νὰ μὲ ὁδηγήσῃ εἰς τὸ δῶμα τοῦ Ἀντωνίου Κάψου. Ἀπὸ ἐκεῖ εἶδον: α) ἄνωθεν τοῦ μεταξὺ τῶν δύο οἰκιῶν τείχους

3: Τὸ αὐτὸ πρὸς Β τεμάχιον τοῦ Πέργου.

ἕτερον εὐθύ, σχηματίζον γωνίαν ἀμβλεῖαν πρὸς τοῦτο. β) τὸ εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς ***εἰκόνος 2*** μικρὸν τεμάχιον τείχους, ὡς καὶ ἕτερον τεῖχος ὑπερέχον τοῦ δώματος τοῦ Σταμ. Στ. Ὀρφανοῦ, ὄπισθεν τῆς ἰδιορρύθμου Σκυριανῆς καπνοδόχου (κολυπτέ)· γ) τεμάχιον τείχους ἐκ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ πύργου, ὀλίγον κυρτόκοιλον. Ἀπὸ τοῦ δώματος τοῦ Ἀ. Κάψου κατῆλθον ἔπειτα εἰς ἐκεῖνο τοῦ Σταμ. Στ. Ὀρφανοῦ καὶ ἐπείσθην, ὅτι τὸ μικρὸν πρὸς νότον μέρος τῆς εἰκόνος 2 κατ᾽ ἀμβλεῖαν γωνίαν ἐφάπτεται τῆς δεξιᾶς ἄκρας τοῦ τόξου τοῦ πύργου, ἔχον κατεύθυνσιν πρὸς ΝΑ, δηλαδὴ πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν μέρος τῆς Ἀκροπόλεως. Τὸ κατὰ τὴν διεύθυνσιν ταύτην ἀπὸ τοῦ Πέργου μέχρι τοῦ ἀπορρῶγος βράχου τῆς Ἀκροπόλεως ἀνερχόμενον τεῖχος εἶνε ἀδύνατον νὰ παρακολουθήσῃ τις, διότι τὸ μέρος ἐκεῖνο κατῳκεῖτο ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος. Καίτοι δὲ κατῆλθον εἰς ὑπόγεια τῶν κατὰ τὴν διεύθυνσιν ἐκείνην οἰκιῶν, οὐδὲν ὁρατὸν ἀνεκάλυψα λείψανον τοῦ τείχους, τὸ ὁποῖον πάντως θὰ εἶχε μεῖζον μῆκος τῶν ὑπὸ τοῦ Fredrich ὑπολογιζομένων 110 μέτρων. Ὁ Πέργος φαίνεται ὅτι εἶχεν ἐννέα (9) τοὐλάχιστον μέτρων ἐσωτερικὴν διάμετρον, τὸ δὲ μῆκος τῶν τειχῶν, ὅπερ συμπεραίνω ἐκ τῶν τριῶν εἰκόνων τῶν σῳζομένων τεμαχίων, θὰ ἦτο 35 ὡς ἔγγιστα μέτρων.

Ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Πέργου βεβαίως θὰ ὑπῆρχε καὶ πύλη, δι᾽ ἧς οἱ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς κάτοικοι κατήρχοντο πρὸς τὰς νοτίους καὶ νοτιοανατολικὰς συνοικίας τῆς πόλεως καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὰ νότια μέρη τῆς νήσου μεταξὺ τῶν δύο λιμένων, οἵτινες ἦσαν ἀνατολικῶς μὲν ὁ ***Μέγας Αἰγιαλὸς*** (νῦν Μεάλος) μετὰ τοῦ Ἀχιλλείου λιμένος, δυτικῶς δὲ τὸ ***Κρήσιον*** (νῦν Καλαμίτσα).

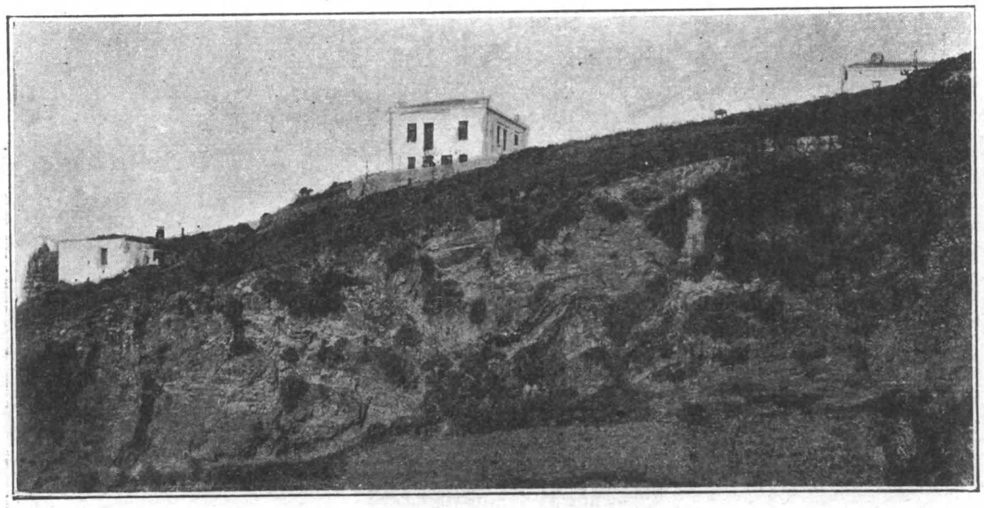

4: Δεξιᾷ: Τεμάχιον τείχους μεταξὺ Πέργου καὶ Παλαιοπύργου.

Ὅπως ἐξετάσω καὶ καθορίσω τὴν κατεύθυνσιν τοῦ τείχους ἀπὸ τοῦ Πέργου πρὸς τὸν βόρειον πύργον, τὸν λεγόμενον ***Παλαιόπυργον***, ἠρώτησα ὅλους τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ τῆς ἀνηφορικῆς Μεγάλης Στράτας οἰκιῶν, μήπως εἰς τὰ θεμέλια αὐτῶν φαίνωνται ἐντετειχισμένοι ὀγκόλιθοι τῆς ἀρχαίας ὀχυρώσεως, εἰς δέ τινα ὑπόγεια κατῆλθον ὁ ἴδιος. Τὰ ἀναζητούμενα τεκμήρια τοῦ τείχους εὗρον μόλις πέραν τῆς πόλεως ἀριστερᾷ καὶ χαμηλότερον τῆς ὑποτιθεμένης γραμμῆς, πλησιέστερον τοῦ Παλαιοπύργου παρὰ τοῦ Πέργου. Εἶνε δὲ ταῦτα δύο δόμοι 8+7=15 ὀγκολίθων ἀπο-

τελοῦντες μίαν σειρὰν καὶ ἔχοντες ὁλικὸν μῆκος μέτρων 8,70, τοποθετημένοι δὲ εἰς τὴν ἄκραν κατακορύφου βραχώδους ἐκτάσεως, εἰς τὸ βάθος τῆς ὁποίας διέρχεται ἀτραπός.

Θὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα ἀμέσως, τί ἀνεκάλυψα τὴν ἄλλην ἡμέραν μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Παλαιοπύργου.

Ἡ ἴση γραμμὴ μικροῦ ἀρχαίου τείχους εἰς τὸ χεῖλος κατακορύφου ***ἴσης*** βραχώδους ἐκτάσεως, ἀποκλίνουσα δὲ οὐκ ὀλίγον ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Παλαιόπυργον κατευθύνσεως, μοὶ ἐφάνη παράξενος καὶ ἀνεξήγητος. Διὰ τοῦτο, ἀφοῦ εἶδον καὶ ἐξήτασα καλῶς τὸν Παλαιόπυργον, κατῆλθον ἀπ᾽ αὐτοῦ εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Κηφισοῦ καὶ ἐβάδισα νοτιοδυτικῶς πρὸς μέρος, ἐξ οὗ ἐφαίνετο καὶ ὁ μεγάλος Πύργος καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ βράχου μετὰ τοῦ εἰς τὴν ἄνω ἄκραν αὐτοῦ μικροῦ τείχους. Τέλος ἐπλησίασα πρὸς τὸν βράχον, τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὁποίου τὸ χρῶμα ἐξ ἀποστάσεως μοὶ εἶχε φανῆ πλέον ἀνοικτόν, καὶ ἐπείσθην κατόπιν λεπτομεροῦς ἐξετάσεως, ὅτι τὸ κατακόρυφον τοῦ βράχου δὲν εἶνε φυσικόν, ἀλλ᾽ ἐπετεύχθη τεχνητῶς διὰ πελεκήσεως.

Τοῦτο οὐδεὶς τῶν ξένων, ἀλλ᾽ οὔτε καὶ τῶν ἐντοπίων οὐδέποτε εἶχε παρατηρήσει, ὥς μοι ἐβεβαίωσαν καὶ Σκύριοι ἰατροί, δικηγόροι καὶ διδάσκαλοι, οἵτινες ἐπίτηδες μετέβησαν κατόπιν ἐκεῖ. Τὸ ὕψος τοῦ πελεκητοῦ βράχου, ἀρκετὰ σημαντικόν, ἦτο ἀρχικῶς μεγαλείτερον, διότι τὸ κάτω μέρος αὐτοῦ κατὰ τοὺς τόσους αἰῶνας, οἵτινες παρῆλθον, ἐκαλύφθη διὰ χωμάτων καὶ λίθων ἐκ τῶν ἄνωθεν καταπεσόντων. Ἐπίτηδες ἐφωτογράφησα τὸν βράχον ἀπὸ τοῦ ἀνεμομύλου τοῦ Σταματίου Ἀλεξάνδρου, ὅπως καὶ διὰ τῆς εἰκόνος πιστοποιηθῇ τὸ ὀρθὸν τῆς παρατηρήσεώς μου.

Ἡ εἰκὼν παριστάνει ἀριστερᾷ τὸν Παλαιόπυργον, εἰς τὸ μέσον τὴν μεγάλην οἰκίαν τοῦ ἐκ τῶν προκρίτων κυρίου Μαυρίκη, δεξιᾷ δὲ τὸ μικρὸν τεῖχος. Παρατηρῶ δὲ πρὸς τούτοις, ὅτι, ἐὰν ἀπὸ τοῦ Πέργου πρὸς τὸν Παλαιόπυργον σύρητε ἴσην γραμμήν, τὸ μικρὸν ἀρχαῖον τεῖχος κεῖται 35—40 μέτρα ἀριστερᾷ ταύτης πρὸς δυσμάς. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι κατὰ τὴν ὀχύρωσιν τῆς Σκύρου θὰ ἠκολούθησαν ἴσην γραμμὴν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς πύργου πρὸς τὸν ἄλλον. Τὴν πρὸς δυσμὰς ἀπόκλισιν θὰ ἤρχισαν ἀμέσως ἀπὸ τοῦ Πέργου καὶ θὰ προὐχώρησαν βαθμηδὸν μέχρι τοῦ σημείου, ὅπου εἶνε ὁ ἀποκεκομμένος βράχος μετὰ τοῦ μικροῦ τείχους, ἀπὸ

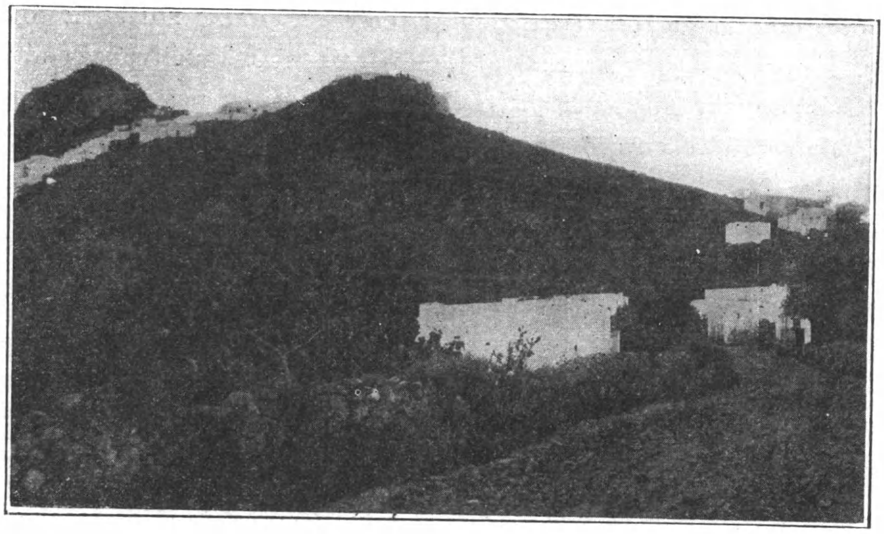

5: *Ὁ Παλαιόπυργος ἀπὸ τῆς παραλίας.*

ἐκεῖ δὲ ἡ ὀχύρωσις θὰ ἐκάμπτετο πρὸς ΒΑ., ὅπως καταλήξῃ εἰς τὸν πολὺ πρὸ τῆς κατοχῆς τῶν Ἀθηναίων ὑπάρχοντα Παλαιόπυργον.

Ἡ ἀπὸ τοῦ Πέργου πρὸς δυσμὰς ἀπόκλισις ἐγένετο βεβαίως, ὅπως μὴ μείνουν οἰκίαι πολλαὶ ἔξω τῆς ζώνης τῆς πόλεως, οὐχὶ δὲ ἐπὶ τῷ ἀποκλειστικῷ σκοπῷ χρησιμοποιήσεως τοῦ βράχου ἐκείνου χάριν ἐλαφροτέρας καὶ συνάμα ἀσφαλοῦς περιτειχίσεως. Ὑπῆρξεν ὅμως καὶ ἄλλος λόγος τῆς πρὸς δυσμὰς ἀποκλίσεως: ἡ ἀνάγκη πύλης, δι' ἧς νὰ ἐπικοινωνῇ ἡ ἄνω πόλις μετὰ τοῦ Κάμπου. Μόνον πρὸς δυσμὰς τοῦ Παλαιοπύργου ἠδύνατο νὰ γείνῃ πύλη. Ἐκεῖ εἶνε καὶ σήμερον ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀπὸ τοῦ Κάμπου καὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Κηφισοῦ εἰς τὴν ἄνω πόλιν. Ἡ μικρὰ 5η εἰκών, ἥτις ἐλήφθη ἀπὸ τῆς παραλίας (ἀπὸ ΒΑ πρὸς ΝΔ), παρέχει διὰ τῆς συγκρίσεως τοῦ ὕψους πύργου καὶ ἀκροπόλεως ἰδέαν τῆς στρατηγικῆς τοῦ βορείου πύργου σημασίας.

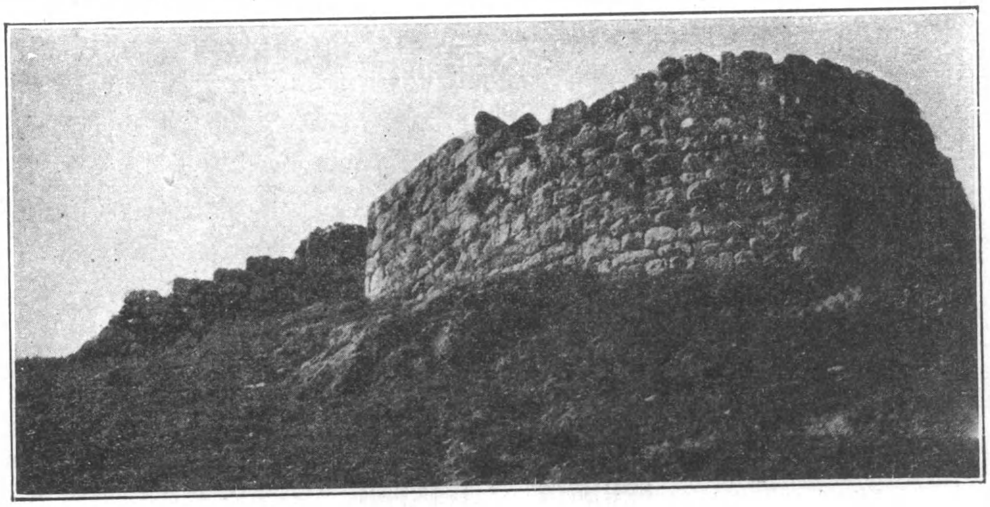

6: Ὁ Παλαιόπυργος.

Ὁ ἐπιβλητικὸς **Παλαιόπυργος**, ὅστις δεσπόζει τῆς βορειοδυτικῆς κοιλάδος τοῦ Κηφισοῦ μέχρι τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ, διαφέρει τῶν λοιπῶν πύργων οὐ μόνον κατὰ τὰς μεγαλειτέρας αὐτοῦ διαστάσεις, καθὸ ἔχων ἐξωτερικὴν περιφέρειαν 38 μέτρων καὶ μῆκος ἐσωτερικοῦ τόξου ἀπὸ δυσμῶν μέχρις ἀνατολῶν μέτρων 18, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς του. Πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ ὑποχωρήσεως τοῦ ἐπικλινοῦς ἐδάφους ἡ κάτω περιφέρεια τοῦ πύργου εἶνε πολὺ μεγαλειτέρα τῆς ἄνω, ἐξέχει δέ, διὰ τῆς σταφύλης ἐλεγχομένη, ἡ βάσις ἀπὸ τοῦ τελευταίου σῳζομένου δόμου (τοῦ 12ου) εἰς τὰ πλείονα σημεῖα πλέον τοῦ 1 μέτρου, διότι ἡ πρόσοψις ἑκάστου ἀνωτέρου δόμου ἐκτίσθη σχεδὸν 10 ἑκατοστὰ πρὸς τὰ ἔσω τοῦ κατωτέρου. Ὁ καθηγητὴς Fredrich λέγει ὅτι οἱ ὀγκόλιθοι τῶν χαμηλοτέρων δόμων εἶνε μικρότεροι τῶν ἀνωτέρων. Τοῦτο δέν μοι φαίνεται ὀρθόν, διότι παρετήρησα, ὅτι ὀγκόλιθοι ὀλιγώτερον ὑψηλοὶ ἐχρησιμοποιήθησαν ἐκεῖ, ὅπου οἱ κάτω καὶ οἱ ἄνω αὐτῶν ἦσαν ἐκτάκτως ὑψηλοί (χονδροί), τοῦτο δὲ ἐγίνετο χάριν ἰσοπεδώσεως τῶν δόμων. Δι' εἰσαγωγῆς μάλιστα στρογγύλης σιδηρᾶς ῥάβδου μεταξὺ ὀγκολίθων πολὺ διαφερόντων κατὰ τὸ ὕψος ἐβεβαιώθην, ὅτι κατὰ κανόνα οἱ χαμηλοὶ ἐκτίσθησαν οὕτως ὥστε τὰ δύο ἄκρα αὐτῶν νὰ εἶνε ἐγκάρσια πρὸς τὰς δύο προσόψεις τοῦ πύργου, τὰ δὲ μήκη αὐτῶν νὰ γεμίζουν ὅλον τὸ πάχος τοῦ τείχους, τοῦθ' ὅπερ λέγεται γερμανιστὶ im Bindersystem (δρομικῶς καὶ ἐγκαρσίως).

15 5 29

Τὸ σῳζόμενον ὕψος τοῦ Παλαιοπύργου ἀνέρχεται εἰς μέτρα 7,90. Ἰδέαν τοῦ ὄγκου τῶν λίθων μᾶς δίδει ὁ ἄνω λοξῶς πρὸς τὰ ἔξω κείμενος, ὅστις ἔχει μῆκος μ. 2,07, πλάτος μ. 0,95 καὶ πάχος (ὕψος) μ. 0,70.

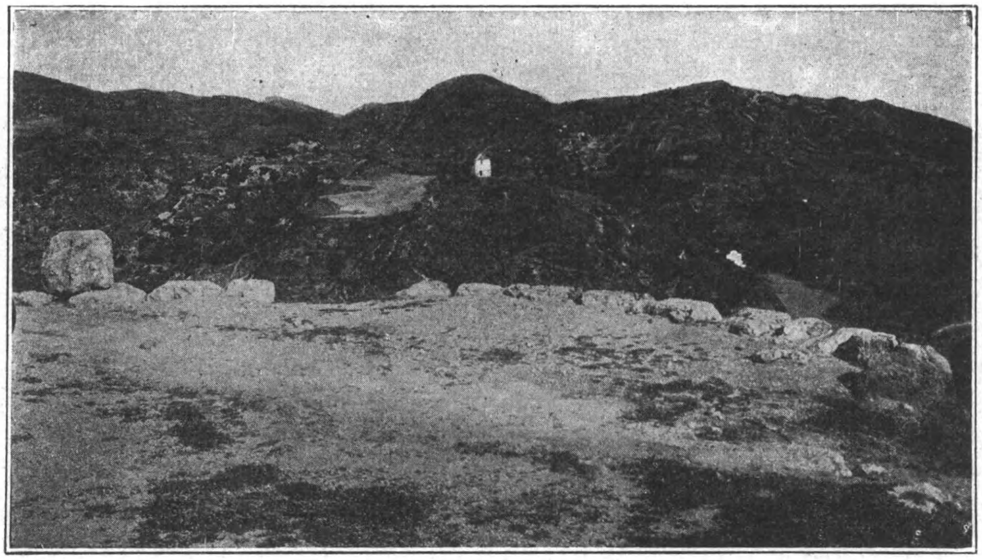

7: Τὸ ἐγκάρσιον τεῖχος τοῦ Παλαιοπύργου.

Ἐγκάρσιον τεῖχος μήκους μ. 13,80 καὶ πάχους μ. 0,70, ἀπέχον δὲ 5 μέτρα ἀπὸ τῆς βορείου ἄκρας χωρίζει εἰς δύο τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ πύργου, τὸ ὁποῖον εἶνε πλῆρες χωμάτων.

Κατὰ Μάϊον 1891 ὁ Dr Max Mayer, μέλος τῆς Γερμανικῆς Ἀρχαιολ. Σχολῆς, ἦλθεν εἰς τὴν Σκῦρον, ὅπως περιηγηθῇ τὸ βόρειον καὶ νότιον μέρος αὐτῆς. Κατὰ τὰ μέσα Ἰουλίου, περατώσας τὴν περιήγησιν, ἤρχισε δοκιμαστικὰς ἀνασκαφὰς εἰς τὸν Παλαιόπυργον. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἶχεν ἄδειαν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, τὸν ἠμπόδισαν αἱ ἀρχαὶ τῆς Σκύρου. Ἐζήτησεν ἔπειτα τηλεγραφικῶς τὴν ἄδειαν τοῦ Ὑπουργείου, ἀλλὰ δὲν ἐχορηγήθη, μεθ' ὃ ἀνεχώρησεν ἐκ Σκύρου τὴν 22αν Ἰουλίου.

Εἰς τὸν 15ον καὶ 17ον τόμον τοῦ Bulletin de Corresp. Hellén. (1891 καὶ 1893) ὡς καὶ εἰς τὴν Revue Archéol. τοῦ 1893 εὑρίσκονται ἀνακοινώσεις τοῦ Μ. Mayer περὶ τῶν εἰς τὴν νῆσον Σκῦρον καὶ ἰδίως εἰς τὸ νότιον μέρος αὐτῆς (τὸ Βουνὸ) ἀνακαλύψεών του: 12 πύργων, τειχῶν πελασγικῶν, ὁδῶν Κυκλωπείων κτλ. Ἀνήγγειλε δὲ εἰς τὰς ἄνω ἀνακοινώσεις τὴν προσεχῆ δημοσίευσιν τῶν ἀνακαλύψεών του μετὰ φωτογραφιῶν καὶ σχεδίων, ἀλλὰ δὲν ἐξέδωκε τίποτε. Ὀκτὼ πύργους εἶδα καὶ ἐφωτογράφησα καὶ ἐγώ, εἶνε δὲ πιθανὸν νὰ ὑπάρχωσιν εἰς τὸ νότιον ἥμισυ καὶ ἄλλοι, τοὺς ὁποίους δὲν εἶδα κατὰ τὴν ὀλιγοήμερον ἐκεῖ περιήγησιν.

Οἱ πύργοι οὗτοι, ὧν πολλοὶ ὑπάρχουσιν εἰς τὰς νήσους (ἐξ οὗ Inseltürme) εἶνε φ ρ υ κ τ ω ρ ί α ι (Feuertürme), πολὺ ἀρχαιότεραι τῆς θαλασσοκρατίας τῶν Ἀθηνῶν. Τ ο ι α ύ τ η φ ρ υ κ τ ω ρ ί α κ α τ ὰ τ ὴ ν π ε π ο ί θ η σ ί ν μ ο υ ἦ τ ο κ α ὶ ὁ Π α λ α ι ό π υ ρ γ ο ς. Ὑποθέτω, ὅτι ἐπὶ τοῦ ἐνδιαμέσου τείχους ἐστηρίζετο κλίμαξ διπλῆ λιθίνη πρὸς κάθοδον τῶν φρυκτωρῶν εἰς τὸ φυλακεῖον καὶ εἰς τὴν ἀποθήκην. Ἐκ τῶν φρυκτωριῶν, ἃς εἶδα, ὁ Παλαιόπυργος, λόγῳ τῆς κατόπιν χρησιμοποιήσεώς του, εἶνε ἡ ἀσυγκρίτως κάλλιον διατηρουμένη. Διὸ μετὰ τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐσκόπουν νὰ ζητήσω τὴν

ἄδειαν ἀνασκαφῆς τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ Παλαιοπύργου, ἀλλ᾽ οἱ Ἄγγλοι, οἵτινες ἐν τῷ μεταξὺ εἶχον ἱδρύσει ἀεροδρόμιον εἰς τὸν ὑπὸ τὸν Παλαιόπυργον κάμπον καὶ μ᾽ ἔβλεπον οὐ μακρὰν αὐτῶν περιφερόμενον καὶ μετροῦντα καὶ σκαλίζοντα, ἤρχισαν νὰ φοβῶνται, μήπως ἐπέλθῃ βλάβη εἰς τὴν ἀεροπορικήν των ἐγκατάστασιν, διὸ ἠναγκάσθην νὰ ἀπομακρυνθῶ τῆς Σκύρου, σταλεὶς εἰς τὴν Κρήτην. Δράττομαι ἐνταῦθα τῆς εὐκαιρίας νὰ συστήσω καὶ πάλιν εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ Παλαιοπύργου καὶ τοῦ νοτίου μέρους τῆς ἀκροπόλεως τῆς Σκύρου, ὅπου ἦτό ποτε τὸ ἀνάκτορον τοῦ Λυκομήδους.

Ἡ 6η εἰκὼν τοῦ Παλαιοπύργου παριστάνει καὶ τὸ σῳζόμενον μέρος τοῦ τείχους (μῆκος μ. 14.50, διεύθυνσις ΑΝΑ), τὸ ὁποῖον στηρίζεται ἐπὶ τοῦ Πύργου καὶ εἶνε ἄμεσος συνέχεια τῆς ὀχυρώσεως. Τὸ τεῖχος ὅμως τοῦτο δὲν ἐφάπτεται τοῦ ἀνατολικοῦ τόξου τοῦ πύργου κατ᾽ ὀξεῖαν γωνίαν, ὡς παριστάνει αὐτὸ τὸ σχέδιον τοῦ καθηγητοῦ Fredrich (σελ. 260), ἀλλὰ κατὰ γωνίαν κάπως ἀμβλεῖαν καὶ κλίνουσαν πρὸς ΑΝΑ. Ὄπισθεν τοῦ τείχους τούτου ὑπάρχει κρυφία εἴσοδος εἰς τὸ ὑπόγειον τοῦ πύργου. Ἡ πρὸς ταύτην ἄγουσα στοά, ἀρχομένη ἄνωθεν τοῦ ἁλωνίου τοῦ Ἀνδρέου Τσακαμῆ καὶ κεκομμένη ἐκ τοῦ μαλακοῦ πωρολίθου, εὑρέθη καὶ ἐκαθαρίσθη ἐν μέρει παρ᾽ ἐμοῦ, ὡς καὶ ἡ κεχωσμένη εἴσοδος διὰ τοῦ τείχους τοῦ πύργου. Ἤθελον νὰ καθαρίσω στοὰν καὶ εἴσοδον μέχρι τοῦ ἐδάφους, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην

Μετὰ τὸ ἐφαπτόμενον τεῖχος, τὸ ὁποῖον, ὅσον προχωρεῖ, παρουσιάζει λόγῳ τοῦ ἀνωμάλου καὶ ἐπικλινοῦς ἐδάφους ὁλονὲν μείζονα κατάπτωσιν τῶν ἀνωτέρων δόμων, παρατηροῦμεν διὰ τὸν αὐτὸν ἐδαφικὸν λόγον πλήρη τοῦ τείχους κατάπτωσιν εἰς μῆκος 55 περίπου μέτρων. Μετὰ τὸ χάσμα τοῦτο ἕπεται τὸ μεγαλείτερον καὶ κάλλιον διατηρούμενον μεταξὺ τοῦ Παλαιοπύργου καὶ τοῦ βορειανατολικοῦ πύργου τεῖχος, τὸ ὁποῖον παριστάνει ἡ *(εἰκ. 8)*.

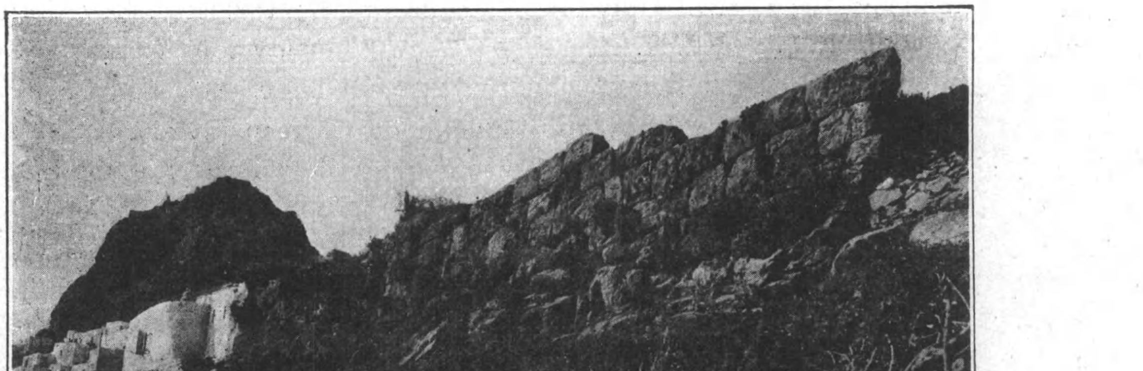

8: *Τὸ μεταξὺ τοῦ Παλαιοπύργου καὶ τοῦ βορειανατολικοῦ πύργου μέγα τεμάχιον τείχους.*

Τὸ τεῖχος τοῦτο ἐξακολουθεῖ καὶ ὄπισθεν τῆς οἰκίας, ἥτις παρουσιάζει τὰς ἀπεστρογγυλωμένας γωνίας, καὶ ἔχει μῆκος 40 μέτρων, ἀπ᾽ αὐτοῦ δὲ ἀρχίζει ἡ ὀχύρωσις ἐπὶ 125 περίπου μέτρα νὰ ἔχῃ κατεύθυνσιν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον. Ἐντὸς τῆς μεγάλης ταύτης γραμμῆς δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν κατεύθυνσιν ταύτην, διότι μικρὰ

τεμάχια τείχους καὶ μερικοὶ δόμοι ἢ καὶ ὀγκόλιθοι κεῖνται ἀκόμη εἰς τὴν θέσιν των (in situ), εἰς διάφορα δὲ σημεῖα φαίνεται ὁ διὰ τὴν τοποθέτησιν ἰσοπεδωμένος βράχος. Ἑκατοντάδες καταπεσόντων ὀγκολίθων καὶ τεμαχίων αὐτῶν κεῖνται κατωτέρω τῆς γραμμῆς εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ χάνδακας, ἐφ᾽ ὅσον δὲν εἶνε ἐντετειχισμένοι εἰς τὰς οἰκίας τὰς πλησίον τοῦ ἀρχαίου τείχους καὶ εἰς παραλιακάς. Πολὺ δὲ συνετέλεσεν εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς ἀνατολικῆς ὑπὸ τὸν βράχον τῆς ἀκροπόλεως πλευρᾶς τοῦ τείχους τὸ περιστατικόν, ὅτι τοῦτο ἠκολούθει τὰς κάμψεις, ἀνωφερείας καὶ κατωφερείας τῆς κλιτύος, ἐφ᾽ ἧς ἀνηγέρθη. Ἐν γένει ἔδαφος δυσχερέστερον καὶ ἀκαταλληλότερον πρὸς ὀχύρωσιν δὲν δύναταί τις νὰ φαντασθῇ.

Ἐπὶ πλέον τὸ τεῖχος συνίστατο ἐκεῖ ἐκ μιᾶς καὶ μόνης κατὰ μῆκος σειρᾶς ὀγκολίθων καὶ εἶχε ὁλικὸν πάχος μόλις 65—75 ἑκατοστῶν, ἡ δὲ ὄπισθεν αὐτοῦ κατωφέρεια ἦτο ἰσοπεδωμένη διὰ μικρῶν καὶ μεγαλειτέρων λίθων καὶ χωμάτων, ἐπὶ δὲ τῶν γεμισμάτων τούτων ἦτο ὁ διὰ τὴν συγκοινωνίαν τῶν φρουρῶν καὶ τῶν κατοίκων δρόμος. Οἱ τοῦ δρόμου τούτου ὑπερέχοντες δόμοι κατεκρημνίζοντο βεβαίως πρῶτοι. Οὐχὶ τόσον ἐχθρικαὶ ἐπιθέσεις καὶ πολιορκίαι θὰ προεκάλεσαν τὴν πτῶσιν αὐτῶν, ὅσον οἱ κατὰ ραγδαίας βροχὰς ἀπὸ τοῦ βράχου τῆς ἀκροπόλεως μετὰ τῶν ὑδάτων κατερχόμενοι ὄγκοι χωμάτων καὶ λίθων, οἵτινες ὄπισθεν τοῦ τείχους συνεσωρεύοντο. Καὶ τεμάχια βράχων θὰ κατέπεσαν ἐνίοτε καὶ θὰ ἐκρήμνισαν μέρος τοῦ τείχους. Ὁ ἴδιος εἶδον κατὰ Φεβρουάριον 1918 ἀπὸ τοῦ παραθύρου μου νὰ κατακρημνίζωνται δύο ὀγκόλιθοι καὶ μετὰ τῶν ὑδάτων νὰ κατακυλίωνται ἐντὸς χάνδακος πρὸς τὴν παραλίαν.

9: Τεμάχιον τείχους κάτωθεν τῆς Ἐκκλησίας Ἁγίου Κωνσταντίνου.

Ἡ εἰκὼν αὐτή, ἥτις παριστάνει τὸ δεύτερον ὁπωσδήποτε ἀξιοσημείωτον τεμάχιον τοῦ τείχους κάτωθεν τῆς μικρᾶς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου, καί τινες ἐπό-

μεναι εἰκόνες καταδεικνύουσι τὸ ἀέναον ἔργον τῆς ὑπὸ τῶν στοιχείων τῆς φύσεως καταστροφῆς, ἣν πολλάκις ὑπεβοήθουν καὶ οἱ ἄνθρωποι.

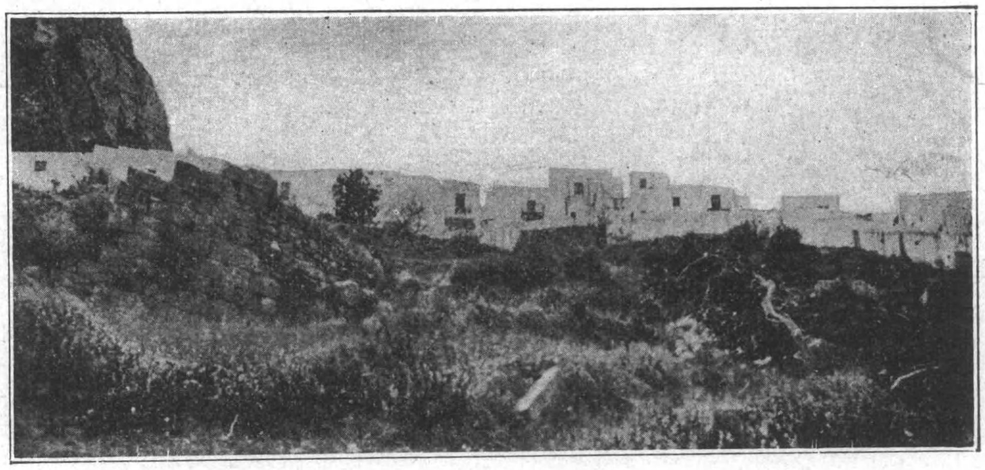

10: Δεξιᾷ μικρὸν τεῖχος ἔχον μικρὰν πρὸς ΝΑ ἀπόκλισιν, ἀριστερᾷ μεγαλείτερον τεῖχος ἔχον μεγαλειτέραν πρὸς ΝΑ ἀπόκλισιν.

Κατὰ τὴν περαιτέρω πρὸς τὸν βορειοανατολικὸν πύργον πορείαν φθάνομεν εἰς **μικρὸν τεῖχος**, τὸ ὁποῖον φαίνεται εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς εἰκόνος καὶ πλησίον δένδρου παραλυγισμένου ὑπὸ τῶν ἀνέμων. Τὸ μικρὸν τοῦτο τεῖχος, εὑρισκόμενον κάτωθεν καὶ πρὸς ἀνατολὰς σημερινῶν οἰκιῶν, δὲν ἔχει κατεύθυνσιν ἀκριβῶς ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, ἀλλὰ μικρὰν πρὸς ΝΑ ἀπόκλισιν. Εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς αὐτῆς εἰκόνος φαίνεται

11: Ὀγκόλιθοι ἀποτελοῦντες τὴν δεξιὰν πλευρὰν πύλης.

μέγα σχετικῶς τεῖχος τῆς ὀχυρώσεως, τὸ ὁποῖον ἔχει μείζονα ἤδη πρὸς ΝΑ ἀπόκλισιν Ἄνωθεν τούτου, ὡς μετὰ πιθανότητος εἰκάζει ὁ Fredrich, ὑπῆρχε πύλη, ἧς τὸ δεξιὸν

τεῖχος ἀπετέλουν μερικοὶ ὀγκόλιθοι (ὁλικοῦ μήκους μ. 2,40), οὓς παριστάνει ***ἡ εἰκὼν 11.***

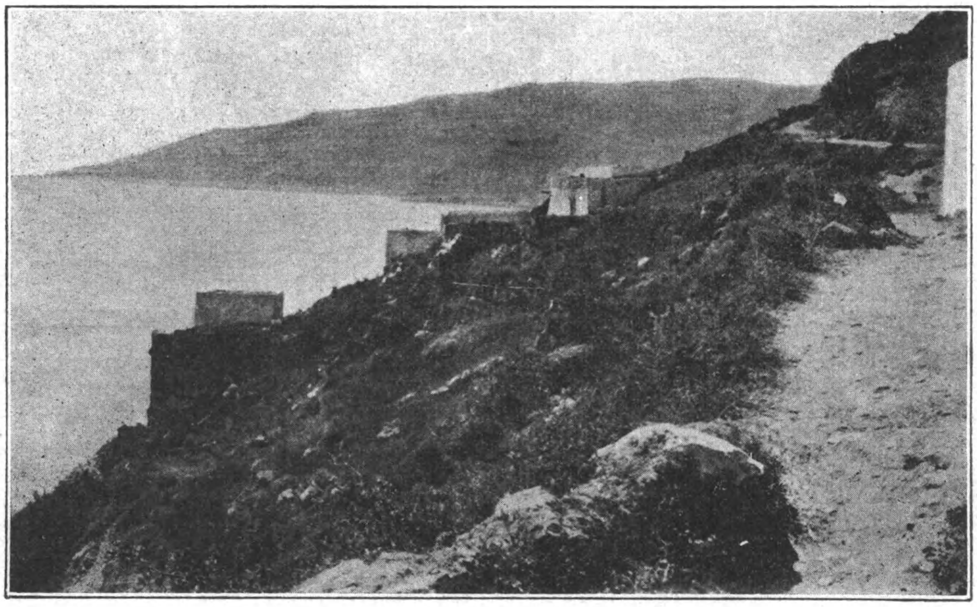

12: Τρία τεμάχια τείχους, ἔχοντα ἕκαστον ἄλλην κατεύθυνσιν.

Τὸ αὐτὸ τεῖχος, τὸ ὁποῖον παριστάνεται εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς 10ης εἰκόνος, φαίνεται καὶ εἰς τὴν ***12ην εἰκόνα*** ὀλίγον καθέτως πρὸς τὸν νέον δρόμον. Κάτωθεν αὐτοῦ φαίνεται δεύτερον τεμάχιον τείχους καὶ κατωτέρω ὁ βορειοανατολικὸς πύργος μὲ τὸ συνεχόμενον πρὸς βορρᾶν αὐτοῦ τεῖχος. Τὰ τρία ταῦτα μέχρι τοῦ τόξου τοῦ πύργου σῳζόμενα τεμάχια, ὁρώμενα ἀπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ πύργου ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ἔχουσιν ἄλλην ἕκαστον πρὸς ΒΔ κατεύθυνσιν. Ὅσον ἀπομακρύνονται ἀπὸ τοῦ πύργου, τόσον αὐξάνει ἡ πρὸς δυσμὰς ἀπόκλισις. Τὸ ἔδαφος ἀπῄτει τὰς σχετικὰς γραμμὰς τοῦ τείχους, διότι, ὃν πλέον πρανὲς τοῦ περὶ τὸν πύργον, ἀπῄτει γραμμὴν τείχους μᾶλλον ὁριζοντίαν ἐκείνης κάτωθεν τοῦ δρόμου ἐπὶ ἐδάφους ὀλιγώτερον κατωφεροῦς. Τὰ τρία τεμάχια μέχρι τοῦ βορείου τόξου τοῦ πύργου ἔχουν ὁλικὸν μῆκος 45 περίπου μέτρων.

Ἐνῷ ἡ προηγουμένη 12η εἰκὼν

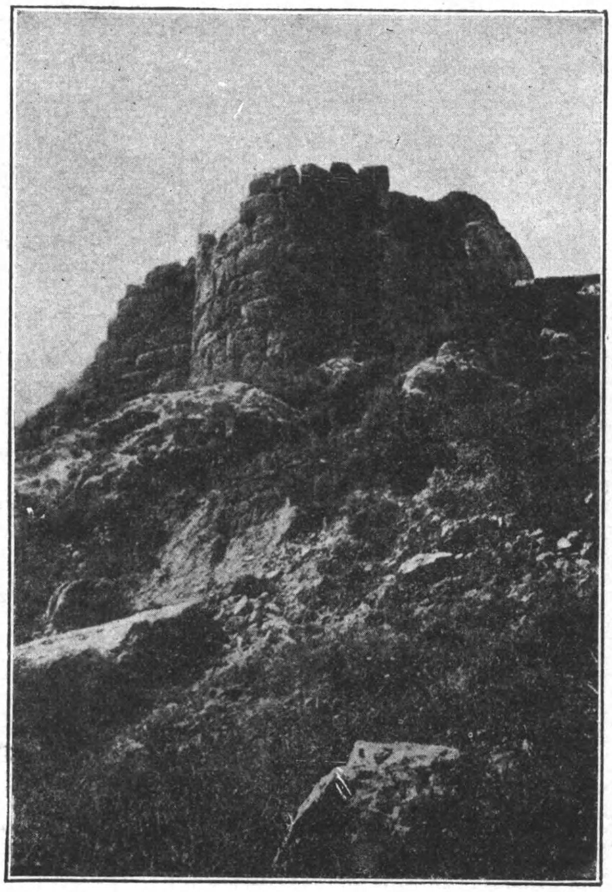

13: Ὁ βορειανατολικὸς πύργος.

δεικνύει τὴν πρὸς βορρᾶν ἐστραμμένην πλευρὰν τοῦ πύργου μετὰ τοῦ πρὸς βορρᾶν ἐφαπτομένου τείχους, φαίνεται ἐπὶ τῆς ***13ης εἰκόνος*** ὅλος ὁ πύργος μετὰ τοῦ πρὸς νότον ἐφαπτομένου τείχους. Ὁ πύργος ἔχει ἐξωτερικὴν περιφέρειαν μέτρων 19.50 καὶ τόξον μ. 8. Τὸ σῳζόμενον ὕψος (8 δόμων) εἶνε μ. 8.20. Τὸ πάχος τοῦ τείχους ἐκεῖ ὅπου ἔχει διπλᾶς σειρὰς ὀγκολίθων εἶνε μ. 1,53. Οἱ ἁρμοὶ τῶν λίθων εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κάθετοι, καὶ εἰς τὸ μέσον τῶν ὑπ᾽ αὐτοὺς λίθων. Ὁ κάτωθεν τοῦ πύργου ὀγκόλιθος ἔχει τὰς ἑξῆς διαστάσεις: μῆκος μ. 2,10, πλάτος μ. 0,85, ὕψος μ. 0,68.

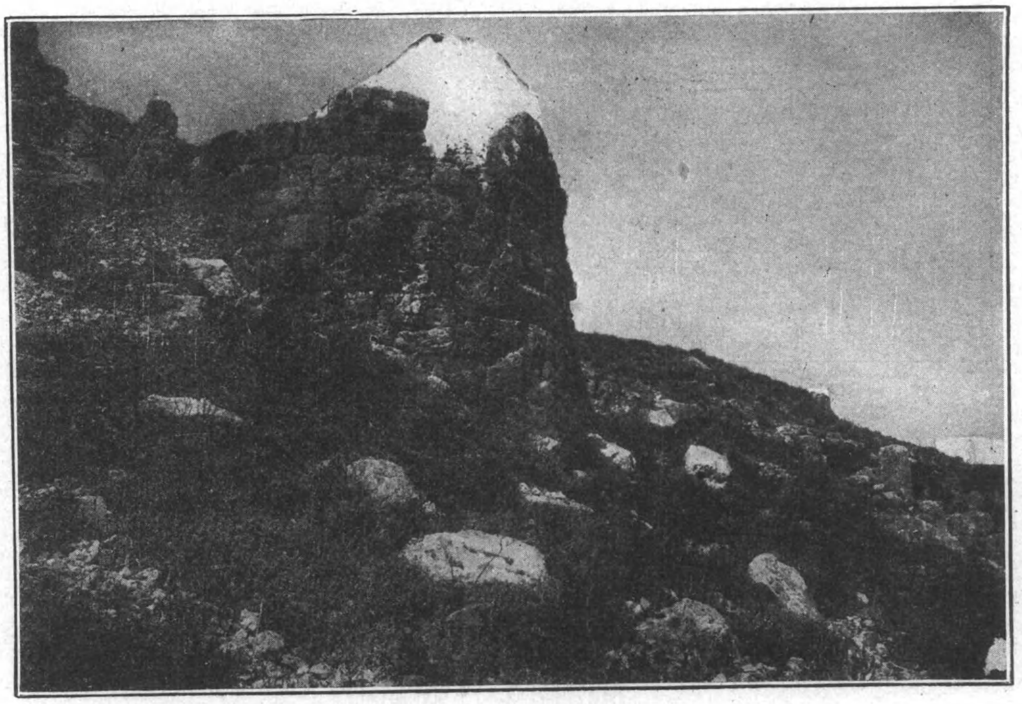

14: Ὁ νοτιανατολικὸς πύργος.

Χάριν συγκρίσεως παραθέτω ἐνταῦθα τὴν ***εἰκόνα 14*** τοῦ νοτιοανατολικοῦ πύργου, τοῦ φέροντος τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ληφθεῖσαν ἐπίσης ἐκ τοῦ πλησίον, ἐπίτηδες ὅμως ἐκ ΝΝΑ, ὅπως εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τοῦ πύργου καταστῇ ὁρατὸν τεμάχιον τείχους, ἔχον μῆκος μ. 10 καὶ εἰς ἱκανὸν ὕψος σῳζόμενον. Ἀπὸ τούτου ἀνήρχετο ἡ ὀχύρωσις μέχρι τῆς κατακορύφου πλέον νοτιοανατολικῆς γωνίας τοῦ βράχου τῆς ἀκροπόλεως. Τοῦ τείχους τούτου σῴζεται μόνον ἡ ἐσωτερικὴ πρὸς βορρᾶν ὄψις, ἡ δὲ πρὸς νότον ὄψις λείπει. Ὁ πύργος ἔχει ἐξωτερικὴν περιφέρειαν μέτρων 15 καὶ διάμετρον μ. 9,70. Τὸ μεγαλείτερον σῳζόμενον ὕψος ἀνέρχεται εἰς μ. 10.

Ἡ ***εἰκὼν 15*** παριστάνει τοὺς δύο ἀνατολικοὺς πύργους, [1] τὸν βόρειον τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς καὶ τὸν νότιον τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ὡς καὶ τὰ δύο μεταξὺ αὐτῶν μακρὰ τείχη τὰ κατερχόμενα πρὸς τοὺς δύο τετραγώνους πύργους τῆς ἀκτῆς.

Οἱ δύο στρογγύλοι πύργοι δὲν συνδέονται μετ᾽ ἀλλήλων δι᾽ ἑνὸς ἀπὸ Β πρὸς ΝΑ κατευθυνομένου τείχους. Δύο μικρὰ μόνον τῶν σχετικῶν τόξων τῶν πύργων ἐφαπτόμενα

1 Ὁμοίαν παράστασιν ἔχει ἡ μικρὰ 4η εἰκὼν τῆς διατριβῆς τοῦ κ. Φρέδριχ, ἐσφαλμένη ὅμως εἶνε ταύτης ἡ ἐξήγησις: Skyros von Nordwesten.

τείχη (μήκους μ. 9.50 καὶ μ. 10) συνδέουσι τούτους ἐμμέσως μετὰ τῶν πρὸς τὴν ἀκτὴν κατερχομένων τειχῶν. Ἐὰν οἱ δύο πύργοι ἦσαν καὶ πλησιέστερον ἀλλήλων καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ὁριζοντίαν γραμμήν, ὑποθέτω, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι θὰ εἶχον συνδέσει αὐτοὺς διὰ τείχους ἔχοντος πύλην ἐν τῷ μέσῳ.

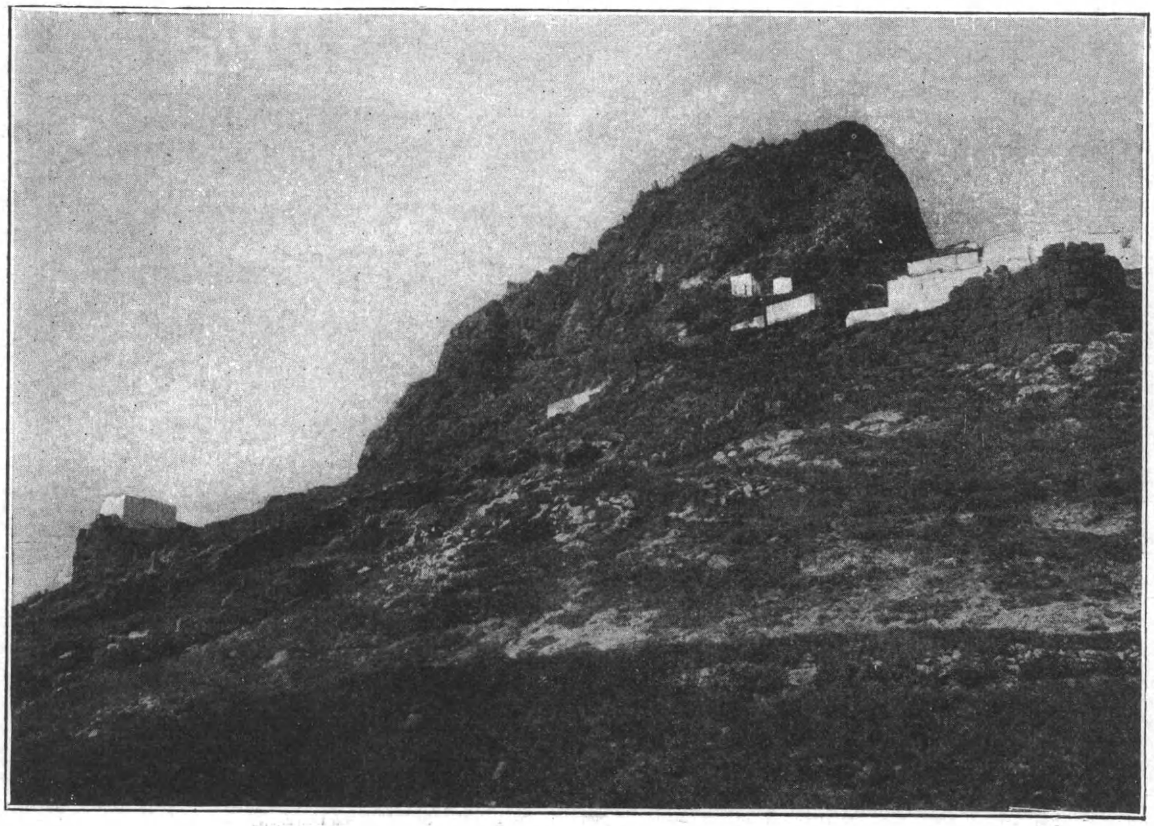

15: Οἱ δύο ἀνατολικοὶ πύργοι ὁμοῦ.

Τοῦτο ὅμως ἦτο λίαν δυσχερὲς καὶ λόγῳ τῆς μεγάλης ἀπ᾽ ἀλλήλων ἀποστάσεως τῶν πύργων (μ. 120) καὶ διότι ὁ νοτιοανατολικὸς κεῖται 13 μέτρα χαμηλότερον τοῦ ἑτέρου. Ἡ μεγάλη αὐτῶν ἀπόστασις ἠνάγκασε τοὺς Ἀθηναίους, τὰ δύο πρὸς τὴν παραλίαν κατερχόμενα σκέλη νὰ ποιήσωσι πολὺ συγκλίνοντα (ἄνω ἄνοιγμα μ. 100, κάτω ἄνοιγμα μ. 30), τοῦθ᾽ ὅπερ παρεῖχεν ὀλιγωτέραν ἀσφάλειαν καὶ ἀπῄτει μείζονα ἀριθμὸν φρουρῶν.

Δὲν ἀποκρύπτω ἐνταῦθα ὅτι, ὁσάκις διηρχόμην διὰ τῆς παραλιακῆς ὁδοῦ καὶ ἀνέβλεπον πρὸς τὰ δύο ἀνισομήκη σκέλη τῶν ἀνερχομένων τειχῶν καὶ πρὸς τοὺς εἰς τὰ δύο ἄνω ἄκρα αὐτῶν στρογγύλους πύργους καὶ ἔβλεπον δεξιᾷ τοῦ βορειοανατολικοῦ τὰς ἀκανονίστους ἀποκλίσεις τοῦ ἀπὸ ΒΔ πρὸς ΒΑ ἀνερχομένου τείχους, ἠμπεδοῦτο ἐν ἐμοὶ ὁλονὲν περισσότερον ἡ γνώμη, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἄλλας γραμμὰς θὰ εἶχον δώσει εἰς τὴν ἀνατολικὴν τῆς πόλεως ὀχύρωσιν, ἐὰν δὲν ὑπῆρχον ἤδη οἱ δύο πύργοι πρὸ τῆς παρ᾽ αὐτῶν κατακτήσεως τῆς νήσου.

Ἱστάμενοι ἐπὶ τοῦ ἔμπροσθεν τοῦ βορειοανατολικοῦ πύργου ὑπάρχοντος βράχου βλέπομεν τὸ ἀπὸ τοῦ πύργου πρὸς νότον κατευθυνόμενον μικρὸν τεῖχος (μήκους μ. 9.50) καὶ τὸ μετ᾽ αὐτοῦ ἐν ἀμβλείᾳ γωνίᾳ συνεχόμενον μακρὸν (μ. 75 περίπου), τὸ ὁποῖον κατὰ

νοτιοανατολικὴν κατεύθυνσιν κατέρχεται πρὸς τὴν παραλίαν. Ὅρα τὴν 14ην εἰκόνα. Μέτρα 11,80 ἀπὸ τῆς γωνίας ὑπάρχει εἰς τὸ τεῖχος ἄνοιγμα θύρας.

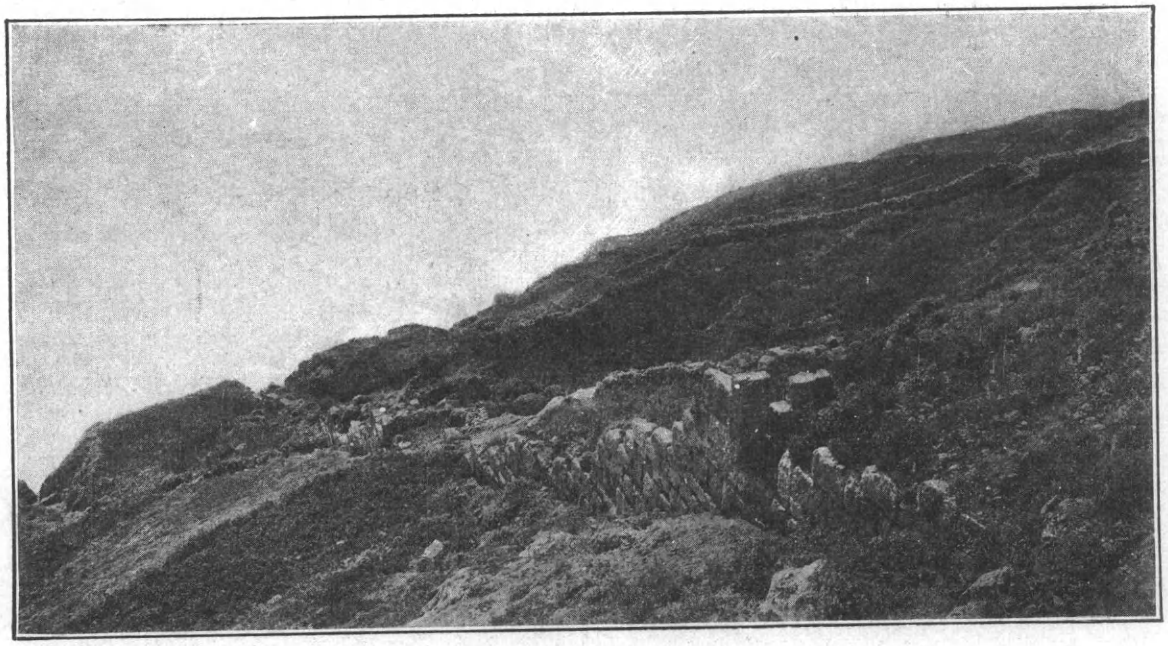

16: Πύλη ἐξόδου τῶν πολιορκουμένων μετὰ τοξοτίδος.

Ἡ ἀριστερὰ παραστὰς (ὕψος μ. 1,75, πλάτος μ. 0,65, βάθος μ. 75) ἔχει καὶ ἐντομὴν (γίγγλυμον) διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς θύρας. Τῆς δεξιᾶς παραστάδος τὸ ἄνω μέρος εἶνε τεθραυσμένον ἐκ τῆς συνεχοῦς πιέσεως τῶν ὄπισθεν αὐτῆς συσσωρευθέντων χωμάτων καὶ λίθων. Τὸ πλάτος αὐτῆς εἶνε μ. 0,65, τὸ δὲ βάθος μ. 1,00. Τὸ πλάτος τοῦ ἀνοίγματος εἶνε μ. 1,50. Ὁ κάτω ὁριζόντιος λίθος ἔχει μῆκος μόνον μ. 1,35, κατὰ δὲ τὸν καθηγητὴν Φρέδριχ ἦτο κατώφλιον. Ἡ γνώμη αὕτη εἶνε ἐσφαλμένη. Δύο τινὰ διέφυγον τὴν προσοχὴν αὐτοῦ: Πρῶτον ὅτι ἡ τεθραυσμένη δεξιὰ παραστὰς δὲν σχηματίζει ἴσην κάθετον γραμμὴν μετὰ τοῦ ὁριζοντίου λίθου, ἐφ᾽ οὗ στηρίζεται, καὶ δεύτερον,

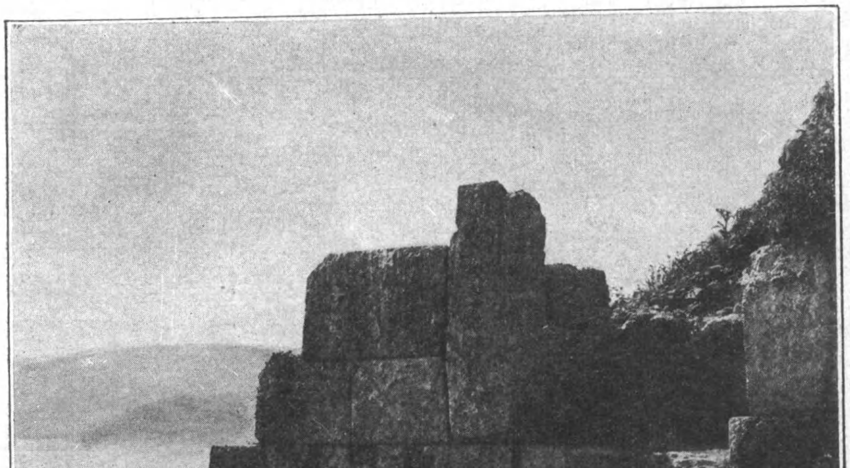

17: Πύλη ἐξόδου καὶ τοξοτίς.

ὅτι αἱ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς θύρας ἐντομαὶ τῶν δύο παραστάδων δὲν φθάνουν κάτω μέχρι τοῦ ὁριζοντίου λίθου, δηλαδὴ μέχρι τοῦ κατὰ τὸν Φρέδριχ κατωφλίου. Διὰ τοῦτο εἶνε ἀδύνατον, ὁ λίθος οὗτος νὰ ἦτο κατώφλιον, ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην ἔκειτο ἐπ' αὐτοῦ μακρότερος λίθος, οὗτινος τὸ πάχος ἔφθανε μέχρι τῶν ἐντομῶν τῶν παραστάδων, οὗτος δὲ ἦτο τὸ πραγματικὸν κατώφλιον. Τοῦτο μάλιστα ἐξεῖχεν ὀλίγον τῆς γραμμῆς τοῦ τείχους καὶ ἐν τούτῳ ὑπῆρχεν ἀνάτρησις διὰ τὸ κνωδάκιον τῆς θύρας. Ἐκαθάρισα τὸ ἄνοιγμα ἀπὸ τὸν σωρὸν τῶν χωμάτων, ὃν παρουσιάζει ἡ ὑπ' ἀριθμὸν 10 εἰκὼν τῆς μελέτης τοῦ Φρέδριχ, καὶ ἐπείσθην, ὅτι εἰς τὸ νομιζόμενον κατώφλιον δὲν ὑπάρχει ἀνάτρησις. Διὰ τοῦ μακροτέρου καὶ ὀλίγον ἐξέχοντος κατωφλίου, οἷον ἐγὼ φαντάζομαι, ἐσφίγγοντο καὶ καθίσταντο ἀμετακίνητοι αἱ παραστάδες τῆς θύρας. Τὸ ἄνοιγμα ἦτο λοιπὸν θύρα καὶ οὐχὶ τοξοτίς. Ὑπῆρχεν ὅμως καὶ τοξοτὶς εἰς τὸ πλευρὸν τῆς θύρας Εἰς τὰς ἄνω δύο ***εἰκόνας (16ην καὶ 17ην)***, αἵτινες ἐλήφθησαν μετὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦ ἀνοίγματος, ἰδίως δὲ εἰς τὴν 17ην διακρίνεται ἄριστα ἡ τοξοτίς. Ἔνδοθι τῆς ἀριστερᾶς παραστάδος εἶνε λίθος μικροτέρου πάχους (μ. 0,25) καὶ ὕψους (μ. 0,70 περίπου) μετ' αὐτὸν δὲ τρεῖς ἄλλοι ὑψηλότεροι· οἱ ἓξ ὄρθιοι λίθοι ἀποτελοῦσιν ἴσην γραμμὴν μήκους μ. 2,80. Εἰς τὴν δεξιὰν παραστάδα, ἥτις ἔχει βάθος 1 μέτρου, δὲν ὑπάρχει ὅμοιον ἄνοιγμα. Ἡ διάταξις αὕτη τῆς θύρας δὲν ἦτο τυχαία, ἀλλὰ σκόπιμος. Τὸ ὄπισθεν τῆς ἀριστερᾶς παραστάδος ἄνοιγμα, πλάτους 25 ἑκατοστῶν καὶ ὕψους 70 ἑκατοστῶν περίπου, ἦτο τοξοτίς, ἐξ ἧς ἔβαλλον κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.

Ὀρθὸν θεωρῶ νὰ ὁμιλήσω ἐνταῦθα ἀμέσως περὶ τῆς ἀντιστοίχου θύρας τοῦ νοτιοανατολικῶς κατερχομένου τείχους. Τῆς θύρας ταύτης σῴζεται μόνον ἡ πρὸς

18: Τὸ νοτιοανατολικὸν σκέλος τοῦ τριγώνου τῆς ὀχυρώσεως καὶ ἡ ἀριστερὰ παραστὰς τῆς πύλης τῆς ἐξόδου.

τὸν ἀνήφορον παραστάς, ἡ ἄλλη κατέπεσεν ὁμοῦ μετὰ τοῦ κάτωθεν αὐτῆς τείχους, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐκεῖ πάχος μ. 1,10. Δι' ἀμφοτέρων τῶν θυρῶν ἡ ἐντὸς τοῦ ὀχυρώματος φρουρὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐξόδους κατὰ τῶν πολιορκητῶν, δι' αὐτῶν ὅμως καὶ ὁ πολιορκῶν ἐχθρὸς ἠδύνατο νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸ ὠχυρωμένον τρίγωνον. Τοῦτο ὅμως δὲν ἦτο καὶ τόσον εὔκολον, ὅσον φαίνεται σήμερον, ὅτε πλεῖστοι καταπεσόντες ὀγκόλιθοι καὶ τόσα ἐπ' αὐτῶν συσσωρευθέντα χώματα καὶ μικροὶ λίθοι ἀνύψωσαν τὸ ἔμπροσθεν τῶν θυρῶν ἔδαφος. Ἓν βλέμμα ἐπὶ τῆς **16ης** εἰκόνος ἀρκεῖ. Ἡ εἰκὼν αὕτη ἐλήφθη ἀπὸ θέσεως, ἥτις μεθ' ἱκανὰς δοκιμὰς ἐκρίθη παρ' ἐμοῦ ὡς ἡ καταλληλοτέρα, καθ' ὃ περιλαμβάνουσα ὅλην τὴν ἀπὸ τῶν ἄνω πύργων μέχρι τῶν τῆς ἀκτῆς ἀνατολικὴν ὀχύρωσιν. Ἐπ' αὐτῆς φαίνεται ὅλον τὸ βορειοανατολικὸν σκέλος μέχρι τοῦ κάτω τετραγώνου πύργου, διὰ φακοῦ δὲ βλέπομεν εἰς τὸ βάθος τὸ νοτιοανατολικὸν σκέλος, προσέτι δὲ λαμβάνομεν ἰδέαν τῶν φοβερῶν καταστροφῶν, ἃς ἐφ' ὅλης τῆς μεγάλης μεταξύ τε τῶν τειχῶν καὶ ἔξωθεν αὐτῶν ἐκτάσεως ἐπήνεγκον τὰ κατερχόμενα ὕδατα μυρίων ὄμβρων.

Αἰτία τῶν καταστροφῶν τούτων, ἰδίως τοῦ νοτιοανατολικοῦ σκέλους, ὑπῆρξεν ἡ πολὺ ἀπότομος πρὸς ἀνατολὰς κλίσις τοῦ λόφου μεταξὺ τῆς βορείας πλευρᾶς τοῦ Κάστρου καὶ τοῦ βορειοανατολικοῦ πύργου καὶ ἡ μεγάλη ὁρμὴ τῶν κατὰ ραγδαίας βροχὰς μεταξὺ τῶν δύο πύργων καταρρεόντων ὑδάτων, ἅτινα ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὑπέσκαπτον τὸ ἔδαφος, παρέσυρον χώματα, λίθους καὶ τεμάχια βράχων καὶ δὲν ἐφείδοντο καὶ τῶν τειχῶν τῆς ὀχυρώσεως. Ὁ κ. Φρέδριχ πλανᾶται γράψας ἐν σελ. 266 (στίχ. 1—5 ἄνωθεν) «ὅτι τὸν μεταξὺ τῶν πύργων χῶρον οἱ κάτοικοι μεταχειρίζονται ὡς ἀποθήκην ἄμμου καὶ λατομεῖον, καὶ ὅτι τοιουτοτρόπως τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐξεκοιλάνθη καὶ μετεβλήθη τόσον, ὥστε περὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης πρὸς τὴν πύλην τῆς ἀκτῆς οὐδὲν πλέον δύναταί τις νὰ εἴπῃ». Περὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης καὶ ἐγὼ δὲν δύναμαι πολλὰ νὰ εἴπω. Πάντως ὅμως, ἐπειδὴ παρὰ τὸ πρανὲς ἦτο πολὺ συχναζομένη, κατ' ἀνάγκην θὰ ἦτο ἰσοπεδωμένη καὶ κατά τι πλάτος ἐστρωμένη.

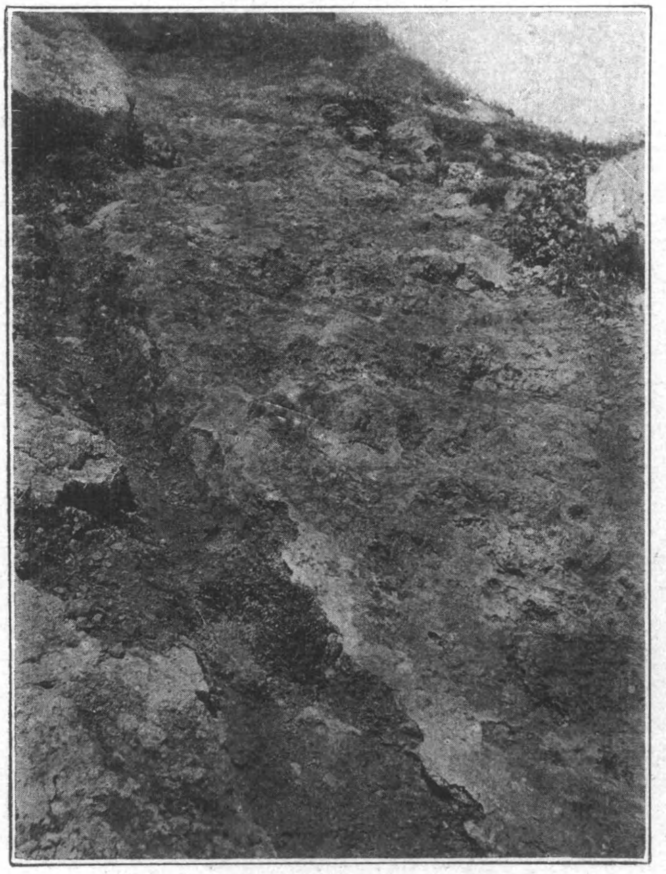

19: Ἐγκοπαὶ χαμηλῶν βαθμίδων ἐν τῷ ἰσοπεδωμένῳ βράχῳ.

Ἐξετάσας τὸ μεταξὺ τῶν δύο πύργων μέρος ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην εὗρον ὀλίγον κάτωθεν τοῦ βορειοανατολικοῦ στρογγύλου πύργου ἐπιφάνειαν τῆς ὁδοῦ, ὅπου μοὶ ἐφαίνετο ὅτι διακρίνω ὁριζοντίας ἐγκοπὰς χαμηλῶν βαθμίδων ἐν τῷ ἰσοπεδωμένῳ βράχῳ. Ἀφοῦ ὁ ἐργάτης μου διὰ πτύου καὶ σαρώθρου ἐκαθάρισε τὸ μέρος

ἐκεῖνο, κατεδείχθη ὀρθὴ ἡ εἰκασία μου, ὡς πιστοποιεῖ ἡ μετὰ 22 αἰῶνας ληφθεῖσα εἰκών.

Ἐπανέρχομαι εἰς τὴν 16ην εἰκόνα. Τὸ τεῖχος τοῦ βορειοανατολικοῦ σκέλους, κατὰ τὸν ἀπὸ τῆς θύρας καὶ τῆς τοξοτίδος κατήφορον, διατηρεῖται ἐπὶ 25 περίπου μέτρα εἰς ὕψος 3—6 δόμων. Κατόπιν ἀκολουθεῖ μέγα χάσμα καὶ μετ᾽ αὐτὸ πάλιν ἵσταται ἀκόμη ὀρθὸν τεμάχιον τείχους ἀρκετὰ μακρὸν εἰς ὕψος 5 — 6 δόμων. Μετὰ δεύτερον χάσμα ἀκολουθεῖ μικρὸν τεῖχος ἔχον πλάτος 3 ὀγκολίθων καὶ ὕψος 5 δόμων.

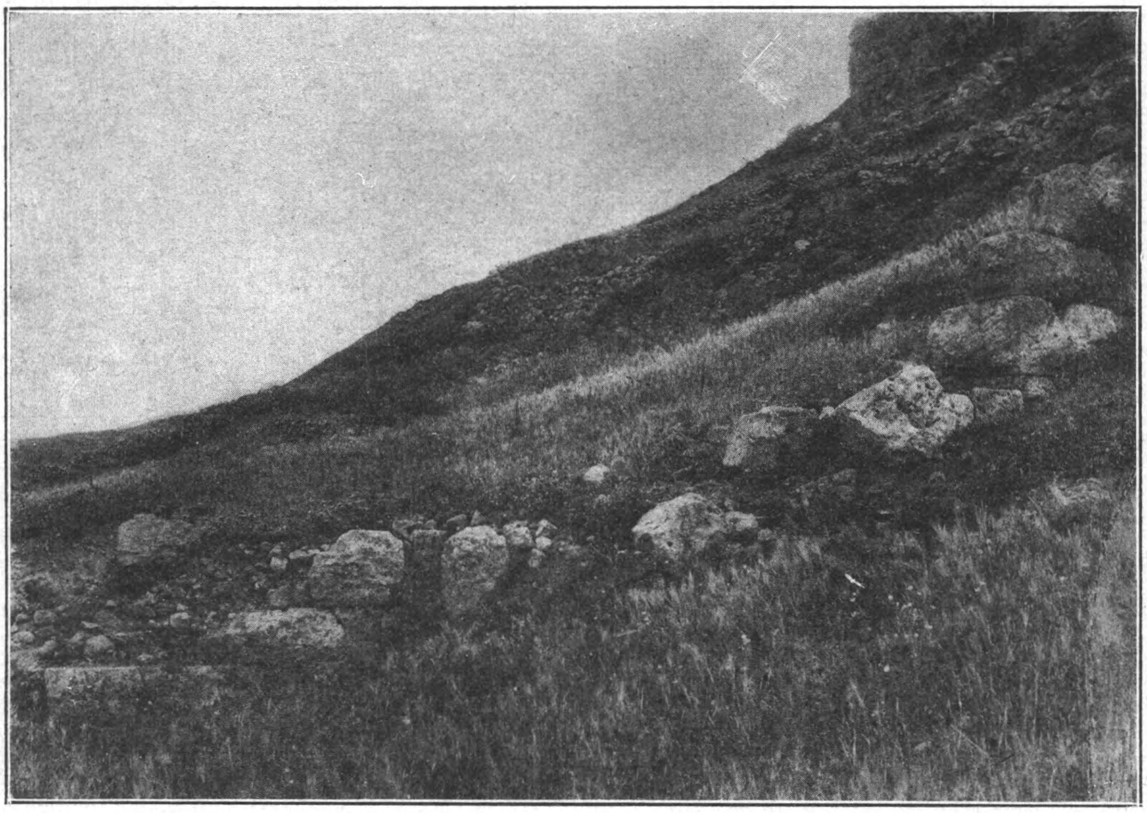

20: *Δεξιᾷ: Τρεῖς λίθοι τῆς βορείου γωνίας τοῦ τετραγώνου βορειοανατολικοῦ πύργου τῆς ἀκτῆς.*

Ἔξω τῆς **εὐθυγραμμίας** καὶ ἐν ἀμβλείᾳ γωνίᾳ πρὸς τὸ προηγούμενον μικρὸν τεῖχος ἔρχεται κατωτέρω ἄλλο ἠρειπωμένον τεῖχος· ἐκεῖ δὲ βλέπομεν δεξιᾷ τρεῖς ὀγκολίθους, οἵτινες διὰ τῶν ἐπιμελῶς κατειργασμένων γωνιῶν καὶ τῶν ἐπίτηδες ἀκατεργάστων ἐπιφανειῶν χαρακτηρίζονται ὡς ἀκρογωνιαῖοι· τοῦ τρίτου, ὃν ἐσημείωσα διὰ Χ, ἔχει ἀποσπασθῆ ἡ ἄκρα. Οἱ τρεῖς οὗτοι λίθοι ἀνήκουν εἰς τὴν βόρειον γωνίαν τοῦ τετραγώνου βορειανατολικοῦ πύργου τῆς ἀκτῆς.

Ὅπως δυνηθῶ νὰ ἴδω, ποῦ ὁ πύργος οὗτος συνείχετο μετὰ τοῦ μακροῦ βορειοανατολικοῦ σκέλους, διέταξα τὸν ἐργάτην, ν᾽ ἀνασκάψῃ τὸ μέρος ἐκεῖνο. Τότε ἐφανερώθη, ὅτι τὸ βόρειον τεῖχος τοῦ τετραγώνου πύργου (Χ) ἐφήπτετο τοῦ ὀγκολίθου ἐκείνου, ἐφ᾽ οὗ ἔθηκα τὸν τρίποδα τῆς φωτογραφικῆς μηχανῆς, καὶ ὅτι οἱ λίθοι, ὅσοι κεῖνται ὄπισθεν τῆς γραμμῆς, εἶνε ἀκατέργαστοι καὶ κατ᾽ ἀκολουθίαν δὲν ἀνῆκον εἰς τὴν πρόσοψιν.

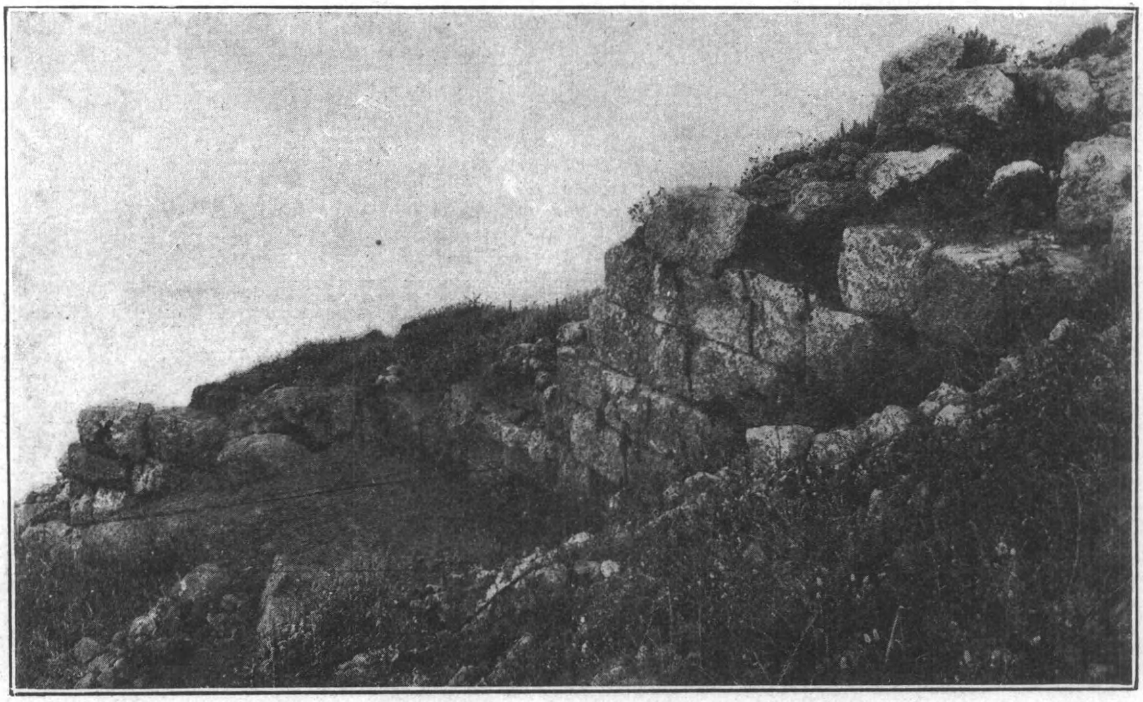

21: Ἡ πρόσοψις τοῦ βορείου τείχους τοῦ τετραγώνου πύργου.

Τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ πύργου τούτου ὡς καὶ τοῦ νοτιοανατολικοῦ πύργου καὶ τῆς μεταξὺ τῶν δύο τετραγώνων πύργων πύλης ἐλάχιστα μόνον ἴχνη φαίνονται. Τοὺς ἐκεῖ κατακειμένους ἀκόμη ὀγκολίθους καὶ ἴσως τὰ παρ᾽ αὐτοὺς θεμέλια ἐκάλυπτον τότε οἱ ὑψηλοὶ στάχεις τῆς σπαρείσης κριθῆς, ἧς ἕνεκα δὲν ἐπετρέπετο νὰ σκάψω.

Ὁ Φρέδριχ κατὰ τὰ 1904 ἠδυνήθη ἐκεῖ περισσότερα ἀκόμη νὰ ἴδῃ. Διὰ τοῦτο παραθέτω ἐνταῦθα, ὅσα γράφει περὶ τῶν πύργων τῆς ἀκτῆς (εἰς τοὺς 8 τελευταίους στίχους τῆς σελίδος 265):

«Κάτω εἶνε ὀχυρὰ ἐγκατάστασις πύλης· δύο ὀρθογώνιοι πύργοι μ. 7,70 βάθους καὶ μ. 6,60 πλάτους ἔχουσιν ἐν τῷ μέσῳ ἄνοιγμα μ. 17,25, ὅπερ περιεῖχε τὴν πύλην. Δυστυχῶς σῴζονται μόνον 1—2 δόμοι τῶν πύργων μετ᾽ ἐπιμελῶς κατειργασμένων γωνιῶν, τῶν δὲ ἐσωτερικῶν πλευρῶν σῴζονται μόλις μ. 6,00 τῆς μιᾶς καὶ μ. 7,10 τῆς ἑτέρας· ἔπρεπε νὰ σκάψῃ τις ὀλίγον, διὰ νὰ καθορίσῃ τὸ σχέδιον τοῦ πυλῶνος».

Ἐπὶ τῆς ***21ης εἰκόνος*** φαίνονται ἀριστερᾷ τῆς γωνίας X λίθοι τινές, οἵτινες κεῖνται εἰς τὴν ἀρχικήν των θέσιν (in situ). Ἔπειτα μ. 3,50 κάτωθεν τῆς πύλης ἀρχίζει τεῖχος κάπως νεώτερον, οὐχὶ ὅμως εἰς τὴν γραμμὴν τοῦ βορείου τείχους τῆς πύλης, ἀλλὰ μ. 2,50 ὄπισθεν τῆς γραμμῆς ταύτης. Τὸ νεώτερον τοῦτο τεῖχος κατήρχετο πρὸς τὴν παραλίαν, τὸν μικρὸν λιμένα. Ὁ Φρέδριχ ἠδυνήθη αὐτοῦ νὰ μετρήσῃ ἀκόμη μ. 9.50. Ἀλλὰ καὶ τότε ἤδη τὸ τελευταῖον τεμάχιον ἦτο ἕτοιμον νὰ καταπέσῃ. Ἔκτοτε πρὸ πολλοῦ κατέπεσεν, ἔμειναν δὲ μόνον ὅσα δεικνύει ἡ εἰκών.

Ἄνοδος πρὸς τὸν νοτιοανατολικὸν πύργον (τοῦ Ἁγίου Νικολάου) καὶ ἀπὸ τούτου πρὸς τὸ ὑψηλότατον σημεῖον τῆς ὀχυρώσεως.

Κατὰ τὴν ἐξήγησιν τῆς 14ης εἰκόνος, ἥτις παριστᾷ τὸν νοτιοανατολικὸν πύργον, εἶπον, ὅτι ἡ εἰκὼν αὕτη ἐπίτηδες ἐλήφθη ἐκ ΝΝΑ, ὅπως εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τοῦ πύργου καταστῇ ὁρατὸν τεμάχιον τείχους, ἐξ οὗ ἀνήρχετο ἡ ὀχύρωσις μέχρι τῆς κατακορύφου πλέον νοτιοανατολικῆς γωνίας τοῦ βράχου τῆς ἀκροπόλεως.

Ἡ ἔρευνα τοῦ μέρους τούτου τῆς ὀχυρώσεως ὑπῆρξε δι᾽ ἐμὲ ἡ μᾶλλον κοπιώδης, διότι, ἑβδομηκοντούτης σχεδόν, ἠναγκαζόμην, ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας καθ᾽ ἑκάστην τετράκις τοὐλάχιστον νὰ κάμνω τὸν δρόμον μεταξὺ τῆς κατοικίας μου καὶ τοῦ πύργου καὶ ἀπὸ ἐκεῖ νὰ ἀναρριχῶμαι τοὺς ἀποκρήμνους βράχους μέχρι καὶ τοῦ ἀνωτάτου σημείου τοῦ + τῆς 22ας εἰκόνος, εἰς ὃ δὲν ἀνερριχήθη ποτὲ αἲξ Σκυριανή.

Πρὸς κατανόησιν τοῦ μέρους τούτου τῆς ὀχυρώσεως θεωρῶ συντελεστικὸν νὰ παρατεθῇ ἀμέσως ἡ ἐκ τοῦ λόφου ***Φούρκα*** ληφθεῖσα ***22α εἰκών***, ἥτις εἶνε γενικὴ ἄποψις τῆς τε νοτιοανατολικῆς καὶ τῆς νοτίου πλευρᾶς τοῦ βράχου τοῦ Κάστρου.

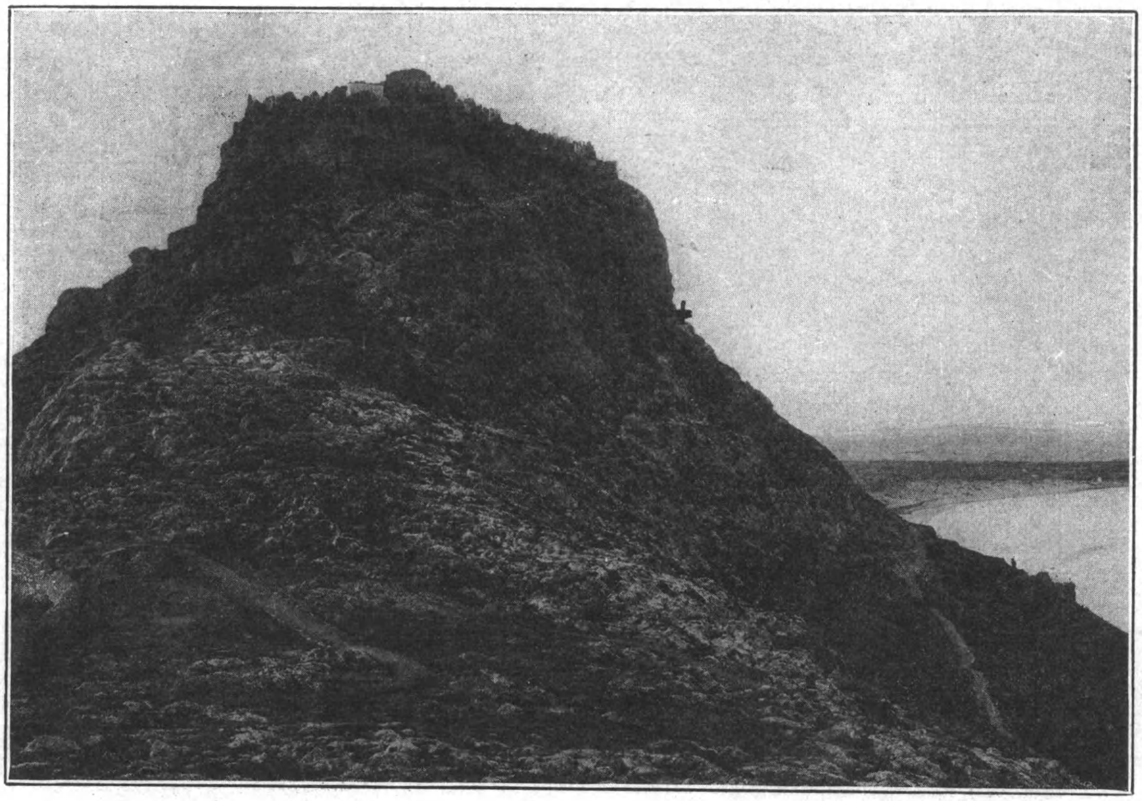

22: *Τὸ ἀνώτατον σημεῖον τῆς ὀχυρώσεως.*

Ἐπὶ τῆς εἰκόνος ταύτης φαίνονται διὰ τοῦ φακοῦ εἰς τὴν νότιον γωνίαν τείχη παλαιότερα πολὺ τῆς τῶν Ἀθηναίων ὀχυρώσεως, κατωτέρω μία προϊστορικὴ ἐκ τοῦ βράχου κεκομμένη κατοικία, κάτω δὲ ὁ δρόμος, τὸν ὁποῖον κατεσκεύασα πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς Φούρκας ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ μία διακλάδωσις πρὸς τὸν δρόμον τῆς παραλίας.

Ὁ κάτω σταυρός: Ὁ πύργος τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἐξ οὗ ἀρχίζει τὸ τεῖχος.

Ὁ ἄνω σταυρός: Τὸ τελευταῖον ἐπὶ τοῦ καθέτου πλέον βράχου ἀνάλημμα τοῦ τείχους.

23: Ἡ ἐσωτερικὴ ὄψις τοῦ παρὰ τὸν νοτιοανατολικὸν πύργον τείχους

Ἡ 14η εἰκὼν παρέστησε τὸ τεμάχιον τείχους τὸ συνεχόμενον μετὰ τοῦ ἀριστεροῦ τόξου τοῦ πύργου. Τοῦ τεμαχίου τούτου σῴζονται μόνον οἱ ἐσωτερικοὶ ὀγκόλιθοι, οἱ ἐξωτερικοὶ κατέπεσαν. Ἡ 23η εἰκὼν παριστάνει τὴν ἐσωτερικὴν ὄψιν τοῦ τείχους.

Ἐπὶ τῆς 24ης εἰκόνος φαίνεται πάλιν τὸ αὐτὸ τεμάχιον τείχους. Παρ᾽ αὐτό, ἐκεῖ ὅπου ἐτοποθέτησα τὸν Βούλγαρον ἐργάτην, κεῖνται δύο ὀγκόλιθοι εἰς τὴν ἀρχικήν των θέσιν (in situ) καὶ ἀκριβῶς εἰς τὴν γραμμὴν τοῦ ἀνερχομένου μακροῦ τείχους. Εἰς ἀπόστασιν μέτρων 8,20 ἀπὸ τῶν δύο τούτων λίθων κεῖνται κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν δύο ἄλλοι ὀγκόλιθοι (πρῶτος λευκὸς σταυρός), πέριξ

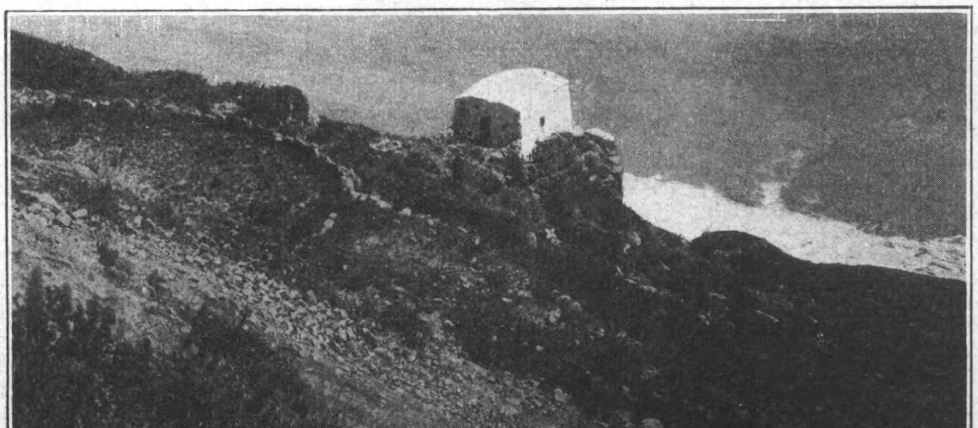

24: Ὀγκόλιθοι δεικνύοντες τὴν γραμμὴν τοῦ ἀνερχομένου τείχους.

τῶν ὁποίων ἐκαθάρισα τὸν τόπον. Μετὰ 42 μέτρα κεῖται, ἐντὸς δῆθεν ἀγροῦ, πελώριος κατειργασμένος λίθος, πέριξ τοῦ ὁποίου πάλιν ἐκαθάρισα τὸν τόπον, ὅπως βεβαιωθῶ, ὅτι δὲν μετεκινήθη ἐκ τῆς ἀρχικῆς του θέσεως. (δεύτερος σταυρὸς). Μετὰ ἄλλα 22 μέτρα καὶ ἄνωθεν τῆς λεγομένης **Σπηλιᾶς τοῦ Ἀνδρειώτη** κεῖνται

δύο ὀγκόλιθοι καὶ ἄνωθεν αὐτῶν εἶνε ἰσοπεδωμένος ὁ βράχος διὰ μερικοὺς ἄλλους.

Δυστυχῶς ἡ φωτογραφία δὲν ἐλήφθη ἐκ θέσεως καταλλήλου καὶ διὰ τοῦτο ἔχει δύο ἐλαττώματα: οἱ δύο λίθοι φαίνονται ὡς εἷς, ἡ δὲ ἄνωθεν αὐτῶν ἰσοπέδωσις τοῦ βράχου δὲν φαίνεται καθόλου. Πρὸς τούτοις δὲ ἐλήφθη ἡ φωτογραφία, πρὶν ἀπὸ λίθων, χωμάτων καὶ χόρτων καθαρίσω τὸ ἀνωφερὲς διάστημα ἀπὸ τῶν δύο ὀγκολίθων πρὸς τὸν ὄρθιον ἐργάτην καὶ ἀκόμη ὑψηλότερον.

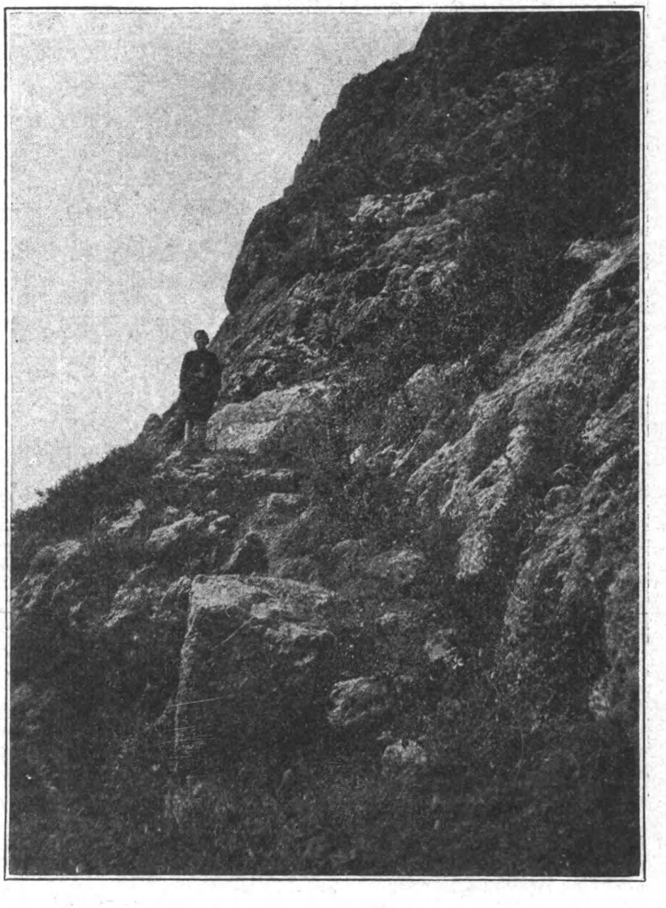

25: *Οἱ τελευταῖοι ἐκ τῆς ἀνατολικῆς ὀχυρώσεως σῳζόμενοι ὀγκόλιθοι.*

Περὶ τῶν δύο ὀγκολίθων ὁμιλεῖ καὶ ὁ καθηγητὴς Φρέδριχ ἐν τῇ μελέτῃ του (σελ. 264, στίχ. 8 ἀπὸ κάτω), ἀναφέρει ὅμως καὶ ἐν τῇ μελέτῃ καὶ ἐν τῷ σχεδίῳ τῆς ὀχυρώσεως, ὅτι οἱ δύο οὗτοι λίθοι ἀπέχουσιν ἀπὸ τοῦ παρὰ τὸν Ἅγιον Νικόλαον τείχους μέτρα 35, ἐνῷ ἐγὼ ἐμέτρησα μ. 8,30 + 42 + 22 = **μ. 72,30**.

Ὅταν ἀπὸ τῶν δύο τούτων ὀγκολίθων, τῶν τελευταίων σῳζομένων ἐκ τῆς ἀνατολικῆς ὀχυρώσεως, ἀνερριχήθην ἀκόμη τὸν ἀνήφορον, ὅπως ἴδω, μέχρι ποίου σημείου εἶχεν ἀνέλθει τὸ τεῖχος καὶ ποῦ τέλος ἠρείδετο ἐπὶ τοῦ καθέτου βράχου, εὑρέθην πρὸ αἰνίγματος. Εἶδα πλέον ἐπάνω μερικὰς ἐκ τοῦ ἀποκρήμνου βράχου κεκομμένας ὑψηλὰς βαθμίδας, ***ἄλλα*** δηλαδὴ ἀναλήμματα τοῦ τείχους, τὰ ὁποῖα οὔτε πρὸς τὰ κάτω οὔτε πρὸς τὰ ἄνω ἐφαίνοντο ἔχοντα συνέχειαν. Ἐκεῖ ἠπατήθη ὁ Φρέδριχ (σελ. 264): «Πρὸς νότον τῆς μέσης ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Κάστρου τὸ τεῖχος ἠρείδετο πρὸς τὸν ἀπόκρημνον βράχον. Τὴν θέσιν δὲν ἠδυνήθην νὰ καθορίσω, ἀλλὰ τὸ τελευταῖον ἀνάλημμα, τὸ ὁποῖον εἶδα, εἶνε πλησίον τοῦ καθέτου βράχου, τ.ἔ. τοῦ ἀνωτάτου ἄκρου τῆς ὀχυρώσεως. Ὀλίγον κατωτέρω σῴζεται τὸ πρῶτον εἰς τὸ σχέδιον σημειωθὲν λείψανον (2 ὀγκόλιθοι εἰς τὴν θέσιν των καὶ ἀναλήμματα δι' ἄλλους, ἐν ὅλῳ μήκους 6 μέτρων».

Ὁ κ. Φρέδριχ ἐσταμάτησεν λοιπὸν ὀλίγον ἄνωθεν τοῦ σημείου, τὸ ὁποῖον παριστάνει ἡ 25η εἰκών.

Ἀντὶ πάσης θυσίας ἤθελα νὰ ἐξακριβώσω, ποῦ τέλος πάντων εἶνε τὸ πραγματικὸν ἄκρον τῆς ὀχυρώσεως. Ἔφερα πάλιν τὸν ἐργάτην καὶ τὸν διέταξα, ἀπὸ τῶν δύο ὀγκολίθων τὸν ἀνήφορον νὰ καθαρίσῃ τὸν βράχον ἀπὸ θάμνων, χόρτων, καταπεσόντων λίθων καὶ χωμάτων, καὶ κατόπιν ὅλην τὴν ἔκτασιν νὰ σαρώσῃ ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω.

26: Τὰ πρῶτα ἀναλήμματα μετὰ τοὺς δύο ὀγκολίθους τῆς 25ης εἰκόνος.

Τὸ ἀποτέλεσμα ἐντόνου διημέρου ἐργασίας τοῦ ἐργάτου καὶ μιᾶς ἡμέρας τοῦ φωτογράφου παριστάνουσιν αἱ ἑπόμεναι πέντε εἰκόνες (26—30).

Ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἀναλήμματος μέχρι τῶν δύο κάτω ὀγκολίθων τῆς 25ης εἰκόνος ἐμέτρησα ἀπόστασιν 66 μέτρων. Συνεπῶς ἀπὸ τοῦ νοτιοανατολικοῦ πύργου (τοῦ Ἁγίου Νικολάου), περιλαμβανομένου τοῦ τεμαχίου (10 μέτρων) τοῦ συνεχομένου μετὰ τοῦ πύργου (εἰκὼν 14η), μέχρι τοῦ ἀνωτάτου ἀναλήμματος τὸ τεῖχος τοῦτο τῆς ὀχυρώσεως εἶχεν ὁλικὸν μῆκος μέτρων 148,30. Μεγαλεπήβολον καὶ τολμηρὸν ἔργον ὀχυρώσεως, μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδός του! Τολμηρὸς καὶ ριψοκίνδυνος καὶ ὁ γέρων ὁ διερευνήσας αὐτό!

Ἐπανέρχομαι εἰς τὴν 22αν εἰκόνα, διότι ἐπ᾽ αὐτῆς φαίνονται διὰ τοῦ φακοῦ τὰ σῳζόμενα ἔτι τε-

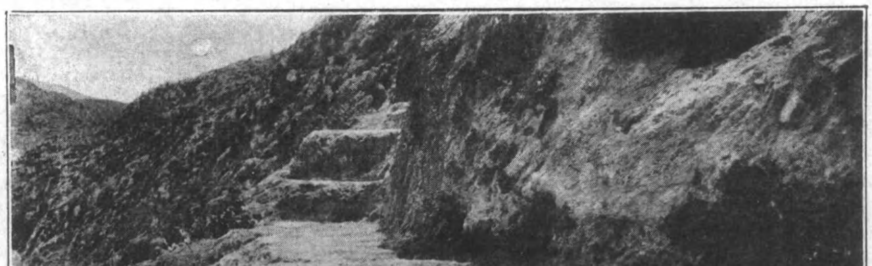

27: Ἡμικύκλιος προμαχὼν μετὰ τριῶν (3) ἀναλημμάτων. Ἀριστερὰ πλευρά.

μάχια τῶν νοτιοανατολικῶν, νοτίων καὶ νοτιοδυτικῶν τειχῶν τῆς ἀρχαίας ***ὀχυρώσεως τῆς ἀκροπόλεως τῆς Σκύρου.*** Τὰ ἐπ' αὐτῶν μεσαιωνικὰ τείχη, τὰ ὁποῖα παρημπόδισαν τὴν παραιτέρω κατάπτωσιν τῶν ἀρχαίων, ἀνήγειρε μεταξὺ 1350 καὶ 1400 ἢ ὁ Νικόλαος Γ' Δελλακάρτσερης ἢ ὁ διάδοχος αὐτοῦ, ὁ ἔνατος δοὺξ τοῦ Ἀρχιπελάγους Φραγκῖσκος Α. Κρίσπης. Ἔνδοθεν τῶν τειχῶν τούτων φαίνονται αἱ ἐγκαταλειφθεῖσαι πλέον οἰκίαι τῶν Σκυρίων, οἵτινες κατέβησαν καὶ κατῴκησαν εἰς τὰς κατωφερείας τοῦ λόφου. Τὸ δὲ ὑψηλότερον σημεῖον τῆς ἀκροπόλεως κατέχει ἡ ἐνετικὴ δεξαμενή, ἡ λεγομένη Σκοτεινὴ Φυλακή.

Τῶν νοτιοανατολικῶν, νοτίων καὶ νοτιοδυτικῶν τειχῶν τῆς ἀρχαίας ὀχυρώσεως

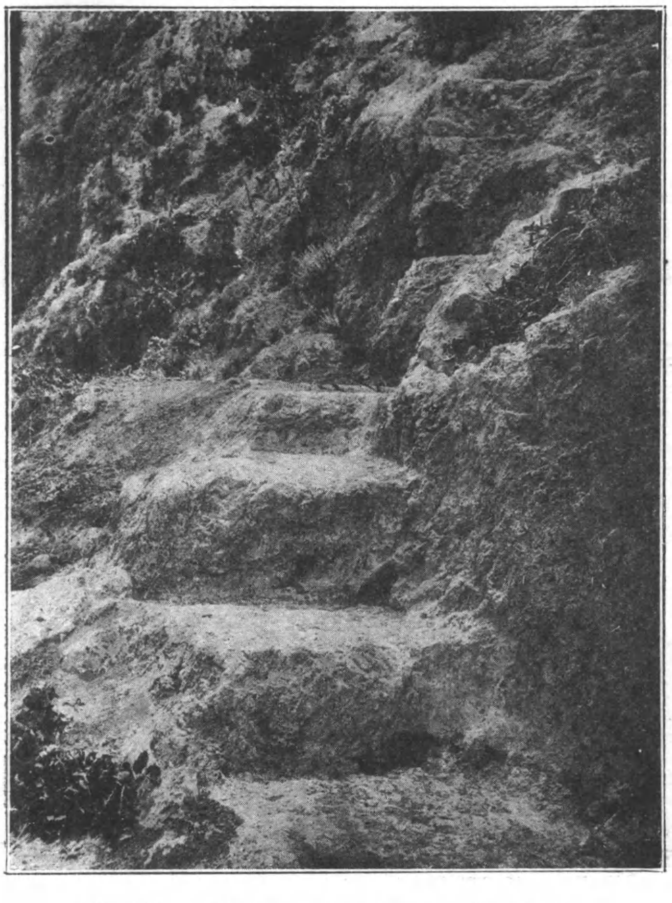

28: Τὰ τρία ἀναλήμματα τῆς προηγουμένης εἰκόνος καὶ ἄλλα τρία δεξιᾷ τὸν ἀνήφορον.

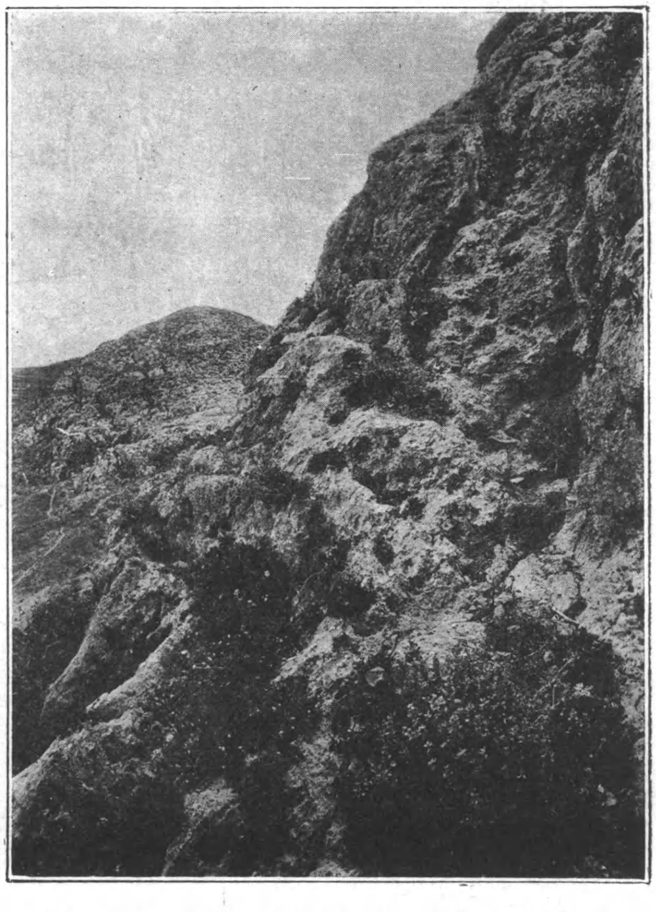

29: Δευτέρα σειρὰ ἀναλημμάτων εἰς την ἀριστερὰν ὄψιν τοῦ βρ ίχου καὶ πλησίον τοῦ καθέτου κρημνοῦ.

τῆς ἀκροπόλεως ἐλάβομεν ἐξ ἀποστάσεως 5 — 10 μέτρων ἕνδεκα φωτογραφίας, ὅπως κρίνωσιν οἱ εἰδήμονες, ἂν ὄντως εἰς τὴν νότιον γωνίαν ὑπάρχωσι ***λείψανα πολυγώνων*** τειχῶν, οἷα ὁ Φρέδριχ ἐνόμιζεν ὅτι ἀπὸ κάτω διέκρινε διὰ τηλεσκοπίου (σελ. 261, στίχ. 1-2 ἄνωθεν).

Ὅταν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἥτις διέρχεται ἄνωθεν τοῦ νοτιοανατολικοῦ πύργου, βαδίσωμεν πρὸς νότον, βλέπομεν μετ' οὐ πολὺ ἐπὶ τοῦ βράχου τῆς ἀκροπόλεως τὸ πρῶτον τεμάχιον τοῦ τείχους, τὸ ὁποῖον ἔχει κατεύθυνσιν νοτιοανατολικὴν (ΝΑ). Ἄνωθεν αὐτοῦ ἀνέρχονται ὑψηλὰ τὰ μεσαιωνικὰ τείχη.

Ἐν μικρᾷ ἀπὸ τοῦ πρώτου τείχους ἀποστάσει ἀκολουθεῖ τὸ δεύτερον τεμάχιον, τὸ ὁποῖον ἔχει κατεύθυνσιν νοτιονοτιοανατολικὴν (ΝΝΑ).

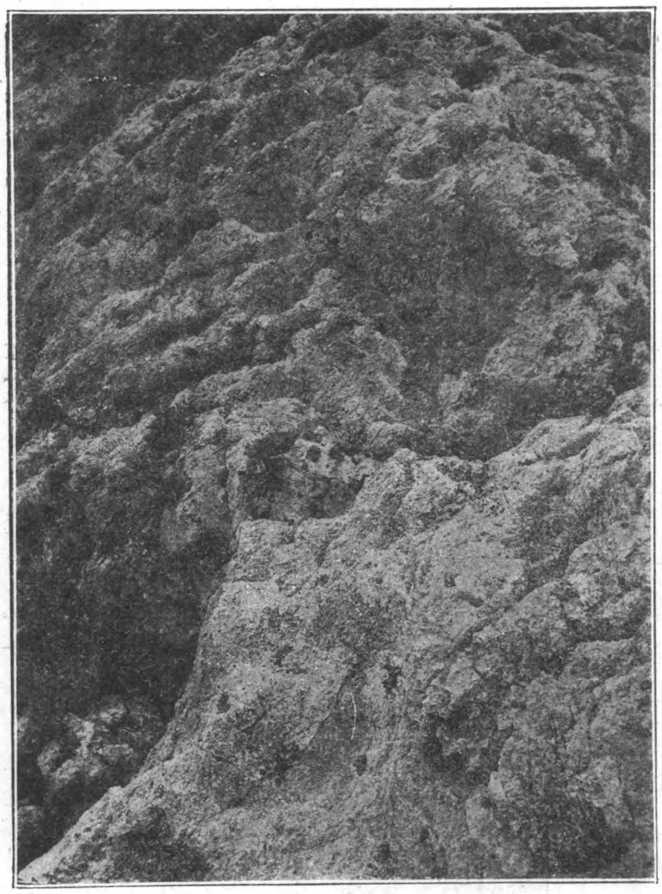

30: Τελευταία σειρὰ ἀναλημμάτων ἐπὶ τοῦ κρημνοῦ.

Μεγαλειτέρα εἶνε ἡ ἀπόστασις μέχρι τοῦ τρίτου τεμαχίου τείχους εἰς τὴν νότιον γωνίαν. Ἡ φωτογραφία ἐλήφθη ἐκ ΝΑ, ἐξ ἀποστάσεως 7 περίπου μέτρων.

Ἐφιστῶ ἀπὸ τοῦδε τὴν προσοχὴν εἰς μερικοὺς μεγάλους ὀγκολίθους, τοὺς ὁποίους βλέπει τις ἄνωθεν μικροῦ τεμαχίου τοῦ ἀρχαίου τείχους ἀναμὶξ μετὰ μικροτέρων τετραγώνων ἢ πολυγώνων λίθων. Μοὶ ἔδειξαν τοιαῦτα τεμάχια τείχους ὡς λείψανα πολυγωνικῆς τειχοποιΐας, ὡς λείψανα δηλαδὴ τῆς προϊστορικῆς ὀχυρώσεως τῆς ἀκροπόλεως, πιθανῶς, διότι ὁ μακαρίτης Παπαγεωργίου διὰ τοῦ βιβλίου του «Ἱστορία τῆς Σκύρου» μετέδωκεν αὐτὴν τὴν γνώμην εἰς τοὺς πατριώτας του, γράψας ἐν σελ. 88, στιχ. 7-9 ἄνωθεν: «Λείψανα πολυγωνικῶν τειχῶν **πειθόμεθα** ὅτι ἀναγνωρίζομεν εἰς τὴν **δυτικὴν(!) γωνίαν** τῆς ἀκροπόλεως, ἐὰν στῶμεν κάτωθεν αὐτῆς καὶ βοηθώμεθα διὰ τηλεσκοπίου». Τὴν φράσιν ταύτην μετέφρασεν ἐσφαλμένως ἐκ τῆς μελέτης τοῦ Φρέδριχ (σελ. 261, στίχ. 1-2 ἄνωθεν): Reste polygonaler Mauern ***glaubt man (νομίζει τις)*** von unten mit dem Glase an der ***Südecke (νότιον γωνίαν)*** zu erkennen.

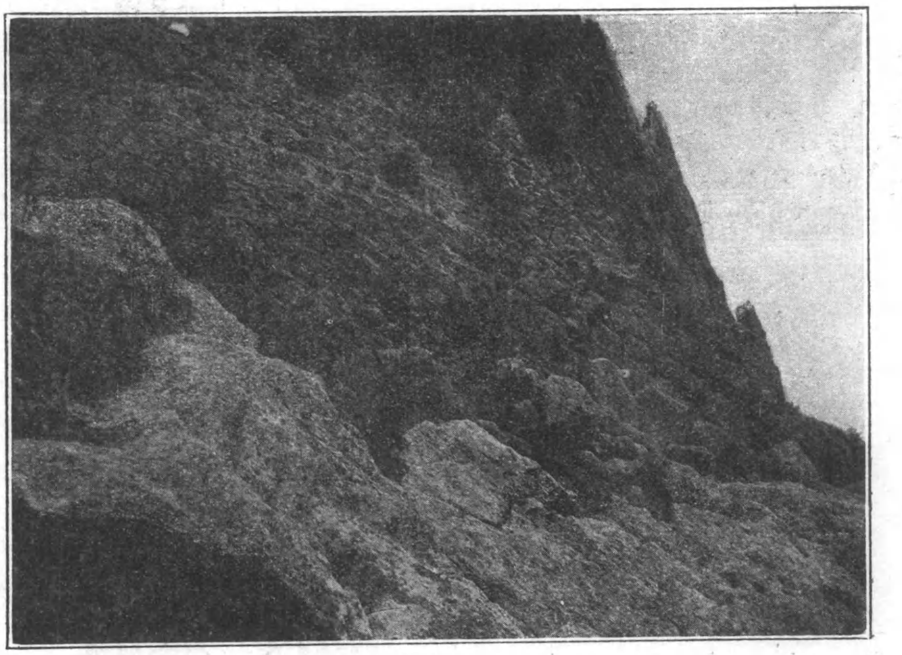

31: Τὸ πρῶτον τεμάχιον τῆς ἀκροπόλεως τὸ ἔχον κατεύθυνσιν νοτιοανατολικήν.

Ἡ ἄνω εἰκών, ὡς ἔγραψα, ἐλήφθη ἐκ ΝΝΑ καὶ ἐξ ἀπο-

στάσεως 7 μέτρων. Μεθ' ἡμέρας τινὰς πάλιν ἀνέβην μετὰ τοῦ φωτογράφου καὶ ἐφωτογραφήσαμεν τὰ λεγόμενα ταῦτα λείψανα πολυγωνικῶν τειχῶν **ἀκριβῶς ἐκ νότου.**

32: Τὸ δεύτερον τεμάχιον τὸ ἔχον κατεύθυνσιν νοτιονοτιοανατολικήν.

Ἰδοὺ ἡ 34η εἰκών. Ὁμολογῶ ὅτι δὲν δύναμαι νὰ ἀναγνωρίσω λείψανα πολυγωνικῶν τειχῶν οὔτε εἰς τὴν προηγουμένην εἰκόνα οὔτε εἰς ταύτην. Ἄλλωστε δὲν χρειάζομαι νὰ φωτισθῶ ἐκ τῶν εἰκόνων, ἀφοῦ ὅλα τὰ τείχη εἶδον ἐκ τοῦ ἐγγύς. Ἐγὼ ἔχω τὴν ἑξῆς γνώμην:

Ἡ ἀρχαία ὀχύρωσις τῆς ἀκροπόλεως ἀνήρχετο, **ἰδίως εἰς τὴν νότιον γωνίαν,** εἰς ὕψος μεγαλείτερον ἐκείνου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήρχοντο τὰ φραγκικὰ τείχη, τὰ ὁποῖα βλέπομεν σήμερον. Ὅταν λοιπὸν ἔτυχεν, ἐκ σεισμοῦ ἢ ἐξ ἄλλης αἰτίας μέρος τοῦ ἐξωτερικοῦ τείχους αἴφνης νὰ ἀποσπασθῇ καὶ νὰ κρημνισθῇ, ἀμέσως θὰ ἤρχισεν ἡ κατάπτωσις ὅλων τῶν ἄνωθεν αὐτοῦ ὀγκολίθων τοῦ ἐξωτερικοῦ τείχους, τῶν μικροτέρων ὀγκολίθων τῶν ἐσωτερικῶν δόμων καὶ ὅλων τῶν ὄπισθεν παραγεμισμάτων, τὰ ὁποῖα ὅλα ἀναμὶξ μεταξὺ τοῦ βράχου τῆς ἀκροπόλεως καὶ τοῦ λόφου τῆς φούρκας θὰ ἐσχημάτισαν χαώδεις σωρούς.

33: Τὸ τρίτον τεμάχιον τοῦ τείχους, εἰς τὴν νότιον γωνίαν.

Ὅταν ὅμως εἴς τι μέρος τῆς ἀκροπόλεως, λόγῳ τοῦ ἐκεῖ ἰδιάζοντος σχηματι-

σμοῦ τοῦ βράχου, μικρὸν τμῆμα τείχους δὲν κατεκρημνίζετο ἀποτόμως, ἀλλὰ κατωλίσθαινε βραδέως, τότε οἱ ὀγκόλιθοι μερικῶν δόμων ὠθοῦντο λοξῶς πρὸς τὰ ἔξω καὶ ἀνωρθοῦντο διὰ χαλικωμάτων τοῦ ὄπισθεν παραγεμίσματος. Ἰδίως δὲ κάτωθεν τοῦ μεσαιωνικοῦ τείχους τῆς νοτίου γωνίας ἱκανοὶ τοιοῦτοι τετράγωνοι ὀγκόλιθοι, ἐξ ἀποστάσεως καὶ ἀπὸ κάτω ὁρώμενοι, παρουσιάζουσιν ἓξ γωνίας, ὄψιν δηλ. πολυγώνων λίθων, καὶ φαίνονται τοποθετημένοι εἰς κάποιαν τάξιν καὶ εἰς δύο τρεῖς ἐπ' ἀλλήλων δόμους. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται ἡ ὀπτικὴ ἀπάτη τῶν κάτωθεν ἀναβλεπόντων.

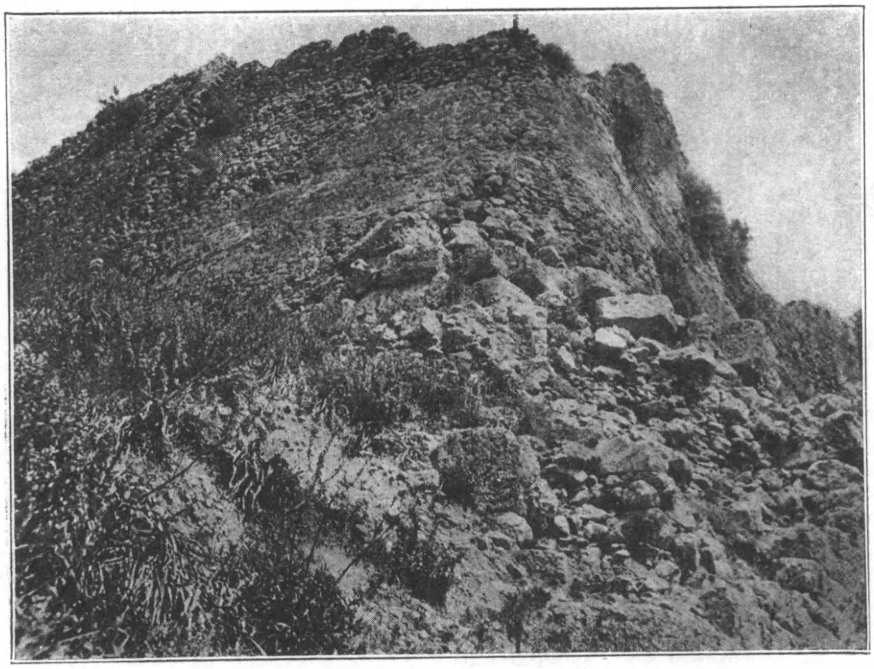

34: Τὸ αὐτὸ τεμάχιον τοῦ τείχους, ἀκριβῶς ἐκ νότου ὁρώμενον.

Ἡ ***εἰκὼν 35*** παριστάνει τὸ πρῶτον τεμάχιον τοῦ τείχους τῆς ἀκροπόλεως ἐκεῖ ὅπου ἡ νότιος γωνία ἀρχίζει νὰ κάμπτῃ πρὸς δυσμάς. Ἐλήφθη δὲ ἡ εἰκὼν ἐκ ΝΔ καὶ ἐξ ἀποστάσεως 5-6 μέτρων. Οἱ παριστανόμενοι ὀγκόλιθοι εὑρίσκονται εἰς τὸ ὕψος τοῦ ἐπὶ τῆς 33ης εἰκόνος σημείου +.

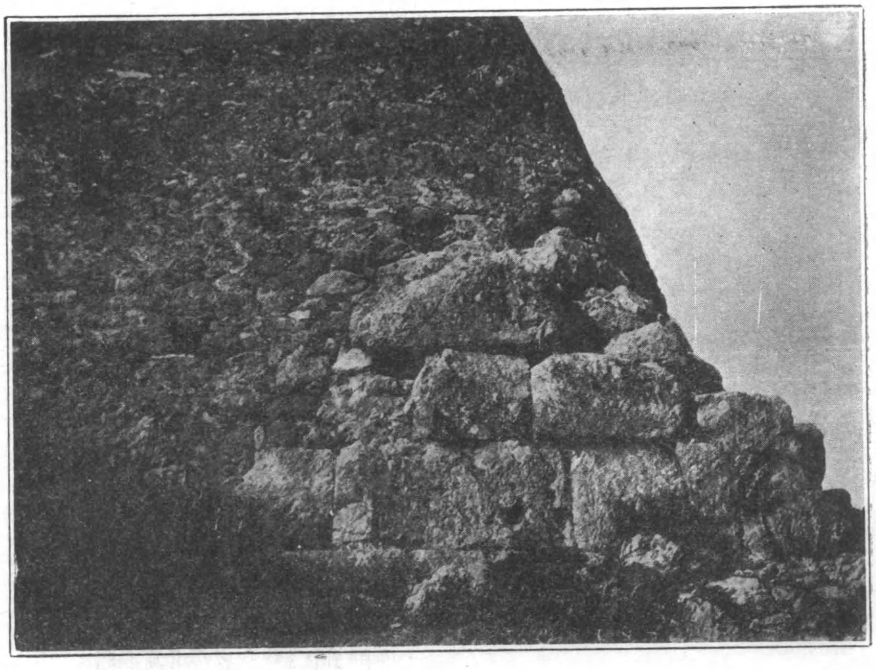

35: Τὸ νοτιονοτοδυτικὸν τεμάχιον τοῦ τείχους τῆς ἀκροπόλεως

Ἡ ***εἰκὼν 36***, ἥτις παριστάνει τὸ πρῶτον τεμάχιον τοῦ νοτιοδυτικοῦ τείχους, ἐλήφθη ἐκ νότου πρὸς δυσμάς, εἶνε δὲ ἀξιόλογον παράδειγμα τοῦ τρόπου, καθ' ὃν οἱ Φράγκοι ἐπεσκεύασαν τὴν ἀρχαίαν ὀχύρωσιν. Ἐν τῷ πλαισίῳ μεγάλων ἀρχαίων ὀγκολίθων μικρότερον ἐπίσης ἀρχαῖον ὑλικόν.

Ἡ ***εἰκὼν 37*** παριστάνει τὸ πρὸς ΔΝΔ τεμάχιον, τὸ ὁποῖον εἴδομεν ἤδη εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς προηγουμένης εἰκόνος, ἐλήφθη δὲ ἐξ ἀποστάσεως δέκα μέτρων καὶ ἐτέθη ἐνταῦθα, ὅπως δείξῃ, πῶς οἱ ἀρχαῖοι ἐξωμάλυναν τὰς ἀνωμαλίας τῶν βράχων.

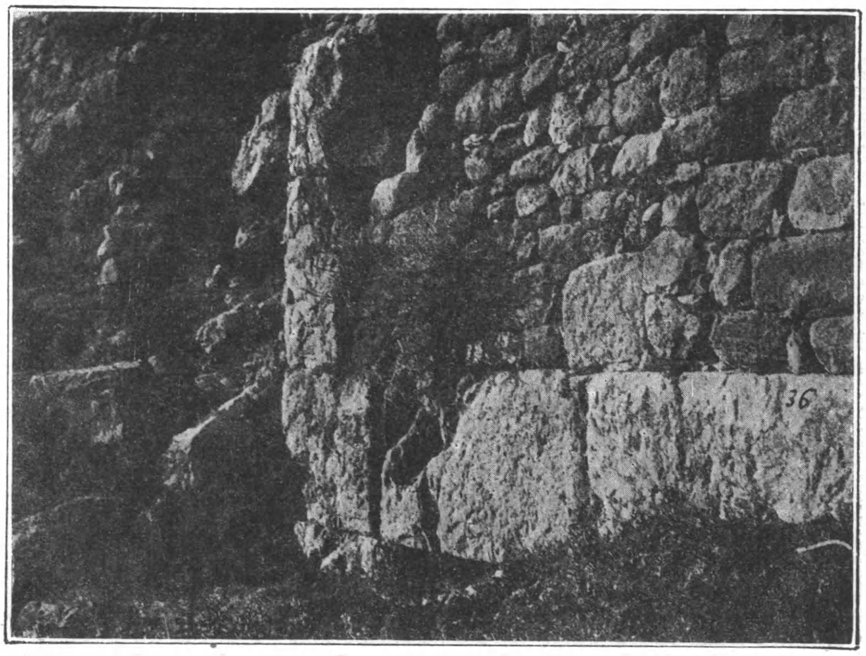

36: Τὸ πρῶτον τεμάχιον τοῦ νοτιοδυτικοῦ τείχους.

Διὰ τῶν ἄνω πολλῶν καὶ χαρακτηριστικῶν εἰκόνων καὶ σχετικῶν περιγραφῶν ἀναπαρέστησα, ὡς ἐλπίζω, λεπτομερῶς καὶ σαφῶς ὅλην τὴν ἰδιόρρυθμον ὀχύρωσιν τῆς τε πόλεως καὶ ἀκροπόλεωςΣκύρου. Προσθέτω ἤδη τὸ παρὰ τοῦ καθηγητοῦ Φρέδριχ ἐκπονηθὲν διάγραμμα τῆς ὅλης ὀχυρώσεως, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπέφερα μερικὰς διορθώσεις.

Ὑπολείπεται ἤδη μόνον νὰ καθορίσω, ***πότε καὶ διὰ ποῖον λόγον οἱ Ἀθηναῖοι***, ἀφοῦ ἐπὶ ἕνα αἰῶνα καὶ πλέον κατεῖχον τὴν νῆσον, χωρὶς νὰ ὀχυρώσωσι τὴν πόλιν ***προέβησαν αἴφνης εἰς τὴν ἐκτέλεσιν*** τοιούτου μεγάλου καὶ δυσχερεστάτου ἔργου, ὅπερ καὶ χρόνον πολὺν ἀπῄτει καὶ μέσα πολλά.

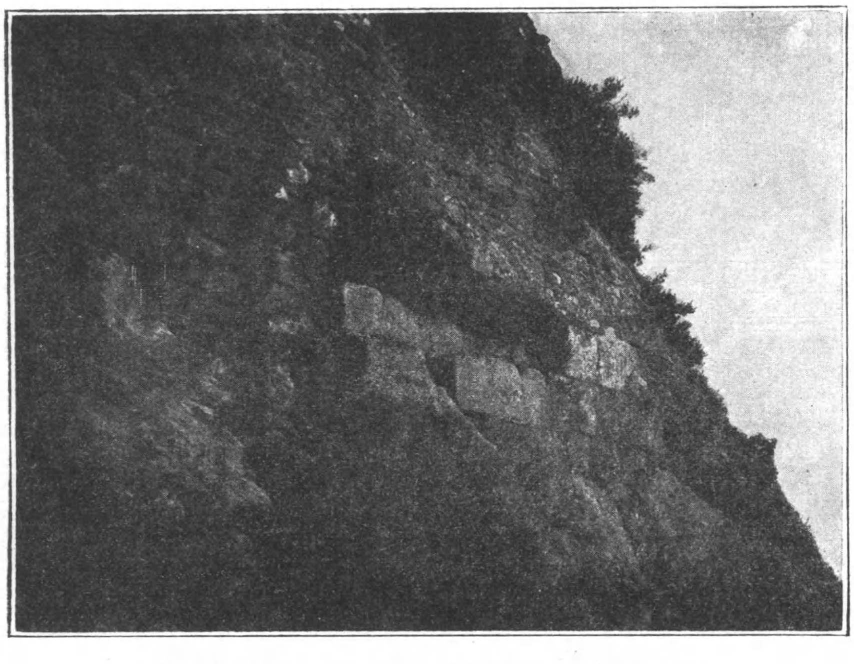

37: Τὸ πρὸς ΔΝΔ τεμάχιον τοῦ τείχους τῆς ἀκροπόλεως.

Ὁ κ. Φρέδριχ (σελ.270-271) ἐκφράζει τὴν γνώμην, ὅτι παρορμηθέντες διὰ τῶν λόγων τοῦ Δημοσθένους κατὰ Φιλίππου τοῦ Β΄, τοῦ ἐξ Εὐβοίας ἐπαπειλοῦντος τὰς πρὸ τῆς Μαγνησίας νήσους ὡς καὶ τὴν Σκῦρον, Ἴμβρον καὶ Λῆμνον, οἱ

Ἀθηναῖοι προέβησαν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 355 καὶ 338 περίπου εἰς τὴν ὀχύρωσιν τῆς Σκύρου, καὶ ὅτι ὁ τρόπος τῆς ὀχυρώσεως καὶ τῆς κατασκευῆς τῶν πύργων καὶ ἡ διὰ τούτους κατάλληλος ἐκλογὴ τοῦ ἐδάφους, ὡς ἐν γένει ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ὀχυρώσεως ἰδιάζουσιν εἰς τὸ β΄ ἥμισυ τοῦ 4ου αἰῶνος.

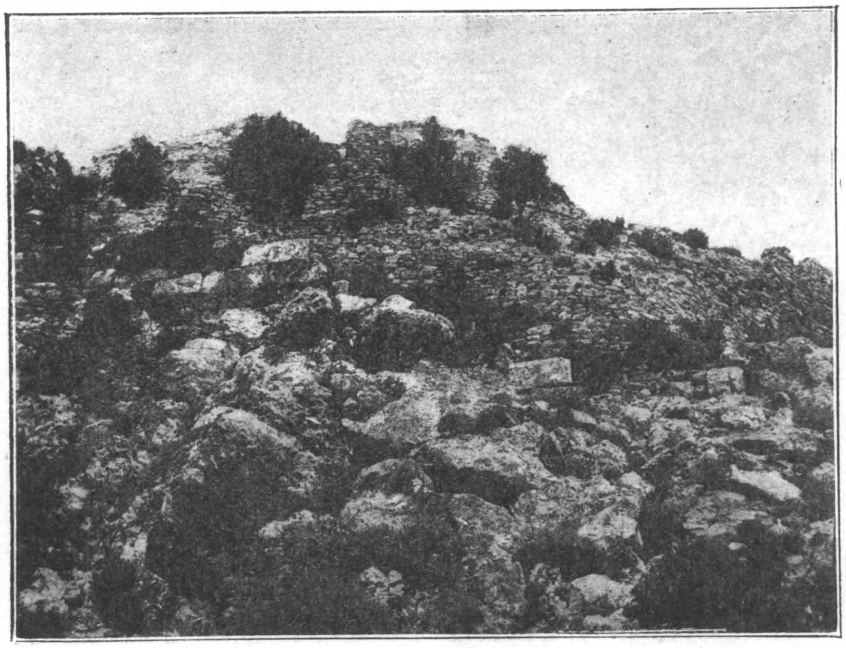

38: Τὸ δεύτερον καὶ τρίτον τεμάχιον τοῦ τείχους ἀπὸ νότου πρὸς δυσμάς

Ἐγὼ ἀφ᾽ ἑτέρου δὲν πιστεύω ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἀνέβαλον τὴν ὀχύρωσιν τῆς Σκύρου, μέχρις ὅτου ὁ Φίλιππος ἀπειλήσῃ τὴν ἀπώλειαν τῆς νήσου. Πεντήκοντα ἔτη πρότερον οἱ Λακεδαιμόνιοι μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς-Ποταμοῖς νίκην εἶχον ἀφαιρέσει ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐν ἔτει 404 τὰς νήσους

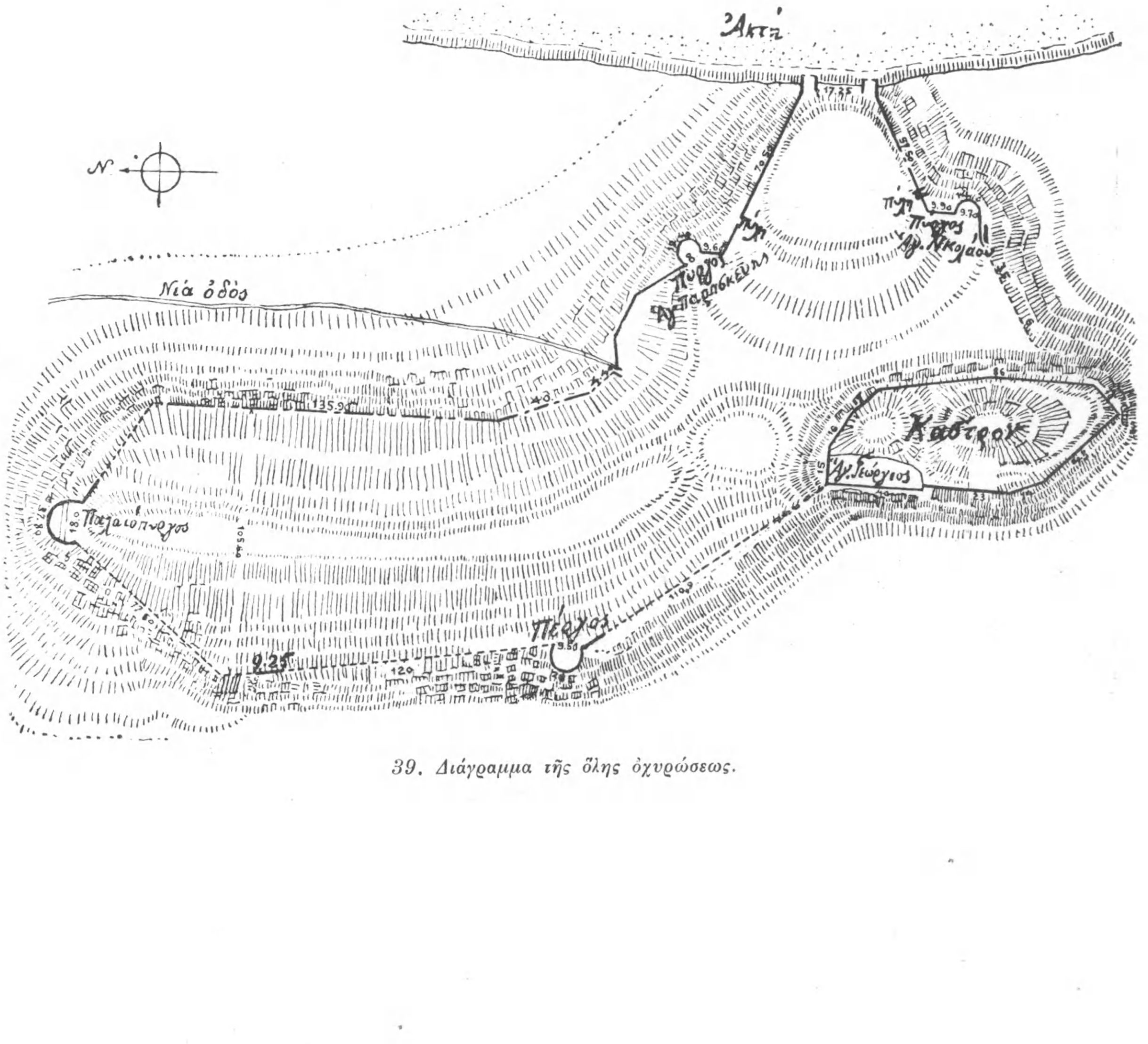

39. Διάγραμμα τῆς ὅλης ὀχυρώσεως.

Σκῦρον, Ἴμβρον καὶ Λῆμνον, ἃς μόλις τῷ 387 ἀνέκτησαν πάλιν διὰ τῆς εἰρήνης τοῦ Ἀνταλκίδου [1].

Ὑποθέτω ὅτι ἡ ἔστω καὶ πρόσκαιρος ἀπώλεια τριῶν ναυτικῶν βάσεων θὰ ἐσωφρόνισε τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ὅτι παρ' ὅλας τὰς οἰκονομικάς των δυσχερείας θὰ εἰργάζοντο πρὸς ἀπόκτησιν ναυτικῆς δυνάμεως, βλέποντες καὶ τὴν ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἐξασθένησιν τῶν Σπαρτιατῶν. Οὗτοι βαρέως φέροντες τὴν συμμαχίαν Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων, προεκάλεσαν ναυμαχίαν παρὰ τὴν Νάξον κατὰ Σεπτ. *376*, καθ' ἣν ὁ Λακεδαιμόνιος ναύαρχος Πόλλις, ἄγων 60 τριήρεις, κατετροπώθη ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου Χαβρίου, ἄγοντος 80 τριήρεις. Μετὰ τὴν νίκην ταύτην οἱ Ἀθηναῖοι ἀνέκτησαν πάλιν τὴν ναυτικὴν ἡγεμονίαν, ἣν κατὰ τὰ ἑπόμενα ἔτη ἐπεκτείναντες ἀνέκτησαν καὶ μέρος τῆς Θρᾳκικῆς Χερσονήσου καὶ ἐκυρίευσαν πολλὰς πόλεις τῆς Χαλκιδικῆς, τῇ βοηθείᾳ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Περδίκκου, ὅστις, παύσας νὰ εἶνε σύμμαχος τῶν Θηβαίων, ἔγεινε φίλος τῶν Ἀθηναίων. Αὗται ὅμως αἱ ἐπιτυχίαι τῶν Ἀθηναίων ἐξήγειραν τῶν Θηβαίων τὸ φιλόπρωτον — τὸ φιλόπρωτον, τὴν καταστρεπτικὴν ταύτην ἰδιότητα τῶν Ἑλλήνων, — οἵτινες ἠλεκτρισθέντες ὑπὸ τῶν λόγων τοῦ Ἐπαμεινώνδου ἐψήφισαν τὴν κατασκευὴν ἑκατὸν τριήρεων, ὅπως καθαιρέσωσι τὴν κατὰ θάλασσαν νέαν ἡγεμονίαν τῶν Ἀθηναίων.

Ἀναφέρω τὰ ἱστορικὰ ταῦτα γεγονότα, ὅπως φθάσω εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὴν ὀχύρωσιν τῆς Σκύρου θὰ ἐξετέλεσαν οἱ Ἀθηναῖοι μεταξὺ τῶν ἐτῶν 370 καὶ 356 Ἐὰν ταύτην ἀνέβαλλον, μέχρις οὗ ὁ Δημοσθένης ἐξερεθίσῃ αὐτοὺς κατὰ τοῦ Φιλίππου, ὅστις ἐξ Εὐβοίας ἠπείλει τὰς κτήσεις των, δὲν θὰ εἶχον πλέον οὔτε τὴν ἀπερίσπαστον ἐνεργητικότητα οὔτε τοὺς χρηματικοὺς πόρους πρὸς ἐκτέλεσιν τοιούτου ἔργου. Ἤδη ἀπὸ τοῦ 356 ἤρχισαν αἱ οἰκονομικαὶ δυσχέρειαι τῆς Ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας, αἱ συμμαχίαι ἐναντίον αὐτῆς, ἡ παρὰ τοῦ Φιλίππου ἵδρυσις ναυτικῆς δυνάμεως καὶ αἱ ἐν Θρᾴκῃ καὶ Θεσσαλίᾳ ἐπιτυχίαι αὐτοῦ, ὁπότε τῷ 341 ὁ Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ Χερσονήσου λόγῳ καταγγέλλει τὸν παρὰ Φιλίππου κίνδυνον τῶν νήσων. Τῷ 338 τέλος ἡ ἐν Χαιρωνείᾳ νίκη τοῦ Φιλίππου κατὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων συνεπάγεται τὸ τέλος τῆς κατὰ θάλασσαν ἡγεμονίας τῶν Ἀθηνῶν.

Τεχνικοὶ λόγοι ὀχυρωτικῆς δὲν ἀντιμάχονται εἰς τὸ συμπέρασμά μου, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ὠχύρωσαν τὴν Σκῦρον μεταξὺ τῶν ἐτῶν 370 καὶ 356.

Μιχαὴλ Δέφνερ Δ. Φ.

1 Πόσον βαρέως ἔφερον οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἀπώλειαν τῶν τριῶν νήσων, μανθάνομεν ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν τοῦ Ξενοφῶντος (VI, 8, 15:) «*οἵ τε γὰρ Ἀθηναῖοι ἐφοβοῦντο συνθέσθαι αὐτονόμους τὰς πόλεις καὶ τὰς νήσους εἶναι, μὴ Λήμνου καὶ Ἴμβρου καὶ Σκύρου στερηθεῖεν*» καὶ V, *1,31*: «*Ἀρταξέρξης βασιλεὺς νομίζει δίκαιον, τὰς μὲν ἐν Ἀσίᾳ πόλεις ἑαυτοῦ εἶναι καὶ τῶν νήσων Κλαζομενὰς καὶ Κύπρον, τὰς δὲ ἄλλας Ἑλληνίδας πόλεις καὶ μικρὰς καὶ μεγάλας αὐτονόμους ἀφεῖναι πλὴν Λήμνου καὶ Ἴμβρου καὶ Σκύρου· ταύτας δὲ ὥσπερ τὸ ἀρχαῖον εἶναι Ἀθηναίων*». — Εἰς τὸ κείμενον διορθώνω τὰς λέξεις «*πόλεις καὶ μικρὰς*» εἰς «*πόλεις καὶ νήσους μικράς τε..*».

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ ΑΛΩΝ ΤΩΝ ΑΡΑΦΗΝΙΔΩΝ

ΥΠΟ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Χ. ΚΟΤΖΙΑ

Ἐν τῷ ΝΔ. τῆς Ἁλικῆς τοῦ Σπάτα κειμένῳ καὶ μικρὸν ἀπὸ τῆς παραλίας ἀπέχοντι κτήματι τοῦ Λεωνίδα Χούντα εὑρέθη τῷ 1926, ἐντὸς οἰκοδομήματος ῥωμαϊκῶν χρόνων καὶ εἰς βάθος δύο περίπου μέτρων, ἐνεπίγραφος ἐκ πεντελησίου μαρμάρου πλάξ, ἀποκειμένη προσωρινῶς ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ συλλογῇ τοῦ Λιόπεσι (Ἀττικῆς).

Ἡ πλὰξ μεγ. ὕψ. 0.415 μ., πλ. 0.19 μ. καὶ πάχ. ἄνω 0.06 μ., κάτω 0.07 μ., δεξιὰ 0.05 μ. καὶ ἀριστερὰ 0.065 μ., εἶναι τεθραυσμένη εἰς προγενέστερον χρόνον ἄνω, ἀριστερὰ καὶ ὀλίγον δεξιὰ κάτω ***(εἰκ. 1)***. Τῆς πλακὸς ἡ προσθία ὄψις τελείως λελεασμένη, τὸ παρὰ τὴν ἀνωμάλως τεθραυσμένην βάσιν καὶ μέχρι ὕψ. 0.10μ. ἡμικατειργασμένον· ἡ ὀπισθία ὄψις ἀκατέργαστος.

Γράμματα ἐπιμελῶς πως κεχαραγμένα καὶ στοιχηδόν, πλὴν τοῦ ἐν τῷ στ. 17 γράμματος Μ, ὄντος δεξιώτερον τῆς καθέτου, τοῦ ἐν τῷ στ. 16 γράμματος Σ, τῆς λέξεως «τῆς», ὄντος ἀριστερώτερον καὶ ἀμφοτέρων τῶν τοῦ στ. 18, ἐκτὸς τῶν στηλῶν κειμένων. Γραμμάτων ὕψ. 0.008-0.009μ., μτγρ. 0.009-0.012 μ., στ. 0.009μ. Τοῦ τελευταίου στ. 18 καταληκτικὸν γράμμα τὸ Ν, τὸ λοιπὸν ἄνευ γραμμάτων. Τὸ κάτωθεν τοῦ τελευταίου στίχου κενὸν 0.125μ.. Μέρος τοῦ πρώτου, τὰ τρία τελευταῖα γράμματα τοῦ στίχ. 1 καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ τελευταίου γράμματος τοῦ στίχ. 17 ἀπεκρούσθησαν ἀρχικῶς· τὰ δὲ ἐν στ. 11 ἐλλείποντα δύο καὶ μέρος τοῦ τρίτου, ἐν στ. 12 ἕν, ἐν στ. 13 δύο καὶ ἐν στ. 14 ἕν γράμμα κατεστράφησαν πάντα ἐκ τῆς σκαπάνης. Σχῆμα γραμμάτων τῶν μέσων τοῦ 4ου αἰῶνος.

Στίχοι πιθανῶς ἐλλείποντες 12, ἐλλιπῶς σῳζόμενοι 18.

Ἐκ τῶν στ. 5-7 καὶ 13-17, οἵ ἀσφαλῶς συμπληροῦνται, συνάγεται, ὅτι τὸ μὲν ὁλικὸν πλάτος τῆς πλακὸς ἦτο πιθανώτατα 0.35μ., ὁ δὲ πλήρης στίχος ἀποτελεῖται ἐκ 18 γραμμάτων, δύναται δὲ νὰ συμπληρωθῇ ἡ ἐπιγραφὴ οὕτως:

[3] ***[δ]***
[εδόχθαι τοῖς δημόται-]
[1] ***[ς ἐπαινέσαι αὐτοὺς κα-]***
1 ***[ὶ στεφανῶσα]ι θαλλ[οῦ σ]***
[τεφάνωι ἑκ]άτερον αὐτ-
3 ***[ῶν δικαιοσ]ύνης ἕνεκα***
[καὶ φιλοτι]μιας τῆς ⟦ε⟧ἰς
[τὸν δῆμον τ]ῶν Ἀλλιέων
6 ***[εἶναι δὲ κα]ὶ προεδρία-***
[ν αὐτοῖς ἐν] τοῖς ἀγῶσι-
[ν, οἷς τίθησι]ν· νέμειν δὲ
9 ***[καὶ μερίδ]α αὐτῶν ἑκατ-***
[έρωι τοὺς] ἱεροποιοὺς
[_γρ 8_ π[οι]οῦντας Ἀ-

Τὸ ψήφισμα τιμητικὸν ὑπὲρ εὐεργετησάντων τὸν δῆμον Ἁλαιέων τῶν πρὸς Ἀραφῆνα, οἱ ὁποῖοι, ὡς ἐν τοῖς στ. 2 καὶ 9 δηλοῦται, εἶναι δύο τὸν ἀριθμόν.

Ἡ συμπλήρωσις τῆς ἐπιγραφῆς δὲν παρέχει πολλὰς δυσκολίας. Οἱ στ. [3-2], ***δεδόχθαι τοῖς δημόταις***, συνεπληρώθησαν κατὰ τὰ IGII² 1174=II 571 καὶ IGII² 1175=II 572 ψηφίσματα τοῦ αὐτοῦ δήμου.

Στ. [1]-1, ***ἐπαινέσαι αὐτοὺς καὶ στεφανῶσαι***, ὡς ἐν IGI² 350=II 5 115b, ὑπὲρ Ἐπιδαμνίου καὶ Ἀπολλωνιάτου καὶ IGII² 1198=II 579 τοῦ δήμου Αἰξωνέων ὑπὲρ δύο χορηγῶν.

Ἐκ τοῦ τελευταίου τούτου ψηφίσματος

17 5 29

12 *[ρχίαν τὸν] δήμ[α]ρχον· ἀν-*
[αγράψαι] δὲ τόδ[ε τ]ὸ ψήφ
[ισμα ἐν σ]τήλει λι[θ]ίνε-
15 *[ι καὶ στῆ]σαι ἐν τῶι ἱερ*
[ῶι τῆς Ἀρ]τέμιδος τῆς Τ-
[αυροπόλ]ης τὸν Δήμαρχ-
18 *[ον Ἀρχί]αν.*

ὁρμώμενος ὁ Haussoullier (La vie municipale en Attique, Paris 1884 σελ. 66) ἰσχυρίζεται, ὅτι οἱ Ἀττικοὶ δῆμοι δὲν ἦσαν, ὡς ὁ τῶν Αἰξωνέων, πλούσιοι, οὐδὲ εἶχον θέατρον καὶ χορηγούς· οἱ δὲ στέφανοι ἦσαν θαλλοῦ ἢ ἄλλης ὕλης καὶ οὐχὶ χρυσοῦ, ὡς ὁ τῶν Αἰξωνέων. Τοῦτο δὲν νομίζω ὀρθόν· διότι ἐκ τῆς χρήσεως στεφάνου χρυσοῦ ἢ θαλλοῦ ἢ ἄλλης ὕλης δὲν ἀποδεικνύεται ἀσφαλῶς ἡ πενία ἢ ὁ πλοῦτος δήμου τινός, οὔτε ἡ ὕπαρξις ἢ ἡ ἔλλειψις θεάτρου καὶ χορηγῶν, ἀλλὰ μαρτυρεῖται ἁπλῶς, ὅτι ἐν τοῖς Ἀττικοῖς δήμοις δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη οὕτω μεγάλων εὐεργεσιῶν καὶ χορηγῶν, ἵνα ἀπονεμηθῇ ὑπὸ τοῦ δήμου στέφανος χρυσοῦ τοῖς ταύτας ποιοῦσιν. Τοῦτο καθίσταται φανερὸν ἐκ ψηφισμάτων αὐτοῦ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων· οὕτως ἐν Dittemb. syll^{2} $146_{36, 40}$, ὁ μὲν δῆμος Τενεδίων στεφανοῦται στεφάνῳ χρυσοῦ ἀπὸ χιλίων δραχμῶν, ἐν ᾧ ὁ σύνεδρος Ἄρατος μόνον θαλλοῦ στεφάνῳ· ἐπίσης ἐν Dittemb. αὐτόθι 151_{23}, ὁ Εὔθυμος Φιλούργου Πλαταιεὺς στεφανοῦται θαλλοῦ στεφάνῳ, καίτοι ἐπέδωκεν εἰς τὸν πόλε-

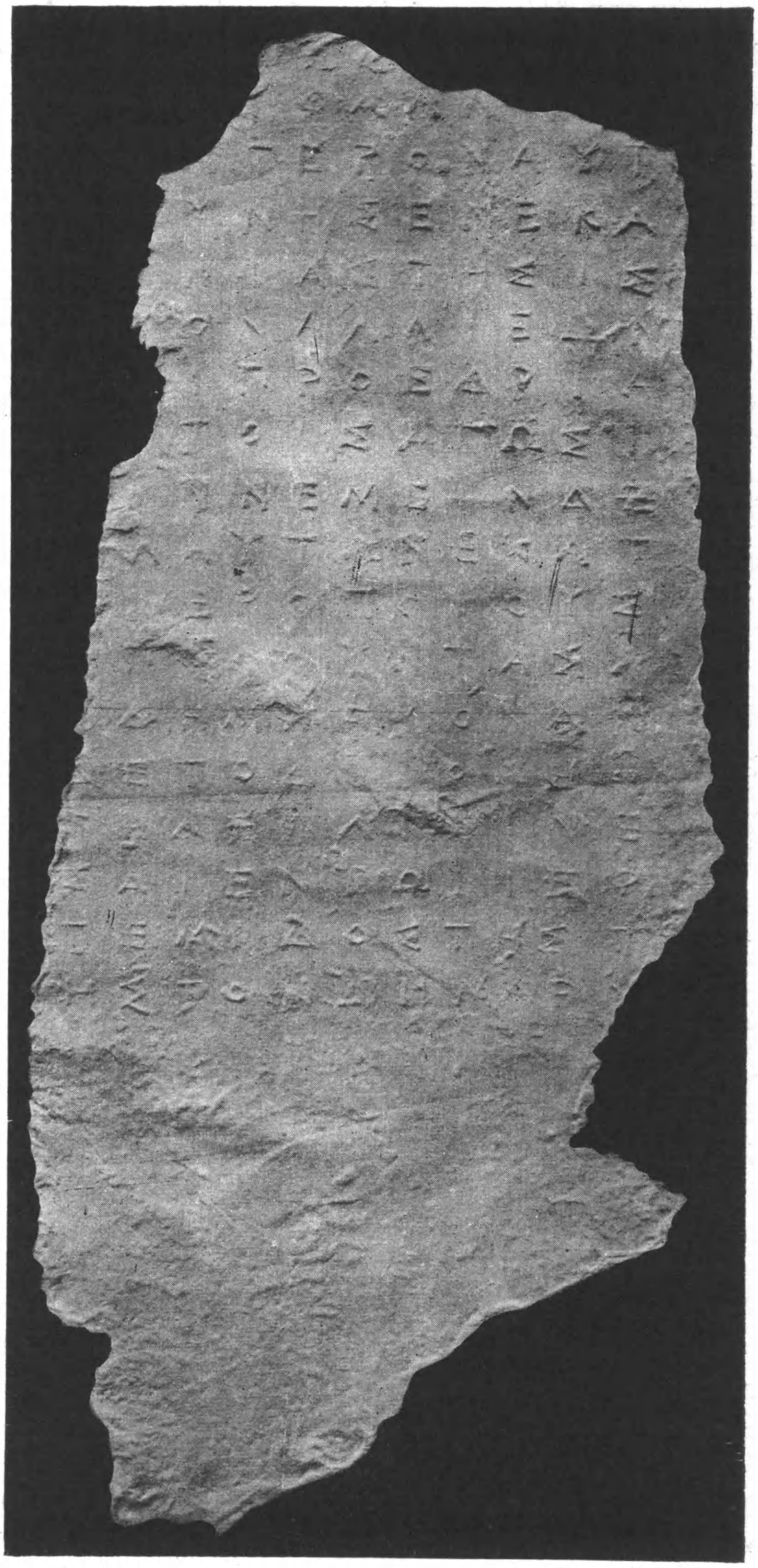

1: Τὸ παρὰ τὴν Ἁλικὴν τοῦ Σπάτα εὑρεθὲν ψήφισμα.

μον καὶ τὴν ποίησιν τοῦ σταδίου καὶ τοῦ Παναθηναϊκοῦ θεάτρου. Ἀντιθέτως ἐν Ditt. syll[3] 957, Ἄδειστος ὁ Ἀντιμάχου Ἀθμονεύς, ὁ σωφρονιστὴς καὶ οἱ ἔφηβοι ὑπὸ μὲν τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου στεφανοῦνται θαλλοῦ στεφάνῳ, ὑπὸ δὲ τῶν φυλετῶν καὶ τῶν δημοτῶν διὰ τὴν ὑψίστην προσγενομένην εἰς αὐτοὺς τιμὴν στεφοῦνται στεφάνῳ χρυσοῦ καὶ δὴ ἀπὸ πεντακοσίων δραχμῶν. (Πρβλ. καὶ Ditt. αὐτ. 182, 187, 245, 255, 266, 267, 519, 520, 521 καὶ IGII[2] 1 247 = II 603).

Ἡ ἐν στ. 4, ἔλλειψις τοῦ γράμματος «ε» τῆς προθέσεως «*εἰς*» εἶναι προφανὴς παράλειψις ἐξ ἀμελείας τοῦ χαράκτου προερχομένη. (Περὶ τοῦ ει=ι πρβλ. Meisterhans Gramm[3] σελ. 48).

Στ. 5, ***τὸν δῆμον τῶν Ἁλλιέων***· ὁ τύπος ***Ἁλλιέων*** ἀντὶ ***Ἁλαιέων*** παρατηρεῖται τὸ πρῶτον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπιγραφῇ καὶ ἐν τῇ ἀνεκδότῳ εἰσέτι ἐπιγραφῇ Ἁλαιέων τῶν Αἰξωνικῶν, ἀποκαλυφθείσῃ ὑπὸ Κ. Κουρουνιώτου ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τοῦ Ἀπόλλωνος Ζωστῆρος κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου χρόνον· καίτοι δὲ αἱ περιέχουσαι τὸν τύπον τοῦτον ἐπιγραφαὶ ἀνήκουσιν εἰς δύο διαφόρους δήμους, διαφόρων φυλῶν καὶ σφόδρα ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντας, ἀλλ' ὁμωνύμους, ἐχαράχθησαν ἄρα αὗται ἐν διαφόρῳ τόπῳ καὶ χρόνῳ καὶ ὑπὸ διαφόρου ἑκατέρα χαράκτου, ἐν τούτοις ἡ ἔλλειψις τῆς ἐνδιαμέσου ὁριζοντίας γραμμῆς ἐκ τοῦ δευτέρου Α καὶ ἡ μετατροπὴ τούτου εἰς ἕτερον Λ προέρχεται ἀσφαλῶς καὶ βεβαίως ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ἐπιγραφαῖς ἐξ ἀμελείας τοῦ χαράκτου, διότι καὶ τὸ ἐθνικόν: Ἁλαιεύς, ἐξ Ἁλαιέων, Ἁλαεύς, Ἁλεύς (Λ. Dar. et Sagl. ἐν λ. δῆμοι) καὶ τὸ τοπικόν: Ἁλῆθεν, Ἁλῆσι (Pauly RE[2] ἐν λ. δῆμοι) (πρβλ. IG 1541, 1546, 1550 καὶ Στ. Βυζ. ἐν λ. Ἁλαὶ) κυμαίνονται μὲν ὡς πρὸς τὴν δίφθογγον αι (πρβλ. Meisterhans Gramm[3] σελ. 30 κ. ἑξ.), ἀείποτε ὅμως δι' ἑνὸς Λ ἀναγράφονται.

Ἂς ἔλθωμεν ἤδη εἰς τὴν τοποθέτησιν τοῦ δήμου Ἁλῶν τῶν Ἀραφηνίδων. Ἡ θέσις τοῦ δήμου τούτου εἶναι σχεδὸν καθωρισμένη ὑπὸ A. Milchhöfer (Demenordnung des Kleisthenes· Berlin 1892 σελ. 14) ΒΔ. τῆς Ἁλικῆς τοῦ Σπάτα.

Τὴν τοποθέτησιν ταύτην δέχεται μὲν καὶ ὁ Löper (Ath. Mitt. 1892 σελ. 359 κ. ἑξ.), παρατηρεῖ ὅμως ὀρθῶς (αὐτόθ. σελ. 362), ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Milchhöfer παράλληλος τοποθέτησις Ἁλῶν καὶ Φηγαίας δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὸ χωρίον Στ. Βυζ. (ἐν λ. Ἁλαὶ) «ἔστι δ' ὁ δῆμος μεταξὺ Φηγέως τοῦ πρὸς Μαραθῶνι καὶ Βραυρῶνος». Ἐπιζητῶν δ' ὅμως ὁ Löper νὰ ὁρίσῃ ἀσφαλέστερον τὴν θέσιν τῶν Ἁλῶν καὶ στηριζόμενος εἰς ἁπλῆν εἰκασίαν, ὅτι Ἁλαί, Βραυρὼν καὶ Φηγαία εἶναι ἀπαραίτητον, νὰ ὦσι παράλιοι, τοποθετεῖ τὸν μὲν Ἀραφῆνα μεταξὺ Ἁλῶν καὶ Βραυρῶνος, ἤτοι ἐν τῇ σημερινῇ Βελανιδέζᾳ, τὴν δὲ Φηγαίαν εἰς τὴν παραλίαν τῆς Ξυλοκέρεζας, ὅπου ἡ Προβάλινθος (Milch. Dem. σελ. 9), ταύτην δὲ μεταφέρει εἰς τὰς ΝΔ. ὑπωρείας τοῦ Πεντελικοῦ (Löp. αὐτ. σελ. 368)· (ὅρα χάρτην εἰκ. 2). Ταῦτα ἐνεργεῖ ὁ Löper ἰσχυριζόμενος, ὅτι τὰ μὲν τοπωνύμια Ξυλοκέρεζα καὶ Βελανιδέζα εἶναι ταὐτόσημα, αἱ δὲ νεώτεραι τοπωνυμίαι ἔχουσιν ἐνταῦθα μετατοπισθῆ, ἐφ' ᾧ παρατηροῦνται καὶ δύο ὅμοια τοπωνυμικά: Παλιὰ Βελανιδέζα — Καινούργια Βελανιδέζα, Παλιὰ Βραῶνα — Καινούργια Βραῶνα. Τὰς μετατοπίσεις τοῦ Löp. δέχεται, ἀλλὰ μετ' ἐπιφυλάξεως καὶ ὁ Milchhöfer (Ath. Mitt. 1893 σελ. 292 κ. ἑξ.).

Ἀλλὰ μόνον ἐνταῦθα μετετοπίσθησαν τὰ ἀρχαῖα τοπωνύμια τῆς Φηγαίας, τοῦ Ἀραφῆνος καὶ τοῦ Βραυρῶνος, ἔμειναν δὲ εἰς ἀρχικὴν περιοχὴν τὰ τῶν δήμων Πρασιῶν, Θορικοῦ, Σουνίου, Λαμπτρῶν, Μυρρινοῦντος, Ἀγγελῆς κ.λ.π., καίτοι αἱ περιοχαὶ τῶν πλεί-

στων ἐκ τούτων ἔμειναν ἀρχαιόθεν ἀκατοίκητοι καί τινες τούτων ἦσαν ἀσημότεροι τοῦ ἐπισημοτάτου Βραυρῶνος; Τόση δὲ σύγχυσις ἐπῆλθε κατὰ τοὺς μετέπειτα χρόνους, ὥστε σὺν τοῖς ἄλλοις νὰ συμπέσωσι καὶ ταὐτισθῶσι καὶ τὰ τοπωνυμικὰ Βελανιδέζα-Ξυλοκέρεζα, ἐν ᾧ εἶναι τόσον διάφορα, ὅσον ἡ βελανιδιὰ ἀπὸ τὴν ξυλοκερατιά, τὴν ἄλλως καὶ χαρουπιὰ λεγομένην; Ἔτι δὲ τὰ τοπωνύμια Παλιὰ Βελανιδέζα, Παλιὰ Βραῶνα, εἶναι διάφοροι περιοχαὶ ἀπὸ τὴν Καινούργια Βελανιδέζα, Καινούργια Βραῶνα ἢ εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ περιοχὴ τῆς Βελανιδέζας ἢ τῆς Βραώνας, ἐν ἑκατέρᾳ ὅμως τῶν ὁποίων ἱδρύθησαν νεώτεροι συνοικισμοί, οἱ ὁποῖοι, κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τοὺς ἀρχαιοτέρους, τοὺς προϋπάρχοντας συνοικισμοὺς τῆς περιοχῆς ταύτης, ὠνομάσθησαν Καινούργια Βελανιδέζα, Καινούργια Βραῶνα; Ὅθεν νομίζω, ὅτι δὲν μετετοπίσθησαν ἐνταῦθα τὰ τοπωνύμια τῶν δήμων, ἀλλ' ὅτι διὰ τῶν προσδιορισμῶν ***παλιὰ-καινούργια*** προσδιορίζονται συγχρόνως τὸ τε τοπωνύμιον καὶ ἡ ἔκτασις ἑκάστου τούτων ἀκριβέστερον. Τοιαῦτα δὲ τοπωνυμικὰ εἶναι συνήθη παρὰ τοῖς χωρικοῖς, οἱ ὁποῖοι ἐπιζητοῦντες νὰ προσδιορίσωσι τοποθεσίαν τινὰ εὐρείας περιοχῆς ἀκριβέστερον χρησιμοποιοῦσι τὰ ἐπίθετα παλιὸς-καινούργιος·π.χ. Παλιὸ Πάτημα-Καινούργιο Πάτημα, Παλιὸς Λαμπρικᾶς-Καινούργιος Λαμπρικᾶς, Παλιὸς Ἁλικὸς-Καινούργιος Ἁλικὸς καὶ κατ' ἐπέκτασιν, Παλιὰ Ἀθήνα, παλιὸ πηγάδι, παλιὸ λιοτρίβι κ.λ.π.

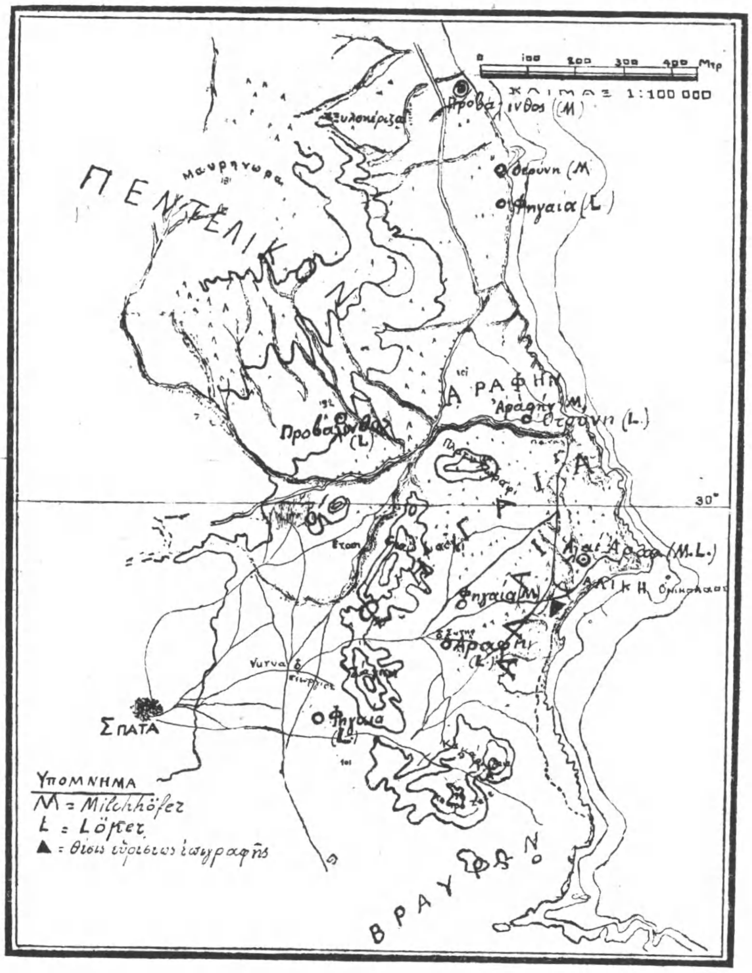

2: Χάρτης ἀνατολικῆς Ἀττικῆς (Βραυρὼν - Ἁλαὶ - Ἀραφήν).

Ἀλλὰ καὶ ὁ L. δεχόμενος τὴν Φηγαίαν ὡς παράλιον, ἀντιτίθεται πρὸς τὸν Στράβωνα [Θ'. 398] μὴ καταλέγοντα τὸν δῆμον τοῦτον μεταξὺ τῶν παραλίων δήμων τῆς Ἀττικῆς. Ἔτι δὲ τοποθετῶν τὴν μὲν Ὀτρύνην πρὸς Β., τὸν δὲ Ἀραφῆνα πρὸς Ν. τῶν Ἁλῶν, ἀπομακρύνεται περισσότερον τοῦ σχετικοῦ χωρίου Στ. τοῦ Βυζ., ὅστις διὰ τῶν λεγομένων του νομίζω, ὅτι ἐπιδιώκει νὰ ὁρίσῃ τὰς Ἁλὰς ἀκριβέστερον διὰ τῶν γειτονικῶν ταύταις δήμων Φηγαίας καὶ Βραυρῶνος. Ἀνάλογόν τι νομίζω, ὅτι πράττει καὶ ὁ Παυσανίας, ὅστις θέλων νὰ προσδιορίσῃ ἀποστάσεις μεταχειρίζεται τὰ γνωστότατα, ἀδιαφορῶν διὰ τοὺς ἐνδιαμέσους δήμους: «Μαραθῶνος ἀπέχει τῇ μὲν Βραυρών», «Μαραθῶνος δ' ἀπέχει Ραμνοῦς» [Παυσ. Ἀττ. 33, 1 καὶ 2] ἀπέχει δὲ δώδεκα τῆς πόλεως σταδίους μάλιστα ἱερὸν τοῦ Ἀμφιαράου [Παυσ. αὐτ. 34,

1]. Καὶ ὡσεὶ μὴ ἀρκούμενος Στ. ὁ Βυζάντιος εἰς τὸν διὰ τῶν γειτονικῶν δήμων προσδιορισμὸν τῶν Ἁλῶν ἐπιφέρει: «ἔστι δὲ καὶ λίμνη ἐκ θαλάσσης» [Στ. Βυζ. αὐτ.] Ἡ λεπτομέρεια ὅμως αὕτη τοῦ Βυζαντίου εἶναι σημαντικωτάτη, διότι διὰ ταύτης δηλοῦται σαφέστατα, ὅτι ἡ ἐκ θάλασσης λίμνη ὁλόκληρος περιέχεται εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἁλῶν καὶ κατὰ φυσικὴν συνέπειαν ὁ ἡμέτερος δῆμος ἐκτείνεται πρὸς Ν. πολὺ πέραν τοῦ ΝΑ. ἄκρου τῆς λίμνης.

Ἐκ τῆς δυσχερείας ταύτης ἐξάγει ἡμᾶς ὁ αὐτὸς Löper (αὐτ. σελ. 352 κ.ἑξ.) παρατηρήσας ὀρθῶς, ὅτι ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ ὑπάρχουσιν ἐρείπια περισσότερα τῶν ὀνομάτων τῶν δήμων. Ἀλλ' ἡ ὀρθὴ κατὰ τὰ ἄλλα παρατήρησις αὕτη τοῦ L. εἶναι, νομίζω, μονομερής, διότι τοῦτο δὲν συμβαίνει μόνον ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρατηρεῖται ἁπανταχοῦ τῆς Ἀττικῆς, ὅπου δὲν εἰσεχώρησεν ἀκόμη ἡ καλλιέργεια καὶ δὴ ἡ τῆς ἀμπέλου. Προχείρως ἀναφέρω τοὺς μεταξὺ τῆς σημερινῆς Ἀναβύσου καὶ τοῦ Χάρακα τρεῖς ἄριστα σῳζομένους συνοικισμοὺς μετὰ τῶν ὑπερκειμένων ἢ παρακειμένων ὀχυρῶν, ἔτι δὲ τοὺς κατὰ μῆκος τῶν ΝΑ. ὑπωρειῶν τοῦ Ὑμηττοῦ παρατηρουμένους. Πάντες δὲ οἱ συνοικισμοὶ οὗτοι μένουσιν ἀνώνυμοι, μὴ κατανεμηθέντες μέχρι τοῦδε εἰς οὐδένα Ἀττικὸν δῆμον, οὐδὲ ἔχουσι σημειωθῆ ἐν τῷ Χάρτῃ τοῦ Kauppert 1: 25.000. Ἐφ' ὅσον δὲ τὰ μὲν ὀνόματα τῶν δήμων δὲν εἶναι ἐπαρκῆ, ἵνα ἀποδώσωμεν εἰς ἕκαστον συνοικισμὸν τὸ ὄνομα δήμου τινός, εἶναι δὲ γνωστόν, ὅτι τοὺς ἀρχαίους δήμους δὲν ἀπετέλουν συμπαγεῖς συνοικισμοί, ἀλλὰ οἰκήματα σποράδην κείμενα περὶ τὰ δημοτικὰ ἱερά, νομίζω, ὅτι ὑποχρεούμεθα νὰ περιλάβωμεν εἰς τὴν περιοχὴν τῶν γνωστῶν δήμων, τὰ ἀνωνύμως μένοντα ἐρείπια τῶν παρακειμένων συνοικισμῶν καὶ νὰ κατανείμωμεν αὐτὰ εἰς τοὺς γειτονικοὺς αὐτοῖς δήμους, ἤτοι νὰ ὁρίσωμεν τὴν γεωγραφικὴν ἔκτασιν ἑκάστου δήμου.

Κατὰ ταῦτα ἡ μὲν Φηγαία δύναται νὰ ὁρισθῇ πρὸς Β. ὑπὸ τῆς λοφοσειρᾶς Πλατυχωράφι, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν Ἁλῶν, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς βουνοσειρᾶς Ζάγανι-Γκούρι-λάχι καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν Ἁλῶν, ἤτοι νὰ περιλαμβάνῃ ὁλόκληρον τὴν σημερινὴν Βελανιδέζαν μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ ἐρειπίων· αἱ δὲ Ἁλαὶ ἐκτεινόμεναι κατὰ μῆκος τῆς παραλίας δύνανται νὰ ὁρισθῶσι πρὸς Β. καὶ Δ. ὑπὸ τῆς Φηγαίας, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς περιοχῆς τοῦ Βραυρῶνος, ἤτοι νὰ περιλαμβάνωσι πάντα τὰ ἐν τῇ ἐκτάσει ταύτῃ παρατηρούμενα ἀνώνυμα ἐρείπια, ἐν οἷς καὶ τὰ παλαιοχριστιανικά, γνωστὰ σήμερον ὑπὸ τὸ ὄνομα «Μοναστήρι τῆς Ἁλικῆς» καὶ δὴ καὶ τὴν Ἁλικήν.

Διὰ τοῦ τοιούτου καθορισμοῦ τῶν δήμων τούτων, νομίζω, ὅτι ἐπέρχεται πλήρης συμφωνία πρὸς τὸ σχετικὸν χωρίον Στ. τοῦ Βυζ. Οὕτω μόνον αἱ Ἁλαὶ κεῖνται μεταξὺ Φηγαίας καὶ Βραυρῶνος.

Τὴν τοιαύτην ἐκδοχὴν ἄλλως τε ἐνισχύει καὶ ἡ θέσις, ἐν ᾗ εὑρέθη ἡ ἡμετέρα ἐπιγραφή, κειμένη 500μ. περίπου ΝΔ. τῆς Ἁλικῆς. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἡ ἡμετέρα ἐπιγραφὴ εὑρεθεῖσα ἐντὸς οἰκοδομήματος ῥωμαϊκῶν χρόνων, ὡς ἐξάγεται ἐξ ἑτέρας ἐπιγραφῆς, ἀναγεγραμμένης ἐπὶ ἑνὸς τῶν ἀποσπασθέντων πωρίνων πεσσῶν τοῦ κτίσματος, πανταχόθεν ἀποκεκρουμένης καὶ ἀνευρεθείσης ἀργότερον κατὰ χώραν [*εἰκ. 3*] καὶ παρὰ τὴν θέσιν, ἐν ᾗ καὶ ἡ ἡμετέρα, ἐχούσης δ' οὕτω . . ΙΛΟΥ

. . . . . .

ΛΛΙΟΣ

ΙΑΙΡΕΤϹ

πιθανὸν νὰ μετεκομίσθη ἐκ τῶν ΒΔ. τῆς Ἁλικῆς ἐρειπίων· πιθανώτερον ὅμως νομίζω, ὅτι

αὕτη προέρχεται ἐκ τῶν περισσοτέρων καὶ πλησιεστέρων ἐρειπίων, ἂν μὴ ἀνήκῃ εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ κτίσμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἀποκλείεται νὰ εἶναι αὐτὸ τὸ ἱερὸν Ἀρτέμιδος τῆς Ταυροπόλου, ὡς ἔκ τε τῶν ἐπιγραφῶν καὶ ἐξ ἄλλων τινῶν τεκμηρίων δύναταί τις νὰ εἰκάσῃ.

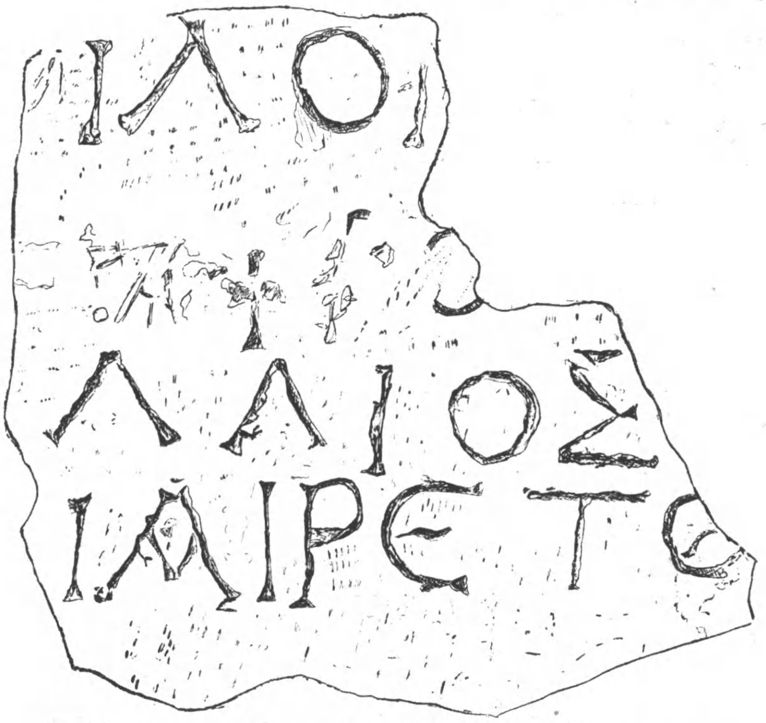

3: Ἐνεπίγραφον τμῆμα πεσσοῦ παρὰ τὸν ὁποῖον εὑρέθη τὸ ψήφισμα.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν θέσιν τοῦ Ἀραφῆνος πρβλ. Milchhöfer (Demen σελ. 14). Τὸ ὅτι δὲ αἱ Ἁλαὶ ἀπὸ τοῦ Ἀραφῆνος ὠνομάσθησαν Ἀραφηνίδες, δὲν ἀποδεικνύει καὶ ὅτι ὁ Ἀραφὴν ἦτο πλησιέστατα τῶν Ἁλῶν καὶ ἐν κυριαρχούσῃ θέσει, ὡς νομίζει ὁ Löper (αὐτ. σελ. 362), ἀλλ' ὅτι εἷς τῶν δήμων τῆς Ἀττικῆς ὁ Ἀραφὴν, ἔκειτο εἰς τὸ Α. μέρος ταύτης, κατέχων τὸ μεταξὺ Μαραθῶνος καὶ Βραυρῶνος μέρος, καὶ πιθανῶς ὁλόκληρον τὴν ἀπὸ τῶν ΝΑ. προπόδων τοῦ Πεντελικοῦ μέχρι τοῦ Βραυρῶνος ἔκτασιν, ἱδρυμένος δὲ ἐκεῖ που, ἔνθα ὁ Milchhöfer (Demen σελ. 14) ὁρίζει. Ἐὰν δὲ βραδύτερον, ἀλλ' εἰς ἀρχαιοτάτους χρόνους καὶ δι' ἀγνώστους λόγους, συνῳκίσθησαν ἐν τῇ μεγάλῃ καὶ εὐφόρῳ ταύτῃ ἐκτάσει ἥ τε Φηγαία καὶ αἱ Ἁλαὶ καὶ ἂν οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῶν Ἁλῶν, Ἀραφήνιοι πιθανῶς ὄντες, ὠνόμασαν τὰς Ἁλὰς, Ἀραφηνίδας, δι' ἀμφοτέρους τοὺς λόγους τούτους, κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὰς ἄλλας, τὰς Αἰξωνικάς, οὐδόλως παράδοξον.

Ὅτι δὲ δύο δῆμοι, ἰσοδύναμοι καὶ οὐχὶ εἷς κυριαρχῶν, ὑπάρχουσιν ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ, ἀποδεικνύεται σαφῶς ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν δύο μικρῶν προϊστορικῶν ἀκροπόλεων· τούτων ἡ μὲν μία, προασπίζουσα τὸ ὀρεινότερον καὶ μεσογειότερον μέρος, κεῖται ΒΔ. τῆς Ἁλικῆς καὶ ἐπὶ τοῦ Βουνοῦ Γκοῦρι-Λάχι, ἡ δὲ ἑτέρα, δεσπόζουσα τῆς παραλιακῆς ἐκτάσεως, κεῖται ΝΔ. τῶν Ἁλῶν καὶ ἐπὶ τοῦ βουνοῦ Ζάγανι. Εἶναι δὲ προφανές, ὅτι ἑκατέρα τῶν ἀκροπόλεων τούτων ἀνήκει εἰς δύο διαφόρους δήμους, εἰς ἑκάτερον τῶν ὁποίων ὑπέρκειται καὶ δὴ ἡ μὲν ΒΔ. τῆς Ἁλικῆς κειμένη, πιθανὸν νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν Φηγαίαν, ἡ δὲ ΝΔ. ταύτης εἰς τὰς Ἁλάς, αἱ ὁποῖαι τότε βεβαίως καὶ ἀσφαλῶς ἐξετείνοντο πρὸς Ν. τῆς Ἁλικῆς, ἥν περιελάμβανον.

Σχ. 7-8, **ἐν τοῖς ἀγῶσιν, οἷς τίθησιν**. Συνεπλήρωσα κατὰ τὰ Γ. Οἰκονόμον ΑΕ 1910 σελ. 403, « ἐν ἅπασι τοῖς ἀγῶσι, οὓς ἂν ἡ πόλις τιθεῖ», IGI² 555 = II 251, IGI² 510 = II 275 «οἷς ἡ πόλις τίθησιν», IGI² 513 = II 276 «ἐν πᾶσι τοῖς ἀγῶσι», IGII² 1182 = II 575. καὶ ἐν Ἐρετρικοῖς Κ. Κουρουνιώτου ΑΕ 1911 σελ. 27 κ. ἑξ. ὑπ' ἀριθ. 9, 13, 14 καὶ 18 «..τὴν προεδρίαν ἐν τοῖς ἀγῶσιν, οἷς ὁ δῆμος τίθησι».

Ἀγῶνες δ' ἐν Ἁλαῖς ταῖς Ἀραφηνίσι δὲν εἶναι ἄλλοθεν γνωστοί· ὅτι δὲ οὗτοι

ἦσαν ἁπλαῖ θέαι, ἤτοι ἀναπαραστάσεις θεαμάτων ἐκτελούμεναι ὑπὸ χορῶν κωμικῶν ἢ τραγικῶν πρβλ. IGII² 1182=II 575 «.. τὴν προεδρίαν ἐν ταῖς θέαις πάσαις, αἷς ποιοῦσι Μυρρινούσιοι», IGII² 1186 = II 5, 584b «ἐν τῷ θεάτρῳ τραγῳδῶν ἐν τοῖς ἀγῶσι», IGII² 1210 = II 576 « ... προεδρίαν τραγῳδῶν τῷ ἀγῶνι, ὅταν ποιῶσι τὰ Διονύσια» ἐν ψηφ. Ἐλευσινίων, Δημ. περὶ Στεφ. 288-180, Αἰσχ. κατὰ Τιμ. 157, Haussoullier (αὐτ. σελ. 169) καὶ Λεξ. Dar. et Sagl. ἐν λ. ἀγών.

Ἐπειδὴ δὲ αἱ θέαι ἢ οἱ ἀγῶνες ἐγίνοντο ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἐν δήμοις κεκτημένοις λίθινον θέατρον, ὡς ἐν Ἐλευσῖνι, Πειραιεῖ, Ἀθμόνῳ, Αἰξωνῇ (Λ. Dar. et Sagl. ἐν λ. ἀγὼν) δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ ὑπῆρχε καὶ ἐνταῦθα θέατρον διὰ τοὺς ἀγῶνας, καίτοι δὲν μαρτυρεῖται ἄλλοθεν. Ὅτι δὲ οἱ ἐν Ἁλαῖς ἀγῶνες ἦσαν ἀγῶνες τραγῳδῶν, γίνεται δῆλον ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ Εὐριπίδου Ἰφιγ. ἐν Ταυρ. στχ. 1414 κ. ἑξ. ἔχοντος ὧδε:

1414 *«Ὅταν δ' Ἀθήνας τὰς θεοδμήτους μόλῃς*
χῶρός τις ἔστιν Ἀτθίδος πρὸς ἐσχάτοις
ὅροισι, γείτων δειράδος Καρυστίας,
ἱερός. Ἁλάς νιν οὑμὸς ὀνομάζει λεώς·
ἐνταῦθα τεύξας ναὸν ἵδρυσαι βρέτας,
ἐπώνυμον γῆς Ταυρικῆς πόνων τε σῶν,
οὓς ἐξεμόχθεις περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα
οἴστροις Ἐρινύων· Ἄρτεμιν δὲ νιν βροτοὶ
τό τε λοιπὸν ὑμνήσουσι Ταυροπόλον θεάν.
Νόμον τε θὲς τόνδε· ὅταν ἑορτάζῃ λεὼς
τῆς σῆς σφαγῆς ἄποιν' ἐπισχέτω ξίφος
δέρῃ πρὸς ἀνδρὸς αἷμά τ' ἐξανιέτω
ὁσίας ἕκατι, θεὰ δ' ὅπως τιμὰς ἔχῃ.

Ἐκ τῆς ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ μνείας τῆς θέσεως τῶν Ἁλῶν, τῆς ἱδρύσεως ναοῦ πρὸς τιμὴν τῆς Ἀρτέμιδος ὡς Ταυροπόλου καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἑορτῶν, ἅτινα συμφωνοῦσιν ἀπολύτως μὲ τὸ περιεχόμενον τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς, καθίσταται ἀναμφισβήτητος ἡ ἐνταῦθα ὕπαρξις τοῦ ἱεροῦ τῆς Ταυροπόλου Ἀρτέμιδος. Ἀλλ' ἐν ᾧ ὁ Εὐριπίδης ἐνταῦθα ὁμιλεῖ περὶ Ἁλῶν, τῆς αὐτόθι ἱδρύσεως ἱεροῦ πρὸς τιμὴν τῆς Ταυροπόλου Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ ἱεροῦ νόμου, ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν Ἰφιγένειαν, φαίνεται οἱονεὶ θεωρῶν ταύτην μένουσαν ἐν Ἁλαῖς καὶ προτρέπει αὐτὴν νὰ κλειδουχῇ καὶ ἐν τῷ ἐν Βραυρῶνι ἱερῷ· ὅθεν ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν Βραυρωνίαν θεὰν καὶ ὡσεὶ συσχετίζων ταύτην πρὸς ἐκείνην ἐπιφέρει:

1427 *Σὲ δ' ἀμφὶ σεμνάς, Ἰφιγένεια, κλίμακας*
Βραυρωνίας δεῖ τῇδε κλειδουχεῖν θεᾷ·
οὗ καὶ τεθάψει κατθανοῦσα καὶ πέπλων
ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὐπήνους ὑφάς,
ἅς ἂν γυναῖκες ψυχορραγεῖς
. . . .

Εἰκάζω δὲ ἐκ τούτου, ὅτι πάντως ὑπῆρχε σχέσις τις μεταξὺ τῶν ἐν Ἁλαῖς καὶ Βραυρῶνι ἱερῶν τῆς αὐτῆς θεᾶς καὶ ἄλλως ἴσως ἐκδηλουμένη καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς, ὅτι δηλ. αἱ ἐν Ἁλαῖς ἑορταὶ εἶναι πιθανὸν ν' ἀπετέλουν μέρος τῶν Βραυρωνίων. Ἐκ δὲ τοῦ ψηφίσματος τῶν Ἐλευσινίων IGII² 1210 = II 576 «τραγῳδῶν τῷ ἀγῶνι, ὅταν ποιῶσι τὰ Διονύσια, ἐκ τοῦ Σχολ. Ἀριστ. Εἰρ. 874 «ἐκεῖ δὲ (ἐν Βραυρῶνι) καὶ τὰ Διονύσια ἤγετο, ὡς καθ' ἕκαστον δῆμον» καὶ ἐκ τῆς ἀνωτέρω φράσεως τοῦ Εὐρ. ἐν στ. 1423 «**ὅταν ἑορτάζῃ λεώς**», ἧς ἡ ἔννοια εἶναι, νομίζω, γενικωτέρα καὶ ἰσοδύναμος τῇ: ὅταν ἑορτάζῃ ὁ λαὸς τῆς Ἀττικῆς ὁλοκλήρου καὶ οὐχὶ μόνον τῶν Ἁλῶν, καθίσταται πιθανόν, ὅτι οἱ ἐν Ἁλαῖς ἀγῶνες ἐτελοῦντο κατὰ τὰ μικρὰ ἢ κατ' ἀγροὺς Διονύσια (πρβλ. A. Mommsen Heortolog. Leipziz 1863 σελ 409 κ. ἑξ., τοῦ αὐτοῦ Feste Leipzig. 1898 σελ. 452 κ.ἑξ. καὶ Nilsson, Studia de Dionysiis Atticis. London 1900 σελ. 145 κ.ἑξ.).

ΣΤ. 8-9, ***νέμειν δὲ καὶ μερίδα***.., συνεπλήρωσα κατὰ τὰ IGI² 334 = II 163 «... τοὺς ἱεροποιοὺς ... νείμαντας τοῖς πρυτάνεσιν πέντε μερίδας..., ἀπονέμειν δὲ τὰς μερί δας εἰς τὸν δῆμον ἕκαστον κατὰ τοὺς πέμποντας», IG II² 1187 = II 5. 574 «νέμειν δὲ αὐτῷ καὶ μερίδα ἐκ τῶν ἱερῶν», IGII² 1231 = II 5.597b «νέμειν δὲ αὐτῷ καὶ μερίδα ἐγ μυστηρίων τῶν μεγάλων», IGII² 1214 = II 589 «νέμειν δὲ καὶ Καλλιδάμαντι μερίδα», IGII² 1254 «νέμειν δὲ αὐτῷ καὶ μερίδα τοὺς Παράλους,» καὶ IGII² 1330 «καὶ μερίδα νεῖμαι πᾶσιν τοῖς μετέχουσι τῆς συνόδου καὶ παισὶ καὶ γυναιξί».

Στ. 10, ***τοὺς ἱεροποιούς***. Ἡ ἀρχὴ αὕτη τὸ πρῶτον ἤδη παρουσιάζεται ἐν τῷ δήμῳ Ἁλαιέων. Ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ πληθυντικοῦ εἰκάζω, ὅτι εἶναι πλείονες τῶν δύο, πιθανὸν τέσσαρες. Ἱεροποιοὶ δὲ συναντῶνται παρ' Αἰξωνεῦσι διὰ τὸ ἱερὸν τῆς Ἥβης, κληρωτοὶ καὶ κατ' ἐνιαυτόν, καὶ ἐν Ἁλιμοῦντι (I. I E. Hondius Ath. Br. Sch. XXIV σελ. 151 κ.ἑξ.). Πρβλ. Ἀριστ. ΑΠ 54,6-7. Γίλβερτ (μεταφρ. Ν. Πολίτου) Δημ. βίος Ἑλλήνων, Ἀθῆναι 1897 σελ. 255 κ.ἑξ. καὶ εἰδικώτερον Γ. Οἰκονόμου Ἀρχ. Δελτ. 1922 σελ. 272 κ.ἑξ.

Οἱ ἱεροποιοὶ δὲ ἐνταῦθα σὺν τοῖς ἄλλοις ἔχουσι καὶ τὴν ἐπιμέλειαν ἐν ταῖς κρεανομίαις, ἐν ᾧ ἐν Μυρρινοῦντι IGII² 1183 = II 578 τὴν λειτουργίαν ταύτην ἐκτελεῖ ὁ δήμαρχος, ἐπίσης ἐν Ἐλευσῖνι IGII² 1187 = II 578 ὁ δήμαρχος ὁ ἀεὶ δημαρχῶν, ἴσως δὲ καὶ Λάμπτραις IGII² 1204 = II 582 ὁ δήμαρχος.

Ἡ δ' ἀρχὴ τῶν ἱεροποιῶν παρ' Ἁλαιεῦσι δὲ εἶναι ἄλλοθεν γνωστή· ἐπειδὴ δὲ ἔν τε τῷ ψηφίσματι IGII² 1175=572 τοῦ 360 π. Χρ. καὶ ἐν τῷ IG II² 1174=II 571 δὲν ἀναφέρεται τοιαύτη ἀρχή, τὸ δὲ ἡμέτερον ψήφισμα ἀνάγεται εἰς τὸν Δ' αἰ., ὑποθέτω, ὅτι οἱ ἐν τούτῳ ἀναφερόμενοι ἱεροποιοὶ δὲν εἶναι δημοτικὴ ἀρχὴ αἱρετὴ ὑπὸ τῶν δημοτῶν, ἀλλὰ δημοσία, συνισταμένη ἐξ ἱεροποιῶν, ἐκ τῶν κατ' ἐνιαυτὸν δέκα κληρουμένων πρὸς τέλεσιν θυσιῶν τινων καὶ διοίκησιν τῶν πεντετηρίδων πλὴν τῶν μεγάλων Παναθηναίων. Πρβλ. Ἀριστ. ΑΠ ὡς ἀνωτ. καὶ Οἰκονόμον ὡς ἀνωτέρω.

Στ. 11, Ἀναγιγνώσκω «***ποιοῦντας Α.***» Ὁ στίχος παρέχει πολλὴν δυσκολίαν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἐλλειπούσης λέξεως. Διὰ ταύτης νομίζω, ὅτι ἀπονέμεται τῷ δημάρχῳ ὑπὸ τῶν ἱεροποιῶν ἰδιότης τις· θὰ ἥρμοζεν ἴσως «***πρόεδρον***» ἢ «***κοινωνόν***»· ἀλλ' ἡ μὲν πρώτη ἀποκλείεται, γνωστοῦ ὄντος, ὅτι ὁ δήμαρχος προεδρεύει πασῶν τῶν δημοτικῶν ἑορτῶν (Haussoullier αὐτ. σ. 94. Πολίτου ΔΒΕ. σ. 252), ἡ δὲ ἑτέρα εἶναι ἀδόκιμος καὶ ἀμαρτύρητος· ἄλλην δέ τινα πρόσφορον καὶ μεμαρτυρημένην δὲν εὑρίσκω.

Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ στίχου τούτου, τὸ Α, ὡς ἐκ τοῦ ἑπομένου στίχου δηλοῦται, ἀποτελεῖ τὸ ἀρχικὸν γράμμα τοῦ δημαρχικοῦ ὀνόματος, ἡ κατάληξις τοῦ ὁποίου διεσώθη ὡσαύτως ἐν τῷ τελευταίῳ στίχῳ ἡ «αν». Συνεπλήρωσα ***Ἀ(ρχί)αν***. Ὑπὸ τὸ ὄνομα δὲ τοῦτο φέρεται ὁ ἄρχων τοῦ 419/8 (Ditt. Syll³ 88) «***Ἀρχίας***· ἐπὶ τούτο οἱ Κήρυκες ἠμφεσβήτον τō χωρίο»· οὗτος ὅμως δὲν ταυτίζεται τῷ ἡμετέρῳ ἕνεκα τῆς χρονολογικῆς διαφορᾶς.

Ἕτερος ***Ἀρχίας*** εἶναι ὁ ἐν τῷ τιμητικῷ ψ. τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων ὑπὲρ Διοσκουρίδου Ἀβδηρίτου ἀναφερόμενος ἄρχων τοῦ 346/5 (Ditt. Syll³ 207)· ὁ αὐτὸς ἄρχων ἀναφέρεται καὶ ἐν τῷ Αἰξωνικῷ ψ. περὶ μισθώσεως τῶν ἀγρῶν «τὸν δὲ πριάμενον τὰς ἐλάας ἐκκόψαι, ἐπειδὰν Ἀνθίας τὸν καρπὸν κομίσηται τὸν μετ' ***Ἀρχίαν*** ἄρχοντα πρὸ τō ἀρότο». Καίτοι δὲ λείπει τὸ δημοτικὸν τοῦ ἄρχοντος τούτου, καθίσταται πιθανὸν οὗτος, νὰ εἶναι ὁ αὐτὸς τῷ ἡμετέρῳ.

Ἕτερος τέλος ***Ἀρχίας*** εἶναι ὁ Ἁλαιεύς (Kirchner Prosopogr. Att. 2459), πατὴρ τοῦ Ἀπολλοδώρου καὶ τοῦ Θεοδώρου. Τούτων ὁ μὲν Ἀπολλόδωρος καταλέγεται ἐν τοῖς πρυτάνεσι τῆς Αἰγηΐδος φυλῆς, ἐπὶ Νικομάχου ἄρχοντος 341—340 π. Χρ. (Kirchner αὐτ. 1404 καὶ IGII 872), ὁ δὲ Θεόδωρος ἀναφέρεται μεταξὺ τῶν εἰς Εὔβοιαν ἀποίκων (Kirchner αὐτ. 6852 καὶ IG add. 2152e)· οὗτος δὲ καὶ ὁ ἡμέτερος ἴσως εἶναι τὸ αὐτὸ πρόσωπον.

Ἀλλ' εἴτε ὁ ἄρχων τοῦ 346 π. Χρ. εἶναι, εἴτε ὁ πατὴρ Ἀπολλοδώρου καὶ Θεοδώρου, ἐξάγεται, ὅτι τὸ ἡμέτερον ψήφισμα ἐγένετο μεταξὺ 350—340 π. Χρ.· ὅθεν τοῦτο ἀνάγεται ἀσφαλῶς εἰς τὰ μέσα τοῦ Δ' π.Χρ. αἰ.

Στ. 14, ***στήλει λιθίνει***. Παρατηρητέα ἡ ἐν τῇ λέξει ἐναλλαγὴ τοῦ η—ει. (Πρβλ. IGII² 1193, 1203, 1235, 1236, 1241 καὶ 1253—6 καὶ Meisterhans Gramm³ σ. 36).

Στ. 16—17, ***Ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Ταυροπόλης***. Ἡ Ἄρτεμις εἶναι γνωστὴ ὡς Ταυροπόλος. Ἡ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ δ' ὅμως ἐπιγραφῇ διασωθεῖσα κατάληξις ***-ης*** παρουσιάζει ἡμῖν τὴν Ἄρτεμιν ὡς ***Ταυροπόλην***. Ἀλλ' ὁ τύπος τοῦ συνθέτου τούτου δὲν ἐνέχει τι τὸ ἐξαιρετικόν, ἐφ' ὅσον παρὰ τὰ κοινά: βουκόλος, αἰπόλος, δικασπόλος, θαλαμηπόλος, οἰωνοπόλος, ὀνειροπόλος κ.λ.π. (Πρβλ. Γ. Τσερέπη· Τὰ σύνθετα τῆς Ἑλλ. γλώσσης· Ἀθῆναι 1902 σ. 462 κ. ἑξ.) παρατηροῦνται καὶ τὰ ποιητικὰ καὶ ἀρχαιοτροπώτερα: δειπνολόχη, ἱπποσόα, ἀριζήλη, ὀρθρογόη, ἀθανάτη, ἐκηβόλη (Τσερέπη αὐτ. σ. 625 κ.ἑξ.), Δήμητρι Εὐχλόη (IGII 191), ἐν οἷς καὶ τὸ ἡμέτερον «***Ἦ ρά σε Ταυροπόλα Διὸς Ἄρτεμις ὥρμασε πανδάμους ἐπὶ βοῦς ἀγελαίας***» (Σοφ. Αἴ. 174).

Ἐν ᾧ δὲ ἐκ τοῦ χωρίου τούτου τοῦ Σοφοκλέους, τοῦ ἀνωτέρω ἐν σελ. 174 σημειωθέντος τοῦ Εὐριπίδου καὶ ἐκ τοῦ σχετικοῦ χωρίου τοῦ Στράβωνος (Θ'. 399) ἔχει ἤδη βεβαιωθῆ, ὅτι παρὰ τὸ ἐν Βραυρῶνι ὑπῆρχε καὶ ἐν Ἁλαῖς ἴδιον τῆς Ἀρτέμιδος ἱερόν, ἤδη δὲ ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς καθίσταται ἀναμφισβήτητον, ὁ Mommsen (Feste σελ. 455—6) ἐξέφρασεν ἀμφιβολίας διὰ τὴν ὕπαρξιν ἰδίων ἐν ἑκατέρῳ τόπῳ ἱερῶν, ἰσχυριζόμενος, ὅτι τὸ ξόανον τῆς θεᾶς ἦτο ἢ ἐν Ἁλαῖς ἢ ἐν Βραυρῶνι, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν ἐν ἑνὶ τόπῳ νὰ ἐλατρεύοντο δύο Ἀρτέμιδες.

Ὁ ἰσχυρισμὸς δ' ὅμως τοῦ Mommsen, καίτοι βεβαιοῦται ἡ ὕπαρξις ἱεροῦ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ ἐν Ἁλαῖς, δὲν εἶναι ὅλως ἀβάσιμος. Διότι δὲν εὑρίσκονται μὲν τὰ ἱερὰ ἐν ἑνὶ τόπῳ, ἀλλὰ καὶ δὲν δύναται νὰ νοηθῇ ἰδιαιτέρα ἑορτὴ πρὸς τιμὴν τῆς αὐτῆς θεᾶς ἐν τόποις οὕτω γειτονικοῖς ὡς αἱ Ἁλαὶ καὶ ὁ Βραυρών, ὥραν μόλις ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχουσιν. Ἡ γνώμη ὅμως τοῦ Mommsen νομίζω, ὅτι ἐνισχύει τὴν ἀνωτέρω (σελ. 174) ἐκφρασθεῖσαν γνώμην, ὅτι ἔν τε Ἁλαῖς καὶ ἐν Βραυρῶνι ἤγετο κοινὴ ἑορτή· πιθανὸν δ' ἔτι νομίζω, ὅτι ἡ ἔναρξις τῆς ἑορτῆς ἐγίνετο ἐν Βραυρῶνι, ἡ δὲ λῆξις αὐτῆς ἐν Ἁλαῖς διὰ θεαμάτων καὶ ἑστιάσεως.

Σχετίζοντες ἤδη τὸ ἡμέτερον ψήφισμα πρὸς τά IGII² 1174 = II 571 καὶ IGII² 1175 = II 572 τοῦ αὐτοῦ δήμου, δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν πληρέστερον τὸ διάγραμμα τῆς διοικήσεως τοῦ δήμου τούτου, ἔχον οὕτως:

Τοῦ δήμου Ἁλαιέων προΐστατο, ὡς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς δήμοις, ὁ δήμαρχος, αἱρετὸς καὶ ἐνιαύσιος, βοηθούμενος ὑπὸ δύο ταμιῶν, ἐπίσης αἱρετῶν, διὰ τὴν λογιστικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δήμου. Ὁ δήμαρχος καὶ οἱ ταμίαι, τηροῦντες ἐν τῷ ληξιαρχικῷ γραμματείῳ πιθανῶς, ἴδιον λογιστικὸν ἀρχεῖον, τὴν κιβωτόν, ἐν ᾗ ἐφυλάσσοντο οἱ λογαριασμοὶ τῶν λημμάτων καὶ ἀναλωμάτων, χωρὶς κατὰ μῆνα, ηὐθύνοντο τῷ ὑστέρῳ ἔτει, πρὸ τοῦ Μετα-

γειτνιῶνος μηνός, τῷ εὐθύνῳ, εἰς ὃν παρέδιδον πρὸς ἔλεγχον μόνον τοὺς ἐν τῇ κιβωτῷ λογαριασμούς. Ὁ εὔθυνος ἔχων παρ' ἑαυτῷ παρέδρους, δέκα πιθανῶς τὸν ἀριθμόν, ὡς καὶ παρὰ Μυρρινουσίοις, ηὔθυνε κατόπιν ὅρκου κατὰ τὸ ψήφισμα τὸ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀναγεγραμμένον. Ὁ δήμαρχος ἐφύλαττε τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον, συνῆγε τὴν ἀγορὰν τῶν δημοτῶν καὶ προήδρευεν αὐτῆς, ἐτήρει τοὺς καταλόγους τῶν δημοτῶν διὰ τὴν ναυτολογίαν, ἐνέγραφεν εἰς τοὺς δημότας τοὺς ὀκτωκαίδεκα ἔτη γεγονότας καὶ ὤμνυεν αὐτούς· ἐκάλει τοὺς δημότας διὰ τὴν δοκιμασίαν τῶν νέων δημοτῶν καὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν πέντε κατηγόρων· ἐπέβαλλε τὴν ἐπιβολήν, εἰσέπραττε τὰ εἰς τὸ δημόσιον ὀφειλόμενα καὶ συνέλεγε τὸ ὑπὲρ τῶν ἐλευσινίων θεῶν τεταγμένον ποσοστὸν ἐκ τῶν ἀγρῶν τῶν δημοτῶν. (Πρβλ. Γίλβερτ - Πολίτου ΔΒΕ σελ. 254 καὶ Ἀριστ. ΑΠ 42). Ἐπειδὴ δὲ ὁ δήμαρχος καὶ οἱ ταμίαι ηὐθύνοντο, πιθανὸν εἶναι νὰ ἐξελέγοντο καὶ συνήγοροι ὑπὸ τῶν δημοτῶν, καλουμένων πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ δημάρχου (Ἀριστ. ΑΠ. 54).

Εἰς τὰ θρησκευτικὰ ἔργα ὁ δήμαρχος ἐβοηθεῖτο μέχρι τοὐλάχιστον τοῦ 360 π. Χρ. ὑπὸ ἱερέων καὶ ἱερειῶν, ἀπὸ τοῦ χρόνου δὲ τούτου ἐβοηθεῖτο καὶ ὑπὸ ἱεροποιῶν πιθανῶς τεσσάρων, αἱρετῶν ἐκ βουλῆς καὶ ἐνιαυσίων, οἳ σὺν τοῖς ἄλλοις ἐπεμελοῦντο καὶ τῶν κρεανομιῶν.

Ὁ δήμαρχος προήδρευε καὶ μετὰ τῶν ἱεροποιῶν ἐπεμελεῖτο τῶν θεαματικῶν ἀγώνων καὶ δημοτικῶν ἑστιάσεων, οἱ ὁποῖοι ἐτελοῦντο πρὸς τιμὴν τῆς Ταυροπόλης Ἀρτέμιδος πιθανὸν κατ' ἔτος, κατὰ τὰ μικρὰ Διονύσια.

Ὁ δήμαρχος τέλος ἐπεμελεῖτο καὶ τῆς ἀναγραφῆς τῶν δημοτικῶν ψηφισμάτων καὶ τῆς ἱδρύσεως αὐτῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἢ ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀρτέμιδος.

Διὰ τὰ ποικίλα ταῦτα τοῦ δημάρχου ἔργα, δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ ὑπῆρχε καὶ ἀντιγραφεύς, ὡς ἐν Μυρρινοῦντι (Γίλβερτ - Πολίτου ΔΒΕ σ. 255 σημ. 1).

Ἡ πολυτελὴς αὕτη διοίκησις παρουσιάζει τὸν ἡμέτερον δῆμον, ἕνα τῶν ἀκμαιοτέρων τῆς Ἀττικῆς, δυνάμενον νὰ καταλεχθῇ μεταξὺ τῶν μεγαλυτέρων καὶ οὐχὶ ἐν τοῖς μέσοις, ὡς ὁ Milchhöfer (Demen σελ. 9) κατατάσσει τοῦτον.

Νικ. Χ. Κοτζιᾶς

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΤΑΦΟΣ ΘΟΛΩΤΟΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝ ΧΑΛΑΝΔΡΙΩι

Παραμείνας ἐφ' ἱκανὸν πρὸ τριετίας ἐν Χαλανδρίῳ καὶ ἐξετάσας τὰ κατὰ τὰς ἐκεῖ ἀρχαιότητας, εὗρον ἀρκετὰς τοιαύτας, τῇδε κἀκεῖσε διεσκορπισμένας, ἄλλας μὲν ἐκδεδομένας ἤδη, ὧν τινας οὐχὶ ὀρθῶς, ἄλλας δὲ καὶ ἀνεκδότους.

Μεταξὺ τούτων προέχει ἓν παλαιὸν μνημεῖον μαρμάρινον, τὸ ὁποῖον διὰ τῶν αἰώνων περισωθὲν μετετράπη εἰς Χριστιανικὸν ναόν. Τοῦτο εἶνε ἡ Παναγία, ἡ ἐπικαλουμένη Μαρμαριώτισσα, ἕνεκα τῆς ἐκ λευκοῦ Πεντελησίου μαρμάρου τοῦ ἀρχαίου μνημείου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἔχει ἐγκαθιδρυθῆ ὁ νεώτερος ναός, κατασκευῆς. Τὸ μνημεῖον τοῦτο κεῖται ὀλίγον ἔξωθεν τῆς κώμης καὶ πρὸς τὸ νότιον μέρος αὐτῆς ἐντὸς ἀμπελῶνος τοῦ Κουλουριώτη, τιμᾶται δὲ ὁ ἐν αὐτῷ ναΐσκος ἐπ' ὀνόματι τῆς Εὐαγγελιστρίας.

Τὸ σχῆμα αὐτοῦ εἶνε τετραγωνικὸν μετὰ θόλου ἄνω. Τὸ μῆκος τῶν δύο πλευρῶν αὐτοῦ, τῆς βορείας καὶ τῆς δυτικῆς, εἶνε μέτρων ἕξ, τὸ πλάτος τῆς δυτικῆς 5,80, τὸ ὕψος τῆς πρὸς Β καὶ Ν. 2,30, εἶνε ἐκτισμένος ἰσοδομικῶς, οἱ δὲ λίθοι οἱ ἀποτελοῦντες τοὺς δόμους εἶνε θαυμασίως ἐξειργασμένοι καὶ προσηρμοσμένοι πρὸς ἀλλήλους. Οἱ δόμοι τῆς βορείας πλευρᾶς εἶνε σῶοι πλὴν τοῦ πρὸς Α. ἄνω ἄκρου δόμου. Ὕψος ἑκάστου δόμου 0,66, μῆκος δὲ τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτῶν λίθων ἀπὸ 1,95 μέχρι 2-90. Ἡ πρὸς Ν. πλευρὰ εἶνε συμπεπληρωμένη κατὰ τὰ βλαβέντα μέρη εἰς νεωτέρους χρόνους διὰ πλίνθων ὀπτῶν καὶ κακῶς τεθειμένων μαρμάρων πρὸς τὸ πρὸς Α. ἥμισυ τῆς πλευρᾶς ταύτης. Ἐπὶ τοῦ πρώτου κάτω δόμου τῆς βορείας πλευρᾶς ὑπάρχει θυρὶς στενή, ἴση πρὸς τὸν δόμον τὸ ὕψος, διανοιγομένη πρὸς τὰ ἔνδον καὶ πλατυνομένη ἐκεῖ. Ὁμοία ὑπάρχει καὶ ἐπὶ τῆς πρὸς Ν. πλευρᾶς. Ἐπὶ τῆς πρὸς Α. πλευρᾶς, ἀποκοπείσης, κατεσκευάσθη ἡ ἀψὶς τοῦ ἱεροῦ βήματος. Ἐπὶ τῆς δυτικῆς ὄψεως κατεσκευάσθη καὶ ἡ θύρα τῆς εἰς τὸν ναὸν καθόδου, ἀποτελεσθεῖσα κατὰ τὸ ὑπέρθυρον ἐκ τεμαχίου τῆς ἐκεῖ ἀποσπασθείσης βάσεως τοῦ τοίχου, ὁ ὁποῖος ἐτερματίζετο εἰς κυμάτιον, ὁμοίως ἀπετελέσθη καὶ ἡ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ παραστὰς αὐτῆς ἐκ μαρμάρων ἀρχαίων. Ὁλόκληρος δὲ ἡ πρόσοψις μετὰ τοῦ κωδωνοστασίου ἄνω εἶνε νεώτερον κατασκεύασμα *(εἰκ. 1)*.

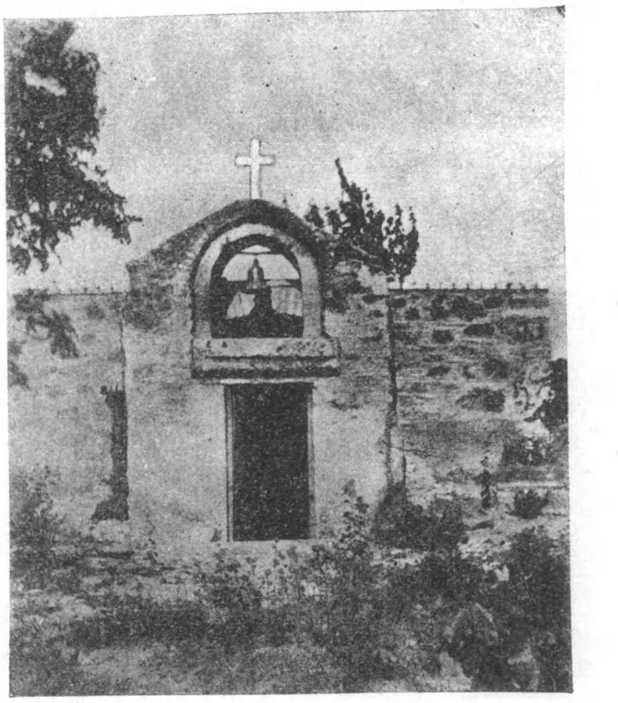

1: Πρόσοψις ναοῦ Παν. Μαρμαριώτισσας.

Ἔξωθεν τοῦ οἰκοδομήματος καὶ πρὸ τῆς θύρας δύο λίθοι ἐξ αὐτοῦ εἶνε ἐμπεπηγμένοι τετραγωνικοὶ εἰς μικρὰν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν καὶ ὀλίγον πέραν τούτων κυλινδρικὸς κιονίσκος. Ὁμοίως δεξιὰ τῆς ΝΔ. γωνίας τοῦ κτιρίου ὑπάρχει μεγαλείτερος τετραγωνικὸς λίθος. Πάντα ταῦτα τὰ λείψανα δεικνύουσιν ὕπαρξιν τὸ πάλαι καὶ ἄλλης οἰκοδομῆς ἐκεῖ πλησίον.

Ἀπὸ τῆς θύρας, ἣν περιεγράψαμεν, ἐπειδὴ

τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἀρχαίου οἰκοδομήματος εἶνε εἰς βάθος, καταβαίνει τις εἰς αὐτὸ διὰ κλίμακος 2,40 μήκους μετὰ βαθμίδων 11 καὶ εὑρίσκεται ἐντὸς τοῦ θολωτοῦ ἀρχαίου μνημείου, ἔνθα ὁ ναὸς ὁ χριστιανικός. Ὁ θόλος αὐτοῦ ἀρχαῖος, καλῶς διατηρούμενος, ἔχει 13 δόμους ἐκ λίθων μεγάλων μαρμαρίνων σφηνοειδῶς τετμημένων. Τὸ ὕψος τοῦ μνημείου εἶνε 4,05, οἱ δὲ δόμοι τῶν τοίχων αὐτοῦ εἶνε τέσσαρες, ὧν ὁ κάτω ὕψους 1,00, οἱ δ' ἄλλοι τρεῖς 0,50. Τὸ πλάτος τοῦ οἰκοδομήματος ἐσωτερικῶς εἶνε 4,15, τὸ δὲ μῆκος 4,50. Τὸ δὲ ἔδαφος εἶνε ἐστρωμένον διὰ πλακῶν ἐκ σαρκοφάγου, ἡ ὁποία ἀνευρέθη ἐντὸς τοῦ ἀρχαίου μνημείου *(εἰκ. 2)*.

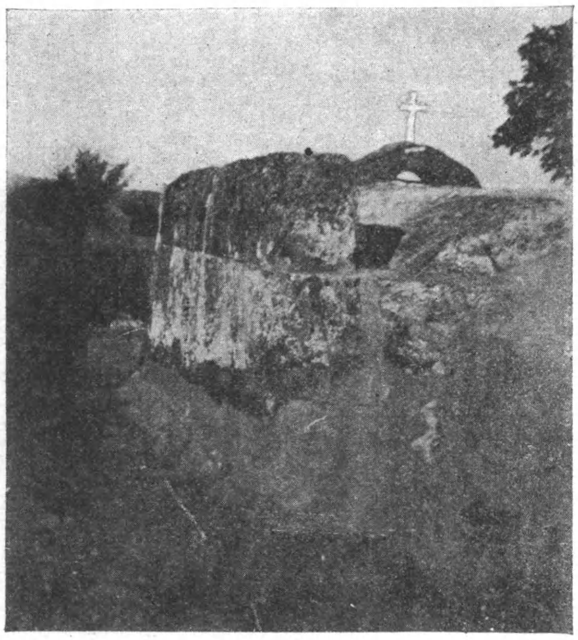

2: *Πρόσοψις ΝΑ. Παναγ. Μαρμαριώτισσας.*

Ἐντὸς λοιπὸν τοῦ κτιρίου τούτου τοῦ ἀρχαίου ἐγκαθιδρύθη ὁ νέος ναός, ὁ ὁποῖος διασώζει ἐπὶ τῶν τοίχων εἰκόνας Χριστιανικὰς ἐφθαρμένας πολὺ ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ καπνοῦ τοῦ λιβανώτοῦ καὶ τῶν κηρίων. Αἱ εἰκόνες ἔχουσι γραφῆ ἐπὶ τῆς ἐπαλοιφῆς διὰ κονιάματος τῶν μαρμαρίνων τοίχων τοῦ ἀρχαίου μνημείου, τὸ ὁποῖον ὅμως κονίαμα εἰς τὸ περισσότερον μέρος ἔχει φθαρῆ, συμφθαρεισῶν καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ εἰκόνων *(εἰκ. 3)*.

Αἱ εἰκόνες αὗται, ἐὰν ἀρχίσωμεν ἀπὸ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς, εἶνε κατὰ σειρὰν ὁ ἅγιος Μηνᾶς, μετὰ τεσσάρων ἐγκεχαραγμένων ἀριστερὰ σταυρῶν μετὰ βάσεως, ἐφ' ἧς δύο μικροὶ σταυροί, κρατῶν καὶ ὁ ἴδιος τὸν σταυρὸν τῇ δεξιᾷ. Περαι-

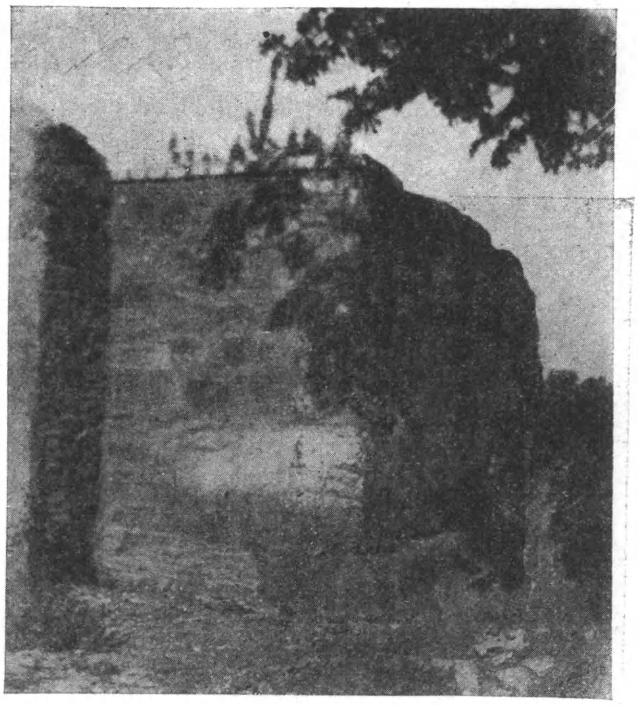

3: *Πρόσοψις ΒΑ.*

τέρω ἡ ἁγία Παρασκευὴ καὶ παρ' αὐτὴν ἅγιος εὐλογῶν τῇ δεξιᾷ, οὗ ὅμως τὸ ὄνομα δυσδιάκριτον. Παρὰ τὴν ἁγίαν Παρασκευὴν δεξιὰ κεχαραγμένον 1717, ἴσως τὸ ἔτος τῆς κατασκευῆς τῶν εἰκόνων ἢ καὶ τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ χριστιανικοῦ ναοῦ. Ὁ ἄγνωστος ἅγιος κρατεῖ τῇ δεξιᾷ εἰλητάριον ἐνεπίγραφον φέρον γράμματα δυσανάγνωστα, ἀνωτέρω δὲ τούτου καὶ ἄλλα γράμματα.

Ταῦτα ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς· ἐπὶ δὲ τῆς ἀριστερᾶς εἶνε ἀπεικονισμένος ὁ ἅγιος Δημήτριος ἐπὶ ἐρυθροῦ ἵππου, ὁ ἅγιος Γεώργιος ἐπὶ λευκοῦ, μεγαλείτερος ἀλλ' ἐφθαρμένος, καὶ ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαήλ. Κάτωθεν τούτου ἐγκεχαραγμένον καὶ πάλιν τὸ 1716. Μεταξὺ τῶν ἄκρων ποδῶν τοῦ Ἀρχαγγέλου ἐγκεχαραγμένα ἐπίσης

μηχάηλ
ιερέος

πρὸς δὲ τὰ δεξιὰ τοῦ ἀριστεροῦ ποδός:

Φρυξον ψύχη μου τι ορο

διὰ γραμμάτων ἀκανονίστων ἐντελῶς καὶ ἐν ἀταξίᾳ ἀποτετυπωμένων.

Εἰς τὸ ἱερὸν ἡ πλατυτέρα μετὰ τοῦ Ἰησοῦ ἐν κύκλῳ ἐρυθρῷ εἰκονιζομένη ἐν μορφῇ αὐστηρᾷ καὶ ἀνὰ εἷς ἄγγελος ἑκατέρωθεν. Ἀριστερὰ τοῦ ἱεροῦ σώζεται ἀπεικονισμένον μέρος ἁγίου διασῶζον τὰ δεξιὰ τῆς δόξης περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ὤμου τοῦ δεξιοῦ καὶ κάτω μετ' ἀμφιέσεως διακεκοσμημένης ὑπὸ σταυρῶν χρώματος καστανοῦ ἐπὶ λευκοῦ ἐδάφους (*εἰκ. 4* καὶ *5*).

Τοιοῦτον εἶνε τὸ κτίριον τὸ ἀρχαῖον, τοιοῦτος ὁ ἐν αὐτῷ ἐγκαθιδρυθεὶς ναός. Εἶνε προδηλότατον ὅτι τὸ ἀρχαῖον κτίριον ἦτο τίς οἶδε τίνος ἐπισήμου οἰκογενείας τάφος ἐκ τῶν θολωτῶν. Τούτου τρανὴ ἀπόδειξις ἡ εὑρεθεῖσα ἐν αὐτῷ ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν σαρκοφάγος, διὰ τῶν τεμαχίων τῆς ὁποίας ἐπέστρωσαν τὸ ἔδαφος. Πόθεν ἦτο ἡ παλαιὰ κάθοδος εἰς αὐτὸν δὲν φαίνεται·

4: Ἁγιογραφίαι δεξιᾶς πλευρᾶς.

5: Ἁγιογραφίαι περαιτέρω δεξιᾶς πλευρᾶς.

πιθανώτατα ἴσως πρὸς τὸ μέρος, ἔνθα ἐσχηματίσθη τὸ ἱερὸν βῆμα. Ἀλλὰ δὲν θὰ ὑπῆρχε μόνον εἷς τάφος καὶ μία σαρκοφάγος ἐν αὐτῷ, διότι ἔχει ἀρκετὴν χωρητικότητα. Καὶ ἄνευ ὅμως τῆς σαρκοφάγου εἰς οὐδὲν ἄλλο ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ τὸ ἀρχαῖον κτίριον, Ῥωμαϊκῶν πάντως χρόνων, ἢ εἰς ἀπόθεσιν τῶν σωμάτων τῶν ἀποθνησκόντων μελῶν τῆς οἰκογενείας, εἰς ἣν

Εἰς συμπλήρωσιν τῆς περιγραφῆς τοῦ ὅλου ἐσωτερικοῦ οἰκοδομήματος προσθέτομεν, ὅτι δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ὑπὸ τὸν πρῶτον δόμον τοῦ θόλου, προεξέχει πρόμοχθος ἐξέχων εἰς ὕψος δύο μέτρων ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, μήκους 0,45, πλάτους 0,43, ὕψους 0,40, φέρων ἄνω καὶ κάτω προεξοχὴν σωζομένην μόνον εἰς τὰ πλάγια μέρη. Ἡ κάτω ἐπιφάνεια τῶν δύο τούτων προμόχθων εἶνε ἀνεξέργαστος.

ἀνῆκε. Δυστυχῶς δὲν ἀνευρέθη ἐπιγραφή τις ἢ ἄλλο σημεῖον εἰς πλείονα διαφωτισμόν.

Τὸ πρὸς τὰ ἄνω τέρμα τοῦ μνημείου δυστυχῶς δὲν διεσώθη, ἄγνωστον δὲ πῶς κατέληγεν ἐκεῖ. Διότι, ἂν κρίνῃ τις ἐκ τοῦ σωζομένου μέρους τοῦ τόσον στερεῶς ἱδρυμένου, ὅπερ ἦτο ἡ βάσις τοῦ ὅλου, θὰ ὑπῆρχε καὶ ἄνω ἀνάλογος τερματισμὸς εἰς θριγκόν τινα καὶ ὁ ἁρμόζων διάκοσμος, τίς οἶδε τὶ εἰκόνιζων. Πάντως θὰ ἀπέληγεν εἰς σχῆμα ἀνάλογον πρὸς τὰ ἀλλαχοῦ ὑπάρχοντα τοιαῦτα μνημεῖα. Ὁπωσδήποτ' ἂν ᾖ εἶνε ἄξιος λόγου θολωτὸς τάφος διασωθεὶς μόνον κατὰ τὸ κάτω μέρος αὐτοῦ, τὸ μετὰ τοσαύτης ἐπιμελείας ἐξειργασμένον, ὡς διασώζεται ἐν τοῖς ἀπολειπομένοις λειψάνοις αὐτοῦ. (Ἴδε καὶ I. G. Frazer: Pausanias καὶ Description of Greece T. II σ. 411-412. — Ross Demen v. At. σ. 100-102 — Milchhöfer ἐν A. Mitt, τοῦ 1888 σ 352 καὶ Karten v. AH. Text σ. 36. — Τοῦ αὐτοῦ Dem. d. Klei, σ. 30 — Töppfer Attis. Genealo. σ. 208 κ.τ.λ.).

Πλὴν τοῦ οἰκοδημήματος τούτου ἀνευρέθησαν ἐν τοῖς πέριξ καὶ τάφοι ἀρχαῖοι, τινὲς τῶν ὁποίων ἔφερον καὶ ἐπιτύμβια ἀνάγλυφα μαρμάρινα. Πανταχοῦ παρατηρεῖ τις λείψανα ἀρχαίων κτιρίων ἐνῳκοδομημένα εἰς τοὺς τοίχους διαφόρων οἰκιῶν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ κώμῃ τοῦ Χαλανδρίου, ἢ ἐν ταῖς αὐλαῖς κατακείμενα καὶ ἴχνη θεμελιώσεως ἀρχαίων κτιρίων, δηλοῦντα τὴν ὕπαρξιν ἀρχαίου συνοικισμοῦ.

Πέραν τοῦ ἀρχαίου τούτου μνημείου, τοῦ θολωτοῦ τάφου, εἰς μικρὰν ΝΑ. ἀπόστασιν ὑπάρχει μικρὸς ναὸς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, τοῦ ὁποίου ὁ ἀριστερὸς παραστάτης τῆς θύρας εἶνε στήλη ἐπιτυμβία λευκοῦ μαρμάρου ὕψους 1,60, πλάτους 0,60, πάχους 0,30, ἔχουσα ἄνω μικρὸν προεξέχον γεῖσον, κατωτέρω δὲ δύο ῥόδακας διπλοῦς καὶ ἐπιγραφήν, ἣν κατώρθωσα νὰ ἀναγνώσω διὰ τῆς ἀποξέσεως τοῦ ἐπικαθημένου στρώματος ἀσβέστου:

ΟΝ[Η]ΤΩΡ		Ὀνήτωρ
ΠΑ[ΥΣ]ΑΙΟΥ	ἤτοι	Παυσαίου
ΠΡ[Α]ΣΙΕΥΣ		Πρασιεύς.

Καὶ εἰς τὰ πλάγια δὲ ἡ στήλη ἔχει ἀνὰ ἕνα ῥόδακα διπλοῦν. Καὶ ὁ δεξιὸς παραστάτης τῆς θύρας εἶνε στήλη στενὴ ἐκ παραστάδος ἀρχαίου μνημείου μεγάλου μετὰ ἐπικράνου μικροῦ, ὕψους τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐπιτυμβίαν στήλην.

Περαιτέρω εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Ἄννης δύο μαρμάρινα τεμάχια στήλης τεθραυσμένα καὶ τρίτον ἄνωθεν τῆς προσόψεως, ἐφ' οὗ στηρίζεται ὁ σταυρὸς τοῦ ναοῦ, κάτωθεν δ' ἀκροκέραμος. Ἀριστερὰ λίθοι ἐξ ἀρχαίας οἰκοδομῆς καὶ δεξιὰ κατὰ τὴν Ν.Δ. γωνίαν, ἀκόμη καὶ κατώφλιον ἀρχαίας οἰκίας. Πρὸ τοῦ ναοῦ δεξιὰ θεμελίωσις παλαιοτέρου κτιρίου, ὄπισθεν δὲ τύμβος χαμηλός.

Καὶ εἰς τὸν ναὸν τοῦ προφήτου Ἠλία ὑπάρχουσιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀρχαῖα μάρμαρα, ἡ δὲ ἁγία Τράπεζα αὐτοῦ εἶνε τεμάχιον ἀρχαίου κίονος κάτω ἀνεξεργάστου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖται ὅμοιον μι-

6: Ἐπιτύμβιος στήλη πρὸ τοῦ ἁγ. Κωνσταντίνου.

κρότερον τὸ ὕψος, ἀλλὰ εὐρύτερον, ἐπὶ τούτου δὲ μαρμαρίνη πλὰξ μετὰ ὡραίου ἀναγλύφου Βυζαντινοῦ κοσμήματος.

***

Ταῦτα ἔξωθεν τοῦ χωρίου Χαλανδρίου. Ἐν τῇ κώμῃ δὲ αὐτῇ ὑπάρχουσι πανταχοῦ ἴχνη ἀρχαίου συνοικισμοῦ ἐντετοιχισμένα. Ἐκτὸς ὅμως τούτων καὶ μάρμαρα καὶ στῆλαι ἐπιτύμβιοι καὶ ἄλλαι ἀρχαιότητες συγκομισθεῖσαι τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν εὑρισκομένων ἐν τοῖς ἀγροῖς.

Ἐν τούτων εἶνε ἡ κατὰ τὴν βορείαν πλευ-

ρὰν τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Κωνσταντίνου ἐπιτυμβία στήλη, ἡ γνωστοτάτη ἀπὸ μακροῦ, μετὰ ἀναγλύφου λουτροφόρου διώτου πλουσίως κεκοσμημένης ἐν πλαισίῳ μετὰ ῥοδάκων ἄνω, ἐφ' ἧς ἡ ἐπιγραφή, ἡ οὐχὶ ὀρθῶς μέχρι τοῦδε ἀναγνωσθεῖσα

ΘΕΩΡΟΣ ΜΝΗΣΙΣΤΡΑΤΟΥ Θέωρος Μνησι-
ἤτοι: [στράτου
ΛΕ[Υ]ΚΟΝΟΕΥΣ Λευκονοεύς.
(εἰκ. 6).

Ἐν τῇ αὐλῇ τῆς οἰκίας Ἀπ. Γκίνη λουτροφόρος ἀποκεκομμένη τὰ ἄνω καὶ τὴν βάσιν, φέρουσα ἀνάγλυφον ἀποτετριμμένον, ἐφ' οὗ εἰκονίζονται τρεῖς ἄνδρες, ὧν ὁ ἐν μέσῳ δεξιοῦται τὸν πρὸς τὰ δεξιὰ ἱστάμενον ἐν χιτῶνι καὶ ἱματίῳ καὶ πρὸς αὐτὸν ἀτενίζοντα γενειοφόρον. Ὄπισθεν τοῦ μεσαίου κατ' ἀριστερὰν ἄλλος πρὸς αὐτὸν προσβλέπων. Ἡ ἐπιγραφὴ εἶνε ἀποτετριμμένη ἐντελῶς.

7: *Λουτροφόρος καὶ ὁρόσημον αὐλῆς Χαϊμαντᾶ.*

Ἐν τῇ αὐλῇ τῆς οἰκίας Σπ. Χαϊμαντᾶ:

1) Λουτροφόρος λίθου φαιοῦ ἀποκεκομμένη τὰ ἄνω καὶ τὴν βάσιν, ἄνευ ἀναγλύφου καὶ ἐπιγραφῆς. Ἴσως ταῦτα ἐξεδηλοῦντο διὰ χρωμάτων.

2) Τεμάχιον λίθου λευκοῦ ὕψους 0,19, πλάτους 0,30, ἐφ' οὗ ἡ ἐπιγραφή:

ΟΡΟΣ ΧΩΡΙΟΥ Ὅρος χωρίου
ΑΠΟΤΕΤΙΜΗ ἀποτετιμη-
ΜΕΝΟΥ ΠΡ Ἤτοι: μένου πρ-
ΟΙΚΟΣ ΘΕΑ οικὸς Θεα-
ΝΟΥΣ νοῦς. *(εἰκ. 7)*.

Ἐν τῇ αὐλῇ τῆς οἰκίας Χ. Λιόση, νῦν Λίτσα, μέρος ἀναγλύφου ἐπιτυμβίου ἐντετοιχισμένον ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ ἐν τῇ αὐλῇ φρέατος, τὸ ὁποῖον εἰκονίζει κορμὸν γυναικὸς καθημένης ἀντωποῦ ἀκέφαλον, φερούσης κεκαμμένην τὴν ἀριστερὰν ἐμπρὸς πρὸ τῆς ὀσφύος ὁριζοντίως,

8: *Ἀνάγλυφον πρὸ οἰκίας Τσιμίνη.*

Πρὸ τῆς θύρας τῆς οἰκίας Ν. Τσιμίνη τὸ μέγα γνωστότατον ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον, τὸ ὁποῖον θὰ ἀπετέλει μέρος μεγαλειτέρου μνημείου, τὸ δεξιόν. Ἐπὶ τούτου εἰκονίζεται γυνὴ φέρουσα χιτῶνα καὶ διπλοΐδα, ὀρθία, ἀποβλέπουσα πρὸς τὰ ἀριστερὰ μετὰ κεκαμμένου ἐλαφρῶς τοῦ ἀριστεροῦ ποδός, στηριζομένη ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ, ἀκέφαλος καὶ ἠκρωτηριασμένη τὰ ἄκρα, παρ' αὐτὴν δὲ κάθισμα μέγα πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἠκρωτηριασμένον καὶ τοῦτο. Ὄπισθεν τοῦ καθίσματος παιδίσκη, φαινομένη μέχρι που τῶν μηρῶν ἀκέφαλος *(εἰκ. 8)*.

Ἰάκ. Χ. Δραγάτσης

ΦΘΙΩΤΙΚΑ

Α'. Χαλκοῦν προϊστορικὸν ἀγαλμάτιον ἐξ Ἅλου.

Κατὰ Σεπτέμβριον τρέχ. ἔτους ὁ ἐκ Πλατάνου τοῦ Ἁλμυροῦ Γ. Σακελλαρίου ἐκόμισεν ἡμῖν χαλκοῦν ἀγαλμάτιον εὑρεθὲν ἐν ἀγρῷ του, ἐν τοῖς ἐρειπίοις τῆς Φθιωτικῆς πόλεως Ἅλου, κατὰ τὴν ἀροτρίωσιν, ἔνθα πολλὰ σημεῖα δεικνύουσιν ὅτι αὐτόθι ἔκειτο τὸ ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου (VII, 173 καὶ 197) μνημονευόμενον ἱερὸν τοῦ Λαφυστίου Διός.

Τὸ ἀγαλμάτιον εὑρέθη εἰς τὰ ἄνω στρώματα ἐπιπολαίως ἐρριμμένον. Ἔχει δὲ ὕψος 0,125 [1] (*Εἰκ. 1α* καὶ *1β*). Παριστάνει δὲ ἄνδρα γενειοφόρον, ἔχοντα στάσιν ὀρθίαν καὶ τοὺς πόδας κατὰ τὰ γόνατα ἐλαφρῶς κεκαμμένους. Τὰς δὲ χεῖρας ἐκτείνει, τὴν μὲν δεξιὰν πλαγίως δεξιὰ ὀλίγον καμπτομένην πρὸς τὰ ἄνω, ἧς λείπει ἡ παλάμη ἀπὸ τοῦ καρποῦ. Τὴν δὲ ἀριστερὰν ἐκτείνει πλαγίως ἀριστερὰ καὶ κάμπτει κατὰ τὸν ἀγκῶνα πρὸς τὰ ἐμπρός, ἧς σῴζεται ἡ παλάμη φέρουσα ὄπισθεν ἧλον ἐμπεπηγμένον, ἀλλὰ μὴ ἐξέχοντα. Ἡ κεφαλὴ εἶναι στρογγύλη· φέρει δὲ κόμην ἐξέχουσαν πέριξ κατὰ τὸ μέτωπον καὶ τὸν κρόταφον ἐν εἴδει καλύμματος· τὸ δὲ πρόσωπον ἔχει τὴν ὑποτυπώδη δι' ἐγχαράκτων γραμμῶν παράστασιν πρὸς δήλωσιν τοῦ στόματος, τῆς ῥινὸς ὡς μικρᾶς ἀποφύσεως καὶ διὰ δύο ὀπῶν ἐγκοίλων τῶν ὀφθαλμῶν, ὧν ὁ ἀριστερὸς εἶναι κατὰ δύο περίπου χιλιοστὰ κατωτέρω τοῦ

1α: Χαλκοῦν ἀγαλμάτιον Διὸς Λαφυστίου ἐξ Ἅλου ὄψις ἐμπροσθία.

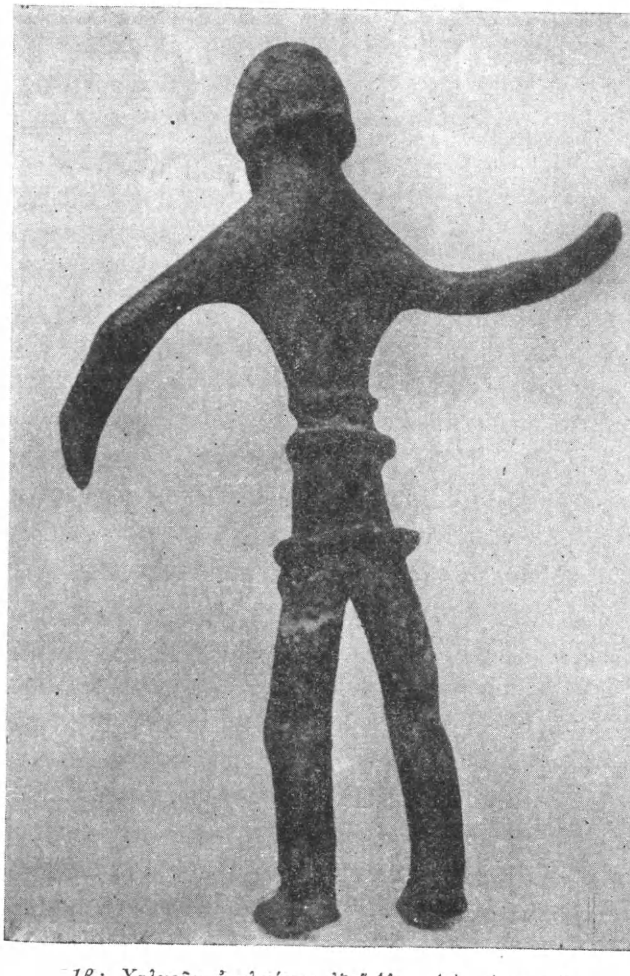

1β: Χαλκοῦν ἀγαλμάτιον ἐξ Ἅλου Διὸς Λαφυστίου ὄψις ὀπισθία.

1 Ἡ φωτογραφικὴ εἰκὼν εἶναι ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν τοῦ ἀγαλματίου, εἶναι δὲ κατὰ 0,010 μικροτέρα τοῦ φυσικοῦ μεγέθους. Εὑρίσκεται εἰς τὸ Μουσεῖον Ἁλμυροῦ. Ἀριθ. Εὑρετ. Α', Χαλ. 355.

δεξιοῦ, οὕτως ὥστε δὲν κεῖνται ἀμφότεροι ἐν ὁριζοντίᾳ γραμμῇ. Ὁ δὲ πώγων ἀπολήγει εἰς σφηνοειδὲς γένειον. Ὁ λαιμὸς εἶναι βραχύς, τὸ δὲ στῆθος τριγωνικόν, ἔνθα δύο μικραὶ σφαιρικαὶ ἀποφύσεις ὑποδηλοῦσι τοῦ μαστούς. Περὶ δὲ τὴν λεπτὴν ὀσφὺν εἶναι δύο ζῶναι παράλληλοι, οὐχὶ ἐγχάρακτοι, ἀλλ' ἔκτυποι ἀπέχουσαι ἀλλήλων περὶ τὰ 0.003, μεθ' ἃς ἡ κοιλία καὶ οἱ γλουτοὶ ἐδηλώθησαν κυλινδρικῶς, ὀλίγον τι πλατυνόμενοι πρὸς τὰ κάτω, περὶ τοὺς ὁποίους ἑτέρα ζώνη ἔκτυπος, ἐξέχουσα 0.002, περιθέει γύρωθεν αὐτούς, οὕτως ὥστε τὰ περὶ τὴν αἰδῶ μέρη καλύπτονται μὴ ὑποφαινόμενα. Κάτωθεν δὲ τῆς ζώνης ταύτης ἐκφύονται οἱ δύο πόδες κυλινδρικοί, ἰσοπαχεῖς, σχηματίζοντες γόνυ προεξέχον καὶ ὄπισθεν χωριζόμενοι δι' ἐγχαράκτου ἐντομῆς ἀπὸ τῶν μηρῶν καὶ τῶν κνημῶν, ἵνα δηλωθῇ ἡ καμπὴ τοῦ γόνατος, οἵτινες ὁπωσδήποτε καμπυλοῦνται κατά τι πρὸς τὰ ὄπισθεν, ἀλλ' ἐξακολουθοῦσιν ἰσοπαχεῖς μέχρι τῶν ἄκρων τῶν ποδῶν καὶ τῆς πτέρνης. Τῶν δὲ ἄκρων τῶν ποδῶν, τοῦ μὲν δεξιοῦ εἶναι βεβλαμμένον κατὰ τοὺς δακτύλους καὶ μέχρι που τοῦ μέσου, τοῦ δὲ ἀριστεροῦ εἶναι ἐντελές. Κάτω δὲ τῶν πελμάτων τῶν ποδῶν, ἐπὶ μὲν τοῦ ἀριστεροῦ κατὰ τὸ μέσον εἶναι καταφανὴς ἡλίσκος παρὰ τὴν πρασίνην ὀξείδωσιν πρὸς τὸ μέσον, ἐπὶ δὲ τοῦ δεξιοῦ ἐπίσης εἶναι καταφανὴς ἡλίσκος πρὸς τὸ ἄκρον, ἐξ ὧν δηλοῦται ὅτι τὸ ἀγαλμάτιον ἐστηρίζετο ἐπὶ βάσεως.

Μετὰ τὴν γενικὴν περιγραφὴν τῶν καθέκαστα τοῦ ἀγαλματίου εἰσερχόμεθα εἰς τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ πρὸς ἄλλα ὁμοίου τύπου.

'Εν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ τὸ ἀγαλμάτιον ὁμοιάζει πολὺ μὲ δύο ὅμοια ἀγαλμάτια χαλκᾶ, εὑρεθέντα ἐν τῷ προϊστορικῷ Θέρμῳ ὑπὸ τῶν κ. κ. Κ. Α. Ρωμαίου καὶ Γ. Σωτηριάδου, ἅτινα ἐδημοσιεύθησαν ὡς καὶ τρίτον ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Α. Ρωμαίου (*'Αρχαιολ. Δελτίον*, τόμ. 1ος, τεῦχ. 4ον, 1916, σελ. 271-274, εἰκ. 39, 40 καὶ 41), ὧν τὸ μὲν ὑπ' ἀριθ. 39 ἀποδίδει ὁ κ. Ρωμαῖος εἰς τὴν Ἄρτεμιν, τὰ δὲ ὑπ' ἀρ. 40 καὶ 41 δὲν ὁρίζει ὁ κ. Ρωμαῖος τίνων θεῶν εἶναι, ἀλλ' ἀναφέρει ὅτι ἀνήκουσιν, *εἰς ἄνδρα* (τὸ ὑπ' ἀρ. 40), *ὡς ἐκ τῆς δηλώσεως γενείου καὶ κόμης ἐξάγεται*».

Τὸ ἡμέτερον ἀγαλμάτιον ὡς πρὸς τἀνωτέρω δημοσιευθέντα ἔχει τὰ ἑξῆς κοινὰ γνωρίσματα. Ὡς πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθ. 39 γυναικεῖον ὁμοιάζει ἐν μέρει κατὰ τὰς χεῖρας, τὸν κορμὸν καὶ τοὺς πόδας· ὡς πρὸς δὲ τὸ ὑπ' ἀριθ. 40 ἔχει πληρεστέραν ὁμοιότητα ὡς πρὸς τὴν κεφαλήν, τὸν κορμόν, τὰς ἐπαλλήλους ἐγχαράκτους ζώνας περὶ τὴν ὀσφὺν καὶ τοὺς πόδας· ὡς πρὸς δὲ τὸ ὑπ' ἀριθ. 41 ὁμοιάζει κατὰ τὰς χεῖρας. Κατὰ ταῦτα τὸ ἡμέτερον ἀγαλμάτιον ἔχον κοινὰ γνωρίσματα μὲ τὰ ἐκ Θέρμου δημοσιευθέντα, εἶναι σύγχρονον σχεδὸν αὐτοῖς·

Παραλλάσσει δὲ τὸ ἡμέτερον ἀγαλμάτιον τῶν ἐκ Θέρμου κατὰ ταῦτα· δὲν ἔχει τὸν κωνικὸν πῖλον τῶν ὑπ' ἀριθ. 39 καὶ 41 ἐκ Θέρμου, οὔτε τὴν διεύθυνσιν τῶν χειρῶν ὡς τὰ ὑπ' ἀριθ. 39 καὶ 40, οὔτε τὸ περίβλημα τῶν περὶ τὴν αἰδῶ μερῶν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 39· ἡ ῥὶς ἐν τῷ ἡμετέρῳ εἶναι ὡς μικρὰ ἀπόφυσις, χωριζομένη τοῦ στόματος διὰ μικρᾶς ἐγχαράκτου γραμμῆς, ἐνῷ ἐν ἐκείνῳ εἶναι κάθετος ἀπόφυσις χωρίζουσα τοὺς ὀφθαλμούς, ὄντας ἐξωγκωμένους καὶ ἐν εὐθυγραμμίᾳ, ἐνῷ τοὐναντίον ἐν τούτῳ ἐδηλώθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ δι' ἐγκοίλων ὀπῶν καὶ οὐχὶ ἐν εὐθυγραμμίᾳ. Ὁ κορμὸς ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 39 εἶναι κυλινδρικὸς λίαν ἐπιμήκης· ἐν τούτῳ δὲ τριγωνικὸς καὶ ἐπιμήκης κυλινδρικός, κοσμούμενος διὰ τριῶν παραλλήλων ζωνῶν ἐκτύπων.

Ὡς πρὸς δὲ τὸ ὑπ' ἀριθ. 40 ἐκ Θέρμου ὁμοιάζει τὸ ἡμέτερον κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν κόμην καὶ ἐν μέρει κατὰ τὸ γένειον καὶ τὰς ζώνας περὶ τὴν ὀσφύν. Ὁ κορμὸς ἐν ἐκείνῳ εἶναι λίαν ἐπιμήκης καὶ κυλινδρικός· ἐν τούτῳ δὲ βραχύτερος καὶ τριγωνικός. Ὡς πρὸς δὲ τοὺς πόδας τὸ ἡμέτερον ὁμοιάζει σχεδὸν τοῖς ἐκ Θέρμου. Ὡς πρὸς δε τὴν ἔκτασιν τῶν χειρῶν μᾶλλον ὁμοιάζει τῷ ὑπ' ἀριθ. 41 ἐκ Θέρμου, διαφέρον ὅμως ἐκείνου κατὰ τὸ κωνικὸν κράνος τῆς κεφαλῆς, τὸ ἐπίμηκες καὶ μικρὸν τοῦ προσώπου, ἰσοπαχοῦς τῷ λαιμῷ, τὸν ὑψηλὸν καὶ κυλινδρικὸν λαιμόν, καὶ τὸ κυλινδρικὸν τοῦ κορμοῦ. Διαφέρει ὅμως ὅλων τῶν ἐκ Θέρμου κατὰ τὸ βραχὺ τοῦ λαιμοῦ, τὸ στρογγύλον τοῦ προσώπου, τὸ σφηνοειδὲς γένειον, τοὺς μαστούς, ἐλλείποντας ἐν τοῖς 40 καὶ 41 τοῦ Θέρμου, τὰς περὶ τὴν ὀσφὺν ζώνας, οὔσας ἐνταῦθα ἐκτύπους καὶ ἱκανῶς προεχούσας, ἐνῷ ἐν ἐκείνοις εἶναι ἐγχάρακτοι, καὶ κατὰ τὴν ἀριστ. κνήμην τοῦ ὑπ' ἀρ. 41 ἐκ Θέρ-

μου, ἔχουσαν ἐν ἐκείνῳ προηγμένην πως ἐργασίαν, διότι ὡς φαίνεται ἐν τῇ εἰκόνι, ἡ ἀριστ. κνήμη ἔχει τὴν ἐλλειψοειδῆ στρογγυλότητα, ἐνῷ ἐν τῷ ἡμετέρῳ μόλις πως ἐξογκοῦται ὄπισθεν κατὰ τὴν καμπὴν τοῦ γόνατος.

Ἄλλη σπουδαία διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ἡμετέρου καὶ ἐκείνων εἶναι ὅτι, ἐν τοῖς ἐκ Θέρμου ὑπ' ἀρ. 40 καὶ 41 κατὰ τὰ σκέλη παρατηρεῖται ἐξόγκωμα, τὸ ὁποῖον ἀναμφιβόλως θὰ δηλοῖ τὰ γεννητικὰ μόρια, ἐνῷ τοὐναντίον ἐν τῷ ἡμετέρῳ λείπει.

Ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν κεφαλὴν βλέπομεν ὅτι τὸ στόμα καὶ ἡ ῥὶς τοῦ ὑπ' ἀρ. 40 ἐκ Θέρμου εἶναι κανονικώτερα, ἐνῷ ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἀτελέστερα, δηλωθέντα δι' ἁπλῆς ἀποφύσεως (ἡ ῥίς) καὶ δι' ἁπλῆς ἐγχαράκτου γραμμῆς (τὸ στόμα), ἐξ οὗ δηλοῦται ἴσως ἡ ἀρχαιοτέρα ἡλικία τοῦ ἡμετέρου ἀγαλματίου.

Τὰ γενικὰ ταῦτα γνωρίσματα τοῦ ἡμετέρου ἀγαλματίου ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἐκ Θέρμου μαρτυροῦσι τὴν τεχνικὴν συγγένειαν αὐτοῦ πρὸς ἐκεῖνα καὶ τὸ ἰσόχρονον ἢ κατά τι ἀρχαιότερον τῆς ἡλικίας τοῦ ἡμετέρου.

Κατὰ ταῦτα αἱ ἀναλογίαι μεταξὺ τῶν ἐκ Θέρμου ἀγαλματίων χαλκῶν καὶ τοῦ ἐξ Ἅλου εἶναι αἱ αὐταί, συνεπῶς τὸ ἐξ Ἅλου ἀγαλμάτιον τεχνικῶς καὶ χρονικῶς πρέπει νὰ συναφθῇ πρὸς ἐκεῖνα, πρὸς τὰ ἐν Ὀλυμπίᾳ εὑρεθέντα ἐν τῷ παλαιοτέρῳ στρώματι τοῦ Ἡραίου ἀγαλμάτια. Τὸ ἐξ Ἅλου, ὡς τὸ ἐξ ἐκείνων ὑπ' ἀριθ. 40, δεικνύει τὴν ἰδίαν κεφαλήν, τὸ τριγωνικὸν στῆθος, τὸ κυλινδρικὸν τοῦ κορμοῦ καὶ τὰς περὶ τὴν ὀσφὺν πολλαπλᾶς ζώνας. Διὰ ταῦτα καὶ ἡ χρονολογία τοῦ ἀγαλματίου πρέπει ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸ τέλος τῆς γεωμετρικῆς περιόδου καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνατολιζούσης ἐποχῆς, εἰς τὸ 700 π. Χ. ἔτος. (Κ. Ρωμαῖος *Ἀρχ. Δελτίον*, τόμ. 1ος, τεῦχ. 4ον, 1916, σελ. 272-273).

Ὑποθέτομεν δὲ ὅτι τὸ ἀγαλμάτιον ἀνήκει εἰς θεόν· ἀναμφιβόλως θὰ παριστάνῃ Δία Λαφύστιον τῇ μὲν δεξιᾷ κραδαίνοντα κεραυνόν, τῇ δὲ ἀριστερᾷ κρατοῦντα ἀετὸν ἢ σκῆπτρον(;) [1]. Εἶναι δὲ γνωστὸν τὸ ἀρχαιότατον ἱερὸν τοῦ *Λαφυστίου Διὸς* ἐν Ἅλῳ ἐκ τοῦ Ἡροδότου, ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω, συνδεόμενον ἱστορικῶς μὲ τοὺς μύθους τοῦ Ἀθάμαντος, τοῦ Φρίξου καὶ τῆς Ἕλλης.

1 Τὰ χαλ. νομίσματα τοῦ Κιερίου ἔχουσιν ὄπισθεν Δία γυμνὸν κραδαίνοντα κεραυνὸν καὶ κρατοῦντα ἀετόν. (Gardner, Catalogue of Greek Coins Thessaly pl. XXXI, 2).

Β'. Ἐκ Μελιτείας τῆς Φθιώτιδος.

Ὁ Ἀστυνομικὸς σταθμάρχης ἀπέστειλεν ἐξ Ἀβαρίτσης τὰ ἑξῆς ἀρχαῖα: 1) Σκεῦος πήλινον ἐν τεμαχίῳ, σῳζομένης τῆς ἄνω ἀριστερᾶς γωνίας μετὰ γείσου ἢ πλαισίου, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου κεῖται ἐγχάρακτος ἀρχαϊκὴ μονόστιχος ἐπιγραφή. 2) Τεμάχιον μεγάλης κεράμου ἐνσφραγίστου. 3) Τρία ἀγγεῖα μελανογάνωτα, εὑρεθέντα ἐν τάφῳ, καὶ 4) Ἓν νόμισμα χαλκοῦν ἀποτετριμμένον, εὑρεθέν, ὡς γράφει, ἔν τινι τάφῳ, ἔνθα καὶ τὰ ἀγγεῖα.

Τούτων τὸ πρῶτον εἶναι γωνία, ἡ ἄνω ἀριστερὰ σκεύους πηλίνου τετραγώνου ἢ ὀρθογωνίου, πλαισιουμένου γύρωθεν, οὗ ἐσώθη κατὰ μῆκος τὸ πλαίσιον τῆς ἄνω πλευρᾶς τοῦ τεμαχίου καὶ τῆς καθέτου πλευρᾶς ἀριστερὰ τμῆμα μόνον (τοῦ πλαισίου) μήκ. 0,06. Εἶναι δὲ λοξῶς τεθραυσμένον κατὰ τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν καὶ ἀνωμάλως τεθραυσμένον κατὰ τὴν κάτω καὶ δεξιὰν πλευρὰν ὡς δεικνύει ἡ **εἰκὼν 2**. Ἔχει δὲ τὸ τεμάχιον μῆκος 0,44, πλάτος (ἢ σῳζόμ. ὕψος) 0,29, πάχος 0,03, τοῦ πλαισίου ὕψ. ἐξωτερ. 0.08, ἐσωτερ. 0,05, πάχ. 0,03, ἤτοι τὸ πλαίσιον κατα τὴν ἄνω ἐπιφάνειαν ἔχει πάχος ἴσον τῷ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σκεύους. Ἡ δὲ ἐντὸς ἐγχάρακτος ἐπιγραφὴ ἀπέχει τοῦ γείσου ἢ πλαισίου 0,075 καὶ τοῦ ἄκρου κάτωθι τοῦ σῳζομένου τεμαχίου 0,135. Τὸ δὲ ὕψος τῶν γραμμάτων ποικίλλει μεταξὺ 0,025 - 0,015. Ἡ δε ἐπιγραφὴ ἔχει ὧδε **(εἰκ. 2)** [1].

ΑΛΚΙΜΑΧΟΥ⋮ ΣΕΚΥΩΝ

Ἀλκιμάχου⋮ Σεκυω[νᾶθεν;

Μεταξὺ δὲ τοῦ πλαισίου καὶ τοῦ Α τῆς λέξεως *Ἀλκιμάχου* ἐν τῷ μέσῳ εἰς ἀπόστασιν 0,035 ἑκατέρωθεν κεῖται τρῆμα διαμέτρου 0,01.

1 Ἀπόκειται ἐν τῷ Μουσείῳ Ἁλμυροῦ. — Τὸ ἐγχάρακτον ΚΑΙ εἶναι νεώτατον χάραγμα.

Ὁ Δανὸς Ussing ἐδημοσίευσεν ἐν *Inscriptiones Graecae ineditae* Nº 40,51 ἐπιγραφὴν ὁμοίαν ἐπὶ στήλης λευκοῦ λίθου οὕτω:

ΑΛΚΙΜΑΨΟV 'Αλκιμάχου
ΕΚVΟΝΑΘΕΝ [Σ]εκυὸ'ναθεν.

Ταύτην ἀπολεσθεῖσαν ἐξέδωκε τὸ δεύτερον ὁ Kern ἐν *Inscriptiones Thessalicae antiquissimae sylloge* 5,1, παραλαβὼν αὐτὴν ἐκ τῶν τοῦ Ussing. Ἐπίσης ἐξέδωκεν αὐτὴν *IG, IX²*, 209.

Ἤδη γεννᾶται τὸ ζήτημα ἂν εἶναι αὐτὴ ἡ ἐπιγραφή, ἣν ἔχομεν ἐπὶ πηλίνου πίνακος πλαισιουμένου καὶ κακῶς ἀντέγραψεν ὁ Ussing ἢ εἶναι ἄλλη ἡ ἡμετέρα; Ἐὰν ὀρθῶς ὁ Ussing ἀντέγραψε καὶ ἐξέδωκε τὴν ἐπιγραφὴν καὶ ἦτο αὕτη ἐγκεχαραγμένη ἐπὶ στήλης λευκοῦ μαρμάρου, τότε ἡ ἡμετέρα εἶναι ἄλλη.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλως τὰ γράμματα παρ' Ussing διαφέρουσι τῶν τῆς ἡμετέρας· ἐν πρώτοις παρ' Ussing ἡ ἐπιγραφὴ σύγκειται ἐκ δύο στίχων ἐνῷ ἡ ἡμετέρα εἶναι μονόστιχος· ἔπειτα τὰ γράμματα Α καὶ Ψ (=χῖ) δὲν φαίνονται οὕτω ἐν τῇ ἡμετέρᾳ· ἔπειτα τὸ Ο ἐπέχον τόπον ο̄ = ω παρ' Ussing ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἶναι Ω· τὰ Α καὶ Χ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἶναι κανονικά· τὸ δὲ Σ τῆς λέξεως *Σεκυώναθεν* παρ' Ussing λείπει, ἐνῷ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ὑπάρχει μετὰ τὴν τριπλὴν στίξιν· τέλος παρ' Ussing εἶναι πλήρης ἡ λέξις *[Σ]εκυὸ'ναθεν*, ἐνῷ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἶναι ἐλλιπὴς ἐν τέλει: *Σεκυών[αθεν]*.

Ὡς πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ γράμματα καὶ ἰδίως τὰ Ε,Κ,Λ,Μ,Ν,Ο καὶ V τοῦτα εἶναι κοινὰ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ἐπιγραφαῖς.

2: Τεμάχιον πηλίνου πίνακος πλαισιουμένου μετ' ἀρχαϊκῆς ἐπιγραφῆς ἐκ Μελιτείας.

Γεννᾶται ἤδη τὸ ζήτημα, ἀφοῦ οὐσιωδῶς διαφέρουσιν ὡς πρός τινα γράμματα, τοὺς στίχους καὶ τὸ τέλος τῆς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ λέξεως *Σεκυών[αθεν]*, κατὰ τὸ Σ δὲ ἐν ἀρχῇ ἐλλεῖπον τῆς αὐτῆς λέξεως ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ Ussing, πῶς ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ἐπιγραφαῖς ἀπαντῶσιν αἱ αὐταὶ λέξεις;

α'.) *'Αλκιμάχου* β'.) *'Αλκιμάχου* ⁝
[Σ]εκυο̄ναθεν *Σεκυών[αθεν]*

Ἐπίσης ἀγνοοῦμεν εἰς τί ἐχρησίμευεν ὁ πλαισιούμενος πήλινος πίναξ, ἐφ' οὗ ἐσώθη τρῆμα πρὸς ἀνάρτησιν, ἀσφαλῶς δὲ θὰ ἔφερε καὶ ἕτερον τρῆμα παρὰ τὴν δεξιὰν ἄνω γωνίαν, πιθανώτερον καὶ δύο ἄλλα ὅμοια τρήματα κατὰ τὰς κάτω δύο γωνίας.

Τὸ δὲ δεύτερον πήλινον τεμάχιον μεγάλης κεράμου (μήκ. 0.31, ὕψ. 0.25, πάχ. 0·025) φέρει

ἐπιμήκη σφραγῖδα μετὰ τοῦ ὀνόματος (μήκ. 0.11×πλ. 0.02):

ΑΜΦΙΔΑΜΟΥ Ἀμφιδάμου.

τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ ἐργοστασίου.

Τὰ δὲ ὑπ' ἀριθ. 3 τρία μελανογάνωτα ἀγγεῖα εἶναι τὸ μὲν ἓν ἀμφορίσκος μετὰ στιλπνῆς μελάνης γανώσεως ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, δίωτος· τὰ δύο ἕτερα κύπελλα δίωτα χαμηλά, μετὰ μελαίνης ἐπίσης στιλπνῆς γανώσεως ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν. Καὶ ὁ μὲν ἀμφορίσκος ἔχει ὕψος 0.09 καὶ διάμετρον χειλέων 0.07, τὰ δὲ κύπελλα ἔχουσιν ὕψος ἑκάτερον 0.05 καὶ διάμετρον 0.06, διάμ. 012.

Νικόλαος Ι. Γιαννόπουλος

ΧΑΛΚΟΥΝ ΑΓΑΛΜΑΤΙΟΝ ΟΠΛΙΤΟΥ ΔΡΟΜΕΩΣ

Μουσείου Ἁλμυροῦ. Ἀριθ. Εὑρετ. Β'. Χαλ. 369.
Εἰκ. 1α καὶ 1β.

Εἰς τὸ χωρίον Φίλια τῆς ἐπαρχίας Καρδίτσης, μίαν καὶ πλέον ὥραν μακρὰν τοῦ Σιδηροδρομικοῦ Σταθμοῦ Σοφάδων ἀνευρέθη χαλκοῦν ἀγαλμάτιον ὁπλίτου δρομέως, ὕψους 0,105, κατὰ μὲν τἆλλα ἐντελές, ἐλλιπὲς ὅμως κατὰ τὸν ἕνα τῶν ποδῶν, τὸν ἀριστερόν, ἀποκεκομμένον ὀλίγον ἄνω τοῦ γόνατος, καὶ τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν ἀπὸ τοῦ καρποῦ καὶ κάτω.

Ὁ ὁπλίτης εἶναι νέος πρόσηβος, ἀγένειος. Ἡ κόμη κατέρχεται ὄπισθεν ἐπὶ τοῦ αὐχένος καὶ τῶν νώτων καὶ φθάνει μέχρι τῶν ὤμων καλύπτουσα τὸν αὐχένα· ἔμπροσθεν δὲ πλαγίως δεξιὰ φαίνεται ὁ βόστρυχος περιεστραμμένος ἑλικοειδῶς. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρει κράνος κωνικόν, οὗ ἐξέχουσι τὰ ἄκρα κάτωθι. Ἡ στάσις τοῦ ὁπλίτου ἐκ πλαγίου εἶναι τοιαύτη, οὕτως ὥστε ἡ κεφαλὴ εἶναι ἐν κατατομῇ (profil), βλέπουσα ἀριστερά, τὸ δὲ στῆθος κατὰ τὰ $^{2}/_{3}$ κατ' ἐνώπιον (en face)· ἀπὸ δὲ τῆς ὀσφύος καὶ κάτω ἡ διάταξις τοῦ σώματος καὶ τῶν ποδῶν εἶναι ἐν κατατομῇ, δῆλα δὴ ἐν κινήσει. Ὁ ὁπλίτης εἶναι ἐνδεδυμένος χιτῶνα ἀχειρίδωτον, φθάνοντα μέχρι τῶν

1α: Χαλκοῦν ἀγαλμάτιον ὁπλίτου δρομέως ἐκ χωρίου Φίλιας τῆς Καρδίτσης, ὄψις προσθία.

1β: Χαλκοῦν ἀγαλμάτιον ὁπλίτου δρομέως ἐκ χωρίου Φίλιας τῆς Καρδίτσης, ὄψις ὀπισθία.

γονάτων, περιεζωσμένον δὲ κατὰ τὴν ὀσφὺν δι' ἱμάντος. Ὁ χιτὼν ἔμπροσθεν κοσμεῖται δι' ἐκτύπων γραμμιδίων πυκνῶν καθέτων καὶ λοξῶς διατεταγμένων μέχρι τῆς ὀσφύος, ἤτοι βαινόντων παραλλήλως λοξῶς ἐκ δεξιῶν πρὸς τ' ἀριστερὰ ἀπὸ τῆς ὀσφύος καὶ κάτω. Ἴσως διὰ τούτων ἠθέλησεν ὁ τεχνίτης νὰ παραστήσῃ τὰς πτυχὰς τοῦ χιτῶνος. Κάτω δὲ κατὰ τὰ ἄκρα περιθέει τὸν χιτῶνα ἔκτυπος παρυφή.

Ἀπὸ δὲ τοῦ δεξιοῦ ὤμου φέρεται ὁ ἀορτὴρ τοῦ ξίφους διαγωνίως μέχρι κάτωθι τῆς ἀριστερᾶς μασχάλης, ἐξ οὗ κρέμαται τὸ ξίφος, εὐθὺ ἐν κολεῷ ἐξέχον ἔμπροσθεν μετὰ τῆς λαβῆς καὶ ὄπισθεν φθάνον μέχρι τοῦ ἀριστεροῦ μηροῦ· ὁ δὲ κολεὸς κοσμεῖται δι' ἐγχαράκτων λοξῶν γραμμιδίων χιαστί, οὕτως ὥστε σχηματίζονται μικροὶ ῥόμβοι.

Αἱ χεῖρες εἶναι γυμναί. Καὶ ἡ μὲν ἀριστερὰ διευθύνεται πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἀριστερὰ καμπτομένη κατὰ τὸν ἀγκῶνα εἰς γωνίαν ὀρθήν, οὕτως ὥστε εἶναι πλέον ἢ βέβαιον ὅτι ὁπλίτης ἐκράτει ἀσπίδα, ἥτις ἐξέπεσε μετὰ τοῦ ἄκρου τῆς ἀριστερᾶς χειρός· διὰ δὲ τῆς ἑτέρας χειρός, καμπτομένης πρὸς τὰ κάτω φαίνεται ὅτι ἐκράτει ὁ ὁπλίτης δόρυ· διότι τὸ ξίφος κρέμαται ἀκέραιον μετὰ τοῦ κολεοῦ κάτωθι τῆς ἀριστερᾶς μασχάλης, ὡς εἴπομεν. Τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν λείπουσιν· ἴσως ἦσαν πρόσθετα, διότι διεσώθησαν εἰς τὰς χεῖρας ὀξεῖαι λεπταὶ ἀποφύσεις, ἐφ' ὧν ἐγομφοῦντο τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν. Διὰ τῆς δεξιᾶς λοιπὸν χειρὸς ἐκράτει δόρυ. Τῶν δὲ ποδῶν, ὁ μὲν ἀριστερὸς ἐκτεινόμενος πρὸς τὰ ἐμπρὸς λείπει ἀποκοπείς, ὡς εἴπομεν, ὀλίγον ἄνω τοῦ γόνατος· ὁ δὲ δεξιὸς φέρεται πρὸς τὰ ὄπισθεν μόλις που πατῶν τὸ ἔδαφος διὰ τῶν δακτύλων, ἕτοιμος ν' ἀντικαταστήσῃ τὸν ἀριστερὸν ἐμπρός. Ὄπισθεν δὲ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς κατὰ τὸ γαστροκνήμιον περίπου ἐκφύεται πτερὸν καμπυλούμενον πρὸς τὰ ἄνω· ὁμοίως πτερὸν ἔφερε καὶ ὁ ἀριστερὸς πούς.

Ὄπισθεν δὲ ὁ ὁπλίτης ἐπὶ τῶν νώτων φέρει τετράγωνον σχεδὸν ἐξόγκωμα, τὸ ὁποῖον δηλοῖ σακκίδιον φερόμενον ὑπὸ τῶν ὁπλιτῶν καὶ περιέχον τὰ ἀπαραιτήτως χρειώδη αὐτῶν, ὡς παρ' ἡμῖν οἱ στρατιῶται φέρουσι τοὺς γυλιούς. Διακρίνονται δὲ ἔμπροσθεν οἱ ἱμάντες ἀπὸ τῶν ὤμων διερχόμενοι κάτωθι τῆς μασχάλης, δι' ὧν ἐκρατεῖτο ὄπισθεν τὸ σακκίδιον. Ὄπισθεν δὲ ὁ χιτὼν εἶναι λεῖος, μὴ κοσμούμενος δι' ἐκτύπων καθέτων ἢ λοξῶν γραμμιδίων, ὡς ἔμπροσθεν· οὔτε ἡ κόμη φέρει ἐγχαράκτους ὄπισθεν γραμμὰς δηλωτικὰς τῶν τριχῶν ἢ τῶν βοστρύχων, ἀλλὰ πίπτει ἐπὶ τοῦ αὐχένος ὡς μᾶζα· μόνον δὲ πλαγίως δεξιά, ὡς ἐλέχθη, δι' ἑλικοειδῶν γραμμῶν διακρίνεται ὁ βόστρυχος. Ἡ patina τοῦ ἀγαλματίου εἶναι βαθυπρασίνη· ἀπὸ δὲ τοῦ ἀγκῶνος καὶ κάτω τῆς δεξιᾶς χειρὸς εἶναι ἀπεξισμένη καὶ τὸ κάτω στρῶμα εἶναι πράσινον ἀνοικτόν, μεθ' ὃ μέλαν καὶ κάτωθι τοῦ μέλανος ἀποξυόμενος χρυσίζει ὁ χαλκός.

*
* *

Τοιοῦτο τὸ ἀγαλμάτιον καθ' ἑαυτό· Συγκρινόμενον δὲ πρὸς ἄλλα τοῦ αὐτοῦ εἴδους ὁμοιάζει ἐν μέρει πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Ρωμαίου δημοσιευθὲν ἐν τῷ *Ἀρχ. Δελτίῳ* 1915 (παράρτ. σ. 48 εἰκ. 2-3) ἀγαλμάτιον (ὕψ. 0,105) παριστάνον ὁπλίτην *ἀποσκοπεύοντα* (ἐν στάσει στρατ. χαιρετισμοῦ ὡς νῦν)· ἐν ἐκείνῳ ὅμως «ὅλως ἐπι»πολαίως καὶ ἀμελῶς ἐχαράχθησαν αἱ δηλωτικαὶ »τοῦ χιτῶνος, τῶν δύο πτερύγων τοῦ θώρακος, »τῶν ἐπωμίδων καὶ τοῦ ἀορτῆρος τοῦ μὴ παρα»σταθέντος ξίφους γραμμαί. Ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ »ἀγκῶνος (ἐν ἐκείνῳ) φαίνεται τραχὺ ἐξόγκωμα, »περὶ ὃ πιθανῶς θὰ προσεδένετο ἡ ἐξ ἰδιαιτέ»ρου ἐλάσματος ἀσπίς». Τοὐναντίον δὲ ἐν τῷ ἡμετέρῳ ὁ ὁπλίτης εἶναι *δρομεύς*· αἱ δηλωτικαὶ γραμμαὶ τοῦ χιτῶνος, τῶν ἐπωμίδων καὶ τοῦ ἀορτῆρος εἶναι λίαν ἐπιμεμελημέναι· παρεστάθη δὲ καὶ τὸ ξίφος κρεμάμενον διὰ τοῦ ἀορτῆρος κατὰ τὴν ἀριστερὰν μασχάλην καὶ πλευράν. Ἐκεῖνο παριστάνει ἀποσκοπεύοντα ὁπλίτην· τοῦτο δρομέα. Ἀμφότερα δὲ φέρουσι κράνος κωνικόν.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν κώμην, ὡς πίπτει ὄπισθεν αὐτὴ ἐπὶ τοῦ αὐχένος, παραβάλλομεν ἕτερον ἀγαλμάτιον ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ *Κορύνθου Ἀπόλλωνος,* δημοσιευθὲν ὑπὸ Φ. Βερσάκη ἐν *Ἀρχαιολ. Δελτίῳ* (τόμ. 2ᵠ, 1616, σ. 103, πίν. παρένθ. 1,2,3), ἔνθα παρίσταται «κουρίδιον ἀρχαϊκώτατον», ἡ κόμη τοῦ ὁποίου κατέρχεται εἰς συνεχῆ μᾶζαν ὄπισθεν τοῦ αὐχένος.

Ἕτερον ἀγαλμάτιον Διὸς δημοσιευθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Ρωμαίου (*Ἀρχ. Δελτ.* τόμ. 6 1920-21,

σ. 168, εἰκ. 3 6) ἐξ Ἀμπρακιᾶς τῆς Αἰτωλίας, ἀναγόμενον εἰς τὸν Ε΄ π. Χ. αἰῶνα, ἔχει τὴν κόμην πίπτουσαν ἐπὶ τοῦ αὐχένος, ὡς ἐν τῷ ἡμετέρῳ. Δυνάμεθα πρὸς τούτοις νὰ συγκρίνωμεν τὸ ἡμέτερον ἀγαλμάτιον ὡς πρὸς τὸν κωνικὸν πῖλον μὲ δύο ἕτερα ἀγαλμάτια δημοσιευθένα ὑπὸ κ. Κ. Κουρουνιώτου, τὸ μὲν ἓν προερχόμενον ἐκ Μπέρεκλα, παριστάνον πωγωνοφόρον ἄνδρα μετὰ κωνικοῦ πίλου (ΑΕ, 1910, 327, εἰκ. 51), τὸ δ' ἕτερον (ΑΕ, 1904, 196, πίν. 9) παριστάνον Ἑρμῆν ἀγένειον, ἐνδεδυμένον χιτωνίσκον βραχὺν καὶ βαρεῖαν χλαμύδα καὶ ἔχοντα ὑψηλὸν κωνικὸν πῖλον, ὡς τὸ ἡμέτερον, τὸ ὁποῖον συγκρίνων ὁ κ. Κουρουνιώτης μὲ τὸ τοῦ ἐκ Λούσων Ἀπόλλωνος, δημοσιευθὲν ὑπὸ Furtwängler, ἀνάγει αὐτὸ εἰς τὴν 2αν ἢ 3ην δεκαετηρίδα τοῦ Ε΄ αἰῶνος π. Χ. Πῖλον κωνικὸν φέρει ἐπίσης ἑτέρα μορφὴ ἐπὶ ἀγγείου τοῦ «κυνηγοῦ» λεγομένου, ἣν ἐδημοσίευσεν ὁ κ. Ρωμαῖος (ΑΕ, 1908, σελ. 152, πίν. 8), ὅστις χρονολογεῖ τὸ ἀγγεῖον εἰς τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ Ε΄ π. Χ. αἰῶνος.

Εἰς ταῦτα προσθέτομεν ἡμεῖς ὡς πρὸς τὸ κωνικὸν κράνος τὸ ἐντελὲς χαλκοῦν κωνικὸν κράνος τοῦ Μουσείου Ἁλμυροῦ, ἐπιγεγραμμένον στικτοῖς γράμμασι (ΠΟΠΙΛΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝ), προερχόμενον δὲ ἐκ τῆς ἐπαρχίας Δομοκοῦ, τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύσαμεν ἐν *Athen. Mitteil.* 1914, 316-319 εἰκ. 1-2, καὶ τὸ ἀνάγλυφον ὁπλίτου ἐφήβου ἐπιτυμβίου στήλης τοῦ Ε΄, π. Χ. αἰῶνος ἐκ Μακεδονίας.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν τεχνοτροπίαν ἐν γένει τῆς πλαστικῆς τὸ ἡμέτερον ἐκ Φίλιας ἀγαλμάτιον ἔχει ἀναλογίαν πρὸς τὸ ἐξ Ἀμπρακιᾶς τῆς Αἰτωλίας δημοσιευθὲν ἐν *ΑΔ* 1920-21 παράρτ. σ. 170-171 ὑπὸ τοῦ κ. Ρωμαίου χαλ. ἀγαλμάτιον τοῦ Διὸς γυμνοῦ, κρατοῦντος κεραυνὸν καὶ ἀετόν, ἀναχθὲν εἰς τὸν Ε΄ π. Χ. αἰῶνα. Ἐπίσης ὁ ἐν ΑΕ 1904 σ. 196, πίν. 9 χαλ. Ἑρμῆς ἀγένειος ἐνδεδυμένος μετὰ κωνικοῦ πίλου, ἐκ Λυκαίου, ἔχει ἀναλογίαν ὡς πρὸς τὴν πλαστικὴν τοῦ σώματος πρὸς τὸ ἐκ Φίλιας ἀγαλμάτιον, ἀναγόμενος εἰς τὸν Ε΄ αἰῶνα περίπου. Τῆς αὐτῆς τεχνοτροπίας πιθανὸν εἶναι καὶ τὸ ἐκ Μπέρεκλα χαλ. ἐνδεδυμένον ἀγαλμάτιον μετὰ κωνικοῦ πίλου, (Κουρουνιώτης, *ΑΕ*, 1910, σ. 137, εἰκ 51). Τοὐναντίον δὲ ὁ *ἀποσκοπεύων* (Ρωμαῖος, *ΑΔ*, 1915, παράρτ. σ. 48, εἰκ. 2-3), ὅστις θὰ ὡμοίαζε περισσότερον πρὸς τὸν ἡμέτερον ὁπλίτην εἶναι λίαν ἄτεχνον καὶ ἡ ἐργασία αὐτοῦ κοινοτάτη.

Κατὰ ταῦτα τὸ ἐκ Φίλιας ἀγαλμάτιον ὑπερέχει τοῦ ἀποσκοπεύοντος κατὰ τὴν τεχνοτροπίαν, ἔχον ἐργασίαν ἐπιμεμελημένην, τάσσεται δὲ εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν μετὰ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων καὶ δύναται ἀσφαλῶς ν' ἀναχθῇ εἰς τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ Ε΄ π. Χ. αἰῶνος[1].

Νικόλαος Ι. Γιαννόπουλος

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΕΚ ΚΟΡΝΟΦΟΛΙΑΣ (ΘΡΑΚΗΣ)

Ἐν τῷ ἀνωτέρω χωρίῳ τῆς ὑποδιοικήσεως Ἕβρου (πρωτ. Σουφλὶ) εὑρέθη τελευτῶντος τοῦ 1926 ἐν τῷ ἀγρῷ τοῦ Δημ. Γκουντίνα, ἐπιγραφή τις ἐπὶ θραύσματος ἀναθημ. στήλης, ἐφ' ἧς εἰκονίζεται χεὶρ κρατοῦσα θύρσον(;). Ἡ ἐπιγραφὴ— ἀποκειμένη νῦν ἐν τῷ Ἐπιγρ. Μουσείῳ, εἰς ὃ παρεδόθη ὑπ' ἐμοῦ ἰδιοχείρως κατ' Ἰούλιον 1927—ἔχει δύο μόνον λέξεις: *Κυρίῳ Ἕβρῳ*, διὰ γραμμάτων τοῦ 1-2 αἰῶνος μ. Χ.

Εὐτυχῶς παρ' Ἡσυχίῳ (τόμ. 2 σ. 4) εὑρίσκομεν· ἔβρος, τράγος βάτης, ᾧ πρβλ. γερμ. eber, ἑλλην. ἔπερος (κριὸς ἐν ἐπιγρ. Αἰγίνης παρὰ Hoffmann, Griech-Dial. 2, 155α), *αἰολιστὶ* ἄρα = ἔπερος λατ. caper (κάπρος), aper λατ., *ἰβηρὶς* ἢ τράγιον, φυτόν τι (Ἀριστ. Φυτ. 1,8.— Διοσκ. 1,181.—Παύλ. Αἰγ. 7.2) = Ἴβηρες *τραγοπώγωνες* (Κρατίν. ὑπ. 23,6 Bothe), Ἰβηρία Ἄρτεμις Ἠπείρου (Ἀρχ. Δελ. 1916,54) = Ἰμβρασία (Ἡσυχ. 3,204: ὄμβρος, χοῖρος) ἢ Ἡμερασία (Στρβ. 457. Παυσ. 8, (8. 3 ἐν ἐξελληνισμῷ) = Καλκαία (Ἀρρ. 7,19,2 πρφ. κέλκος, σῦν Ζωναρ 118 κλπ.).

Περαιτέρω δυνάμεθα νὰ παραβάλομεν τὸ Ἕβρος τῷ Θρᾴκ. Ἑβρύ-τελμις, Ἀβρο-ζέλμης κλπ. ὡσαύτως πρβλ. ἔτι Κέβρος Τρὼς (Κοῖντ. Σμυρν. Χ, 86) = Κίβηροι Θρᾴκης (Ἀγαθ. 302, 2) = Κάβειροι; (λ. οὐχὶ σημιτικὴ κατὰ Lobeck,

1 Ἐν τούτοις Γερμανὸς καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Βερολίνου ἰδὼν τὸ ἀγαλμάτιον ἐν Βόλῳ εἰς χεῖράς μου ἀπεφάνθη ὅτι ἀνάγεται εἰς τὸν Γ΄ π.Χ. αἰῶνα.

Fick καὶ Wackernagel) πρβλ. καθ' ἡμᾶς ἰνδ. ξανίτας, mächtig βλ. γενικῶς (Kern, Kabiros hupr=schweiss (Kretrchmer, Einleit. 69, 2. — Hehn, Kultupfl. σ. 553 ἔκδ. 7) = Hupriu

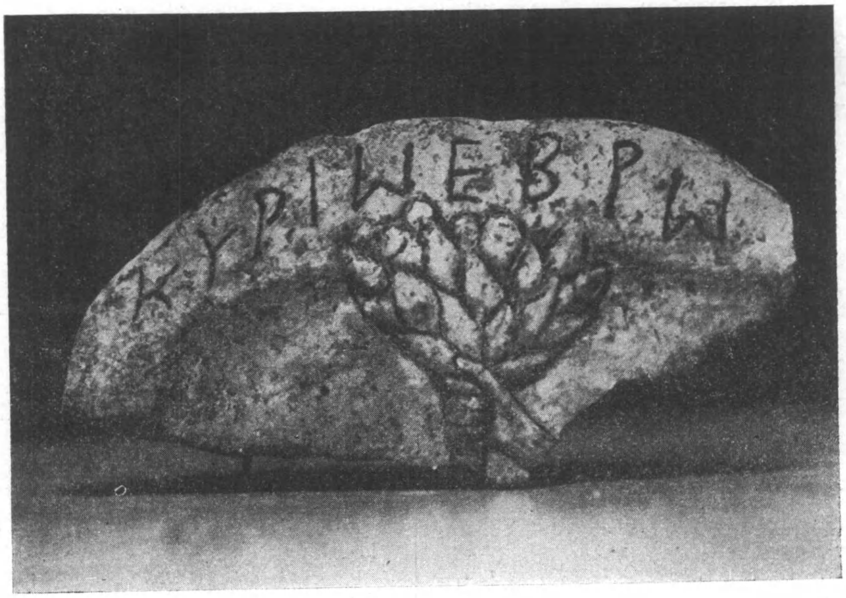

Ἐπιγραφὴ ἐκ Θρᾴκης.

ἐν P. Wiss. XX, 1399. — Prellwitz, Etym Wrtb. 252).

Περίεργοι δ' εἶναι καὶ αἱ συμπτώσεις τοῦ Kauris = eber (wertfinn.), altnord. hafr καὶ (CIE. 522. πρβλ. τέλος γερμ. habar = eber (Hehn, us).

Π. Πετρίδης

ΕΝΕΠΙΓΡΑΦΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΑΝΑΓΛΥΦΟΝ

Εἰς τὰς μέχρι τοῦδε γνωστὰς ἀναγλύφους ἐπὶ μαρμάρου χριστιανικὰς εἰκόνας [1] προστίθεται καὶ ἡ τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, εἰκονιζομένου ἐν προτομῇ *(Εἰκ. 1)* ἐπὶ μαρμαρίνης ἐνεπιγράφου πλακός, εὑρεθείσης ἐν τῷ προαυλίῳ τῆς οἰκίας τοῦ Σπ. Μίχα [2] τῆς σημερινῆς κωμοπόλεως Κοροπὶ [3] τῆς Ἀττικῆς.

Ἡ πλάξ, σχήματος τραπεζοειδοῦς, μεγ. πλ. 0.42 μ, ὕψ. 0,33 μ. καὶ πάχ. 0,075 μ. ἐκ λευκοῦ πεντελησίου μαρμάρου, φέρει κατὰ τὴν ἀριστερὰν ἄνω γωνίαν ἀνάγλυφον παράστασιν τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ. Παρίσταται δὲ οὗτος ἐν προτομῇ καὶ κατ' ἐνώπιον, νέος ἀγένειος, ἔχων πρόσωπον ᾠοειδὲς καὶ πεπλατυσμένον, ὀφθαλμοὺς μεγάλους, ζωηροὺς καὶ αὐστηρούς, μῆλα ἐξωγκωμένα, πώγωνα ἰσχυρὸν καὶ προέχοντα, τὴν περὶ τὸ στόμα χώραν αἰσθητῶς κοίλην, κόμην δασεῖαν, κεχωρισμένην εἰς τὸ μέσον καὶ πίπτουσαν ἑκατέρωθεν τοῦ μετώπου ἄνευ τινὸς κάμψεως· ὁ ὑψηλὸς τούτου καὶ κωνικὸς μετὰ πτυχῆς ἐν τῷ μέσῳ λαιμὸς χωριζόμενος ἀπὸ τοῦ κορμοῦ διὰ γραμμῆς ἐλλειψοειδοῦς, εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὸ μέγεθος τῆς κεφαλῆς.

Τοῦ κορμοῦ τέλος μόλις διακρίνονται οἱ ὦμοι καὶ αἱ ὑπὲρ τούτους πτέρυγες, ὅλως δυσδιάκρι-

1 Πρβλ. Γ. Σωτηρίου ἐν Recueil d'études, dédiées à la memoire de N.P. Kondakov 1 Prague 1926. σελ. 125 σημ. 1.

2 Ἡ οἰκία αὕτη εἶναι μία ἐκ τῶν ὀλίγων ἔτι σωζομένων ἀρχαίων οἰκιῶν τοῦ Κουρσαλᾶ. Τὴν δ' ἐν τῷ προαυλίῳ αὐτῆς εὑρισκομένην πλάκα *(Εἰκ. 1)* ὁ ἐμὸς πατὴρ γενόμενος ἰδιοκτήτης τῆς οἰκίας, ἐνετείχισεν εἰς τὴν πρόσοψιν τοῦ ἀργότερον οἰκοδομηθέντος μαγαζίου του, ὅπου μέχρι τοῦδε εὑρίσκεται, χωρὶς νὰ ἐπιφέρῃ βλάβην τινά.

3 Τὸ ὄνομα τῆς κωμοπόλεως Κουρσαλᾶ μετεβλήθη εἰς Κοροπὶ ἀπὸ τοῦ 1840 (Βλ. Ἐφημ. Κυβερν. φυλ. 22 σελ. 129 τῆς 18-12-1840). Σύντομος ἱστορία ταύτης δημοσιεύεται μετὰ τῶν μνημείων ἐν τῷ προσεχεῖ Ἀρχ. Δελτίῳ.

τοι καὶ ἐσχηματοποιημέναι, παρέχουσαι μᾶλλον τὴν εἰκόνα τοῦ γράμματος Ε. Τὴν κεφαλὴν τῆς εἰκόνος περιβάλλει ἁπλοῦς μηνοειδὴς φωτοστέφανος, ἡμικυλινδρικὸς καὶ προέχων κατά τι τοῦ προσώπου, ἐν ᾧ εἰς τὰ μέχρι τοῦδε γνωστὰ γλυπτά, εἶναι κοῖλος ἢ ἐπίπεδος. Ἀριστερὰ δὲ ταύτης ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφὴ ·*ο αγγ/ελος/ Μ*-. Τὸ γράμμα Μ ἐπαναλαμβάνεται καὶ δεξιά, ἄνωθεν ἀκριβῶς τῆς δεξιᾶς πτέρυγος.

Ἐν ᾧ δὲ μέχρι τοῦδε ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαὴλ παρίσταται *σκηπτοῦχος*, ὡς ἐν τῇ παραστάσει τῆς Πλατυτέρας τῶν οὐρανῶν, *ξιφηφόρος* ἢ *ψυχοπομπός*, ὡς ἐν πλείσταις τοιχογραφίαις καὶ φορηταῖς εἰκόσι, *ἄρχων* καὶ *φύλαξ*, 1 ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἰκόνι καὶ περὶ τὸν φωτοστέφανον φέρει τὸ ῥητὸν τῆς Ἀποκαλύψεως 2 «Ο ΩΝ» ἐλαφρῶς ἀποκεκρουμένον. Τὸ ῥητὸν τοῦτο πιθανὸν νὰ ἀνεγράφη ἐκ παραδρομῆς ὑπὸ τοῦ χαράκτου, ἔχοντος ἴσως κατὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἡμετέρου γλυπτοῦ ὑπ' ὄψει τοιχογραφίαν ἢ ἀνάγλυφον παράστασιν Χριστοῦ, περὶ τὸν φωτοστέφανον τοῦ ὁποίου συνήθως τὸ ῥητὸν ἀναγράφεται. Πιθανώτερον δὲ νομίζω, ὅτι ὁ χαράκτης ἀντέγραψε Χριστὸν *τὸν μεγάλης βουλῆς ἄγγελον*, ἐν τῷ φω-

1: Ἀνάγλυφος εἰκὼν τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ μετ' ἐπιγραφῆς.

Ὅθεν ἡ εἰκὼν παριστᾷ τὸν Ἀρχάγγελον Μιχαήλ.

Αἱ γενικαὶ γραμμαὶ τῆς ἡμετέρας εἰκόνος, εἶναι ἀληθές, ὅτι ὑπενθυμίζουσι τὴν συγγενῆ, ἀλλ' ὡραίαν καὶ μειλιχίαν μορφὴν τοῦ ὁλοσωμάτου ἀγγέλου τῆς πλακὸς Pala d'oro τοῦ Ἁγ. Μάρκου τῆς Βενετίας 1 τοῦ ΙΑ΄. αἰ., ὑπολείπεται ὅμως ἡ ἡμετέρα ὡς πρὸς τὴν τέχνην σφόδρα ταύτης ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα, εἶναι ἐσχηματοποιημένη, στερεῖται πλαστικότητος καὶ ὁμοιάζει πρὸς τὰς πλείστας μεταβυζαντινὰς ἀναγλύφους εἰκόνας. 2

1 Ch. Diehl, Manuel d'art Byzantin Paris 1924 σελ. 701 εἰκ. 348.

2 Πρβλ. Γ. Σωτηρίου. Ὁδηγὸς τοῦ Βυζ. Μουσείου Ἀθῆναι 1924 σελ. 24, 30 κ.ἑξ ,—περὶ ἀναγεννήσεως τῆς πλαστικότητος, L. Brehier Nouvelles recherches sur l'histoire de la sculpture Byzantine, ἐν Nouv. Archives des Missions scientifiques Paris 1913 fasc. 9.—Ἀ Ξυγγόπουλος, ἐν Ἐπετηρ. Βυζ. σπουδῶν, Ἀθῆναι 1925 σελ. 121 — Ν. Γιαννόπουλος ἐν BCH XLIV (1920) σελ. 181 κ. ἑξ.

1 Ν. Γιαννόπουλος, ὡς ἀν. σελ. 197 εἰκ. 9 — Ἀ. Ξυγγόπουλος ὡς ἀν. σελ. 120 εἰκ 8.

2 Ἀποκ. α΄. καὶ δ΄ 8.

τοστεφάνῳ τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε τὸ ῥητόν, ἐπιθυμῶν ὅμως νὰ παραστήσῃ τὸν Μιχαήλ, προσέθηκε τὴν ἐπιγραφὴν «*ὁ ἄγγελος Μ.*» τὸ ὁποῖον Μ ἐπανέλαβε καὶ δεξιὰ πρὸς ἄρσιν πάσης ἀμφιβολίας.

Ἡ σύγχυσις αὕτη καὶ ἡ περὶ τὴν ἐν γένει ἐκτέλεσιν ἐργασία τοῦ ἀναγλύφου δεικνύουσι πολλὴν τοῦ τεχνίτου ἀδεξιότητα.

Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὴν πρὸ τοῦ στέρνου τοῦ ἀγγέλου ἀλληγορικὴν παράστασιν τοῦ κόσμου, εἰς ὃν δίδει τὸ σχῆμα τραπεζίου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀναγράφεται ἡ λέξις -ΓΗ-. Ἡ εἰκὼν αὕτη, κατά τι διάφορος, συναντᾶται καὶ ἀλλαχοῦ 1, ἔνθα ὁ αὐτὸς ἄγγελος ὁλοσώματος, βαίνει ἐπὶ σκιεροῦ ἡμικυκλίου, ἐφ' οὗ σκιαγραφεῖται ἐκκλησία. Ἡ τοιαύτη παράστασις τῆς γῆς εἶναι μὲν ἄτεχνος, διότι ὁ γλύπτης καὶ χῶρον ἱκανὸν εἶχε, καὶ ἄλλο σχῆμα ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιήσῃ, ἰδίᾳ δέ, ὡς συνήθως, τὴν σφαῖραν, δὲν εἶναι ὅμως καὶ ἄσκοπος, διότι νομίζω, ὅτι οὗτος ἐπιδιώκων ν' ἀποδώσῃ τὸ ἐπιβλητικὸν μεγαλεῖον, ὃ ἀντιπροσωπεύει ὁ ἄγγελος, ἐν σχέσει πρὸς τὴν μηδαμινότητα τοῦ κόσμου καὶ χρησιμοποιήσας τὸ ἁπλούστατον γεωμετρικὸν σχῆμα, τὸ ὁποῖον σκοπίμως ἔθηκε πρὸ τοῦ στέρνου, ἐπέτυχε τὴν ἀντίθεσιν τοῦ μεγίστου πρὸς τὸ ἐλάχιστον, τοῦ θείου πρὸς τὰ ἀνθρώπινα.

Χαρακτηριστικὰ ἐπίσης εἶναι καὶ τὰ δύο κατὰ τὴν δεξιὰν κάτω γωνίαν φύλλα ἀμπέλου, δηλοῦντα μίμησιν παλαιοτέρων προτύπων καὶ ἀναβίωσιν τῆς παλαιᾶς Χριστιανικῆς τέχνης. 2

Ὁ δὲ ἔναντι τῶν φύλλων ἀμπέλου καὶ κατὰ τὴν ἀριστερὰν κάτω γωνίαν πλοχμός, εἶναι σύνηθες διακοσμητικὸν τῶν Βυζαντινῶν θέμα, διατηρηθὲν καὶ κατὰ τοὺς μεταβυζαντινοὺς χρόνους. Πολλὴν δυσκολίαν παρέχει τὸ μεταξὺ γῆς καὶ πλοχμοῦ ἕτερον γεωμετρικὸν σχῆμα, τὸ ἐν εἴδει παραλληλογράμμου. Εἶναι καὶ τοῦτο ἁπλῶς διακοσμητικὸν ἢ μήπως εἶναι γεωμετρικὴ παράστασις τοῦ οὐρανοῦ, ὡς ἐν ταῖς τοιχογραφίαις 3;

Ἡ δὲ θέσις τῆς πλακὸς ἦτο πιθανῶς ἐν τῇ δυτικῇ πλευρᾷ καὶ ἴσως ἄνωθεν τῆς εἰσόδου τοῦ ναοῦ 1.

Τοῦτο δ' ἐνισχύεται καὶ ἐπ τοῦ ὅτι τὴν δεξιὰ τοῦ ἀγγέλου ἐπιφάνειαν τῆς πλακὸς καταλαμβάνει ἐπιγραφὴ ἔχουσα οὕτως:

+ἀνικωδομήθη/ὁ πάνσευτος να/ὸς τῆς πανιυπερα/γίου Δεσπήνις ἡμ/ῶν ΘΚ+παρὰ Διμ/ητρήου Ἰωάν/ου τοῦ Χα/λιδίτη ἐγ βά/θρων ἔτους ,ςωι/. Ἰ]ν(δικτιῶνος) Α.

Ἡ ἐπιγραφὴ εἶναι προφανῶς ἱδρυτικὴ (κτιτορική). Ἐν ταύτῃ ἐκτὸς τῶν συνήθων ἐν χριστιανικαῖς ἐπιγραφαῖς ἀνορθογραφιῶν παρατηρητέα ἡ διττὴ χρῆσις τοῦ Σ(Ϲ,C), ἡ τριττὴ τοῦ ε (Ε,Ε,Є), ἡ τῆς διφθόγγου ΟΥ παρὰ τὴν Ȣ, δηλωτικά, ὡς νομίζω, τάσεως πρὸς μίμησιν ἀρχαιοτέρων προτύπων.

Ἡ αὐτὴ τάσις παρουσιάζεται καὶ ἐν τῷ φραστικῷ τῆς ἐπιγραφῆς διὰ τῆς χρήσεως τῶν λέξεων ***πάνσευτος, πανιυπεραγίου, ἐγ βάθρων.*** Δὲν εἶναι ἀπίθανον ὁ ἡμέτερος χαράκτης νὰ ἔζη ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀκμάζοντος ἔτι τότε ἀττικισμοῦ, πρὸς ὃν ὅμως τὸ γλωσσικὸν αἴσθημα αὐτοῦ διὰ τῆς κακῆς τῶν λέξεων ἀναγραφῆς διαδηλοῦται ἀλλοῖον καὶ ξένον.

Παρατηρητέαι ἐπίσης καὶ δύο συντομογραφίαι, ὧν ἡ μὲν $\overline{\text{ΘΚ}}$ = Θεοτόκου συνηθεστάτη, ἡ δὲ παρουσιάζεται ἐν τῇ λέξει *βάθρων*, τοῦ τελικοῦ ν σημειουμένου ἄνωθεν τοῦ ω διὰ τοῦ σημείου~.

Τὴν τελευταίαν ταύτην παρατήρησιν θεωρῶ ἀπαραίτητον πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως πρὸς ἕτερον Ν, ὃν κάτωθεν τοῦ γράμματος ε τῆς λέξεως *ἔτους* καὶ δυνάμενον νὰ θεωρηθῇ παραλειφθὲν ἀρχικῶς ἐκ τῆς λέξεως βάθρων καὶ προστεθὲν κάτωθεν ἐκ τῶν ὑστέρων. Ἀλλὰ τὸ δεύτερον τοῦτο Ν ἀνήκει εἰς τὴν λέξιν *ΙΝ(Δικτιῶν)*, ἐξ ἧς ἀπετρίβη τὸ Ι. Ὅτι δ' οὕτως ἔχει βεβαιοῦται ἐκ τῆς ὑπάρξεως τοῦ γράμματος Α, κειμένου κάτωθεν τῆς διφθόγγου Ȣ καὶ ὄντος δηλωτικοῦ τοῦ ἔτους τῆς Ἰνδικτιῶνος. Πράγματι τὸ σημειούμενον ἔτος ,ςωι = 1302 ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ α'. ἔτος τῆς Ἰνδικτιῶνος.

1 Πρβλ. Ch. Diebl. Manuel d'art Byzantin Paris 1924 σελ. 624 εἰκ. 343.

2 Γ. Σωτηρίου. Ὁδηγὸς Βυζ. Μουσείου σελ. 24 καὶ 37.

3 Ἑρμηνεία Ζωγράφων. Ἀθῆναι 1853 σελ. 249 «ὅταν πρόκειται, ἵνα ὀμφαλόσσαν ἐκκλησίαν διαγράψῃς, κατὰ α'. γράψον κύκλον, τόξῳ ὅμοιον».

1 Βλπ. Γ. Σωτηρίου, ἐν Recueil de Contakov σελ. 125 - τοῦ αὐτοῦ Ὁδηγὸς Βυζ. Μουσ. σελ. 24.

22 7 29

Ἡ ἀναγραφὴ τῆς χρονολογίας παρὰ τὴν ἀνάγλυφον εἰκόνα τοῦ ἀγγέλου καθιστᾷ τοῦτο ἰδιάζοντος ἐνδιαφέροντος, καθόσον δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις πρὸς χρονολογίαν ἑτέρων συγχρόνων γλυπτῶν μὴ χρονολογημένων.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἀναφέρει, ὅτι ὁ Δημήτριος Ἰωάννου ἀνήγειρε ναὸν τῆς Θεοτόκου ἐν ἔτει 1302 μ.Χ. Ὁ κτίτωρ οὗτος, ἄλλοθεν ἄδηλος, εἶναι προφανῶς λαϊκός, στερούμενος δὲ ἐπωνύμου προσδιορίζεται κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθος διὰ τοῦ δημοτικοῦ ἐνάρθρως *ὁ Χαλιδίτης*, ἤτοι ὁ κάτοικος τῆς Χαλιδοῦς.

Κεῖται δ' αὕτη περὶ τὸ ΒΔ. τοῦ Κοροπὶ ὑψηλότερον σημεῖον τῆς πεδιάδος τῆς Μεσογαίας, ὑπὸ τοὺς ἀνατολικοὺς πρόποδας τοῦ κυρίως Ὑμηττοῦ καὶ περιλαμβάνεται ἐντὸς τοῦ μεταξὺ Λιόπεσι καὶ Κοροπὶ ἀγροκτήματος Καρελᾶ. Ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς βεβαιοῦται, ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Φραγκοκρατίας ἡ Χαλιδοῦ ἦτο συνοικισμός, καταστραφεὶς ἕνεκεν ἀγνώστου αἰτίας ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις, ἐξ οὗ μοναδικὸν σημεῖον, δηλοῦν τὴν ἄλλοτε ὕπαρξίν του, διεσώθη ἐν μέσῳ θλιβερῶν ἐρειπίων, ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγ. Νικολάου, κτίσμα ἀναγόμενον εἰς τοὺς αὐτοὺς χρόνους μὲ τὸν συνοικισμόν.

Τὴν Χαλιδοῦν ἀναφέρει καὶ ὁ Leake 1, ὅστις σχετίσας ταύτην πρὸς τὸν ἀρχαῖον δῆμον Χολλειδῶν, ἀλλαχοῦ τῆς Ἀττικῆς 2 κείμενον, ἀναγράφει αὐτήν, σκοπίμως ἴσως, Chollidei. Τὸ αὐτὸ τοπωνύμιον ὁ Σουρμελῆς 3 ὀνομάζει *Χελιδοῦν*, στηριζόμενος δὲ εἰς τὸ Μέγα Ἐτυμολογικὸν φρονεῖ, ὅτι πρόκειται περὶ δήμου ἐκ τῶν μικρῶν τῆς Ἀττικῆς, ἀγνώστου ἄλλοθεν καὶ ὁμωνύμου μὲ τὸν παρὰ τὸν Πειραιᾶ δῆμον τῶν Ἐχελειδῶν, τὸν ἀπὸ τοῦ Ἐχέλου. Ἐπειδὴ δὲ στερεῖται μαρτυριῶν, ἐκφράζει καὶ ὁ ἴδιος ἀμφιβολίας περὶ τῆς ὑπάρξεως δύο ὁμωνύμων δήμων.

Ὡς ἁπλοῦν τοπωνύμιον ἀναγράφεται ἡ Χαλιδοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ Milchhöfer 4 ἄνευ ἑρμηνείας τινὸς πλὴν τῆς μνείας τῆς ἀνωτέρω γνώμης τοῦ Leake.

Περὶ τοῦ αὐτοῦ τοπωνυμίου διεξοδικώτερον πραγματεύεται ὁ Σαρρῆς 1, ὅστις ὅμως ἀφ' ἑνὸς μὲν τοποθετεῖ τοῦτο ἐσφαλμένως δυτικῶς τοῦ Λιόπεσι, ἐν ᾧ κεῖται νοτίως αὐτοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ μεταβάλλει τὸ τοπωνύμιον εἰς Χιλιαδοῦ, ἄγνωστον διατί, ἴσως ὅμως σκοπίμως, ἵνα ταὐτίζων αὐτὸ πρὸς τὰ Χιλιαδοῦ τῆς Λοκρίδος, Δωρίδος καὶ Θεσσαλίας ἀναγάγῃ πάντα εἰς τὴν ῥίζαν ***χλι-*** τοῦ ἐπιθέτου ***χλιαρὸς*** καὶ ἑρμηνεύσῃ ταῦτα ἀπὸ κοινοῦ, ὡς σημαίνοντα τόπους περιέχοντας ἢ ἀναβλύζοντας χλιαρὰ ὕδατα. Πρὸς ἐπίρρωσιν δὲ τῆς γνώμης του ἀναφέρει, ὅτι ἡ ἐν Λεβαδείᾳ πηγὴ τῆς Λήθης λέγεται μὲν Χλιά, ***γράφεται ὅμως συνήθως Χιλιὰ*** καὶ ὅτι τρία χωρία καὶ ποταμὸς ἐν Μεσσηνίᾳ φέρουσι τὸ ὄνομα *Μποῦζι*, ὃ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ Χλιὰ σημαίνει τὸ *ψυχρόν*.

Ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς Θεσσαλικῆς Χιλιαδοῦς, ἐξηνέχθη ἤδη ἡ πιθανωτέρα καὶ μᾶλλον ἀσφαλὴς γνώμη ὑπὸ Γιαννοπούλου 2, ὅστις ἀνήγαγε ταύτην εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἀρχαίας Θεσσαλικῆς πόλεως Φυλιαδῶνος. Ὅθεν περιττεύει πᾶς λόγος, ἐφ' ὅσον καὶ ὑπὸ τῶν μετέπειτα περὶ τῆς αὐτῆς λέξεως ἀσχοληθέντων 3 ἡ ἐξενεχθεῖσα γνώμη ἐγένετο ἀσπαστὴ παρὰ τὰς προβληθείσας ἀντιρρήσεις ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν καὶ τὴν θέσιν αὐτῆς. Περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ὁ Σαρρῆς, ἐν ᾧ οὐδὲν ἀναφέρει περὶ τῆς βεβαίας ὀρθογραφίας αὐτῶν καὶ δὴ κατὰ τὴν ῥιζικὴν συλλαβήν, ὁπότε ἄλλοῖον θὰ ἦτο τὸ ἔτυμον, τοὐναντίον μεταχειρίζεται πρὸς ἀπόδειξιν τῶν ἰσχυρισμῶν του τὴν λέξιν Μποῦζι. Ἡ λέξις ὅμως αὕτη δὲν εἶναι *Ἑλληνική*, καὶ ὡς ξενική, ὄχι μόνον ἐλάχιστα συμβάλλει εἰς τὴν εὕρεσιν τῆς ἀληθοῦς προελεύσεως τῶν τοπωνυμίων τούτων, ἀλλὰ καὶ σύγχυσιν μεγαλυτέραν ἐπιφέρει καὶ πρὸς ἄλλας κατευθύνσεις ὁδηγεῖ. Διότι πιθανὸν μὲν νὰ εἶναι *ἐπίθετον* ἐν τῇ Τουρκικῇ

1 Leake. Demen von Attikas. Westermann 1840 σελ. 51.

2 Milchhöfer. Untersuchungen uber die Demenordnung Kleisthenes. Berlin 1892 σελ. 23. Πρβ. καὶ Löper. Die Trittyen und Demen Attikas, ἐν Athen. Mitt. 1892 σελ. 388 κ. ἑξ.

3 Δ. Σουρμελῆ. Ἀττικά. Ἀθῆναι 1862 σελ. 66.

4 Milchhöfer Curtius. Karten vov Attika Teft III σελ. 32.

1 Ι. Σαρρῆ. Τὰ τοπωνύμια τῆς Ἀττικῆς, ἐν Ἀθηνᾷ 40 (1928) σελ. 159.

2 Ν. Γιαννοπούλου. Θεσσαλικὰ ἀνάλεκτα ἐν Παρνασσῷ 5 (1901) σελ. 181. Βλπ. καὶ Δελτίον φιλαρχαίου Ἑταιρείας Ὄρθρυος τευχ. Γ'.

3 Ν. Πολίτου. Γνωμοδοτήσεις περὶ μετονομασίας συνοικισμῶν καὶ κοινοτήτων, Ἀθῆναι 1920 σελ. 28. — Στίλπ. Κυριακίδη. ἐν Ἑλλ. Λαογραφίᾳ 1922 Μέρ. Α'. σελ. 385 — Stählin Hellenische Thessalien σελ. 168.

γλώσση καὶ νὰ σημαίνει *τὸ ψυχρόν*, ἀναμφισβητήτως ὅμως ἡ αὐτὴ λέξις [1] εἶναι *οὐσιαστικὸν* ἐν τῇ Ἀλβανικῇ καὶ σημαίνει ***τὸ χεῖλος τοῦ στόματος*** καὶ κατὰ συνεκδοχήν, τὸ χεῖλος τάφρου, τάφου, χαράδρας, φρέατος, κρήνης· τὴν ὄχθην ποταμοῦ ἢ λίμνης· ἔτι δὲ τὸ ἄκρον προέχοντος βουνοῦ ἢ προεχόντων προπόδων αὐτοῦ· καὶ τέλος τὸ κράσπεδον χωρίου ἢ πεδιάδος. Ὁρμώμενοι ὅθεν ἐκ τῆς εὐρείας σημασίας τοῦ ἀλβανικοῦ οὐσιαστικοῦ boúzė (μπούζ), δυνάμεθα κατ' ἀναλογίαν νὰ δεχθῶμεν, ὅτι τὰ εἰς τὴν λέξιν *χλιαρὸς* ἀναγόμενα δὲν ἑρμηνεύονται πάντα ὀρθῶς καὶ ὅτι τινὰ τούτων, μέχρι τοὐλάχιστον τῆς ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τὴν ἀντίστοιχον ἑλληνικὴν λέξιν *χεῖλος* καὶ γραφόμενα Χειλιαδοῦ, Χειλιὰ νὰ σημαίνωσι τόπον ἢ συνοικισμὸν *παρόρειον*, *παρόχθιον* ἢ *παραποτάμιον* καὶ κρήνην *χεῖλος ἔχουσαν*, πρὸς χεῖλος ὁμοιάζουσαν ἢ εἰς ἣν προσετέθη χεῖλος, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλας στερουμένας τοιούτου.

Ὅτι ταῦτα εἶναι ἀληθῆ καὶ καθιστῶσι τὴν γνώμην μου ἰσχυρὰν καὶ ἀναντίλεκτον, ἀποδεικνύει ἡ ὕπαρξις ἑτέρων τοπωνυμίων ἐπίσης Ἀλβανικῶν, τὰ ὁποῖα σύνθετα ὄντα ἐκ τῆς λέξεως boúzė καθίστανται σαφέστερα ἐκ τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ, ὄντος προσδιοριστικοῦ ἐπιθέτου. Τοιαῦτα εἶναι τὸ ἐξελληνισθὲν Βισβάρδιον ἐν Βοιωτίᾳ [2], τὸ παρεφθαρμένον Μπιτζμπάρδι ἐν Μεσσηνίᾳ [3] καὶ τὸ πλῆρες Μπουζμπάρδι ἐν Κορινθίᾳ [4]· ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ Ἀλβανικῇ τὸ bardė = λευκός, ἰσοδυναμοῦσι ταῦτα μὲ τὰ ***χεῖλος***, ***χεῖλος λευκὸν*** καὶ ἀντιστοιχοῦσιν ἐν τῇ ἑλληνικῇ πρὸς τὰ Χειλᾶς, Λευκόχειλος (κατὰ τὸ Πετρόχειλος).

Καὶ ἡ μεταβολὴ ἔτι τῆς ἡμετέρας Χαλιδοῦς εἰς Χιλιαδοῦν ἐλέγχεται ἄτοπος καὶ δι' ἄλλους λόγους

1 Τὸ ἀλβ boúzė (τὸ ė ἄφωνον) κλίνεται μετὰ ἐπιτιθεμένου τοῦ ἄρθρου οὕτως boúza=τὸ χεῖλος, boúzësė. Πληθ. boúzavet.—Βλ. καὶ Σάθα, Μνημ. Ἑλλην. Ἱστορίας. Paris 1880 σημ. Α' σ. XVII.

2 Βλ. Πίνακα ἀπογραφῆς 1920-Ἀθῆναι 1921 σ. 54.

3 Αὐτόθι σελ. 232.—Πρβλ. καὶ Στ. Δραγούμη. Χρονικῶν τοῦ Μωρέως τοπωνυμικὰ ἐν Ἀθηνᾷ τομ. 23. σελ. 414, ἔνθα περιγράφεται λεπτομερῶς ἡ παραποτάμιος θέσις αὐτοῦ καὶ ἐν σελ 417, σημ. 1, ἔνθα ὁ συγγραφεὺς εἰκάζει τὴν ἐκ τῆς Ἀλβανικῆς προέλευσιν αὐτοῦ.— —Σάθα. Μνημεῖα Ἑλληνικῆς Ἱστορίας Παρίσιοι 1880, τόμ. Δ'. σελ. XLV,

4 Πιν, Ἀπ. σελ. 23.

καὶ διότι ὄχι μόνον τόπος χλιαρῶν ὑδάτων δὲν εἶναι, ἀλλὰ *στερεῖται παντελῶς ὕδατος* ὁλόκληρος ἡ περιφέρεια. Ἡ δὲ αὐτόθι πηγή, περὶ ἧς ὁ Σαρρῆς ἀναφέρει, ὅτι ἔχει χλιαρὸν ὕδωρ, ἀναβλύζει μόνον τὸν χειμῶνα, στειρεύει δὲ τὸ θέρος καὶ τὸ σημαντικώτερον, ἡ πηγὴ εἶναι ὑπόγειος, τεχνητή, νεώτερον κατασκεύασμα καὶ σύγχρονον μὲ τὸ ὑπερκείμενον ἐρείπιον μικροῦ, μονοκλίτου καὶ εὐτελοῦς ἐξ ἁπλῆς ἀργολιθοδομίας ναοῦ ἀναγομένου εἰς τοὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν χρόνους.

Ἐπειδὴ δὲ πάντες οἱ εἰρημένοι συγγραφεῖς τοῦ ΙΘ'. αἰῶνος ἀναφέρουσι Χαλιδοῦν-Χελιδοῦν, ἡ δ' ἐπιγραφὴ βεβαιοῖ ὕπαρξιν Χαλιδοῦς ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἔτους τοῦ ΙΔ'. αἰῶνος, ἕπεται, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ τοπωνυμίου διετηρήθη διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἀμετάβλητον. Ὅθεν πᾶσα μεταβολὴ αὐτοῦ δύναται νὰ θεωρηθῇ αὐθαίρετος, ἡ δὲ ἀναζήτησις τῆς ἑρμηνείας τούτου πρέπει νὰ περιορισθῇ ἐν ταῖς λέξεσι *Χαλιδοῦ*-*Χελιδοῦ*.

Πρὸς τοῦτο παρατηρῶ, ὅτι τὸ ἡμέτερον τοπωνύμιον συναντᾶται καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, ὡς ὄνομα ὀρέων, ὑψωμάτων, ὀρεινῶν προσβάσεων ἢ συνοικισμῶν καὶ ὅτι, εἴτε ἁπλοῦν κεῖται εἴτε ἐν συνθέσει, παρέχει ἔννοιαν ὕψους ἢ ὑψηλοῦ τόπου. Ἀναφέρω τὰ γνωστότερα *Χέλι* [1] ἐπὶ τοῦ Ἀργολικοῦ Ἀραχναίου, *Χελμὸς* [2] τὸ Ἀχαϊκὸν ὄρος, *Χέλιον* [3] ἐν Ραιδεστῷ· *Χελυδόριον* καὶ *Χελυδόρεα* [4] τὸ ὄρος ἐν Ἀργολίδι, *Χελιμόδι* [5] ἐν Κοζάνη, *Χαλαμπρέζα* [6], *Χαλαντρίτσα* [7] καὶ *Χα*-

1 Ν. Πολίτου, ὡς ἀνωτ. σελ. 60 «τὸ Χέλι, σχεδὸν τὸ μόνον ἐν τῷ Ἀραχναίῳ χωρίον, φαίνεται ὡς προσφυόμενον εἰς τὸ ὄρος, οἱονεὶ συνταυτιζόμενον μετ' αὐτοῦ».

2 Σάθα Μνημεῖα τ. Α'. σελ. XIX.

3 Πιν. Ἀπ. σελ. 252.

4 Αὐτόθι σελ. 26.—Βλέπε καὶ Ν. Πολίτου ὡς ἀνωτ. σελ. 63.

5 Τοῦτο νομίζω παρεφθαρμένον ἐκ τοῦ Χελιμάδι.—Πρβλ. Μπουριμάδι (Πιν. Ἀπ. σελ. 19), Μπρακμάδι (Πιν. Ἀπ. σελ. 74,—Βλ. καὶ Σάθα ὡς ἄνω τομ. Δ'. σελ. XLV), Κατσιμάδι (Σάθα, ὡς ἄνω τομ. Δ'. σελ. XLV) καὶ Σουλιμᾶ (Π. Φουρίκη. Πόθεν τὸ ὄνομα Σοῦλι, ἐν Ἡμερολ. Μεγ. Ἑλλάδος 1922 σελ. 404 κ.ἑξ.).

6 Πιν. Ἀπ. σελ. 62. Βλ. καὶ Σάθα ὡς ἄν. τομ. Δ'. σελ. XLV καὶ Ν. Πολίτου, ὡς ἄνω σελ. 50· ὁ σ. ἀκολουθῶν τὴν παράδοσιν ἑρμηνεύει τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ Καλαβρέζα, ἀφίνει ὅμως ἔκθετα τὰ δύο ἄλλα ὁμώνυμα.

7 Πιν. Ἀπ. σ. 75.— Buchon. Τὸ βιβλίον τῆς Κουγκέστας τοῦ Μωρέως, σ. 232 —Στ. Δραγούμη. Χρονικῶν

λαντοριά 1, τὸ ὄρος, ἐν Ἀχαΐᾳ, *Χαλάντρι* 2 ἐν Ἀττικῇ, *Χαλαμπρέζα* 3 ἐν Μεσσηνίᾳ, *Χαλαμπρέζι* 4 ἐν Τρικκάλοις· *Ζαροῦχλα* 5 ἐν Ἀχαΐᾳ, *Τζαροῦχλι* 6, ἐν Ἀττικῇ, *Μπόχαλι* 7 ἐν Ζακύνθῳ καὶ Ζάχολι 8 ἐν Ἀργολίδι. Ἐν τούτοις δυνάμεθα νὰ καταλέξωμεν καὶ τὰ ἐν Μεσσηνίᾳ *(Χε)Λόϊ* καὶ *(Χα)Λέϊκα* 9. Πάντα ταῦτα, πλὴν τῶν *Χελυδόρεα* καὶ *Χαλαντοριά*, ἐν οἷς διακρίνεται ἡ λέξις ὄρος καὶ τοῦ *Μπόχαλη*, οὗ τὸ α', συνθετικὸν εἶναι τὸ φραγκικὸν beau, εἶναι ὀνόματα ξενικά, τὴν δὲ ἔννοιαν τοῦ ὕψους παρέχει ἡ ῥιζικὴ συλλαβὴ χελ-χαλ—.

Ἐπειδὴ δὲ πρὸς ἑρμηνείαν τούτων ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν εἶναι ἐπαρκής, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψει, ἐκτὸς τῆς φυσικῆς καταστάσεως τοῦ περὶ τὰ τοπωνυμικὰ ταῦτα ἐδάφους, καὶ τὴν γλῶσσαν τῶν περὶ τοὺς τόπους τούτους ὁπωσδήποτε δρασάντων ἢ ἐντεῦθεν διελθόντων λαῶν 10. Μεταξὺ δὲ τῶν λαῶν τούτων εἶναι καὶ οἱ Ἀρβανῖται 1, οἵτινες πρωΐμως ἐν ταῖς χώραις ταύταις ἐγκατασταθέντες, ὁμιλοῦσιν εἰσέτι ἔν τισι τούτων τὴν ἑαυτῶν γλῶσσαν.

Οὗτοι δὲ πρὸς δήλωσιν τῶν ὑψηλῶν τοποθεσιῶν μετεχειρίσθησαν διά τινας μὲν τὴν ἑαυτῶν λέξιν Schoulj καὶ ἐνάρθρως Schoulj-i (Ἑλλ. Σούλ-Σούλι), 2 ἥτις σημαίνει μὲν τὴν δοκόν, τὸ πατερό, ἀλλὰ καὶ τὸν ὑψηλὸν ἄνθρωπον (πρβ. ἑλλ. ὁ Σούλης), ὑψηλὸν τόπον ἢ ἐν ὑψώματι κείμενον συνοικισμόν· δι' ἄλλας δὲ τὴν ὁμοίας σημασίας λέξιν Hél 3, προφερομένην καὶ μετὰ φωνήεντος ἀνοικτοτέρου Hál καὶ μετὰ τοῦ ἐπιτιθεμένου ἄρθρου Héli-Háli; (ἑλλ. Χέλι-Χάλι). Σημαίνει δὲ ἡ λέξις *τὸ δόρυ, τὸ κέστρον, τὸν ὀβελὸν* καὶ κατὰ συνεκδοχὴν *ὄρος ὀξυκόρυφον*, τόπον ἢ συνοικισμὸν ὀρεινὸν ἢ ἐν ὑψώματι κείμενον. Τοιαῦτα δὲ εἶναι καὶ τὰ ἀνωτέρω ἁπλᾶ.

Ἐν δὲ τοῖς συνθέτοις ἡ ἔννοια τοῦ ὕψους προσδιορίζεται ἀκριβέστερον διὰ τοῦ ἑτέρου τῶν συνθετικῶν, ὄντος ἐπίσης ἀλβανικοῦ 4.

Σύνθετον εἶναι καὶ τὸ ἡμέτερον τοπωνυμικὸν

ὡς ἄνῳ σελ. 401. Ἡ Χαλανδρίτσα κατὰ μὲν τὸ Ἑλληνικὸν χρονικὸν (Chronicle of Morea. London 1904 τοῦ John Schmitt) ἐκτίσθη ὑπὸ Ροβέρτου de Tremolay, κατὰ δὲ τὸ Ἀραγωνικὸν (Alf. Morel-Fatio. Genéve,1885) ὑπὸ Κορράδου, διαδόχου τοῦ βαρώνου τῶν Πατρῶν· ὡς χρόνους κτίσεως ὁ Δραγούμης ὁρίζει τοὺς μεταξὺ 1218-1266. — Κ. Ἀμάντου, Συμβολὴ εἰς τὰ τοπωνυμικὰ Χίου, ἐν Ἀθηνᾷ, τ. 27 (1915) σελ. 30. Ὁ σ. ἀνάγει τοῦτο εἰς τὰ Χαράδριον., Χαλάδριον.

1 Puil. Boblayé. Expedition scientifique de Morée. Paris 1836 σελ. 18.

2 Πιν. Ἀπ. σελ. 49. Κ. Ἀμάντου (βλ. ἀν. σημ. 7).

3 Σάθα ὡς ἀν. τ. Δ'. σελ. XLV, ἔνθα γράφει τὸ αὐτό, *Χαλαμπρέζι*.

4 Πιν. Ἀπ· σ. 291.

5 Αὐτόθι σελ. 67. — Τὸ αὐτὸ ἑρμηνεύεται ὡς προελθὸν ἐξ οἰκογενειακοῦ.

6 Ι. Σαρρῆ ὡς ἄνω σελ. 115. Ὁ σ. ἑρμηνεύων ὁμοίως ὡς ὄνομα οἰκογενείας γράφει τοῦτο Τζαρούλι. Εἶναι ὅμως τοπωνύμιον τοῦ Κουβαρᾶ, κείμενον ἐπὶ ὑψηλῆς θέσεως κάτωθεν τοῦ κάστρου Μπελατόρε καὶ πρὸς ἀνατολὰς αὐτοῦ.

7 Βλπ. Σάθα ὡς ἄνω τομ. Α'. σελ. XIX,

8 Ν. Πολίτου, ὡς ἀν. σελ. 65 «εἶναι σλαβώνυμον... εὑρίσκεται εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ ὄρους Εὐρωστίνης».

9 Ἐὰν δεχθῶμεν, ὅτι ἡ ἔκπτωσις τῆς ἀρχούσης συλλαβῆς ἔχει ὀρθῶς.

10 Ὅτι οἱ περὶ τὰ Ἑλληνικὰ τοπωνυμικὰ ἀσχολούμενοι δέον νὰ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψει καὶ τὴν Ἀλβανικὴν καὶ νὰ ἐξακριβῶσιν ὄχι μόνον τὴν σημασίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν προφορὰν τῶν λέξεων, γίνεται δῆλον, ἐκ τοῦ ὅτι συγγραφεύς τις σοφὸς κατὰ τὰ ἄλλα θεωρούμενος καὶ μεταξὺ τῶν ἀθανάτων, συναντήσας τὴν Ἀλβανικὴν τοπωνυμίαν Pro-i-Lióрësë (τὸ ë ἄφωνον) διεκήρυξεν θριαμβευτικῶς, ὅτι ἀνεκάλυψεν ἐν Ἀττικῇ πρῴην Λιόπεσι καὶ δὴ παράλιον, ἐν ᾧ ἐπρόκειτο ἁπλούστατα περὶ ὑπηνέμου μέρους ἐντὸς παραλιακοῦ χειμάρρου, ἐν ᾧ συνήθως κατέφευγον ἐπίτοκοι ἀγελάδες ἤτοι ***χειμάρρου τῆς ἀγελάδος***.

1 Ὀνομάζω *Ἀρβανίτας* τοὺς πρὸ τῆς ἁλώσεως ἐν Ἑλλάδι ἐγκατασταθέντας καὶ τὴν ἀρχαιοπινῆ ἀλβανικὴν ὁμιλοῦντας πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἀπὸ τοὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν Ἀλβανούς, ὧν τὸ θρησκευτικὸν καὶ ἐθνικὸν αἴσθημα σφόδρα ἠλλοιώθη καὶ ἡ γλῶσσα σημαντικῶς μετεβλήθη διὰ προσλήψεως Σλαβικῶν, Τουρκικῶν καὶ Ἰταλικῶν ἰδίᾳ λέξεων.

2 Βλπ. Π. Φουρίκη. Πόθεν τὸ ὄνομα Σοῦλι, ὡς ἄνω σελ. 404.

3 Χριστοφορίδου Λεξ. τῆς Ἀλβαν. γλώσσης. Ἀθῆναι 1904 σελ. 475. Πρβλ. καὶ Λεξ. G. Meyer. Strassburg σελ. 151. Περὶ μεταβολῆς τοῦ ριζ. φωνήεντος βλπ. Π. Φουρίκη. Παρατηρήσεις εἰς τὰ τοπωνυμ. χρονικῶν τοῦ Μωρέως, ἐν Ἀθηνᾷ τομ. 40 (1928) σελ, 57 σημ. 3. — Σχετικὰ καὶ τὰ Ἀλβανικὰ sélë — sálë = φέρε, mére-máre λάμβανε, kéjiè kájie, gámbë-gémbë-kémbë κ.λ.π.

Ἡ δὲ ῥίζα δύναται νὰ σχετισθῇ πρὸς τὴν Ἑλλ. ῥίζαν Fel-, Fal-, ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς κινήσεως Βλ. Κωνσταντινίδου Λεξ. Ἑλλ. γλώσσης ἐν λέξει εἴλω).

4 Ὡς β'. συνθετικὸν — μάδι=τὸ μέγα, — μπρέζα — μπρέζι = ἡ ζώνη, -ντρί, -ντρίτσα (dérë, deritshë) = ἡ θύρα, ἡ πύλη, ἡ πρόσβασις. Ὡς α' συνθ. Τζάρα (Tzárë) = ὁ ἕρπων, τὸ πρὸς ἰσοπέδωσιν τοῦ ἀγροῦ ἕρπον ὄργανον τοῦ ἀρότρου. Τὸ Ζα—, ἐν τῷ Ζάχολι, ἂν μὴ συγκεκομμένον ἐκ τοῦ Τζάρα—Ζάρα, εἶναι σλαβικόν.

ἐκ τοῦ εἰρημένου Hál-i καὶ τῆς ἐπίσης ἀλβανικῆς λέξεως *δέ* (Ἑλλ. δᾶ = γῆ) 1, ἥτις μετὰ τοῦ ἐπιτιθεμένου ἄρθρου λέγεται δέου = ἡ γῆ καὶ σημαίνει τὴν ἀρόσιμον γῆν, τὴν ἄρουραν.

Ὅθεν τὸ Χαλιδέου (Hál-i-δέου) δηλοῖ τοποθεσίαν ὑψηλὰ κειμένην ὀρεινήν, ἀλλὰ ἀρόσιμον, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς παρακειμένην μὴ ἀρόσιμον καὶ βραχώδη.

Μετεβλήθη δὲ τοῦτο εἰς *Χαλιδοῦ* (πρβλ. Schoúl-i-máth —Schoulimá - ὁ Σουλιμᾶς) 2 ἕνεκεν τῆς μετακινήσεως τοῦ τόνου ἐπὶ τῆς ληγούσης, ἥτις προῆλθεν ἐκ τῆς συσχετίσεως τούτου πρὸς τὰ πολλὰ εἰς -οῦ λήγοντα τοπωνυμικά 3. Ἐπειδὴ δὲ ἡ αὐτὴ κατάληξις — ou εὑρίσκεται καὶ ἐν τῇ ἀλβανικῇ 4, ἡ μεταβολὴ τοῦ παροξυτόνου τοπωνυμίου εἰς περισπώμενον οὐδεμίαν δυσκολίαν παρέχει. Ἑπομένως ἡ Χαλιδοῦ εἶναι Ἀλβανικὴ λέξις καὶ σημαίνει περιοχὴν ἢ συνοικισμὸν παρόρειον. Πρὸς τὴν ἑρμηνείαν δὲ ταύτην συμφωνεῖ ἀπολύτως καὶ ἡ γεωγραφικὴ θέσις τῆς Χαλιδοῦς 5.

1 Κωνσταντινίδου Λεξ. Ἑλλ. γλώσσης σελ. 548.

2 Π. Φουρίκη. Τὸ Σοῦλι. ὡς ἄν.

3 Πρβλ. καὶ Σκριποῦ, Σκλιποῦ, Ἀβδοῦ, Λεπενοῦ, Ἀλπολοῦ, Ἀφυσοῦ, Βαμβακοῦ, Γαβαλοῦ, Ἀνατολοῦ, Βορροῦ, Βαχοῦ, Βροντοῦ, Καφοῦ, Κοσκοῦ, Κουμαροῦ, Σκουρτοῦ, Γιαλοῦ, Νταοῦ κ.λ.π.

4 Ἡ κατάληξις -οῦ ἐν τῇ Ἀλβανικῇ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς περιεκτικότητος ἀποδίδεται εἰς τὰς γυναῖκας ὑβριστικῶς π.χ. rrougoû = ἡ ἐν τῇ ὁδῷ διημερεύουσα, ἡ κουτσομπόλα, morroû = ἡ φθειριῶσα, fikoû-rrouschoü = ἡ σῦκα, σταφυλὰς κλέπτουσα bëstarδoû = ἡ ἐκ κλεψιγαμίας τεκτοῦσα.

5 Βλ. Kauppert-Curtius. Karten von Attica 1:, 25,000.

Κατὰ τὸ Χαλιδοῦ πρέπει νὰ ἑρμηνευθῇ καὶ τὸ Χαλάνδρι· νομίζω δηλ. ὅτι τοῦτο δὲν πρέπει νὰ σχετίσωμεν πρὸς τὰ Χάλανδρα τῆς Χίου καὶ Λέσβου, Χαλανδριωνὴν τῆς Σύρου, καὶ τὰ Χαλάδριον, χαράδριον (Κ. Ἀμάντου. ὡς ἀνωτ.) διότι ταῦτα εἶναι ἀμιγῶς Ἑλληνικά, ἀφ' οὗ οὐδαμόθεν μαρτυρεῖται διάβασις Ἀλβονῶν διὰ τῶν νήσων τούτων. Τὸ Χαλάνδρι ὅμως κατοικεῖται καὶ περιβάλλεται ὑπὸ Ἀρβανιτῶν, ἡ δὲ περιοχή του κειμένη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Πεντελικοῦ ἀποτελεῖ μετὰ τῶν ἔναντι προπόδων τοῦ Ὑμηττοῦ, εὐρεῖαν μὲν καὶ ὁμαλὴν κλεισώρειαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑψηλοτέραν πρόσβασιν τῆς Ἀττικῆς· ἑπομένως τὸ -δριον-αδριον δὲν εἶναι ἐν τούτῳ Ἑλλ. κατάληξις, ἀλλ' ἡ Ἀλβανικὴ λέξις dérè (Χριστοφορίδου Ἀλβ. Λεξ. σελ. 96. Meyer. σ. 63). Ἑπομένως Χαλάνδρι καὶ Χαλανδρίτσα, καίτοι ἐξελληνισθέντα, σημαίνουσιν ὑψηλὰς προσβάσεις ἢ συνοικισμοὺς ἐντὸς ἢ πρὸ τοιούτων προσβάσεων κειμένους καὶ οὐχὶ ἐρήμους καλύβας. (Περὶ τῆς μεταπτώσεως τῆς λέξεως

Ἀντίστοιχα, ἤτοι ὁμοίας σημασίας, τοπωνύμια, παρατηροῦνται οὐκ ὀλίγα καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, ὡς *Ὀξειά* ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις, *Ὀξειὰ* ἡ παρὰ τὴν Ἰθακὴν νησίς, *Ὀξύλιθος* ἐν Εὐβοίᾳ· πλεῖστοι συνοικισμοὶ φέρουσι, ὡς ἐκ τῆς θέσεως, ἐν ᾗ κεῖνται, τὸ ὄνομα *Ράχη*, *Ράχες*, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ *Ρίζα*, *Ρίζες*, ἔτι δὲ *Ψηλόρραχι* ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις καὶ *Ψηλαλώνια* ἐν Πάτραις.

Ὅτι ἡ Χαλιδοῦ ἦτο συνοικισμός, βεβαιοῦται ἐκ τοῦ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἐθνικοῦ. Κατεῖχε δὲ οὗτος τὴν περὶ τὸν Ἅγιον Νικόλαον ἔκτασιν, ἔνθα παρατηροῦνται ἀκόμη τὰ ἐρείπια 1 αὐτοῦ.

Κατὰ τοὺς χρόνους ὅμως τῆς Τουρκοκρατίας, καταληφθείσης ὁλοκλήρου τῆς κοιλάδος ταύτης ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Ὑμηττοῦ μέχρι τῆς δημοσίας ὁδοῦ Ἀθηνῶν - Μαρκοπούλου (Μεσογαίας) ὑπὸ Τούρκου τινός, ἀναφερομένου σήμερον ἀνωνύμως, ὡς Μπεσικένι (Ἀλβ. bésëkénit=τοῦ σκυλοπίστου, ἀπίστου) καὶ ἱδρυθέντος ὑπ' αὐτοῦ ὀλίγον ἀνατολικώτερον τῆς Χαλιδοῦς νέου συνοικισμοῦ, τοῦ Καρελᾶ 2, ἡ Χαλιδοῦ ἢ κατεστράφη ὑπ' αὐτοῦ ἢ ἐγκαταλειφθεῖσα ὑπὸ τῶν εἰς τὸν νέον συνοικισμὸν προσελθόντων κατοίκων ἠρειπώθη.

Τὸ μόνον μνημεῖον αὐτῆς τὸ διαφυγὸν τὴν καταστροφὴν εἶναι ὁ Ἅγιος Νικόλαος 3 (τῆς Χαλιδοῦς - τοῦ Καρελᾶ). Ἡ διάσωσις ὅμως τούτου

Kodèrè, θύρα εἰς dri πρβλ. τὴν πρὸ τῆς πύλης τοῦ ἐν Κοροπὶ κάστρου τοποθεσίαν ***Ντερμάντζι*** καὶ ***Ντρεμάντζι***, ἀλλά ***Ντρίβλια*** ἡ προκυμαία τοῦ ὅρμου Πορτοράφι καὶ ***Κιάφα Ντρίζα*** (=Κιάφα Ντέρεζα) ὁ μεταξὺ τοῦ κυρίως Ὑμηττοῦ καὶ τοῦ Μαυροβουνίου αὐχήν, δι' οὗ διέρχεται ἡ ἐξ Ἀθηνῶν πρὸς τὰ Μεσόγεια ὀρεινὴ ἀτραπός, παρὰ τὸ ***Ντεραβλί***. = ἡ αὐλόθυρα καὶ ***Ντρέρι*** τὸ βουνόν, δι' οὗ αἱ ἀπὸ τῆς κοιλάδος τοῦ Ἀλυκοῦ πρὸς Καλύβια καὶ Λαύρειον προσβάσεις). (Ὁ Σαρρῆς ἑρμηνεύει τὸ τελευταῖον ὡς ἐλαφοβοῦνι). Ὅμοιον εἶναι καὶ τὸ ***Χαλαμπρέζι*** (brès=ζώνη) ἤτοι συνοικισμὸς ζωνοειδῶς ἐπὶ ὑψώματος ἐκτισμένος ἢ ἐπὶ ζωνοειδοῦς ὑψώματος κείμενος. Οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ ἀρνηθῇ, ὅτι ἡ ***Μπόχαλι*** (Beauhali) δὲν εἶναι τὸ ὡραῖον ὕψωμα τῆς Ζακύνθου

1 Μεταξὺ τῶν ἐρειπίων διακρίνονται εὐκρινῶς ναοί, λουτρά, πύργος, ὑδραγωγοὶ κ.λ.π. κτίσματα τῶν χρόνων τῆς Φραγκοκρατίας, τὰ ὁποῖα σημειοῦνται ἐν εἰδικῷ χάρτῃ δημοσιευομένῳ μετὰ τῶν μνημείων Κουρσαλᾶ (Κοροπὶ) ἐν τῷ προσεχεῖ Ἀρχ. Δελτίῳ.

2 Spon et Wheler. Voyage. 1724 τομ. Β'. σ. 144, ἔνθα φέρεται Κρελᾶ. Καρελᾶ δὲ ἢ Κρελᾶ φαίνεται, ὅτι ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ ἀνωνύμου Μπεσικένι.

3 Τὰ περὶ τούτου δημοσιευθήσονται μετὰ τῶν μνημείων Παιανίας προσεχῶς.

περιώρισε τὴν ἔκτασιν τοῦ τοπωνυμικοῦ κατὰ τὴν νοτιοδυτικὴν ἄκραν αὐτοῦ καὶ δὴ εἰς τὰ βραχώδη καὶ μὴ ἀρόσιμα μέρη.

Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ἐπίσης βεβαιοῦται, ὅτι ὁ Δημήτριος Ἰωάννου ὁ Χαλιδίτης ᾠκοδόμησε ναὸν τῆς Θεοτόκου ἐν τῇ περιφερείᾳ Κοροπί. Τίς ὅμως τῶν πέντε περὶ τὸ Κοροπὶ ναῶν τῆς Θεοτόκου εἶναι ὁ ὑπὸ τοῦ Δημητρίου ἀνεγερθεὶς δυσκόλως δύναται νὰ καθορισθῇ, ἐφ' ὅσον καὶ ἡ προέλευσις τοῦ λίθου δὲν εἶναι ἐξηκριβωμένη.

Ἀλλ' ἐκ τῶν πολλαπλῶν ὁμωνύμων ναῶν, ὁ μὲν παρὰ τὸν Ἅγ. Δημήτριον «στὴ θάλασσα», ἐλέχθη ἤδη ἀλλαχοῦ 1, ὅτι ἀρχικῶς ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς τράπεζα τῆς αὐτόθι Μονῆς· ὁ δὲ νοτιοδυτικῶς τοῦ Κοροπὶ καὶ παρὰ τὴν θέσιν Κατουνίστα 2 ναὸς τῆς Παναγίτσας, ἐκ τοῦ ὀνόματος δηλοῦται, ὅτι εἶναι μικρῶν διαστάσεων, ἐκ δὲ τῆς εὐτελοῦς κατασκευῆς, νεωτέρων χρόνων· δύο δ' ἕτεροι ναοί, ὧν ὁ μὲν ἐν Θήτι 3, ὁ δὲ ἐν Σκουπέρι 4 ἀνήκουσιν εἰς τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας.

Τελευταῖος πρὸς ἐξέτασιν ἀπομένει ὁ ἐντὸς τοῦ Κοροπὶ ναὸς τῆς Θεοτόκου (Παναγία Κουρσαλᾶ).

Ἐν τῇ δυτικῇ πλευρᾷ τοῦ ναοῦ τούτου ὑπάρχει ἐντοίχιος ἐπιγραφὴ 5 ἔχουσα οὕτω: + Κουρσαλᾶ + 1730 ἐξενακε/νουργόθη ὁ Θηος/ναὸς ἡ Κήμιση/τῆς Θεοτόκου/. Γεοργάκης Γη/ανακης κτή/τωρας Ντόνης/Δήμας μὲ τὸ ἐ/πήληπο χωρή/ο.

Ὁ εἰδικώτερον περὶ ταύτης ἀσχοληθεὶς Γκιτᾶκος, ἀναφέρει μέν, ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ ἀνάγεται εἰς τὴν ἐπισκευὴν ἀρχαιοτέρου ναοῦ, δὲν διέγνωσεν ὅμως, ὅτι ἡ θέσις αὐτῆς ἐν τῇ δυτικῇ πλευρᾷ δὲν εἶναι ἡ ἀρχική, ἀλλὰ μεταγενεστέρα τοποθέτησις· διότι ὁ ναὸς ἐπισκευασθεὶς ἐκ νέου κατὰ τὸ β' ἥμισυ τοῦ ΙΗ'. αἰ. ἐπεξετάθη κατὰ τὴν πλευρὰν ταύτην. Κατὰ τὴν ἐπισκευὴν ὅμως ἀπετειχίσθησαν ποικίλα γλυπτά 1 πάσης ἐποχῆς, τὰ ὁποῖα, πλὴν τῆς ἐκ νέου ἐντειχισθείσης, ὅπου σήμερον εὑρίσκεται, ἐπιγραφῆς, ἀπέμειναν ἐν τῷ προαυλίῳ τοῦ ναοῦ. Κατὰ τὴν αὐτὴν ὅμως ἐποχὴν ἤκμασε καὶ ὁ πάππος τοῦ ἰδιοκτήτου τῆς, ἐν ᾗ εὑρέθη τὸ ἀνάγλυφον, οἰκίας, ὀνόματι Ἀναγνώστης Μίχας, ἀναφερόμενος ἐν τῇ ἱδρυτικῇ (κτιτορικῇ) ἐπιγραφῇ τῆς ἐν Λαμπρικᾷ (Κοροπὶ) ἐκκλησίας τῆς Ἁγ. Τριάδος, ὡς ἐκτιμητὴς τῆς Μονῆς. Οὗτος δὲ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐκτιμητοῦ, εἴτε τῇ ὑποδείξει τῶν μοναχῶν, εἴτε τῇ συναινέσει τῶν κατοίκων, εἴτε οἰκείᾳ βουλήσει, μετέφερε, φαίνεται, τὸν λίθον εἰς τὴν οἰκίαν του πρὸς φύλαξιν.

Ὅτι δὲ τὸ ἡμέτερον ἀνάγλυφον προέρχεται ἐκ τούτου τοῦ ναοῦ βεβαιοῦται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἡ χρονολογία αὐτοῦ (1302) συμπίπτει μὲ τοὺς χρόνους, περὶ τοὺς ὁποίους ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ Παλάτι, ὁ ὁμώνυμος παλαιότερος συνοικισμός, τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου διασώζεται ὡς τοπωνύμιον τοῦ ὑπερθεν βουνοῦ. Ὁ δὲ Παλάτι οὗτος ὑπὸ τὸ πλῆρες ὄνομα Petrus Palatii, ἀναφέρεται μεταξὺ τῶν συμβούλων (consiliarii) καὶ συνδίκων τῆς Καταλωνικῆς ἑταιρείας ὑπογράψας μετὰ τοῦ Ἀλφόνσου Φαδρίγου καὶ πεντήκοντα πέντε ἑτέρων μελῶν τῆς ἑταιρείας τὴν μεταξὺ Βενετῶν καὶ Καταλωνίων ἀνανεωθεῖσαν τῇ 11 Μαΐου 1321 προγενεστέραν συνθήκην 2 τοῦ 1319.

Αἱ συμπτώσεις ὅμως αὗται νομίζω, ὅτι ἀποτελοῦσιν ἰσχυρὰν ἀπόδειξιν περὶ τῆς ἐκ τοῦ ναοῦ τούτου προελεύσεως τῆς μετ' ἀναγλύφου ἐπιγραφῆς. Ἔτι δὲ βεβαιοῦται, ὅτι ὁ ναὸς οὗτος ἀνηγέρθη τὸ α'. ἐν ἔτει 1302. Ἀλλὰ περὶ τούτου καὶ τῶν τυχῶν αὐτοῦ πραγματευόμεθα ἐν τοῖς μνημείοις Κουρσαλᾶ (Κοροπί).

Νικ. Χ. Κοτζιᾶς

1 Ν. Κοτζιᾶ. Βυζ. μνημεῖα Κουρσαλᾶ (Κοροπὶ) ἐν τῷ προσεχεῖ Ἀρχ. Δελτίῳ.

2 Τὸ ὄνομα Ἀλβανικόν· σημαίνει κώμην, μικρὸν συνοικισμόν.

3 Ἐν τῷ κτηματολογίῳ τοῦ Κουρσαλᾶ (Δ. Γρ. Καμπούρογλου Μνημεῖα. Β'. σελ. 109 καὶ 113) φέρεται καὶ Θώτη. Νομίζω δέ, ὅτι εἶναι παραφθορὰ τοῦ ὀνόματος Θώπια ἐπωνύμου τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ πριγκιπικῆς οἰκογενείας τῶν Θώπια, ἧς ἱδρυτὴς ὁ ἱππότης Σεβαστὸς Θώπια 1274· τελευταῖος γόνος τῆς οἰκογενείας ὁ Ἀνδρέας Θώπια 1461 (Βλ. Hopf. Chron. Graecoromain).

4 Ἐπώνυμον Ἀθηναίου γαιοκτήμονος, ἀπόγονοι τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσιν ἐν Ἀθήναις μέχρι σήμερον.

5 Ἐδημοσιεύθη τὸ α' ὑπὸ Δ.Γρ.Καμπούρογλου (Μνημ. Β'.σελ.98). Ἀνεδημοσιεύθη ὑπὸ Χ. Γκιτάκου. Χριστιανικαὶ ἀρχαιότητες τῆς κωμοπόλεως Κορωπίου. Ἀθῆναι 1909.

1 Ταῦτα συνεκέντρωσα εἰς τὴν Ἀρχαιολ. συλλογὴν Κοροπί.

2 Μεταξὺ τῶν ὑπογραψάντων ἀναφέρονται ἔτι καὶ οἱ: Petrus Martini de Algesira, Ruggerius Leporis (ὀνόματα σημερινῶν τοπωνυμίων περὶ τὸ Κοροπί), de Roda τοπωνυμίου Μαρκοπούλου· Ruggeri δὲ (Λουντζέρι) εἶναι σήμερον τὸ ΒΑ. τῆς Κερατέας βουνόν. (Πρβλ. Γρηγοροβίου - Λάμπρου. Ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν τ. Β'. σελ. 113 καὶ σημ. 3).

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ ΤΡΙΠΟΛΙΤΩΝ ΠΕΡΡΑΙΒΩΝ

ΥΠΟ Α. Σ. ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΥ

(Πλὴν τῶν στρατηγῶν τοῦ κοινοῦ τῶν Θεσσαλῶν, οἵτινες ἀναγράφονται ἐν τέλει ἰδιαιτέρως· οἱ δὲ *ταμίαι* ἀναγράφονται κατὰ πόλεις ἐν τῇ λέξει ταύτῃ).

Ἀζ = ***Ἀζωριαστής, Ἀζώρου.***
Δολ = ***Δολιχαῖος, Δολίχης.***
Πυθ = ***Πυθοιαστής, Πυθίου.***

Α - - - - ἀπελεύθερος Λέοντος Ἀζ 362_{8}
Α - - - - δεῖνος ἰδιοξενοδόκος Πυθ 418^{α} $_{11}$
Α - - - - πατὴρ ἐλευθερωτοῦ Εὐδήμου Δολ 382_{14} (πιθανῶς Ἁδαῖος) πρβλ. 384_{18}
Α - - - - πατὴρ ταμίου [Εὐδήμ]ου Δολ 379_{1} (ὁ αὐτὸς τῷ προηγουμένῳ Ἁδαῖος)
Ἀγαγύλιος μήν.—ου Α΄ ἐξαμ. Πυθ 409_{27}, Β΄; ἐξαμ. Ἀζ 361_{11},—ου νουμηνίᾳ Πυθ 403_{32}, ἑβδόμῃ Δολ 382_{18}, δεκάτῃ Ἀζ 361_{11}, κ΄ Α΄ ἐξαμ. Δολ 388_{13}
Ἀγαθόβουλος πατὴρ συνελευθερωτρίας Αὐτοδίκης Πυθ 407_{5}
Ἀγάθων Ἀριστομάχου συνελευθερωτὴς Κλεινοπόλεως Πυθ 405_{39}
Ἀγάθων ἀναθεὶς Ἥρωνι εὐχὴν Πυθ 395
Ἀγάθων πατὴρ ἰδιοξενοδόκου Στράτωνος Πυθ 418^{α} $_{34}$
Ἀγέλαος Εὐμάχου ἐλευθερωτὴς Ἱστιαίου Πυθ 403_{33}
Ἀγέλοχος πατὴρ ἀναθέντων Παυσανίου Φιλώτα Εὐκρατίδου Πυθ 393_{11}
ἀγορὰ Δολιχαίων = forum Dolichanorum Δολ 386ϑ $_{13}$
Ἀγρίππας Κλάουϊος ταμίας Δολ 384_{4} 382_{5}
ἄγχοντος = ἄνχοντος Πυθ $400B_{5}$
Ἁδαῖος πατὴρ ταμίου Εὐδήμου Δολ 384_{18}
Ἁδέα ἀπελευθέρα Δολ 382_{2}
Ἁδέα Φιλώτου Σεβαστήα συνελευθερώτρια Ζωσίμης Ἀζ 361_{24}
Ἁδεῖα ἀπελευθέρα Πεταλοῦ Πυθ 401_{24}
Ἁδεῖα Λυσίου συνελευθερώτρια Ἁδείας Πυθ 400 Α $_{22}$
Ἁδεῖα Πάτωνος ἀπελευθέρα (θυγάτηρ) Πάτωνος Πυθ 400 A_{24}
Ἁδεῖα Σταδμείου συνελευθερώτρια Ζωΐλης Πυθ 401_{20}
Ἄδμητος πατὴρ γυμνασιάρχου Πυθ 402_{26} καὶ συνελευθερωτοῦ Πυθ 401_{9} Μενάνδρου.
Ἄδυμος δεῖνος ταμίας Δολ 378_{17}
Ἁδὼ Ἑλλανοκράτους παρ' ᾗ μενεῖ Δᾶζος Πυθ 407_{11}
Ἁδὼ Σπεύδωνος συνελευθερώτρια Δριμαίου Πυθ 400 Α $_{38}$ καὶ 400 Α $_{29}$ Ἁδὼ ἁπλῶς
Aelius C(aius) Niger ἢ Caelius ὑπογραμματεὺς Δολ 386^{ϑ} $_{10}$
Azzor Azzoris = Ἄζωρος Δολ 386 ϑ $_{21}$
Ἀζωριαστὴς ἐθνικὸν ἐλευθερωτοῦ. Βλ. Δημοφίλου Δολ 379 $_{16}$
Αἰσχύλος πατὴρ συνελευθερωτοῦ Οἰνίου Πυθ 404 $_{38}$
Ἀλεξάνδρα Διονυσίου συνελευθερώτρια Νικοπόλεως Δολ 385_{19}
Ἀλέξανδρος Τίτος Μαίκιος ταμίας Δολ $385_{18\cdot22}$
Ἀλέξανδρος Εὐτυχίδου τοῦ πρεσβυτέρου εἰσποίητος ἀπ' Ὀλβιάδου συνελευθερωτὴς Δολ 383_{4} τούτου κληρονόμοι 383_{9}
Ἀλέξανδρος (Παυσανίου) συναναθεὶς ἄγαλμα Ἀριστοβούλης Πυθ 418^{γ} $_{5}$
Ἀλέξανδρος πατὴρ ἐλευθερωτοῦ Ἀρίστωνος Πυθ 405_{8}
Ἀλέξανδρος φυσικὸς πατὴρ ἀπελευθέρου Εὐτυχίδου τοῦ ἐγγόνου Δολ 383_{6}
Ἀλέξανδρος πατὴρ συναναθέντος Παυσανίου Πυθ 418^{γ} $_{1}$
Ἀλέξανδρος πατὴρ συνελευθερωτοῦ δεῖνος Ἀζ 362 $_{19}$
Ἄλεξις; Ἀλεξήνωρ; ἀπελεύθερος Φιλίππου Πυθ 412_{1}
Ἀλεξομενὸς πατὴρ ξενοδοκοῦντος Κλεάνορος Πυθ 405 $_{31}$

Ἀλφεία; ἀπελευθέρα Σωπάτρας κλ. Πυθ 418α 8
Ἀμμώνιος πατὴρ ἀπελευθέρας Ἀνδροκλείας Πυθ 404 11
Ἀμύντας γυμνασίαρχος ἐπώνυμος Πυθ 403 29
Ἀμύντας ἀπελεύθερος Δρεβελάου κλ. Ἀζ 362 26
Ἀμύντας Ἀντιγένους ταμίας Πυθ 407 2
Ἀμύντας [**Ἀντιγένους**]; ἐλευθερωτὴς Φιλουμένης Πυθ 409 2·7·9 τούτου κληρονόμοι 409 14
Ἀμύντας Εὐβιότου συνελευθερωτὴς Θράσσης Πυθ 401 27
Ἀμύντας Ἱπποσστράτου ταμίας Ἀζ 361 12
Ἀμύντας Φιλίππου βασιλεὺς Amyntas Philippi Δολ 386θ 17
Ἀμύντας πατὴρ συνελευθερωτρίας Εὐρυνόας Πυθ 402 9
Ἀμύντας πατὴρ ἐλευθερωτοῦ Πεταλοῦ Ἀζ 361 2·13
Ἀμφήριτος=Ἀνφήριτος Πυθ 407 28
Ἀμφωτὶς=Ἀνφωτὶς Δολ 366
Ἀν - - - -, - - -**ούροι** ἀναθεὶς Πυθ 387
Ἀν - - - οἰκέτης ἀπελεύθερος Λυσίππου Πυθ 404 11
Ἀνδρόκλεια Ἀμμωνίου ἀπελευθέρα Λυσίππου Πυθ 404 11
Ἀνδρόκλεια Μνασέου συνελευθερώτρια Μηνοδώρου Πυθ 400 Α 11
Ἀνδρόμαχος Σωπάτρου ἱερεὺς τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐπώνυμος Πυθ 404 27· 37· 45
Ἀνδρόμαχος πατὴρ συνελευθερωτρίας - - - ενείας Πυθ 418α 15 (ὁ αὐτὸς τῷ προηγουμένῳ πιθανῶς)
Ἀνδρόνικος Καρκίνου συναναθεὶς Πυθ 392 5
ἀνέθηκεν Ἡρακλεῖ Πυθ 393 16 μ' ἀνέθηκεν Πυθ 391 βλ. ὀνέθεκεν Πυθ 387
Ἀντ - - - πατὴρ ἐλευθερωτοῦ Λέοντος Ἀζ 362 9
Ἀντιγ[ένης] ταμίας Δολ 382 16
Ἀντιγένης ἀπελεύθερος Εὐδήμου Δολ 382 13
Ἀντιγένης πατὴρ ταμίου—Πυθ 407 2 καὶ ἐλευθερωτοῦ; 409 2 — Ἀμύντου.
Ἀντίγονος Νικολάου; ξενοδόκος Πυθ 404 13
Ἀντίγονος Σωπάτρου ἐλευθερωτὴς Φιλίππας Δολ 385 3
Ἀντίγονος πατὴρ ἀπελευθέρας Εὐπάτρας Πυθ 418α 32
Ἀντίμαχος πατὴρ γυμνασιάρχου Δικαίου Πυθ 402 27
Ἀντίοχος Φιλώτα ἀποθανὼν Ἀζ 357

Ἀντιπάτρα Ἀπολωνίου Δολιχαία ἐλευθερώτρια Σωσύλης; Πυθ 418 2
Ἀντίπατρος πατὴρ ἀναθείσης Δημητρίας Πυθ 390
Ἀντίπατρος πατὴρ ἀναθέντος Δημοκράτου Πυθ 388
Ἀντίπατρος πατὴρ συναναθέντος [Δημοκράτ;]ου Πυθ 392 8
Ἀντίφιλος πατὴρ συνελευθερωτοῦ Ἀρχεδήμου Πυθ 400 Α 27
Ἀνφήριτος πατὴρ ἐλευθερωτοῦ Δαμέου; Πυθ 407 25
Ἀνφωτὶς Θρασυλάου ἀναθεῖσα Δολ. 366
ἄνχοντος Δάζου χωρίζεσθαι αὐτοῦ Πυθ 400 Β5
Ἀ[ξόδασος] Δρεβελάου συνελευθερωτὴς Ἀμύντου Ἀζ 362 28
Ἀξόδασος πατὴρ συνελευθερωτοῦ [Δρεβελάου] Ἀζ 362 28
ἀπάγων; ἀπελεύθερον Δολ 383 13
ἀπεκλείσθη; δεῖνα γυνὴ ἀπελευθέρα Ἀζ 361 2
ἀπελευθερωθέντα (ἐνν. σώματα) Πυθ 410 2
ἀπελευθέρωσις, ὥς ἡ ἀ—περιέχει Πυθ 408 11
ἀπέτεισα τὸ πεπρωμένον Δολ 386γ
Ἀπολλοφάνης πατὴρ συναναθέντος - - - - (ου) Πυθ 392 11
Ἀπολλώνιος ἥρως ἀποθανὼν Δολ 386ε
Ἀπολλώνιος μὴν Δολ 382 7:
Ἀ-ου α' ἔξαμ. Δολ 384 10, Ἀ-ου δεῖνι Ἀζ 361 16, Ἀ-ου πεντεκαιδεκάτῃ Πυθ 418α 5, Ἀ-ου ἐνβολίμου α' ἔξαμ. Δολ 378 3
ἀπολυθεὶς τῆς παραμονῆς Ἀζ 361 8 ἀπολυθῆναι; Πυθ 407 12
Ἀπολώνιος πατὴρ ἐλευθερωτρίας Ἀντιπάτρας Πυθ 418 3
Ἀργεῖος Φίλωνος ἐλευθερωτὴς Κέρδωνος Δολ 384 20 (πιθανῶς ὁ στρατηγὸς Θεσσαλῶν)
ἀργυρίου στατῆρες ἑκατὸν πεντήκοντα Πυθ 418α 9
Ἄρεστος υἱὸς Ζωσίμης ἀπελεύθερος Ἀριστοτέλους κλ. Ἀζ 361 27
Ἀρι - - - δεῖνος ἐλευθερωτὴς Δολ 378 19
Ἀριστο - - - ἀπελευθέρα Ὀλυμπίας κλ. Πυθ 418α 41
Ἀριστοβούλη θυγάτηρ Πανσανίου καὶ Νεικονόας ἀνατεθεῖσα Πυθ 418γ 3
[Ἀρισ]τόβουλος πατὴρ ταμίου δεῖνος Δολ 380 1
Ἀριστογένης Κτησίου συνελευθερωτὴς Ἰσιδώρας Πυθ 418α 22·25

Ἀριστογένης πατὴρ ξενοδοκοῦντος δεῖνος Πυθ 404 42
Ἀριστοκλῆς πατὴρ ἀπελευθέρου δεῖνος Πυθ 401 34
Ἀριστοκλῆς πατὴρ ταμίου Στρατονείκου Πυθ 407 16 408 23
Ἀριστόμαχος Εὐέλθοντος συνευδοκῶν ἀνὴρ Ἐ - - - νοῦς Πυθ 418α 40
Ἀριστόμαχος Μ - - - συνελευθερωτὴς Δημαινέτας Πυθ 404 28
Ἀριστόμαχος πατὴρ συνελευθερωτῶν Ἀγάθωνος καὶ Παυσίου Πυθ 405 42
Ἀριστόνικος πατὴρ συναναθέντος - - - (ου) Πυθ 392 12
Ἀριστόνους Ἀρύββου συναναθεὶς Πυθ 394 5
Ἀριστόνους Λε - - - συνελευθερωτὴς ἀνὴρ - - ενείας Πυθ 418α 16
Ἀριστόξενος πατὴρ στρατηγοῦ - - α - ου (Κλεομάχου; ἢ Πετραίου;) Πυθ 406 8
Ἀριστόξενος πατὴρ συνελευθερωτρίας [Κλεο]πά[τρας] Πυθ 418 23-25
Ἀρισστοκράτης Δικεογένου ἀποθανὼν Ἀζ 360
Ἀριστοτέλης Δημοχάρου Σεβάστηος συνελευθερωτὴς Ζωσίμης κλ. Ἀζ 361 24
Ἀριστοτέλης πατὴρ ταμίου — Δολ. 385 6 καὶ ἐλευθερωτοῦ 385 24 — Δημοχάρους
Ἀριστοτέλης πατὴρ συνελευθερωτοῦ Δημοχάρους Ἀζ 361 25
Ἀρίστων Ἀλεξάνδρου ἐλευθερωτὴς Ζωναρίδος Πυθ 405 7
Ἁρμόδιος πατὴρ στρατηγοῦ Κλέωνος Λαρισαίου (πίν. β′) Πυθ 404 [1]· 7· 16
Ἁρμόδιος πατὴρ ἀναθέντος Νικανδρίδου Πυθ 418 β
Ἁρμόδιος πατὴρ ἐλευθερωτοῦ δεῖνος σεβαστήου Λαρεισαίου οἰκοῦντος ἐν Δολίχῃ Ἀζ 361 19 (ἴσως ὁ αὐτὸς τῷ πατρὶ τοῦ στρατηγοῦ Κλέωνος)
Ἀρναγόρας δεῖνος ταμίας Ἀζ 361 [1]· 6· 11
Ἄρναγος Διομήδους ταμίας Ἀζ 362 23
Ἄρναγος Διομήδους ἰδιοξενοδόκος Δολ 383 17
Ἄρναγος πατὴρ ἰδιοξενοδόκου Διομήδους Δολ 383 18
Ἄρναγος πατὴρ ἐλευθερωτοῦ Νικομάχου Πυθ 407 8· 12
Ἄρναγος πατὴρ συναναθέντος - - - (ου) Πυθ 392 9
Ἀρνόφιλος - - - ίλου συνελευθερωτὴς Πυθ 414 2
Ἀρτεμισία Νικάρχου ἀπελευθέρα Πέρσου κλ. Πυθ 403 22
Ἀρτεμὼ μήτηρ ἀποθανόντος Ἀπολλωνίου Δολ 386 ε
Articuleius δεῖνα Quintus συνύπατος Νέρβα Δολ 386 θ 3
Ἀρύββας Νικομάχου ἱερητεύσας συναναθεὶς Πυθ 394 2
Ἀρύββας Νικομάχου ξενοδόκος Πυθ 406 27
Ἀρύββας πατὴρ συναναθέντος Ἀριστόνου Πυθ 394 5
Ἀρχέδημος Ἀντιφίλου συνελευθερωτὴς Δριμαίου Πυθ 400 Α 27· 29
Ἀρχέδημος πατὴρ καὶ κύριος ἀπελευθέρου Δριμαίου Πυθ 400 Α 26
Ἀρχέλαος; ταμίας Πυθ 418α 2
Ἀρχέλαος φυσικὸς πατὴρ συνελευθερωτοῦ Θεοδότου Πυθ 407 5
Ἀρχέλοχος πατὴρ ἐλευθερωτοῦ δεῖνος Δολ 38 63
Ἀρχέπολις τέκνον Θυμιλοῦς ἀπελευθέρα Ἀζ 362 10
Ἄρχων πατὴρ ἐλευθερωτοῦ δεῖνος Πυθ 408 10
Ἀρὼ Διαπύρου ἀποθανοῦσα Ἀζ 358
Ἄσανδρος δεῖνος ταγὸς ξενοδόκος Πυθ 418α 18
Ἄσανδρος ἀνὴρ συνευδοκῶν Δημοφίλας Πυθ 418α 41
Ἄσανδρος πατὴρ ἱερέως Δημοκράτου Πυθ 404 8· 17
Ἄσανδρος πατὴρ συνελευθερωτοῦ Ἐπιγένους Πυθ 418α 6
Ἄσανδρος πατὴρ ταμίου Εὐφόρβου Δολ 385 13 382 11
Ἀσίδημος πατὴρ ταμίου — Δολ 378 8 καὶ ἐλευθερωτοῦ 374 4 — Νεικάδα
Ἀσκληπιάδης Φιλο;κλέου συνελευθερωτὴς Πυθ 404 18
Ἀσκληπιάδης πατὴρ ἀπελευθέρας Ζωναρίδος Πυθ 405 16
Ἀσκληπιοῦ ἱερεὺς ἐπώνυμος Πυθ 404 1·8·17·27·36 Ἀ-ῷ ἀνάθημα Πυθ 194 1
Ἀτράγιος ἐθνικὸν Πυθ 400 Α 4·9·15·21·31 400 Β 2
Ἀτρεστίδης πατὴρ στρατηγοῦ Κλεομάχου (πίν. β′) Πυθ 402 3
Αὔγουστος βλ. Σεβαστὸς
Αὐτ - - - πατὴρ ἐλευθερωτοῦ Ξενολάου Πυθ 407 20
Αὐτο - - - ἀπελεύθερος - - - θέου Δολ 379 11

14 9 29

Αὐτόβουλος Δημοφίλου ἀνατεθεὶς ἀποθανὼν Δολ 386^{δ}

Αὐτόβουλος Ξενολάου ἐλευθερωτὴς Ζωσοῦς Δολ 384_{6}

Αὐτόβουλος Π - - - - ταμίας 'Αζ 362_{17}

Αὐτόβουλος πατὴρ ἐλευθερωτοῦ δεῖνος Δολ 376_{6} (ἴσως ὁ αὐτὸς τῷ ἐν 384_{6})

Αὐτοδίκη 'Αγαθοβούλου συνελευθερώτρια Εὐβούλας Πυθ 407_{5}

Αὐτοδίκη Παυσανίου συνελευθερώτρια Μελίσσης Πυθ 401_{10}

αὐτοκράτωρ βλ. ἔτους σεβαστήου τοῦ αὐτοκράτορος Δολ 381_{2}

ἀφίημι ἀφίησιν ἐλεύθερον ἐ-αν Πυθ 400 Α [$_{1}$]$_{\cdot 6\cdot 11\cdot 17\cdot 23\cdot 34}$ 401_{24} ἀφιᾶσιν 400Β $_{4}$ $401_{1\cdot 10\cdot 16\cdot 20\cdot 29\cdot 33}$ 402_{9} 403_{19} — ἀφῆκεν 401_{6} $403_{2\cdot 34}$ 404_{4} 405_{10} 406_{40} $407_{8\cdot 33}$ 418^{α}_{30} ἀφῆκαν $404_{20\cdot 30\cdot 40}$ 405_{47} $418^{\alpha}_{7\cdot 17\cdot 24}$ — ἠφείθη 400 Α $_{26}$ — οἱ ἀφέντες 402_{29}

'Αφθόνητος Δημοκράτου συναναθεὶς Πυθ 394_{6}

'Αφθόνητος Κασσάνδρου ξενοδοκῶν Πυθ 404_{41}

'Αφθόνητος πατὴρ συναναθέντος Λυσικλέους Πυθ 393_{8}

'Αφθόνητος πατὴρ συναναθέντος Παρμενίωνος Πυθ 393_{6}

Ἄφριος μὴν 'Α-ου δευτέρᾳ Πυθ 403_{11} τρίτη Πυθ 404_{37} ἐνάτῃ Πυθ 406_{7} δεκάτη Πυθ 400 Α $_{4}$ ἀκολουθία ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει:

Ἄφριος - Πάνημος - 'Ερμαῖος - Θύος Πυθ 400 Α $_{4\cdot 10\cdot 15\cdot 21}$

'Αφροδίσιος Διονυσίου ἀπελεύθερος 'Επικράτους Πυθ 404_{6}

'Αφροδείτη ἀπελευθέρα Διονυσίου Δολ 382_{7}

'Αφροδίτη ἀνάθημα Πυθ 390

'Αφροδίτης Veneris; profanum Δολ. 386^{ϑ}_{27-28}

Β.

Βιθυνὸς ἐθνικὸν - πόλεως Νικαίας - Δολ 386^{γ}

Βουλόμαχος γυμνασίαρχος ἐπώνυμος Πυθ 403_{31}

βούλομαι-οὗ ἂν βούληται κατ' ἰδίαν οἰκῆσαι Δολ. 383_{11}

Βουλονόα Εὐφόρβου συνελευθερώτρια 'Αρτεμισίας Πυθ 403_{17}

Βούπλαγος πατὴρ συναναθέντος Καρκίνου Πυθ 392_{4}

Γ.

Γαγία (*Gaia*='Υπατία;) Παυσανίου συνελευθερώτρια Θυμιλοῦς κλ. 'Αζ 362_{20}

Γάιος ταμίας Πυθ 417_{12}

Γενεὰ ἀπελευθέρα - - ασιβούλου Δολ 378_{10}

Γεράναι - Geranae τοπωνυμία Δολ 386^{ϑ}_{21}

γέρας θανόντων ἐστὶ τύνβος καὶ στήλη Δολ 370

γνώμη μετὰ τῆς γ-ης τοῦ ἀνδρὸς Πυθ 418^{α}_{19}

γυμνασίαρχοι δύο ἐπώνυμοι Πυθ 402_{24} 403_{28}

Δ.

Δᾶζος ἀπελεύθερος Νικομάχου Πυθ 407_{9}

Δᾶζος Ξενολάου ἀπελεύθερος Λυσαγόρου κλ. Πυθ 400 Β$_{4}$

Δάζου ἄνχοντος χωρίζεσθαι αὐτὸν Πυθ 400 Β$_{4}$

Δαμέας; 'Ανφηρίτου ἐλευθερωτὴς 'Ελπίδος Πυθ 407_{24}

dati ab imperatore Traeiano Δολ 386^{ϑ}_{8}

Δαφναῖος Εὐρείου συνελευθερωτὴς 'Αρτεμισίας Πυθ 403_{14}

Δημ - - - πατὴρ ἐλευθερωτοῦ Εὐφόρβου Πυθ 407_{37}

Δημαινέτα 'Ωφελίωνος ἀπελευθέρα 'Αριστομάχου κλ. Πυθ 404_{30}

Δήμαρχος δεῖνος ταγὸς ξενοδόκος Πυθ 418^{α}_{26}

Δήμαρχος πατὴρ ξενοδόκου — Πυθ 404_{33} καὶ ἐλευθερωτοῦ 406_{17} — Νικομάχου

Δήμαρχος πατὴρ ἀποθανόντος Φιλίππου Πυθ 418^{ε}

Δημέας; Σωνία; ξενοδόκος Πυθ 404_{32}

Δημητρία 'Αντιπάτρου ἀναθεῖσα Πυθ 390

Δημητρία ἀποθανοῦσα θυγάτηρ Μυρτίλου καὶ Εὐτυχοῦς 'Αζ 365^{α}

Δημητρία Περδίκκου ἀπελευθέρα Πυθ 403_{5}

Δημήτριος Εὐβούλου ἀπελεύθερος Νικομάχου Πυθ 406_{9}

Δημήτριος πατὴρ ἀποθανόντος Παντορδάνα Πυθ 397

Δημήτριος πατὴρ ἀπελευθέρου - - - ξένου Πυθ 401_{2}

Δημοκράτης 'Αντιπάτρου ἀναθεὶς Πυθ 308

Δημοκράτης 'Ασάνδρου ἱερεὺς τοῦ 'Ασκληπιοῦ ἐπώνυμος Πυθ $404_{8\cdot 17}$

Δημοκράτης πατὴρ συναναθέντων Ἀφθονήτου Ἡρακλέωνος Λεοννάτου Πυθ 394$_{7}$

Δημοκράτης πατὴρ ἀποθανόντος δεῖνος Δολ 386 F

Δημοφίλα Ἐπικράτου συνευδοκοῦσα συνελευθερώτρια Ἀριστο - - -, σύζυγος Ἀσάνδρου Πυθ 418^{α} $_{39, 41}$

Δημόφιλος ἥρως ἀποθανὼν ἀνὴρ Φίλας Δολ386^{δ}

Δημόφιλος Θυμίλου συναναθεὶς Πυθ 393$_{15}$

Δημόφιλος Ἀζωριαστὴς ἐλευθερωτὴς Σωσύλου Δολ 379$_{15}$

Δημόφ(ι)λος = Δήμοφλος Εὐμήλου συνελευθερωτὴς Φερεδά - - - Πυθ 400 Α $_{32}$

Δημοχάρης Ἀριστοτέλους ταμίας Δολ 385$_{6}$ καὶ συνελευθερωτὴς Μακεδόνος Δολ 385$_{23}$

Δημοχάρης Ἀριστοτέλους σεβάστηος συνελευθερωτὴς Ζωσίμης Ἀζ 361$_{25}$

Δημοχάρης πατὴρ συνελευθερωτοῦ Ἀριστοτέλους Ἀζ 361$_{24}$

Δημοχάρης πατὴρ συνελευθερωτρίας Νικοπόλεως Πυθ 403$_{16}$

Διάπυρος πατὴρ ἀποθανούσης Ἀροῦς Ἀζ 358

διαθήκη κατὰ δ-ην ἀπελεύθεροι Ἀζ 364$_{4}$

διαιτᾶν ἧττον =

διαπείθειν καθ' ὃ διέπεισεν (διείτεισεν ἧττον) Πυθ 407$_{6}$ πρβ. Δολ 383$_{23}$

δίκαια τὰ δ-α ποιοῦσαν (ἐν τῇ παραμονῇ) Πυθ 405$_{53}$ πρβλ. 409$_{8}$

Δικαῖος Ἀντιμάχου γυμνασίαρχος Πυθ 402$_{26}$

δικαστὴς ὅρων iudex Δολ 386^{ϑ} $_{7}$

Δικεογένης πατὴρ ἀποθανόντος Ἀρισστοκράτους Ἀζ 360

Διομήδης Ἀρνάγου ἰδιοξενοδόκος Δολ 383$_{18}$

Διομήδης πατὴρ ἰδιοξενοδόκου Ἀρνάγου Δολ 383$_{17}$

Διομήδης πατὴρ ταμίου Ἀρνάγου Ἀζ 362$_{24}$

Διονουσόπατρος Μελανθίου συναναθεὶς Πυθ 393$_{2}$

Διονύσιος Ζήσωνος ταμίας Πυθ 407$_{22}$

Διονύσιος - - - ου ἐλευθερωτὴς Ἀφροδείτης Δολ 382$_{8}$

Διονύσιος δεῖνος ταγὸς ξενοδόκος Πυθ 409$_{17}$

Διονύσιος; δεῖνος ξενοδόκος; Πυθ 404$_{24}$

Διονύσιος πατὴρ ἐλευθερωτρίας Ἀλεξάνδρας Δολ 385$_{19}$

Διονύσιος πατὴρ συνελευθερωτῶν Θερσύλου καὶ - - - ου Πυθ 404$_{19}$

Διονύσιος πατὴρ ἀπελευθέρων Σωπάτρου καὶ Ἀφροδισίου Πυθ 404$_{6}$

Διονύσιος; πατὴρ δεῖνος ξενοδόκου; Πυθ 404$_{23}$

Δολίχη ἐν Δ-η οἰκῶν Λαρεισαῖος Ἀζ 361$_{20}$ Doliches Δολ 386^{ϑ} $_{23}$

Δολιχαία Πυθ 417$_{11}$ καὶ 418$_{4}$ Dolichani inter D os et Elemiotas Δολ 386^{ϑ} $_{18}$ Dolichanorum forum Δολ 386^{ϑ} $_{14}$

δούλα = δούλη Πυθ 408$_{4}$ καὶ 418^{α} $_{31}$

Δρεβέλαος Εὐδήμου συνελευθερωτὴς Ἀμύντου Ἀζ 362$_{27}$

[Δρεβέλαος] Ἀξοδάσου συνελευθερωτὴς Ἀμύντου Ἀζ 362$_{27}$

Δρεβέλαος πατὴρ Εὐδήμου καὶ Ἀξοδάσου Ἀζ 362$_{29}$

Δρεβέλαος πατὴρ ταμίου Παυσανίου Δολ 376$_{2}$ καὶ 377$_{8}$ καὶ 385$_{26}$

Δρεβέλαος πατὴρ ταμίου Φιλίππου Πυθ 407$_{3}$

Δρεβέλαος πατὴρ ἰδιοξενοδόκου Παυσανίου(;) Πυθ 400 Β$_{8}$

Δριμαῖος Ἀρχεδήμου ἀπελεύθερος Ἀρχεδήμου κλ. Πυθ 400 Α$_{26}$

δωρεὰν ἀπελευθέρωσις Ἀζ 361$_{20}$ Δολ 383$_{5}$ Πυθ 407$_{9}$ καὶ 409 5

Δωρίων Εὐρείου ἀπελεύθερος Πευκολάου κλ. Πυθ 402$_{18}$

Ε

Ε - - - πατὴρ ἀπελευθέρου; Εὐδήμου Πυθ 418^{α}$_{1}$

εἰκάδι Πυθ 401$_{32}$ καὶ 404$_{9}$ ἐπὶ εἰ-ι Δολ 383$_{2}$ βλ μὴν

Εἰλλησός; (Ἰλισσός;) ὁ ἐκ Πλαύτας; ἀπελεύθερος Φίλωνος Πυθ 410$_{1}$

Εἰτωνίου βλ. Ἰτωνίου

εἰς τὴν πόλιν = τῇ πόλει Πυθ 418$_{8}$

Ἐλιμειωτῶν ὅροι καὶ Δολιχαίων =

Elemiotae inter Dolichanos et E as Δολ 386^{ϑ} $_{18}$ E-arum 386^{ϑ} $_{26}$

Ἑλλανοκράτης πατὴρ κυρίας Ἁδοῦς Πυθ 407$_{11}$

Ἑλλανοκράτης πατὴρ συνελευθερωτοῦ Εὐηθίδου Πυθ 401$_{29}$

Ἑλλανοκράτης πατὴρ ταμίου Ἡρακλείδου Ἀζ 364$_{2}$

Ἐλπὶς ἀπελευθέρα Δαμέου; Πυθ 407$_{24}$

ἐνβολίμου βλ. μὴν

Ἐννοδίᾳ Πατρῴᾳ ἀνάθημα Πυθ 418β
ἐξέστω (ἢ γενέσθαι) ζῆν ἐλευθέροις, ἐ-ω οἰκίαν καὶ γῆν κτήσασθαι Πυθ 409 $_{10}$· $_{11}$
Ἐπιγένης Ἀσάνδρου συνελευθερωτὴς Ἀλφείας; Πυθ 418α $_{6}$
Ἐπιγένης - - - κράτου ξενοδόκος Πυθ 404 $_{12}$
Ἐπιγένης πατὴρ ἰδιοξενοδόκου Κορνούτου; Πυθ 418α $_{34}$
Ἐπιγένης πατὴρ ἐλευθερωτοῦ - - - ους Πυθ 408$_{18}$
Ἐ[πιγε;]νὼ Ἐπικράτους συνευδοκοῦσα συνελευθερώτρια Ἀλφείας; Πυθ 418α $_{38}$
Ἐπίγονος Σωπάτρου ταμίας Δολ 374 $_{1}$
Ἐπίγονος δεῖνος ταμίας Πυθ 408$_{6}$ (πιθανῶς ὁ αὐτὸς τῷ ἑπομένῳ)
Ἐπίγονος πατὴρ ταμίου - - - χάρους Πυθ 409$_{21 \cdot 26}$
Ἐπικράτης ἥρως μετὰ Διὸς Καταιβάτου Πυθ 389
Ἐπικράτης Καλλικλέους ἐλευθερωτὴς Σωπάτρου κλ. Πυθ 404$_{3}$
Ἐπικράτης πατὴρ συνευδοκουσῶν Ἐπιγένους καὶ Δημοφίλας Πυθ 418 α $_{39}$
Ἐπικράτης πατὴρ ἰδιοξενοδόκου Κλεογένους Πυθ 418α $_{27}$ (ὁ αὐτὸς τῷ ἑπομένῳ)
Ἐπικράτης πατὴρ συνελευθερωτῶν Κλεογένους καὶ Πολυστράτου Πυθ 418α $_{38}$
Ἐπινίκη Λυσίου συνελευθερώτρια Θρᾴσσης Πυθ 401 $_{28}$
Ἐπινίκη Παυσανίου (συν)αναθεῖσα Πυθ 388
Ἐπίνικος Φιλίππου ἀποθανὼν Ἀζ 359
Ἑρέννιος Herennius δεῖνα Murena δικαστὴς ὅρων Δολ. 386 ϑ $_{7}$
Ἑρμαῖος μὴν Ἑ-ου; πρότη Δολ 377$_{13}$ ἐννάτη Πυθ 418α $_{30}$ δεκάτη Πυθ 401$_{9}$ δωδεκάτη Ἀζ 362$_{8}$ ζῖ (=ἑπτακαιδεκάτη) Δολ 384$_{23}$ ἐννεακαιδεκάτη Πυθ 400 Α$_{15}$ ὀγδόη καὶ εἰκοστῇ (α΄. ἐξαμ:) Δολ 378$_{9}$ λ΄ (=τριακοστῇ) Πυθ 407$_{36}$ ἀκολουθία ἐν ἑνὶ ἔτει Ἑ-ος-Λεσχανόριος Ἀζ 362$_{8 \cdot 13}$ Ἑ-ος- Θύος Πυθ 400 Α $_{15 \cdot 21}$ Ἑ-ος-Ὁμολῷος Πυθ 401$_{9 \cdot 14 \cdot 19 \cdot 23}$
Ἔρως ἀπελεύθερος Δολ 385 $_{27}$
ἔτους δεῖνος σεβαστήου Δολ 381$_{13}$ ἔτους δεῖνος σεβαστήου τοῦ αὐτοκράτορος Δολ 381 $_{1}$ ἐτῶν ἓξ καὶ δέκα (16), ἡμερῶν η΄ (8) Δολ 386δ
Εὐ - - - - δεῖνος ταγὸς ξενοδόκος Δολ 383$_{15}$
Εὔανδρος πατὴρ ταμίου - - - ένους Πυθ 407 $_{27}$
Εὐβ - - - - ταμίας Δολ 382$_{1}$
Εὐβίοτος πατὴρ συνελευθερωτοῦ Ἀμύντου Πυθ 401 $_{28}$
[Εὐβίοτος] πατὴρ στρατηγοῦ Κύλλου (πίν. Β΄) Δολ 382$_{12}$
Εὐβίοτος πατὴρ ἀναθέντος Μενάνδρου Πυθ 394$_{4}$
Εὐβίοτος πατὴρ ἐλευθερωτρίας Φίλας Δολ 384$_{16}$ καὶ 385 $_{10}$ (ὁ αὐτὸς τῷ ἑπομένῳ)
Εὐβίοτος πατὴρ ἐλευθερωτρίας Φίλας Δολιχαίας Πυθ 417 $_{11}$
Εὐβούλα ἀπελευθέρα Θεοδότου Πυθ 407$_{4}$
Εὔβουλος πατὴρ ἀπελευθέρου Δημητρίου Πυθ 406$_{11}$
Εὔδημος Ἁ(δαίου;) ἢ Λ(έοντος;) ἐλευθερωτὴς Ἀντιγένους Δολ 382$_{14}$
Εὔδημος Ἁδαίου ταμίας Δολ 384$_{18}$
Εὔδημος Δρεβελάου συνελευθερωτὴς Ἀμύντου Ἀζ 362 $_{28}$
Εὔδημος Ε - - - - ἀπελεύθερος; Πυθ 418α $_{1}$
Εὔδημος Εὐδήμου ξενοδόκος Πυθ 404$_{33}$
Εὔδημος Θεοδώρου συνελευθερωτὴς Παυσανίου Πυθ 402$_{29}$
Εὔδημος Λέοντος ταμίας Δολ 384$_{14}$
Εὔδημος Λυσίου συνελευθερωτὴς Πυθ 401 $_{32}$
Εὔδημος Ξενολάου συνελευθερωτὴς Δάζου Πυθ 400 Β$_{3}$
Εὔδημος Φιλοξένου συνελευθερωτὴς Πίστου Ἀζ 364$_{5}$
Εὔδημος Φιλώτου συντηρῶν σύζυγος ἐλευθερωτρίας - - - ώρας Δολ 377 $_{16}$
Εὔδημος πατὴρ συνελευθερωτοῦ Δρεβελάου Ἀζ 362$_{27}$
Εὔδημος πατὴρ ξενοδόκου Εὐδήμου Πυθ 404$_{33}$
Εὔδημος θετὸς πατὴρ συνελευθερωτοῦ Θεοδότου (παραπομπὴ)
Εὔδημος πατὴρ συνελευθερωτοῦ Θεοδώρου Πυθ 402$_{31}$
Εὔδημος πατὴρ ἰδιοξενοδόκου Λεοννᾶ Πυθ 418α$_{28}$
[***Εὔδημος***] πατὴρ ταμίου Λέοντος Δολ 375$_{7}$— Λέωντος 375$_{1}$
Εὔδημος πατὴρ συνελευθερωτοῦ Ξενολάου Πυθ 401$_{19}$
Εὔδημος πατὴρ ταγοῦ (ξενοδόκου;) Φιλάγρου Πυθ 400 Β$_{6}$
Εὔδημος πατὴρ ταμίου Φιλοξένου Ἀζ 363$_{3}$— συνελευθερωτοῦ Φιλοξένου Ἀζ 364$_{4}$

Εὔδημος πατὴρ συναναθέντος - - - - (ου) Πυθ 392$_{10}$

Εὐέλθων πατὴρ συνευδοκοῦντος 'Αριστομάχου Πυθ 418$^{\alpha}_{40}$

Εὐηθίδης ταμίας Πυθ 415$_{2}$

Εὐηθίδης ταμίας α΄ ἑξαμ. Πυθ 418$_{5}$

Εὐηθίδης Ἑλλανοκράτου συνελευθερωτὴς Θράσσης Πυθ 401$_{28}$

Εὐηθίδης Μελανθίου ἐλευθερωτὴς Εὐπάτρας Πυθ 418$^{\alpha}_{30}$

Εὐηθίδης πατὴρ συνελευθερωτοῦ Εὐρείου Πυθ 400 Α$_{16}$

Εὐηθίδης πατὴρ συνελευθερωτοῦ - -- νους Πυθ 400 Α$_{5}$

Εὐηθίδης πατὴρ ἀποθανούσης Πολυξένας Δολ 370

Εὐηθίδης πατὴρ ἐλευθερωτοῦ Φίλωνος Πυθ 410$_{2}$

Εὐθύδημος πατὴρ ταμίου Νικολάου Δολ 377$_{2}$

Εὐθυμίδης πατὴρ ἐλευθερωτοῦ Κασάνδρου Δολ 384$_{11}$

Εὔκολος οἰκέτης ἀπελεύθερος Πυθ 406$_{42}$

(Π)όπλιος Εὔκολος ἧττον· μᾶλλον Πευκόλαος

Εὐκρατίδας 'Αγελόχου συναναθεὶς Πυθ 393$_{10}$

Εὔμαχος πατὴρ ἐλευθερωτοῦ 'Αγελάου Πυθ 403$_{33}$

Εὐμένης πατὴρ ἐλευθερωτοῦ Νικολάου Πυθ 406$_{39}$

Εὔμηλος Λεάνδρου ἐλευθερωτὴς Δολ 378$_{5}$

Εὔμηλος πατὴρ συνελευθερωτοῦ Δημοφ(ί)λου Πυθ 400 Α$_{32}$

Εὔμηλος πατὴρ ἀπολύσαντος τῆς παραμονῆς Κασσάνδρου 'Αζ 361$_{9}$

Εὔμηλος πατὴρ ἐλευθερωτοῦ Λέοντος 'Αζ 361$_{7}$

Εὔμηλος πατὴρ συνελευθερωτρίας Χαριξένης Πυθ 407$_{34}$

εὐξάμενος ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ Δολ 367

Εὐπάτρα 'Αντιγόνου ἀπελευθέρα Εὐηθίδου Πυθ 418$^{\alpha}_{32}$

Εὐρείας Εὐηθίδου συνελευθερωτὴς Σωπάτρας Πυθ 400 Α$_{16}$

Εὐρείας πατὴρ ἀπελευθέρου Δωρίωνος Πυθ 402$_{18}$

Εὐρείας πατὴρ Πέρσου καὶ Δαφναίου συνελευθερωτῶν τῆς 'Αρτεμισίας Πυθ 403$_{14}$

Εὐρείας πατὴρ - - - ου ἱερητεύσαντος Πυθ 392$_{1}$

Εὐρυδάμας πατὴρ στρατηγοῦ 'Αγαθάνορος (πίν. Β΄) Δολ 379$_{11}$

Εὐρυνόα 'Αμύντου συνελευθερώτρια Δωρίωνος Πυθ 402$_{9}$

Εὐτυχ - - - δεῖνος συνελευθερωτὴς Δολ 384$_{25}$

Εὐτύχα ἀπελευθέρα Πεταλοῦ 'Αζ 361$_{12}$

Εὐτύχης ἀπελεύθερος Κασάνδρου Δολ 384$_{10}$

Εὐτυχίδης ἀπελεύθερος Δολ 376$_{4}$

Εὐτυχίδης Εὐτυχίδου ὁ πρεσβύτερος—ὁ πάππος 383$_{8}$—συνελευθερωτὴς Εὐτυχίδου Δολ 383$_{3}$

Εὐτυχίδης Εὐτυχίδου φύσει δὲ 'Αλεξάνδρου - ὁ ἔγγονος 383$_{7}$—ἀπελεύθερος Δολ 383$_{5}$

Εὐτυχίδης Εὐτυχίδου θετὸς πατὴρ 'Αλεξάνδρου Δολ 383$_{4}$

Εὐτυχίδης πατὴρ Εὐτυχίδου τοῦ πρεσβυτέρου Δολ 383$_{3}$

Εὐτυχίδης θετὸς πατὴρ Εὐτυχίδου τοῦ νεωτέρου Δολ 383$_{6}$

Εὐτυχίδης πατὴρ ἀποθανόντος Λυκαρίωνος 'Αζ 365$^{\beta}$

Εὐτυχὼ μήτηρ ἀποθανούσης Δημητρίας 'Αζ 365$^{\alpha}$

Εὔφορβος 'Ασάνδρου ταμίας α΄ ἑξαμ. Δολ 385$_{12}$

Εὔ[φορβος 'Ασάνδρου;] ταμίας β΄ ἑξαμ. Δολ 382$_{11}$

Εὔφορβος Δημ - - - - ἐλευθερωτὴς Πυθ 407$_{37}$

Εὔφορβος Μενάνδρου ἀναθεὶς [ἀποθανοῦσαν Πολυξέναν Δολ 370

Εὔφορβος Πανσανίου συνελευθερωτὴς Μηνοδώρου Πυθ 400 Α$_{10}$

Εὔφορβος πατὴρ Βουλονόας συνελευθερωτρίας Πυθ 403$_{18}$

Εὔφορβος πατὴρ ἀναθέντος - - - - νους 'Αζ 355

Εὔφορβος πατὴρ δεῖνος συνελευθερωτοῦ Δολ 384$_{25}$

Εὐφράντα ἀπελευθέρα Νικάνορος Πυθ 416$_{1}$

Εὐφράντα ἀπελευθέρα Πραείας Πυθ 409$_{34}$

εὐχὴν (ἐνν. ἀνέθηκεν) Πυθ 395

ἐφ' εἴσῃ βλ. ἴσῃ

Ζ

Ζεὺς Διῒ Καταιβάτῃ ἀνάθημα Πυθ 389 Διῒ Κεραυνίῳ ἀνάθημα Πυθ 388

Ζήσων πατὴρ ταμίου Διονυσίου Πυθ 407$_{22}$

Ζωΐλα ἀπελευθέρα Ξενολάου κλ. Πυθ 401$_{21}$

Ζωΐλος ταμίας Πυθ 410$_{3}$
Ζωναρὶς 'Ασκληπιάδου ἀπελευθέρα οἰκέτις 'Αρίστωνος Πυθ 405$_{15}$
Ζωπυρίων - - - π - -αυ- - συντηρῶν ἐλευθερωτής; Δολ 377$_{17}$
Ζώπυρος πατὴρ δεῖνος ἐλευθερωτοῦ 'Αζ 363$_{1}$
Ζωσίμη ἀπελευθέρα οἰκέτις 'Αριστοτέλους κλ. 'Αζ 361$_{26}$
Ζώσιμος ἀπελεύθερος Δολ 376$_{4}$
Ζωσὼ ἀπελευθέρα Αὐτοβούλου Δολ 384$_{6}$

Η

'Ηδυλίνη; δεῖνος συνελευθερώτρια Πυθ 404$_{39}$
ἡμερῶν η' Δολ 386^{δ}
'Ηραίων πατὴρ ἐλευθερωτρίας Πραείας Πυθ 409$_{35}$
'Ηρακλείδης 'Ελλανοκράτου ταμίας 'Αζ 364$_{1}$
'Ηρακλείδης ἀπελεύθερος Νεικάδου Δολ 374$_{3}$
'Ηρακλείδης πατὴρ δεῖνος ἀπελευθέρου 'Αζ 363$_{6}$
'Ηρακλείδης πατὴρ Παυσανίου ἀπελευθέρου Πυθ 402$_{38}$
'Ηρακλείδης πατὴρ Φιλινίου ἐλευθερωτοῦ Δολ 377$_{5}$
'Ηρακλέων Δημοκράτου συναναθεὶς Πυθ 394$_{6}$
'Ηρακλῆς 'Η εἶ ἀνέθηκαν Πυθ 393$_{17}$ 'Η-εῖ ἱερητεύσας καὶ ἀναθέντες Πυθ 392$_{2}$
'Ηριππίδης Φιλώτα ἀποθανὼν 'Αζ 357
"Ηρωνι εὐχὴν ἀνέθηκεν 'Αγάθων Πυθ 395
ἥρως 'Επικράτης μετὰ Διὸς Καταιβάτου Πυθ 389 ἥρωα ὑὸν Πυθ 398 ἥρως χρηστὲ χαῖρε Πυθ 399

Θ

Θ - - - - ἀπελεύθερος Σωσιβίου Δολ 386^{α}$_{2}$
Θ—Κ=θεοῖς καταχθονίοις Δολ 386^{γ}
θανόντων γέρας ἐστὶ *τύνβος καὶ στήλη* Δολ 370
Θαύμανδρος πατὴρ Σωπάτρας ἀπελευθέρας Πυθ 400 Α$_{19}$
Θεμίστιος μὴν Θ-ου Δολ 381$_{15}$ Θ-ου α' ἑξαμ. Δολ 376$_{3}$ καὶ 378$_{23}$ Θ-ου δευτέρᾳ Πυθ 402$_{5}$ Θ-ου δεκάτῃ Πυθ 401$_{27}$ Θ-ου ἢ 'Ομολῴου δεῖνι ἐπὶ εἰκάδι Δολ 383$_{2}$
Θεόδοτος Εὐδήμου φύσει δὲ 'Αρχελάου συνελευθερωτὴς Εὐβούλας Πυθ 407$_{4}$
Θεόδωρος Εὐδήμου συνελευθερωτὴς Παυσανίου Πυθ 402$_{31}$
Θεόδωρος Παυσανίου ἀδελφὸς 'Αριστοβούλης συναναθεὶς Πυθ 418^{γ}$_{6}$
Θεόδωρος (Παυσα;)νίου ταμίας Δολ 381$_{5\cdot 17}$
Θεόδωρος πατὴρ δεῖνος ταμίου 'Αζ 362$_{1\cdot 7\cdot 12}$
Θεόδωρος πατὴρ Εὐδήμου συνελευθερωτοῦ Πυθ 402$_{30}$
Θεόδωρος πατὴρ Νεικονόας συναναθείσης Πυθ 418^{γ}$_{2}$
Θεός· θεοῦ Σεβαστοῦ=Αὐγούστου ἀνάθεσις Πυθ 418^{δ}
Θερσύλος Διονυσίου συνελευθερωτὴς Πυθ 404$_{19}$
Θεσσαλῶν στρατηγὸς Πυθ 400 Α$_{3\cdot 8\cdot 14\cdot 20\cdot 25\cdot 30}$ καὶ 401$_{3\cdot 8\cdot 13\cdot 18\cdot 22\cdot 26\cdot 31\cdot 35\cdot}$ τῶν Θ-ῶν Πυθ 404$_{15\cdot 25\cdot 43\cdot}$
Θρᾷισσα ἀπελευθέρα 'Αμύντου κλ. Πυθ 401$_{30}$
Θρασύλαος Πιερίωνος ὑπὲρ οὗ ἀνάθημα Δολ 367
Θρασύλαος πατὴρ 'Ανφωτίδος ἀναθείσης Δολ 366
Θρασύλαος πατὴρ Πιερίωνος ἀναθέντος Δολ 367
Θρασύλαος πατὴρ Πιερίωνος καὶ Νικάδου συνελευθερωτῶν Πυθ 402$_{11}$
Θρασυμήδης πατὴρ Παυσανίου στρατηγοῦ (πίν. Β') Πυθ 404$_{26\cdot 35\cdot 44}$
Θρεπτὴ δεῖνος ἀπελευθέρα αὐτοῦ Πυθ 407$_{32}$
Θυμίλος πατὴρ Δημοφίλου συναναθέντος Πυθ 393$_{16}$
Θυμιλὼ μετὰ τῶν τέκνων ἀπελευθέρα 'Αζ 362$_{19\cdot 21}$
Θύος μὴν Θ-ου Δολ 378$_{18}$ Θ-ου ἑβδόμῃ Πυθ 400 Α$_{21}$ Θ-ου ὀγδόῃ Πυθ 404$_{18}$ Θ-ου εἶ (=πεντεκαιδεκάτῃ) Πυθ 410$_{1}$

Ι

ἰατρὸς ἀποθανὼν Δολ 386^{γ}
ἰδίαν κατ' ἰ-αν οἰκῆσαι Δολ 383$_{10}$
ἰδιοξενοδόκοι *τρεῖς* Δολ 383$_{16}$ *Πυθ* 400 Β$_{6}$ *καὶ* 418^{α}$_{11\cdot 19\cdot 27\cdot 33}$ ἰ - οι ; Πυθ 404$_{22-24\cdot 31-32}$
ἱερεὺς 'Ασκληπιοῦ ἐπώνυμος Πυθ 404$_{1\cdot 8\cdot 16\cdot 27\cdot 36}$
ἱερητεύσας 'Ασκληπιῷ Πυθ 394$_{3}$ ἱ-ας 'Ηρακλεῖ Πυθ 392$_{2}$
'Ικάδας ἧττον· βλ. Ν(ε)ικάδας Πυθ 418^{α}$_{12}$
'Ιλισσὸς=Εἰλλησσός; ὁ ἐκ Πλαύτας; ἀπελεύθερος Φίλωνος Πυθ 410$_{1}$

Ἱπποδρόμιος μὴν Ἱ-ου Πυθ 411 4 Ἱ-ου β' ἐξαμ. Πυθ 409 33 **Ἱ-ου** ἐννεακαιδεκάτη Πυθ 418 α 36 Ἱ-ου εἰκάδι; Πυθ 404 9 Ἱ-ου λοιπῶν ἐννέα Πυθ 405 3·37 ἀκολουθία ἐν ἑνὶ ἔτει Ἱ-ος-Θύος Πυθ404 9·18
Ἱππόνικος - - - στράτου ἰδιοξενοδόκος Πυθ Β7
Ἱππόνικος πατὴρ Νεικοπόλεως συνελευθερωτρίας Πυθ 400 Α 33
Ἱππόνικος πατὴρ - - · στράτου ἰδιοξενοδόκου Πυθ 400 Β 7
Ἱππόσστρατος πατὴρ Φιλάγρου καὶ Μνασάρχου συνελευθερωτῶν Πυθ 401 15
Ἱππόστρατος πατὴρ 'Αμύντου ταμίου 'Αζ 361 12
Ἱπ; πότης πατὴρ---ου ἀπελευθέρου Πυθ 404 21
i.q.i.s.f. id quod infra scriptum fertur Δολ 386 θ 11
ἴση ἐφ' εἴση Πυθ 408 10·19·27 ἀπελευθέρωσις ἐφ' εἴση
'Ισιδώρα ἀπελευθέρα 'Αριστογένους κλ. Πυθ 418 α 23
'Ισίων ἀπελεύθερος Δολ 384 23
Ἱστιαῖος--ώρου ἀπελεύθερος 'Αγελάου Πυθ 403 36
'Ιτώνιος μὴν 'Ι-ου Δολ 379 3 'Ι-ου δῖ (=τεσσαρεσκαιδεκάτῃ) α' ἐξαμ. Δολ 377 3 Εἴτω (νίου) ἐννεακαιδεκάτῃ 'Αζ 364 3
iudex δικαστὴς ὅρων Δολ 386 θ 7
iuga per summa i-a Δολ 386 θ 23·27

Κ

Κ = καταχθονίοις βλ. ΘΚ
Καίλιος Caelius ἧττον· μᾶλλον C(aius) Aelius Niger Δολ 386θ 10
Καίσαρος θεοῦ Σεβαστοῦ=Αὐγούστῳ ἀνάθημα Πυθ 418δ
K(alendae) Apriles Δολ 386θ 4
Καλλικλῆς πατὴρ 'Επικράτους ἐλευθερωτοῦ Πυθ 404 3
Καλλικράτης Σωκράτου ξενοδόκος Πυθ. 406 29
Καλλίστρατος πατὴρ Παρμεναφίλας ἀπελευθέρας Δολ 381 7
Κ[αλλίστρατος] πατὴρ Παρμενίωνος ἀπελευθέρου Δολ 381 6
canpus qui Pronomae vocatur Δολ 386θ 24 ut canpus in parte sit Elemiotarum 386θ 25
Καρκίνος Βουπλάγου συναναθεὶς Πυθ 392 4
Καρκίνος πατὴρ 'Ανδρονίκου συναναθέντος Πυθ 392 5
Κάσανδρος Εὐθυμίδου ἐλευθερωτὴς Εὐτύχους Δολ 384 11
Κάσσανδρος Εὐμήλου ἀπολύσας τῆς παραμονῆς Με - - - 'Αζ 361 8
Κάσσανδρος πατὴρ 'Αφθονήτου ξενοδοκοῦντος Πυθ 404 41
Κασσὼ Νικάδου συνελευθερώτρια Δωρίωνος Πυθ 402 8
Καταιβάτης Ζεὺς Πυθ 389
Κεραύνιος Ζεὺς Πυθ 388
Κέρδων ἀπελεύθερος 'Αργείου Δολ 384 19
Κλάουϊος (= Clavius; οὐχὶ Claudius;) 'Αγρίππας ταμίας Δολ 384 4 καὶ; 382 5
Κλεάνωρ 'Αλεξομενοῦ ξενοδοκῶν Πυθ 405 29
Κλεινόπολις - - - δρου ἀπελευθέρα 'Αγάθωνος κλ. Πυθ 405 43
Κλέϊππος πατὴρ στρατηγοῦ Λέοντος (πίν. β') Πυθ 400 Α3.9.15.21 καὶ 400 Β2
Κλεῖτος ἐλευθερωτὴς δεῖνος Δολ 382 19
Κλειὼ Ῥιανοῦ συνελευθερώτρια Παυσανίου Πυθ 402 32
Κλεογένης 'Επικράτους ἰδιοξενοδόκος Πυθ 418α 27 καὶ συνελευθερωτὴς 'Αριστο - - - - 418α 27
Κλεόδημος Σωπάτρου συναναθεὶς Πυθ 393 12
Κλεοπάτρα δεῖνος συνελευθερώτρια Φοίβης Πυθ 408 12
[Κλεο]πά[τρα] 'Αριστοξένου συνελευθερώτρια 'Ισιδώρας Πυθ 418α 22.25
Κλέων Μενάνδρου ἀπελεύθερος - - - νους κλ. Πυθ 400 Α 7
Κλέων πατὴρ - - - - ας ἀπελευθέρας Πυθ 400 Α 7
κληρονόμοι 'Αλεξάνδρου Δολ 383 9.12 μηδὲ παρὰ τοῖς κ - οις παραμεῖναι Πυθ 409 14
Κλῖτος - - - ίλου συνελευθερωτὴς ἀδήλων Πυθ 414 2
conmentarius δικαστοῦ ὅρων Δολ 386θ 6
consules coss Nerva καὶ—Q. Articuleio Δολ 386θ 4
Κορνοῦτος; 'Επιγένους ἰδιοξενοδόκος Πυθ 418α 33
Κρατιστόμαχος πατὴρ Νικολάου ἰδιοξενοδόκου Πυθ 406 25

Κριμματ-ώ,-ὶς κττ. Ξενολάου συνελευθερώτρια Δάζου Πυθ 400 Β $_{3}$

Κτησίας πατὴρ Ἀριστογένους συνελευθερωτοῦ Πυθ 418^{α} $_{22}$ καὶ ἐλευθερωτοῦ 418^{α} $_{25}$

[Κύλ]λος [Κύλλος] πατὴρ στρατηγοῦ Εὐβιότου [Εὐβιότου] (πίν. Β΄.) Πυθ 409 $_{22 \cdot 27 \cdot 33}$

Λ

Λ - - - - (ἢ ***Λ - - - -***) πατὴρ Εὐδήμου ἐλευθερωτοῦ Δολ 382 $_{14}$

lapidea stela ἐν τῇ ἀγορᾷ Δολιχαίων Δολ 386^{θ} $_{13}$

Λάρης ἐλευθερωτὴς Φιλίππας Δολ 385 $_{15}$

Λαρεισαῖος ἐθνικὸν Σεβάστηος οἰκῶν ἐν Δολίχῃ Ἀζ 361 $_{19}$

Λαρισαῖος ἐθνικὸν Πυθ 401$_{8 \cdot 13 \cdot 18 \cdot 22 \cdot 26}$ καὶ 402 $_{4}$ καὶ 404 $_{7-16}$ καὶ 405 $_{35}$

Λε - - - Μενεστράτου συνελευθερωτὴς Γενεᾶς Δολ 378 $_{13}$

Λε - - - - πατὴρ Ἀριστόνου συνελευθερωτοῦ Πυθ 418^{α} $_{16}$

Λέανδρος πατὴρ Εὐμήλου ἐλευθερωτοῦ Δολ 378 $_{5}$

Λεοννᾶς Εὐδήμου ἰδιοξενοδόκος Πυθ 418^{α} $_{28}$

Λεοννᾶτος Δημοκράτου συναναθεὶς Πυθ 394 $_{7}$

Λεοννᾶτος ταμίας Πυθ 412 $_{4}$

Λεοντὶς ἀπελευθέρα Φίλας Δολ 384 $_{15}$

Λεσχανόριος μὴν Λ-ου Ἀζ 361 $_{5}$ Λ-ου τρίτῃ Πυθ 417 $_{9}$ Λ-ου γ̅ τῆς β΄ ἐξαμ. Δολ 384 $_{14}$ Λ-ου πέμπτῃ Πυθ 418^{α} $_{22}$ Λ-ου ἕκτῃ Πυθ 408 $_{8}$ Λ-ου ἑβδόμῃ Πυθ 404 $_{2}$ Λ-ου ὀγδόῃ Ἀζ 361 $_{5}$ Λ-ου δεκάτῃ Πυθ 407 $_{7}$ Λ-ου δι̅ (= τεσσαρεσκαιδεκάτῃ) Δολ 384 $_{5}$ ***Λ-ου*** κ΄ τῆς β΄ ἐξαμ. Δολ 384 $_{18}$ καὶ 385 $_{18}$ Λ-ου λοιπῶν - - - Ἀζ 362 $_{13}$ Λ-ου δεῖνι τῆς β΄ ἐξαμ. Δολ. 385 $_{22}$ ἀκολουθία ἐν ἑνὶ ἔτει Λ-ος-Ἀγαγύλιος Ἀζ 361 $_{5 \cdot 11}$

Λέων Ἀντ - - - ἐλευθερωτὴς Α - - - Ἀζ 362 $_{9}$

Λέων Εὐδήμου ταμίας Δολ 375 $_{1 \cdot 7}$

Λέων Εὐμήλου ἐλευθερωτὴς Με - - - Ἀζ 361 $_{7}$

Λέων πατὴρ Εὐδήμου ταμίου Δολ 384 $_{14}$

Λέων πατὴρ Φιλοκράτου ταμίου Πυθ 413 $_{3}$

Λεωνίδας δεῖνος ταμίας Ἀζ 362 $_{23}$

Λεωνίδας δεῖνος ἐλευθερωτὴς - - - Πυθ 409 $_{23}$ (πιθανῶς ὁ αὐτὸς τῷ ἑπομένῳ)

Λεωνίδας - - - ου ταμίας Πυθ 408 $_{15}$

λυκάβαντα ζήσας ἑξηκοστὸν καὶ πρῶτον Δολ 386

Λυκαρίων Εὐτυχίδου ἀποθανὼν Ἀζ 365 β

Λύκος πατὴρ δεῖνος ταμίου Πυθ 407 $_{31}$

Λυσαγόρας Ξενολάου συνελευθερωτὴς Δάζου Πυθ 400 Β $_{2}$

Λυσίας πατὴρ Ἀδείας συνελευθερωτρίας Πυθ 400 Α $_{23}$

Λυσίας πατὴρ Ἐπινίκης συνελευθερωτρίας Πυθ 401 $_{28}$

Λυσίας πατὴρ Εὐδήμου συνελευθερωτοῦ Πυθ 401 $_{32}$

Λυσίας πατὴρ Πεταλοῦ ἐλευθερωτοῦ Πυθ 401 $_{24}$

Λυσίας πατὴρ - - - ονίκου συναναθέντος Πυθ 392 $_{3}$

Λυσικλῆς Ἀφθονήτου συναναθεὶς Πυθ 393 $_{7}$

Λύσιππος Σωπάτρου; ἐλευθερωτὴς Ἀν - - - κλ. Πυθ 404 $_{9}$

λύτρον λ-ον δοῦσα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν Ἀζ 361 $_{28}$ λ-ον λαβόντες στατῆρας ἑκατὸν πεντήκοντα Πυθ 418^{α} $_{8}$ λ-ον μηθὲν διδόναι τοῖς κληρονόμοις Δολ 383 $_{12}$ ἐπὶ λύτρῳ Δολ 384 $_{20}$ λύτρα δοῦσαν Δολ 384 $_{7}$

Μ

Μ - - - - πατὴρ Ἀριστομάχου συνελευθερωτοῦ Πυθ 404 $_{29}$

Μαίκιος Τίτος Μ-ος Ἀλέξανδρος ταμίας Δολ 385 $_{17 \cdot 21}$

Μακεδὼν ἀπελεύθερος Δημοχάρους Δολ 385 $_{23}$

Με - - - - ἀπελεύθερος Λέοντος κ. ἄ. Ἀζ 361 $_{6}$

Μεθύστας Σωσιβίου λυτρωτὴς Ἀλφείας; Πυθ 418^{α} $_{9}$

Μελάνθιος Ναυσιφίλου ἰδιοξενοδόκος Πυθ 418^{α} $_{27}$

Μελάνθιος πατὴρ Εὐηθίδου ἐλευθερωτοῦ Πυθ 418^{α} $_{30}$

Μελάνθιος πατὴρ Παυσανίου καὶ Διονυσοπάτρου συναναθέντων Πυθ 393 $_{3}$

Μελάνθιος πατὴρ - - - η - - ἀπελευθέρου Πυθ 411 $_{2}$

Μελέαγρος Παυσανίου συνελευθερωτὴς δεῖνος Ἀζ 362 $_{14}$

Μελέαγρος πατὴρ Παυσανίου συνελευθερωτοῦ Ἀζ 362 $_{15}$

Μέλισσα ἀπελευθέρα Μενάνδρου κλ. Πυθ 401 $_{11}$

Μένανδρος Ἀδμήτου γυμνασίαρχος ἐπώνυμος Πυθ 402_{25} καὶ συνελευθερωτὴς Μελίσσης 401_{9}

Μένανδρος Εὐβιότου συναναθεὶς Πυθ 394_{4}

Μένανδρος πατὴρ Εὐφόρβου ἀναθέντος Δολ 370

Μένανδρος πατὴρ Κλέωνος ἀπελευθέρου Πυθ 400 $Α_{7}$

Μένανδρος πατὴρ - - - - ου ταμίου Δολ 383_{20}

Μενέκας πατὴρ - - - ου συναναθέντος Πυθ 394_{9}

Μενεκράτης ; ἀπελεύθερος Πυθ 415_{1}

Μενεκράτης πατὴρ δεῖνος ἐλευθερωτοῦ Πυθ 415_{2}

Μενέστρατος πατὴρ Λε - - - συνελευθερωτοῦ Δολ 378_{13}

Μενέστρατος πατὴρ - - - - ῶς συνελευθερωτρίας Δολ 378_{12}

μενέτω Δᾶζος παρὰ - - - βλ. παραμένειν Πυθ 407_{10}

μὴν μηνὸς - - - ου ὀγδόη Ἀζ 362_{26} μ-ὸς - - - δεκάτη Δολ 386^{α}_{2} μ-ὸς - - - - εἰκάδι Πυθ 401_{32} μ-ὸς - - - λοιπῶν δ΄ Δολ 372 μ-ὸς - - - ου λοιπῶν τριῶν Πυθ 418^{α}_{14} μ-ὸς ἐνβολίμου δεκάτη Ἀζ 361_{33}

Μηνόδωρος Νικάρχου ἀπελεύθερος Εὐφόρβου κλ. Πυθ 400 $Α_{12}$

Μνάσαρχος Ἱπποστράτου συνελευθερωτὴς Μνησάρχης Πυθ 401_{15}

Μνάσαρχος πατὴρ Πολυξένου συναναθέντος Πυθ 393_{5}

Μνασέας πατὴρ Ἀνδροκλείας συνελευθερωτρίας Πυθ 400 $Α_{11}$

Μνασιγένης Σωπάτρου συναναθεὶς Πυθ 393_{13}

μνῆμα Πυθ 396 μ-α φίλον Ἀζ 356

Μνησάρχη ἀπελευθέρα Φιλίππου κλ. Πυθ 401_{13}

Murena δεῖνα Herennius δικαστὴς ὅρων Δολ 386^{θ}_{7}

Μυρτίλος πατὴρ Δημητρίας ἀποθανούσης Ἀζ 365^{α}

Ν

Ν - - - - δεῖνος ἀπελευθέρα Ξενολάου Πυθ 407_{18}

Ναυσίφιλος πατὴρ Μελανθίου ἰδιοξενοδόκου Πυθ 418^{α}_{27}

Νε - - - - δεῖνος ἀπελευθέρα Ἀζ 362_{3}

Νεικ[άδας;] πατὴρ [Νευκ;]άδου ταμίου Πυθ408_{1}

Νεικά[δας;] πατὴρ - - - ονείκης ἐλευθερωτρίας Δολ 381_{9}

[Νε]ικάδας μᾶλλον· ἧττον Ἰκ(κ)άδας Πυθ $418^{\alpha}_{11\text{-}12}$

Νεικάδας Ἀσιδήμου ταμίας Δολ 378_{8} καὶ ἐλευθερωτὴς Ἡρακλείδου Δολ 374_{3}

Νεικάδας Πανσανίου ἰδιοξενοδόκος Πυθ 418^{α}_{12}

[Νεικά]δας πατὴρ [Παυσανίου] ἰδιοξενοδόκου Πυθ 418^{α}_{20}

Νείκανδρος Φιλίσκου ταμίας Δολ 384_{9}

Νεικάτωρ τέκνον - - - - τρίας ἀπελευθέρας Δολ 375_{11}

Νεικονόα Θεοδώρου συναναθεῖσα Πυθ 418^{γ}_{2}

Νεικόπολις ἀπελευθέρα Ἀλεξάνδρας Δολ 385_{18}

Νέρβας αὐτοκράτωρ Δολ 386^{θ}_{1}

Niger C. Aelius ὑπογραμματεὺς Δολ 386^{θ}_{10}

Νικ - - - - ἀποθανών ; Δολ 369

Νικ - - - - ἀπελευθέρα Δολ 382_{2}

Νικ - - - - - - - δούρειος ἀποθανών; Δολ 386^{β}

Νίκη τέκνον - - - τρίας ἀπελευθέρας Δολ 375_{11}

Νικάδας Θρασυλάου συνελευθερωτὴς Δωρίωνος Πυθ 402_{11}

Νικάδας πατὴρ Κασσοῦς συνελευθερωτρίας Πυθ 402_{9}

Νικάδας πατὴρ Φιλοξοῦς συνελευθερωτρίας Πυθ 400 $Α_{17}$

Νίκαια πόλις Βιθυνίας Δολ 386^{γ}

Νικανδρίδης Ἁρμοδίου ἀναθεὶς Πυθ 418^{β}

Νικάνωρ ταμίας Πυθ $411_{1\text{-}4}$ καὶ ἐλευθερωτὴς - - - η - - Πυθ 411_{3}

Νικάνωρ [Νικά]ν[ορος;] ἐλευθερωτὴς Εὐφράντας Πυθ 416_{1}

Νικάνωρ πατὴρ δεῖνος (Νικάνορος;) ταμίου Πυθ 414_{4}

[Νικά]ν[ωρ;] πατὴρ Νικάνορος ἐλευθερωτοῦ Πυθ 416_{2}

Νίκαρχος πατὴρ Ἀρτεμισίας ἀπελευθέρας Πυθ 403_{24}

Νίκαρχος πατὴρ Μηνοδώρου ἀπελευθέρου Πυθ 400 $Α_{13}$

Νίκαρχος πατὴρ Φιλίππου ἰδιοξενοδόκου Πυθ $418^{\alpha}_{20\text{-}34}$

Νικάσιος πατὴρ Στασάνορος ; ἱερέως Πυθ 404_{2}

Νικόβουλος πατὴρ δεῖνος ἐλευθερωτοῦ Δολ 377_{9}

Νικόλαος Εὐθυδήμου ταμίας Δολ 377_{2}

Νικόλαος Εὐμένους ἐλευθερωτὴς Εὐκόλου Πυθ 406 $_{37}$

Νικόλαος Κρατιστομάχου ξενοδόκος Πυθ 406 $_{23}$

Νικολαος; πατὴρ Ἀντιγόνου ξενοδόκου Πυθ 404 $_{13}$

Νικόμαχος Ἀρνάγου ἐλευθερωτὴς Δάζου Πυθ 407 $_{7 \cdot 11}$

Νικόμαχος Δημάρχου ἐλευθερωτὴς Δημητρίου Πυθ 406 $_{15}$ καὶ ξενοδόκος Πυθ 404 $_{33}$ (πιθανῶς ὁ αὐτός)

Νικόμαχος πατὴρ Ἀρύββου ἱερητεύσαντος Πυθ 394 $_{2}$ (προφανῶς ὁ αὐτὸς τῷ ἑπομένῳ):

Νικόμαχος πατὴρ Ἀρύββου ξενοδόκου Πυθ 406 $_{28}$

Νικόπολις Δημοχάρου συνελευθερώτρια Ἀρτεμισίας Πυθ 403 $_{15}$

Νικόπολις Ἱππονίκου συνελευθερώτρια Φερεδά - - - Πυθ 400 Α $_{33}$

Ν - - νο - - - Σωπάτρου ξενοδοκῶν Πυθ 405 $_{25}$

Νο - - - -, - - - εοδώρου συνελευθερώτρια Δολ 379 $_{5}$

Νομ - - - -, - - - ου ξενοδόκος; Πυθ 404 $_{22}$

Νομ - - - - δεῖνος συνελευθερωτὴς Σύ[ρας;] Πυθ 407 $_{33}$

νόμος κείμενος τῶν ἀπελευθέρων Δολ 383 $_{15}$ ν - ος περὶ τῶν ἀπελευθέρων Πυθ 409 $_{16}$

Ξ

Ξ - - - - πατὴρ Ὀλυνπίας συνελευθερωτρίας Δολ 375 $_{5 \cdot 10}$

Ξάνθη ἀπελευθέρα - - - - ώρας Δολ 377 $_{14}$

ξενικῇ ἐνν. λυτρώσει Ἀζ 361 $_{20}$ Δολ 385 $_{10}$ Πυθ 409 $_{34}$ καὶ 410 $_{3}$ καὶ 412 $_{4}$ ξ - ῇ ἐφ' εἴσῃ Πυθ 408 $_{9}$

ξενοδόκοι εἷς Πυθ 418 $^{α}_{10 \cdot 18 \cdot 26 \cdot 32}$ καὶ πιθανῶς 409 $_{16}$ ξ - οι εἷς ἢ δύο Πυθ 400 Β $_{6}$ Δολ 383 $_{15}$ ξ - οι τρεῖς Πυθ 404 $_{32}$ καὶ 406 $_{22 \cdot 32 \cdot 44}$ καὶ πιθανῶς 404 $_{12 \cdot 22}$ ξ-ων γενομένων; Πυθ 404 $_{31}$

ξενοδοκοῦντες τρεῖς Πυθ 405 $_{21}$ καὶ πιθανῶς 404 $_{40}$

Ξενόλαος Αὐτ - - - - ἐλευθερωτὴς Ν - - - κλ. Πυθ 407 $_{19}$

Ξενόλαος Εὐδήμου συνελευθερωτὴς Ζωΐλης Πυθ 401 $_{19}$

Ξενόλαος πατὴρ ταμίου δεῖνος Ἀζ 362 $_{18}$

Ξενόλαος πατὴρ Αὐτοβούλου ἐλευθερωτοῦ Δολ 384 $_{6}$

Ξενόλαος πατὴρ καὶ κύριος Δάζου ἀπελευθέρου Πυθ 400 Β $_{4}$

Ξενόλαος πατὴρ Λυσαγόρου Εὐδήμου Κριμματοῦς συνελευθερωτῶν Πυθ 400 Β $_{4}$

Ξενόλαος πατὴρ Πάτωνος συνελευθερωτοῦ Πυθ 400 Α $_{22}$

Ξένων πατὴρ Παυσανίου ξενοδόκου Πυθ 404 $_{13}$

Ο

οἰκεῖν οἰκῆσαι κατ' ἰδίαν Δολ 383 $_{10}$

οἰκέτης ἀπελεύθερος Πυθ 404 $_{11}$ καὶ 406 $_{44}$

οἰκέτις ἀπελευθέρα Ἀζ 361 $_{26}$ Πυθ 405 $_{15}$ καὶ 409 $_{3}$ οἰκέτιδα Πυθ 405 $_{14}$

Οἴνης δεῖνος; ἀποθανὼν Ἀζ 365γ

Οἰνίας Αἰσχύλου συνελευθερωτὴς Πυθ 404 $_{38}$

Οἰνοκλῆς πατὴρ - - - ιδος συνελευθερωτρίας Πυθ 400 Α $_{6}$

Ὀλβιάδης φυσικὸς πατὴρ Ἀλεξάνδρου τοῦ Εὐτυχίδου Δολ 383 $_{4}$

Ὀλυμπία Πολυστράτου συνελευθερώτρια Ἀριστο - - - Πυθ 418 $^{α}_{36}$

Ὀλυνπία Ξ[ενολάου] συνελευθερώτρια [Δημη]τρίας Δολ 375 $_{5 \cdot 10}$

Ὁμολῷος μὴν Ὁ - ου Δολ 385 $_{2}$ Ὁ - ου δευτέρᾳ Πυθ 409 $_{2}$ Ὁ - ου ὀγδόῃ Πυθ 401 $_{19}$ Ὁ - ου δεκάτῃ Πυθ 461 $_{14 \cdot 23}$ Ὁ - ου τεσσαρεσκαιδεκάτῃ Πυθ 400 Α $_{31}$ Ὁ - ου κ' τῆς β' ἔξαμ. Δολ 385 $_{7}$

Ὁ - ου ἢ Θεμιστίου δεῖνι ἐπὶ εἰκάδι Δολ 383 $_{2}$ ὀνέθεκεν Πυθ 387

Ὀνησίμη ἀπελευθέρα Φίλας Πυθ 417 $_{10}$

Ὀνήσιμος ἀπελεύθερος Φίλας Πυθ 417 $_{10}$

Ὀνοδρέαι Ono(d)reae (ὄνου δέραι;) τοπωνυμία Ἀζώρου Δολ 386θ $_{22}$ ἧττον - - - ονοδρέαι= - ono(d)reae

Π

Π - - - - πατὴρ Αὐτοβούλου ταμίου Ἀζ 362 $_{17}$

[Πα - - - -] Φιλίππου συνελευθερωτὴς [Δημη]τρίας Δολ 375 $_{9}$

Πα - - - - Φιλίππου συνελευθερωτὴς - - (ὁ αὐτὸς τῷ προηγουμένῳ) Δολ 375 $_{4}$

παιδάριον ἀπελεύθερον Πυθ 409 $_{4}$ βλ. τέκνον

Πάνημος μὴν Π - ῳ Πυθ 414 $_{3}$ Π - ου ἕκτῃ Πυθ

406$_{36}$ καὶ 401$_{5}$ ***Π-ου*** δεκάτη Πυθ 400 Α$_{10\text{-}26}$ ἀκολουθία ἐν ἑνὶ ἔτει Π-ος-Ἑρμαῖος-***Θύος*** Πυθ 400 Α$_{10\ 15\text{-}21}$

Παντοβδάνας ἧττον· μᾶλλον Παντορδάνας Δημητρίου ἀποθανὼν Πυθ 397

παραμένειν παραμενέτω ἕως ἂν ζῇ ὁ κύριος Πυθ 409$_{6}$ παραμεῖναι ἐφ' ᾧ χωρίζεσθαι Πυθ 400 Β$_{5}$ παραμείνας παρ' αὐτοῖς ἕως ἂν ζῶσιν Πυθ 400 Α$_{28}$ παραμείνασαν ἕως ἂν ζῇ Πυθ 418α$_{24}$ παραμείνασαν ἕως ἂν φαίνωσιν; Πυθ 405$_{50}$ μενέτω παρὰ Πυθ 407$_{10}$

Παραμόνα μήτηρ Λυκαρίωνος ἀποθανόντος 'Αζ 365β

Παράμονος ἐλευθερωτὴς Παραμόνου Πυθ 413$_{2}$

Παράμονος ἀπελεύθερος Παραμόνου Πυθ 413$_{1}$

Παράμονος ἀπελεύθερος Φίλας Δολ 385$_{8}$

Παράμονος ἀπελεύθερος Φιλίππας Δολ. 388$_{14}$

Παράμονος πατὴρ Σ[ωτί]ωνος; ξενοδοκοῦντος Πυθ 405$_{24}$

Παρμεναφίλα Καλλιστράτου ἀπελευθέρα (Κλε;)ονείκης Δολ 381$_{7}$

Παρμενίων 'Αφθονήτου συναναθεὶς Πυθ 393$_{5}$

Παρμενίων Κ[αλλιστράτου] ἀπελεύθερος (Κλε;)ονείκης Δολ 381$_{6}$

Παρμενίων Φιλοξένου ἀναθεὶς Πυθ 391

Πασίφιλος ἀπελεύθερος Εὐμήλου Δολ 378$_{4}$

Πάτραος πατὴρ ἀπελευθέρας δεῖνος Πυθ 407$_{18}$

Πατρῴᾳ 'Εννοδίᾳ ἀνάθημα Πυθ 418β

Πάτων Ξενολάου συνελευθερωτὴς Ἁδείας Πυθ 400 Α$_{22}$

Πάτων πατὴρ καὶ κύριος Ἁδείας ἀπελευθέρας Πυθ 400 Α$_{24}$

Πανσανίας 'Αγελόχου συναναθεὶς Πυθ 393$_{9}$

Πανσανίας 'Αλεξάνδρου ἀναθεὶς Πυθ 418γ$_{1}$ 'Αριστοβούλην

Πανσανίας Δρεβελάου ταμίας Δολ 376$_{2}$ καὶ 377$_{8}$ καὶ [Πανσανίας] Δρεβελάου ταμίας Δολ385$_{25}$

Πανσανίας Ἡρακλείδου ἀπελεύθερος Εὐδήμου κλ. Πυθ 402$_{37}$

Πανσανίας Μελανθίου συναναθεὶς Πυθ 393$_{1}$

Πανσανίας Μελεάγρου συνελευθερωτὴς δεῖνος 'Αζ 362$_{15}$

Πανσανίας Ξένωνος ξενοδόκος Πυθ 404$_{13}$

Πανσανίας Φιλίππου συναναθεὶς Πυθ 392$_{7}$

[Πανσανίας Νεικά;]δου ἰδιοξενοδόκος Πυθ 418α$_{19}$

Πανσανίας - - - δρου ταμίας 'Αζ 361$_{17}$

Πανσανίας πατὴρ Αὐτοδίκης συνελευθερωτρίας Πυθ 401$_{10}$

Πανσανίας πατὴρ Γαγίας (ἢ Ὑπατίας) συνελευθερωτρίας 'Αζ 362$_{20}$

Πανσανίας πατὴρ 'Επινίκης ἀναθείσης Πυθ 388

Πανσανίας πατὴρ Εὐφόρβου συνελευθερωτοῦ Πυθ 400 Α$_{10}$

Πανσανίας πατὴρ Μελεάγρου συνελευθερωτοῦ 'Αζ 362$_{14}$

Πανσανίας πατὴρ Σωπάτρας συνελευθερωτρίας Πυθ 418α$_{6}$

Πανσανίας πατὴρ Φιλοξένου ἰδιοξενοδόκου καὶ ταγοῦ ξενοδόκου Πυθ 418α$_{19\text{-}33}$

Πανσανίας πατὴρ ἀποθανόντος ἢ ἀναθέντος Χρυσογόνου 'Αζ 365δ

Πανσανίας πατὴρ συναναθέντος - - - γοντος Πυθ 394$_{8}$

Πανσανίας πατὴρ συναναθέντος - - - ελάου Πυθ 392$_{6}$

Πανσανίας πατὴρ δεῖνος συνελευθερωτρίας Πυθ 401$_{33}$

Πανσίας 'Αριστομάχου συνελευθερωτὴς Κλεινοπόλεως Πυθ 405$_{41}$

πεπρωμένον τὸ π-ον ἀπέτεισα Δολ 386γ

Περδίκκας πατὴρ Δημητρίας ἀπελευθέρας Πυθ 403$_{6}$

περιέχειν ὥς ἡ ἀπελευθέρωσις π-ει Πυθ 408$_{11}$

περινοστήσας πολλὴν θάλασσαν καὶ γαῖαν Δολ 386γ

Πέρσης Εὐρείου συνελευθερωτὴς 'Αρτεμισίας Πυθ 403$_{13}$

Πεταλὸς 'Αμύντου ἐλευθερωτὴς ἀποκλείσας 'Αζ 361$_{2}$

Πεταλὸς 'Αμύντου ἐλευθερωτὴς Εὐτύχης 'Αζ 361$_{13}$

Πεταλὸς Λυσίου ἐλευθερωτὴς Ἁδείας Πυθ 401$_{23}$

Πετραῖαι Petraeae τοπωνυμία Δολίχης Δολ 306θ$_{22}$

Πευκόλαος Πιερίωνος συνελευθερωτὴς Δωρίωνος, ἧττον Π(όπλιος) Εὔκολος Πυθ 402$_{7}$

piacet=placet Δολ 386θ$_{19}$

Πιερίων Θρασυλάου ἀναθεὶς Δολ 367

Πιερίων Θρασυλάου συνελευθερωτὴς Δωρίωνος Πυθ 402$_{10}$

Πιερίων δεῖνος ἀπελεύθερος 'Αζ 363$_{6}$

Πιερίων πατὴρ Πευκολάου συνελευθερωτοῦ Πυθ 402$_{8}$

Πίστος ἀπελεύθερος Φιλοξένου κλ. Ἀζ 364$_{3}$

Πλαῦτα; μήτηρ Εἰλλησοῦ; ἀπελευθέρου Πυθ 410$_{1}$

Πο - - - - πατὴρ Τιμοῦς συνελευθερωτρίας Πυθ 418^{α} $_{14}$

ποιεῖν π-ῶν τὰ δίκαια Πυθ 400 Α $_{29}$ π-ῶν τὸ ἐπιτασσόμενον Πυθ 407 $_{14}$ ποιοῦσα τὸ ἐ-ον Πυθ 409$_{8}$

Ποίμανδρος δεῖνος ταμίας; Δολ 373$_{2}$

πόλις δέ μοι Πυθ 396

Πολυμήδης δεῖνος; ἀποθανὼν Ἀζ 365γ

Πολυξένα Εὐηθίδου ἀποθανοῦσα Δολ 370

Πολύξενος Μνησάρχου συναναθεὶς Πυθ 393$_{4}$

Πολύστρατος Ἐπικράτου συνελευθερωτὴς Ἀριστο - - - Πυθ 418^{α} $_{37}$

Πολύστρατος πατὴρ Ὀλυμπίας συνελευθερωτρίας Πυθ 418^{α} $_{37}$

Π(όπλιος) Εὔκολος ἧττον· μᾶλλον Πευκόλαος Πυθ 402$_{7}$

Ποσιδῶνι ἀνάθημα Ἀζ 367

Πραεῖα Ἡραίωνος ἐλευθερώτρια Εὐφράντας Πυθ 409 $_{35}$

πρεσβύτερος Εὐτυχίδης ὁ π-ος Δολ 383 $_{3}$

profanum Veneris Δολ 386^{θ} $_{28}$

Προνομαὶ ***Pronomae*** τοπωνυμία πεδιάδος Δολ 386^{θ} $_{24}$

Προπερτία Σεξτία ἀναθεῖσα Δολ 371

προσήκουσα μηδενὶ κατὰ μηδένα τρόπον Ἀζ 361 $_{29}$

Πρωτόλαος πατὴρ Φιλίππου συνελευθερωτοῦ Πυθ 401 $_{14}$

Πτολεμαῖος Φιλίππου ξενοδοκῶν Πυθ 404 $_{42}$

Ρ

Ῥάστη; δεῖνος ἀπελευθέρα Πυθ 400 Α$_{1}$

regia definitio Δολ 386^{θ} $_{16}$

Ῥιανὸς πατὴρ Κλειοῦς συνελευθερωτρίας Πυθ 402 $_{32}$

Σ

Σ - - - - δεῖνος ἰδιοξενοδόκος Πυθ 418^{α} $_{12}$

Σ - - - - δεῖνος συνελευθερωτὴς Δημαινέτας Πυθ 404$_{28}$

Σ[ωτί;]ων Παραμόνου ξενοδοκῶν Πυθ 405 $_{22}$

Σαμβατίων ἀπελεύθερος Φίλας Δολ 385 $_{8}$

σᾶμ' ἔθετο θυγάτηρ πατρὶ Ἀζ 356

Σεβαστήα - - - ονείκη ἐλευθερώτρια Δολ 381 $_{10}$

Σεβάστηοι ἐλευθερωταὶ Ἀζ 361 $_{19}$

Σεβάστηον ἔτος δεῖνα Δολ 381 $_{14}$ Σ-ον ἔτος δεῖνα τοῦ αὐτοκράτορος Δολ 381$_{1}$

Σεβαστοῦ θεοῦ κλ.=Αὐγούστου Πυθ 418^{δ}

Σεβαστοῦ=Αὐγούστου ἔτος τρισκαιδέκατον Ἀζ 361 $_{4\text{-}10}$ τεσσαρεσκαιδέκατον Ἀζ 361 $_{15\text{-}22}$

Σέκστος ἀναθείς; Δολ 371

Σεξτία Προπερτία ἀναθεῖσα Δολ 371

Σπεύδων πατὴρ Ἀδοῦς συνελευθερωτρίας Πυθ 400 Α$_{28}$

Σταδμεῖος πατὴρ Ἀδείας συνελευθερωτρίας Πυθ 401 $_{20}$

Στασάνωρ; Νικασίου ἱερεὺς Ἀσκληπιοῦ ἐπώνυμος Πυθ 404$_{1}$

στατῆρες ἑκατὸν πεντήκοντα ὡς λύτρον Πυθ 418^{α} $_{10}$ σ-ες τριάκοντα Πυθ 409$_{19}$

στήλη λιθίνη stela lapidea Δολ 386^{θ} $_{12}$ σ-η ἱδρυμένη ἐν τῇ Δολιχαίων ἀγορᾷ s-a posita in foro ***Dolichanorum*** Δολ 386^{θ} $_{13}$ στήλῃ καὶ τύνβῳ ἐνν. ἐκτέρισεν Δολ 370

στρατηγοὶ βλ. ἴδιον πίνακα ἐν τέλει τοῦ παρόντος

Στρατόνεικος Ἀριστοκλέους ταμίας Πυθ 407$_{16}$ καὶ 408$_{22}$

Στρατόνεικος Φιλίππου ταμίας Δολ 384$_{22}$

Στράτων Ἀγάθωνος ἰδιοξενοδόκος Πυθ 418^{α} $_{34}$

Σύ[ρα;] θρεπτὴ (Χαριξένη;)ς Πυθ 407$_{32}$

summa iuga Δολ 386^{θ} $_{23}$

συνευδοκουσῶν ἐν τῇ ἀπελευθερώσει Πυθ 418^{α} $_{38}$

συνοικεῖν ἀνδρὶ ᾧ ἂν βούληται Πυθ 409$_{13}$

συντηροῦντος τοῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ ἀπελευθερώσει Δολ 377$_{16}$

Σωκράτης πατὴρ Καλλικράτου ξενοδόκου Πυθ 406$_{31}$

Σω[νί;]ας πατὴρ [Δημέ;]ου ξενοδόκου Πυθ 404$_{32}$

Σωπάτρα ἀπελευθέρα Φιλοξοῦς Πυθ 400 Α$_{17}$

Σωπάτρα Θαυμάνδρου ἀπελευθέρα Εὐρείου κλ. Πυθ 400 Α$_{18}$

Σωπάτρα Πανσανίου συνελευθερώτρια Ἀλφείας Πυθ 418^{α} $_{6}$ πιθανῶς ἡ αὐτὴ τῇ:

[Σω;]πάτρα (Πανσανίου;) Πυθ 418^{α} $_{6}$

Σώπατρος Διονυσίου ἀπελεύθερος Ἐπικράτου Πυθ 404$_{5}$

Σώπατρος Σωπάτρου ταμίας Ἀζ 361 6

Σώπατρος πατὴρ Ἀνδρομάχου ἱερέως Πυθ 404 28·37·45

Σώπατρος πατὴρ Ἀντιγόνου ἐλευθερωτοῦ Δολ 385 4

Σώπατρος πατὴρ Ἐπιγόνου ταμίου Δολ 374 1

Σώπατρος πατὴρ Κλεοδήμου Μνασιγένους Φιλώτου συναναθέντων Πυθ 393 14

Σώπατρος; πατὴρ Λυσίππου ἐλευθερωτοῦ Πυθ 404 10

Σώπατρος πατὴρ Ν..., νο.. ξενοδοκοῦντος Πυθ 405 28

Σώπατρος πατὴρ Σωπάτρου ταμίου Ἀζ 361 6

Σωσίβιος δεῖνος ταμίας Δολ 379 9

Σωσίβιος δεῖνος συνελευθερωτὴς Δολ 386^{α} 3

Σωσίβιος πατὴρ δεῖνος συνελευθερωτοῦ Δολ 386^{α} 5

Σωσίβιος πατὴρ Μεθύστου λυτρωτοῦ Πυθ 418 ^{α} 9

Σωσιπάτρα ἀπελευθέρα Φιλίππου Πυθ 412 1

Σῶσις—Τρίτος ἀνατεθεὶς Δολ 371

Σωσύλα ἀπελευθέρα δεῖνος τοῦ Ἁρμοδίου Ἀζ 361 18

Σωσύλα; ἀπελευθέρα Ἀντιπάτρας Πυθ 418 1

Σωσύλος ἀπελεύθερος Δημοφίλου Δολ 379 14

Σωτῆρος θεοῦ Σεβαστοῦ = Αὐγούστου Πυθ 418 ^{δ}

Σώφιλος πατὴρ δεῖνος συναναθέντος Πυθ 392 13

Τ

ταγὸς ξενοδόκος Δολ 383 15 Πυθ 409 17 Πυθ 418^{α} 10·18·26·32 Πυθ 400 Β 6

ταμίαι Ἀζωριαστῶν:

Ἀμύντας Ἱπποστράτου (τὴν β' ἐξάμ.;) στρατηγοῦντος Παμφίλου 14-13 πΧ 361 12

Ἀρναγόρας δεῖνος (τὴν α' ἐξάμ.) ἐπὶ στρατηγοῦ Ἡγησίου (30-29 πΧ) 362 [1] 6.11

Ἄρναγος Διομήδους (τὴν β' ἐξάμ.) ἐπὶ στρατηγοῦ Εὐρυδάμαντος (28-27 πΧ;) 362 23

Αὐτόβουλος Π. - - - (τὴν α' ἐξάμ.) ἐπὶ στρατηγοῦ Θεμιστογένους (29-28 πΧ) 362 17

Ἡρακλείδης Ἑλλανοκράτου στρατηγοῦντος Πρώ(του;) 364 1

Λεωνίδας δεῖνος (τὴν α' ἐξάμ.) ἐπὶ στρατηγοῦ Εὐρυδάμαντος (28-27 πΧ) 362 23

Πανσανίας - - - - δρου στρατηγοῦντος Ἀπολλοδώρου 13-12 πΧ 361 17

Σώπατρος Σωπάτρου (τὴν α' ἐξάμ.;) στρατηγοῦντος Παμφίλου 14-13 πΧ 361 6

Φιλόξενος Εὐδήμου στρατηγοῦντος Δάμωνος; 363 3

δεῖνα Θεοδώρου (τὴν β' ἐξάμ.) στρατηγοῦντος Ἡγησίου (30-29 πΧ) 362 1·7·12

δεῖνα Ξενολάου (τὴν β' ἐξάμ.) ἐπὶ στρατηγοῦ Θεμιστογένους (29-28 πΧ) 362 17

ταμίαι Δολιχαίων:

Ἄδυμος δεῖνος στρατηγοῦντος [Κλεομά]χου 378 17

Δημοχάρης Ἀριστοτέλους τὴν β' ἐξάμ. στρατηγοῦντος Λεοντοκράτους 385 6

Ἐπίγονος Σωπάτρου τὴν β' ἐξάμηνον στρατηγοῦντος Δημητρίου τὸ β' 374 1 καὶ

[Ἐπίγονος] Σωπά[τρου] τὴν δευ[τέραν ἑξάμηνον στρατηγοῦντ]ος [Δημητρίου τὸ β'] 379 21

Εὐ - - - - - δεῖνος ἐν στρατηγῷ Κύλλῳ Εὐβιότου 382 11

Εὐβ - - - - ἐν στρατηγῷ Ἀντιγόνῳ 382 1

Εὔδημος Ἀδαίου τὴν β' ἐξάμ. στρατηγοῦντος Ἀργείου 384 18 καὶ

[Εὔδημ]ος Ἀ[δαίου τὴν β' ἐξάμ. σ]τρατηγοῦ[ντος Ἀργείου] 379 1

Εὔδημος Λέοντος τὴν δευτέραν ἐξάμ. στρατηγοῦντος Εὐδήμου 384 14

Εὔφορβος Ἀσάνδρου τὴν α' ἐξάμ. στρατηγοῦντος Ἀργείου 385 13 καὶ

[Εὔφορβ]ος Ἀ[σάνδρου; τὴν α' ἐξάμηνον στρατηγοῦντος Ἀργείου] 379 1

Θεόδωρος [Πανσα]νίου (τὴν β' ἐξάμ.) κατὰ στρατηγὸν Ξενόδωρον (περὶ τὸ 10 πΧ) 381 5 7

Κλάουϊος Ἀγρίππας τὴν — ἐξάμ. στρατηγοῦντος Ἀνδρομένους 384 4 καὶ

[Κλάουϊος Ἀγρύππας;] τὴν — ἐξάμ. στρατηγοῦντος Ἀνδρομένους 382 5

Λέων [Εὐδήμου] τὸν ἐνιαυτὸν ἐπὶ στρατηγοῦ Φρ - - - τος 375 1·7

Νεικάδας Ἀσιδήμου τὴν — ἐξάμ. στρατηγοῦντος Γραικηΐου Γενναίου 378 8

Νείκανδρος Φιλίσκου τὴν α' ἐξάμ. στρατηγοῦντος Ἐλιανοῦ Φιλίσκου 384 9

Νικόλαος Εὐθυδήμου τὴν α' ἐξάμ. στρατηγοῦντος Ἑρμίου 377 2

Πανσανίας Δρεβελάου τὴν α' ἐξάμ. στρατηγοῦν-

τος Ἰουλίου Ἀντιπάτρου 376_2 καὶ 377_8 καὶ **Παυσανίας Δρεβελάου** τὴν α′ ἑξάμ. στρατηγοῦντος Κάλλωνος 385_{26}
Στρατόνεικος Φιλίππου στρατηγοῦντος Ἀργείου τὸ β′ 384_{22}
Σωσίβιος δεῖνος στρατηγοῦντος Ἀγαθάνορος τοῦ Εὐρυδάμαντος; 379_9
Τ(ίτος) Μαίκιος Ἀλέξανδρος τὴν β′ ἑξάμ. στρατηγοῦντος Γραικηΐου 385_{17-21}
- - - **ν** - - - τὴν — ἑξάμ. στρατηγοῦντος Αἰλιανοῦ Φιλίσκου; 377_{13}
- - - - **ος Μενάνδρου** στρατηγοῦντος δεῖνος 383_{20}
- - - - ος δεῖνος τὴν β′ ἑξάμ. στρατηγοῦντος δεῖνος 386_6
δεῖνα Ἀριστοβούλου τὴν — ἑξάμ. ἐπὶ στρατηγοῦ Κεφάλου 380_1
δεῖνα Φιλ[ίππου] τὴν α′ ἑξάμ. στρατηγοῦντος δεῖνος τὸ δ′ 378_2 = [Στρατόνικος] Φιλίππου τὴν α′ ἑξάμ. στρατηγοῦντος [Ἀργείου] τὸ δ(εύτερον) 378_2 (πρβ 384_{22})
δεῖνα - - - - π · - - στρατηγοῦντος [Δαμονί;]κου 373_1

Ταμίαι **Πυθοιαστῶν**:
Ἀμύντας ὁ Ἀντιγένους (τὴν α′ ἑξάμ. μετὰ Φιλίππου τοῦ Δρεβελάου) ἐπὶ στρατηγοῦ Λυκείνου 407_2
Ἀρχέλαος; $418^{\alpha}{}_3$
Γάϊος στρατηγοῦντος Ἰουλίου Ἀρνοφίλου 417_{12}
Διονύσιος ὁ Ζήσωνος τὴν δευτέραν ἑξάμηνον ἐπὶ στρατηγοῦ Κεφάλου τὸ β′ 407_{22}
Ἐπίγονος ὁ δεῖνος ἐπὶ στρατηγοῦ Ἀπολλοδώρου τὸ δ′ 408_{6-7}
Εὐηθίδης ἐν στρατηγῷ Φιλίσκῳ 418_{5-6} (ἐντεῦθεν συμπληροῦνται τὰ ἐν 415_{2-3})
Ζωΐλος στρατηγοῦντος Εὐδήμου τὸ δεύτερον 410_3
Λεοννᾶτος ἐν στρατηγῷ Τιμασιθέῳ 412_{4-5}
Λεωνίδας ὁ - - - ου ἐν στρατηγῷ - - - - 408_{15-16}
Νικάνωρ ὁ Νικάνορος ἐν στρατηγῷ Πολυξένῳ 411_1 καὶ $_{4-5}$ (ἐντεῦθεν συμπληροῦνται τὰ ἐν 414_4)
Στρατόνεικος ὁ Ἀριστοκλέους (τὸν ἐνιαυτόν;) ἐν στρατηγῷ Λυκόφρονι 407_{16-17} (ἐντεῦθεν συμπληροῦνται τὰ ἐν 408_{22-23})
Φίλιππος ὁ Δρεβελάου (τὴν β′ ἑξάμηνον μετὰ συνταμίου Ἀμύντου τοῦ Ἀντιγένους) ἐπὶ στρατηγοῦ Λυκείνου 407_{2-3}
Φιλοκράτης ὁ Λέοντος ἐν στρατηγῷ Ἐπενέτῳ 413_3
- - άδης ὁ Νει - - - (στρατηγοῦντος - - ρος) $408_{1\ 2}$
- - ένης ὁ Εὐάνδρου; 407_{27-28}
- - - χάρης ὁ Ἐπιγόνου τὴν α′ ἑξάμηνον, τὸν ἐνιαυτὸν ἐπὶ στρατηγοῦ Εὐβιότου τοῦ Κύλλου 409_{20-21} καὶ $_{25-26}$
- δεῖνα ὁ Λύκου (τὴν α′ ἑξάμηνον βλ. Διονύσιος) στρατηγοῦντος Κεφάλου τὸ δεύτερον 407_{31}
- - δεῖνα ὁ - - - ου τὴν δευτέραν ἑξάμηνον στρατηγοῦντος Εὐβιότου τοῦ Κύλλου 409_{31-32}
- - - (ταμιεύων τῆς πόλεως) 407_{36-37}

τέκνον σὺν τ-ῳ Δολ 386^{δ} ἀπελευθερωθεῖσα μετὰ τῶν τέκνων μου Ἀζ $362_{4.21}$ Δολ 375_{11}
terminus Δολ 386θ $_{19}$
Τιμὼ Πο- - - συνελευθερώτρια Πυθ $418^{\alpha}{}_{14}$
τιμωρείσθω τὸν ἀπάγοντα Δολ 383_{13}
Τίτος δεῖνος ἐλευθερωτὴς- - - ξένης Δολ 379_{24}
Τ(ίτος) Μαίκιος Ἀλέξανδρος ταμίας Δολ 385_{17-21}
Traeianus=Νέρβας Δολ $386^{\vartheta}{}_{2\cdot 9}$
τριάκοντα στατῆρες Πυθ 409_{19}
Τρίτος Σῶσις ἀνατεθεὶς Δολ 371
τύνβῳ καὶ στήλῃ ἐνν. ἐκτέρισε Δολ 370

Υ

Veneris profanum Δολ $386^{\vartheta}{}_{27}$
via supra Geranas Δολ $386^{\vartheta}{}_{20}$
Ὑπατία (=Γαγία;) **Πανσανίου** συνελευθερώτρια Θυμιλοῦς κλ. Ἀζ 362_{20}
ὑπέρ τε αὐτοῦ καὶ τῶν τέκνων ἀνάθεσις Ἀζ 355

Φ

φαίνω παραμείνασαν ἕως ἂν φαίνωσιν; Πυθ 405_{52}
fenes=fines ὅροι Δολ $386^{\vartheta}{}_{15}$
Φεραῖος ἐθνικὸν Πυθ 401_3 καὶ $404_{26\cdot 36\cdot 44}$ καὶ 405_1
Φεραδά[φνη;] ἀπελευθέρα Δημοφ(ί)λου κλ. Πυθ 400 Α $_{33}$

φθιμένῳ πατρὶ 'Αζ 356

Φίλα ἀναθεῖσα ἄνδρα σὺν τέκνῳ Δολ 386δ

Φίλα Εὐβιότου ἐλευθερώτρια Λεοντίδος Δολ 384 16 καὶ Παραμόνου κλ. Δολ 385, ἡ αὐτὴ Φίλα Εὐβιότου Δολιχαία ἐλευθερώτρια 'Ονησίμου κλ. Πυθ 417 11

Φίλαγρος Εὐδήμου ταγὸς ξενοδόκος Πυθ 400 Β 6

Φίλαγρος 'Ιπποσστράτου' συνελευθερωτὴς Μνησάρχης Πυθ 401 15

Φιλημάτιον ἀπελευθέρα Φιλινίου Δολ 377 4

Φιλινίας 'Ηρακλείδου ἐλευθερωτὴς Φιληματίου Δολ 377 5

Φιλίππα ἀπελευθέρα 'Αντιγόνου Δολ 385 2

Φιλίππα ἀπελευθέρα Λάρετος ἐλευθερώτρια Παραμόνου Δολ 385 14

Φίλιπος πατὴρ Φιλίππου ἐλευθερωτοῦ Πυθ 412 3

Φίλιππος υἱὸς 'Αμύντου βασιλέως Δολ 386θ 17

Φίλιππος Δημάρχου ἀποθανὼν Πυθ 418ε

Φίλιππος Δρεβελάου ταμίας Πυθ 407 2

Φίλιππος Νικάρχου ἰδιοξενοδόκος Πυθ 418α 20-34

Φίλιππος Πρωτολάου συνελευθερωτὴς Μνησάρχης Πυθ 401 14

Φίλιππος Φιλίπου ἐλευθερωτὴς Σωσιπάτρας κλ. Πυθ 412 2

Φίλιππος; ἀπελεύθερος Φιλίππου Πυθ 412 1

Φίλιππος πατὴρ δεῖνος ταμίου Δολ 378 2

Φίλιππος πατὴρ 'Επινίκου ἀποθανόντος 'Αζ 359

Φίλιππος πατὴρ Πα - - - συνελευθερωτοῦ Δολ 375 5·10

Φίλιππος πατὴρ Παυσανίου συναναθέντος Πυθ 392 7

Φίλιππος πατὴρ Πτολεμαίου ξενοδοκοῦντος Πυθ 404 42

Φίλιππος πατὴρ Στρατονείκου ταμίου Δολ 384 22

Φιλίσκος πατὴρ Νεικάνδρου ταμίου Δολ 384 10

Φιλοκλῆς; πατὴρ δεῖνος ἀπελευθέρου; Πυθ 417 4

Φιλοκλῆς πατὴρ δεῖνος στρατηγοῦ Πυθ 401 4

Φιλο;κλῆς πατὴρ 'Ασκληπιάδου συνελευθερωτοῦ Πυθ 404 19

Φιλοκράτης Λέοντος ταμίας Πυθ 413 3

[Φιλο;]κράτης πατὴρ Φιλων[ίδου] ἐλευθερωτοῦ Πυθ 401 5

Φιλόξενος Εὐδήμου ταμίας 'Αζ 363 3 καὶ συνελευθερωτὴς **Πίστου** 'Αζ 364 4

Φιλόξενος Παυσανίου ἰδιοξενοδόκος Πυθ 418α 19 καὶ ταγὸς ξενοδόκος Πυθ 418α 32

Φιλόξενος πατὴρ Εὐδήμου συνελευθερωτοῦ 'Αζ 364 5

Φιλόξενος πατὴρ Παρμενίωνος ἀναθέντος Πυθ 391

Φιλοξὼ Νικάδου συνελευθερώτρια Σωπάτρας Πυθ 400 Α 17

Φιλουμένη οἰκέτις ἀπελευθέρα 'Αμύντου Πυθ 409 3 6·10

Φίλων Εὐηθίδου ἐλευθερωτὴς 'Ωραΐδος κλ. Πυθ 410 2

Φίλων πατὴρ 'Αργείου ἐλευθερωτοῦ Δολ 384 20

Φιλων[ίδης Φιλο;]κράτου ἐλευθερωτὴς Πυθ 401 5

Φιλώτας 'Αγελόχου συναναθεὶς Πυθ 393 9

Φιλώτας Σωπάτρου συναναθεὶς Πυθ 393 14

Φιλώτας πατὴρ 'Αδέας συνελευθερωτρίας 'Αζ 361 24

Φιλώτας πατὴρ 'Αντιόχου καὶ 'Ηριππίδου ἀποθανόντων 'Αζ 357

Φιλώτας πατὴρ Εὐδήμου συντηροῦντος ἐλευθερωτοῦ Δολ 377 16

Φοίβη ἀπελευθέρα Κλεοπάτρας κλ. Πυθ 408 11

forum ἀγορὰ Dolichanorum Δολ 386θ 13

φυγεῖν καὶ οἰκῆσαι κατ' ἰδίαν Δολ 383 10

Φυλλικὸς μὴν Φ-ῷ Πυθ 413 2 Φ-οῦ λοι(πῶν)ε' τῆς β' ἐξαμ. Δολ 374 2

X

Χαριξένη Εὐμήλου συνελευθερώτρια Σύρας Πυθ 407 34

Χάρισιν ἀνέθηκεν 'Ανφωτὶς Δολ 366

Χρυσόγονος Παυσανίου ἀποθανὼν ἢ ἀναθεὶς 'Αζ 365δ

χωρίζεσθαι ἐφ' ᾧ ἄνχοντος Δάζου χ-αι αὐτὸν Πυθ 400 Β 5

Ψ

ψηφισαμένου τοῦ δήμου τὴν ἵδρυσιν ἀνδριάντος Δολ 368

Ω

'Ωραΐς ἀπελευθέρα Φίλωνος Πυθ 410 1

'Ωραΐς; ἀπελευθέρα Φιλίππου Πυθ 412 1

ὡς ἡ ἀπελευθέρωσις περιέχει Πυθ 408 19·26

ὥστε τῇ πόλει Πυθ 411 5

'Ω[φέλιμος-φελίων] παιδάριον Φιλουμένης Πυθ 409 4

'Ωφελίων πατὴρ Δημαινέτας ἀπελευθέρας Πυθ 404 31

'Ελλιπῆ

- - - - ***α*** ἀπελευθέρα Δολ 383 21

- - - ***α Κλέωνος*** ἀπελευθέρα - - - νους κλ. Πυθ 400 Α 7

- - - ***άδας Νεικ*** - - - ταμίας=Νεικάδας Νεικάδου; Πυθ 408 1

- - - ***αῖος*** πατὴρ δεῖνος συνελευθερωτοῦ Πυθ 404 29

- - - ***αῖος*** πατὴρ δείνων συναναθέντων Πυθ 392 15·16

- - - ***ανδρος*** πατὴρ - - - ασιβούλου συνελευθερωτοῦ Δολ 378 12 (πιθανῶς Νίκανδρος Νικασιβούλου)

- - - ***ας 'Αντιπάτρου*** συναναθεὶς Πυθ 392 8

- - - ***ασίβουλος*** - - - άνδρου συνελευθερωτὴς Γενεᾶς Δολ 378 11 (πιθανῶς Νικασίβουλος Νικάν[δ]ρου)

- - - ***γων Παυσανίου*** συναναθεὶς Πυθ 394 8

- - - ***δουρος*** πατὴρ Νικ - - - ἀποθανόντος Δολ 386β

- - - ***δρος*** πατὴρ Κλεινοπόλεως ἀπελευθέρας Πυθ 405 44

- - - ***δρος*** πατὴρ Παυσανίου ταμίου 'Αζ 361 18

- - - ***έλαος Παυσανίου*** συναναθεὶς Πυθ 392 6 (ἴσως Δερβέλαος)

- - -***ένεια 'Ανδρομάχου*** συνελευθερώτρια Πυθ 418α 15

- - - ***ένης Εὐάνδρου*** ταμίας Πυθ 407 27

- - - ***εόδωρος*** πατὴρ- - ιβούλης καὶ Νο - - - συνελευθερωτῶν Δολ 379 6

- - - ***έρως***="Ερως ἀπελεύθερος Δολ 385 27

- - - ***η*** ἀπελευθέρα Οἰνίου κλ. Πυθ 404 40

- - - ***η--Μελανθίου*** ἀπελεύθερος Νικάνορος Πυθ 411 1

- - - - ***ης 'Επιγένους*** ἐλευθερωτὴς ἀδήλου Πυθ 408 18

- - - ***ιβούλα*** - - - ***εοδώρου*** συνελευθερώτρια Δολ 379 5

- - - ***ιθεος*** - - ***νους*** ἐλευθερωτὴς Αὐτο - - - Δολ 379 12 (ἴσως Μαντίθεος)

- - - ***ιλος*** δεῖνος συνελευθερωτὴς Πυθ 414 1

- - - ***ιλος*** πατὴρ Κλίτου 'Αρνοφίλου κλ. συνελευθερωτῶν Πυθ 414 1

- - - ***ινος*** πατὴρ δεῖνος ἀπελευθέρου Δολ 373 4

- - - ***ιος*** πατὴρ δεῖνος συναναθέντος Πυθ 392 17

- - - ***κη*** - - - ᾧ ἱδρύθη ἀνδριὰς Δολ 368

- - - ***κράτης*** πατὴρ 'Επιγένους ξενοδόκου Πυθ 404 13 (ἴσως 'Επικράτης)

- - - ***κράτης*** πατὴρ Φιλων[ίδου] ἐλευθερωτοῦ Πυθ 401 6

- - - ***κος*** πατὴρ - - π - - - ταμίου Δολ 373

- - -***λης*** πατὴρ δεῖνος συναναθέντος Πυθ 392 14

- - - ***λυτος*** πατὴρ δεῖνος ἰδιοξενοδόκου; Πυθ 404 24

- - - ***μαχος*** πατὴρ δεῖνος ἰδιοξενοδόκου Δολ 383 17

- - - ***μόστρατος*** πατὴρ δεῖνος ἐλευθερωτοῦ; Δολ 377 20

- - -***ν*** - - - ταμίας Δολ 377 13

- - - ***νης Εὐηθίδου*** συνελευθερωτὴς - - -ας Πυθ 400 Α 5

- - - ***νης Εὐφόρβου*** συναναθεὶς 'Αζ 355

- - - ***νι*** - - -συνελευθερωτὴς 'Αζ 363 5

- - - ***νίας*** πατὴρ Θεοδώρου ταμίου Δολ 381 6·18

- - - ***ξένη*** ἀπελευθέρα Τίτου Δολ 379 23

- - - ***ξενος Δημητρίου*** ἀπελεύθερος Πυθ 401 2

- - -***ο*** - - - ἐλευθερωτὴς Δολ 381 19

- - -***ο*** - - - ἐλευθερωτὴς Δολ 382 4

- - ό[λ]αος πατὴρ δεῖνος ἀπελευθέρου Δολ 377 8

- - ***ονείκη Νεικα*** - - - (Κλεονείκη Νεικάδου;) Σεβαστήα Δολ 381 9

- - -***όνικος*** Λυσίου συναναθεὶς Πυθ 392 3

- - -***ος*** (- -ας,- -ης) δεῖνος συνελευθερωτὴς Φοίβης Πυθ 408 12

- - - - ***ος*** (- -ας,- - -ης) Μενάνδρου ταμίας Δολ 383 20

- - - - ***ος*** (- -ας,- - -ης) πατὴρ δεῖνος συναναθέντος Πυθ 394 10

- - - - ***ος*** (- - -ας,- -ης) πατὴρ δεῖνος ταμίου Πυθ 409 32

- - - ***ος*** (- - -ας,- - -ης) πατὴρ δεῖνος ἀπελευθέρου Πυθ 404 11

- - - ***ος*** (- - -ας, - - -ης) πατὴρ δεῖνος ἀπελευθέρας 'Αζ 362 3

- - - ος (- - -ας,- - -ης) πατὴρ Διονυσίου ἐλευθερωτοῦ Δολ 382 9

- - - ***ος*** (- - -ας,- - -ης) πατὴρ Λεωνίδου ταμίου Πυθ 408 15

- - - *ος Α*----ταμίας Δολ 379$_{1}$

- - -*ος* ***Δρεβελάου*** ἰδιοξενοδόκος Πυθ 400 Β $_{8}$

- - -*ος* ***Εὐρείου*** ἱερητεύσας Ἡρακλεῖ Πυθ 392$_{1}$

- - - - *ος* ***Ἱπ;πότου*** ἀπελεύθερος Ἀσκληπιάδου κλ. Πυθ 404 $_{20}$

- - - *ος* ***Μενέκου*** συναναθεὶς Πυθ 394$_{9}$

- - - *ος* δεῖνος ταμίας Δολ 386$_{6}$

- - - *ος* πατὴρ Νομ--- ξενοδόκου; Πυθ 404$_{22}$

- - - *ος* πατὴρ δεῖνος συναναθέντος Πυθ 392$_{18}$

- - - *ος* πατὴρ δεῖνος ἐλευθερωτρίας Πυθ 403$_{1}$

- - - *ουρος* πατὴρ Ἀν- - - ἀναθέντος (ἀναθείσης) Πυθ 387

- - - *π* - - - πατὴρ δεῖνος ταμίου Δολ 373

- - - π-αυ- - πατὴρ Ζωπυρίωνος ἐλευθερωτοῦ Δολ 377$_{18}$

- - - - ς ***Ἀπολλοφάνου*** συναναθεὶς Πυθ 392$_{11}$

- - - - ς ***Ἀριστονίκου*** συναναθεὶς Πυθ 392$_{12}$

- - - - ς ***Ἀρνάγου*** συναναθεὶς Πυθ 392$_{9}$

- - - - ς ***Διονυσίου*** συνελευθερωτὴς Πυθ 404$_{19}$

- - - - ς ***Εὐδήμου*** συναναθεὶς Πυθ 392$_{10}$

- - - - - ς ***Οἰνοκλέους*** συνελευθερώτρια---ας Πυθ 400 Α 6

- - - - *σίας* πατὴρ δεῖνος ἀποθανόντος Πυθ 396

- - - ***στρατος Ἱππονίκου*** ἰδιοξενοδόκος Πυθ 400Β$_{7}$

- - - - ***στρατος*** πατὴρ Ἱππονίκου ἰδιοξενοδόκου Πυθ 400 Β$_{7}$

- - - - ***τρία*** μετὰ τῶν τέκνων μου Νίκης καὶ Νεικάτορος ἀπελευθέρα Δολ 375$_{9}$

- - - ***τὼ*** ἀπελευθέρα Δολ 384$_{24}$

- - - ***χάρης Ἐπιγόνου*** ταμίας Πυθ 409$_{21 \cdot 25}$

- - - *χε*--- πατὴρ δεῖνος ἐλευθερωτοῦ Δολ 380$_{4}$

- - - ***ὠ Μενεστράτου*** συνελευθερώτρια Γενεᾶς Δολ 378$_{12}$

- - - ***ων*** πατὴρ (Μαντ;)ιθέου ἐλευθερωτοῦ Δολ 379$_{13}$

- - - ***ων*** πατὴρ δεῖνος ἐλευθερωτοῦ Δολ 383$_{22}$

- - - ***ώρα*** ἐλευθερώτρια Ξάνθης Δολ 377$_{15}$

- - -ωρος πατὴρ Ἱστιαίου ἀπελευθέρου Πυθ 403$_{37}$

δεῖνα ***Ἀλεξάνδρου*** συνελευθερωτὴς Ἀζ 362$_{19}$

— ***Ἀριστοβούλου*** ταμίας Δολ 380$_{1}$

— ***Ἀριστογένου*** ξενοδοκῶν Πυθ 404$_{42}$

— ***Ἀριστοκλέους*** ἀπελεύθερος Εὐδήμου κλ. Πυθ 401$_{34}$

— ***Ἁρμοδίου Σεβάστης Λαρεισαῖος*** οἰκῶν ἐν Δολίχῃ ἐλευθερωτὴς Σωσύλης Ἀζ 361$_{19}$ (ἴσως εἶναι ὁ Ἀτρεστίδης)

δεῖνα ***Ἀρχελόχου*** ἐλευθερωτὴς Δολ 386$_{3}$

— ***Ἄρχωνος*** ἐλευθερωτὴς Πυθ 408$_{10}$

— ***Αὐτοβούλου*** ἐλευθερωτὴς Εὐτυχίδου κλ. Δολ 376$_{5}$

— ***Δημοκράτους*** ἀποθανὼν Δολ 386^{f}

— ***Διονυσίου;*** ξενοδόκος; Πυθ 404$_{23}$

— ***Εὐφόρβου*** συνελευθερωτὴς Δολ 384$_{25}$

— ***Ζωπύρου*** ἐλευθερωτὴς δεῖνος Ἀζ 363$_{1}$

— ***Ἡρακλείδου*** ἀπελεύθερος Ἀζ 363$_{6}$

— ***Θεοδώρου*** ταμίας Ἀζ 362$_{1 \cdot 6 \cdot 11}$

— ***Λύκου*** ταμίας Πυθ 407$_{31}$

— ***Μενεκράτους*** ἐλευθερωτὴς Μενεκράτους; Πυθ 415$_{1}$

— ***Νικάνορος*** ταμίας Πυθ 414$_{4}$ (ἴσως Νικάνωρ)

— ***Νικοβούλου*** ἐλευθερωτὴς Δολ 377$_{9}$

— ***Ξενολάου*** ταμίας Ἀζ 362$_{17}$

— ***Πατρώου*** ἀπελευθέρα Ξενολάου Πυθ 407$_{18}$

— ***Παυσανίου*** συνελευθερώτρια Πυθ 401$_{33}$

— ***Σωπάτρου*** ταμίας; Δολ 379$_{21}$ (μὴ Ἐπίγονος;)

— ***Σωσιβίου*** συνελευθερωτὴς Δολ 386$^{α}_{5}$

— ***Σωφίλου*** συναναθεὶς Πυθ 392$_{13}$

— ***Φιλίππου*** ταμίας Δολ 378$_{2}$

— ***Φιλοκλέου;*** ἀπελεύθερος; Πυθ 417$_{4}$

— --- ***αίου*** (δύο ἀδελφοί;) συναναθέντες Πυθ 392$_{15 \cdot 16}$

— --- ***αίου*** συνελευθερωτὴς Δημαινέτας Πυθ 404$_{29}$

— --- ***ίνου*** ἀπελεύθερος Δολ 373$_{3}$

— --- ***ίου*** συναναθεὶς Πυθ 392$_{17}$

— --- ***λέους*** συναναθεὶς Πυθ 392$_{14}$

— --- ***λύτου*** ἰδιοξενοδόκος; Πυθ 404$_{24}$

— --- ***μάχου*** ἰδιοξενοδόκος Δολ 383$_{17}$

— --- ***μάχου*** ταγὸς ξενοδόκος Πυθ 418$^{α}_{10}$

— --- ***μοστράτου*** ἐλευθερωτής; Δολ 377$_{19}$

— --- ***νίκου*** ἀποθανών; Δολ 369

δεῖνα --- ***ο[λ]άου*** ἀπελεύθερος Δολ 377$_{8}$

— --- ***ου*** συναναθεὶς Πυθ 392$_{18}$

— --- ***ου*** συναναθεὶς Πυθ 394$_{10}$

— --- ***ου*** ταμίας Πυθ 409$_{31}$

— --- ***ου*** ἐλευθερώτρια Δημητρίας Πυθ 403$_{1}$

— --- ***ου*** οἰκέτης ἀπελεύθερος Λυσίππου Πυθ 404$_{11}$

— --- ***ου*** ἐλευθερωτὴς δεῖνος Πυθ 408$_{26}$

12 11 29

δεῖνα - - - ***ου*** ἀπελευθέρα δεῖνος 'Αζ 362_{2}

— - - - ***σίου*** ἀποθανὼν Πυθ 396

— - - - ***χε*** - - ἐλευθερωτὴς Δολ 380_{4}

— - - - ***ωνος*** ἐλευθερωτὴς Δολ 383_{22}

δεῖνα πατὴρ ***Α*** - - - - ἰδιοξενοδόκου Πυθ 418^{α}_{11}

— — ***'Αδύμου*** ταμίου Δολ 378_{17}

— — ***'Αρι*** - - -ἐλευθερωτοῦ Δολ 378_{19}

— — ***'Αρναγόρου*** ταμίου 'Αζ 362[1]$_{6\cdot 11}$

— — ***'Ασάνδρου*** ταγοῦ ξενοδόκου Πυθ 418^{α}_{18}

— — ***Δημάρχου*** ταγοῦ ξενοδόκου Πυθ 418^{α}_{26}

— — ***Διονυσίου*** ταγοῦ ξενοδόκου Πυθ 409_{17}

— — ***'Επιγόνου*** ταμίου Πυθ 408_{6}

— — ***Εὐ*** - - - ταγοῦ ξενοδόκου Δολ 383_{16}

— — ***Εὐτυχ*** - - - συνελευθερωτοῦ Δολ 384_{25}

— — ***'Ηδυλίνης***; συνελευθερωτρίας Πυθ 404_{39}

— — ***Κλεοπάτρας*** συνελευθερωτρίας Πυθ 408_{12}

— — ***Λεωνίδου*** ταμίου 'Αζ 362_{23}

— — ***Λεωνίδου*** ἐλευθερωτοῦ Πυθ 409_{23}

— — ***Ν*** - - - ἀπελευθέρας Πυθ 407_{18}

— — ***Νομ*** - - - συνελευθερωτοῦ Πυθ 407_{34}

— — ***Πιερίωνος*** ἀπελευθέρου 'Αζ 363 [7]

— — ***Ποιμάνδρου*** ταμίου; Δολ 373_{2}

— — ***Σ*** - - - ἰδιοξενοδόκου Πυθ 418^{α}_{12}

— — ***Σ*** - - - συνελευθερωτοῦ Πυθ 404_{28}

— — ***Σωσιβίου*** ταμίου Δολ 379_{10}

— — ***Σωσιβίου*** συνελευθερωτοῦ Δολ 386^{α}_{3}

— — ***Τίτου*** ἐλευθερωτοῦ Δολ 379 [25]

Στρατηγοὶ Θεσσαλῶν.

(μετὰ τῶν συγχωνευθέντων αὐτοῖς ***Περραιβῶν***)

(ἀπὸ τοῦ 30 π. Χ.)

'Αγαθάνωρ (ὁ Εὐρυδάμαντος) [στρ(ατηγοῦντος) 'Αγαθάνορ]ος τοῦ [Εὐρυδάμαντ]ος 379_{10-11}.

Αἰλιανὸς Φιλίσκος βλ. Φιλίσκος.

'Ανδρομένης [στρατηγ]οῦν[τ]ο[ς 'Αν]δρ[ομ]έν[ους] 382_{5-6}.

» σ[τρατηγοῦ]ν[τος]'Ανδρομένους 384_{4-5}.

'Αντίγονος [ἐν στρατηγῷ 'Α]ντιγό[ν]ω 382_{1-2}

'Αντίπατρος='Ιούλιος 'Α. [στρ(ατηγοῦντος) 'Ιουλίου 'Αντι]πάτρου 376_{3}.

» =***'Ιούλιος*** στρ(ατηγοῦντος) ['Ι]ουλ(ίου) ['Α]ν[τιπά]τ[ρ]ου 377_{7}.

'Απολλόδωρος [ἔτους τεσσ]α[ρε]σκαιδεκάτου Σεβαστοῦ· στρα[τηγοῦντο]ς 'Απολλοδώρου 361_{15-16} (14-13 π. Χ).

» [ἔτους τεσσαρ]εσκα[ι]δεκάτου Σεβαστοῦ· στρατ[ηγοῦντος 'Απολ]λοδώρου 361_{22-23}

» [ἐπὶ στρατ]ηγοῦ 'Απολλο[δώρου τὸ δ'] 408_{7-8}.

'Αργεῖος [σ]τρ(ατηγοῦντος) 'Αργείου 384_{19}.

» στρ(ατηγοῦντος) 'Αρ[γ]είο[υ] 385_{13}.

» [σ]τρατηγοῦ[ντος 'Αργείου] $379_{2\ 3}$.

» [στρ(ατηγοῦντος) 'Αργε]ίου τ[ὸ] β΄. 384_{23}

» στρ(ατηγοῦντος) ['Αργείου τὸ] δ΄ (εὔτερον) 378_{3}.

'Αρνόφιλος='Ιούλιος 'Α. [σ]τ[ρ(ατηγοῦντος)] 'Ιουλίου ['Αρν]οφ[ί]λου 417_{8}.

Γένιππος στ[ρ]α[τ]η[γοῦ]ντος [Γε]νί[ππο]υ 407_{7}

Γενναῖος=Γραικήιος

Γραικήιος στρ(ατηγοῦντος) Γραικηΐου $385_{20\cdot 22}$

» ***Γενναῖος*** σ[τρ(ατηγοῦντος) Γραικηΐου Γενν]αίου 378_{9}.

Δαμόνικος [στρατηγοῦντος Δαμονί]κου 373_{1-2}.

Δάμων [στρ(ατηγοῦντος) Δ]άμ[ω]ν[ος;] 363_{4}.

Δημήτριος στρ(ατηγοῦντος) Δημητρίου τὸ β΄ 374_{2}.

» [στρατηγοῦντ]ος [Δημητρίου τὸ β'] $379_{22\cdot 23}$

Διότιμος [στρ]ατηγ[οῦντο]ς [Θ]ε[σσ]α[λ]ῶν Διοτίμου 400 A_{25}.

'Ελιανὸς βλ. Φιλίσκος

'Επαίνετος [ἐ]ν στρ(ατηγῶι) 'Ε[πε]νέτω 413_{2}.

'Ερμίας στ[ρατηγ]ο[ῦντο]ς [Ἑρ]μίου 377_{3}.

Εὐβίοτος (ὁ Κύλλου) [ἐπὶ στρατη]γοῦ Εὐβιότου [τοῦ Κύλλου] 409_{21-22}

» [στρ(ατηγοῦντος) Εὐβιότου τοῦ Κύλ]λου $409_{26\ 27\ 32-33}$.

Εὔδημος στρ(ατηγοῦντος) Εὐδήμου 384_{14}

» [σ]τ[ρ(ατηγοῦντος) Ε]ὐδήμου τὸ δ(εύτερον 410_{1}

Εὐρυδάμας [ἐπὶ στρ]ατηγοῦ Εὐρυδάμα[ν]τος $362_{24\cdot 25}$

'Ηγησίας [ἐπὶ στρατηγοῦ] Ἡγησ[ίου] 362_{1-2}

» [ἐπὶ στρατηγοῦ Ἡγησ]ίου $362_{12\cdot 13}$

» [ἐπὶ στρατηγοῦ Ἡγησίο]υ 362_{7-8}

Θεμιστογένης ἐπὶ στρα[τηγοῦ Θεμιστογέν]ους $362_{18\cdot 19}$

Θεσσαλὸς [ἐ]πὶ [στ]ρα[τ]ηγο[ῦ] Θεσσαλοῦ 402_{40-42}

Ἰούλιος Ἀντίπατρος βλ. Ἀντίπατρος
Ἰούλιος Ἀρνόφιλος βλ. Ἀρνόφιλος
Ἰσαγόρας [σ]τρατηγοῦντος [Ἰ]σαγόρου 418$^{\alpha}_{13}$
Καλλίστρατος Γοννεὺς στρατηγοῦντος Καλλιστρά[του Γ]ο[ννέως] 418$^{\alpha}_{29}$
» ***Γοννεὺς*** στρατηγοῦντος Καλλιστράτ⟨αρχ⟩ου [Γοννέ]ως 418$^{\alpha}_{35}$
» ***Γοννεὺς*** στρατηγοῦντος Καλλιστράτου [Γοννέως] 418$^{\alpha}_{21}$.
» ***Γοννεὺς*** [στρ]ατηγοῦντος Κα[λλιστ]ρ[άτου Γοννέως] 418$^{\alpha}_{4-5}$
Κάλλων στρ(ατηγοῦντος) Κάλλω[νος] 385$_{26}$
Κέφαλος [ἐπὶ στρα]τηγοῦ Κ[εφ]άλο[υ] 382$_{2}$
» ἐ[πὶ σ]τρ[ατη]γοῦ [Κεφ]άλου [τ]ὸ β΄ 407$_{23-24}$
» [στρ(ατηγοῦντος) Κεφάλου τὸ δεύτερ]ον 407$_{32}$
Κλεόμαχος [στρ(ατηγοῦντος) Κλεομά]χου 378$_{17}$
Κλεόμαχος Ἀτρεστίδου Λαρισαῖος [στρα]τ[ηγοῦντος Κλ]εομ[άχου το]ῦ Ἀτρεσ[τίδ]ου Λαρισαίου 402$_{1-5}$
Κλέων στρα[τ]η[γοῦν]τος Κλέ[ωνος] 403$_{9-10}$
Κλέων Λαρισαῖος [σ]τρ[α]τηγοῦντος [Θε]σσαλ[ῶ]ν Κλέωνος Λ[αρ]ισαίου 401$_{26-27}$
» ***Λαρισσαῖος*** [στρ]ατη[γ]οῦ[ντ]ος [Κλέων]ος Λ[αρισαί]ο[υ] 405$_{33-36}$
Κλέων Ἁρμοδίου Λαρισαῖος [σ]τ[ρ](α)τ[η]γ[οῦ]ντ[ος τῶν Θεσσ]αλ[ῶν Κλ]έωνο[ς τ]οῦ[Ἁρ]μ[οδ]ίουΛ[αρ]ισ[αίου]404$_{15-16}$
» ***Ἁρμοδίου Λαρισσαῖος*** [σ]τρ[ατηγοῦντος Κ]λέ[ωνος τοῦ] Ἁ[ρμ]ο[δίου Λαρισ]α[ίου] 404$_{7}$
Κύλλος (ὁ Εὐβιότου) ἐν στρ⟦ατ⟧ηγῶ Κύλλ[ωι Εὐβιότου] 382$_{12}$
Λεοντοκράτης στρ(ατηγοῦντος) Λεον[τοκ]ράτους 385$_{7}$
Λέων στρατ⟨ρατ⟩ηγο[ῦν]το ⟨υντο⟩ς [Λ]έ[οντ]ος 402$_{21-23}$
Λέων Ἀτράγιος στ[ρ]ατ[ηγ]οῦν[τ]ος Θεσσα[λῶν Λ]έοντος Ἀτρα[γί]ου 400 Α$_{30-31}$
Λέων Κλεΐππου Ἀτράγιος [σ]τρατηγοῦν[τ]ος Θεσσαλῶν Λέοντος [τ]οῦ [Κ]λεΐππου Ἀτραγί[ο]υ 400 Α$_{20-21}$
» » ***Ἀτράγιος*** στρα[τη]γοῦντ[ο]ς Θεσσαλῶν Λέ[ο]ντος τοῦ Κλεΐ[π]που Ἀτραγίου 400 Α$_{14-15}$
» » ***Ἀτράγιος*** στρατη[γοῦ]ντ[ο]ς [Θε]σσ[αλῶν Λ]έοντος τοῦ Κλε[ΐππου Ἀ]τρ[αγίου 400 Α$_{8-9}$
» » ***Ἀτράγιος*** [στρατηγ]οῦ[ντος Θεσσαλῶν Λέοντος τοῦ Κλεΐππου Ἀτρ]α[γί]ου 400 Β$_{1-2}$
» » ***Ἀτράγιος*** [στρατηγοῦντος Θ]εσσαλῶν [Λέοντος τοῦ Κλεΐππου Ἀτραγί]ου 400 Α$_{3-4}$
Λυκεῖνος ἐπὶ στ[ρατ]ηγοῦ Λυκείνο[υ] 407$_{3}$
Λυκόφρων [ἐ]ν στρατη[γ]ῶ Λυ[κ]ό[φρ]ον[ι] 407$_{17-18}$
» [ἐν] στ[ρατηγῶι Λυκόφρονι] 408$_{23-24}$
Μιμνόμαχος [σ]τ[ρ]α[τηγοῦντ]ος Μιμ[ν]ο[μ]άχου 406$_{33-35}$
Νικόλαος στρα⟦τηγοῦν⟧τος Νικο[λ]άου 403$_{27-28}$
Ξενόδωρος [ἔ]το[υς - - - σεβαστ]ήου[τ]οῦ α]ὐτοκράτορος κατὰ στρατ]η[γὸ]ν Ξενόδ[ωρον] 381$_{1-3}$
» [ἔτους - - - σεβαστ]ήου στ[ρ]ατηγο[ῦντος Ξενοδώρου] 381$_{19-20}$
Πάμφιλος [ἔτους τρ]ισκαιδεκά[τ]ου Σεβαστοῦ· στρατηγοῦντος [Παμφίλ]ου 361$_{10-11}$ 15-14 π. Χ.
» [ἔτους τρισκ]αιδεκάτου Σεβαστοῦ· στρατ[ηγοῦντος Παμφίλου] 361$_{4-5}$
Παυσανίας Φεραῖος [στρατηγοῦ]ντος Θεσ[σαλ]ῶν Παυσα[ν]ίο[υ Φεραί]ου 401$_{31-32}$
» ***Φεραῖος*** [στρατηγοῦντος Παυσανίου Φε[ραίου] 405$_{1}$
Παυσανίας Θρασυμήδου Φεραῖος στ[ρ]ατηγ[οῦντος Παυσανίου τ]οῦ Θ[ρ]ασ[υ]μήδου [Φ]ε[ρ]αί[ου] 404$_{35-36}$
» ***Θρασυμήδου Φεραῖος*** [στρατ]η[γ]οῦντ[ο]ς τ[ῶν] Θεσσ[αλῶν Παυσανίου τοῦ Θ]ρα[σ]υ[μή]δ[ου Φεραίου] 404$_{43-44}$
» ***Θρασυμήδου Φεραῖος*** [σ]τ[ρ]ατ[ηγ]οῦ[ντος τῶν Θεσσα]λῶ[ν Π]αυσα[νίο]υ [τοῦ Θρασυμήδου Φε]ραίου 404$_{25-26}$
Πολύξενος [ἐ]ν στρ(ατηγῶι) Πολυ[ξ]ένω 411$_{3}$
» [ἐν στρατηγῶι Πολυξέν]ω 414$_{3}$
Πρῶτος στρ(ατηγοῦντος) Πρώ(του) 364$_{2}$
Σώσανδρος [στρ(ατηγοῦντος) Σωσάνδ]ρου 378$_{22-23}$
Τιμασίθεος ἐ[ν σ]τ[ρ]ατηγῶ Τιμα[σ]ιθ[έ]ω 412$_{3-4}$

Φιλίσκος ἐ[ν στρατ]ηγῶ Φι[λ]ίσ[κ]ω 418 4-5
» [στρατηγοῦντος Φιλίσκου] 415 1
Αἰλιανὸς Φιλίσκος στρ(ατηγοῦντος) [Ἐλι]ανοῦ Φιλίσκου 384 10
Φιλοξενίδης [στρατηγοῦντος Φιλ]οξενίδου 383 1
Φίλων Λαρισαῖος [στρατ]η[γο]ῦν[τ]ος [Θεσ]σαλῶ[ν] Φίλωνος Λ[αρ]ισαί[ου] 401 8 9
» » [στρατη]γ[ο]ῦντο]ς] [Θεσ]σαλῶν Φί]λ[ω]νο[ς] Λαρισ[αίου] 401 13-14
» » [σ]τ[ρ]ατ[ηγοῦντο[ς] Θ[ε]σσαλῶν [Φί]λωνος Λ[αρισ]αί[ου] 401 18-19
» » στρατηγοῦντος Θε[σ]σαλῶν Φίλωνος Λα[ρισα]ίου 401 22-23
Φ[ρ- - - ων] ἐ[πὶ στρατη]γοῦ Φ[ρ - - - τος] 375 8-9
» ἐπὶ στ[ρ]ατ[ηγοῦ Φρ - - -]τος 375 2-3
- - - ωρ [στρ(ατηγοῦντος) - - -ρ]ος (ἢ - - - τ]ος) 408 2

δεῖνα ὁ Ἀριστοξένου [στρατηγοῦντος]- - α- - ου[τοῦ] Ἀρ[ισ]τ[ο]ξ[έ]νου 406 1-5 (ἴσως **Κλεομάχου** ἢ **Πετραίου**)
δεῖνα ὁ Φιλοκλέους [στρατηγοῦντο]ς Θ[εσσαλῶν δεῖνος τοῦ] Φ[ι]λοκ[λ]έ[ους ἐθνικὸν] 401 3-5

ἄγνωστος [σ]τρατη[γ]οῦντος- -] 409 1
» [στρατ]η[γοῦντος- - -] 386α 1-2
» [στρατηγοῦντος Θε]σ[σαλῶν- - -] 401 3 5
» [στρατηγοῦντος (τῶν) Θεσσαλῶν- - -] 404 1
» [στρατηγοῦντος- - -] 416 1
» [στρατηγοῦντος- - -] 407 36
» [στρ(ατηγοῦντος)- - -]383 21
» [ἐν στρατηγῶι- - -] 404 16 17

Ἀ. Σ. Ἀρβανιτόπουλος.

Ἐξεδόθη ὁ παρὼν τόμος τῇ 20 12 29.

Δημοσιεύματα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας

(ὁδὸς Πανεπιστημίου 20).

Δραχμαὶ

1. *Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς* 1837-1928 (ΑΕ 1-67: πρβ. πινάκιον παρὰ ⟨Β. Λεονάρδῳ⟩, Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος λεύκωμα, σ. 1-3). Σχῆμα 4ον.

(Περίοδος Α'): τόμος 1-16 (1837-1860).

1837-1843: τεύχη α'-ιβ', ιγ' (καὶ ιδ'), ιε' (τεῦχος ιϜ' ἴδιον δὲν ἐξεδόθη), ιζ-κθ'· 1852-1860: τεύχη λ'-νε'· πωλοῦνται τάδε τὰ τεύχη: α',β',γ',δ',ιθ',κβ'-κθ',ν',να', νγ'-νε'· ἕκαστον τεῦχος............. 10.—

Περίοδος Β': τόμος 17-21 (1862-1874).

1862: τεύχη α'-ιβ' (τὰ τεύχη θ'-ιβ' ἐξεδόθησαν τῷ 1863)· ἕκαστον τεῦχος............ 10.—

1869: τεῦχος ιγ'· 1870: τεῦχος ιδ'· 1872: τεύχη ιε' καὶ ιϜ' (τὸ ιϜ' ἐξεδόθη τῷ 1873)· 1874: τεῦχος ιζ'· ἕκαστον τεῦχος............ 30.—

Περίοδος Γ': τόμος 22-62 (1883-1923).

1883-1923: εἷς τόμος κατ' ἔτος, ἐκ τεσσάρων τευχῶν συγκείμενος· ἕκαστος τόμος............ 250.—

Περίοδος Δ': τόμος 63 κέ. (1924 κέ.).

Εἷς τόμος κατ' ἔτος εἰς τέσσαρα τεύχη ἢ ἑνιαίως ἐκδιδόμενος μετὰ μονοστήλου κειμένου.

1924, 1925-1926 (εἰς ἕνα τόμον), 1927-1928 (εἰς ἕνα τόμον, ὑπὸ ἐκτύπωσιν)· ἕκαστος τόμος............ 250.—

2. *Εὑρετήριον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τῆς τρίτης περιόδου*· ὑπὸ ***Ἀλεξάνδρου Λαμπροπούλου***· τόμος 1ος: 1883-1887. Σχῆμα 4ον, σελίδες η' + στῆλαι 550. 1902............ 50.—

3. *Πρακτικὰ Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας* 1837-1927 (ΠΑΕ 1-82: πρβ. πινάκιον ἐν ΠΑΕ 1921, σ. 77 79:

(Περίοδος Α'): τόμος 1-13 (1837-1849).

1-3 (1837, 1837/8, 1838/9): Σύνοψις τῶν πρακτικῶν ⟨τῆς Α' — Γ' συνεδριάσεως⟩ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας τῶν Ἀθηνῶν. ⟨Ἔκδοσις 1η.⟩. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 93. 1840. (Δὲν πωλεῖται). —

4 (1839/40): Πρακτικὰ τῆς Δ' συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. ⟨Ἔκδοσις 1η⟩. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 77. 1840. (Δὲν πωλεῖται). —

5 (1840/41) Πρακτικὰ τῆς Ε' Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. ⟨Ἔκδοσις 1η⟩. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 87. 1841. (Δὲν πωλεῖται). —

6 (1841/42): Πρακτικὰ τῆς Ζ' (γράφε: Ϝ') Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. ⟨Ἔκδοσις 1η⟩. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 31. 1842............ 10.—

7-11 (1842-1847): Δὲν ἐξετυπώθησαν ἰδιαιτέρως.

1-11 (1837-1846/7): Σύνοψις τῶν Πρακτικῶν ⟨τῆς Α'—ΙΑ' Γενικῆς συνεδριάσεως⟩ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας τῶν Ἀθηνῶν. Ἔκδοσις 2α. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 8ον, σελίδες 325, μετὰ πίνακος (Ἀνδρονίκου ὡρολόγιον, εἰς σ. 247, πρβ. σ. 318). 1846 (ἐξεδόθη τῷ 1847). Δὲν πωλεῖται. —

12 (1847/48): Πρακτικὰ τῆς ΙΒ' Γενικῆς συνεδρίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 8ον, σελίδες 31. 1848............ — 10.—

13 (1848/49): Πρακτικὰ τῆς ΙΓ' Γενικῆς συνεδρίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 8ον, σελίδες 37. 1849............ 10.—

(Περίοδος Β'): τόμος 14-25 (1858 1869/70).

14 (1858/59): Συνοπτικὴ ἔκθεσις τῶν πράξεων τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Σχῆμα 8ον, σελίδες α'+43. 1859. 10.—

15-25 (1859-70). Γενικαὶ συνελεύσεις τῶν ἑταίρων τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας· τεύχη ἕνδεκα: 1859/60. 1860/1, 1861/2, 1862/3 (ἐξεδόθη τῷ 1864). 1863/4, 1864/5 (δὲν πωλεῖται), 1865/6, 1866/7, 1867/8, 1868/9, 1869/70. Σχῆμα 8ον· ἕκαστον τεῦχος............ 10 —

(Περίοδος Γ'): τόμος 26 κέ. (1870/71 κέ.).

26-74 (1870/71-1919): Πρακτικα Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1870/71 (δὲν πωλεῖται), 1871/2, 1872/3, 1873/4, 1874/5, 1876, 1877 κέ. —1902, 1903 κέ. — 1906 (δὲν πωλοῦνται), 1907 κέ. — 1915, 1916/9 (εἰς ἕνα τόμον). Σχῆμα 8ον· ἕκαστος τόμος............ 50.—

75-76 (1920-1921): Πρακτικὰ Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1920, 1921. Σχῆμα 8ον· ἕκαστος τόμος..... 50.—

77-79 (1922-1924): Πρακτικὰ Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας 1922-1924 (εἰς ἕνα τόμον) Σχῆμα 8ον· (ὑπὸ ἐκτύπωσιν)............ 50.—

80-81 (1925-1926): Πρακτικὰ Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας 1925-1926 (εἰς ἕνα τόμον) Σχῆμα 8ον........ 50.—

82 (1927): Πρακτικὰ Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας 1927. Σχῆμα 8ον............ 50.—

3Α. *Ὀργανισμὸς τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας*. (Τεῦχος 1ον), σχῆμα 16ον, σελίδες 16. 1848. (Τεῦχος 2ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 24, 1894. (Τεῦχος 3ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 48, 1896. (Τεῦχος 4ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 24. 1899. (Τεῦχος 5ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 41, 1912. (Δὲν πωλοῦνται). —

4. *Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι*, ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ συλλόγου· φυλλάδια τρία· 1ον: 1851 (σελίδες 12, πίνακες 15· δὲν πωλεῖται), 2ον: 1852 (σελίδες ια'+22+5, πίνακες 8), 3ον: 1855 (σελίδες 60, πίνακες 4). Σχῆμα 4ον· τὸ φυλλάδιον ἑκάτερον............ 10.—

δραχμαὶ

5. *Πρακτικὰ τῆς ἐπὶ τοῦ 'Ερεχθείου ἐπιτροπείας* ἢ ἀναγραφὴ τῆς ἀληθοῦς καταστάσεως τοῦ 'Ερεχθείου, γενομένη κατ' ἐντολὴν τοῦ 'Αρχαιολογικοῦ συλλόγου. Σχῆμα 4ον, σελίδες 21, πίνακες 8. 1853 .... 10.—

6. *'Επιγραφαὶ 'Ελληνικαί*, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνέκδοτοι· φυλλάδιον α' (ἄλλο δὲν ἐξεδόθη). Σχῆμα 4ον, σελίδες 6' + 34, πίνακες 9. 1860 .... 10.—

7. **Εὐθύμιος Καστόρχης**· *'Ιστορικὴ ἔκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν 'Αθήναις 'Αρχαιολογικῆς ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτῆς τὸ 1837 μέχρι τοῦ 1879 τελευτῶντος.* Σχῆμα 8ον, σελίδες F' + 130. 1879 ..... 30.—

7Α. *Κατάλογος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς 'Αρχαιολογικῆς ἑταιρείας.* Τεῦχος 1ον. Σχῆμα 8ον, σελίδες 124, 1887. Τεῦχος 2ον. Σχῆμα 8ον, σελίδες 126, 1906. (Δὲν πωλοῦνται). —

8. **H. G. Lolling**· *Κατάλογος τοῦ ἐν 'Αθήναις ἐπιγραφικοῦ μουσείου·* τόμος 1ος: 'Επιγραφαὶ ἐκ τῆς 'Ακροπόλεως, τεῦχος α': 'Αρχαϊκαὶ ἀναθηματικαὶ ἐπιγραφαί. Σχῆμα 4ον, σελίδες η'+στῆλαι 152 + η', μετὰ πίνακος. 1899 .... 120.—

9. **Π. Καββαδίας**· *Τὸ ἱερὸν τοῦ 'Ασκληπιοῦ ἐν 'Επιδαύρῳ καὶ ἡ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν.* Σχῆμα 8ον, σελίδες 304, εἰκόνες 9, πίνακες 10, ὧν εἷς τοπογραφικός. 1900 .... 150.—

10. **Π. Καββαδίας**· *'Ιστορία τῆς 'Αρχαιολογικῆς ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1837 ἱδρύσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ 1900.* Σχῆμα 8ον, σελίδες 115. 1900 .... 30.—

10Α. ⟨**Βαλέριος Στάης**⟩· *Τὰ εὑρήματα τοῦ ναυαγίου τῶν 'Αντικυθήρων·* ἐκ τῆς ΑΕ 1902: στήλη 145-173/4, εἰκόνες 21, πίνακες 8 (παρένθετοι)+11 .... 50.—

11. *Comptes rendus du congrès international d'archéologie, 1ère session: Athènes 1905.* Σχῆμα 8ον, σελίδες 400, μετ' εἰκόνων. 1905 .... 60.—

12. *Μνημεῖα τῆς 'Ελλάδος·* τόμος 1ος: Γλυπτὰ ἐκ τοῦ Μουσείου τῆς 'Ακροπόλεως (συντάκται: **Καββαδίας, Καστριώτης, Κουρουνιώτης, Lechat Λεονάρδος, Schrader, Schroeder, Στάης, Σωτηριάδης, Wolters**). Σχῆμα 4ον, σελίδες 6' +στῆλαι 118, πίνακες 36 (ἀρ. 1-33). 1906 .... 250.—

13. **P. Cavvadias + G. Kawerau**· *Die Ausgrabung der Akropolis vom Jahre 1885 bis zum Jahre 1890·* — **Π. Καββαδίας + Γ. Καβεράου**· *'Ανασκαφὴ τῆς 'Ακροπόλεως ἀπὸ τοῦ 1885 μέχρι τοῦ 1890.* 'Ελληνιστὶ καὶ γερμανιστί. Σχῆμα φύλλου, στῆλαι 150+σελίδες 2, εἰκόνες 14, πίνακες 13. 1906/7 .... 500.—

14. **Χρῖστος Τσούντας**· *Αἱ προϊστορικαὶ ἀκροπόλεις Διμινίου καὶ Σέσκλου.* Σχῆμα 4ον, στῆλαι ιF' + 432, εἰκόνες 312, πίνακες 47. 1908 .... 500 —

15. **Γεώργιος 'Α. Παπαβασιλείου**· *Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων μετὰ παραρτήματος Εὐβοϊκῶν ἐπιγραφῶν.* Σχῆμα 4ον, στῆλαι 6' + 108, εἰκόνες 53, πίνακες 21. 1910 .... 100.—

16. **Κωνσταντῖνος Κουρουνιώτης**· *Κατάλογος τοῦ μουσείου Λυκοσούρας.* Σχῆμα 8ον, σελίδες 72, εἰκόνες 74. 1911 .... 40.—

16Α. ⟨**Βασίλειος Λεονάρδος**⟩· *'Αρχαιολογικῆς ἐφημερίδος λεύκωμα.* Σχῆμα 4ον, σελίδες 8. 1912. (Δὲν πωλεῖται). —

17. **Γεώργιος Π. Οἰκονόμος**· *'Επιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας·* τεῦχος 1ον. Σχῆμα 4ον, σελίδες 40, εἰκόνες 29. 1915. 40.—

18. **Γεώργιος Κ. Γαρδίκας**· *Μελετήματα ἀρχαιολογικά.* Σχῆμα 8ον, σελίδες 48. 1915 .... 10.—

19. **'Αντώνιος Δ. Κεραμόπουλλος**· *Τοπογραφία τῶν Δελφῶν·* τεῦχος 1ον. Σχῆμα 8ον, σελίδες 113, εἰκόνες (παρένθετοι) 11, πίνακες 3. 1912 1917 .... 30.—

20. **Βαλέριος Στάης**· *Τὸ Σούνιον καὶ οἱ ναοὶ Ποσειδῶνος καὶ 'Αθηνᾶς.* Σχῆμα 8ον, σελίδες 55, εἰκόνες 14, πίνακες 5. 1920 .... 30.—

21. **Georgius P. Oeconomus**· *De profusionum receptaculis sepulcralibus inde ab antiquissimis temporibus usque ad nostram fere aetatem usitatis.* Σχῆμα 8ον, σελίδες 63, εἰκόνες 17. 1921 .... 40.—

22. **'Αντώνιος Δ. Κεραμόπουλλος**· *'Ο ἀποτυμπανισμός*, συμβολὴ ἀρχαιολογικὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ποινικοῦ δικαίου καὶ τὴν λαογραφίαν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 144, εἰκόνες 21, ὧν 7 παρένθετοι. 1923 .... 50.—

23. **'Απόστολος Σ. 'Αρβανιτόπουλος**· *Αἱ γραπταὶ στῆλαι Δημητριάδος—Παγασῶν.* Σχῆμα 2ον, σελίδες 179, εἰκόνες 203, πίνακες παρένθετοι 7, πίνακες ἐν τέλει ἔγχρωμοι 10. 1928 .... 1200.—

24. **Γεώργιος Ε. Μυλωνᾶς**· *'Η νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν 'Ελλάδι.* Σχῆμα 8ον, σελίδες 174, εἰκόνες 86, πίνακες 2, γεωγραφικοὶ χάρται 3. 1928 .... 150.—

'Εν τῇ 'Αρχαιολογικῇ 'Εταιρείᾳ πωλοῦνται καὶ τὰ ἑξῆς συγγράμματα:

1. **Βασιλείου Λεονάρδου**, 'Η 'Ολυμπία, Σχῆμα 8ον, σελίδες 352, πίνακες 2. 1901 .... 50.—

2. **'Αντωνίου Κεραμοπούλλου**, Θηβαϊκὰ (='Αρχαιολογικὸν Δελτίον 1917). Σχῆμα 4ον, σελίδες 503, εἰκόνες 212, πίνακες 1 .... λίραι ἀγγλ. 6.—

Αἱ ἀνωτέρω τιμαὶ τῶν δημοσιευμάτων τῆς 'Εταιρείας ἰσχύουσι διὰ τὴν πώλησιν αὐτῶν ἐν τῷ μεγάρῳ αὐτῆς. Περὶ δὲ τῆς ἐκτὸς τοῦ μεγάρου τῆς 'Εταιρείας ἀποστολῆς τῶν ἀγοραζομένων παρακαλοῦνται νὰ φροντίζωσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι.

Νέα βιβλία

1) ***The Erechtheum***: *Measured, drawn and restored by G. Phil. Jtevens. Text by L. D. Caskey [κ. ἄ.]. Ed. by J. M. Paton. Text [καὶ] Plates. Cambridge, Massahussets, 1927. 4° (Pl. 2°). Text: σ. XXVI+673. Plates: σ. 7, πίν. 54.*

2) ***Ferd. Noack***: *Eleusis. Textbd [καὶ] Tafeln. Berlin, Leipzig: Gruyter, 1927. 4° σ. X+333, π. 43.*

3) ***Hidenaka Tanaka***: *Graecae grammaticae rudimenta. Ed 1. Tokiensi: Iwanami 2587 [=1927] σ. 368.*

4) ***Rodenwaldt, G.***: *Die Kunst der Antike ⟨Hellas u. Rom⟩ Berlin: Propyläen – Verl. 1927. 8° σ. 712, π. 43.*

5) ***Montelius, O.***: *La Grèce préhistorique. P. 2, F. 1. Stokholm 1928 σ. 181–253, π. 118–135.*

6) ***Κόρινθος***: *A guide to the excavations and Museum of ancient Corinth. 1928 8° σ. 84.*

7) ***Wolters, P.***: *Führer durch die Glyptothek König Ludwig's I. zu München. München, 1928. 4° σ. 59, π. 48.*

8) ***Meritt, B. D.***: *The athenian calendar in the fifth century. Cambridge, Massahussetts: Harvard University press, 1928. 4° σ. 138.*

9) ***Praschniker, C.***: *Parthenonstudien. Augsburg, Wien: Filser, 1928. 8° σ. VI+254 π. 1+27.*

10) ***Rodenwaldt, G.***: *Archäol. Institut des Deutschen Reiches 1829 — 1929. Berlin: W. de Gruyter, 1929. 8° σ. 87, π. 13.*

11) ***Ziebarth, E.***: *Beiträge zur Geschichte des Seeraubs und Seehandels im alten Griechenland. Hamburg: Friederichsen, de Gruyter, 1929, 4° σ. II +148 (Hamburgische Universität Abhande. aus dem Gebiet der Auslandskunde, Bd 30, Reihe A, Bd 2).*

12) ***Macmillan, G. A.***: *A history of the Hellenic Society, 1879–1929. London: Soc. f. the prom. of hell. studies, 1929. σ. LI π. 1.*

13) ***Μαλέα, Κ.***: *Εἰκόνες λαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Ἐν Ἀθ. 1929. (Ἱστ. καὶ λαογρ. βιβλ. Συλλ. π. διάδ. ὠφ. βιβλ. 6).*

14) ***Hellas–Jahrbuch***: *1929. Herausg. E. Ziebarth. Hamburg: Friederichsen, de Gruyter, 1929, σ. 166.*

ΤΥΠΟΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ – Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ – 3709